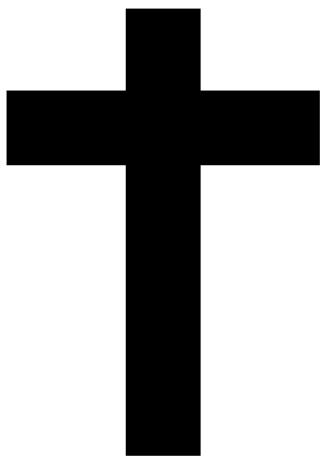

Diza'quë shtë Dios
con dizë

New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec, Ocotlán)

Diza'quë shtë Dios con dizë

New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec, Ocotlán)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Ocotlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Ocotlán [zac], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Ocotlán

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

b5034bc2-699c-5c8d-b682-32909c3d919b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	40
San Lucas	64
San Juan	105
Hechos	135
Romanos	175
1 Corintios	192
2 Corintios	209
Gálatas	220
Efesios	227
Filipenses	233
Colosenses	238
1 Tesalonicenses	242
2 Tesalonicenses	246
1 Timoteo	248
2 Timoteo	253
Tito	257
Filemón	259
Hebreos	260
Santiago	273
1 San Pedro	278
2 San Pedro	283
1 San Juan	286
2 San Juan	290
3 San Juan	291
San Judas	292
Apocalipsis	294

Diza'quë segùn San Mateo

*Ra shtadë guëlu Jesús
(Lc. 3.23-38)*

¹ Ndë'e na listë shtë ra shtadë guëlu Jesucristo. Guc më llëbni David nu guc më llëbni Abraham.

² Abraham guc shtadë Isaac. Hia na gubani Isaac gúqui' shtadë Jacob. Hia lë'i' gúqui' shtadë Judá con ra béchi'.

³ Judá guc shtadë Fares nu Zara. Tse'lë Judá bërulë Tamar. Fares guc shtadë Esrom; hia na gubani Esrom gúqui' shtadë Aram.

⁴ Aram guc shtadë Aminadab. Hia tiempë na gubani Aminadab gúqui' shtadë Naasón. Hia lë'e Naasón gúqui' shtadë Salmón.

⁵ Salmón guc shtadë Booz; shni'a Booz guc Rahab; Booz guc shtadë Obed; shni'a Obed guc Rut. Obed guc shtadë Isaí.

⁶ Isaí guc shtadë rëy David. Hia rëy David guc shtadë Salomón nu shni'a Salomón guc tse'lë tegulë Uriás.

⁷ Salomón guc shtadë Roboam. Hia lë'e Roboam guc shtadë Abías. Hia lë'e Abías guc shtadë Asa.

⁸ Asa guc shtadë Josafat nu Josafat guc shtadë Joram. Hia na gubani Joram gúqui' shtadë Uzías.

⁹ Uzías guc shtadë Jotam nu Jotam guc shtadë Acáz. Hia na gubani Acáz gúqui' shtadë Esequías.

¹⁰ Esequías guc shtadë Manasés. Hia na gubani Manasés gúqui' shtadë Amón nu Amón gúqui' shtadë Josías.

¹¹ Josías guc shtadë Jeconías nu con ra béchi'. Tiempë ni bia'a ra mënë lë'e ra israelitë ziquë prësi parë Babilonia.

¹² Despuës de ni, Jeconías guc shtadë Salatiel nu guc Salatiel shtadë Zorobabel.

¹³ Zorobabel guc shtadë Abiud. Hia na gubani Abiud gúqui' shtadë Eliaquim nu Eliaquim gúqui' shtadë Azor.

¹⁴ Azor guc shtadë Sadoc. Hia iurë na gubani Sadoc gúqui' shtadë Aquim. Aquim guc shtadë Eliud.

¹⁵ Eliud guc shtadë Eleazar nu Eleazar gúqui' shtadë Matán. Matán guc shtadë Jacob.

¹⁶ Jacob guc shtadë José, tse'lë María. Hia lë'i' guc shni'a Jesús. Jesús nápi' stubi lë, Cristo.

¹⁷ Manëre ni naescritë ndë'e chidá generaciòn, mënë naná shtadë guëlu Jesús; gubani rai' entrë Abraham hashtë David. Nu zac naescritë ndë'e lë shtadë guëlu Jesús naná guc stubi chidá generaciòn entrë David hashtë bia'a ra mënë ra israelitë parë Babilonia. Nu naescritë ndë'e lë shtë mënë naná stubi chidá generaciòn, ra

naguquërelde dizde tiempë gua rai' Babilonia hashtë gulë Jesucristo.

*Bëdchini Jesús lu guë'dchiliu
(Lc. 2.1-7)*

¹⁸ Zndë'e guc iurë gulë Jesucristo. María, shni'a më nápi' comprumisi parë guëtsë'ai' con José. Antsë de quë guëquërelde rai' juntë, hia lë'e María bëdzéli' nua shíni' por pudërë shtë Espiritu Santo.

¹⁹ José, tse'lë María, na tubi nguiu za'quë. Guc shtu'u José niasá'ni' lë'e María sin quë adë niac bë'adi'i' ra mënë parë adë guëru'udi'i' shtu shtë María.

²⁰ Mientras quëhúni' llgabë zni, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë nu repi ianglë:

—José, llëbni David, adë rdzëbëdi'l gúnël recibir María cumë ziquë tsé'lël purquë lë'e shíni' zé'di' por pudërë shtë Espiritu Santo.

²¹ Lë'e María gápi' tubi shíni' nu guërulë me'dë Jesús. Zni guërulë me'dë purquë lë'i' gúni' salvar ra shmënë më de grë duldë shtë rall.

²² Grëtë' ndë'e guzac parë gac cumplir lo quë naguni'i' Dadë Dios lu muzë nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë; bëquë'ei':

²³ Lë'e lliguëna'a gua shíni' nu gápi' tubi me'dë naguërulë Emanuel.

Lë ni runë cuntienë: Dios con lë'e hia'a.

²⁴ Iurë lë'e José gubani lu mbëca'ldë, bë'ni' tal cumë guni'i' ianglë lúhi'. Bë'ni' recibir María cumë ziquë tsé'li'.

²⁵ Perë adë guquërelde'di'i' rai' ziquë tsé'li' hashtë iurë lë'e José shini María bëdchini lu guë'dchiliu. Iurni bëdë'e José lë me'dë; bërulëhi' Jesús.

2

Bidë guëná rëy mago lë'e niñi

¹ Iurë Jesús gulë guë'dchi Belén, tubi guë'dchi shtë Judea, lë'e Herodes na rëy naquëgnibë'a guëdubi lugar ni. Iurni bëdchini ra rëy mago hashtë ciudá Jerusalén. Ze'dë rai' de nezë guia'a zitu.

² Guna'bë di'dzë ra mënë ni:

—¿Ca gulë rëy shtë ra më israelitë? purquë nezë guia'a guná na'a lu mbelëgui'i shtëhi'; por ni zé'pë na'a parë guëdë'në na'a adorar lë'i'.

³ Iurë lë'e rëy Herodes bini ra di'dzë ni, adë bëdzëledë'i' pë gúnëll; adë gurëdchidi'i' ldú'ull. Nu grëtë' mënë shtë Jerusalén guzac rall zni.

⁴ Iurni lë'e rëy guna'bë grë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu grë ra narlua'a lëy nabëquë'e Moisés entrë ra mënë israelitë. Guna'bë di'dzë rëy:

—¿Ca galë Cristo?

⁵ Lë'e rall bëquebi:

—Guëdchini Cristo Belén shp3 Judea purquë zni bëquë'ë tubi muzë shtë Dios guahietë. Naescritë zndë'ë:

⁶ L'ë'l Belén, guë'dchi shtë Judá.

Nal tubi guë'dchi mitu'në perë nídi'i stubi guë'dchi más importantë quë l'ë'l en-trë ra guë'dchi shtë Judá naná importantë.

De l'ë'l guëdchini tubi më ru'bë nagapë grëtë' shmëna.

⁷ Iurní l'ë'ë Herodes guna'bë l'ë'ë rëy mago guitsë guitsë. Nu guna'bë dí'dzëll tubi tiempë namás ecsactë guc bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'.

⁸ Iurní guni'i Herodes lu ra mago tsa rai' Belén nu répill:

—Gulë tsagná ndë nu gulë tsagna'bë dí'dzë za'quë za'quë shcuendë me'dë. Iurë l'ë'ë të guëdzëlë të me'dë, iurní gulë bë'në visi na purquë rac shtua'a tsaguëna adorar l'ë'i'.

⁹ Gualú bini ra mago shti'dzë rëy, iurní zia'a rai'. L'ë'ë mbelëgui'i naguná rai' nezë guia'a, zia'asë delantë lu rai' hashtë por fin l'ë'ë mbelëgui'i guzudchí lugar catë nanú me'dë.

¹⁰ Iurë l'ë'ë mago guná lu mbelëgui'i guzudchí, nalë bëquitë ldu'u rai' con légrë ru'bë la'ni ldu'u rai'.

¹¹ Iurë guatë rai' la'ni hiu'u, guná rai' lu me'dë nu María, shni'a me'dë. Iurní bëzullibi ra rëy; bë'në rai' adorar l'ë'ë me'dë. Lueguë bësha'lë rai' cajë nanua'a rai' parë bëzëlaa'dchi rai' orë, gushialë nu mirra.

¹² Despuësë guni'i shca'ldë rai' lu mbëca'ldë de quë guëabridi'i rai' lu rëy Herodes. Bëabrá rai' ladzë rai' perë hia por stubi nezë.

Zia'a shtadë Jesús parë Egipto

¹³ Despuësë de zëagzë ra mago, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José nu repi ianglë:

—Guashtë; gudëdchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë. Gulë gua nasesë guë'dchi shtë Egipto të ndë guëquërelde të hashtë iurë l'ë'ë na guënia'a guëabrá të ladzë të purquë l'ë'ë rëy Herodes tsatillil l'ë'ë me'dë parë gati me'dë.

¹⁴ Iurní guashtë José; bëru'unú rai' me'dë la'ni gue'lë parë Egipto.

¹⁵ Nga'li guëquërelde rai' hashtë iurë l'ë'ë rëy Herodes guti. Zni guc cumplir lo quë naguni'i Dios por dí'dzë nabëquë'ë muzë shtë më guahietë. Guni'i': "Hashtë naciuni Egipto guna'ba shinia".

Herodes gunibë'a gati ra lguë'në

¹⁶ Iurë l'ë'ë Herodes bédë'ë cuendë de quë l'ë'ë ra mago guluguë rall l'ë'ë rëy, iurní nalë bédchini llanë la'ni ldu'ull. Nu gunibë'all gati grë ra ngulë'në nanapë chupë izë parë guetë naquërelde Belén, con ra me'dë nananú guëdubi alreducedurë lugar ni.

Zni bë'në rëy según tiempë ecsactë naguni'i ra mago bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'.

¹⁷ Zni guc cumplir lo quë naescritë por Jeremías, muzë shtë Dios:

¹⁸ Bini tubi bë ru'bë; grëtë' ra na'a naquërelde regiuni Ramá, bi'ni rai' nu guá ldu'u rai'.

Raquel rú'ni' por shíni' perë adë nídi'i mudë parë chu gunë consolar l'ë'ë rai' purquë grëtë' ra me'dë gunitilú rai'.

¹⁹ Perë despuësë guti Herodes, l'ë'ë ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José catë quërelde rai' Egipto nu repi ianglë:

²⁰ —Guashtë; gudëdchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë të guëabrá të naciuni Israel stubi. Hia l'ë'ë mënë naguc shtu'u quini l'ë'ë me'dë, guti rall.

²¹ Iurní José guashtë. Biá'ai' me'dë con shni'a me'dë parë regiuni Israel.

²² Iurë José bini de quë Arquelao quëgnibë'a Judea shlugar shtádëll Herodes, bédzëbë José niáhi' ndë, perë lu mbëca'ldë gua tubi visi de quë guëgzëhi' regiuni shtë Galilea.

²³ Iurë bédchini rai' nga'li, iurní guëquërelde rai' guë'dchi Nazaret. Zndë guzac parë guc cumplir lo quë naguni'i ra muzë shtë Dios guahietë: "Guërulë më Nazareno".

3

Lo quë naguni'i Juan Baustista

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Tiempë dzë ni Juan Bautista bédchini Judea hashtë tubi shlatë catë adë quërelde'di'i mënë. Quëadi'dzë Juan diza'quë shtë Dios;

² guni'i':

—Gulë bë'në nadzë'ë mudë nabani të purquë hia l'ë'ë iurë bëga'a parë guë'nibë'a Dios shmënë më.

³ L'ë'ë Juan na el quë naguni'i Isaías, muzë shtë Dios. Bëquë'ëi' shti'dzë Dios manërë rë': Guini të tubi bë shtë tubi mënë narni'i fuertë lu tubi shlatë ru'bë: "Gulë bë'në preparar nezë shtë'në Dadë.

Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi parë iurë guëdchini Dadë. Gulë gubani tubi vidë za'quë."

⁴ Lari shtë Juan nactsá'u hin con guitsë ladi camellë. Hia cinturón shtëni' na tubi gui'di, nu dau shtëni' guc shanchi nu dchini shtë mbee'zë lachi.

⁵ Iurní glli glli rdchini ra mënë shtë ciudá Jerusalén con ra mënë shtë guë'dchi shtë Judea con ra naquërelde lugar guëlladchi Jordán; rdchini rall parë guëquë diaguë rall shti'dzë Juan.

⁶ Iurë l'ë'ë ra mënë rshubë duldë rall duldë shtë rall lu Dios, Juan bëchu'bë nisë l'ë'ë rall la'ni guë'ë'gu Jordán.

7 Perë iurë guná Juan cantidá mënë religiusé fariseo nu saduceo, bédchini rall parë chubë nisë rall; guni'i Juan lu rall:

—Llëbni mbe'ldë, ¿chull bëtsebë lë'ë të? ¿Pëzielú dani'i rllu'në të parë guëca'chilú të lu cashtigu dushë nanapë quë guédchini?

8 Gulë bënë obrë za'quë parë guená mënë de quë guc cambi mudë nabani të, de quë bebábrí ldu'u të con Dios.

9 Nu adë rní'idi'i të la'ni ldu'u të gunë më perdunë lë'ë të sulë purquë na të llëbni Abraham. Rnia'a lu të si talë adë gúnëdi'i më recibir lë'ë të, napë më pudërë parë gunë më llëbni Abraham de guë'ë rë'.

10 Gunë më cashtigu ra mënë mal ziquë lë'ë guiubëaguë hia na listë parë guëchuguin hiaguë. Grété' ra hiaguë nadë rné'edi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.

11 Guldía, na rchu'bë nisa lë'ë të con nisë parë guëlua'a de quë bënë nadzë'ë të mudë nanabani të, perë el quë naze'dë despuësë de na, më ni guëzunëhi' ldu'u të nu guëne'e më Espiritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të. Guëshe'ldë më Espiritu Santo ziquë be'lë të parë gac të limpi. Më ni napë más pudërë quë na; adë rúnëdi'i tucara ni siquierë guahia rachi shtënë më.

12 Gunë më separar ra mënë mal entrë mënë za'quë. Hia lë'ë më napreparadë con palë guia'a më të parë guëzunë më trigu të parë guëru'u gui'lli tubi cu'. Hia trigu tsutsa'u la'ni catë riutsá'uhin perë grété' gui'lli tsequin lu gui'i. Lë'ë gui'i nunquë adë réaldëdi'in.

*Bëriubë nisë Jesús
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)*

13 Iurní Jesús bédchini de Galilea hashtë rua' guë'gu Jordán catë nanú Juan të parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë më.

14 Primërë adë nēdi'i Juan; répi' lu Jesús:
—Runë tucara chubë nisa por lē'ël perë lē'ël ze'dë lua.

15 Perë Jesús guni'i:
—Bēne'e sí iurne' purquë zni gac të parë guëd'na'a cumplir grë cusë za'quë naquëgnibë'a Dios.

Iurní lē'ë Juan gunë
16 nu bëchu'bë nisi' lē'ë Jesús. Iurë Jesús gualú bëriubë nisi', lueguë bërú'ui' la'ni nisë; lueguë lueguë bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më lugar catë quëbezë Dios nu guná Jesús lu Espiritu Santo shtë Dios; bédchini' ziquë tubi palumë. Gulezënuhi' lē'ë Jesús.

17 Iurní bini më tubi bë, tubi voz nabëru'u lu gube'e naguni'i:

—Ndë'ë lē'ë shinia. Nalë rac shtua'a lē'i'. Nalë rquitë ldua'a rnahia lúhi'.

4

*Niasiguë Satanás lē'ë Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)*

1 Lueguë lē'ë Espiritu Santo guanú lē'ë Jesús lu tubi lumë shlatë catë nídi'i mënë të guët'edë mëdzabë prëbë nihunë më cuntrë voluntá shtë Dios.

2 Guquërelde më nga'li sin adë gudáudi'i më durantë cuarenta dzë nu cuarenta gue'lë. Despuësë bédchini galërdia'në ldu'u më.

3 Bédchini naná rsiguë; guabí'guëll lu më. Guní'ill:

—Si talë de verdá nal shini Dios, gunibë'a guë'ë rë' parë guëaquin guetështildi gaul.

4 Perë Jesús bëquebi:

—Sagradas Escrituras rni'i: “Lëdë niá'asëdi'i guetështildi guëbani nguui sino por grë di'dzë narni'i Dios”.

5 Iurní lē'ë mëdzabë bia'a lē'ë më ciudá Jerusalén. Güe'pinull lē'ë më guëc iádu'u tubi partë más guia'a.

6 Iurní répill:

—Si talë gualdi rní'il nal shini Dios, bëru'ldë lē'ël hashtë lu guiu'u purquë Sagradas Escrituras rni'i:

Dios guënbë'a lē'ë ra ianglë të parë gapë rai' lē'ël nu guëdisë rai' lē'ël con guia'a rai' të parë ni tubi guë'ë gunëndi'i guëa'l.

7 Jesús bëquebi:

—Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: “Adë rtë'dëdi'il prëbë Dios, Shtadë të. Adë rúnëdi'il obligar lē'ë!”

8 Nu lē'ë mëdzabë bia'a Jesús lu tubi dani ru'bë, nu bëlua'a mëdzabë grë ra naciuni con lujë shtë rahin ziquë grë cusë za'quë nananú lu guë'dchiliu;

9 guní'ill lu Jesús:

—Na guënehia grété' ndë'ë cá'al si talë guëzullíbil lua, gúnël adorar na.

10 Iurní Jesús repi:

—Guabsú lua, Satanás, purquë Sagradas Escrituras rni'i: “Sulë Dios Shtadë të gúnël adorar. Sulë lē'ë më guëzu'bë diáguël shti'dzi!”

11 Iurní mëdzabë bësa'në Jesús. Lueguë bédchini ra ianglë. Bënë rai' sirvë lu Jesús.

Jesús guzublú guëlua'ai' ra mënë shtë Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

12 Iurë Jesús bini de quë Juan nanú lachigu'i'bë, iurní zia'a më parë regiuni shtë Galilea.

13 Perë adë bëa'nēdi'i më Nazaret sino quë guagla'guë më guquërelde më Capernaum, tubi guë'dchi naquë guëlladchi rua' nisë ru'bë por nezë shtë regiuni Zabulón nu Neftalí.

14 Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë më guahietë; lēhi' Isaias. Naescritë zndë'ë:

15 Guë'dchi Zabolón nu Neftalí, nezë naquë rua' nisë ru'bë ladë cu' guia'a shtë guëë'gu Jordán,

partë más zitu shtë Galilea catë quërelde ra nadë nádi'i më israelitë.

16 Ra mënë narëta' ndë, guquërelde rall lu nacahi perë guná rall tubi llni ru'bë.

Ra mënë naquërelde regiuni catë nanú shcaa'l shtë galguti, nga'li biani tubi llni ru'bë guná rall.

17 Dizdë iurní Jesús guzublú bè'në më predicar diza'quë nu guni'i më:

—Gulë bè'në nadzë'ë mudë nabani të purquë hia bëga'a iurë parë guë nibë'a Dios lë'ë të.

Jesús guna'bë tapë nguii, gac rai' shmënë më

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

18 Jesús ziaгла'guë më nezë rua' nisë ru'bë shtë Galilea. Guná më chupë nguii narë nga'li, tubi na Simón nu lë zac Pedro. Stubi nguii lë Andrés, bëchi Pedro. Na rai' pescadurë. Quëglidaguë rai' guë'shu la'ni nisë.

19 Iurní Jesús repi:

—Gulë gude'e naldë na të guna lë'ë të pescadurë shtë ra nguii; gue'dënu të mënë lua.

20 Mizmë iurní bësa'në rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

21 Zia'a Jesús más delantë; guná më lu chupë bëchi ra më narëta', Jacobo nu Juan, shini Zebedeo. Nanú rai' la'ni barcu. Zübëga'a rai' con shtadë rai'. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu. Guna'bë Jesús lë'ë rai'.

22 Mizmë iurní bësëa'nëga rai' barcu con shtadë rai'. Guanaldë rai' lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Lc. 6.17-19)

23 Jesús ziaгла'guë më guëdubi Galilea. Quëglua'a më ra mënë la'ni iádu'u shtë rall cadë guë'dchi catë bëdchini më. Quëadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsuté mënë lugar catë rribë'a Dios. Nu runë më rumëdi grëtë' clasë galguidzë nanapë ra mënë. Bënëac më ra narac llnu'u.

24 Bërë'tsë di'dzë naquëhunë Jesús hashtë guëdubi regiuni shtë Siria. Bëdchininú ra mënë grëtë' naquëzac zi lu galguidzë nu ra naquëhunë sufrir dulurë nu grë nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall nu grëtë' ra narati zini ra, nu ra narac galguidzë llunguë. Jesús bënëac ra mënë ni.

25 Nalë zihani mënë guanaldë rall lë'ë më, mënë shtë Galilea nu guë'dchi shtë Decápolis nu Jerusalén. Lë'ë quë lë'ë zihani mënë shtë regiuni Judea nu ra naquërelde stubi tēchi guëë'gu Jordán, guanaldë rall lë'ë Jesús.

5

Libanë shtë Jesús

(Lc. 6.20-23)

1 Iurë Jesús guná lu ra mënë zihani, güe'pi më lu lumë shtë dani. Guzubë më nga'li. Iurní shini gusë'dë më bëdëa rai' rdondë rai' catë zübëga'a më.

2 Jesús guzublú caglua'a më zndë'ë:

3 —Dichusë ra mënë narac bë'a nanú nicidá gac rall limpi la'ni ldu'u rall, pues tsuté rai' catë rribë'a Dios.

4 'Dichusë ra mënë naru'në por duldë shtë'në rall, pues Dios gunë consolar lë'ë mënë ni.

5 'Dichusë ra mënë nadu'u. Pues grë ra mënë ni gunë rall recibir guë'dchiliu catë guëdë'ë Dios ca'a rall, guëquërelde rall.

6 'Dichusë na ra mënë narac shtu'u parë gac rall limpi delantë lu më; hia rëdchi ldu'u rall por lë'ë më.

7 'Dichusë ra mënë narga'a ldu'u sa' rall; pues zni rga'a ldu'u më lë'ë rall.

8 'Dichusë ra mënë nalimpi ldu'i; mënë ni guëná rall lu Dios.

9 'Dichusë ra mënë nargutë en paz parë ra mënë; pues Dios gulë më ra mënë ni shini Dios.

10 'Dichusë ra mënë nrzac zi purquë quëhunë rall cumplir shti'dzë Dios; pues tsuté rall catë rribë'a më.

11 'Dichusë na të iurë lë'ë ra mënë rni'i guidzë lë'ë të nu iurë rzunalde mënë lë'ë të nu iurë lë'ë mënë guëni'i bishi cuntrë lë'ë të purquë na të shmëna.

12 Mizmë manërë shtadë guë'lú të guzunalde rall muzë shtë Dios naguquërelde más guahietë quë lë'ë të. Gulë bëquitë ldu'u të nu tsu lëgrë ldu'u të purquë gunë të recibir tubi premi ru'bë lu gube'e.

Na të ziquë zedë nu llni

(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35)

13 Lë'ë të na të ziquë zedë entrë ra mënë shtë guë'dchiliu rë' të parë adë rshinidi'iru'u mënë. Si talë zedë guëdchiguëdi'i, çlla gunë nguii të guëabré sabor shtë zedë? Hia adë rllu'i'idi'in sino parë quë guëzëbin nu parë guë'lú mënë guëquin.

14 Lë'ë të na të ziquë llni parë mënë narëta' lu guë'dchiliu. Tubi ciudá nazübëga'a güec tubi dani, adë gáquëdi'i guëca'chiluhin. Adë rca'chi ldu'udi'il lu mënë llni nanapël.

15 Adë gáquëdi'i subë llni la'ni tubi tēpë; más bien zubin guia'a të parë guëziani të guëná mënë nananú la'ni hiu'u.

16 Zni zac lë'ë të, gulë bè'në ziquë llni narabtsë'ë delantë lu ra mënë të parë guëná mënë cusë za'quë nacanihunë të; iurní ra mënë gunë rall alabar Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

Bëlua'a Jesús shcuendë lëy

¹⁷ 'Adë rúnëdi'i të llygabë zelda lu guë'dchiliu parë guëdë'a fin lëy shtë Moisés, nilë parë guëdë'a fin enseñansë shtë ra muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Adë zëdëdia'a parë guëdë'ëhia fin sino parë guëluá'ahia pë runë cuntienë shti'dzë rai'.

¹⁸ Purquë guldía rnia'a lu të, mientras nanú gube'e nu guë'dchiliu, ni tubi partë shtë lëy, ni tubi puntë shtë letrë ni partë mitu'në shtë lëy, adë gunë fáltëdi'in. Grëtë' napë quë gac cumplirin.

¹⁹ Por ni grëtë' nadë rúnëdi'i casë cualquier mandamientë shtë lëy, aunquë más mitu'në partë shtë mandamientë, nu rluá'all ra mënë lu mizmë zni, pues runë tucarë gáquëll më nalasáquëdi'i catë rñibë'a Dios. Perë grëtë' el quë narzu'bë diagüë nu quëgluá'all gunë mënë cumplir grë puntë shtë lëy, ni runë tucarë gáquëll más më lasac lugar catë rñibë'a Dios.

²⁰ Na rnia'a lu të, si talë adë nádi'i conductë shtë në të más naza'quë quë conductë shtë ra mënë religiusë fariseo nu ra mësë shtë lëy, jamás adë tsutédi'i të catë rñibë'a Dios.

*Cagua'a më lla na llanë
(Lc. 12.57-59)*

²¹ 'Lë'ë të bini të ra shtadë guëlu' hia'a guni'i rai': "Adë quínidi'il mënë; cualquier narguini sáhi' pues napë quë gac juzgar mënë ni".

²² Perë na rnia'a lu të, grëtë' el quë naná rldë lu sáhi', nápëll culpë lu nagunë juzguë. El quë narushtia' lu sáhi', napë quë gac juzgar mënë ni lu Junta Suprema. El quë narni'i lu sáhi': shënë, nanú peligrë tsall lu gu'i shtë gabildi.

²³ 'Zni si talë lë'ël rac shtú'ul guëdë'ël ofrendë lu bëcu'guë nu nga'li rëagná ldu'ul de quë bëldënu' sa'l,

²⁴ bëséa'në ofrendë shtë nël cu' bëcu'guë; iurni guagná bëchil të parë tsu en paz con lë'ël; iurni sí, zac guëabril lu bëcu'guë të parë guëdë'ël ofrendë lu Dios.

²⁵ Si talë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lë'ël, iurë zianul mënë ni nezë, gulë gac të de acuerdë lueguë të parë adë gunëdi'i mënë intriegu lë'ël lu juësi, purquë iurni juësi gúnëll intriegu lë'ël lu ra soliar të parë guëldaguë rall lë'ël lachigu'i'bë.

²⁶ Guldía rnia'a, nga'li guëru'udi'il hashtë quillil lúltimë centavë nanazë'b'il.

Jesús bëlua'a shcuendë duldë adulteri

²⁷ 'Lë'ë të bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Adë rquënúdi'il tse'lë mënë".

²⁸ Perë na rnia'a lu të, cualquier lo quë naná rzebi ldu'u ra na'a más quë tsé'lëll, hia bë'në mënë ni duldë adulteri la'ni ldu'ull.

²⁹ Si talë shul ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, gulú shul të parë guëru'ldëlin zitu.

Más mejurë guëniiti tubi shul no sea quë tsal guëdubi cuerpë shtë nël la'ni gabildi.

³⁰ Si tubi guíá'al ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, bëchuguë guíá'al, bëru'ldin zitu; mejurë guëniiti tubi partë shtë cuerpë, lëdë guëdubidi'i cuerpë shtë nël tsal la'ni gabildi.

*Jesús bëlua'a shcuendë divurci
(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)*

³¹ 'Nu zac guni'i ra mënë guahietë: "Grëtë' el quë narlë tse'lë, napë quë guëdë'ë nguü tubi cartë shtë divurci ca'a tsé'li".

³² Perë na rnia'a lu të, si talë gunë nguü divorciar tsé'li' por tubi cusë de nadë, quësínill lë'të tsé'lëll lu duldë adulteri. Grë ra naca'a na'a divorciadë pues hia bë'nëll duldë adulteri. Por tubsë motivë tsu divurci, si talë bëdzelënull stubi nguü.

Jesús bëlua'a shcuendë ra jurë

³³ 'Nu zac bini të de quë guni'i ra shtadë guëlu' hia'a: "Jamás adë guësá'nëdi'i të gunë të cumplir lo quë narunë jurar delantë lu Dadë Dios".

³⁴ Perë na rnia'a lu të, adë rúnëdi'i të jurar por ni tubi rsunë; adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú gube'e purquë gube'e na trunë shtë Dios.

³⁵ Adë rúnëdi'i të jurar por guë'dchiliu purquë nahin catë zu guëa' më; ni adë rúnëdi'i të jurar por Jerusalén purquë ni na tubi ciudá ru'bë shtë rëy narnibë'a más.

³⁶ Adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú guëquëll purquë adë gáquëdi'i gúnëll gan gac tubi guitsë guëquëll naquichi u nagasë, ni tubi guitsë'në.

³⁷ Nadë más gulë guni'i: "Aha" u "Aquëdi'i" purquë lo quë nardchi'bë guëc di'dzë ni ze'dë de mëdzabë Satanás.

*Si talë chu cubë tubi ladë lul bëdë'ë stubi ladë**(Lc. 6.29-30)*

³⁸ 'Lë'ë të bini të de quë guni'i mënë guahietë: "Gulú slu sa'l, el quë nagulú shul, nu gulú lai' sa'l, el quë nagulú lai'".

³⁹ Perë na rnia'a, adë rzutipëdi'il lu ra hiumbrë mal; al contrari si talë chu cubë tubi ladë lul, bëdë'ë stubi ladë.

⁴⁰ Si talë chu quëgdchi'bë demandë u rac shtú'ull guëdchisul mangüë shtë nël, bëdë'ë mangüë shtë nël con shabë guitsëll të gua'a mënë ni.

⁴¹ Si talë chu gunë obligar lë'ël guá'al tubi bultë tubi kilomëtro, bia'ain chupë kilomëtro.

⁴² Cualquier tubi naquëgna'bë tubi pështë, bëdë'ëin nu adë rdchigrëdi'il nezë téchil sino bëdë'ë lo quë narac shtu'u mënë.

*Gulë gac shtu'u ra enemigu shtë nël të
(Lc. 6.27-28, 32-36)*

⁴³ 'Nu zac bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Gac shtú'ul amigu shténël perë guená tushël lu ra enemigu shténël'."

⁴⁴ Perë na rnia'a, gulë gac shtu'u ra enemigu shténë të. Gulë guna'bë lu Dios parë grë ra narzunalde lë'ë të.

⁴⁵ Si talë quëhunë të cumplir grë ra cusë rë', gac të shini Dios nacabezë gube'e. Lë'ë më rshe'ldë më llni ngubidzë parë grëtë' mënë, parë mënë mal nu mënë za'quë. Lë'ë më ldaguë më guiu parë ra mënë naná tubldí shcuëndi' nu parë ra mënë nanádi'i tubldí shcuëndi' lu Dios.

⁴⁶ Si talë lë'ë të nadë más rac shtu'u të ra narac shtu'u lë'ël çpëllë premi gápël? purquë grë ra narunë cubrë impuestë rac shtu'u rall sa' rall.

⁴⁷ Si talë nadë más runë të saludar con cariñi ra mënë bëchi sa' të çpë bien canihúnël? Pues ra naná guënédi'i Dios runë rall saludar sa' rall.

⁴⁸ Gulë bë'në cumplir con grë mënë; gulë gac të ziquë Shtadë të naquëbezë gube'e; ni tubi faltë nápëdi'i më.

6

Ra obrë za'quë

¹ 'Adë rluá'adi'i të obrë za'quë delantë lu ra mënë nadë más parë guená mënë lu të purquë si talë runë të zni, Shtadë të naquëbezë gube'e adë guéné'edi'i më premi ca'a të.

² Por ni lë'ë të iurë rdë'ë të gu'në ca'a nabënëpëdi'i, adë rú'ldëdi'il damburë parë guená mënë; adë gúnëdi'il ziquë mënë falsë, ziquë runë ra mënë naná ziquë guetë natchi'bë lu dchi'li. La'ni ra iádu'u shténë rall nu nezë rdë'ë rall gu'në të parë rna ra mënë, parë guëni'i za'quë ra mënë de lë'ë rall. Perë guldía rnia'a lu të, hia napë rall labansë shtë mënë naná lúniquë premi nagunë rall recibir.

³⁻⁴ Perë iurë lë'ë të guëdë'ë të gu'në ca'a nabënëpëdi'i, gulë bë'nin manërë naga'chi. Hia lë'ë Shtádël naquëbezë gube'e, rna më grë lo quë naquëhúnël naga'chi. Lë'ë më guëne'e më tubi premi cá'al.

Jesús bëlua'a lla guadi'dzënú mënë Dios (Lc. 11.2-4)

⁵ 'Iurë lë'ë të gunë të orar, adë rúnëdi'i të ziquë runë ra mënë naná falsë. Rqitë ldu'u rall gunë rall orar të guená mënë lu rall; rzuldí rall la'ni iádu'u nu rzu rall shquini shtë nezë të parë guená ra mënë lo quë naquëhunë rall. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall lúniquë premi nagunë rall recibir.

⁶ Perë iurë lë'ë të gunë të orar, gulë guëu' la'ni hiu'u cuartë shtë të. Bësë'au rua' hiu'u; iurni bë'në orar; guni' lu Dadë Dios naquëbezë gube'e, sulë lë'ë më con lë'ël. Rac bë'a më lo quë nanú la'ni ldu'ul; iurni

Shtádël naquëbezë gube'e guëne'e më lo quë naquëgná'bël.

⁷ 'Iurë gúnël orar, adë rúnëdi'i të oraciuni zihani vueltë ziquë runë ra mënë nanádi'i më israelitë. Runë rall llgabë guini Dios di'dzë shtë rall por ruadi'dzë rall zihani di'dzë.

⁸ Adë rúnëdi'i të zni ziquë lë'ë rall purquë lë'ë Dadë hia rac bë'a më grë lo quë narqui'ni të antsë guëna'bë të lúhi'.

⁹ Por ni rnia'a lu të, gulë bë'në orar lu më zndë'ë;

Dios, nal Shtadë na'a naquëbezë gube'e.

Rac shtu'u na'a gunë grë mënë alabar lë'ël de verdá.

¹⁰ Rac shtu'u na'a guëni'bë'al grë mënë, sullibi rall lul.

Ziquë quëhunë ra ianglë cumplir voluntá shténël lu gube'e, rac shtu'u na'a grë mënë narëta' lu guë'dchiliu, gunë rall cumplir lo quë narac shtú'ul.

¹¹ Bëne'e nagáu na'a dzë con dzë.

¹² Bë'në perdunë duldë shtë na'a; zni lë'ë na'a rdë'në na'a perdunë duldë narunë ra mënë cuntrë lë'ë na'a.

¹³ Adë rdë'edi'il permisi guëtë'dë mëdzabë prëbë lë'ë na'a të ldaguëdi'i na'a lu duldë.

[Purquë lë'ël rni'bë'al gube'e nu lë'ël nápël grë derechë nu llëru'bë na pudërë shténël.

Nápëdi'il fin. Amén.]

¹⁴ 'Si talë lë'ë të gunë të perdunë ra mal nabënë mënë cuntrë lë'ë të, zni zac Dadë naquëbezë gube'e gunë më perdunë lë'ë të.

¹⁵ Perë si talë adë nëdi'i të gunë të perdunë sa' të duldë narúnëll cuntrë lë'ë të, tampuquë Dadë naquëbezë gube'e gúnëdi'i më perdunë duldë shtë të.

Jesús bëlua'a lla gunë mënë ayunë

¹⁶ 'Iurë lë'ë të gunë të ayunë, adë rëá'nëdi'i të tristë cumë ziquë runë ra mënë naná falsë purquë lë'ë rall rzu rall tristë; runë rall seri no más parë guená ra mënë de quë quëhunë rall ayunë. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall grë lo quë nagunë rall recibir ziquë premi.

¹⁷ Perë lë'ë të iurë gunë të ayunë, gulë tsu nalëgrë; gulë bëzunë lë'ë të bien bien

¹⁸ të parë iurë guená mënë lul, adë guëdë'edi'i mënë cuendë de quë lë'ël quëhúnël ayunë. Nadë más sulë lë'ë Dadë Dios naquëbezë gube'e, më ni rna lo quë naquëhúnël. Lë'ë më napë më cuendë nu gunë më honrar lë'ël.

Galricu lu gube'e

(Lc. 12.33-34)

¹⁹ 'Adë rúnëdi'i të muntuni zihani cusë lu guë'dchiliu catë lë'ë ra mbichuguë rzalú ma grëtë' ra cusë, catë rna'zi tèn gui'bë nu rllin; nu riutë nguba'në parë rbaa'nëll ra cusë.

²⁰ Más bien gulë bë'në muntuni tesurë lu gube'e catë adë nidi'i ra mbichugue nu adë guëzalüdi'i mahin, catë adë rná'zidi'i tën gui'bë. Ra nguba'në adë riutëdi'i rall nga'li parë cuanë rall.

²¹ Catë nacuetsa'u tesurë shtënël, ndë rac shtú'ul guëbánil.

*Slu hia'a na ziquë lámpara
(Lc. 11.34-36)*

²² 'Si talë rdë'ël sí parë guë nibë'a Dios lë'ël, na ziquë slul naná bien nu guëdubi cuerpë shtënël quëbezënu llni

²³ perë si talë adë nëdi'il tsasël shti'dzë Dios, blac llëru'bë na nacahi la'ni ldu'ul. Nahin ziquë slul naná mal; guëdubi cuerpë quëbezin nacahi.

*Dios nu lë'ë ra cusë shtë guë'dchiliu
(Lc. 16.13)*

²⁴ 'Adë gáquëdi'i gunë mënë sirvë lu chupë lamë, purquë tubi lamë adë rac shtú'udi'i mënë lë'ëll; stubi lamë rac shtú'ull. Quëhúnëll rëspëti tubi lamë perë hia stubi lamë quëhúnëll desprëci. Tubsë lamë nápël. Si talë Dios na lamë shtënël, iurní gúnël lo quë narac shtu'u më; perë si talë dumí na lamë shtënël, iurní Dios adë nádi'i shlámël.

*Quëhapë Dios ra shíni'
(Lc. 12.22-31)*

²⁵ 'Rnia'a lu të iurne', adë rquëdi'nidi'i ldu'u të por lo quë nagáu të u por lo quë nagú të parë guëbani të, ni por shabë të parë nagacu të. Más lasac vidë quë dau; lë'ë shcuerpë të más lasac quë shabë të.

²⁶ Gulë guná lu ra ma'ñi naná riasë, adë rcabnidi'i ma, nilë adë rcá'adi'i ma cusechë parë cuetsá'uhin, perë sin adë guëtë'dëdi'i, Dadë shtë të naquëbezë gube'e quëgne'e më grëtë' nagáu të. Más lasac të quë ra ma'ñi.

²⁷ 'Chu de lë'ë të por tantë rquëdi'ni ldu'ul, guëbánil tubi dzë más?

²⁸ '¿Pëzielú rquëdi'ni ldu'u të por shabë të? Gulë guná, lla riaru'bë guë'ë lachi.

²⁹ Adë rúnëdi'i guë'ë dchi'ni perë rnia'a lu të, rëy Salomón con guëdubi galëljúë shtëni', adë guzú zá'quëdi'i' cumë ziquë ra guë'ë.

³⁰ Chulë rlua'a guë'ë lachi nedzë, quëhunë Dios; perë gli guëbidchi guë'ë nu sequin lu gui'i. ¿Pë adë gápëdi'i më lë'ë të? lë'ë të naná rialdi ldu'i du'pë.

³¹ Por ni rnia'a lu të, adë rquëdi'nidi'i ldu'u të nu adë rni'idi'i të: "¿Pë cha guëdáuha'a?" u "¿Pë cha guëdi hia'a?" u "¿Ca guëru'u shába'a?"

³² Pues grë mënë nanadë guënédi'i Dios, zianaldë rall tëchi ra cusë ni. Perë lë'ë të napë të tubi Shtadë të naquëbezë gube'e; rac bë'a më grë lo quë narquí'nil.

³³ Primëre gulë guanaldë tëchi nezë catë rnibë'a Dios ziquë rëy. Gulë bë'në cumplir

lo quë narac shtu'u më, iurní gunë të recibir grë cusë narquí'ni të parë guëbani të.

³⁴ ¿Pëzielú rquëdi'ni ldu'ul nedzë por ra cusë naze'dë gli? Nanú sufsientë problemë parë nedzë.

7

*Adë rúnëdi'il juzguë sa'
(Lc. 6.37-38, 41-42)*

¹ 'Adë rúnëdi'i të juzguë sa' të, purquë gunë më juzguë lë'ë të mizme manërë ziquë quëhunë të juzguë sa' të.

² Gunë më juzguë lë'ë të mizme manërë narunë të. Mizme varë naguishi të con sa' të, mizme varë ni quishi Dadë Dios con lë'ë të.

³ ¿Pëzielú rnal lu gui'lli nananú la'ni slu sa'l perë adë rnádi'il la'ni slul nanú tubi trunquë ru'bë?

⁴ ¿Lla gúnël guëni'il lu sa'l? "Bëne'e sí guëgúa gui'lli nananú slul" perë nanú tubi trunquë la'ni slul.

⁵ Na të falsë; gulú trunquë nananú la'ni slul; iurní sí, guënal bien parë cul gui'lli nananú la'ni slu sa'l.

⁶ Nanú mënë ziquë mbecu dushë narahuë'. Adë rúnëdi'i rall rëspëti cusë santu shtë Dios. Na rall ziquë guchi narlú guëc tubi perla nu rëabri ma të re'dë ca'në ma lu. Adë ruadi'dzëdi'i të di'dzë santu lu nanëdi'i tsasë verdá shtë Dios.

*Gulë guna'bë; gulë bësédchi rua' puertë
(Lc. 11.9-13; 6.31)*

⁷ 'Gulë guna'bë lu Dios grëtë' lo quë narac shtu'u të. Lë'ë më guëne'e mëhin. Gulë quilin të parë guëdzël tëhin. Gulë bësédchi rua' puertë të parë guëlla'lin.

⁸ Grë mënë natsagla'guë guëna'bë lu Dios, gúnëll recibirin; grë mënë narguili cusë shtë Dios, guëdzelin. El quë naná ziquë tubi nguui narna'bë fuertë rua' nezë, guëlla'lë puertë parë lë'ëll.

⁹ 'Chu tubi de lë'ë të si talë guëna'bë shínil guëtështildi gáuhi'; ni mudë guëdë'ël tubi guë'ë gáuhi'?

¹⁰ ¿Ni mudë guëdë'ël tubi mbe'ldë iurë shínil rná'bëll mbeldë gáuhi'?

¹¹ Si talë lë'ë të na të mal, nu rac bë'a të guëdë'ë të cusë za'quë lo quë narna'bë shini të, más segurë Shtadë të naquëbezë gube'e, guëne'e më cusë za'quë lo quë narna'bë të lu më.

¹² Manërë lo quë narac shtú'ul gunë mënë tratë lë'ël, mizme manërë ni gulë bë'në tratë sa'l. Zni si talë quëhúnël cumplir rëglë ni, canihúnël cumplir lëy nu lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë.

*Rua' puertë nanáde'e
(Lc. 13.24)*

¹³ 'Gulë tsutë nezë rua' puertë nu nezë ca nade'e purquë rua' puertë nu nezë narniti

mënë, nalë shlaguin nu napin zihani lugar. Cantidá mënë riutë rall nga'li.

¹⁴ Perë puertë nu rua' nezë nade'e catë napë mënë vidë sin fin, tubldí nahin nu trabaju riutë mënë nga'li. Du'psë mënë riutë lu nezë ni.

Nashi naquë lu hiaguë rlua'ain pë hiaguin

(Lc. 6.43-44)

¹⁵ Gulë gupë cuidadë con ra mësë falsë naná rni'i ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall; por fuërë rlua'a rall ziquë lli'li perë dentrë la'ni ldu'u rall na rall ziquë ma dushë.

¹⁶ Lë'ë të gac bë'a të u gunguë bë'a të chu na rall por lo quë narunë rall. Pues adë rldáguëdi'i të uvë lu ra hiaguë guitsë. Tampuquë nidi'i mudë guëldaguë të bël'da'u lu hiaguë guitsëbë.

¹⁷ Zni nahin, grëtë' hiaguë za'quë rne'e nashi za'quë perë hiaguë mal rne'e nashi mal.

¹⁸ Lë'ë hiaguë za'quë adë gáquëdi'i gudë'ëin nashi mal. Ni tampuquë tubi hiaguë mal gáquëdi'i guëdë'ëin nashi za'quë.

¹⁹ Grëtë' hiaguë nadë rdë'ëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.

²⁰ Zni gac bë'a të mënë za'quë nu mënë mal por lo quë narunë rall.

Lëdë grëdi'i mënë tsutë rall catë rribë'a Dios

(Lc. 13.25-27)

²¹ Lëdë grëdi'i narni'i lua: "Dadë, Dadë", tsutë rall catë rribë'a Dios sino nadë más el quë narunë cumplir voluntá shtë Dadë naquëbezë gube'e, ni si quëgnibë'a më lë'ëll.

²² Iurë lë'ë iurë guëga'a, dzë ni cantidá mënë guëni'i rall lua: "Dadë, lë'ë na'a biadi'dzë na'a shti'dzë! nu por lël gulú na'a mëdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bëdë'në na'a zihani milagrë iurë guni'i na'a lël."

²³ Perë iurni guënia'a lu mënë ni: "Jamás adë guënëdia'a lë'ë të. Gulë guabsú lua purquë na të mënë mal."

Comparaciuni shtë chupë hiu'u

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ 'Zni na el quë narquë diaguë nu quëhúnëll lo quë narnia'a, nall cumë ziquë tubi nguii nariasë nu bëzá'all lídchill lu cimientë shtë guë'ë.

²⁵ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guë'ëgu; bëru'u mbë dushë; béd'ahin hashtë guëa' hiu'u perë adë guláguëdi'i hiu'u purquë napin cimientë nazubë lu guë'ë.

²⁶ Perë el quë narini shti'dza perë adë rúnëdi'll cuendë lo quë narnia'a, nall ziquë tubi nguii tuntë nanëdi'i tsasëll. Bëzá'all lídchill lu iu'lli.

²⁷ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guë'ëgu; bëru'u mbë dushë nu béd'ahin guëa' hiu'u.

Gulaguë hiu'u purquë nidi'i cimientë guetë. Nalë tubi cusë dushë guc nga'li.

²⁸ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më lu ra mënë, nalë bëdzëguë' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall por l dai' shtë më.

²⁹ Caglua'a më cumë ziquë el quë nanapë pudërë, lëdëdi'i ziquë ra mësë shtë lëy nananú entrë lë'ë rall.

8

Jesús bënëac tubi narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Iurë bietë Jesús lu dani, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë më.

² Iurni guabi'guë tubi nguii narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullbill lu më. Répill:

—Dadë, si talë rac shtú'ul, nápël pudërë gunëáquëll na; guëzunëll ladia.

³ Iurni Jesús bëdchi'bë më guia'a më guëquëll nu guni'i më:

—Rac shtua'a, sunë ládil.

Iurë lë'ë më guni'i zndë'ë, grë galguidzë ru'dzë bëac.

⁴ Jesús repi:

—Bëquë diaguë, adë chu lu ruadi'dzëdi'il; nadë más guaguë'në presentar lu bëshuzi nu bédë'ë tubi ofrendë lo quë narnibë'a Moisés të parë grëtë' mënë, guëdë'ë rall cuendë de quë lë'ëll bëáquëll nu guc límpil de galguidzë shtënëll.

Bënëac Jesús tubi muzë shtë capitán

(Lc. 7.1-10)

⁵ Iurë guatë Jesús guë'dchi Capernaun, tubi capitán rumanë guabi'guëll lu më nu bë'nëll ruëguë.

⁶ Répill lu Jesús:

—Dadë, shmuza rac llú'ull galguidzë llunguë. Nagá'all lidcha. Nalë quëhúnëll sufrir lu galguidzë.

⁷ Jesús guni'i:

—Na tsahia parë gunëaca lë'i'.

⁸ Capitán bëquebi:

—Dadë, rúnëdi'i tucara tsal lidcha; adë chu nádia'a. Nadë más gunibë'a nu bédë'ë tubsë di'dzë, iurni guëac shmuza.

⁹ Mizmë na runa lo quë narni'i ra narnibë'a na, nu napa suldadë bajo ordë shtëna. Iurë rnia'a lu tubi suldadë, tsall; pues riall. Iurë rnia'a guídëll, pues lueguë ridëll. Iurë rribë'ahia tubi shmuza tsaguë'nëll lo quë narac shtua'a, rzu'bë diaguëll shti'dza.

¹⁰ Iurë Jesús bini di'dzë ni, nalë guasë ldu'u më. Guni'i më lu ra nazianaldë lë'ë më:

—Guldía rnia'a lu të, guëdubi naciuni Israel nunquë bédza'guë'udia'a tubi nguii narialdi ldu'i shti'dza ziquë nguii rë'.

¹¹ Rnia'a, cantidá mēnē guēru'u rall de grē ladē shtë guē'dchiliu. Guidē rall tē parē subēnū rall Abraham nu Isaac nu Jacob parē gaunū rall mēnē ni catē rñib'ēa Dios gube'ē.

¹² Perē nanū mēnē nabini shti'dzē mē de quē guēnib'ēa mē ziquē rēy; guēru'u rall tēchi fuērē catē nacahī. Nga'li gu'nē rall nu guēchushī lai' rall.

¹³ Iurní Jesús guní'i' lu capitán:
—Bēagzē lídchil; hia shmúzēl bēac tal ziquē galdí ldu'ul.

Lē'ē muzē ni bēaqui' mizmē iurē ni.

*Bēnēac Jesús suēgrē Pedro
(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)*

¹⁴ Jesús gua lídchi Pedro. Nga'li guná mē naga'a suēgrē Pedro. Na'a ni rac shldi ru'bē.

¹⁵ Iurní guna'zi mē guia'a na'a. Lueguē bēru'u shldi. Iurní suēgrē Pedro guashtēhi' nu bē'ni' sirvē lu rai'. Bēdē'ēi' nagáu rai'.

*Bēnēac Jesús zihani mēnē narac llu'u
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)*

¹⁶ Iurē gue'lē gu', be'dēnū mēnē zihani sa' rall lu Jesús. Be'dēnū rall ra nanapē mēdzabē la'ni ldu'u rall; con tubsē di'dzē rgu mē grētē' ra mēdzabē. Nu zac bē'nē mē rumēdi grētē' ra nanapē galguidzē.

¹⁷ Zndē guzac parē gac cumplir lo quē nabēquē'ē muzē shtë Dios guahietē. Guni'i' Isaías: "Lē'ē mē bia'a mē galguidzē shtëna'a nu lē'ē mē bia'a mē grētē' debilidá shtëna'a".

*El quē narac shtu'u tsanaldē lē'ē Jesús
(Lc. 9.57-62)*

¹⁸ Iurē guná Jesús cantidá mēnē bēdēá rdondē catē zubē mē, gunib'ēa mē parē tēdē ra shini gusē'dē mē stubi tēchi nisē.

¹⁹ Tubi mēsē shtë lēy guabi'guēll lu Jesús nu répill:

—Mēsē, rac shtua'a sēnalda lē'ēl cualquier lugar ca tsal.

²⁰ Jesús bēquebi:

—Ra ma lachi napē cuevē shtë ma. Ra ma'ñi napē bēche'zē llicu hiaguē parē na, adē nāpēdia'a catē guēcu'guē guēca aunquē nahia nguii nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu.

²¹ Stubi nguii naganaldē lē'ē Jesús repi lu mē:

—Dadē, bēne'e sí, primērē tsaca'cha shtada, iurní gue'dē nalda lē'ēl. Gaca shmēnēl iurní.

²² Jesús guni'i':

—Gude'e naldē na lueguē. Nanū mēnē nadē rialdidi'i ldu'u shti'dza parē guēca'chi rall ra tēgulē.

*Bēcue'dchí Jesús nisē nu mbē
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)*

²³ Iurní guatē Jesús la'ni barcu con ra shini gusē'dē mē

²⁴ parē bēdchini mbē lu nisē. Nalē fuertē bēdchini mbē. Gutē zili nisē la'ni barcu. Jesús naga'si mē.

²⁵ Iurní ra shini gusē'dē mē guacua'ñi rai' lē'ē mē nu repi rai':

—Dadē, bēlá lē'ē na'a. Aquē zátia'a iurne'.

²⁶ Lē'ē mē guni'i' lu rai':

—¿Pēzielú nalē rdzēbē tē? ¿Pē hia adē rialdidi'i ldu'u tē na?

Iurní guashtē mē nu guni'i' mē guēc mbē nu guēc nisē ru'bē. Lueguē gurēdchí nisē.

²⁷ Hia ra nguii naná zēnū mē, nalē bēdzēguē' ldu'u rai'. Guasē ldu'u rai'. Guni'i' rai':

—¿Chull mē rē'? Rzu'bē diaguē mbē nu nisē shti'dzi'.

*Chupē nguii nananū mēdzabē la'ni ldu'i
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)*

²⁸ Iurē Jesús bēdchini stubi ladē rua' nisē, ladzē ra mē gadareno, chupē nguii bēru'u la'ni catē bēga'chi tēgulē. Guabi'guē rall lu mē. Guērupē rall napē rall mēdzabē la'ni ldu'u rall. Nalē nadushē rall. Ni tubi adē chu rāquēdi'i rdēdē nezē catē nanū rall.

²⁹ Iurní guzublú gurushtí rall fuertē:

—¿Pēzielú riuutēl con lē'ē na'a, Jesús shini Dios? ¿Gu bēdchínal ndē'ē parē guēzac zil lē'ē na'a antsē guēga'a tiempē?

³⁰ Zitu rēta' cantidá ra guchi. Quēháu ra ma gui'lli.

³¹ Ra mēdzabē bē'nē rall ruēguē lu Jesús; guni'i' rall:

—Sí talē guēgul lē'ē na'a la'ni ra nguii rē', perē bēne'e permisi tē guēdēu' na'a la'ni ra guchi.

³² Iurní Jesús repi:

—Gulē gua.

Lueguē bēru'u mēdzabē la'ni ra nguii ni. Guatē rall la'ni guchi. Lueguē grētē' ra guchi zia'a guēllu'nē nasesē; galaguē ra ma catē rlaguē guiu'u rua' nisē ru'bē. Guatē ma la'ni nisē. Bēlda'u nisē ra ma; lueguē guti ra ma.

³³ Hia naquēhapē guchi bēllu'nē rall hashtē guē'dchi nu guzublú biadi'dzē rall lo quē nagic, nu shcuendē ra nguii nagú mēdzabē la'ni ldu'u rai'.

³⁴ Iurní grē mēnē shtë guē'dchi bēru'u rall; guagná rall catē quēbezē Jesús. Iurē guná rall lu mē, bē'nē rall ruēguē de quē guēru'u mē ladzē rall.

9

*Bēnēac Jesús tubi narac llunguē
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)*

¹ Iurní Jesús guatē la'ni barcu parē tēdē mē stubi tēchi nisē. Iurní bēdchini mē guē'dchi shtë mē.

² Nga'li bēdchininū mēnē tubi narac llu'u galguidzē llunguē. Nagá'all lu daa'. Iurē

Jesús guná rialdí ldu'u rall, repi më lu narac llu'u:

—L'ë'ël, adë riádi'i ldú'ul. Naperdunë duldë shtë'nël.

³ Iurní b'èldá mësë narlua'a lëy guni'i rall la'ni ldu'u rall: “Hiumbrë rë' blac di'dzë dzabë ruadí'dzëll cuntrë Dios”.

⁴ Perë guc b'ë'a Jesús pë llgabë quëbezënú rall. Iurní repi më:

—¿Pëzielú runë të llgabë mal?

⁵ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac llu'u: “Naperdunë duldë shtë'nël”, u guënia'a lull: “Guashtë nu bëagzë”?

⁶ Parë gac b'ë'a të nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu parë gac b'ë'a të napa pudërë parë guna perdunë duldë shtë mënë.

Iurní repi më lu narac llu'u:

—Guashtë; b'ëtëá shtaa'l nu bëagzë lídchil.

⁷ L'ë'ë narac galguidzë llunguë guasuldill nu bëagzëll lídchil.

⁸ Guná mënë lull, iurní b'ëdzëguë' ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. B'ë'në rall alabar l'ë'ë Dios purquë b'ëd'ë më pudërë ru'bë guia'a tubi nguiu.

Guna'bë Jesús Mateo

(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Jesús b'ëru'u më nga'li. Guná më lu tubi nguiu lë Mateo. Zúbëga'all lugar catë rúnëll cubrë impuestë. Iurní repi më:

—Gude'e naldë na.

Iurní Mateo guasuldí nu guanáldëll l'ë'ë Jesús.

¹⁰ Guzac iurë Jesús caniháu la'ni tubi hiu'u, cantidá mënë narunë cubrë impuestë nu zihani pecadurë b'ëdchini rall nga'li parë gulezënú rall l'ë'ë lu mellë. Guzubënú rall lu mellë con Jesús nu con ra shini gusë'dë më.

¹¹ Perë ra fariseo iurë guná rall lu ra mënë ni, guna'bë di'dzë rall lu shini gusë'dë Jesús: —¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull ra pecadurë nu con ra mënë narunë cubrë impuestë?

¹² Bini Jesús pë quëgni'i ra fariseo; iurní guni'i më:

—Adë rqu'i'nidi'i ra mënë ducturë si rac llú'udi'i rall perë mënë narac llu'u, sí, ni rqu'i'ní rall ducturë.

¹³ Gulë gua; gulë b'ëd'ë cuendë lo quë narunë cuntienë lo quë naná escritë: “Na rac shtua'a de quë gac të mënë narga'a ldu'u sáhi'; ni más mejurë quë gunë të ofrecer ma lua ziquë ofrendë”. Zeldë guëna'ba ra pecadurë të guëabrí ldu'u rall con Dios. Adë zeldë guëná'b'ëdia'a mënë narni'i: “Nápëdia'a duldë”.

Guna'bë di'dzë rall lla na shcuendë ayunë

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴ Iurní ra nazianaldë l'ë'ë Juan Bautista, guabi'guë rall lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú l'ë'ë na'a nu ra fariseo rd'ë'në na'a ayunë zihani vultë perë ra shmënëll adë rúnëdi'i rall ayunë?

¹⁵ Jesús guni'i:

—Nahia ziquë lliguë shtë sa'a. ¿Ni mudë gunë të obligar ra invitatë shtë sa'a, gacu rall lari nagasë ziquë mënë narunë velar guëc tégulë mientras quëbezënú lliguë l'ë'ë rall? Aquëdi'i. Perë guëdchini dzë nu guëdchini tiempë l'ë'ë lliguë tsabsú nga'li; iurní sí, gunë rall ayunë.

¹⁶ Ni tubi adë chu rúnëdi'i rumiendë lu tubi lari gushë con lari nardëá purquë si talë guëguëu'l lari nardëá lu lari gushë, más nasesë rche'z'ë lari cubi l'ë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a lari.

¹⁷ Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë purquë adë gúnëdi'i gan bulsë gushë la fuersë shtë vini cubi. Rie'z'ë bulsë gushë nu l'ë'ë vini guëll'ë'ë lu guiu'u, nu gullini ra bulsë. Por ni rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní l'ë'ë vini nu ra bulsë adë guënítid'i'in. Shti'dza adë rgá'adi'i con custumbrë shtë'në të.

Shini jairo nu na'a naguna'zi shabë më

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ Mientras Jesús quëadi'dzi' ra cusë rë', tubi narnib'ë'a mënë b'ëdchini; b'ëzullíbill lu më nu guní'ill:

—Shtsa'pa niá'asë gualú guti, perë si talë guidëll lídcha; si talë guëdchi'b'ë guí'al guëc shinia, guëbáni' stubi.

¹⁹ Jesús guasuldí; iurní guanaldë më l'ë'ëll con ra shini gusë'dë më.

²⁰ Iurë guanaldë më l'ë'ëll, tubi na'a narac llu'u rll'ë'ë rëni'; guabi'guëll lu Jesús. Guc chi'b'ë chupë izë rac llú'ull. Iurní guabi'guëll lu Jesús nezë t'ëchi më. Guná'zill rua' shabë më.

²¹ Rúnëll llgabë: “Si talë guëna'zia shabë më, guëaca”.

²² Jesús b'ëdchigrë lu më nezë t'ëchi më; guná më lu na'a nu repi më:

—Adë riádi'i ldú'ul, Nanë. Hia l'ë'ëll b'ëáquëll purquë gualdí ldú'ul na.

Mízmë iurní b'ëáquëll.

²³ Iurë Jesús b'ëdchíni' lidchi më impo- tantë; guná më lu naré'ta' nu guná më lu ra musiquë. Ra mënë ru'në rall nu ruidë b'ë'në rall.

²⁴ Iurní repi Jesús:

—Gulë b'ëru'u nd'ë'ë purquë l'ë'ë lliguëna'a rë' adë gútid'i' sino nagá'si'.

Perë ra mënë b'ëllidchinú rall l'ë'ë më.

²⁵ Jesús guni'i' de quë guëru'u rall. Iurní guatë më la'ni hiu'u nu guna'zi më guia'a tégulë. Iurní guashtë tégulë nga'li.

²⁶ Guëdubi lugar catë rñib'ë'a regiuni ni, b'ërë'tsë di'dzë nu famë shtë'në më. Biadi'dzë mënë pë guc con l'ë'ë tégulë.

B'ë'nëac Jesús chupë ciego

²⁷ Jesús bëru'u lugar ni; chupë ciegu gualdë rall lë'ë më; guni'i rall fuerhtë:

—Bëga'a ldu'ul lë'ë na'a, llëbni David.

²⁸ Iurë Jesús guatë la'ni hiu'u, bëdchini ra ciegu lu më; repi më lu rall:

—¿Gu rialdi ldu'u të de quë zac gunëaca lë'ë të?

Lë'ë rall bëquebi rall:

—Rialdí ldu'u na'a, Dadë.

²⁹ Iurni Jesús bëshá guia'a slu rall nu repi më:

—Gaquin según fe nanapë të.

³⁰ Hia slu ra mënë ni bëaquin. Iurni Jesús gunibë'ai' con ordë lu rall, ni tubi adë chu gac bë'adi'i lo quë nabë'ni'.

³¹ Perë niá'asë gualú bëru'u rall nga'li, iurni guzublú ruadi'dzë rall guëdubi regiuni lo quë nabë'në Jesús.

Bënëac Jesús tubi gu'pë

³² Iurë Jesús con ra shini gusë'dë më zia-gru'u rai' nga'li, bëldá ra mënë be'dënú rall tubi gu'pë nanapë mëdzabë la'ni ldu'i.

³³ Lueguë Jesús gulú hia'ldë lë'ë mëdzabë ni; hia lë'ë gu'pë guzublú biadi'dzëll. Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mënë. Guni'i rall:

—Nunquë la'di gunádi'ia'a guëdubi mënë shtë Israel sa' ra cusë ziquë quëhunë më.

³⁴ Perë guni'i ra fariseo:

—Nguiu rë' rgu hiá'ldëll ra mëdzabë por pudërë shtë mëdzabë narnibë'a más.

Bëga'a ldu'u më ra mënë

³⁵ Jesús zia'gla'guë më grë ra guë'dchi naná rëta' guëlladchi nga'li. Caglua'a më la'ni iádu'u shtë ra mënë cadë lugar catë rdchini më. Biadi'dzënú më mënë cusë za'quë lla guëdchini mieti catë rribë'a Dios. Nu bënëac më grë clasë galguidzë nu grë ra naquëhunë sufrir ra dulurë.

³⁶ Iurë guná më ra mënë zihani, bëga'a ldu'u më lë'ë rall purquë nalë rzac zi rall nu adë rbedchí'di' ldu'u rall. Na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë.

³⁷ Iurni repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, nanú zihani cusechë perë du'psë na rall parë gunë rall dchi'ni perë rnia'a lu të,

³⁸ gulë guna'bë lu Dios naná nashtënë cusechë parë guëshe'ldë më más mënë parë gualdi'dzë rall diza'quë lu mënë.

10

Jesús gulë ra chibë chupë shini gusë'dë më

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Iurni Jesús guna'bë chibë chupë shini gusë'dë më nu bëdë'ë më autoridá nu pudërë parë guëgú rai' ra mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë nu parë gunëac rai' grë ra narunë sufrir galguidzë nu dulurë.

² Ndë'ë na lë ra poshtë; guëzá chibë chupë rai': primërë Simón; nápi' stubi lëhi' Pedro.

Nu bënë më nombrar Andrés bëchi Pedro. Guna'bë më Jacobo nu bëchi' Juan, shini Zebedeo.

³ Guna'bë më Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo el quë narunë cubrë impuestë. Guna'bë më Jacobo shini Alfeo. Guna'bë më Lebeo, nápi' stubi lëhi' Tadeo.

⁴ Guna'bë më Simón naná miembrë shtë partidë cananista, nu guna'bë më Judas Iscariote el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús gunibë'a tsagni'ra poshtë diza'quë lu ra mënë

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Jesús gunibë'a guëzá chibë chupë nguui ni; guni'inú më lë'ë rai' lla guzia'a rai'. Repi më lu rai':

—Adë tsádi'i të regiuni catë quërelde ra nadë nádi'i më israelitë. Nu adë tsutëdi'i të guë'dchi Samaria.

⁶ Más bien tsa të lu ra mënë naná ziquë lli'li naguniti, quiere decir, naciuni Israel.

⁷ Gulë biadi'dzë lu mënë lla tsutë mënë catë rribë'a Dios purquë hia lë'ë iurë zia'gdchini të guë'nibë'a më.

⁸ Gulë bënëac ra narac ll'u. Gulë bëcua'ñi ra tégulë. Gulë bënëac narac galguidzë ru'dzë ládi'. Gulë cu grëtë' mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Lë'ë të bë'në të recibir pudërë ndigá; gulë bëdë'ë sin quë gúnëdi'i të cubrë.

⁹ Adë guá'adi'i të orë, ni bëdchichi, ni dumí mitu'në.

¹⁰ Adë guá'adi'i të panitë parë quë dumí. Adë guá'adi'il chupë mangüë, nilë chupë par rachi. Adë guá'adi'il bastunë. Pues el quë narunë dchi'ni napë derechë parë gaul lidchi shlamëll.

¹¹ Iurë lë'ë të guëdchini të tubi guë'dchi u tubi ranchi, gulë quili nga'li tubi mënë naná runë tucarë guëquë diaguë shti'dza. Hia nga'li guëa'në të lidchill hashtë iurë lë'ë të guëbi' të.

¹² Iurë lë'ë të tsutë të lidchi mënë ni, gulë bë'në saludar lë'i' con tubi diza'quë.

¹³ Si talë ra mënë ni runë tucarë guëquë diaguëll shti'dza, gulë bëdë'ë bendición shtë të nga'li; perë si talë adë guëquë diaguëdi'i rall shti'dzë të, si talë adë nádi'i ra mënë më za'quë, gulë biequi nga'li con grë diza'quë shtë të.

¹⁴ Si talë nëdi'i mënë ni gunë recibir diza'quë nu nëdi'ill guëquë diaguëll shti'dzë të, iurni gulë bëru'u hiu'u ni u guë'dchi ni. Iurni gulë guëdchibi gushëguui'u nadchi'bë guëa' të ziquë sëni de quë adë gualdidi'i ldu'u rall.

¹⁵ Guldía rnia'a, dzë shtë juici más llëru'bë na cashtigu parë guë'dchi ni quë parë ra mënë shtë Sodoma u Gomorra.

Guëzac zi mënë lë'ë të

¹⁶ Gulë guná, na guëshe'lda lë'è të cumë ziquë ra lli'li ladi ra ma dushë, perë gulë gac nasini cumë ziquë serpiëntë, nu gulë gac nadu'u ziquë palumë.

¹⁷ Gulë gapë cuidadë ra mënë shtë lugar ni; gunë rall intriegu lë'è të lu ra gubernë nu hashtë guëne'e rall galnë lë'è të la'ni iadu'u.

¹⁸ Tsanú rall lë'è të lu ra gubernadurë nu lu rëy purquë na të shmëna. Zni gac të testigu shtëna delantë lu ra autoridá hashtë delantë lu ra nanádi'i më israelitë.

¹⁹ Perë iurë lë'è rall gunë rall intriegu lë'è të lu ra gubernë, adë rquëdi'nidi'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të lu rali u por lo quë naguadi'dzë të lu ra mënë, purquë iurë lë'è iurë guëga'a, Dios guësëdchini më di'dzë parë guadi'dzë të

²⁰ purquë lëdë lë'edi'i të guadi'dzë të sino lë'è Espíritu Santo naze'dë de Shtadë të, guadi'dzi' por lë'è të.

²¹ Ra nguui gunë rall traicionar ra bëchi sa' rall të parë gati sa'll. Ra shtadë ra mënë gunë rall traicionar shini rall. Shini rall guëásëll guëc shtadë rall hashtë quini rall shtadë rall.

²² Grëtë' mënë shtë guë'dchiliu guëná zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna, perë el quë nagac firmë hashtë fin, ndë'è gac salvar.

²³ Iurë lë'è mënë guëzunaldë rall lë'è të cualquier tubi guë'dchi catë guëdchini të, gulë bëru'u nga'li; gulë bëllu'në hashtë stubi guë'dchi purquë guldía rnia'a, lë'è nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëdchíni' antsë quë lë'è të guadi'dzëni të diza'quë lu mënë guëdubi guë'dchi shtë Israel.

²⁴ Ni tubi narsë'dë lu shmësi', lasáquëdi'ill más quë mësë shtënell. Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámi'.

²⁵ El quë narsë'dë, tsull cunformë según el quë naquëglua'a, hashtë despuësë iurní tsalú studí shtënell, iurní gáqui' ziquë lë'è mësë. Zni na tubi muzë parë lu shlámëll. Ziquë tubi nguui con shíni', cagni'i ra mënë rni'bë'a mëdzabë Beelzebú na, nu zac guëni'i rall rni'bë'a mëdzabë lë'è të.

Chu guëdzëba'a

(Lc. 12.2-9)

²⁶ Por ni rnia'a lu të, adë rdzëbëdi'i të ra mënë. Pues ni tubi cusë nanaga'chi adë guëá'nëdi'in sin adë guë'rú'udi'in lu llni. Nu grë cusë naga'chi, napë quë guëdë'è mënë cuëndë de ni.

²⁷ Lo quë narnia'a lu të apartë, gulë guni'i di'dzë ni delantë lu grë mënë. Lo quë nabëluá'ahia lu të apartë, gulë guni'i fuertë dizdë guëc hiu'u.

²⁸ Adë rdzëbëdi'i të ra narguini cuerpë perë adë gáquëdi'i quini rall almë. Más bien

gulë bédzëbë el quë nanapë pudërë guëzalú cuerpë nu almë la'ni gabildi.

²⁹ Rdu' ra ma'ni, chupë ma por tubi centavë, perë ni tubi de lë'è ra ma adë rátdi'i sino quë lë'è Dadë Dios adë guëdë'è më sí; Dios rdë'è më cuëndë.

³⁰ Napë më cuëndë bëldá guitsë guëquëll.

³¹ Adë rdzëbëdi'i të; pues más lasac të quë ra ma'ni.

Pë gac con ra shmënë Jesús

(Lc. 12.8-9)

³² Grëtë' el quë naguëquebi favurë de na delantë lu ra mënë, na guëquebia favurë de lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

³³ Perë si talë nanú el quë narni'i nádi'ill shmëna delantë lu ra mënë, na guna negar lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

Por Jesús nanú divisioni

(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Adë rúnëdi'i të shgabë të de quë zeldënúa paz lu guë'dchiliu rë'. Pues adë zeldënúdia'a parë cuedhí ldu'u mënë con sa'll lu guë'dchiliu sino parë gac dividir mënë por shti'dza.

³⁵ Na zelda parë grë ra nguui guëasë rall guëc shtadë rall, shtsa'pë rall guëasë rall guëc shni'a rall. Nu ra lli'li guëasë rall guëc suëgrë rall.

³⁶ De mudë de cadë tubi rall gac rall enemigu parë famili shtëné rall.

³⁷ El quë narac shtu'u shtádi' u shni'ai' más quë rac shtú'ull na, adë rllu'i'di'i gáqui' shmëna. El quë narac shtu'u llgá'ni' u shtsápi' más quë rac shtú'ull na, adë rllú'i'di'i gáquëll shmëna.

³⁸ El quë nadë gúnëdi'i renunci prupi de-seo shtënell, si talë adë nëdi'i gátill por na; si talë adë tsanáldëdi'ill shneza, nguui ni nasáquëdi'ill gáquëll shmëna.

³⁹ El quë narac shtu'u gac salvar vidë shtënell, guënitill vidë shtëni', perë el quë naguëni'i vidë shtëni' por na, ni gac salvárëll.

Premi parë ra shmënë Jesús

(Mr. 9.41)

⁴⁰ El quë narunë recibir cualquier tubi de lë'è të, mënë ni también rúnëll recibir na. El quë narunë recibir na, mënë ni rúnëll recibir el quë nabëshe'ldë na.

⁴¹ El quë narunë recibir tubi shmuzë Dios purquë ze'dë mënë ni de Dios, ni gúnëll recibir mizmë premi nardë'è Dios parë ra shmuzë më nabiadi'dzë shti'dzë më. El quë narunë recibir tubi nguui za'quë purquë nall më za'quë, mënë ni gúnëll recibir premi shtë më za'quë.

⁴² Cualquier el quë naguëdë'è tubi vasë nisë galë, të gu tubi más humildë shmëna, guldía rnia'a lu të, segurë guëdë'è Dios tubi premi cá'all.

11

*Ra nabêshe'ldê Juan Bautista lu Jesús
(Lc. 7.18-35)*

¹ Iurê Jesús gualú guni'i më lla mudê guzia'a ra chi'bê chupê shini gusê'dê më, bêru'u më nga'li parê zia'a më. Bêlua'a më diza'quê lu ra mênê guê'dchi narêta' guëlladchi.

² Juan nanú lachigui'bê perê bîni' lo quê naquêhunê Cristo. Iurnî bêshe'ldi' bêldá shmênî; tsagná rall lè'ê Jesús

³ parê guagna'bê di'dzê rall lu më:

—¿Gu lè'el nal Cristo, el quê napê quê guêdchini por partê shtë Dadê Dios, u napê quê guêlezê na'a stubi naguêdchini?

⁴ Jesús repi:

—Gulê tsaguêchi lu Juan lo quê nagná tē nu lo quê nabini tē.

⁵ Gulê biadi'dzê grêtê' lo quê nagná tē: ra ciegu rna; ra kujê rzê; ra narac galguidzê ru'dzê ládi', guzunê rall; grê ra cue'tê bëabrî rini rall. Ra tégulê gubani rall stubi. Grê ra prubi quêquê diaguê rall diza'quê parê gac salvar rall.

⁶ Guêquitê ldu'u ra naná tsagla'guê tsaldí ldu'i na, grê ra nartúdi'i lúhi' gáquëll shmêna.

⁷ Iurê lè'ê shmênê Juan zéagzê, iurnî Jesús guzublú quêadi'dzê më shcuendê Juan. Repi më lu ra mênê:

—¿Pê guagná tē lu shlatê; tubi ziquê gui'lli narni'bi mbê?

⁸ Aquêdi'i. ¿Pê guagná tē lu tubi nguui nanacu lari chulê? Aquêdi'i. Lè'ê tē nanê tē de quê grê ra naracu con lari nalasac zihani dumí, quêrelde rall lidchi réy.

⁹ Por fin ¿pê guagná tē lu tubi muzê shtë Dios? Perê sí, de verdá guná tē tubi muzê shtë më mayurê quê ra nabiadi'dzê shti'dzê më guahietê.

¹⁰ Juan na el quê narni'i Sagradas Escrituras:

Na guêshe'lda tubi naguadi'dzê por na antsê guêlua'alul lu mênê.

¹¹ Guldía rnia'a, grêtê' ra mênê nagubani tiempê guahietê, nápêdi'i rai' más hunurê quê Juan. Perê rnia'a lu tē, el quê namás humildê entrê ra mênê narialdí ldu'i diza'quê shtëna, napê rall más hunurê quê Juan.

¹² 'Dizdê Juan Bautista hashtë iurne', ra mênê mal rac shtu'u rall guêzalú rall diza'quê shtë Dios parê adê tsutédi'i mênê catê rribê'a Dios. Ra narac shtu'u tsuté nezê za'quê, runê rall llêru'bê fuersê parê tsuté rall.

¹³ Grêtê' lo quê nabêquê'ê ra muzê nabiadi'dzê shti'dzê Dios nu lo quê nabêquê'ê Moisés, guni'i rai' lo quê narac shtu'u Dios hashtë tiempê shtë Juan Bautista.

¹⁴ Si talê lè'ê tē rac shtu'u tē tsaldí ldu'u tē lo quê narnia'a de Juan, náhi' ziquê Elías.

Juan náhi' el quê muzê shtë Dios guni'i guahietê napê quê guêdchini.

¹⁵ Si talê rac shtu'u tē tsasê tē, gulê bëquê diaguê bien lo quê narnia'a.

¹⁶ 'Guadi'dza tubi comparaciuni lla na mênê tiempê ne'. Lè'ê rall na rall ziquê llguê'nê nacaguitê. Zúbêga'a rall lu llguê'a nu rni'i rall fuertê lu sa' rall:

¹⁷ "Bêdi'ldi na'a musiquê lêgrê perê adê bëgu'i'di'i tē. Bêdi'ldi na'a cantê tristê perê adê bî'nidi'i tē."

¹⁸ Bêdchini Juan; adê gudáudi'i' zihani cusê nu adê bii'di'i' licor, perê lè'ê tē rni'i' tē de quê nápi' tubi mészabê la'ni ldu'i'; por ni adê guanáldêdi'i tē lè'i'.

¹⁹ Lueguê bêdchinia, nguui nabêshe'ldê Dios; rni'i' tē rau sha'ta nu rni'i' tē ruhia vini. Rni'i' tē nahia amigu shtë pecadurê nu amigu shtë ra narunê cubrê impuestê, por ni adê rialdidi'i ldu'u tē shti'dza. Manêrê nacanahunê Dios na ziquê llni; rlua'ain la'ni vidê shtë ra naná riasê shti'dzê më de verdá.

*Ra mênê adê guasêdi'i rall shti'dzê më
(Lc. 10.13-15)*

²⁰ Iurnî lè'ê Jesús guzublú quêgni'i më lu ra mênê guê'dchi catê bē'nê më más milagrê ru'bê purquê ra mênê ni, adê bëabrídi'i ldu'u rall con Dios. Iurnî guni'i më:

²¹ —Prubi de lè'ê tē mênê shtë guê'dchi Corazin. Prubi de lè'ê tē mênê shtë guê'dchi Betsaida; purquê si talê mênê shtë Tiro nu Sidón nianá rall grê ra milagrê nagná tē, pues hia niac cambi mudê nanabani rall; niabrí ldu'u rall con Dios. Niazubê rall lu dē nu niacu rall lari nagasê ziquê seña de quê bē'nê nadzê'tê mudê nanabani rall.

²² Na rnia'a lu tē, dzê guêshe'ldê Dios juici guêc mênê shtë guê'dchiliu, ra mênê shtë Tiro nu Sidón gunê rall sufrir menos quê lè'ê tē.

²³ Nu rnia'a lu tē naquêrelde guê'dchi Capernaum, runê naddchini tē por tantê llni nabē'nê tē recibir, perê tsalú tē lugar catê quêbezê ra tégulê purquê mênê shtë ciudá Sodoma, si talê nianá rall milagrê cumê ziquê guná tē, pues todavía nianá quêbezê guê'dchi Sodoma iurne'.

²⁴ Perê rnia'a lu tē, dzê shtë juici lè'ê tē gunê tē recibir más cashtigu dushê quê ra mênê shtë regiuni shtë Sodoma.

*Gulê te'e lua parê cuedchi ldu'u tē
(Lc. 10.21-22)*

²⁵ Tiempê ni Jesús biadi'dzênúhi' Shtádi':

—Dadê, dushquíllil, rribê'al gube'e nu guê'dchiliu. Quêhuna alabar lè'el, Dadê; bêlua'al shti'dzêl lu mênê humildê, rac bê'a ralin. Perê nacahi shti'dzêl bê'nêl parê ra mênê narni'i na rall më ru'bê, ra mênê narianaldê tēchi llgabê nguui.

²⁶ Zni bē'nêl Dadê purquê zni rac shtú'ul gac.

²⁷ 'Lë'e Shtada bëne'e grëtë' cusë rë' parë na; ni tubi chu runguë bë'a chu nahia de verdá, sulamëntë Shtada runguë bë'ai'. Ni tubi chu runguë bë'a chu na Shtada de verdá, sulamëntë na runguë bë'ahia chu náhi'. Nahia shini më; gunguë bë'a mëné Shtada sulamëntë si rac shtua'a guëluá'ahia nguii ni Shtada.

²⁸ Gulë te'e lua grëtë' el quë narbedchí'di' ldu'i, grë të nariashac ldu'i por duldë shtë të, guënehia paz parë lë'e të.

²⁹ Gulë bëca'a yuguë naguëdchi'ba guëc të nu gulë bësë'dë shti'dza. Nadú'uhia nu nalë pacënci nahia. Gulë te'e lua të guëdzëlë të descansë parë almë shtë të.

³⁰ Ldai' nabëluá'ahia lu të, nalë sencigi nahin parë gua'a të ziquë tubi yuguë shashu. Lo quë narnibë'ahia adë nagánëdi'in.

12

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u dzë narzi'i ldu'u mëné

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ La'ni ra dzë ni Jesús zia'ai' nezë shtëné më catë rgabní trigu. Tubi dzë narzi'i ldu'u mëné, ra shini gusë'dë më bédchini galërldia'në ldu'u rai'. Iurní guzublú caniashi rai' du'u shtë trigu parë quëháu rai' bédchi trigu.

² Iurë lë'e ra fariseo guná rall lo quë nabë'në rai', repi rall lu Jesús:

—Guná, ra shini gusë'dëi' quëhunë rall lo quë naprovité según lëy. Caniashi rall du'u dzë narzi'i ldu'u mëné.

³ Jesús repi:

—¿Pë adë bí'ldidi'i të histori lo quë nabë'në David guahietë con ra narianaldë téchi'? Bëldia'në David nu guatëhi' lidchi Dios.

⁴ Guna'zi David guetështildi sagradë. David gudáuhi' guetështildi ni, parë según lëy shtë Dios sulë bëshuzi napë rall dereché gau rai' guetështildi sagradë, lédëdi'i David con ra mëné nananú con lë'i'.

⁵ Hia bí'ldi të lëy shtë Moisés. Ra bëshuzi shtë iádu'u adë rzí'idi'i ldu'u rall dzë descansë por trabaju nanapë rai'; nu nádi'in duldë.

⁶ Na rnia'a lu të, zuga'a tubi nguii ndë'e naná más importantë quë iádu'u.

⁷ Lë'e të, ¿pë adë riasëdi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras? "Na rac shtua'a guëga'a ldu'u të sa' të más quë ra ma narne'e të lu bëcu'guë ziquë ofrendë". Si talë riasë të di'dzë ni, adë gúnëdi'i të condenar ra nanápëdi'i faltë.

⁸ Lë'e nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nápi' autoridá nu pudërë parë guëni'i' pë gunë mëné dzë narzi'i ldu'u mëné.

Tubi nguii nagubidchi guiá'ai'

(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Iurní Jesús bëru'u lugar ni. Guatë më la'ni iádu'u shtë ra mëné.

¹⁰ Nga'li zuga'a tubi nguii nagubidchi tubi guiá'ai'. Perë ra fariseo rac shtu'u rall guëdzëlë rall manërë parë gunë rall acusar lë'e Jesús. Iurní guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Según lëy ¿gu nanú permisi gunëac mëné narac llu'u grë ra dzë narzi'i ldu'u mëné?

¹¹ Repi Jesús:

—¿Chu de lë'e të si talë guënítil tubi lli'li, si talë ldaguë ma la'ni guërzú dzë descansë, pë adë tsaldúdi'i të ma?

¹² Pues más nasac vidë shtë nguii quë lli'li. Zni nanú permisi gunë mieti bien dzë narzi'i ldu'u ra mëné.

¹³ Iurní repi më lu nguii nagubidchi guiá'ai':

—Bëldí guiá'al.

Lë'e nguii bëldí guiá'ai'. Lueguë bëac guiá'ai'; bëa'në guiá'ai' ziquë na stubi guiá'ai'.

¹⁴ Iurní bëru'u ra fariseo. Guzublú rall quili rall manërë parë quini rall lë'e Jesús.

Lo quë nabëquë'ë Isaías

¹⁵ Iurë guc bë'a Jesús pë quëhunë ra fariseo, bëru'u më; zia'a më stubi lugar. Perë cantidá mëné guanaldë rall lë'e më. Jesús bënëac grëtë' narac llu'u.

¹⁶ Nu bédë'e më ordë de quë adë guadí'dzëdi'i ra mëné chu na më.

¹⁷ Zndë'e guc parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë Isaías, muzë shtë Dios:

¹⁸ Ndë'e lë'e shmuza nagulëa;

el quë nalë rac shtua'a nu el quë narquitë ldua'a.

Guëdë'ëhia Espíritu Santo cuezënúhi' më ni. Guëni'i më lu mëné nanádi'i më israelitë de quë ze'dë guëdchini juici shtë Dios.

¹⁹ Adë guadí'dzëdi'i më tantë. Na më nadu'u. Adë rtá'ldi'i më di'dzë; adë guëni'idi'i më fuertë nezë.

²⁰ Na më pacënci; adë nádi'i më ziquë el quë narguitsu gui'li.

Nádi'i më ziquë el quë narsëaldë mëchi narquë gui'l.

Cuezë më hashtë cueshtë gubernë shtëhi'; guënibë'a më manërë justë.

²¹ Mënë nanádi'i më israelitë, tsaldí ldu'u rall shti'dzë më parë gac salvar rall.

Guni'i ra mëné napë Jesús mëdzabë la'ni ldú'i'

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²² Iurní bédchininú mëné tubi nguii lu Jesús. Nall ciegu nu gu'pë. Bë'në mëdzabë nananú la'ni ldu'u nguii ni parë adë rnádi'ill nu rní'idi'ill. Jesús bënëac lë'i'. Iurní guná nguii, nu clarë biadi'dzë nguii.

²³ Grétë' ra mënë narëta' nga'li, guasë ldu'u rall nu bëdzëguëë' ldu'u rall. Guni'i rall:

—¿Pë lë'ëdi'i llëbni David ndë'ë, el quë nacabëza'a?

²⁴ Perë ra fariseo bini rall lo quë naguni'i mënë; guni'i rall:

—Perë hiembrë rë' rgull mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, jëfë shtë ra mëdzabë.

²⁵ Perë gac bë'a Jesús lo quë narunë rall shgabë rall. Iurní repi më:

—Si talë grë mënë shtë gubernë rdildi cuntrë mizmë sa' rall, tsalú gubernë. Igoal gac con tubi guë'dchi nu si talë tubi famili rdildi entrë lë'ë rall, guëdchini tiempë tsalú famili ni.

²⁶ Nu Satanás, si talë Satanás nadividë mizmë lë'ëll, tsalú pudërë shtënell; guënbë'adi'll shmënell iurní.

²⁷ Si talë rghuia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, ¿chu runë compa'ni ra mënë sa' të nargú mëdzabë la'ni ldu'u mënë? Mizmë nguii ni gunë rall juzguë lë'ë të.

²⁸ Perë si talë con pudërë shtë Dios rghuia mëdzabë, hia bëga'a iurë; guëlladchi zuga'a Dios parë guënbë'ai' lë'ë të.

²⁹ ¿Llallë gac tsuté tubi nguba'në lidchi tubi nguii fuertë të parë guëdchisull pë shtëné mënë? Primërë napë quë guëli'bill nguii ni, iurní sí, zac guëdchisull pë shtëné mënë ni.

³⁰ 'El quë nanëdi'i guëni'i favurë de na, nall cuntrë de na. El quë nadë rtëadi'i mënë lua, na ziquë tubi narsëll'ac mënë lua.

³¹ 'Rnia'a lu të de quë zac perdunë grë duldë shtë ra nguii nu grëtë' didzabë narni'i rall, gunë më perdunë, perë si talë guni'i mënë di'dzë mal cuntrë Espiritu Santo, ni sí, jamás adë nidi'i perdunë.

³² Cualquier narni'i didzabë guëc nguii nabëshe'ldë Dios, zac perdunëll perë el quë naruadi'dzë cuntrë Espiritu Santo, jamás adë gáquëdi'i perdunë parë guëdubi tiempë lu guë'dchiliu rë', nilë lu stubi guë'dchiliu nanadë tsalúdi'i.

*Nashi shtë hiaguë rlua'a pë hiaguin
(Lc. 6.43-45)*

³³ 'Si talë hiaguë nahin cusë za'quë, zni rne'ëin nashi za'quë. Si talë hiaguë nahin mal, pues nashi mal rne'ëin. Shnashi hiaguë rlua'a pë hiaguin.

³⁴ Lë'ë të llëbni mbe'ldë, ¿llallë gac guëni'i të cusë za'quë? hia quë lë'ë të mizmë lë'ë të na të mal. Pues ruadi'dzë të zihani di'dzë dzabë naze'dë la'ni ldu'u të.

³⁵ Nguii za'quë ruadi'dzëll cusë za'quë purquë cusë za'quë nanú la'ni ldu'u rall. Perë ra nguii mal ruadi'dzëll cusë mal purquë cusë mal nanú la'ni ldu'u rall.

³⁶ Perë ra rnia'a lu të, dzë shtë juici grë mieti guëdë'ë rall cuendë lu Dios por grë ra di'dzë nagupëdi'i rall cuidadë.

³⁷ Purquë según di'dzë nabiadi'dzë të, gunë më juzguë lë'ë të; gac salvar të u gac condenadë të.

*Ra mënë mal rac shtu'u rall guëná rall
tubi milagrë*

(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸ Iurní guni'i ra fariseo nu ra narlua'a lëy lu Jesús:

—Mësë, rac shtu'u na'a guëná na'a tubi se'ni, tubi milagrë ru'bë gúnëll.

³⁹ Jesús bëquebi:

—Mënë mal nalë rac shtu'u rall guëná rall tubi se'ni nu milagrë ru'bë, perë hia jamás adë chu guënë'ëru'u más se'ni, sulë se'ni ziquë naguc con Jonás.

⁴⁰ Ziquë Jonás gua la'ni mbeldë durantë tsunë dzë nu tsunë gue'lë, zni zac con nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëca'chi ra mënë lë'i' la'ni ba'a; tsúhi' nga'li tsunë dzë nu tsunë gue'lë.

⁴¹ Grë ra naguquërelde ciudá shtë Nínive tsasuldí rall lu juici con ra mënë naquërelde ne', nu guëni'i ra mënë shtë Nínive ra mënë nanabani ne' na rall culpablë purquë ra mënë shtë Nínive, iurë bini rall shti'dzë Jonás, bëabrá ldu'u rall con Dios. Gulë guná, hia bëdchini tubi más më importantë quë Jonás.

⁴² Iurë gac juici shtë Dios, lë'ë reina nagunibë'a ladzë Sur, tsasuldill nu gúnëll juzguë mënë nanabani ne'; na rall culpablë purquë na'a ni bidë guënal lu Salomón të guëquë diaguëll llgabë shtë Salomón; perë gulë guná, hia bëdchini tubi más më importantë quë Salomón.

*Mëdzabë mal nabëabrá ldu'u mënë
(Lc. 11.24-26)*

⁴³ 'Iurë bëru'u mëdzabë la'ni ldu'u nguii, rzëll catë nidi'ini. Rguillil catë cuézëll perë adë rdzëlëdi'ill lugar. Iurní rni'ill:

⁴⁴ "Guëabrá ldu'u mënë catë bërua'a". Bëdzëlëll nguii ziquë tubi hiu'u bien ar-regladë nu limpi.

⁴⁵ Iurní tsaglli'i mëdzabë gadchi mëdzabë más mal quë lë'ëll; riutë rall la'ni ldu'u nguii ni. Por fin bëa'në nguii peor quë antsë. Zni gac suceder con ra mënë mal rë'.

*Shni'a nu bëchi Jesús
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)*

⁴⁶ Nianá Jesús ziaгла'guë quëadi'dzi' lu ra mënë zihani, iurní bëdchini shni'a më con ra bëchi më. Rëta' rai' tēchi fuërë nu rac shtu'u rai' guadi'dzënu rai' lë'ë më. [

⁴⁷ Bëdchini tubi nabëdchininú rsunë lu Jesús. Guni'ill:

—Lë'ë shni'al nu ra bëchil zuga'a rai' tēchi fuërë; rac shtu'u rai' guadi'dzënu rai' lë'ëll.]

48 Perë lë'ë më repi lu naganu' rsunë:

—¿Chull na shní'ahia? ¿Chull na bëcha?

49 Iurni bë'në më sëñi con guia'a më; guni'i më shcuendë ra shini gusë'dë më:

—Ndë lë'ë shní'ahia nu ndë'ë na bëcha

50 purquë grëtë' el quë narunë segun voluntá shtë Shtada naquëbezë gube'e, na bëcha; nall zana, nu nall shní'ahia.

13

Comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Mizmë dzë ni bëru'u Jesús hiu'u. Iurni guzubë më rua' nisë ru'bë nu cantidá mënë bëdëá rall lugar catë quëbezë më.

2 Por ni Jesús guatë la'ni tubi barcu; iurni guzubë më parë guëlua'a më. Grëtë' ra mënë bëa'në rall rua' nisë lu guiu'u.

3 Caglua'a më zihani cusë por comparaciuni. Guni'i më:

—Tubi nguui guagtë'tsëll bë'dchi.

4 Iurë bë'të'sëll bë'dchi, du'pë bë'dchi gulaguë lu nezë, hia nga'li bëdchini ra ma'ñi. Gudáu ma ra bë'dchi.

5 Stu'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë catë du'pë guiu'u nanú. Hia bë'dchi ni nasë'së galdanin purquë du'pë guiu'u nanú

6 perë iurë lë'ë ngubidzë bëru'u, güe'qui plantë purquë nápëdi'in llëru'bë shlu'chi; gubidchin.

7 Stu'pë bë'dchi gulaguë ladi ra gui'lli guitsë. Galdanin la'ni gui'lli guitsë perë gui'lli guni guëquin.

8 Perë stu'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Nga'li bëdë'in cusechë. Bëldá bë'dchi bëdë'ë tubi gahiu'a por tubi. Sëbëldahin bëdë'ë sesenta por tubi bë'dchi. Stubi bëdë'ë galdë bi chi por tubi.

9 Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Pëzielú guni'i më comparaciuni

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Iurni ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú ruadi'dzël lu ra mënë por comparaciuni?

11 Lë'ë më bëquebi:

—Dios bëshe'ldë llni guëc të parë riasë të manërë narnibë'a Dios ziquë rëy, perë adë bëshë'ldëdi'i Dios llni guëc rall parë gac bë'a rall manërë narnibë'a më.

12 El quë narac shtu'u tsasë shti'dzë më, guëdë'ë më más llni, perë el quë nanëdi'i tsasë shti'dzë më, tsabsú grë llni nanápëll.

13 Por ni quëadi'dza por comparaciuni purquë lë'ë rall rna rall lu milagrë shtëna perë adë riasëdi'i rall.

14 Zni na rall. Guc cumplir shti'dzë Isaías el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'ëi:

Lë'ë të, sí, segurë guini të perë adë riasëdi'i të.

Segurë guená të perë adë guëdë'ëdi'i të cuendë

15 purquë nalë naguëdchi ldu'u mënë. Adë nëdi'i rall tsasë rall; adë nëdi'i guëdë'ë rall cuendë shti'dzë Dios.

Nëdi'i rall guëdchini llni guëc rall.

Na rall ziquë ra ciegu nu ziquë naná rcue'të.

Nëdi'i rall tsasë rall parë guëabré ldu'u rall con na

parë gunëaca almë shtë rall të gac salvar rall.

16 Dichusë të purquë riasë të lo quë narná të nu rdë'ë të cuendë shti'dza.

17 Guldía rnia'a, cantidá ra muzë shtë Dios guahietë nu mënë za'quë naguquërdëldë antsë, guc shtu'u rai' nianá rai' cusë nabëna perë adë gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' nini rai' di'dzë shtëna nabini të perë adë bínidi'i rai'.

Jesús biadi'dzë shcuendë bë'dchi

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 Gulë bëquë diaguë iurne' lo quë narunë cuntienë comparaciuni shtë naquëgtë'tsë bë'dchi.

19 Grë ra nabini diza'quë narni'i lla rnibë'a Dios ziquë rëy perë riasëdi'ill, nall ziquë bë'dchi nagulaguë lu nezë. Ridë mëdzabë; rdchisú mëdzabë diza'quë nabëcabní më la'ni ldú'ull.

20 Bë'dchi nagulaguë lu guiu'u guë'ë, na ziquë mënë narini diza'quë; rëuu' ldu'u rall diza'quë; lueguë rca'a rallin con gustë.

21 Perë cumë ziquë plantë nanápëdi'i shlu'chi, adë tsaglá'guëdi'i rall shnezë më. Iurë lë'ë ra mënë rzac zi rall lë'ëll por shti'dzë Dios u iurë rzunalde mënë lë'ëll, lueguë rëazë guëtëll.

22 Bë'dchi nagulaguë ladi gui'lli guitsë, na ziquë el quë narini diza'quë perë por tantë rac ldu'u rall por ra cusë shtë guë'dchiliu nu rac shtu'u rall gac rall ricu, hia adë rianáldëdi'i rall tēchi diza'quë. Grë deseo mal na ziquë gui'lli guitsë narte'e ra plantë nu adë rdë'ëdi'in cusechë.

23 Perë bë'dchi nagulaguë lu guiu'u za'quë, na ziquë ra mënë narini diza'quë shtë Dios. Riasë rall pë runë cuntienë shti'dzë më. Nall ziquë plantë nardë'ë cusechë. Bëldá rall rdë'ë tubi gahiu'a por tubi bë'dchi. Sëbëldahin rdë'ë sesenta por tubi, nu stubi rdë'ë galdë bi chi por tubi.

Comparaciuni shtë gui'lli mal ladi trigu

24 Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catë rnibë'a Dios na ziquë tubi nguui nabëcabní bë'dchi za'quë lu guiu'u shtëni'.

25 Perë iurë lë'ë rall naga'si rall, bëdchini tubi enemigu. Hia hiumbre ni bëcabní gui'lli mal ladi trigu. Lueguë zía'all.

²⁶ Iurë lë'ë trigu guaru'bin nu lë'ë du'u bèru'u, también lë'ë gui'lli guaru'bin ladi trigu.

²⁷ Iurní muzè shtë lamè repi rall: “Dadë, bè'dchi nabëcabnì lu lachì çpë bè'dchi za'quin? ¿Callë bèru'u gui'lli mal gualdani ladi trigu?”

²⁸ Lë'ë nashënë guiu'u guni'i: “Aquë, tubi enemigu bëcabnì bè'dchi gui'lli”. Iurní ra muzè guna'bë di'dzë rall: “¿Gu rac shtú'ul guiá na'a të guédashi na'a grëtë' ra gui'lli mal?”

²⁹ Perë lë'ë lamè guni'i: “Aquëdi'i purquë si talë gashi të gui'lli mal, nu zac trigu gashi të.

³⁰ Mejurë ziaru'bin juntë hashtë tiempë shtë cusechë. Iurní guë nibë'ahia ra muzè të parë guëtëá rall gui'lli mal primërë nu guëli'bin, gac manullin të parë tsequin. Hia despuësë guëdëá trigu të parë tsutsá'uhin.”

Comparaciuni shtë bè'dchi mitu'në

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi bè'dchi mitu'në. Tubi nguiu guacabnì bè'dchi lu shguí'u'ull.

³² Bè'dchi ni na más mitu'në quë grë ra bè'dchi, perë iurë ra plantë riaru'bë, llëru'bë na hiaguë más quë grë plantë shtë lachì. Hia iurní ridë ra ma'nì; bèdchi'bë ra ma bëche'zë lu llicu hiaguë.

Comparaciuni shtë levadurë

(Lc. 13.20-21)

³³ Guni'i më stubi comparaciuni:

—Lugar catë rribë'a Dios na ziquë tubi ldë levadurë nabëdchi'bë na'a con tsunë medidë harinë. Bëshepi levadurë hashtë bèdë'ëin fuersë grë nacubë.

Bëlua'a më con zihani comparaciuni

(Mr. 4.33-34)

³⁴ Guni'i Jesús grëtë' ra cusë rë' lu ra mënë con comparaciuni. Ni tubi cusë adë guni'idi'i më sin comparaciuni.

³⁵ Zndë guc parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzè shtë Dios guahietë:

Guadi'dza por comparaciuni.
Guadi'dza ra cusë naga'chi dizdë iurë lë'ë Dios bëcueshtë guë'dchiliu.

Jesús biadi'dzë shcuendë gui'lli mal

³⁶ Iurní bëtë'tsë Jesús mënë. Guatë më tubi hiu'u. Iurní ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu repi rai':

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cuntienë comparaciuni shtë gui'lli mal.

³⁷ Iurní Jesús repi:

—El quë narcabnì bè'dchi za'quë, quëhuni' representar nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

³⁸ Hia lachì runë significar guë'dchiliu. Bè'dchi za'quë quëhunë representar ra

mënë nabë'në recibir Dios ziquë rëy. Hia lë'ë gui'lli mal runë significar mënë narzu'bë diaguë shti'dzë mëdzabë.

³⁹ Enemigu nabëcabnì bè'dchi mal, na mëdzabë. Ra cusechë runë significar fin shtë guë'dchiliu. Hia narca'a cusechë ni, na ra ianglë.

⁴⁰ Ziquë ra gui'lli mal guëdëahin të parë tsahin lu gui'i, zni gac iurë guëdchini fin shtë guë'dchiliu.

⁴¹ Guë nibë'ahia tsa ra ianglë parë guëtëá rai' ra mënë narunë mal nu grë narsini sáhi' lu duldë. Na rall ziquë tubi guë'ë catë rreldë mënë.

⁴² Grëtë' ra hiumbrë ni tsa rall lu gui'i shtë gabildi catë gu'në rall nu hashtë guëchushi lai' rall.

⁴³ Iurní ra shini Dios guëcabts'ë rai' ziquë ngubidzë catë rribë'a Dios, Shtadë rai'. Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Comparaciuni shtë tesurë nabëga'chi

⁴⁴ Lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi tesurë nabëca'chi mënë lu tubi guiu'u lachì, perë tubi nguiu bëdzëlë tesurë ni. Iurní bëquitë ldú'ull. Bëcá'chill tesurë ni la'ni guiu'u stubi. Bëtuu'll grëtë' shtë'nëll parë si'lll guiu'u catë nanú tesurë.

Comparaciuni shtë perla nalasac

⁴⁵ También lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi narzi'i perla fini. Ziatlilil perla namás lasac.

⁴⁶ Iurë lë'ëll bëdzëlëll perla namás lasac, iurní guëtuu'll grëtë' lo quë nanápëll të parë si'lll perla ni.

Comparaciuni shtë guë'shu

⁴⁷ Nu zac lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi guë'shu nabëtia'a mënë lu nisë të guëna'zi guë'shu grëtë' clasë mbeldë.

⁴⁸ Iurë lë'ë guë'shu guadzë, mënë narna'zi mbeldë rgu rall guë'shu rua' nisë. Hia nga'li zübë rall parë rbe rall mbeldë. Rgutsa'u rall ra mbeldë za'quë la'ni tubi tēpë. Hia grë ra mbeldë nadë rllu'idi'i rru'ldë rall tubi ladë.

⁴⁹ Zni gac fin shtë guë'dchiliu.

⁵⁰ Guëdchini ra ianglë lu guë'dchiliu parë cuë rai' ra mënë narunë mal ladi ra mënë narunë bien të parë tsa ra hiumbrë mal gabildi catë nanú be'lë. Nga'li gu'në rall nu guëchushi lai' rall.

Tesurë cubi nu nagushë

⁵¹ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Gu riasë të grëtë' cusë rë'?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Aha, Dadë. Riasë na'a.

⁵² Iurní repi më:

—Tubi mësë shtë lëy naná bësë'dë shcuendë lugar catë rribë'a Dios, iurë rluá'all stubi sa'll, nall ziquë tubi lamë shtë hiu'u. Rac rgu lamë cusë cubi nu rac rgu

ra cusë guahietë. Zni lë'ë mësë rac rlu'a'all enseñansë cubi nu enseñansë antigu.

*Jesús bëabrí guë'dchi Nazaret
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)*

⁵³ Iurë Jesús gualú guni'i më grë ra com-paraciuni, iurni gubi' më nga'li.

⁵⁴ Bëabrí më guë'dchi shtënë më. Nga'li guzublú quëglua'a më la'ni iádu'u shtë rall. Nalë bédzëguëé' ldu'u ra mënë nu guni'i rall: —¿Callë guagsë'dë nguui rë'? ¿Chull bédë'ë tantë llini? ¿Llallë rúnëll milagrë ru'bë?

⁵⁵ Nu ndë'ë lë'ë shini carpintërë José, nu shni'all María. Bëchill Jacobo nu José, Simón nu Judas.

⁵⁶ Nu ra zánëll también quëreldeñú rall lë'ë hia'a. ¿Callë nezë guagsë'dëll grëtë' cusë rë'?

⁵⁷ Adë bëgá'adi'i guzac mënë shtë guë'dchi; bë'nëdi'i rall cuendë de lë'ë më. Jesús repi:

—Adë rúnëdi'i mënë rëspëti tubi muzë shtë Dios ladzë muzë, nilë por shfamilill. Stubi lugar sí, runë ra mënë rëspëti lë'ë muzë shtë Dios.

⁵⁸ Adë bë'nëdi'i më zihani milagrë nga'li purquë adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më.

14

*Guti Juan Bautista
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)*

¹ Tiempë dzë ni, Herodes guc rëy shtë Galilea. Bínill famë shtë Jesús.

² Iurni répill lu ra narunë sirvë lull: —Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tégulë; por ni nápëll pudërë; rúnëll milagrë ru'bë.

³ Perë Herodes hia nanëll de quë antsë lë'ëll gunibë'all tsa Juan lachigui'bë lí'bi' con cadënë. Bë'në Herodes zni por causë Herodías naná tse'lë bëchi Herodes. Felipe lë bëchill.

⁴ Zihani vueltë Juan guni'i lu Herodes: —Adë nádi'i bien cuá'al tse'lë bëchil ziquë tsé'lëll.

⁵ Herodes guc shtu'u quínill lë'ë Juan perë bédzëbëll por ra mënë purquë casi grë mënë guni'i rall de quë Juan na tubi naguni'i shti'dzë Dios.

⁶ Perë guc lë Herodes; shtsa'pë Herodías bëgu'i'll lu grë ra invitatë shtë Herodes. Nu bëquitë ldu'u Herodes bëgui'i lliguëna'a ni.

⁷ Bë'në Herodes prometer con juramentu guëdë'ëll cualquier cusë naguëna'bë lliguëna'a.

⁸ Iurni lë'ë lliguëna'a guagni'i lu shni'ai' nia'a pë guëná'bëll lu Herodes. Shni'all bëquili guëni'i shtsápëll të guëná'bëll lu Herodes:

—Ne' guëné'el guëc Juan Bautista tsu la'ni tubi platë.

⁹ Nalë gulaguë tristë ldu'u Herodes, perë hia cumë bë'nëll jurar delantë lu ra invitatë shtënëll,

¹⁰ iurni gunibë'all de quë gati Juan nu guëdë'ë ra suldadë lo quë naguna'bë lliguëna'a. Gunibë'a Herodes guriuguë guëc Juan lachigui'bë.

¹¹ Iurni be'dëñú suldadë guëc Juan la'ni platë; bédë'ë rall cua'a lliguëna'a. Nu lë'ëll bédë'ëin cua'a shni'all.

¹² Iurni bini ra naganaldë lë'ë Juan; bédchini rai' nga'li parë bia'a rai' cuerpë shtë Juan parë guaca'chi rallin. Hia despuësë guaguëchi mënë lu Jesús de quë lë'ë Juan guti.

*Jesús bédë'ë nagudáu ga'i mili nguui
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)*

¹³ Iurë lë'ë Jesús bini naguni'i Herodes de lë'ë më, bëru'u më nga'li, sulë lë'ë më con ra shini gusë'dë më. Güe'pi rai' tubi barcu; zia'a rai' tubi lugar catë chu nádi'i. Perë iurë bini ra mënë nu guc bë'a rall ca zia'a më, bëru'u rall guë'dchi parë zia'a rall lugar ni.

¹⁴ Bédchini më rua' nisë; bëru'u më la'ni barcu; guná më cantidá mënë. Iurni bëgá'a ldu'u më lë'ë ra mënë nu bënëac më grë ra narac llu'u.

¹⁵ Iurë riu' gue'lë, iurni ra shini gusë'dë Jesús bédchini rai' lu më nu repi rai':

—Hia guadze'. Ni tubi adë chu quërelde'di'i lugar ndë'ë. Guchi lu ra mënë të guzëa rall; tsa rall lu ra guë'dchi naquë guëlladchi. Tsasi'i rall nagáu rall.

¹⁶ Jesús repi: —Rqu'i'nidi'i guzëa rall; gulë bédë'ë nagáu rall.

¹⁷ Lë'ë rai' repi rai': —Adë chu nápëdi'i nagáu rai', niétiquë ga'i guetështildi con chupë mbeldë.

¹⁸ Jesús guni'i: —Gulë gude'enuhin ndë'ë.

¹⁹ Iurni gunibë'a më subë ra mënë lu gui'lli. Iurni guna'zi më guetështildi, guézá ga'i guetështildi con chupë mbeldë. Iurni gubi'a më lu gube'e. Bédë'ë më graci lu Dios nu bëshullë më guetështildi. Iurni bédë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Lë'ë rai' gudi'dzin cua'a ra mënë.

²⁰ Grëtë' ra mënë gudáu rall hashtë bielë rall. Despuësë guadzë chi'bë chupë tépë grë ra pedasë nabë'në subrë.

²¹ Grë ra naná gudáu guetështildi na rall ziquë ga'i mili nguui sin adë nagabëdi'i ra na'a nilë ra lliguë'në.

*Jesús ziazú më lu nisë
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)*

²² Iurni Jesús gunibë'a më parë guzia'a ra shini gusë'dë më la'ni barcu parë quiblú rai' lu më stubi ladë rua' nisë. Quëgni'i më lu ra mënë parë guzëa ra mënë.

²³ Despuësë de ni, be'pi Jesús lu tubi dani parë guëni'inú mè Shtadë mè. Iurë lë'ë gue'lë gu', Jesús zuga'a mè lë'ësë mè nga'li.

²⁴ Lë'ë barcu ziazú casi guëruledë nisë. Mbë con nisë nalë nadushë runin parë barcu purquë mbë ze'dë al contrari con zihani fuersë.

²⁵ Hia ze'dë grëgue'lë; Jesús ze'dë guëdchíni' catë ziazú rai'. Ziazú mè lu nisë.

²⁶ Iurë shini gusë'dë mè guná rai' rzë mè lu nisë, bëdzëbë rai'. Gurushtíá rai' fuertë:

—Aquë tu fantasmë ze'dë.

²⁷ Perë lueguë guni'i Jesús lu rai':

—Gulë gapë valurë. Na ndë'ë. Adë rdzëbëdi'i tē.

²⁸ Iurní lë'ë Pedro repi lu Jesús:

—Dadë si talë lë'ël ni'i, gunibë'a tē nu na sēa lu nisë parë guelda catë zul.

²⁹ Jesús repi:

—Gude'e pë.

Iurní lë'ë Pedro bietë la'ni barcu. Guzublú rzëhi' lu nisë parë tsáhi' catë zuga'a mè

³⁰ perë iurë bëdë'ë Pedro cuendë portantë fuersë nanapë mbë, bëdzëbë'i nu rë'azi' la'ni nisë. Iurní guni'i' fuertë:

—Bëlá na, Dadë.

³¹ Mizmë iurní guna'zi Jesús guia'a Pedro nu repi mè:

—¿Pë du'psë fe nápël? ¿Pëzielú adë rialdidi' ldu'ul na?

³² Iurní lë'ë rai' güe'pi rai' la'ni barcu nu bëac dchi mbë.

³³ Grë ra nazübëga' la'ni barcu, bëzullibi rai' lu Jesús nu repi rai':

—Verdá nal Shini Dios.

*Bëñëac Jesús ra mënë shtë Genesaret
(Mr 6.53-56)*

³⁴ Gudëdë rai' stubi tēchi nisë. Bëdchini rai' tubi regiuni nalë Genesaret.

³⁵ Ra mënë shtë lugar ni bënguë bë'a rall lë'ë Jesús. Bëshe'ldë rall rsonë guëdubi regiuni shtë lugar de quë bëdchini mè ndë. Be'dënú ra mënë lu mè grëtë' ra mënë narac ll'u.

³⁶ Bë'në rall ruëguë lu mè parë guëdë'ë mè permisi guëna'zi rall rua' shabë mè. Grë ra naguna'zi shabë mè, bëac rall.

15

*Lo quë narshi'ni ldu'u nguüu
(Mr 7.1-23)*

¹ Iurní bëldá fariseo nu ra mësë narlua'a lëy, gubi'guë rall lu Jesús. Ze'dë rall ciudá Jerusalén. Guna'bë di'dzë rall:

² —¿Pëzielú shini gusë'dë adë rúnëdi'i rall cumplir custumbrë shtë ra shtadë guëlú hia'a? sino rau rall guetëshildi sin quë riétidi' guia'a rall.

³ Perë Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Pëzielú lë'ë tē también adë rzu'bë diaguëdi'i tē mandamientë shtë Dios? Mejurë zianaldë tē custumbrë shtë tē

⁴ purquë Dios guni'i: “Gulë gapë rëspëti lu shtádëll nu lu shní'al”. Nu guni'i Dios: “El quë narguë guëc shtádëll u guëc shní'all, napë quë zu rátil”.

⁵ Perë lë'ë tē rni'i tē stubi cusë. Rni'i tē: “Si talë guëni'i nguüu lu shtádëll u lu shní'all: Gáquëdi'i guna compa'ni lë'ë tē purquë grë lo quë naniaca'a tē de na, nahin ofrendë parë Dios”.

⁶ Rni'i tē cualquier nguüu narni'i zni, hiadë rquí'nidi'i guëdë'ë nguüu dumí ca'a shtádëll. Zni cagni'i tē lasáquëdi'i mandamientë shtë Dios. Más tsanaldë tē tēchi custumbrë shtë tē.

⁷ Na tē falsë. Bien guni'i Isaías guahietë shcuendë tē; bëquë'ëi' lo quë naguni'i Dios zdë'ë:

⁸ Ra mënë rë' rac shtu'u rall na nadë más con rua' rall perë ldu'u rall nalë zitu zuga'a parë na.

⁹ Adë rlluf'idi'i ra cusë narunë rall iurë quëhunë rall adorar na.

Enseñansë shtë rall nadë más nahin tubi mandadë shtë nguüu.

¹⁰ Iurní guna'bë mè ra mënë nu repi mè:

—Gulë bëquë diaguë nu gulë tsasë lo quë narnia'a.

¹¹ Grë ra nariutë rua' nguüu, lëdë nidi'i rshí'nidi'i lë'ë nguüu. Más bien lo quë narru'u rua' nguüu, ze'din de la'ni ldu'u nguüu, ni sí rshí'nin ldu'u nguüu.

¹² Iurní ra shini gusë'dë mè guna'bë di'dzë rai' lu Jesús:

—¿Pë adë nanël de quë ra fariseo bëldënú rall lë'ël por di'dzë rë'?

¹³ Perë Jesús repi:

—Cualquier plantë nabëcabnidi'i Shtada, mè naquëbëzë gube'e, guie'shi ni con grë shlu'chin.

¹⁴ Adë gúnëdi'i tē meter con lë'ë rall. Na rall ziquë ciegu nu rlua'a rall shti'dzë rall lu los de más ciegu. Si talë tubi ciegu guësëll sa'll, guërupë rall ldaguë rall la'ni guëru.

¹⁵ Iurní Pedro repi:

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁶ Jesús repi:

—¿Pë nu lë'ë tē adë riasëdi'i tē? ¿Pë na tē ziquë los de más mënë?

¹⁷ ¿Pë adë rac bë'adi'i tē, grëtë' lo quë naráu mënë zia'a la'ni nguüu; despuësë rru'uhin la'ni cuerpë?

¹⁸ Perë lo quë narru'u rua' mënë, ze'dë de la'ni ldu'u nguüu. Ni sí, rshí'ni lë'ë nguüu lu Dios

¹⁹ purquë la'ni ldu'u nguüu rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rguini rall sa'll; rquënú rall sa'll; nu napë nguüu zihani na'a nu napë na'a zihani nguüu; rbaa'në rall pë

shtë mënë; nu ruadi'dzë rall bishi; nu rni'i rall didzabë cuntrë Dios.

²⁰ Grë ra cusë rë' rshi'ni ldu'u nguui, parë parë gaul sin gúnëdi'il cumplir ra cus-tumbrë ziquë guíbi'di' guí'a'al, lédë nídi'i narshi'ni ldu'u nguui lu Dios.

*Tubi na'a nagualdí ldu'i Jesús
(Mr. 7.24-30)*

²¹ Jesús bëru'u lugar ni; zia'a më parë regiuni shtë Tiro nu Sidón.

²² Tubi na'a më Cananea quërdëll regiuni ni; bédchíni' lu Jesús nu guni'ill fuertë:

—Dadë, llëbni David, bëga'a ldu'ul na. Lë'ë shtsa'pa nanú tubi mëdzabë la'ni ldu'ull. Nalë rzac zi shtsa'pa.

²³ Perë Jesús adë bëquebidi'i ni tubi di'dzë. Iurní ra shini gusë'dë më bédchini rai' lu më nu bë'në rai' ruëguë lu më:

—Bë'në lo quë narna'bë na'a rë' të guziá'all purquë nalë cagni'ill nezë tèche'a'a; ze'dë náldëll lë'ë hia'a.

²⁴ Iurní repi Jesús:

—Dios bëshe'ldë na nadë más parë guna sirvë ra më israelitë purquë lu rall ziquë ll'i nabëni lu Dios.

²⁵ Perë lë'ë na'a guabi'guë nu bëzullbill lu më. Guni'ill:

—Dadë bë'në compa'ni na.

²⁶ Jesús repi:

—Nádi'i bien guëdchisúl guetështildi shtë ra shini mënë parë gau ra mbëcu'në.

²⁷ Perë lë'ë na'a guni'i:

—Nia Dadë, perë ra mbëcu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

²⁸ Iurní Jesús repi:

—Nanë, llëru'bë na fe shtënëll. Gaqin según rac shtú'ul.

Mizmë iurní lë'ë shtsa'pë na'a bëac.

Bënëac Jesús zihani mënë

²⁹ Jesús bëru'u nga'li parë zia'a më rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Lueguë gü'e'pi më lu tubi lumë nu guzubë më nga'li.

³⁰ Cantidá mënë bédchini rall catë quëbezë më. Be'dënu rall cujë, ciegu, gu'pë, mancu, nu cantidá ra narac ll'u'u. Bédchininú rall lë'ë narac ll'u'u lu Jesús. Lë'ë më bënëac më lë'ë rall.

³¹ Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mënë iurë guná rall ra gu'pë biadi'dzë rall; ra mancu bëac rall, ra cujë bëabré guzë rall, ra ciegu bëabré guná rall. Ra mënë bë'në alabar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios de Israel.

*Jesús bédë'ë nagáu tapë mili nguui
(Mr. 8.1-10)*

³² Iurní guna'bë Jesús ra shini gusë'dë më nu repi më:

—Nalë rga'a ldua'a ra mënë rë' purquë hia guc tsunë dzë ze'dë nalë rall na. Nápëdi'i rall nagáu rall. Si talë guëshe'lda lë'ë rall lidchi rall sin quë gáudi'i rall, sca'a mbee'zë rall lu nezë.

³³ Ra shini gusë'dë më repi rai' iurní:

—¿Perë llallë gac guëdzëlë dau parë blac zihani mënë? Lugar rë' ni tubi adë chu nádi'i.

³⁴ Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Bëldá guetështildi napë të?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Gadchi guetështildi nu du'pë mbeldë mitu'në.

³⁵ Iurní gunibë'a më parë subë ra mënë lu guui'u.

³⁶ Iurní guna'zi më guëzá gadchi guetështildi nu guna'zi më ra mbeldë. Bëdë'ë më graci lu Dios. Lueguë lë'ë më bëshullë mëhin. Bëdë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' gudi'dzë rai' parë ra mënë.

³⁷ Grëtë' ra mënë gudáu hashtë bielë rall. Despuësë gaulú gudáu rai', guadzë gadchi tēpë ra pedasë nabë'në subrë.

³⁸ Grë ra nagudáu na ra ziquë tapë mili nguui sin nagábëdi'i na'a nilë ra llguë'në.

³⁹ Despuësë Jesús bë'në më despedir ra mënë. Iurní guatë më la'ni barcu parë zia'a më regiuni nalë Magdala.

16

Ra fariseo guna'bë guëná rall tubi milagrë

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ Ra fariseo nu ra saduceo bédchini rall lu Jesús parë guëtë'dë rall prëbë lë'ë më nihunë më nanádi'i voluntá shtë Dios. Guna'bë rall guëlua'a më tubi milagrë con pudërë shtë Dios.

² Perë lë'ë më bëquebi:

—Guadze' rni'i tē: “Gli gac tubi dzë za'quë purquë lu gube'e nalë nallni rlua'a”.

³ Nu rsili rni'i tē: “Nedzë gac tubi mal tiempë purquë lu gube'e nallni nu rëta' shc-ahi”. Lë'ë tē na tē falsë; ranguë bë'a tē lla rlua'a shcahi lu gube'e perë adë ráquëdi'i riasë tē sēni shtë tiempë ne'.

⁴ Ra mënë mal nu mënë nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios, rac shtu'u rall guëná rall tubi milagrë ru'bë perë adë guënádi'i rall lu más sēni; niétiquë guëná rall tubi sēni ziquë guc con Jonás, el quë nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

Iurní bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më.

*Ldai' shtë ra fariseo
(Mr. 8.14-21)*

⁵ Iurní lë'ë ra shini gusë'dë Jesús gudëdë rai' stubi ladë rua' nisë, perë bëa'ldë ldu'u rai' niua'a rai' guetështildi.

⁶ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë gupë cuidadë con levadurë shtë ra fariseo nu saduceo.

⁷Ra shini gusë'dë më guzublú guni'i lu sa' rai':

—Aqùë por adë chu nuá'adi'i guetështildi, por ni guni'i më zni.

⁸Perë Jesús guc bë'a shgabë rall nu repi më:

—¿Pëzielú ruadi'dzë lu sa' t'è adë nuá'adi'i t'è guetështildi? Du'psë fe napë t'è.

⁹¿Pë todavía runë fáltëru'u tsasë t'è chu nahia? ¿Pë adë rëagná'di'i ldu'u t'è ga'i guetështildi nagudi'dza parë ga'i mili nguui? ¿Bëldá t'èpë bëca'a t'è?

¹⁰¿Pë adë rëagná'di'i ldu'u t'è gadchi guetështildi nagudi'dza gudáu parë tapë mili mënë? ¿Bëldá t'èpë bëca'a t'è?

¹¹¿Pëzielú adë rac bë'adi'i t'è adë quëadi'dzëdia'a shcuendë shtë guetështildi? Gulë gupë cuidadë levadurë shtë ra fariseo nu ra saduceo.

¹²Iurní guc bë'a ra shini gusë'dë më de quë Jesús adë quëgní'di'i' shcuendë levadurë, sino shcuendë enseñansë narlua'a ra fariseo nu saduceo.

*Guni'i Pedro na më Cristo
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)*

¹³Iurní guzia'a Jesús parë regiuni shtë Cesaarea nanaquë Felipo. Iurní guna'bë di'dzë më lu ra shini gusë'dë më:

—¿Chu rni'i ra mënë chu nahia? nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

¹⁴Lé'ë rai' bëquebi rai':

—Bëldá ra mënë rni'i rall nal Juan Bautista. Sëbëldá ra mënë rni'i rall nal Elías. Stubi tantë rni'i rall nal Jeremías u stubi naná biadi'dzë shti'dzë Dios.

¹⁵Iurní repi më:

—Lé'ë t'è ¿chu rni'i t'è nahia?

¹⁶Simón Pedro repi iurní:

—Lé'ël nal Cristo. Nal shini Dios nanabani.

¹⁷Jesús bëquebi:

—Dichusë nal Simón shini Jonás, purquë ni tubi nguiu bëluá'adi'i lé'ël chu nahia sino quë Shtada naquëbezë gube'e; ni bëluá'ai' lul chu nahia.

¹⁸Perë na rnia'a lul; lé'ël Pedro. Subrë tubi guë'ë ru'bë guna formar grupë shtë shmënë Dios naná rianaldë t'èchi ldai' shtëna. Nu ni siquierë pudërë shtë galguti gúnëdi'i gan lu ra mënë narialdí ldu'i na.

¹⁹Na guënehia shti'dza ziquë liahi parë tsagní'íl lu ra mënë t'è guëdchini mënë lu Shtada catë rni'bë'a më. Lo quë narúnël permitir es quë hia bë'në më permitirin más antsë. Nápël autoridá; guëni'íl napë mënë libertá. Lo quë narúnël prohibë es quë hia bë'në më prohibin dizdë más antsë. Guëni'íl chu naperdunë nu chu nádi'i perdunë.

²⁰Iurní guni'i Jesús tubldí; gunibé'ai' adë chu lu guadí'dzëdi'i ra shini gusë'dë më na më Cristo.

Guni'i më gati më

(Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27)

²¹Dizdë iurní Jesús guzublú quëgní'i më lu shini gusë'dë më de quë lé'ë më napë quë guzia'a më Jerusalén nu de quë ra më guani'si shtë naciuni Israel nu ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra mësë narlua'a léy, guëzac zi rall lé'ë më. Gunë rall zihani cusë cuntrë lé'ë më. Nu repi më de quë quini rall lé'ë më perë dzë tsunë tsashtë më ladi ra t'ègulë.

²²Iurní lé'ë Pedro bia'a lé'ë më tubi ladë nu guzublú gudíldill lé'ë më. Guni'i Pedro:

—Aqùë Dadë, ni lo quiere Dios. Nunquë adë guëdchínidi'i t'èdël cusë r'è'.

²³Perë Jesús bëdchigrë lu më nu repi më lu Pedro:

—Guabsú lua, Satanás, lé'ël nal ziquë guë'ë narrelde mënë. Adë riasëdi'íl lo quë narac shtu'u Dios. Rúnël llgabë ziquë mënë shtë guë'dchiliu.

²⁴Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Si talë nanú tubi mënë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi vidë shtë'nëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na nu guidë náldëll na.

²⁵El quë nadë rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perë el quë naguëni'ti vidë shtëni'í por na nu por diza'quë, guëbánill parë siemprë; gac salvárëll.

²⁶Adë pë rlluí'di'i gunë nguui gan grëtë'í cusë lu guë'dchiliu nu despuësë guëni'till vidë shtë'nëll, adë nídi'i fin parë lé'ëll. ¿Pë ofrendë guëd'ë nguui lu Dios parë gac salvárëll?

²⁷Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia con pudërë shtë Shtada. Guëdchinia con ra ianglë shtë'në më. Iurní quilla cadë tubi nguui según lo quë nabë'nëll.

²⁸Guldía nabani bëldá mënë ndë'ë; adë gátidi'i rall hashtë guëná rall lua; iurní napa pudërë ziquë rëy. Guëdchinia parë guëni'bë'ahia.

17

Guc cambi Jesús stubi formë

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹Gudëdë shu'pë dzë; Jesús bia'a më Pedro nu Jacobo nu Juan, bëchi Jacobo; zia'a rai' lu tubi daní catë más guia'a.

²Iurní guc cambi Jesús stubi formë delantë lu rai'. Lu më rabts'ë'ë ziquë ngubidzë. Hia shabë më bëaquin naquichi como llni.

³Mizmë iurní guna ra shini gusë'dë më lu Moisés nu Elías; quëadi'dzënú rai' Jesús.

⁴Iurní Pedro guni'i lu më:

—Dadë, bien dzu na'a ndë'ë iurne'. Si talë rac shtú'ul guëdënts'a na'a tsunë ranchi,

tubin parë lë'ël, tubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁵ Nianá lë'ë Pedro quëadi'dzë, iurní bédchini tubi shcahi narabtsë'ë nabësë'au lë'ë rai'. La'ni shcahi bédchini tubi bë. Nu biní rai' tubi voz narní'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a. Nalë rquitë ldua'a con lë'i'. Gulë bëquë diaguë shti'dzi'.

⁶ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë ni, bëzullibi rai' hashtë bëdia'a luquë rai' lu guiu'u nu bédzëbë rai'.

⁷ Iurní Jesús guabi'guë lu rai'. Bédchi'bë guia'a më guëc rai' nu répi':

—Gulë tsasuldí; adë rdzëbëdi'i të.

⁸ Iurë lë'ë rai' gubi'a rai' stubi vultë, hia ni tubi chu lu gunádi'i rai' sino sulë Jesús zuga'a.

⁹ Iurë bietë rai' lu dani, Jesús gunibë'a:

—Adë chu lu guadi'dzëdi'i të shcuendë lo quë naguná të hashtë iurë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu tsashtëhi' ladi ra tëgulë.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guidí' primërë, antsë guédchini Cristo?

¹¹ Jesús bëquebi:

—Verdá Elías guidë primërë. Gúni' rëglë grë cusë.

¹² Hia bidë Elias perë ra mënë adë bënguë bé'adi'i rall lë'i' sino quë bë'nënú rall lë'i' lo quë naguc shtu'u rall. Mizmë manërë el quë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, sac zi më lu guia'a rall, gati më.

¹³ Iurní ra shini gusë'dë më bédë'ë rai' cuendë de quë Jesús quëadi'dzi' shcuendë Juan Bautista.

*Bënëac Jesús tubi llguë'në narati zini
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)*

¹⁴ Iurë bédchini rai' catë rëta' los de más mënë, iurní guabi'guë tubi nguui lu Jesús nu bëzullíbill lu më. Répill:

¹⁵ —Dadë, bëga'a ldu'ul shinia. Ráquëll galguidzë rati zini nu rzac zill. Zihani vultë guláguëll la'ni gui'i nu guláguëll la'ni nisë.

¹⁶ Na ze'dënúa lë'ëll lu ra shini gusë'dël perë adë bë'nëdi'i rall gan nëac shinia.

¹⁷ Jesús guni'i:

—Lë'ë të mënë narialdídi' ldu'i na, siempër rsini të sa' të lu duldë. ¿Hashtë guc guëbezënia lë'ë të, të parë tsaldí ldu'u të shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdëniúa lë'ë të, të gapë të fe? Gude'enú shínil lua.

¹⁸ Iurní Jesús guni'i' guëc mëdzabë ni. Nu gunibë'a më guëru'u mëdzabë la'ni ldu'u ngulë'në. Lueguë bëac ngulë'në.

¹⁹ Despuësë de ni, ra shini gusë'dë më biadi'dzë rai' lu Jesús stubi cu'. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú adë bë'nëdi'i na'a gan niagu na'a mëdzabë fier la'ni ngulë'në?

²⁰ Jesús repi:

—Purquë lë'ë të du'psë fe napë të. Guldía rnia'a, si talë napë të fe masiá zucsë du'pë, guëni'i të lu dani rë': "Guabsú nga'li të parë súbël stubi lugar". Lë'ë dani tsabsú. Zac gunë të grë cusë si talë rialdí ldu'u të Dios.

²¹ Perë mëdzabë fier sa' ndë'ë sulë rru'u rall si talë runë të ruëguë lu Dios nu si talë quëhunë të ayunë.]

*Stubi vultë guni'i Jesús gati më
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)*

²² Mientras ziazú rai' juntë regiuni shtë Galilea, Jesús guni'i' de quë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriégui' guia'a ra mënë mal

²³ nu quini rall lë'i' perë dzë tsunë gac resucitári'. Di'dzë rë' nalë bësëdchini tristë ldu'u ra shini gusë'dë më.

Gudilli rai' impuestë shtë iádu'u

²⁴ Iurë Jesús nu shini gusë'dë më bédchini rai' guë'dchi Capernaum, ra narunë cubrë impuestë shtë iádu'u guagná rall Pedro nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro:

—¿Gu rguilli mësë shtë të impuestë parë iádu'u?

²⁵ Pedro bëquebi:

—Aha'.

Iurní guatë bëabí Pedro lídchi; guni'i Jesús primërë lu Pedro:

—¿Pë llgabë quëhúnël, Simón? ¿Chu mënë runë cubrë rai' impuestë nu ra contribución ca'a rëy shtë guë'dchiliu rë'? ¿Gu rguilli ra shini rëy u rguilli ra mënë zitu nanádi'i shmënë rëy?

²⁶ Simón bëquebi:

—Ra më zitu rguilli rall impuestë.

Jesús repi:

—Por ni ra shini rëy adë rguillidi'i rall impuestë.

²⁷ Perë parë adë ldaguë llánëdi'i rall, gua rua' nisë. Bëtia'a iagullë shtënël la'ni nisë. Primërë mbeldë naná guená'zil, bështa'le rua' ma. Guëdzélël tubi dumí. Gudilli impuestë por lë'ë hia'a.

18

Chu na más lasac

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ Tiempë dzë ni ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús nu guna'bë di'dzë rai': —¿Chu gac más më ru'bë iurë guëni'bë'a Dios ziquë Réy?

² Iurní Jesús guna'bë tubi llguë'në; bëzú më llguë'në guéláu de lë'ë rai'.

³ Nu repi më:

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë të adë gúnëdi'i të cambi shgabë të nu gac të ziquë llguë'në rë', adë gáquëdi'i të tsutë të lugar

catè rribè'a Dios. Napè què gac tè mènè humildè.

⁴ Nguiu namás lasac lugar catè rribè'a Dios, na el què narialdí ldu'i na ziquè ra lguè'nè, adè runè llèrù'bèdi'i rall.

⁵ Si talè ra mènè gunè rall recibir tubi shmèna naná ziquè lguè'nè humildè, tambièn quèhúnèll recibir na.

Gupè cuidadè gúnèdi'íl duldè
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶ Perè cualquier el què naná guèldaguè sáhi' la'ni duldè cumè ziquè tubi mènè humildè naná rialdí ldu'i shti'dza, el què narlua'a tubi mè humildè mal nezè tè gúnèll duldè, mejurè galdè nguiu ni tubi guichi ru'bè iénill, tsagrú'ldèll lè'èll la'ni nisèdu'u.

⁷ Prubi mènè shtë guè'dchiliu iurè ze'dè ocasiuni gunè rall duldè. Napè què guèdchini tiempè guèquili mèdzabè lè'è mènè parè gunè rall duldè perè prubi el què naquèglua'a sáhi' mal nezè.

⁸ 'Por ni rnia'a lu tè; si talè guiá'al u guè'al rac shtu'u guèldaguè lè'èll lu duldè, bèchuguin; bèru'ldin zitu. Mejurè guèdchínill catè nápèll vidè sin fin ziquè cujè u ziquè narunè faltè guiá'all u guè'all què guèdubi cuerpè tsal gabildi. Ndè nunquè réaldèdi'i be'lè.

⁹ Si talè slul rac shtu'u guèldaguè lè'èll lu duldè, gulú slul, bèru'ldin zitu. Más mejurè tsutèl catè rribè'a Dios tubsè slul lèdèdi'i tsal gabildi con guèrupè slul.

Comparaciuni shtë lli'li naguniti
(Lc. 15.3-7)

¹⁰ 'Adè rúnèdi'i tè desprèci tubi ziquè ll-guè'nè rè'. Pues rnia'a lu tè lu gube'e, ra ianglè shtë rai' siempè napè rai' entradè catè quèbezè Dios. [

¹¹ Nguiu nabèshe'ldè Dios, bídi' parè gúni' salvar grè lo què nabènti.]

¹² '¿Pè rni'i ldu'u tè? si talè tubi nguiu nápèll tubi gahiu'a lli'li nu gunitill tubi lli'li, tsatíllill lè'è ma. Guésá'nèll noventa y nueve lli'li lu dani parè tsatíllill lli'li naguniti.

¹³ Si talè guèdzèllèll lè'è ma, runa segurè de què guèquitè ldu'ull por lli'li ni más què ra noventa y nueve nadè gunitidi'.

¹⁴ Zni zac Shtadè tè naquèbezè gube'e, rac shtu'u mè guénitidi'i ni tubi shmènè mè naná humildè.

Gulè bè'nè perdunè sa'
(Lc. 17.3)

¹⁵ 'Si talè bèchil quèhúnèll mal cuntrè lè'èll, guni'inú lè'èll, sulè lè'èll tè parè gac bè'all guadè faltè nanápèll. Si talè guèdè'èll cuendè shti'dzèl, guèabrí ldu'ull con Dios. Zni lè'èll bè'nèll compa'ni sa' ll tè tsaglá'guèll shnezè Dios.

¹⁶ Perè si talè adè rúnèdi'ill cuendè shti'dzèl, iurní bia'a tubi testigu u chupè

testigu tè parè gac bè'a rall shcuendè ra cusè rè'.

¹⁷ Si talè adè rúnèdi'ill cuendè lè'è ra mènè ni, iurní guchi lu grè ra nardèá la'ni iádu'u faltè nanapè bèchil. Si adè rúnèdi'ill cuendè grupè shtë shmènè Dios, iurní bè'nè tratè lè'èll cumè ziquè tubi adè guè'nèdi'i Dios u ziquè tubi mè mal narunè cubrè impuestè.

¹⁸ 'Guldía rnia'a, grè lo què narunè tè permitir es què hia bè'nè mè permitirin más antsè. Napè tè autoridá tè guèni'i tè napè mènè libertá. Lo què narunè tè prohibè es què hia bè'nè mè prohibin dizdè más antsè. Guèni'i tè chu na perdunè nu chu nádi'i perdunè.

¹⁹ 'Nu rnia'a lu tè, si talè chupè de lè'è tè cue tè lu guè'dchiliu de acuerdè subrè lo què naguèna'bè tè lu Shtada naquèbezè gube'e, grètè' guène'e mè

²⁰ purquè catè rdèá chupè u tsunè mènè por nombre shtë na nu rialdí ldu'u rall na, nga'li quèbezèna lè'è rall.

²¹ Iurní bèdchini Pedro nu guna'bè dí'dzi' lu mè:

—Dadè, ¿bèldá vèsè guna perdunè bècha, el què narunè duldè cuntrè na, hashtë gad-chi vuelte?

²² Jesús bèquebi:

—Guèni'idia'a gadchi vuelte perè sino gadchi vèsè setenta, bè'nè perdunè bèchil.

Comparaciuni tubi mènè adè nèdi'i gúnèll perdunè sa'll

²³ 'Lugar catè rribè'a Dios nahin ziquè tubi røy naguc shtu'u suldí cuendè shtë ra muzè.

²⁴ Iurè guzublú quègna'bè røy lè'è ra muzè, bèdchini tubi naze'bi tubi millón bèllè.

²⁵ Cumè muzè ni adè nápèdi'ill parè quíllill, lè'è lamè gunibè'a guètuu' mènè muzè ni con tsé'lèll nu shínill. Guètuu' røy grè lo què nanapè muzè parè quíllill muzè lo què naze'bill.

²⁶ Iurní lè'è muzè bèzullíbill lu lamè nu bè'nèll ruèguè: "Dadè, gupè pacènci lè'è na; quílla grètè' lo què naze'bia".

²⁷ Lè'è lamè bèga'a ldu'ull muzè nu bè'nè lamè perdunè grè lo què naze'bi muzè.

²⁸ Perè lueguè lè'è muzè bèdia'guèlll stubi sa'll naze'bi tubi dumí mitu'nè. Iurní guná'zill ieni sa'll parè bétè'ell ieni sa'll. Iurní répill: "Gudíllill lo què naze'bill".

²⁹ Lè'è prubi nguiu bèzullíbill lull nu bè'nèll ruèguè lull: "Gupè pacènci con na. Quílla grè lo què naná ze'bia."

³⁰ Perè lè'èll adè nèdi'ill sino què bètiá'all sa'll lachigui'bè hashtë quíllill lo què naze'bill.

³¹ Iurè stubi sa' muzè shtë lamè gunall pè guc, iurní gulaguè tristè la'ni ldu'u muzè ni. Biadí'dzèll lu shlámèll grè lo què nabè'nè primèrè muzè.

³² Iurní lè'è lamé gunibè'a parè gue'dè guèzè muzè lu lamé. Iurní repi lamé: "Muzè mal, na bëna perdunè grètè' dumí nazè'bil purquè bè'nèl ruèguè lua.

³³ Zni lè'èl niápèl pacènci con sa'l cumè ziquè napa pacènci lè'èl."

³⁴ Iurní lè'è lamé bèldèll nu gunibè'a lamé tsa muzè lu cashtigu hashtë quíllil grètè' lo què nazè'bill.

³⁵ Jesús gualú guni'i mè grètè' ndè'è nu guni'i mè:

—Shtada naquèbezè gube'e, gunè mè ziquè rëy rè' si talè cadè lè'è tè adè gúnèdi'il perdunè sa'l con guèdubinú ldu'ul.

19

Jesús bëlua'a shcuendè divurci

(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Despuès de guni'i Jesús grè ra di'dzè rè', bèru'u mè Galilea. Bèdchini mè regiuni shtë Judea nanaquè ladi guia'a guè'è'gu Jordán.

² Cantidá mènè guanaldè rall lè'è mè. Nga'li bènèac mè zihani ra narac ll'u'u.

³ Iurní bèldá fariseo guabi'guè rall lu Jesús parè guèldaguè rall lè'è mè tubi trampè. Guna'bè di'dzè rall:

—¿Gu nanú mudè segùn lëy parè guèlè tse'lè mènè por cualquier cusè?

⁴ Lè'è mè bëquebi:

—¿Pè adè bí'ldidi'i tè Sagradas Escrituras de què iurè nabècuc'shtë Dios guè'dchiliu, bèntsa'u mè nguui nu na'a?

⁵ Nu guni'i mè: "Lè'è nguui guèsá'nèll shtëdi' nu shní'ai' parè guèquèrelènull tsé'lèll. Hia guèrupè rall gac rall tubsè."

⁶ Zni hiadè nádi'i rall chupè sino tubsè; unidè na rall. Lo què nabè'nè Dios unir, adè chu guèldèdi'i lè'è rall.

⁷ Iurní guna'bè di'dzè rall:

—¿Pèzielú bè'nè Moisés permitir guèdè'è nguui tubi cartè shtë divurci parè ca'a tsé'lèll nu guèlè tsé'lèll?

⁸ Jesús repi:

—Purquè nalè naguèdchi ldu'u tè; por ni bèdè'è Moisés permisi parè guèlè tse'lè mènè, perè dizdè principi shtë guè'dchiliu, adè guèquèdi'in voluntá shtë Dios guèsa'nè nguui tse'lè nguui.

⁹ Nanú tubsè motivè parè guèlè tse'lè nguui, sulè si talè quèhunè tsé'lèll duldè con stubi nguui. Perè si ca'a mènè ni stubi na'a, quèhúnèll duldè adulteri. [Nu el què naguètsè'a con lè'è na'a divurciadè pues nu záquèll quèhúnèll duldè adulteri.]

¹⁰ Ra shini gusè'dè mè guni'i:

—Si talè nidi'i permisi guèlè tse'lè nguui, mejurè adè cá'adi'i nguui na'a.

¹¹ Jesús repi:

—Lèdèdi'i grè mènè riasè nacagnia'a lu tè, sino nadè más el què nangunè Dios compa'ni parè gac bè'allin.

¹² Nanú nguui nádi'i rall completè dizdè gulè rall. Sèbèldá nguui nádi'i rall completè; bè'nè mènè. Nanú sèbèldá mènè adè nèdi'i guètsè'a rall por prupi voluntá shtë rall tè parè guadi'dzè rall diza'què shtë Dios lu los de más mènè. El què nariasè di'dzè rè', gúnèll recibirin.

Jesús bè'nè ldoi' ra llguè'nè

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Iurní bèdchininú ra mènè llguè'nè lu Jesús parè guèdchi'bè mè guia'a mè guèc rall nu guèna'bè mè lu Dios por lè'è rall. Perè ra shini gusè'dè mè guzublú gudildi rai' guèc ra nabèdchininú llguè'nè.

¹⁴ Perè Jesús repi:

—Bèdè'è sí, guidè bi'guè ra llguè'nè lua, adè guècádi'i tè lu ra ni'i purquè ra mènè naná ziquè ra llguè'nè, tsuté rall catè rnibè'a Dios ziquè Rëy.

¹⁵ Bèdchi'bè guia'a mè guèc ra llguè'nè; iurní zia'a mè stubi lugar.

Tubi sultèrè ricu

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

¹⁶ Tubi sultèrè guagná lè'è Jesús nu répill:

—Mèsè za'què, ¿pè cusè za'què guna parè gapa vidè eternè?

¹⁷ Jesús repi:

—¿Pèzielú rni'i lua, mèsè za'què? purquè ni tubi adè chu naza'què, sulè Dios. Perè si talè rac shtú'ul gac salvàrèl, bëzu'bè diaguè grè mandamientè.

¹⁸ Repi sultèrè:

—¿Guadè naná ra mandamientè ni?

Jesús repi:

—Adè quínidi'il sa'l. Adè rquènúdi'il ra sa'l. Adè cuánèdi'il pè shtë mènè; adè guadi'dzèdi'il bishi.

¹⁹ Bèzu'bè diaguè shti'dzè shní'al nu shtëdèl, nu gac shtu'u bëchi sa'l mizmè manèrè cumè ziquè rac shtú'ul lè'èl.

²⁰ Lè'è sultèrè repi:

—Bèna cumplir grè mandamientè rè' dizdè nabi'cha. ¿Pè runè faltè?

²¹ Jesús guni'i:

—Si talè rac shtú'ul gac tubldí shcuèndèl lu Dios, bëtuu' grè cusè nanápèl; bèdè'è dumí ca'a ra prubi, iurní gápèl tesurè lu gube'e. Iurní sènáldèl na.

²² Perè iurè lè'è sultèrè bini di'dzè rè', nalè gulaguè tristè la'ni ldu'ull; ziazgèll purquè nalè ricu nall.

²³ Iurní Jesús repi lu ra shini gusè'dè mè:

—Guldía rnia'a, naganè tsuté tubi ricu lugar catè rnibè'a Dios.

²⁴ Rnia'a lu tè, más sencigi tsuté tubi camellè ichi tubi iagullè què tubi ricu tsutéll gube'e, lu lugar catè rnibè'a Dios.

²⁵ Iurè bini ra shini gusè'dè mè di'dzè rè', nalè guasè ldu'u rai' nu bèdzèguè' ldu'u rai'. Iurní guna'bè di'dzè lu sa' rai':

—¿Chúllèti'i gac salvar?

²⁶ Jesús gubi'a lu rai' nu répi:

—Adë gúnëdi'i nguii gan gunë salvar mizmë lé'i, perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁷ Iurní Pedro repi:

—Dadë, lé'ë na'a bësëa'në na'a grëtë' lo quë nanapë na'a parë ze' dë naldë na'a lé'ël. ¿Pë guëdë'në na'a recibir?

²⁸ Jesús repi:

—Guldía rnia'a, tiempë grë cusë gáquin nacubi, iurë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu súbí' lu trunë shtëni' catë quëbezë Dios, lé'ë të naze'dë naldë na cuzënú të na lu chi'bë chupë trunë parë gunë të juzgar ra chi'bë chupë grupë shtë Israel.

²⁹ Grëtë' narsëa'në lídchi' u bëchi' u záni' u shtëdi' u shní'ai' u tsé'li' u shíni' u shguiu'u rai' purquë rac shtë'ull gáquëll shmëna, ni gúnëll recibir tubi gahiu'a vësë más nu gápëll vidë sin fin.

³⁰ Zihani naná más nasac entrë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni nu zihani naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás nasac lu Dios.

20

Comparaciuni shtë narunë dchi'ni

¹ Lugar catë rñibë'a Dios na ziquë tubi nashtënë tubi guiu'u lachi nargabní. Bëru'u lamë tumpranë rsili parë ziatílill muzë, gunë rall dchi'ni catë nanú hiaguë uvë.

² Primërë guagnëll muzë de quë quíllill tubi dumí denario por tubi dzë. Nu gu-nibë'all tsaguënë ra muzë dchi'ni.

³ Despuësë bërú'ull rquë guë'të; gunall lu stubi ra muzë nazuga'a shquini llguëa'. Adë pë quëhúnëdi'i rall.

⁴ Iurní repi lamë lu mënë ni: “Gulë tsa shchi'nia. Quilla lé'ë të narunë tucarë.” Iurní lé'ë rall zia'a rall.

⁵ Lé'ë nashtënë guiu'u bërú'ull casi guërudë dzë, nu guall rquë tsunë guadze'; mizmë zni bënëll con másru'u muzë.

⁶ Hia rquë ga'i guadze' guall stubi shquini llguëa'. Bëdzélëll sèbëldá muzë nadë pë quëhúnëdi'i. Iurní repi lamë: “¿Pézielú rëta' të ndë'ë casi hia mërë tsa'a dzë? ni dchi'ni adë quëhúnëdi'i të”.

⁷ Repi rall: “Purquë ni tubi adë chu bëne'e dchi'ni”. Iurní repi lamë: “Nu lé'ë të gulë tsa shchi'nia; tsaguënë të dchi'ni lu guiu'u. Guëguilla lé'ë të narunë tucarë.”

⁸ Iurë lé'ë gue'le'ë bédchini, lé'ë nashtënë guiu'u repi lu encargadë shtë dchi'ni: “Guagna'bë grëtë' muzë të parë gallë rall. Bédë'ë pagu ca'a cadë tubi rall el quë naguatë lu dchi'ni rquë ga'i nu hashtë ra naguatë lu dchi'ni tumpranë.”

⁹ Iurní bédchini ra naguatë lu dchi'ni rquë ga'i guadze'; cadë tubi rall bënë'ë rall recibir pagu completë, tubigá dumí denario.

¹⁰ Despuësë bënë'ë tucarë naguatë primërë; bënë'ë rall llgabë de quë gunë rall recibir más dumí quë naguatë guadze'. Perë mizmë pagu bédë'ë lamë, lé'ë quë lé'ë tubigá denario.

¹¹ Nagutë ra tumpranë iurë bënë'ë rall recibirin, iurní guzublú bënë'ë rall reclamë lu lamë.

¹² Repi rall: “Ra nabédchini lúltimë, bënë'ë rall dchi'ni tubsë iurë nu gudíllil igual ziquë lé'ë na'a, nu lé'ë na'a bédë'në na'a dchi'ni doblë; bia'a ldu'u na'a lu ngubidzë gua'të dzë”.

¹³ Perë lé'ë nashtënë guiu'u bëquebi lu tubi rall: “Amigu, adë quëhúnëdia'a ni tubi cusë mal. Hia bédë'na'a tratë gáshtël tubi denario.

¹⁴ Guna'zi shtumil nu bëagzë. Na rac shtua'a quilla mizmë pagu ca'a naguatë rquë ga'i ziquë narunë tucarë të.

¹⁵ Napa derechë rñibë'ahia shtumía; guna lo quë narac shtua'a. ¿Pë nal mbidi purquë nahia naza'quë?”

¹⁶ Zihani mënë nalasac delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani mënë naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás lasac lu Dios. [Guna'bë Dios zihani mënë perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.]

Stubi vueltë guni'i Jesús gáti'

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Jesús ziazú müsë parë Jerusalén. Bia'a më ra shini gusë'dë më tubi cu' nu repi më:

¹⁸ —Hia nanë të ziagdchínia'a Jerusalén catë lé'ë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriégu'i lu jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy parë gunë rall condenar lé'í' lu galguti.

¹⁹ Nu gunë rall intriegu lé'í' lu guia'a mënë nanádi'i israelité të parë gunë rall burnë lé'ë nguii ni, nu guëdë'ë rall galné nu guëquë'ë rall lé'í' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

Shni'a Jacobo nu Juan guná'bëll tubi favurë

(Mr. 10.35-45)

²⁰ Iurní guabi'guë shni'a Jacobo nu Juan lu Jesús. Na rall shini Zebedeo; bédchini rai' lu Jesús. Iurní bëzullibi na'a ni delantë lu Jesús parë guená'bëll tubi favurë lu më.

²¹ Guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtë'ul guna?

Shni'a ra nguii ni répill:

—Gunibë'a guërupë shinia subënú rall lé'ël iurë guëribë'al ziquë Rëy, túbill ladë ldi shtënëll, stúbill ladë rubësë.

²² Perë Jesús bëquebi:

—Lé'ë të adë rac bë'adi'i të lo quë narna'bë të. ¿Zëzac zi të ziquë na? ¿Pë zac

tëdë të cusë durë natëda, cusë demasiadë durë?

Lë'ë rai' bëquebi:

—Zac na'a, Dadë.

23 Iurni repi më:

—Verdã gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të mizme vasë shtë sufrimientë; perë subë të cula'nia, tubi de lë'ë të ladë ldi nu stubi ladë rubësë, adë rúnëdi'i tucarë guënehia sí, subë të ndë. Shtada bë'në preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

24 Iurë lë'ë ra stubi chi'i ra shini gusë'dë më bini lo quë naguna'bë Juan nu Jacobo, beldë rai'.

25 Perë Jesús guna'bë lë'ë rai' nu guni'i më:

—Lë'ë të nanë të ra jëfë shtë naciuni nanadí'i israelitë, nalë nadushë rribë'a rall; rdchi'bë rall lëy naná dushë gunë mënë cumplir

26 perë gáquëdi'in entrë de lë'ë të. Al contrari, el quë narac shtu'u gac më ru'bë entrë de lë'ë të, napë quë gúnëll sirvë lu los de más sáhi'.

27 Cualquier de lë'ë të si talë rac shtu'ul gáquëll mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquëll muzë shtë grë rai'.

28 Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zéldëdia'a parë gunë mënë sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë präci parë gac salvar zihani mënë.

Bënëac Jesús chupë mënë ciegu

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

29 Iurë lë'ë rai' zia'gru'u rai' ciudá Jericó, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë Jesús.

30 Nga'li zúbëga'a chupë ciegu. Zúbëga'a rall guëlladchi rua' nezë. Iurë bini ra ciegu Jesús hia zé'di', guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a.

31 Ra mënë guni'i guëc ra ciegu parë guëac dchi rall, perë lë'ë rall más zia'glá'guë guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a.

32 Iurni guzudchi Jesús nu guna'bë më ra ciegu nu guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtu'u të guna?

33 Lë'ë rall bëquebi:

—Dadë, rac shtu'u na'a guëna na'a.

34 Iurni Jesús bëga'a ldu'u më lë'ë rall. Bëshá guia'a më slu rall. Lueguë iurni ra ciegu guná rall llni. Bëac slu rall nu guanaldë rall lë'ë Jesús.

21

Guatë Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Hia zia'gdchini rai' Jerusalén; bédchini rai' guë'dchi Betfagé. Betfagé quëhin

guëlladchi tubi dani nalë Olivos. Bëshe'ldë Jesús chupë shini gusë'dë më

2 nu repi më:

—Tsa të guë'dchi naná quë delantë. Nga'li guëdzëlë të tubi burrë quëdú con shini ma. Gulë bëshá'quë ma të guë'dënú të ma ndë'ë.

3 Si talë chu guëni'i lu të u guëna'bë di'dzëll lu të, guchi de quë lë'ë Dadë rqui'ni lë'ë ra ma. Lueguë guëshë'ldëll nague'dënú ra ma.

4 Zndë guzac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guni'i':

5 Gulë guchi lu ra mënë naquërelde guë'dchi Sión: "Gulë guná, lë'ë Rëy shtë të ze'dë guëdchíni'.

Nadú'ui'; dchi'bi' tēchi tubi burrë, shini tubi ma narua'a carguë."

6 Iurni lë'ë shini gusë'dë më zia'a rai'; bë'në rai' tal cumë guni'i Jesús lu rai'.

7 Be'dënú rai' burrë con shini ma. Iurni gudchi'bë rai' shabë rai' tēchi ma nu gudchibë Jesús tēchi ma.

8 Hía ra mënë zihani gudishi rall shabë rall lu guiu'u parë ziazúhi' lu nezë. Sëbëldá ra mënë bëchuguë rall ndiaguë shtë hiaguë parë gudishi rall ndiaguë të nezë.

9 Hía ra mënë nazia'a delantë también naná ze'dë trasë, guzublú guni'i rall:

—Gunë Dios salvar llëbni David. Benditë el quë naze'dë guëdchini por partë shtë Dios. Rac shtu'u na'a Dios nacabezë gube'e gunë më salvar llëbni David.

10 Iurë Jesús bédchini Jerusalén, guëdubi ciudá bédzatsu ra mënë. Nu grë mënë guna'bë di'dzë rall:

—¿Chu ndë'ë?

11 Ra mënë rni'i rall:

—Lēhi' Jesús më Nazaret shtë Galilea. Ruadí'dzi' shti'dzë Dios.

Jesús bësëllu'në mënë mal la'ni iádu'u

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Despuësë de ni, Jesús guatë la'ni iádu'u ru'bë. Iurni gualdú hia'ldë më grëtë' mënë nartuu' nu narzi'i. Bërë'shë më mellë shtë ra nacagchili dumí shtë ra mënë. Bërë'shë më ra iagshili shtë ra naquëgtuu' ra palumë.

13 Iurni guni'i më:

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i zndë'ë: "Lidcha na parë gunë mënë orar lu Dios" perë lë'ë të bë'në të cambi lugar ni ziquë cuevë shtë nguba'në.

14 Mizmë la'ni iádu'u guabi'guë ra ciegu nu ra cujë lu Jesús. Bënëac më lë'ë rall.

15 Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, guná rall lu milagrë naquëhunë më. Iurë lë'ë rall bini rall lo quë naguni'i ra llguë'në, beldë rall. Fuertë guni'i ra llguë'në la'ni iádu'u:

—Gunë Dios salvar llëbni David ndë'ë.

16 Beldë ra bëshuzi; repi rall lu Jesús:

—¿Gu rínil lo quë naquëgni'i ra llguë'në rë'?

Jesús bëquebi:

—Aha! Rinia. ¿Pëllë adë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras? lo quë naruadi'dzë zndë'ë:

Dios bë'ni' të rua' liguë'në nu ra me'dë rad-chi guëru'u labansë parë Dios; nahin labansë más chulé parë lë'ë më.

¹⁷ Iurni bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më parë guë'dchi Betania. Hia nga'li gudëdë gue'lë më.

Jesús guludë hiaguë bëlda'u
(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Hia brëgue'lë rsili iurni ziangdchini rai' Jerusalén. Bëldia'në ldu'u më.

¹⁹ Guná më lu tubi hiaguë bëlda'u nazubë rua' nezë. Iurni guabi'guë më lu hiaguë; gáuhi' tubi nashi perë adë bëdzélëdi'i më nashi; purë ndiaguë nua'a hiaguë. Iurni Jesús repi lu hiaguë:

—Nunquë jamás adë guëabridi'i quë nashi lul.

Mizmë iurni lë'ë hiaguë bëlda'u gubidchi. ²⁰ Iurë guná ra shini gusë'dë më zndë'ë, bëdzëguë'i ldu'u rai'. Guni'i rai':

—¿Guná, nasesë gubidchi hiaguë rë'?

²¹ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lu të, si talë napë të fe nu adë rzádi'i ldu'u të, lëdë niá'asëdi'i gunë të ziquë bëna con hiaguë bëlda'u sino guëni'i të lu dani: “Guabsú ndë'ë; tsal la'ni nisëdu'u”. Pues zni gaquin.

²² Grëtë' lo quë naguëna'bë të con oraciuni, si talë rialdí ldu'u të Dios, pues gunë të recibirin.

Pudërë nanapë Jesús
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Iurni Jesús guatë la'ni íadu'u. Mientras quëglua'a më nga'li, bëdchini ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë shtë guë'dchi. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Chu bëshe'ldë lë'ël nu bëne'e dereché nu pudërë parë rúnël cusë rë'?

²⁴ Jesús bëquebi:

—Nu na runa tubi preguntë lu të. Si talë guëquebi të lua, guënia'a lu të chu bëne'e pudërë runa grë ra cusë rë'.

²⁵ ¿Chu gunibë'a lë'ë Juan parë bëchu'bë nísi' ra mënë? ¿Pë Dios u nguiu'?

Iurni guzublú rall quëadi'dzë lu sa' rall; repi rall:

—Si talë guëni'i hia'a Dios gunibë'a lë'ë Juan, iurni guëquebi nguiu' rë': “¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan?”

²⁶ Si talë guëni'i hia'a ra nguiu' bëshe'ldë lë'ë Juan, pues rdzëba'a ra mënë purquë grë rall rialdí ldu'u rall de quë biadi'dzë Juan shti'dzë Dios.

²⁷ Iurni repi rall lu Jesús:

—Adë rdë'ëdi'i na'a cuendë chu bëshe'ldë lë'ë Juan.

Iurni lë'ë më repi:

—Pues ni na tampuquë adë guëquëbidia'a chu shtë pudërë nu autoridá quëhuma ra cusë rë'.

Comparaciuni shtë chupë shini mënë

²⁸ Jesús repi:

—¿Pë runë të shgabë të zndë'ë? Tubi nguiu' napë chupë shinill. Rechi dadë lu shíni': “Llga'në, tsaguënëll dchi'ni shtë cuseché catë nanú hiaguë uvë”.

²⁹ Lë'ë shini më bëquebill: “Tsaguënëdia'a dchi'ni”, perë despuësë bë'nëll cambi shgábëll; guaguë'nëll dchi'ni.

³⁰ Lueguë lë'ë dadë ni uagná lë'ë stubi shíni'; guni'ill: “Tsaguënëll dchi'ni”. Nguiu' ni bëquebi lu shtádi': “Aha! Dadë, tsaguëna dchi'ni” perë adë guádi'ill.

³¹ ¿Guadë de guërupë ra liguë'në ni bë'në lo quë nagunë'i shtádi'?

Iurni repi rall:

—Lë'ë primërë.

Iurni Jesús repi:

—Guldía rnia'a, ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, tsuté rall lugar catë rnibë'a Dios antsë de lë'ë të

³² purquë Juan Bautista bidë guëluá'ai' shnezë Dios lla gac salvar të, perë lë'ë të adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan. Perë en cambi ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, gualdí ldu'u rall shti'dzi'. Lë'ë të guná të lo quë nabë'në Juan perë adë bë'nëdi'i të cambi mudë nanabani të; adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'.

Comparaciuni shtë ra muzë mal
(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ Gulë bëquë diaguë stubi comparaciuni. Gu' tubi nguiu' nanapë tubi ldë guiu'u lachi nargabni. Bëcabnill hiaguë uvë nu bëntsá'ull tubi lu l' alreduedurë; bëntsá'ull catë guëru'u juguë shtë uvë. Bézá'all tubi hiu'u guia'a parë quëhapë ra muzë ra plantë.

Iurni bédë'ë mënë ni guiu'u parë ra trabajadurë gunë rall dchi'ni mëdi. Iurni zía'all zitu.

³⁴ Iurë lë'ë tiempë shtë cuseché bëdchini, gunibë'a lamë shtë guiu'u bëldá muzë parë tsaglli'i rall mëdi narunë tucaré ca'a lamë.

³⁵ Ra trabajadurë guna'zari rall lë'ë ra muzë ni; tubi muzë bédë'ë rall galnë. Stubi muzë gudini rall. Stubi muzë bédë'ë guë'ë rall.

³⁶ Iurni lë'ë nashtënë guiu'u bëshé'ldëll másru'u muzë perë ra trabajadurë bë'në rall tratë muzë ni mizmë manërë.

³⁷ Por fin gunibë'a nashtënë guiu'u tsa llgá'ni'. Bë'në shgábi': “Zunë rall rëspëti shinia”.

³⁸ Perë iurë guná trabajadurë lu shini nashtënë guiu'u, repi rall: “Ndë'ë na el quë nagunë recibir herenci. Cha guëdínia'a lë'ëll të parë guëa'në guiu'u rë' ca'a hia'a.”

³⁹ Zni guna'zi rall lllgá'nëll. Gulú hia'ldé rall shini lamé lu guiu'u nu gudini rall shini lamé.

⁴⁰ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:
—Iurë lë'ë nashtënë guiu'u gue'dë guëzë, çpë gúnëll con ra trabajadurë iurní?

⁴¹ Bëquebi rall:
—Pues gati ra muzë mal sin adë chu guëgá'adi'i ldu'u lë'ë rall. Iurní ca'a stubi mënë guiu'u të parë gúnëll intriegu ra cusechë cadë izë.

⁴² Iurní Jesús repi:
—Çpë nunquë bí'ldidi'i të ra Escrituras narni'i zndë'ë?

Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi ladë, guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini hiu'u. Zni bë'në më, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Guná hia'a pudërë shtë më; nalë nasa'a nahin.

⁴³ Por ni rnia'a lu të, Dios adë guënë'edi'i luga' tsutë të catë rribë'a më. Lo quë nanapë të, guëshe'ldë mëhin hashtë stubi mënë naná ziquë trabajadurë za'quë nabëdë'ë cusechë narunë tucarë nashtënë guiu'u. [

⁴⁴ El quë narrelde guëc guë'ë rë', gac chupë ldëll perë iurë ldaguë guë'ë ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.]

⁴⁵ Iurë lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra fariseo bini rall grë comparaciuni lo quë naguni'i Jesús, bédë'ë rall cuendë de quë quëadi'dzë më shcuendë rall.

⁴⁶ Iurní guc shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë më prësi perë bëdzëbë rall los de más mënë purquë guni'i mënë na Jesús tubi profetë narni'i shti'dzë Dios.

22

Comparaciuni shtë sa'a

¹ Jesús guzublú quëadi'dzë më stubi por comparaciuni. Repi më:

² —Lë'ë lugar catë rribë'a Dios, na ziquë tubi rëy nabë'në tubi laní shtë sa'a parë shíni'.

³ Gunibë'a rëy ni ra muzë parë tsagna'bë rai' ra invitatë lu sa'a, perë adë nëdi'i ra mënë niagdchini rall lu sa'a.

⁴ Iurní guna'bë rëy stubi shcua'a muzë. Guni'i rëy: “Gulë guni'i lu ra invitatë hia napreparadë dau; hia ngunë nandchú con los de más ra ma hia gu'i; grëtë' nahin listë. Nadë más guëdchini rall parë cuezë rall lu sa'a.”

⁵ Perë ra invitatë adë bë'nëdi'i rall cuendë. Tubi de lë'ë rall guagnall lu shguiú'ull. Stubi guagnall ra neguci shtënëll.

⁶ Hia stubi ra invitatë guna'zi rall muzë shtë rëy; bë'në rall maltratë muzë ni hashtë gudini rall lë'ë muzë.

⁷ Iurní lë'ë rëy bédëll. Gunibë'all ra suldadë parë tsatini rall lë'ë narguini mënë. Nu tsa quëgu'i ra suldadë guë'dchi ni.

⁸ Lueguë repi rëy lu muzë stubi: “Hia grë na listë parë sa'a; perë ra invitatë bëlua'a rall de quë adë rúnëdi'i tucarë rall invitaciön shtëna.

⁹ Gulë tsa iurne' ra nezë principal. Gulë bë'në invitar lë'ë mënë lu sa'a, grë ra naguëdia'guëllü të; tsutë rall.”

¹⁰ Iurní bëru'u ra muzë nezë; guagtëa rall grëtë' lo quë nabëdia'guëllü rall, tantë hiumberë mal nu nguiu za'quë. Iurní sí, guadzë hiu'u catë na preparadë parë sa'a.

¹¹ Iurní rëy guatë catë nanuë na mënë. Guná rëy lu tubi nguiu naquëbezë nga'li, perë adë nuá'adi'lll lari shtë sa'a.

¹² Repi rëy: “Amigu, çlla guatël ndë'ë sin adë nuá'adi'il lari shtë sa'a cumë ziquë na custumbrë?” Perë nguiu ni adë pë guni'idi'lll.

¹³ Iurní lë'ë rëy repi lu naquëhunë sirvë lu mellë: “Gulë bëldi'bi guëa'll nu guia'a nguiu rë'. Gulë bëtia'a lë'ëll parë lu nacahi catë gu'në mënë nu hashtë guëchushi lai'.”

¹⁴ Rnia'a lu të, zihani mënë guëna'bë Dios parë tsutë rall catë rribë'a më, perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.

Shcuendë impuestë

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Iurní ra fariseo zia'a rall parë gurë rall de acuerdë lla tsu mudë guësiguë rall lë'ë më të nini'i më cusë mal.

¹⁶ Nu bëshe'ldë rall partidë shtë rall con stubi partidë shtë Herodes parë tsaguëchi rall lu Jesús:

—Mësë rdë'ë na'a cuendë de quë lë'lë' rní'll verdá nu rlu'al nezë shtë Dios sin adë rúnëdi'il cuendë lo quë narni'i mënë. Adë rúnëdi'il juzguë según el quë narná mënë.

¹⁷ Guni'i lu na'a çpë na bien según lëy guëdilla'a impuestë lu rëy César, u guëdillidi'ia'a impuestë?

¹⁸ Perë Jesús bédë'ë cuendë de quë cabezënu rall mal llgabë. Repi më lu rall:

—Na të falsë. ÇPëzielú ze'dë guësiguë të na?

¹⁹ Gulë bëlua'a dumí denario naquilli të impuestë.

Iurní be'dënu rall tubi monedë.

²⁰ Guná Jesús lu monedë; iurní guna'bë di'dzë më:

—Çhu lu nu chu lë naquë lu dumí rë'?

²¹ Bëquebi rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

Iurní Jesús repi:

—Gulë bédë'ë naca'a César lo quë naná shtë César nu gulë bédë'ë naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

²² Iurë bini rall ra di'dzë rë', bëa'në dchi rall nu guasë ldu'u rall. Iurní bësëa'nëgá rall lë'ë më; zia'a rall.

Guna'bë di'dzë ra mënë shcuendë lla tsashtë ra tégulë

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ Mizmë dzë ni bëldá ra saduceo guagná rall lë'ë Jesús. Ra saduceo rni'i de quë adë tsashtëdi'i ra tëgulë. Guna'bë di'dzë rall lu më:

²⁴ —Mësë, bëquë'ë Moisés guahietë si tubi nguiu gáti' sin shíni', bëchi tëgulë napë quë cá'all tse'lë tëgulë të gapë rai' shini parë adë tsalúdi'i shfamili tëgulë.

²⁵ Guc gadchi bëchi; primëre nguiu bëtsé'all perë gúti' sin ni tubi shíni'. Bësëá'nëll viudë parë segundë bëchill.

²⁶ Segundë bëchi tëgulë cuá'all lë'ë viudë perë gúti' sin ni tubi shíni'. Na tsunë lo mizmë; cuá'all tse'lë tëgulë perë gúti' sin ni tubi shíni'. Guëzá bëchi tëgulë cua'a rall lë'ë na'a ni perë adë gúpëdi'i rai' shíni'.

²⁷ Despuësë lë'ë na'a ni gúti'.

²⁸ Iurë tsashtë ra tëgulë ¿chu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

²⁹ Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasëdi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras; nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios.

³⁰ Iurë ra tëgulë tsashtë rai' stubi, adë guëtsé'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsé'a shini rai'. Na rai' ziquë ianglë shtë Dios nacabezë gube'e.

³¹ Perë shcuendë tsashtë ra tëgulë ¿pë adë bí'ldidi'i të lo quë narni'i Dios? Guni'i më zndë'ë:

³² “Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nu Dios shtë Jacob”. Grë shmënë Dios nabani rai' aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Perë lë'ë më adë nádi'i Dios parë el quë nanápëdi'i vidë sin fin.

³³ Iurë bini mëné zndë'ë, nalë bédzëguë' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall lo quë naquëglua'a më.

*Lë'ë mandamientë namás lasac
(Mr. 12.28-34)*

³⁴ Iurë ra fariseo guc bë'a rall de quë Jesús bësëac dchi më ra saduceo, iurni bédëá rall.

³⁵ Tubi de lë'ë rall na mësë shtë lëy. Guc shtú'ull ldaguë më lu trampë; guna'bë di'dzëll:

³⁶ —Mësë, ¿guadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

³⁷ Jestu repi:

—“Gulë guc shtu'u Dadë Dios con guëdubinú ldú'ul nu guëdubi almë shtë'nël nu guëdubi shgábël”.

³⁸ Ndë'ë namás lasac nu nahin primëre mandamientë lu grë mandamientë.

³⁹ Hia nachupë na cumë ziquë primëre. Rni'in: “Gulë guc shtu'u sa'l cumë ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël”.

⁴⁰ Si talë rzu'bë diaguë të mandamientë rë' también canihunë të cumplir lo de más nabëquë'ë Moisés nu lo quë nabëquë'ë ra muzë shtë Dios guahietë.

Chu na shtadë Cristo

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Mientras lë'ë ra fariseo nianá rëta' rall lu Jesús,

⁴² lë'ë më guna'bë di'dzë:

—¿Pë runë të shgabë të? ¿Chu na Cristo? ¿Chu shini lë'ë më?

Iurni repi rall:

—Llëbni David.

⁴³ Iurni guna'bë di'dzë Jesús:

—Espíritu Santo quëbezënúhi' lë'ë David nu por pudërë shtë Espiritu Santo guni'i David shcuendë llëbni David:

⁴⁴ Dadë Dios guni'i lu lamë shtëna, el quë narnibë'a na:

“Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shtë'nël të guëzu'bë diaguë rall shtú'dzëll”.

⁴⁵ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David cumë David guni'i Cristo na Dadë narnibë'a lë'ë David?

⁴⁶ Iurni ni tubi rall gúquëdi'i niaquebi rall lu më. Dizdë dzë ni hia ni tubi rall adë gúpëdi'i rall valurë niana'bë di'dzë rall lu më.

23

*Bëlua'a Jesús lla na ra fariseo nu saduceo
(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)*

¹ Iurni guni'i Jesús lu ra mëné nu lu ra shini gusë'dë më:

² —Ra mësë shtë lëy nu ra fariseo rzubë rall shlugar Moisés iurë rlua'a rall ra mëné.

³ Gulë bëzu'bë diaguë shtú'dzë rall. Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i rall perë adë tsanaldëdi'i të tēchi manërë nanabani rall. Bien rni'i rall perë adë rúnëdi'i rall cumplir.

⁴ Bien rlua'a rall lëy shtë Dios perë ra cusë naquëhunë rall obligar gunë mëné, na ziquë tubi carguë nē'ë; adë chu tìpëdi'i guëldisin. Rnibë'a rall mëné të parë gua'a ra mëné carguë ni, perë lë'ë rall ni siquierë más zucsë tubi shcuënë rall guëldisë rallin.

⁵ Grëtë' devociuni narunë rall quëhunë rallin të guená mëné. Luquë rall nu rua' llicu rall nua'a rall partë di'dzë shtë Sagradas Escrituras të guená mëné devociuni narunë rall. Chulë zutsa'u lu shabë duni shtë rall.

⁶ Nu rac shtu'u rall subë rall lugar más lasac catë rau mëné shtse nu catë zubë më ru'bë la'ni iádu'u.

⁷ Nu rac shtu'u rall grë mëné gunë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti iurë lë'ë rall ziazú rall nezë. Rac shtu'u rall gunë mëné saludar lë'ë rall con di'dzë rë': “Mësë”.

⁸ Perë lë'ë të adë rúnëdi'i të ziquë lë'ë mëné ni. Adë rac shtú'udi'i të guëni'i mëné na të mësë, purquë napë të tubsë mësë; náhi' Cristo. Grë të na të bëchi la sa' të.

⁹ Adë rni'idi'i të lu tubi sa' të: "Dadë" parë lu guë'dchiliu rë', purquë nanú tubsë Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

¹⁰ Nu adë rni'idi'i të: "Lamë" lu sa' të, purquë Jesucristo nâhi' lúniquë lamë nanapë të.

¹¹ Mënë narunë sirvë parë los de más sa' hia'a, ni más më ru'bë entrë lë'ë të

¹² purquë grëtë' narunë naru'bë, gac nasáquëdi' rall. El quë narunë lasáquëdi', ni nasac iurní.

¹³ 'Prubi të mësë shtë lëy nu fariseo, na të mënë falsë purquë rta'u të rua' nezë shtë Dios të parë adë chu tsutëdi', nu nilë mizmë lë'ë të adë nêdi'i të tsutë të. Nu adë rdë'ëdi'i të lugar parë grë narac shtu'u tsutë nezë za'quë.

[
¹⁴ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të mënë falsë purquë rdchisú të lidchi ra viudë; iurní parë guësiguë të ra mënë, runë të orar zihani vuellë. Lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë.]

¹⁵ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Ria të stubi guë'dchi namás zitu parë tsagët'së të shldai' të lu ra mënë, perë iurë lë'ë të runë të gan tubi shmënë të, nall chupë vuellë más shini gabildi quë lë'ë të purquë riuguëll bishi shtë të.

¹⁶ 'Prubi de lë'ë të, na të ziquë mësë ciegu. Rni'i të si talë quëhunë mënë jurar por iádu'u ru'bë, pues adë rúnëdi'i obligar gunë mënë cumplirin, perë si talë runë mënë jurar por orë shtë iádu'u, ni sí, runë mënë compr-misi; napë quë gunë mënë cumplirin. Zni cagni'i të.

¹⁷ Tuntë nu ciegu na të. ¿Pë más lasac orë u lë'ë iádu'u? Iádu'u nu orë na santu.

¹⁸ Nu también caglua'a të si talë chu runë jurar por bëcu'guë la'ni iádu'u, adë rúnëdi'i obligar gunë mënë cumplir juramentu ni, perë rni'i të si talë runë mënë jurar por ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë, ni sí, napë quë gúnëll cumplir.

¹⁹ Tuntë nu ciegu ¿pë más lasac ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë u lë'ë bëcu'guë nabëdë'ë Dios ziquë lugar santu?

²⁰ Pues rnia'a lu të, el quë narunë jurar por bëcu'guë, adë quëhúnëdi'ill jurar por bëcu'guë sulamëntë perë también por grë ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë.

²¹ El quë narunë jurar por iádu'u, adë quëhúnëdi'ill jurar sulamëntë por iádu'u sino quë también por lë'ë Dios nacabezë la'ni iádu'u.

²² También el quë narunë jurar por gube'e, quëhúni' jurar por trunë shtë Dios nu por mizmë Dios narnibë'a lugar ni.

²³ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Lë'ë të rdë'ë të ofrendë narunë tucarë Dios, cadë chi'i ra cusë rdë'ë të tubi parë Dios. Correctë nahin; perë adë rúnëdi'i

të cuendë ra enseñansë más lasac shtënë më. Adë rúnëdi'i të cumplir; adë rgá'adi'i ldu'u të sa' të. Nádi'i të justë. Adë rúnëdi'i të cumplir shti'dzë të. Cagnia'a lu të, rqui'ni gunë mieti cumplir grë mandamientë ru'bë nu también los de más mandamientë shtë Dios.

²⁴ Lë'ë të na të ziquë mësë ciegu; rdchi'bi të vini parë guëru'u rëshë antsë gul vini, perë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë nanú tubi ma ru'bë ziquë camellë guti naga'a la'ni vini.

²⁵ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu ra fariseo; na të falsë. Zunë të por fuërë vasë nu ra platë perë nezë la'ni, nalë suci nahin. Zni na të; na të nguba'në nu quëhunë të cumplir deseo mal.

²⁶ Fariseo ciegu, primërë gulë bëzunë nezë la'ni ldu'u të, iurní napë të conductë za'quë. Iurní na të ziquë vasë nari'e'ti guëdubi partë.

²⁷ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Na të ziquë ba'a. Nalë cusë za'quë naquichi rlua'a fuërë nu chulë rlua'ain, perë nezë la'ni gadzë ra ba'cu shtë tégulë nu grë cusë ziquë narru'ldë mënë rua' guë'dchi.

²⁸ Zni na të, lë'ë të; por fuërë rlua'a të cusë za'quë. Lu ra mënë rlua'a të bien, perë nezë la'ni të nalë gadzë ra bishi nu adë quëhúnëdi'i të cumplir lëy shtë Dios.

²⁹ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë; rza'a të capillë shtë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, nu rzutsa'u të rua' ba'a shtë ra mënë naguc më za'quë lu guë'dchiliu con guë'ë iarë.

³⁰ Iurní lueguë rni'i të: "Si talë lë'ë na'a ni-aquërdë na'a tiempë shtë ra shtadë guélú na'a, adë chu nihúnëdi'i compañi ra nagudini ra profetë".

³¹ Por mizmë di'dzë shtënë të quëgni'i të na të llëbni shtë ra nagudini ra profetë. Na të testigu cuntrë mizmë lë'ë të; na të tubsë rënë con shtadë guélú të.

³² Gulë bë'në cumplir lo quë narac shtu'u të, maldá nananú la'ni ldu'u të ziquë bë'në shtadë guélú të con ra muzë shtë Dios.

³³ 'Serpientë, llëbni mbe'ldë, ¿lallë gunë të parë guëca'chilú të lu cashtigu shtë gabildi?

³⁴ Cashëlda mënë za'quë naruadi'dzë shti'dza, perë lë'ë të quini të sëbëlda' rai'. Nu gunë të crucificar lë'ë rai'. Sëbëlda' rai' guëdë'ë të galnë la'ni iádu'u shtë të nu sunaldë të lë'ë rai' guë'dchi por guë'dchi.

³⁵ Zni na të culpablë. Ldaguë cashtigu guëc të por grë duldë nabënë mënë guahietë iurë gudini rall Abel hashtë tiempë gudini mënë Zacarias, shini Berequías. Gudini të lë'i' entrë bëcu'guë nu iádu'u.

³⁶ Guldía rnia'a lu të, culpë shtë grë mënë ni ldaguë subrë guëc ra mënë naquërdë lu guë'dchiliu iurne'.

*Bì'ni Jesús por guè'dchi Jerusalén
(Lc. 13.34-45)*

³⁷ 'Mënë shtë Jerusalén, lë'è të rguini të ra nabidi'dzë shti'dzë Dios; rd'è gu'è të grè ra naze'dënú diza'què shtë më. Zihani vueltè gac shtua'a niatèahia lë'è të cumè ziquè tubi guidi rguèdchi ra guidi me'dè, perè adè nédì'i të guèdchini të lua.

³⁸ Gulè guná, lë'è të con lidchi të guèa'nè ziquè tubi hiu'u dachi; adè chu gúnèdì'i compa'ni lë'è të.

³⁹ Rnia'a lu të, hiadè guèabridì'i guèna të lua hashtë guèdchini tiempè iurè lë'è të guèni'i të: "Benditè na el què naze'dè guèdchini por nombre shtë Dios. Bè'nè ldai' më lè'i."

24

*Jesús guni'i guèchili iádu'u ru'bè
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ Bèru'u Jesús iádu'u. Iurè zèagzè mè, ra shini gusè'dè mè guabi'guè rai' lu mè nu guzublú bèlua'a rai' ra gu'è ru'bè shtë iádu'u.

² Jesús bèquebi:

—¿Gu rna të lu grètè' ra cusè rè'? Guldía rnia'a lu të, lugar rè' ni tubi gu'è adè guèa'nédì'i guèc sa' gu'è. Grètè' tsaluhin.

*Sèni shtë iurè tsalú guè'dchiliu
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)*

³ Iurní zia'a rai' lu dani shtë Olivos. Jesús guzubè nga'li. Iurní ra shini gusè'dè mè guagni' lu mè guitsè guitsè:

—Rac shtu'u na'a guèni'il lu na'a, gac gac grè ra cusè naquègn'il. ¿Guadè naná sèni shtë tiempè naguèabil stubi? ¿Guc gac fin shtë guè'dchiliu?

⁴ Iurní Jesús repi:

—Gulè gapè cuidadè ni tubi adè chu cuguèdì'i lë'è të

⁵ purquè cantidá mènè guèdchini rall; guèni'i rall: "Na nahia Cristo", nu guèguguè rall cantidá mènè.

⁶ Nu lë'è të guini të nutici shtë ra guèrru naze'dè guèlla' nezè rè' nu zitu, perè adè rdzèbèdì'i të purquè znì napè què gac. Perè todavia lédèdì'i fin shtë guè'dchiliu

⁷ purquè tubi naciuni tildinú stubi naciuni; tubi guè'dchi tildinú stubi guè'dchi. Nu guidè ra gubini, galguidzè, nu guèllú zihani lugar

⁸ Con cusè ni na principi shtë cusè durè naze'dè.

⁹ Iurní gunè ra mènè intriegu lë'è të parè gunè rall mal tratè lë'è të nu hashtë quini rall lë'è të. Nu grètè' mènè shtë guè'dchiliu, guèna zá'quèdì'i rall lu të purquè na të shmèna.

¹⁰ Tiempè dzè ni cantidá mènè guèni'i rall fe shtë rall. Lë'è rall guèna zá'quèdì'i rall lu sa' rall. Nu gunè rall traiconar sa' rall.

¹¹ Guèdchini cantidá naguèguguè lë'è ra mènè. Guèni'i rall de què ruadi'dzè rall shti'dzè Dios. Cantidá mènè guèguguè rall.

¹² Zihani cusè mal tsadalè, por ni cantidá mènè hiadè gac shtú'udi'i rall sa' rall

¹³ perè grètè' el què nagac firmè hashtë fin, ni gac salvar.

¹⁴ Lë'è diza'què narni'i shcuendè lugar catè rribè'a Dios, napè què gac predicarin guèdubi guè'dchiliu. Guadi'dzè mènè diza'què parè grètè' naciuni parè gunguè bè'a mènè lë'è mè. Iurní guèga'a iurè shtë fin.

¹⁵ 'Lë'è muzè shtë Dios nabèrulè Daniel, bèquè'èi' lla na tiempè natsutè cusè mal iádu'u ru'bè. Iurè lë'è të guèna të lu cusè narunè manchar iádu'u santu, lë'è iurè bèga'a; guèlladchi na fin shtë guè'dchiliu. El què naquèhu'ldè shti'dza, gulè tsasè lo què narnia'a.

¹⁶ El què narèta' guè'dchi Judea iurní, guèllu'nè rall parè dani.

¹⁷ Grè el què nazubè guèc hiu'u lídchi', adè gáquèdì'i tsaldú rall pè shtènè rall la'ni hiu'u; mejurè guèllu'nè rall lueguè.

¹⁸ Grè el què nananú lachi iurní, adè gáquèdì'i guèabrá rall parè tsaglli'i rall shabè rall.

¹⁹ Prubi ra na'a tiempè dzè ni, grè ra na'a nanua'a shini' u grè ra narca'a me'dè.

²⁰ Gulè guna'bè lu Dios të gáquèdì'i ra cusè durè tiempè naldè, nilè por dzè narzi'i ldu'u mènè

²¹ purquè tiempè ni gac suceder cusè demasiadè durè nanadè gunádi'i mènè dizdè principi shtë guè'dchiliu, nu nunquè jamás gáquèdì'i sa' ra cusè ni.

²² Si talè adè bè'nédì'i Dios menos ra dzè shtë sufrimientè, adè chu nádi'i gac salvar perè por ra mènè nagulè Dios, gac menos ra dzè ni.

²³ 'Si talè guèni'i tubi nguui lu të: "Gulè guná, nd'è lë'è Jesucristo", u "Gulè tsagná ndè; lë'è mè nanú", adè tsaldídi' ldu'u të shti'dzè mènè ni.

²⁴ Guèdchini ra naguèguguè lë'è mènè. Guèni'i rall na rall Cristo. Sèbèldá rall guèni'i rall na rall naruadi'dzè shti'dzè Dios. Gunè rall sèni ru'bè nu milagrè parè guèguguè rall mènè hashtë si na posiblè guèguguè rall ra nagulè Dios.

²⁵ Hia gunia'a lu të antsè

²⁶ por ni, si talè chu guèni'i lu të: "Gulè guná, lë'è mè nanú mè lu shlatè catè chu nádi'i", adè tsádi'i të nga'li; u si talè chu guèni'i: "Gulè guná, nanú mè la'ni tubi hiu'u", adè tsaldídi' ldu'u të

²⁷ purquè ziquè ra'a tubi gui'i shtë nguzi'u; rabtsè'è gui'i nezè guia'a hashtë nezè guetè, znì gac iurè lë'è nguui nabèshe'ldè Dios lu guè'dchiliu, guèdchíni' stubi.

²⁸ Catë naga'a ra naguti, nga'li rdëa ra bëchu.

Lla na tiempë iurë guëdchini Cristo

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ 'Despuësë gudëdë ra dzë shtë cusë durë, lueguë lë'ë ngubidzë guëcahi lúhi' nu mbehu hiadë guënë'edi'in llni. Ra mbelëgu'i' ldaguë. Grëtë' fuersë shtë gube'e guëni'bi.

³⁰ Iurni lu gube'e guëná tē sēni shtë nguii nabēshe'ldë Dios. Grëtë' ra mēnē shtë guë'dchiliu, gu'nē rall nu guëná rall lu nguii nabēshe'ldë Dios; guëdchini' rua' sçahi lu gube'e. Guëlua'a llëru'bë pudërë nu llni shtënë më.

³¹ Nu guëshë'ldi' ianglë shtëni' con gu'ldë trompetë parë guëdëá grëtë' nagulë Dios guëdubi guë'dchiliu dizdë tubi cu' hashtë stubi ladë.

³² 'Gulë bēsë'dë tubi comparaciuni shtë tubi hiaguë bëlda'u. Iurë guëná tē luhin, rguëhin nu rru'u ra ndiaguë lu llícuhin, hia rac bë'a tē bēdchini tiempë shtë galna'.

³³ Mizmë manërë ni, iurë guëná tē ra cusë rë', gulë bēdë'ë cuendë lë'ë më ze'dë guëdchini'.

³⁴ Guldía rnia'a, grëtë' ndë gac cumplir antsë quë gati ra mēnē nanabani iurne'.

³⁵ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³⁶ 'Perë dzë nu iurë adë chu rac bë'adi'i, ni por mizmë ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios, sulamëntë Dios Shtada rac bë'a më dzë shtë fin.

³⁷ 'Ziquë guzac tiempë shtë Noé, zni gac iurë lë'ë nguii nabēshe'ldë Dios guëdchini'.

³⁸ Tiempë dzë ni antsë lë'ë juici shtë nisë bēdchini, nabani ra mēnē lu guë'dchiliu; gudáu rall nu bii' rall; bëtsë'a rall, nu bēdë'ë rall shini rall parë riu sa'a shtë ni'i, hashtë lë'ë Noé gutë la'ni barcu.

³⁹ Todavía adë bēdë'edi'i rall cuendë hashtë iurë lë'ë juici bēdchini. Bia'a nisi grëtë' ra mēnē. Zni gac iurë nguii nabēshe'ldë Dios guëdchini' stubi.

⁴⁰ Tiempë dzë ni chupë nguii nanú lachi; tubi nguii tsabsú, stubi nguii guëa'në.

⁴¹ Chupë na'a caniu'u; tubi tsabsú, stubi guëa'në.

⁴² 'Gulë cue nasini purquë adë rac bë'adi'i tē ca iurë guëdchini el quë naguëni'bë'a lë'ë tē.

⁴³ Perë gulë bēsë'dë ndë'ë, si talë tubi nashtënë hiu'u rac bë'all ca iurë guëdchini nguba'në, ga'a nasinill parë gáquëdi'i tsaldanë nguba'në.

⁴⁴ Por ni gulë cue nasini nu gulë gac preparadë ldu'u tē purquë menos runë tē shgabë tē, iurni guëná tē lu nguii nabēshe'ldë Dios; hia bēdchini'.

Tubi muzë za'quë nu tubi muzë mal
(Lc. 12.41-48)

⁴⁵ '¿Chu na muzë namás riasë nu namás obedientë? Na ziquë el quë nabë'në recibir dchi'ni. Lamë shtë nguii ni gunibë'all guëdë'ë nguii nagáu iurë bë'në tucarë gau lamë.

⁴⁶ Dichusë muzë si talë quëhúnëll bien iurë lë'ë lamë guëdchini. Guëdzëlë lamë lë'ë muzë; quëhúni' cumplir.

⁴⁷ Guldía rnia'a, lë'ë lamë guëzú lë'ë muzë ni; gáquëll encargadë shtë grë lo quë nanapë lamë.

⁴⁸ Perë si talë muzë nall tubi nguii mal, gúnëll llgabë de quë shlámëll gac ldë'ë parë gue'dë guëzë

⁴⁹ nu gúnëll tratë mal stubi sa' muzë, nu tsataunull ra zudchi; ruu'll con lë'ë rall.

⁵⁰ Iurë lë'ë lamë guëabrí, lë'ë muzë ni adë rúnëdi'i shgábëll ca iurë gue'dë guëzë lamë.

⁵¹ Perë lë'ë lamë guëdë'ë tubi cashtigu ru'bë parë muzë ni; gac condenárëll mizmë manërë cumë ziquë mēnē naná falsë. Iurni gú'nëll nga'li hashtë rchushí lai'll.

25

Comparaciuni shtë chi'i lliguëna'a

¹ 'Iurë guëdchini tiempë, manërë naguëni'bë'a Dios na ziquë chi'i lliguëna'a naguna'zi lámpara nariú sēiti parë quëgu'i'in; bëru'u rall tē parë gunë rall recibir lë'ë lliguë iurë guëdchini' lidchi sa'a.

² Ga'i lliguëna'a na tuntë, adë rúnëdi'i rall quëquëll, parë ga'i ra lliguëna'a na rall listë.

³ Ra lliguëna'a tuntë bia'a rall lámpara shtë rall parë adë biá'adi'i rall sēiti parë tsadzë lámpara.

⁴ Perë ra lliguëna'a listë bia'a rall bētēi sēiti nu gadzë ra lámpara.

⁵ Lë'ë lliguë guc ldë'ë parë guëdchini'll; iurni mbëca'ldë bēdchini lu ra lliguëna'a. Por fin lë'ë rall gu'të ga'si.

⁶ Iurni cumë ziquë guërludë gue'lë, bini rall tubi naguni'i fuertë: "Hia lë'ë lliguë ze'dë. Gulë bëru'u tē parë gunë tē recibir lë'ë lliguë."

⁷ Grëtë' lliguëna'a guashtë rall parë bë'në rall preparar lámpara shtë rall.

⁸ Hia zëga'i ra naná tuntë repi rall lu zëga'i naná listë: "Denú du'pë sēiti purquë lë'ë lámpara shtënë na'a guëaldin".

⁹ Perë lliguëna'a naná listë bëquebi rai': "Aquëdi'i, purquë iurni guëbidchi sēiti shtënë na'a. Parë lë'ë tē adë gáldëdi'in; mejurë gulë tsaca'a sēiti catë rduhin. Gulë tsasi'ihin tē parë iurni napë tēhin."

¹⁰ Perë mientras ga'i na'a guasi'i rall sēiti, lë'ë lliguë be'dë guëzë. Ra lliguëna'a naná preparadë guatënú rall lliguë lu sa'a. Iurni bë'au rua' puertë.

¹¹ Despuësê bédchini ra zëga'i lliguëna'a; iurní guni'i rall: "Dadë, bësha'lë puertë".

¹² Perë naná shtënë hiu'u bëquebi: "Guldía rnia'a de quë adë guënëdia'a lë'ë të".

¹³ Iurní Jesús repi:

—Gulë gac preparadë. Gulë gac nasini purquë adë rac bë'adi'i të pë dzë, ni pë iurë guëdchini nguui nabëshe'ldë Dios.

Comparaciuni shtë dumí

¹⁴ L'ugar catë rni'bë'a Dios nu tiempë gunë më juzguë ra mënë, na ziquë tubi nguui naguzia'a parë stubi naciuni. Guna'bë nguui ni ra shmúzëll. Bë'nëll incarguë shtumil lu ra muzë ni.

¹⁵ Tubi de lë'ë ra muzë bédë'ëll ga'i mili bëllë. Stúbill cua'a chupë mili dumí. Stúbill cua'a tubi mili bëllë, según narac cadë tubi rall. Iurní lë'ë nguui ni guzia'a viajë.

¹⁶ Hia lë'ë muzë nabë'në recibir ga'i mili bëllë, lueguë bë'nëll neguci con dumí. Bë'nëll gan stubi zëga'i mili bëllë de guëc ra nabë'nëll recibir.

¹⁷ Mizmë manërë ni nabë'në recibir chupë mili bëllë, bë'nëll gan stubi chupë mili más.

¹⁸ Perë el quë nabë'në recibir tubi mili bëllë, bëcá'chill dumí shtë lamë. Guatánill tubi guëru catë guacá'chill dumí.

¹⁹ Hia llëru'bë tiempë gudëdë; bëabrí lamë shtë muzë ni. Iurní guzublú guna'bë lamë schuendë dumí.

²⁰ Primërë bédchini nabë'në recibir ga'i mili bëllë. Bë'nëll intriegu lu shlámëll stubi zëga'i mili. Répill: "Dadë, lë'ë ga'i mili nabë'në'el cuahia ndë'ë; perë guná, stubi zëga'i mili bëna gan subrë guëc ga'i mili".

²¹ Lë'ë lamë repi: "Bien nahin; lë'ël nal tubi muzë za'quë. Rac bë'ahia gúnëll lo quë narac shtua'a. Hia quë lë'ël bë'nëll bien de lo du'pë, guënehia másru'u cusë za'quë të guëni'bë'al. Guatë; bëquitë ldu'ul con na."

²² Despuësê bédchini stubi muzë nabë'në recibir chupë mili bëllë. Répill lu lamë: "Dadë, bë'në'el chupë mili bëllë cuahia; lë'ë ndë'ë. Perë chupë mili bëllë más bëna gan subrë guëc chupë mili."

²³ Lë'ë lamë repi: "Bien nahin. Nal tubi muzë za'quë. Napa confiansë lë'ël. Hia quë lë'ël nal muzë za'quë de lo du'pë nabëna incarguë guiá'al; bë'nëll gan más. Guatë; bëquitënú ldu'ul na."

²⁴ Perë iurë bédchini muzë nabë'në recibir tubi mili bëllë, répill lu shlámëll: "Dadë, nanëa quë lë'ël nal tubi nguui naná rzac zi muzë. Rcá'al cusechë catë adë bëcabní'dil, nu rtëal catë adë bëtë'tsëdi'il bë'dchi.

²⁵ Por ni bédzëba; guaca'cha shtumil la'ni guiu'u perë iurnë' lë'ë shtënëll ndë'ë."

²⁶ Lë'ë lamë bëquebi: "Muzë mal nal, nu nabëchil. Rn'il de de quë rchahia cusechë

catë adë rcabnídia'a, nu rtëáhia catë adë rtë'tsëdia'a bë'dchi.

²⁷ Por ni niagutël dumí lu bancu parë iurná nihuna recibir shini dumí lo quë narunë tucara."

²⁸ Iurní repi lamë lu ra narëta' nga'li: "Gulë bédchisú mili bëllë de muzë mal nu bédë'ëin ca'a naná bë'në recibir chi'i mili.

²⁹ Si talë guëquë diaguë të bien, Dios guëne'e më más shti'dzë më parë lë'ë të perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narn'il nápël.

³⁰ Nu lë'ë muzë mal, gulë bëtia'a lë'ëll tēchi fuërë catë nacahi, catë gu'në mënë nu rchushí lai' rall."

Juici shtë ra naciuni

³¹ Turë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios guëdchíní' stubi, guëdchíní' con llni nu pudërë nu con ra ianglë shtë Dios. Subë më lu trunë shtënë më con llëru'bë pudërë.

³² Ra mënë shtë grë naciuni guëdëá rall delantë lu më. Hia lë'ë më cuë më ra mënë cumë ziquë rbë vëquerë ra lli'li con ra chivë.

³³ Cue'e za'quë më ra më za'quë nagulë Dios ziquë lli'li ladë ldi shtënë më, nu ra më mal, ra nagualdí'di' ldu'i lë'ë më, cue rall ladë rubësë.

³⁴ Iurní lë'ë rëy guëni'li lu naquëbezë ladë ldi: "Gulë te'ë guëdchini të lua, lë'ë të el quë naná gulë Shtada. Gulë bë'në recibir lugar za'quë naná preparadë parë lë'ë të dizdë Dios bëcue'shtë guë'dchiliiu.

³⁵ Pues bëldí'ana, nu lë'ë të bëne'e të nagudáuha. Gubidcha, nu bëne'e të nabia'. Guca ziquë më zitu, nu lë'ë të bëne'e të catë gu'të gá'sia.

³⁶ Bë'në faltë shaba perë bëne'e të lo quë nabëqui'nia. Guc llú'uhia; bidë guëná të na; guahia lachigui'bë, nu be'dë guëná të na."

³⁷ Iurní lë'ë ra naná justë guëni'i rall lu më: "Dadë, ¿guc guná na'a lul; bëldiá'nëll, nu bëne'e na'a nagaul? ¿Guc guná na'a gubidchil, nu bëne'e na'a nabii'l?"

³⁸ ¿Guc guná na'a lul ziquë më zitu, nu bëne'e na'a catë guquërëldë? ¿Guc guná na'a bë'në faltë shábëll, nu bëne'e ná'ahin?"

³⁹ ¿Guc guná na'a guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu be'dë guëná na'a lë'ël?"

⁴⁰ Iurní rëy guëquebi: "Guldía rnia'a, grëtë' lo quë nabë'në të por tubi ra bëcha namás mitu'në, ziquë bë'në të tratë grë ra shmëna hashtë el quë namás lasaquëdi'i, pues mizmë na bë'në të tratë".

⁴¹ Iurní lë'ë rëy guepi lu naná rëta' ladë rubësë: "Gulë guabsú lua, lë'ë të hia nanudë të parë gabildi. Tsa të lu be'lë nanápëdi'i fin, preparadë parë mëdzabë nu parë ra ianglë shtënëll.

⁴² Pues bëldí'ana perë adë bëné'edi'i të nagudáuha. Gubidcha perë adë bëné'edi'i të nabia'.

⁴³ Guca ziquè mè zitu perè adè bënë'edi'i tē catè naquèrela. Runè faltè shaba perè lè'è tē adè bënë'edi'i tē niétiquè. Guc llú'u'hia; guahia lachigui'bè perè adè be'dè guè'nádi'i tē na." Iurní lè'è ra mè mal guepi rall:

⁴⁴ "Dadè, ¿guc guná na'a beldí'anèl u gubí'dchil u ziquè mè zitu u bënë'è faltè shábèl u guc llú'ul u gual lachigui'bè, nu adè chu be'dè guè'nádi'i lè'èl'?"

⁴⁵ Lè'è rëy guè'quebi iurní: "Guldía rnia'a, manèrè mal bënë'è tē tratè shmèna naná más humildè, zni bënë'è tē tratè mizmè na".

⁴⁶ Lueguè iurní lè'è ra nguii guzia'a rall lu cashtigu nanápèdi'i fin perè grètè' naná tubldí shcuèndi' lu Dios, guzia'a rai' gube'e catè cabezè Dios catè nídi'i fin.

26

Quèguili mènè mudè parè guèna'zi rall Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Iurè Jesús gualú biadi'dzè mè grètè' ra cusè ni, repi mè lu ra shini gusè'dè mè:

² —Lè'è tē hia rac bè'a tē dentrè de chupè dzè shtë laní Pascu, lè'è nguii nabèshèldè Dios gac intriégu'i guia'a mènè mal nu gac crucificári'.

³ Tiempè dzè ni ra jèfè shtë ra bëshuzi nu ra mèsè shtë lèy nu ra mè gushè entrè ra israelitè, bédèa rall lu rualdèa' shtë palaci shtë Caifás, jefè shtë ra bëshuzi.

⁴ Nga'li bentsa'u rall tubi tratè parè guèna'zi rall Jesús con di'dzè bishi parè quini rall lè'è mè

⁵ perè guni'i lu sa' rall:

—Lèdi la'ni dzè laní parè adè guèdzátsud'i ra mènè.

Tubi na'a nabète'bi sèiti nashi guèc Jesús

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Jesús nanú Betania lidchi Simón el què naguc llú'u' ládi'.

⁷ Iurní guabi'guè tubi na'a; nuá'all tubi bétéi guè'è shtë sèiti nashi nu nalé lasaquè sèiti ni. Iurè quèbezè Jesús lu mellè, lè'è na'a ni bété'bi' sèiti guèc Jesús.

⁸ Iurè lè'è ra shini gusè'dè mè guná rai' pè bënë'è na'a, beldè rai' nu guzublú guni'i rai':

—¿Pèzielú bënë'è na'a rè' desperdici sèiti nashi guèc mè?

⁹ purquè bien niatuu' na'a sèiti por zihani dumí nu niadé'èl dumí ca'a ra prubi.

¹⁰ Perè guc bè'a Jesús shgabè rai' nu guni'i mè:

—¿Pèzielú cagni'i tē cuntrè na'a rè'? El què nabè'ni' nahin tubi cusè za'què parè na.

¹¹ Pues ra prubi guèdubi tiempè quèbezènú rall lè'è tē perè na lèdè guèdubi tiempèdi'i quèbezènú tē.

¹² Lo què nabè'nè na'a nabète'bi sèiti guèdubi cuerpè shtëna, bënë'ni' parè gac preparar iurè gatia nu guèga'cha.

¹³ Guldía rnia'a, guèdubi lugar catè guadi'dzè ra mènè diza'què guèdubi guè'dchiliu, guadi'dzè ra mènè lo què nabè'nè na'a rè'. Guèagná ldu'u mènè lo què nabè'ni'.

Judas bënë'è prometer gúnèl intriegu Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Iurní tubi naná chi'bè chupè poshtë nabèrulè Judas Iscariote, guagní'ill lu ra jèfè shtë ra bëshuzi

¹⁵ nu répill:

—¿Blac guène'e tē talè guna intriegu Jesús guia'a tē?

Iurní lè'è rall gudilli rall galdè bi chi bèllè bédchichi.

¹⁶ Dizdè iurní Judas gudí'lll manèrè parè gúnèl intriegu lè'è mè guia'a ra contrari shtë mè.

La Santa Cena

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Primèrè dzè shtë laní naráu mènè guetèshtildi sin levadurè, ra shini gusè'dè mè guabi'guè rai' lu mè nu guna'bè di'dzè rai':

—¿Ca lu rac shtë'ul guèdè'nè na'a preparar shtse shtë Pascu; guèdáuha'a?

¹⁸ Jesús repi:

—Gulè tsa tubi ciudá lidchi tubi nguii nu gulè guchi: "Lè'è mèsè guni'i zndè'è: Hia lè'è iurè zia guèdchini. Lidchil guna laní Pascu con ra shini gusè'da."

¹⁹ Ra shini gusè'dè mè bënë'è rai' cumè ziquè gunibè'a Jesús. Bënë'è rai' preparar shtse shtë Pascu.

²⁰ Iurè lè'è gue'lè gu', quèbezènú Jesús lè'è chi'bè chupè shini gusè'dè mè lu mellè.

²¹ Mientras caniháu rai', repi mè:

—Guldía rnia'a, tubi de lè'è tē gunè tē intriegu na.

²² Iurní lè'è rai' guzublú riá ldu'u rai' de-masiadè; guna'bè di'dzè rai' tubi por tubi:

—Dadè ¿ni mudè guna intriegu lè'èl'?

²³ Jesús repi:

—El què naraunú na la'ni el mizmè platè, ni lè'è nangunè intriegu na.

²⁴ Lè'è nguii nabèshèldè Dios guzia'a parè nezè según narni'i Sagradas Escrituras, perè prubi de lè'è nguii el què nangunè intriegu na. Mejurè adè niálèdi'i nguii ni.

²⁵ Iurní lè'è Judas, lè'è traidor, guni'i:

—Mèsè ¿ni mudè na guna intriegu lè'èl'?

Jesús bèquebi:

—Aha', lè'èl la la'.

²⁶ Mientras quèhaunú Jesús lè'è rai', guna'zi mè guetèshtildi nu bédè'è mè graci lu Dios. Despuèsè de bëshullè mèhin, bédè'è

më guetështildi cua'a ra shini gusë'dë më; nu repi më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë shcuerpa.

²⁷ Iurní guna'zi më copë. Bëdë'ë më graci lu Dios nu bëdë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Repi më:

—Gulë bii' grëtë' të copë rë';

²⁸ ndë'ë lë'ë shrëna narunë sellar tështë cubi purquë nahin tubi favurë parë cantidá mënë; bëllë'ë rënë ni parë perdunë shtë ra duldë.

²⁹ Perë rnia'a, hiadë guëbrídi'i gunúhia lë'ë të juguë shtë uvë rë' hashtë dzë naná guëbezënhúhia lë'ë të gube'e. Iurní guhia vini cubi lu gube'e catë rñibë'a Shtada.

Guni'i Jesús gunë Pedro negar lë'ë më

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰ Despuësë de quëhu'ldë rai' tubi cantë, iurní gua rai' lu daní shtë Olivos.

³¹ Iurní Jesús repi:

—Grëtë' të guëtú lu të de na nu guësëa'në të na gue'lë ne' purquë rñi'i la'ni Sagradas Escrituras: “Tsatinia lë'ë vëquërë; hia ra lli'li guërë'tsë”.

³² Perë despuësë iurë tsashtëa ladi ra tégulë, tsahia delantë lu të hashtë Galilea.

³³ Iurní Pedro bëquebi:

—Aunquë nilë grëtë' rai' guësëa'në rai' lë'ël, perë na jamás adë guësëa'nëdia'a lë'ël.

³⁴ Jesús repi:

—Guldía rnia'a, mizmé gue'lë ne' antsë lë'ë gay guëllidchi, lë'ël gúnë negar na tsunë vueltë.

³⁵ Perë Pedro repi:

—Masiá quini mënë na, adë gúnëdia'a negar lë'ël.

Grë ra shini gusë'dë më guni'i rai' lo mizmé.

Biadi'dzënu më Dios la'ni Getsemaní

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Iurní Jesús bëdchini con ra shini gusë'dë më tubi lugar lë Getsemaní. Repi më lu rai':

—Gulë guzubë ndë'ë mientras tsahia ndë. Guadi'dzënúa Dios.

³⁷ Iurní bia'a më Pedro nu ra shini Zebedeo; guzublú riá ldu'u më; guasënú ldu'u më.

³⁸ Guni'i më:

—Nalë rñini la'ni ldua'a por tristë shtë galguti. Gulë cuezë ndë'ë nu gulë cue nasini con na.

³⁹ Gua Jesús stu'pë delantë. Bëzullibi më nu bëa'chi guëc më hashtë lu guiu'u. Iurní bë'në më orar lu Dios; répi':

—Dadë shtëna, si talë nahin posiblë bëlá na lu sufrimientë rë', perë adë gáquëdi'in según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtënël.

⁴⁰ Iurní bëabré më catë cabezë ra shini gusë'dë më. Bëdzelë më lë'ë rai' naga'si rai'. Iurní repi më lu Pedro:

—¿Pë adë gáquëdi'i cue nasini të du'pë tiempë, ni siquierë tubi iurë?

⁴¹ Gulë bëtë'tsë mbëca'ldë; gulë cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios parë adë ldáguëdi'i të lu prëbë shtë mëdzabë. Ldu'u të rñi'i, niá; perë shcuerpë të adë nídi'i fuersë.

⁴² Hia narrupë zia'a më; guaguë'në më orar zndë'ë:

—Dadë, si talë na imposiblë tsalú vasë shtë sufrimientë, bë'nin según voluntá shtënël.

⁴³ Iurní bëabré më stubi; bëdzelë më ra shini gusë'dë më hia naga'si rai' purquë nalë bëdchini mbëca'ldë lu rai'.

⁴⁴ Iurní bësëa'në më lë'ë rai'; zia'a më; bë'në më orar stubi natsunë vësë. Guni'i më mizmé di'dzë ní.

⁴⁵ Bëabré më catë rëta' ra shini gusë'dë më; repi më:

—Iurne' sí, gulë guëga'si; gulë tsa descansë. Hia lë'ë iurë bëga'a de quë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios, gac intriégui' guía'a ra nanapë zihani duldë.

⁴⁶ Gulë tsasuldí; gulë cha purquë hia el quë naganë intriegu na zé'dëll.

Bia'a ra mënë Jesús ziquë nguba'në

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Nianá quëadi'dzë Jesús, bëdchini Judas naná de chi'bë chupë shini gusë'dë më; ze'dënull cantidá mënë nanua'a spadë nu hiaguë. Ze'dë rall por partë shtë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më gushë shtë guë'dchi.

⁴⁸ Judas lë'ë traidor, bëdë'ëll tubi sëñi; répill:

—El quë naguna saludar, tsagrauhia lë'ëll; gulë bia'a nguui ni prési.

⁴⁹ Iurní guabi'guë Judas lu Jesús nu répill:

—Shtsanë, Mësë.

Nu bëtsagraua'll lë'ë më.

⁵⁰ Jesús guni'i lu Judas:

—¿Pë zé'dël? amigu.

Iurní guabi'guë ra mënë nu guna'zi rall lë'ë Jesús. Bia'a rall lë'ë më prési.

⁵¹ Mizmé iurní tubi sa' Jesús gulú spadë; bëchúgui' diaguë ladë ldi muzë shtë jëfë shtë bëshuzi.

⁵² Iurní Jesús repi:

—Gulútsa'u spadë shtënël shlugarin purquë grëtë' el quë narguini con spadë, zni gati rall con spadë.

⁵³ ¿Pëllë adë rac bé'al zac guëna'ba lu Shtada nu guëshe'ldë më mizmé iurne' más quë chi'bë chupë grupë ianglë, chi'i mili cadë grupë të gunë rai' compañi na?

⁵⁴ Perë si talë gaquin zni ¿lla gac cumplir Sagradas Escrituras narni'i napë quë gaquin zni?

⁵⁵ Iurní Jesús repi lu ra mënë:

—Be'dë guëdchini të con spadë nu hiaguë parë guëna'zi të na cumë ziquë tubi nguba'në. Grëtë' dzë gulezënúa lë'ë të.

Cagluá'ahia lè'è tè la'ni iádu'u shtë'nè tè perë nunquë adë guná'zidi'i tè na prësi.

⁵⁶ Perë ndë'ë quëhac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë la'ni Sagradas Escrituras:

Iurní ra shini gusë'dë më bësa'në rai' lè'ë më. Bëllu'në rai'.

Zuga'a Jesús lu Junta Suprema

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71;

Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Ra naguna'zi lè'ë Jesús prësi, bia'a rall lè'ë më lu Caifás, jëfë principal shtë ra bëshuzi. Nu rëta' ra mësë shtë lëy nu ra më gushë nabëdëá nga'li.

⁵⁸ Guanaldë Pedro zitu hashtë rualdëa' shtë lidchi bëshuzi principal. Guatë Pedro nga'li; guzubënú Pedro ra soliar tè parë guënáhi' nia'a lla tsalú shcuendë Jesús.

⁵⁹ Ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më'në gushë lu grë ra Junta Suprema, quëguili rall manërë parë gunë rall acusar lè'ë më aunquë nilë nahin cusë falsë parë gac condenar Jesús lu galguti.

⁶⁰ Perë adë bédzëlëdi'i rall prëbë aunquë nilë zihani testigu falsë guni'i rall bishi cuntrë lè'ë më. Por fin bédchini bëldá testigu falsë

⁶¹ naná repi:

—Lè'ë nguii rë' guni'i: “Zac guëchilia iádu'u shtë Dios nu guëabré guëldishtëhia iádu'u entrë tsunë dzë”.

⁶² Iurní jëfë shtë ra bëshuzi guasuldí nu répill lu Jesús:

—¿Pë adë rquëbidi'il grë ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i më'në cuntrë lè'ë'l?

⁶³ Jesús dchisë náhi'. Iurní lè'ë jëfë shtë bëshuzi repi:

—Por nombre shtë Dios nanabani, quëgnia'a lul, biadi'dzë lu na'a si talë nal Cristo, Shini Dios.

⁶⁴ Jesús repi:

—Ní nahia, cumë ziquë cagní'il. Nu zac rnia'a lu tè guëná tè lu Shini Dios; quëbézi' ladë ldi shtë Dios, el quë narnibë'a grëtë' cusë. Nu guëná tè lua; guëdchinia la'ni shc-ahi shtë gube'e.

⁶⁵ Iurní lè'ë jëfë shtë bëshuzi bëche'zë shábëll cumë ziquë tubi sëni de quë adë rëuu'di'i ldu'ull lo quë naguni'i Jesús. Bëldëll. Répill:

—Hia nguii rë' bë'nëll ofender Dios con di'dzë nabëru'u rua'll. ¿Pë nicidá nápa'a de más testigu? Mizmë lè'ë tè bini tè di'dzë mal naquëgni'ill.

⁶⁶ ¿Pë rni'i ldu'u tè?

Guni'i rall:

—Runë tucarë gati nguii rë'.

⁶⁷ Iurní bëchi'bë shënë rall lu më nu bédë'e rall galnë guëc më. Stúbill gulubë lu më

⁶⁸ nu guni'i rall:

—Lè'ël nal Cristo; bë'në divini chu gudini lè'ël.

Pedro bë'në negar Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mientras tu Pedro rualdëa, tubi criadë guabí'guëll lu Pedro nu répill:

—Lè'ël zuga'anul Jesús, më Galilea.

⁷⁰ Perë Pedro bë'në negar delantë lu grë më'në. Répi':

—Adë rac bë'adia'a pë cagní'il.

⁷¹ Iurní Pedro ziagru'ui' rua' nezë. Iurë guná stubi criadë lu Pedro, guni'ill lu ra më'në narëta' nga'li:

—Nu nguii rë' rzënú Jesús më Nazaret.

⁷² Stubi vësë más Pedro bë'në negar nu bë'ní' jurar lu Dios:

—Adë guënëdia'a nguii ni.

⁷³ Du'psë zia'a, iurní më'në nazuga'a nga'li guabí'guë rall lu Pedro nu guni'i rall:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë ru-adi'dzël ziquë më'në galileo.

⁷⁴ Iurní guzublú Pedro; bë'ní' jurar; répi':

—Adë guënëdia'a nguii ni. Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadi'dzëdia'a verdá. Mizmë iurní bëllidchi gay.

⁷⁵ Iurní bëagná ldu'u Pedro lo quë naguni'i Jesús: “Antsë guëllidchi gay, gúnëll negar na tsunë vuelte”. Iurní bëru'u Pedro nu nalë bí'ní'.

27

Bia'a ra më'në lè'ë Jesús lu Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Iurë brëgue'lë grëtë' ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më gushë shtë ra israelitë, guc rall de acuerdë nu bëntsa'u rall tubi tratë parë quini rall Jesús.

² Bëldi'bi rall lè'ë më; bia'a rall lè'ë më parë guaguë'në rall intriegu lè'ë më lu Poncio Pilato gubernadurë.

Guti Judas

³ Iurë Judas el quë nabë'në intriegu Jesús, bédë'ëll cuendë de quë nacondenarëll, gubini ldu'ull. Bëdchigrëll galdë bi chi bëllë bédchichi parë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë,

⁴ répill:

—Na bëna duldë. Bëna intriegu lè'ë më rë' lu galguti nu nápëdi'i' duldë.

Perë lè'ë rall bëquebi rall:

—Parë ni'i, ¿pë runë importë na'a? Shcuëndëll ni'i.

⁵ Iurní Judas bëquëldí dumí la'ni iádu'u. Guziá'all. guagzé'bill lè'ëll lu hiaguë.

⁶ Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëtëá rall dumí nu repi rall:

—Adë chu guëtiá'adi'i' dumí rë' la'ni cajë shtë ofendë purquë nahin proibidë según lëy shtë Dios. Nahin präci nabëtuu' Judas lè'ë Jesús parë galguti.

⁷ Iurní guc rall de acuerdë parë guëzi'i rall tubi ldë guiu'u con dumí ni. Bërulë lachi ni: Lachi shtë el quë Naguctsa'u Trashtë. Lachi ni na catë guëga'chi ra më zitu.

⁸ Por ni bërulë lachi ni hashtë iurne'; Lachi Catë Bëllë'ë Rënë.

⁹ Zni guc cumplir lo quë naguni'i Jeremías: "Guna'zi rall galdë bi chi bëllë bëdchichi, præci nabë'në më israelitë tratë lë'ë më.

¹⁰ Con dumí guzi'i rall tubi lachi shtë el quë naguctsa'u trashtë. Zni gunibë'a Dadë Dios."

Pilato guna'bë d'ëdzëll lu Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Bia'a rall Jesús lu gubernadurë; guna'bë d'ëdzëll lu më:

—¿Pë lë'ë nal rëy shtë ra më israelitë?

Jesús repi:

—Zni nahin cumë ziquë quëgni'il.

¹² Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra më'në gushë, bëdchi'bë rall demandë cuntrë Jesús perë Jesús adë pë bëquëbidi'i'.

¹³ Iurní Pilato repi:

—¿Pë adë rínidi'il lo quë naquëgni'i ra më'në cuntrë lë'ël?

¹⁴ Perë Jesús adë bëquëbidi'i' më de manërë lë'ë gubernadurë guasë ldú'ull iurní nu adë guc bë'adi'ill pë gunëll.

Guni'ra ra më'në gati Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

¹⁵ Durantë dzë shtë laní, lë'ë gubernadurë napë custumbrë guëldá'all tubi præsi, el quë narac shtu'u ra më'në gápëll libertá.

¹⁶ Nanú tubi præsi namás më dushë, lë Barrabás.

¹⁷ Iurë lë'ë rall bédëa rall nga'li, Pilato guna'bë d'ëdzë:

—¿Guadë narac shtu'u të guëdë'a libertá, Barrabás u Jesús nabërulë Cristo?

¹⁸ Pilato bédë'ë cuendë de quë rldënú rall Jesús nu mbidi na rall; por ni bë'në rall intriegu lë'ë më.

¹⁹ Mientras Pilato zúbëga'a catë rúnëll juzguë, lë'ë tselë Pilato gunibë'a naganu' rsnuë: "Adë riutëdi'il con nguiu rë' purquë më za'quë náhi'; ne' gue'lë guni'i shca'lda tubi mbëca'ldë dushë de lë'ë më. Adë gurëdchídi'i ldu'a'a."

²⁰ Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu më gushë guni'inú rall më'në parë guëna'bë rall libertá parë Barrabás nu guëna'bë rall gati Jesús.

²¹ Lë'ë gubernadurë guna'bë d'ëdzë stubi; répill:

—¿Guadë de chupë ra më'në rë' rac shtu'u të guëdë'a libertá?

Lë'ë rall bëquebi:

—Barrabás.

²² Pilato guna'bë d'ëdzë iurní:

—¿Pë rac shtu'u të guna con Jesús? el quë nabërulë Cristo.

Grëtë' rall guni'i rall:

—Quëll lu cruz.

²³ Iurní Pilato guni'i:

—¿Pë mal bë'nëll?

Perë lë'ë rall bëabré gurushtiá rall:

—Quëll lu cruz.

²⁴ Iurní Pilato guna'hiadë nídi'i mudë lla gunëll sino quë másru'u ziadalë më'në nu rdzatsu më'në. Iurní gunibë'a Pilato nisë, tsati guia'all ziquë tubi sëñi de quë nápëdi'ill faltë por galguti shtë Jesús. Gud'íbill guia'all; guni'ill:

—Nádia'a responsablë por galguti shtë nguiu rë' purquë nápëdi'i' faltë. Shcuendë të na ndë'ë.

²⁵ Grëtë' ra më'në bëquebi:

—Lë'ë na'a con shini na'a, na na'a responsablë por galguti shtë nguiu rë'.

²⁶ Iurní Pilato bédë'ëll libertá Barrabás. Lueguë gunibë'all guëdia'a më galné, nu bë'në Pilato intriegu lë'ë më parë gac crucificar më.

²⁷ Iurní ra suldadë shtë gubernadurë, bia'a rall lë'ë Jesús la'ni palaci nu bédëa grëtë' suldadë alrededurë lë'ë më.

²⁸ Gulú rall shabë më të parë guëgacu rall stubi lari guindë lë'ë më.

²⁹ Bëzu'bë rall tubi corunë shtë guitsë guëc më. Bédë'ë rall tubi varë ca'a më parë gu' guia'a ladë ldi më. Iurní bëzullibi rall delantë lu më nu bë'në rall burnë; guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë më israelitë.

³⁰ Nu bëchi'bë shënë rall lu më nu guna'zi rall varë parë rdë'ë rall galné guëc më.

³¹ Despuësë de quëhunë rall burnë zni, bëdchisú rall lari guindë. Bédë'ë rall shabë më, gutë më stubi. Iurní bia'a rall lë'ë më parë gac crucificar më.

Bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² Hia ziagru'u më parë ziazú më rua' guë'dchi, bédza'guëlu'ú rall tubi nguiu, më Cirene nalë Simón. Iurní gunibë'a ra suldadë parë gua'a Simón cruz shtë Jesús.

³³ Zni bëdchini rall tubi lugar nalë Gólgota narunë cuntienë, Lugar shtë Calavera.

³⁴ Nga'li bédë'ë rall vini naná mescladë con naldá. Bi'i'di'i' mëhin, nadë más bë'në më prëbëhin.

³⁵ Hia iurë gualú bë'në rall crucificar lë'ë më, ra suldadë gudchitë rall dado parë gudi'dzë rall shabë më. Zni guc cumplir lo quë naguni'i profetë; "Gudi'dzë rall shaba entrë mizmë lë'ë rall nu gudchitë rall suertë guëc shaba".

³⁶ Iurní guzubë rall nga'li parë gapë rall lë'ë më.

³⁷ Guia'a guëc Jesús bëquë'ë rall tubi letrërë narni'i pëzielú bë'në rall condenar lë'ë më. Letrërë ni rni'i: "Ndë'ë na rëy shtë më'në israelitë. Lëll Jesús."

³⁸ Nu zac chupë nguba'në guc crucificar con lë'ë më, túbill ladë ldi, stúbill ladë rubësë.

³⁹ Grëtë' nardëdë nga'li, runë rall burnë, rni'bi rall guëc rall;

⁴⁰ rni'i rall:

—Lë'ë rni'il cuel iádu'u ru'bë nu dzë tsunë guëabri guëzá'alín; bë'në salvar mizmë lë'ël talë nal shini Dios. Bëldaguë lë'ël lu cruz.

⁴¹ Zni zac bë'në burnë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu mësë shtë lëy con ra fariseo con grë ra më gushë shtë ciudá. Guni'i lu sa' rall:

⁴² —Bë'nëll salvar stubi mënë perë el mizmë lë'ëll adë gúnëdi'ill gan gúnëll salvar lë'ëll. Si talë nall rëy shtë Israel, pues guëldáguëll lë'ëll lu cruz tē parë tsaldí ldu'u hia'a lë'ëll.

⁴³ Pues rialdí ldu'ull Dios; zuzull nia'a zunë Dios salvar lë'ëll purquë rni'ill: “Nahia shini Dios”.

⁴⁴ Hashtë ra mizmë nguba'në naná quënú lë'ë më lu cruz, bë'në rall burnë; guni'i rall mizmë di'dzë ni guëc më.

Guti Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ Iurni guëdubi guë'dchiliu bëchahi dizdë guërudë dzë hashtë rquë tsunë guazde'.

⁴⁶ Iurni fuertë guni'i Jesús:

—Elí, Elí, lama sabactani. Runë cuntienë di'dzë ni: Dios mio, Dios mio, çpëzielú bësá'nël na?

⁴⁷ Bëldá mënë narëta' nga'li, bini rall lo quë naguni'i më nu repi rall:

—Cagná'bëll Elías.

⁴⁸ Mizmë iurni tubi de lë'ë rall guagllú'nëll; guagllí'ill tubi spongë nu bëgá'dzëll spongë con vini hi'. Iurni bëzú'bëll spongë guëc tubi varë tē parë gu më vini.

⁴⁹ Perë sëbëldá mënë guni'i:

—Cha bëza'a; guëná hia'a nia zidë Elías tē parë guësiéti' lë'ëll lu cruz.

⁵⁰ Iurni stubi vuetë guni'i Jesús fuertë; iurni guti më.

⁵¹ Mizmë iurni lë'ë cortinë shtë iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guia'a hashtë guetë. Nu lë'ë guë'dchiliu bëllú. Ra dani gure'zë.

⁵² Ra ba'a bëlla'lë hashtë guashtë zihani tégulë, ra mënë nagualdí ldu'i shti'dzë Dios antsë.

⁵³ Grë ra më rë', bëru'u ra la'ni ba'a nu despuësë de guashtë Jesús ladi ra tégulë, guatë rai' ciudá Jerusalén. Cantidá mënë guná lu mënë ni.

⁵⁴ Iurni lë'ë capítan nu ra nagupë cuerpë shtë Jesús, iurë guná rall llu, nu guná rall cusë naguzac nga'li, nalë bédzëbë rall; repi lu sa' rall:

—De verdá nguiu rë' náhi' shini Dios.

⁵⁵ Cantidá na'a zu rall nga'li; gubi'a rall dizdë zitu. Na'a ni guanaldë rall lë'ë Jesús antsë dizdë Galilea. Bë'në rall compáni lë'ë më.

⁵⁶ Entrë ra na'a ni nanú María Magdalena nu María shni'a Jacobo nu shni'a José. Nu zuga'a shni'a ra shini Zebedeo.

Bëga'chi Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Hia iurë riu' gue'lë, bédchini tubi nguiu ricu lë José. Nall më guë'dchi Arimatea nu zac nall shmënë Jesús.

⁵⁸ José guagnall lë'ë Pilato nu guná'bëi' cuerpë shtë Jesús. Pilato gunibë'a parë guëdë'ë mënë cuerpë ca'a José.

⁵⁹ Bia'a José cuerpë shtë mënë nu bëtú'bill cuerpë tubi sabë naquichi.

⁶⁰ Iurni guacá'chi' lë'ë Jesús la'ni tubi ba'a cubi nabëda'ni hia más antsë la'ni guë'ë shtë dani. Despuësë de gualú bëga'chi më, iurni bësë'au José rua' ba'a con tubi guë'ë ru'bë. Hia iurni zëagzë José.

⁶¹ Nga'li quëbezë María Magdalena nu stubi María, Zúbëga'a rai' rua' ba'a.

Quëhapë suldadë ba'a catë bëga'chi Jesús

⁶² Brëgue'lë stubi dzë, quiere decir despuësë ra preparaciön shtë dzë narzi'i ldu'u mënë, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra fariseo, gua rall lu Pilato;

⁶³ guni'i rall:

—Dadë, rëagná ldu'u na'a de quë lë'ë nguiu bishi guni'ill iurë nabánill de quë despuësë de tsunë dzë, gac resucitarëll ladi ra tégulë.

⁶⁴ Por ni gunibë'a tē parë gac segurë ba'a hashtë dzë tsunë tē parë tsadí' ra mënë shtë'nëll gue'lë parë tsaldanë rall cuerpë. Nu despuësë guëni'i rall lu mënë de quë guc resucitar Jesús ladi ra tégulë. Zni lúltimë bishi rë' nahin más peor quë ra bishi naguni'i Jesús antsë.

⁶⁵ Pilato repi:

—Lë'ë tē napë tē guardë shtë ra suldadë. Gulë tsaguë'në segurë rua' ba'a, mejurë lo quë narac shtu'u tē.

⁶⁶ Iurni zia'a rall; bë'në rall segurë rua' ba'a nu bëquë'ë rall tubi sëgi lu guë'ë nanada'u rua' ba'a. Nu bësë'anë rall guardë shtë ra suldadë.

28

Guashtë Jesús ladi ra tégulë

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Iurë dzë narzi'i ldu'u mënë hia gua'a, hia zia grëgue'lë primërë dzë shtë llmalë, María Magdalena nu stubi María, guagná rall rua' ba'a.

² Perë dizdë lueguë bédchini tubi llu ru'bë lu guë'dchiliu; lë'ë ianglë shtë Dadë Dios ze'dë de gube'e. Bédchíni' rua' ba'a.

Bëdchisúhi' guè'è nanada'u rua' ba'a. Nu guzúbi' guéc' guè'è.

³ Nalé rabtsè'è ianglè ni cumè ziquè nguzi'u. Nu shábi' naquichi cumè ziquè nievè.

⁴ Iurè guná ra suldadè lu llu, iurní bëdzëbè rali; bëa'nè rali ziquè tubi naguti.

⁵ Iurní lè'è ianglè guni'i lu ra na'a:

—Adè rdzëbëdi'i tē. Na rac bë'ahia de què quèguili tē Jesús, më naculé lu cruz.

⁶ Perè adè nidi'i më ndë'è. Guc resucitári' cumè guni'i më lu tē antsé. Gulè te'e tē guená tē lugar catè bëca'chi ra mènè lè'è më.

⁷ Gulè tsa; gulè guchi lu ra shini gusé'dé më què lè'è më guti perè guc resucitári'. Nu lè'è më tsáhi' Galilea antsé guédchini tē ndë. Ndë guená tē lu më. Ni na lo què narnia'a lu tē.

⁸ Iurní lè'è ra na'a nasesè bëru'u rai' rua' ba'a perè nalé bëdzëbè rai'. Mizmè tiempè bëquitè ldu'u rai'. Guagllu'nè rai' tē guèni'inú rai' shini gusé'dé më.

⁹ Mizmè iurní Jesús bëlua'alú më lu ra na'a nu bë'nè më saludar lè'è rali. Iurní guabi'guè ra na'a lu më; bë'nè rai' adorar lè'è më. Gudèdchi rai' guèa' më.

¹⁰ Perè Jesús repi:

—Adè rdzëbëdi'i tē. Gulè tsaguè'nè visilos de más bëcha tē parè tsa rai' Galilea. Ndë guená rai' lua.

Lo què naguni'i ra suldadè

¹¹ Mientras zëagzè ra na'a, bëldá suldadè shtë guardè gua rali ciudá. Guaguèchi rali lu jëfè shtë ra bëshuzi grètè' lo què naguc.

¹² Iurní ra jëfè guagni'i lu ra më gushè parè guc rali de acuerdè; iurní bédè'è rali zihani dumí cua'a ra suldadè.

¹³ Repi rali:

—Gulè guni'i de què durantè la'ni gue'lè mientras lè'è tē naga'si tē, ra shmènè Jesús bidè ldanè rali cuerpè shtë Jesús.

¹⁴ Talè lè'è gubernadurè gac bë'all lo què naguc, lè'è na'a guèni'inú na'a lè'è gubernadurè tē parè guèzalú na'a grè ra dificultá parè lè'è tē.

¹⁵ Iurní ra suldadè bë'nè rali recibir dumí nu guaguè'nè rali lo què naguni'i jëfè shtë ra bëshuzi lu rali. Bishi ni na lo què naruadi'dzè ra më israelitè hashtë iurne'.

Jesús bëshe'ldè ra poshtë tē guèni'i rai' diza'què

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶ Zni guc; ra guézá chi'bè tubi ra shini gusé'dé më zia'a rai' parè Galilea hashtë tubi dani catè guni'i Jesús.

¹⁷ Iurè guná rai' lu më, bë'nè rai' adorar lè'è më aunquè bëldá rai' bëzá ldu'u rai'. Gualdidi'i ldu'u rai' guashtë më ladi ra tégulè.

¹⁸ Iurní Jesús guabi'gui' lu rai'; repi më:

—Grè pudèrè bëne'e Dios parè guèni'bè'ahia gube'e nu gué'dchiliu.

¹⁹ Gulè tsa guédubi naciuni. Gulè bë'nè lè'è rali shmèna. Gulè bëchu'bè nisë lè'è rali iurè rialdi ldu'u rali shti'dza. Gulè bëchu'bè nisë lè'è rali por lè shtë'nè Dadè Dios, nu por lèa, nu por Espiritu Santo.

²⁰ Gulè bëlua'a tē gunè ra mènè cumprir grè di'dzè nagunibè'ahia lè'è tē. Nu gulè bédè'è cuendè de què na quèbezèna lè'è tē grètè' dzè hashtë fin shtë gué'dchiliu. Amén.

Diza'quë segùn San Marcos

Juan Bautista

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Zndë'ë guzublú diza'quë shtë Jesucristo, shini Dios.

² Guzublugin segùn nabëquë'ë Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'ë Isaías shtidzë Dios narni'i shcuendë Jesucristo:

Gulë guná, guëshe'lda tubi shmuza naguëni'i por na delantë lul.

Lë'i' gúni' preparar ldu'u mënë antse tsagni'inul lë'ë rall.

³ Mënë ni guëni'i' lu tubi shlatë ru'bë. Fuertë guëni'i' parë guini grë mënë shti'dzi'. Guëni'i' lu ra mënë: "Gulë bënë preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi të parë iurë guëdchini Dadë".

⁴ Por ni Juan bëchu'bë nísi'; lugar ni adë nidi' mënë catë naquë guë'gu Jordán. Guni'inúhi' lë'ë ra mënë chubë nisë rall ziquë sëni' de quë runë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu guëbrí ldu'u rall con Dios parë gunë Dios perdunë duldë shtë rall.

⁵ Grëtë' ra mënë shtë regiuni Judea nu ra mënë Jerusalén bédchini rall lu Juan parë chubë nisë rall. Iurë bëshu'bë duldë rall lu Dios, iurni Juan bëchu'bë nísi' lë'ë ra mënë la'ni guë'gu Jordán.

⁶ Nacu Juan tubi lari nanactsa'u con guitsë ladi camellë nu lli'i lá'ni' tubldë gu'i'di. Ráuhi' shanchi nu dchini shtë ra mbee'zë lachi.

⁷ Guni' Juan shti'dzë Dios lu ra mënë: —Zë'dë stubi më más lasac quë na. Na adë lasáquëdia'a parë lë'ë më. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca du gu'i'di shtënë shrachi më.

⁸ Na bëchu'bë nisa lë'ë të con nisë perë lë'ë më gunë më stubi cusë namás cusë ru'bë. Guëzunë më ldu'u të nu guëne'e më Espiritu Santo parë cuezënuhi' la'ni ldu'u të.

Jesús bëriubë nisë

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ Gudëdë sëbëldá dzë, iurni bëru'u Jesús guë'dchi Nazaret nanaquë regiuni Galilea. Juan bëchu'bë nísi' lë'ë Jesús la'ni guë'gu Jordán.

¹⁰ Iurë bëru'u më la'ni nisë, mizme iurni bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më catë quëbezë Dios. Guná më lu Espiritu Santo; bédchini' ziquë tubi palumë parë cuezënuhi' lë'ë më.

¹¹ Nu bëru'u tubi di'dzë nezë lu gube'e naguni'i':

—Ndë'ë lë'ë shinia. Nalë rac shtua'a lë'i'. Nalë rquité ldua'a rnahia lúhi'.

Niasiguë Satanás lë'ë Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Iurni Espiritu Santo bia'a lë'ë Jesús lu tubi shlatë nezë cu' dani.

¹³ Ndë guquërelde më cuarenta dzë. Nga'li guc shtu'u mëdzabë Satanás niasiguë lë'ë më parë guëni'ti më shnezë më. Guquërelde më ladi ra ma dushë. Despuësë bédchini ra ianglë parë bënë'ë rai' sirvë lu më.

Guzublú quëgni'i Jesús diza'quë

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ Despuësë de bëtia'a ra mënë Juan Bautista lachigui'bë, bëabrí Jesús regiuni Galilea. Cagni'i më diza'quë shtë Dios.

¹⁵ Repi më:

—Lë'ë tiempë hia guc cumplir; bëga'a iurë parë guëni'bë'a Dios ziquë rëy. Gulë bëabrí ldu'u të lu Dios nu gulë tsaldí ldu'u të shti'dzë më.

Guna'bë Jesús tapë nguiu narna'zi mbeldë

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ Gudëdë Jesús guëlla' rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Guná më lu Simón nu bëchi' Andrés. Cagldaguë rai' guë'shu la'ni nisë. Na rai' pescadurë shtë mbeldë.

¹⁷ Repi më lu rai':

—Gulë gude'e naldë na; na guëneha dchi'ni gunë të. Ziquë na të pescadurë; guna lë'ë të pescadurë shtë mënë; gue'dënu' të mënë lua.

¹⁸ Lueguë bësëa'nëgá rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

¹⁹ Gudëdë më stu'pë más delantë; guná më lu Jacobo, llga'në Zebedeo. Guná më lu Juan, bëchi Jacobo. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu; zubë rai' la'ni barcu shtë rai'.

²⁰ Lueguë Jesús guna'bë lë'ë rai'. Iurni guanaldë rai' lë'ë më. Bësëa'nëgá rai' shtadë rai', Zebedeo; zubënu' Zebedeo ra muzë la'ni barcu.

Jesús bënëac tubi nguiu nanapë mëdzabë la'ni ldu'ull

(Lc. 4.31-37)

²¹ Guaté rai' guë'dchi Capernaum. Tubi dzë nabëzi'i' ldu'u mënë, bëlua'a Jesús lë'ë ra mënë la'ni iádu'u.

²² Guasë ldu'u mënë por lo quë naguni'i Jesús lu rall. Bëlua'a më enseñansë shtëhi' ziquë tubi nanapë pudërë, lédëdi'i ziquë ra mësë narlua'a lëy shtë Moisés.

²³ De repëntë zuga'a tubi nguiu la'ni iádu'u. Nanú tubi mëdzabë fier la'ni ldu'u nguiu ni; biadi'dzëll guëc lalú. Guni'ill fuertë:

²⁴ —Ja, çpë nápël con na? lë'ël Jesús. Guë'dchi shtënël lë Nazaret. Çpëllë zé'dël parë guëni'til lë'ë na'a? Na nanëa chu nal; nal limpi ldu'ul delantë lu Dios. Bédchini'l de Dios.

²⁵ Jesús guni'i fuertë lu mëdzabë:

—Guitsëgá nu bëru'u de lë'ëll.

²⁶ Iurní lë'ë mëdzabë fier nalë bësé'sëll lë'ë nguiiu. Gurushtiall; bëru'ull la'ni ldu'u nguiiu.

²⁷ Grë mënë guasë ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pëllë ndë'ë? ¿Pëllë ldoi' cubi rë'? Napë Jesús autoridá hashtë ra mëdzabë rzu'bë di-aguë rall shti'dzë Jesús.

²⁸ Por guëdubi nezë shtë Galilea bërë'tsë di'dzë nabë'në Jesús. Nasesë bërë'tsë famë shtë më.

*Jesús bënëac suëgrë Simón Pedro
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)*

²⁹ Lueguë bëru'u më la'ni iádu'u. Ziazunú më Jacobo nu Juan; bëdchini rai' lidchi Simón nu Andrés.

³⁰ Suëgrë Simón nagá'ai' lu camë; ráquëll shldi ru'bë. Lueguë guni'i ra mënë lu Jesús pë cusë cazac nanë rë'.

³¹ Iurní bëdchini më; guna'zi më guia'a na'a nu bëlshhtë më lë'ëll. Guashtëll; lueguë bëru'u shldill. Iurní bënë'në na'a ni sirvë lu rai' nagáu rai'.

*Bënëac Jesús zihani mënë
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)*

³² Mizmë dzë iurë nabëlaguëtë ngubidzë, hia guadze', zihani mënë bia'a rai' sa' rai' lu Jesús, ra nanapë galguidzë nu ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall.

³³ Grëtë' ra mënë shtë guë'dchi, bëte'e sa' rall rua' hiu'u.

³⁴ Jesús bënëac zihani rall de grë clasë galguidzë. Bëgú më zihani mëdzabë la'ni ldu'u rall. Adë bëdë'edi'i më permisi ra mëdzabë parë niani'i rall purquë bënguë bë'a rall lë'ë më.

*Guaglua'a Jesús ra mënë regiuni Galilea
(Lc. 4.42-44)*

³⁵ Guashtë më tumpranë nianá nacahi. Zia'a më shlatë catë nídi'i mënë. Ndë guni'inú më Dios, Shtadë më.

³⁶ Iurní lë'ë Simón con ra sáhi' guatili rai' lë'ë më.

³⁷ Iurë bëdzëlë rai' lë'ë më, guni'i rai':

—Zihani mënë ze'dë tili lë'ëll.

³⁸ Guchi më lu rai':

—Cha guiá hia'a ra guë'dchi naquë guëlla'. Guëdia'a di'dzënú hia'a lë'ë rall shti'dzë Dios; parë ni zelda.

³⁹ Iurní gua më grë nezë Galilea; rni'i më diza'quë shtë Dios la'ni iádu'u shtë ra mënë israelitë. Bëgú më mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë.

*Bënëac Jesús tubi nguiiu narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)*

⁴⁰ Bidë tubi nguiiu narac galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më; bënë'll ruëguë lu më; répill:

—Nápël pudërë; si talë nápël voluntá guëzunël ládia; guëaca.

⁴¹ Bëga'a ldu'u Jesús lë'ëll. Bëdchi'bë më guia'a më guëquëll nu repi më:

—Rac shtua'a; guëac galguidzë shtë'nëll.

⁴² Despuësë de guni'i më ra di'dzë ní, lueguë lë'ë galguidzë bësa'në lë'ëll. Bëáquëll.

⁴³ Bënë'në më incarguë lull ni tubi adë chu lu guadi'dzëll. Repi më:

⁴⁴ —Adë chu lu ruadi'dzëdi'il. Guaglua'a lë'ëll lu bëshuzi. Bënë'në cumplir lo quë naguni'i Moisés. Bëdë'ë ofrendë lu Dios parë gac guëdë'të mënë cuendë de quë hia bëáquëll.

⁴⁵ Perë iurë zëagzëll, guzublú biadi'dzëll lo quë nabë'në Jesús de manërë de quë Jesús adë gac më niadchini më guë'dchi rë' tantë mënë gulezë rall lë'ë më. Bëa'në më fuërë shtë guë'dchi catë nídi'i mënë. Zihani mënë be'dë guëdchini rall lu më de grë ladë guë'dchi.

2

*Jesús bënëac tubi nguiiu narac ll'u galguidzë llunguë
(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)*

¹ Gudë'dë bëldá dzë, Jesús guatë stubi vuellë guë'dchi Capernaum. Bini ra mënë quërelde më lidchi më.

² Lueguë bëdëá zihani mënë hashtë gúldëdi'i rua' hiu'u niutë ra mënë. Cagni'i më shti'dzë Dios lu rall.

³ Iurní bidë tapë nguiiu; nua'a rall tubi daa' catë nanú tubi narac galguidzë llunguë.

⁴ Por tantë mënë adë gac niadchininú rall narac ll'u lu më. Iurní gudidë rall guëc hiu'u parë bëldaguë rall daa' delantë lu më.

⁵ Guná më rialdí ldu'u rall lë'ë më; iurní repi më lu narac ll'u:

—Dadë, runa perdunë duldë shtë'nëll.

⁶ La'ni hiu'u rë' zubë bëldá mësë narlua'a lëy; nalë runë rall llgabë la'ni ldu'u rall; rni'i rall:

⁷ “¿Pëzielú rni'i Jesús di'dzë rë'? Nablac rúnëll ofender Dios purquë sulë Dios napë pudërë gunë më perdunë duldë, lëdë núdi'i lë'ëll.”

⁸ Guc bë'a Jesús pë cagni'i rall; repi më lu rall:

—¿Pëzielú runë të llgabë zni'i?

⁹ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac ll'u: “Naperunë duldë shtë'nëll” u guënia'a lull: “Guasuldí nu bëagzë”?

¹⁰ Parë gac bë'a të na nahia nguiiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu nu napa pudërë parë guna perdunë duldë shtë mënë.

Iurní guni'i më lu narac galguidzë llun-guë:

¹¹ —Guashtë nu bëtëá shtaa'l. Bëagzë lidchil.

¹² Lueguë guashtëll nu bëldísëll shtaa'll. Bëru'll lu grë nacabezë lugar ni. Guasë ldu'u mëne; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Nu guni'i rall:

—Nunquë lá'adi'i guná hia'a cusë rë'.

Jesús guna'bë Leví

(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Gua Jesús stubi vuelltë rua' nisë ru'bë. Zihani mëne guabi'guë rall lu më nu bëlua'a më lë'ë rall.

¹⁴ Iurë gudëdë më nezë, guná më lu Leví, shini Alfeo. Leví zúbëga'a lu banju catë riatill mëne impuestë. Guni'i më lu Leví:

—Gude'e naldë na.

Lueguë guasuldí Leví nu guanaldëll lë'ë më.

¹⁵ Iurë nanú Jesús lidchi Leví, zúbënú më shini gusë'dë më con zihani ra narunë cubrë impuestë. Nu zúbë ra pecadurë nanadë runë cumplir ra custumbrë shtë mëne religiusë. Zihani mëne guanaldë rall lë'ë më.

¹⁶ Iurní ra mësë narlua'a lëy con ra fariseo, guna'bë di'dzë rall lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunll ra pecadurë nu con ra narunë cubrë impuestë?

¹⁷ Bini më lo quë naguni'i rall; repi më:

—Ra narac ll'u' rqui'ni rall tubi ducturë perë el quë nabëraqüëdi', adë rqui'nidi'ill ducturë. Zeldë guëna'ba gac salvar ra mëne mal të guëabrí ldu'u rall con Dios; adë zeldë guëná'bëdia'a mëne narni'i mëne za'quë na rall.

Guna'bë di'dzë mëne shcuendë ayunë

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ Guzac iurë ra shini gusë'dë Juan nu ra shini gusë'dë fariseo bënë rall ayunë, bëdchini bëldá mëne lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú ra shini gusë'dë Juan nu ra shini gusë'dë fariseo quëhunë rall ayunë; adë ráudi'i rall? perë shini gusë'dël rau rall; quëhúnëdi'i rall ayunë.

¹⁹ Guni'i Jesús lu rall:

—¿Ni mudë gunë të obligar ra invitadë shtë sa'a gunë rall ayunë mientras cabezënú lliguë lë'ë rall? Si talë cabezënú lliguë lë'ë rall, adë rúnëdi'i rall ayunë.

²⁰ Perë guëdchini dzë hiadë cuézëdi'i lliguë entrë lë'ë rall; iurní gunë rall ayunë.

²¹ 'Ni tubi chu rúnëdi'i rumiendë lu lari gushë con lari cubi purquë si talë guëguëu'l lari cubi lu lari gushë, más nasesë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a rumiendë ni.

²² Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gui'di gushë. Adë gúnëdi'i gan bulsë gushë lu fuersë shtë vini cubi. Rche'zë vini cubi lë'ë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'in lu guiu'u. Hia lë'ë bulsë adë rllu'fidi'in. Rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi.

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ Tubi dzë descansë gudëdë Jesús con ra shini gusë'dë më catë nanú trigu. Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu të gau rai' b'e'dchi.

²⁴ Iurní ra fariseo guni'i rall lu Jesús:

—¿Pëzielú runë rall lo quë naná providë quëhunë mieti dzë narzi'i ldu'u mëne?

²⁵ Jesús bëquebi:

—¿Pë adë bi'ldi të lo quë nabë'në David guahietë con ra narianaldë tèchei'? Nápëdi'i rai' pë gau rai' nu rldia'në rai'.

²⁶ Guatë David lidchi Dios. Dzë ni Abi-atar na jëfë shtë ra bëshuzi. Guna'zi David guetështildi naná sagradë; ni tubi adë chu rau guetështildi ni, sulë niëtiqë bëshuzi. Perë David bédë'ë guetështildi ni cua'a ra nacanalde lë'i'; gudáu rai'.

²⁷ Nu guni'i më lu ra fariseo:

—Dios bédë'ë dzë descansë parë bien shtë nguui të guëzi'i ldu'u rai'. Adë bënëdi'i Dios formar lë'ë nguui niëtiqë parë gunë rall cumplir custumbrë shtë dzë descansë.

²⁸ Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; napa derechë guëni'bë'ahia pë cusë gunë mieti dzë descansë.

3

Tubi nguui nagubidchi guiá'ai'

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ Guzac tubi dzë narzi'i ldu'u mëne, guatë Jesús la'ni iádu'u. Ndë zuga'a tubi nguui nagubidchi guiá'ai'.

² Quëglda'chi ra fariseo lë'ë më, nia zunë më rumëdi dzë descansë parë guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më.

³ Jesús guni'i lu nguui nagubidchi guiá'ai':

—Gude'e ndë'ë nu guasuldí nga'li.

⁴ Guni'i më lu ra nacaglda'chi:

—Según lëy shtë Dios, ¿pë runë tucarë gunë nguui dzë narzi'i ldu'u mieti? ¿Gunë nguui bien u gunë nguui mal; zúnëll rumëdi nguui u zésá'nëll gati nguui?

Perë lë'ë contrari shtë më adë pë guni'idi'i rall.

⁵ Guná më lu grë rall; bédë më; gulaguë tristë la'ni ldu'u më por tantë naguëdchi ldu'u rall. Iurní guni'i më lu nguui narac ll'u'u:

—Bëldí guiá'al.

Iurní bëldill guiá'all. Lueguë bëac guiá'all.

⁶ Nasesë bëru'u ra fariseo. Guzublú guna'bë di'dzë rall lu ra naná partidë shtë Herodes lla gunë rall parë gati Jesús.

Zihani mënë bédëá rua' nisë ru'bë

⁷ Iurní bëru'unú Jesús ra shini gusë'dë më; bédchini rai' rua' nisë ru'bë. Guanaldë zihani mënë shtë regiuni Galilea.

⁸ Iurë bini ra mënë ra milagrë nabë'në Jesús, guagná rall lë'ë më. Mënë shtë Jerusalén nu mënë shtë regiuni Idumea nu regiuni Judea, bédchini rall. Mënë naquërelde stubi ladë rua' guë'gu Jordán nu ra mënë shtë regiuni Tiro nu Sidón bédchini rall të guëná rall lu Jesús.

⁹ Por ni gunibë'a Jesús lu ra shini gusë'dë më gac preparadë tubi barcu lu nisë parë tsu më la'nin parë adë guëtë'edi'i mënë lë'ë më.

¹⁰ Zihani mënë bédchini purquë antsë bënëac më zihani narac ll'u'u. Iurní grëtë' narac ll'u'u, be'dë guëte'e rall lë'ë më parë bëga'ldë rall shabë më.

¹¹ Iurë ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'i guná rall lu Jesús, bëzullibi rall lu më. Gurushtia rall; guni'i rall:

—Nal lúniquë shini Dios.

¹² Perë Jesús nalë bë'në më incarguë lë'ë rall adë guadi'dzëdi'i rall chu na më.

Bë'në Jesús nombrar chi'bë chupë shini gusë'dëi'

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³ La'ni ra dzë ni guë'pi Jesús lu dani. Guna'bë më ra naguc shtu'u më parë gulezëni rai' lë'ë më. Bédchini rai' lu më.

¹⁴ Gudili më chi'bë chupë nguui parë sënú rai' lë'ë më nu parë tsagni'inú rai' mënë shti'dzë Dios.

¹⁵ Bédë'ë më pudërë lë'ë rai' parë guëgú rai' mëdzabë la'ni ldu'u mënë, nu bédë'ë më pudërë gunëac rai' narac ll'u'u.

¹⁶ Zndë'ë lë ra shini gusë'dë më. Primërë poshtë lë Simón; bédë'ë më stubi lëhi', Pedro.

¹⁷ Nu bë'në më nombrar Jacobo nu Juan; rac bëchi rai'; shtadë rai' lë Zebedeo. Bédë'ë më stubi lë rai' parë Juan nu Jacobo naná Boanerges narunë cuntienë shini nguizi'u purquë runë rai' tubi cusë tubi chupëgá.

¹⁸ En seguidë bë'në më nombrar Andrés, nu Felipe, nu Bartolomé, nu Mateo, nu Tomás, nu Jacobo naná shini Alfeo. Tambiën bë'në më nombrar Tadeo nu Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy.

¹⁹ Nu bë'në më nombrar Judas Iscariote nabë'në intriegu lë'ë Jesús más despuësë.

Guni'i mënë Jesús napë mëdzabë la'ni ldu'i'
(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

Despuësë de ni, guatë më lidchi më.

²⁰ Stubi vuelltë bédëá zihani mënë hashtë adë guëqedi'i niháu Jesús con ra shini gusë'dëi'.

²¹ Iurní bini shfamili Jesús ra cusë nabë'në më; bédchini rai' parë gua'a rai' lë'ë më la fuersë purquë rni'i mënë rac luguë më.

²² Nu ra mësë narlua'a lëy bédchini rall de Jerusalén; guni'i rall:

—Napë Jesús mëdzabë la'ni ldu'i'. Rgull ra mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú naná jëfë shtë los de más mëdzabë.

²³ Iurní guna'bë Jesús lë'ë ra mësë. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

—¿Acasë guëgú Satanás mizmë lë'ëll'?

²⁴ Si talë guërudë shmënë gubernë rdildi rall cuntrë mizmë gubernë, tsalú gubernë.

²⁵ Nu si talë nadivididë tubi famili, guëdchini tiempë tsalú famili ni.

²⁶ Nu zac, si talë Satanás nadivididë mizmë shmënëll, tsalú pudërë shtë'nëll; hia bëga'a fin shtë'nëll.

²⁷ 'Ni tubi chu adë gac tsutë lidchi tubi nguui putëntë të parë guëgull pë shtë më putëntë sino quë primërë napë quë guëd'i'bill nguui putëntë; iurní sí, gúnëll gan guëgull pë shtë nguui ni.

²⁸ 'Guldía rnia'a lu të de quë zac perdunë grë dulde shtë ra nguui nu grëtë' di'dzë narni'i rall cuntrë shini Dios

²⁹ perë si talë guëni'i mënë di'dzë mal cuntrë Espíritu Santo, ni sí, jamás nídi'i perdunë parë nguui ni. Nall culpablë parë guëdubi tiempë; adë nídi'i fin shtë'nëll.

³⁰ Zni guni'i më purquë guni'i ra mënë napë më mëdzabë la'ni ldu'i'.

Shni'a nu bëchi Jesús

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Iurní lë'ë shni'a më con ra bëchi', bédchini rai' catë cabezë më. Gulezë rai' tēchi fuërë; bēshe'ldë rai' tubi mënë naguagna'bë lë'ë më.

³² Ra mënë narëta' alreduerë lë'ë më guni'i:

—Lë'ë shni'al nu ra bëchil zuga'a rall tēchi fuërë. Rac shtu'u rall guadi'dzëni rall lë'ëll.

³³ Repi më lu ra mënë ni:

—¿Chull na shni'ahia; chull na bëcha?

³⁴ Guná më lu grë ra narëta' alreduerë lë'ë më nu guni'i':

—Ra nazubëni na ndë'ë, ni na shni'ahia nu ni na bëcha

³⁵ purquë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë Dios, ni na bëcha; nall zana; nall shni'ahia.

4

Comparaciuni shtë nacagtë'tsë bë'dchi
(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Stubi vuelltë guzublú caglua'a më ra mënë rua' nisë ru'bë. Mënë zihani bédchini rall lu më, por ni guatë më la'ni tubi barcu;

guzubë më la'nin lu nisë. Grë mënë cabezë rall rua' nisë lu guiu'u.

² Bëlua'a më lë'ë rall zihani cusë por comparaciuni.

³ Guni'i më:

—Gulë bëquë diaguë.

⁴ Tubi nguiu guagtë'tsëll bë'dchi. Du'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u nezë. Iurni lueguë bëdchini ra ma'ñi; gudáu ma'ñi bë'dchi.

⁵ Stu'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë catë du'pë guiu'u nanú. Lueguë gutsëlu bë'dchi purquë adë ni zihani guiu'u.

⁶ Iurë bëru'u ngubidzë, guë'qui plantë purquë nãpëdi'in llëru'bë shlu'chin. Gubidchin.

⁷ Stubi partë bë'dchi gulaguë lu gui'lli guitsë; gualdanin la'ni gui'lli guitsë perë gui'lli guni guëquin; adë bëdë'ëdi'in nashi.

⁸ Stubi partë bë'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Gualdanin; guaru'bin. Bëldá bë'dchi bëdë'ë galdë bi chi por tubin. Stubin bëdë'ë sesenta por tubin. Stubin bëdë'ë tubi gahiu'a por tubin.

⁹ Iurni guni'i më:

—Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Guni'i Jesús pëzielú guni'i ra comparaciuni

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Despuësë zu Jesús lë'ësë më, iurni ra mënë nazuga'a guëlla' lë'ë më con ra shini gusë'dë më, guna'bë di'dzë rai' pë runë cuntienë ra comparaciuni.

¹¹ Guni'i më lu rall:

—Dios bë'në favurë parë guasë të manërë rribë'a më ziquë rëy; perë na, ruadi'dza por comparaciuni lu ra mënë nanadë nëdi'i tsasë shti'dzë më

¹² Të parë guëná rall perë adë riasëdi'i rall. Rini rall perë rúnëdi'i rall cuendë. Por ni ruadi'dza ra comparaciuni lu rall të parë adë guëabridi'i ldu'u rall con Dios, nu adë gúnëdi'i Dios perdonë duldë shtë rall.

Jesús guni'i pë runë cuntienë comparaciuni shtë bë'dchi

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³ Iurni guni'i më lu ra nacabezënu më:

—¿Pëllë adë riasëdi'i të comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi? ¿La gunë të parë tsasë të grëtë' ra comparaciuni narnia'a lu tèt?

¹⁴ El quë nartë'tsë bë'dchi, na ziquë el quë nartë'tsë shti'dzë Dios.

¹⁵ Nanú mënë ziquë guiu'u guëdchi catë gulaguë bë'dchi lu nezë. Rini rall shti'dzë Dios perë lueguë ridë mëdzabë Satanás nu rdchisi mëdzabë di'dzë la'ni ldu'u rall.

¹⁶ Stubi tantë mënë na rall ziquë guiu'u guë'ë catë gulaguë bë'dchi lu guë'ë. Rini rall; réuu' ldu'u rall shti'dzë Dios perë adë guá'dzëdi'i di'dzë la'ni ldu'u rall.

¹⁷ Ziquë tubi plantë nanapë du'pë shlú'chi', rialdi ldu'u rall du'pë tiempë. Iurë ridë ra cusë durë nu rguini mënë sa' rall por diza'quë, iurni rsa'në rall diza'quë; réazë guetë rall.

¹⁸ Nu zac nanú mënë naná ziquë bë'dchi nagulaguë lu gui'lli guitsë.

¹⁹ Rini rall shti'dzë Dios perë por tantë llgabë runë rall lla guëbani rall nu rzebi ldu'u rall zihani cusë; rac shtu'u rall zihani dumí. Rte'e ra cusë ni diza'quë; nídi'i mudë cuezë shti'dzë Dios la'ni ldu'u rall.

²⁰ Perë nanú mënë ziquë bë'dchi narlaguë lu guiu'u za'quë. Guëdubinú ldu'u rall rialdí ldu'u rall. Na rall ziquë plantë narne'e resultá galdë bi chi por tubi nu sesenta por tubi u tubi gahiu'a por tubi.

Comparaciuni shtë lintërnë
(Lc. 8.16-18)

²¹ Tambiën guni'i më lu rall:

—¿Ni mudë guidënu tubi lni parë suhin guëa' camë u suhin la'ni rmudi? ¿Pëllë lëdë guiá'adi'i zubin të parë guëzianin la'ni hiu'u?

²² Grë ra cusë naga'chi lu ra mënë, napë quë guëru'u rahin lu lni parë tsasë mieti. Adë nídi'i mudë gaquin naga'chi parë siemprë.

²³ Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

²⁴ Guni'i më lu rall:

—Gulë guná; gulë bëquë diaguë bien. Con el mizmé medidë narrë'shë të iurne', medidë ni napë quë guëbishi të. Nu guëne'e më másru'u lni lë'ë të narquë diaguë shti'dzë më.

²⁵ Si talë guëquë diaguë të bien, Dios guëne'e më más shti'dzë më parë lë'ë të, perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më lni narni'il nãpël.

Comparaciuni shtë bë'dchi narialdani

²⁶ Nu zac Jesús guni'i:

—Zni na catë rribë'a Dios ziquë Rëy. Nahin cumë ziquë tubi nguiu nartë'tsë bë'dchi lu guiu'u.

²⁷ Nagá'sill gue'lë; despuësë riashtëll. Rdëdë ra dzë nu rdëdë ra gue'lë. Lë'ë bë'dchi rialdanin nu riaru'bë plantë. Lë'ë nguiu adë rac bë'adi'll lla riaru'bë plantë.

²⁸ De lë'ë guiu'u primërë rldani plantë, iurni rru'u ra du'u shtëhin. Lë'ë du'u ni nua'a zihani bë'dchi.

²⁹ Iurë lë'ë bë'dchi gubidchi, lueguë rchuguë rall bë'dchi purquë hia bëdchimi tiempë shtë cuseché.

Comparaciuni shtë bë'dchi mitu'në
(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Guni'i më stubi comparaciuni:

—¿Guadë di'dzë nu comparaciuni guëluá'ahia lu të parë tsasë të lla na tiempë naguë nibë'a Dios ziquë rëy?

³¹ Tiempë ni na ziquë tubi bë'dchi mitu'në. Iurë bëtë'tsë nguiu bë'dchi ni, nahin ziquë más mitu'në lu grëtë' bë'dchi.

³² Despuësë de bërë'tsin nu guaru'bin, be'pin más de grë ra plantë. Gupin llicu ru'bë nu bëdchini ra ma'ñi; bëdchi'bë ra ma bëche'zë lu llicu hiaguë.

Bëlu'a më con zihani comparaciuni (Mt. 13.34-35)

³³ Zihani cusë bëlu'a më con comparaciuni segùn guasë ra mënë.

³⁴ Siempërë biadi'dzë më lu ra mënë con comparaciuni nu bëquebi më lu ra shini gusë'dë më pë runë cuntienë shtí'dzi'.

Jesús bëcuc' dchí nisë ru'bë (Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Mizmë dzë ni iurë bëdchini gue'lë, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a stubi ladë rua' nisë.

³⁶ Iurní lë'ë rai' bënë rai' despedir ra mënë zihani narë rua' nisë ru'bë. Bia'a ra shini gusë'dë më lë'ë më ziquësë zuga'a më të parë zia'a rai' la'ni barcu. Nu zianaldë stubi shcua'a barcu con lë'ë rai'.

³⁷ Iurní bëdchini tubi mbë dushë lu nisë. Guatë nisë la'ni barcu hashtë mërë n'ë'azë guëdubi barcu la'ni nisë.

³⁸ Naga'si Jesús nezë ichi barcu; nacu'guë më tubi almadë. Bëcua'ñi rai' lë'ë më nu guni'i rai':

—Mësë, aquë zati hia'a iurne'.

³⁹ Iurní guashtë më; guni'i më guëc mbë nu guëc nisë:

—Guitségá nu bëac dchi.

Lueguë gurëdchí nisë nu lë'ë mbë bëac dchi.

⁴⁰ Guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú rdzëbë të? ¿Pë hia rialdídi'i ldu'u të Dios?

⁴¹ Nalë bëdzëguë' ldu'u rai'; guni'i lu sa' rai':

—¿Chull më rë'? Rzu'bë diaguë nisë nu mbë shtí'dzi'.

5

Tubi më gadareno nanapë mëdzabë la'ni ldu'ull

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

¹ Bëdchini rai' stubi ladë tēchi nisë ru'bë ladzë ra më gadareno.

² Iurë bëru'u më la'ni barcu, lueguë guabi'guë tubi nguiu lu më; nanú tubi mëdzabë fier la'ni ldu'ull. Bëru'u nguiu ni catë nanú cuevë catë bëga'chi ra tēgulë.

³ Ndë guquérédëll. Nilë con cadënë adë chu gac guëldi'bi lë'ëll.

⁴ Zihani vultë bëldi'bi mënë lë'ëll con cadënë guëa'll nu guiá'all perë bëchúguëll

cadënë nu rúnëll pedasë ra gui'bë. Adë chu rúnëdi' gan lull të guëldi'bill lë'ë nguiu ni.

⁵ Dzë la gue'lë canzëll nu gurushtiall catë nanú ba'a nu catë nanú dani. Mizmë lë'ëll rguinill lë'ëll con guë'ë.

⁶ Dizdë zitu gubi'all lu Jesús; guagllú'nëll lu më nu bëzullíbill lu më.

⁷ Gurushtiall nu guni'ill fuertë:

—¿Pëllë nápël con na? Jesús. Lë'ëll nal shini Dios nacabezë gube'e. Por Dios rnia'a lul, adë guëtiá'adi'il na lu gui'i shtë cashtigu.

⁸ Zni guni'ill purquë antsë guni'i Jesús lull: —Bësa'në lë'ë nguiu rë'. Nal tubi mëdzabë demasiadë fier.

⁹ Guna'bë di'dzë Jesús lull:

—¿Chu lël'?

Bëquëbill:

—Lëa Chupë Mili. Zihani na na'a.

¹⁰ Iurní ra mëdzabë bënë rall ruëguë lu Jesús parë adë guëgúdi'i më lë'ë rall fuërë de lugar ni.

¹¹ Guëlla' rua' dani rëta' zihani guchi; quëháu ra ma.

¹² Ra mëdzabë bënë rall ruëguë lu më; guni'i rall:

—Bëshe'ldë lë'ë na'a la'ni ldu'u guchi të tsutë na'a la'ni ldu'u ra ma.

¹³ Bëdë'ë më permisí; iurní ra mëdzabë bëru'u rall nguiu ni nu guatë rall la'ni ra guchi. Na ra ma más quë chupë mili. Ziagllu'në ra ma catë nanú tubi bërrancu rua' nisë. De guia'a guzutu'u ra ma la'ni nisë; guti ra ma.

¹⁴ Ra narapë guchi iurë guná rall pë guc, guagllu'në rall lu më guë'dchi nu lu ra mënë narë lachi. Guni'i rall lo quë naguc. Bëru'u ra mënë; guagná rall nia pë guc lugar ni.

¹⁵ Bëdchini rall catë nanú Jesús nu guná rall lu nguiu nanapë mëdzabë la'ni ldu'ull antsë. Nguiu ni zubë nga'li nu nácull shábëll; hia be'rquë na shgábëll. Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mënë.

¹⁶ Grë ra testigu naguná lo quë nabë'në Jesús, biadi'dzë rall lo quë nabë'në më con lë'ë nguiu nu con ra guchi.

¹⁷ Iurní bënë ra mënë ruëguë lu Jesús të guëru'u më ladzë rall.

¹⁸ Güe'pi më la'ni barcu; lë'ë nguiu nanagupë chupë mili mëdzabë antsë, bënëll ruëguë lu më parë tsanárdëll lë'ë më

¹⁹ perë Jesús adë gunëdi'i'; guni'i' lu nguiu:

—Bëagzë lídchil nu biadi'dzë lu shfamilil ra cusë ru'bë nabë'në Dios con lë'ëll. Biadi'dzë lu rall blac bëga'a ldu'u më lë'ëll.

²⁰ Iurní gubi'll; guzublú biadi'dzëll lu ra mënë shtë regiuni nalë Decápolis; biadi'dzëll cusë ru'bë nabë'në Jesús con lë'ëll. Grë ra nabini shtí'dzëll, guasë ldu'u rall.

Shtsa'pë Jario nu tubi na'a nabëga'ldë shabë Jesús

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ Be'pi më la'ni barcu; bëabré më stubi ladë rua' nisë ru'bë. Zihani më në bëdchini lu më catë zu më rua' nisë.

²² Be'dë guëdchini tubi më në Jairo lu Jesús. Jairo nall tubi më importantë la'ni iadu'u shtë më israelitë. Iurë guná Jairo lu Jesús; bëzullíbill lu më.

²³ Nalë bë'nëll ruëguë lu më; guni'ill:
—Shtsa'pa hia rlúllëll. Bë'në favurë, cha guëdchi'bë guia'al guëqui' parë guëaquëll nu guëbánill.

²⁴ Iurní zia'anú më Jairo; nalë zihani më në canalëdë rall lë'ë më hashtë rte'e rall lë'ë më.

²⁵ Nanú tubi na'a ladi ra më në; hia guc chi'bë chupë izë rll'ë rënëll.

²⁶ Nalë bë'nëll sufrir por ra rumëdi nabë'në ra ducturë hashtë bë'nëll gashtë grëtë' dumí nanápëll perë ni du'pë adë bëaquëdi'ill sino más rac llú'ull.

²⁷ Bini na'a rë' pë bë'në Jesús nu guabi'guëll nezë tēchi më. Bëgá'ldëll rua' shabë më.

²⁸ Guní'ill la'ni ldu'ull: “Talë guëga'lda rua' shabë më zëaca”.

²⁹ Bëgá'ldëll shabë më nu lueguë gulezë galërlë'ë rënë. Bëd'ëll cuendë hia bëaquëll.

³⁰ Jesús guc bë'ai' de quë bëac tubi më por pudërë shtë më. Bëdchigrë lu më; guná më lu ra nazuga'a ndë'ë; guna'bë di'dzë më:

—¿Chu bëga'ldë shaba?

³¹ Ra shini gusë'dë më guni':

—Guná; blac më në zihani quëgte'e rall lë'ëll, nu rna'bë dí'dzëll chu bëga'ldë shábëll.

³² Jesús guná guëdubi ladë lu ra më në tē parë guená më chu bëga'ldë shábi'.

³³ Iurní lë'ë na'a ni bëdzëbëll; bëchi'chill; bëzullíbill lu më. Guc bë'all bëac galguidzë shtë'nëll. Bëquëbill grë lo quë nabë'nëll.

³⁴ Guní'í Jesús lull:

—Nanë, bëaquëll purquë rialdí ldu'ul na. Bëagzë con bien. Hia gulezë galguidzë shtë'nëll.

³⁵ Nianá quëadi'dzë'nú më na'a ni, bëdchini bëldá më në naze'dë lidchi Jairo. Guni'í rall lu Jairo:

—Shtsá'pël hia gúti'. Adë guená'bëru'ul favurë lu më.

³⁶ Perë Jesús bini lo quë naguni'í rall. Repi më lu Jairo:

—Adë rdzëbëdi'ill; guagla'guë tsaldí ldu'ul na.

³⁷ Adë nēdi'í më tsanaldë ra më në, sulë Pedro nu Jacobo nu Juan bëchi Jacobo.

³⁸ Bëdchini rai' lidchi Jairo. Guná më zihani më në; nalë ru'në rall nu bë'në rall ruidë.

³⁹ Guatë më hiu'u; guni'í më:

—¿Pëzielú tantë ruidë quëhunë tē? ru'në tē. Lë'ë ntsa'pë rë' adë gútidí'í sino nagá'si'.

⁴⁰ Bë'në më në burnë nu rllidchinú rall lë'ë Jesús. Iurní bëgu më grë më në. Bia'a më shtadë ntsa'pë con shni'ai' nu ra nabëdchininú më. Guatë rai' catë naga'a tēgulë.

⁴¹ Guna'zi më guia'a tēgulë; guni'í më:

—Talita cumi (di'dzë rë' runë cuntienë con dizë shtë më: “Ntsa'pë, guashtë nga'li”).

⁴² Lueguë lueguë iurní guashtë ntsa'pë ni. Guzúbi'; guzëhi' purquë nápi' chi'bë chupë izë. Nalë bëdzëguë' ldu'u më në.

⁴³ Iurní gunib'ë'a më tē guëd'ë rall nagáu ntsa'pë. Gunib'ë'a më lu rall adë chu lu guadí'dzëdi'í rall pë bë'në Jesús con shtsa'pë Jairo.

6

Jesús nanú Nazaret

(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

¹ Bëru'u më lugar ni nu bëabré më ladzë më. Zia'anú më ra shini gusë'dë më.

² Iurë bëdchini dzë descansë, guzublú caglua'a më la'ni iadu'u. Zihani më në nabëquë diaguë shti'dzë më, bëdzëguë' ldu'u rall nu guni'í rall:

—¿Con pë pudërë quëhunë Jesús tantë cusë rë'? ¿Chull bëd'ë tantë llni? ¿Chull bëd'ë pudërë guia'all tantë milagrë quëhúni'?

³ ¿Pëllë lëdë carpintërdi'í; nu nall shini María? Ra bëchill lë rall Jacobo nu José nu Judas nu Simón. Nu zánëll quërelde rall ndë'ë entrë lë'ë hia'a.

Adë bëgá'adi'í guzac rall

⁴ perë Jesús guni'í lu rall:

—Grëtë' ra muzë shtë Dios adë rúnedi'í më në rëspëti lë'ë rai', ni sáhi', ni ra shfamili'; rúnedi'í rall rëspëti lë'í'. Sulë stubi lugar runë më në rëspëti tubi muzë shtë Dios.

⁵ Por ni adë guc nihunë më milagrë, sulë bënëac më du'psë më në narac llú'u. Bëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu bëac rall.

⁶ Nalë bëdzëguë' ldu'u më purquë adë gualdídi'í ldu'u rall shti'dzë më. Hia lë'ë Jesús guaglua'a ra më në naquërelde ra guë'dchi naná guëlla'.

Jesús bëshé'ldi' ra shini gusë'dëi'; zia'a rai' ra guë'dchi

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Guna'bë më ra chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bëshe'ldë më chupëll tubi ladë, chupëll stubi ladë. Zni bëshe'ldë më grë rai'. Bëd'ë më pudërë guëgu rai' ra mëdzabë fier la'ni ldu'u më në.

⁸ Gunib'ë'a më lu shini gusë'dë më adë guá'adi'í rai' zihani cusë, sulë tubi bastunë parë nezë; adë guá'adi'í rai' bulsë, nilë guetështildi, nilë dumí, sulë bastunë.

⁹ Guni'i më lu rai' guëquë'ë rai' rachi nu gacu rai' tubsë shcua'a shabë rai'.

¹⁰ Guni'i më lu rai':

—Cualquier lidchi mënë ca guëdchini tē, gulë bëa'në nga'li hashtë guzia'a tē stubi guë'dchi.

¹¹ Si talë nëdi'i mënë gunë rall recibir lë'ë tē nu nëdi'i rall guëquë diaguë rall diza'quë, gulë bëru'u guë'dchi ni; gulë bēdchibë gushëguu'u nanaquë guë'a tē ziquë tubi sēni de quë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë Dios. [Rnia'a lu tē gunë më cashtigu más ra mënë nanadë bē'nēdi'i recibir lë'ë tē quë ra mënë shtë guë'dchi Sodoma nu Gomorra.]

¹² Iurní zia'a ra shini gusë'dë më. Cagni'inú rai' mënë tē guëabri ldu'u rall con Dios nu gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall.

¹³ Nu zac bēgú rai' zihani mēdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Bēte'bi rai' sēiti guëc ra narac ll'u'u. Zihani mënë bëac.

Galguti shtë Juan Bautista

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Lë'ë rēy Herodes bínill lo quë nabë'në Jesús. Famë shtë më bërë'tsë guëdubi nezë. Guni'i bēldá mënë:

—Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tēgulë; por ni nápi' llëru'bë pudërë.

¹⁵ Stubi mënë guni'i:

—Jesús na Elías.

Stubi rall guni'i:

—Jesús na tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë perë bëabri guashtëhi' ladi ra tēgulë.

¹⁶ Iurë bini Herodes di'dzë ni, guni'ill:

—Juan Bautista ndë'ë. Guagchuguë ra suldadë guëc Juan perë guashtëhi' ladi ra tēgulë.

¹⁷ Pues más antsë Herodes gunibë'a guëna'zi ra suldadë lë'ë Juan parë tsáhi' lachigui'bë. Bēldi'bi rall lë'ë Juan con cadënë. Guc ni por causë shtë Herodías, tse'lë Felipe naná bëchi Herodes. Herodes cua'a na'a ni ziquë tsé'lëll.

¹⁸ Pues Juan guni'i lu Herodes:

—Guzá'quedi'i cuá'al tse'lë bëchil.

¹⁹ Por di'dzë ni bēldë Herodías. Rac shtú'ull quínill lë'ë Juan perë adë bē'nēdi'ill gan

²⁰ purquë Herodes bēdzëbëll lë'ë Juan. Bē'nëll rēspēti Juan; guc bē'all na Juan nguiu za'quë nu santu. Por ni bēsé'aull lë'ë Juan lachigui'bë. Bëuu' ldu'u Herodes shti'dzë Juan perë bē'në chupëll ldú'ull.

²¹ Perë bēdchini tubi dzë bē'në Herodías gan. Guc lë Herodes nu bē'nëll invitar ra më ru'bë shtë Galilea nu ra suldadë nu jushtici shtëhi'; gau rall lidchi Herodes.

²² Iurë dzu laní, shtsa'pë Herodías guatë nu bēgu'ill lu ra invitatë shtë Herodes.

Nalë bëuu' ldu'u Herodes con grë ra mënë nazuga'a ndë. Guni'i Herodes lu ntsa'pë:

—Cualquier cusë guëná'bël lua, guënéhiain cá'al.

²³ Bē'në Herodes jurar lu lliguëna'a:

—Guldia, lo quë narac shtú'ul, guënéhiain hashtë guërudë catë rnibë'ahia.

²⁴ Bëru'u lliguëna'a nu guna'bë dí'dzëll lu shní'all:

—¿Pë cusë guëna'ba lu Herodes?

Guni'i shní'a lliguëna'a ni:

—Guna'bë guëc Juan Bautista.

²⁵ Nasesë guatë lliguëna'a catë nanú Herodes. Guni'ill:

—Na rac shtua'a guënë'el lueguë guëc Juan Bautista; tsu la'ni platë cahia.

²⁶ Iurní nalë zunú rēy tristë perë bē'nëll jurar lu ra nazubënull lu mellë; napë quë gúnëll cumpril.

²⁷ Lueguë gunibë'a Herodes tubi suldadë parë tsagl'i'ill guëc Juan.

²⁸ Gua suldadë lachigui'bë; bēchúguëll guëc Juan nu bēdchi'bëllin lu platë. Bē'nëll entregarin guia'a shtsa'pë Herodías. Hia lliguëna'a bēdë'ein guia'a shní'all.

²⁹ Iurní bini ra shmënë Juan de quë hia gúti, bēdchini rai' nu bia'a rai' cuerpë parë guaca'chi rai' cuerpë la'ni ba'a.

Jesús bēdë'ë nagáu más de ga'i mili nguiu
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Ra shini gusë'dë më bëabri rai'; guni'i rai' lu Jesús grëtë' lo quë nabë'në rai' nu lo quë nabëlua'a rai'.

³¹ Guni'i Jesús lu rai':

—Cha guiá hia'a tubi lugar catë nídi'i mënë tē guëzi'i ldu'u hia'a du'pë.

Zni guni'i më purquë zihani mënë bēdchini lugar ni nu zia'a rall de manëre adë nápēdi'i më tiempë gáuhi'.

³² Iurní guatë rai' la'ni barcu; zia'a rai' catë na tubi shtatë; adë nídi'i mënë.

³³ Perë zihani mënë guná ca nezë zia'a rai'. Bēnguë bë'a rall lë'ë Jesús nu guagllu'në rall delantë. Bēdchini rall guë'a' rall de grë guë'dchi. Gudchibëll rall lu më.

³⁴ Iurë bëru'u më la'ni barcu, guná më lu mënë zihani; na rall ziquë lli'li nanápēdi'i vëquërë. Bēga'a ldu'u më lë'ë rall; guzublú bëlua'a më lë'ë rall zihani cusë.

³⁵ Iurë guc guadze', bēdchini ra shini gusë'dë më; repi rai' lu më:

—Hia guadzéti' nu lugar rë' adë chu nádi'i.

³⁶ Bēshe'ldë ra mënë lu guë'dchi u lu ra ranchi guëlla'; tsasi'i rall nagáu rall. Ndë'ë nídi'i nagáu.

³⁷ Jesús guni'i lu rai':

—Gulë bēdë'ë nagáu rall.

Lë'ë shini gusë'dë më guni'i:

—¿Ca guiá si'i na'a guetështildi gau rall? Rqui'ni masiá chupë gahiu'a bëllë parë guëdë'ë hia'a nagáu rall.

³⁸ Iurní guni'i Jesús:
—¿Bèldá guetështildi napè tè? Gulè tsagná.
Iurè guagná rai', guni'i rai':
—Naná ga'i guetështildi con chupè mbeldè.

³⁹ Iurní gunibè'a Jesús subè ra mènè lu gu'illi naguè'.

⁴⁰ Guzubè rall tubi gahiu'a mènè tubi ladè, cincuenta mènè stubi ladè. Zni guzubè grè mènè, por grupè guzubè rall.

⁴¹ Iurní guna'zi Jesús ga'i guetështildi nu chupè mbeldè. Guná mè lu gube'e; bèdè'è mè graci lu Dios. Bèshullè mè guetështildi cua'a ra poshtë. Lè'è rai' guati'dzè rai' guetështildi cua'a ra mènè. Nu zac bè'nè mè con chupè mbeldè.

⁴² Grè ra mènè gudáu rall hashtë bielè rall.

⁴³ Iurní bètè'a ra shini gusè'dè mè chi'bè chupè tèpè ra pedasè guetështildi nu mbeldè nabè'nè subrè.

⁴⁴ Grè ra mènè nagudáu guetështildi na rall ga'i mili nguui.

Ziazú Jesús lu nisè

(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

⁴⁵ Lueguè gunibè'a mè lu shini gusè'dè mè guèu' rai' la'ni barcu tè parè zia'a rai' stubi ladè rua' nisè ru'bè. Gudchibèlú rai' parè zia'a rai' guè'dchi Betsaida mientras bè'nè mè despedir ra mènè.

⁴⁶ Bèsa'nè mè ra mènè; gua mè lu dani tè parè guadi'dzènú mè Shtadè mè.

⁴⁷ Iurní bèdchini gue'lè; lè'è barcu ziazú guèruldè nisè ru'bè. Bèa'nè mè lu guiu'u tubsè mè.

⁴⁸ Guná mè lu barcu; hia ra shini gusè'dè mè adè bè'nèdi'i rai' gan guèsè rai' barcu purquè mbè ze'dè al contrari. Nalè bèdzaguè rai'. Hia ze'dè grègue'lè; lè'è Jesús ze'dè zu mè lu nisè catè ziazú rai'. Guc ldu'u mè niaguibèlú mè lu barcu.

⁴⁹ Guná rai' lu mè; ziazú mè lu nisè. Iurní bè'nè rai' llgabè náhi' tubi fantasmè. Gurushtíai' por galèrdzèbè.

⁵⁰ Guná rai' lu mè; nalè bèdzèbè rai' perè lueguè Jesús guni'i lu rai':

—Adè rdzèbèdi'i tè. Na ndè'è; gulè gapè valurè.

⁵¹ Iurní be'pi mè la'ni barcu nu lueguè gulezè mbè dushè. Nalè bèdzèguè' ldu'u ra shini gusè'dè mè.

⁵² Aunquè guná rai' bèdè'è mè guetështildi gau ga'i mili nguui, adè guasèdi'i rai' chu na mè tantè naguèdchi ldu'u rai'.

Bènc Jesús ra mènè shtë Genesaret

(Mt. 14.34-36)

⁵³ Gudèdè rai' stubi ladè nisè ru'bè. Bèdchini rai' regiuni nalè Genesaret. Bèquèdú rai' barcu rua' nisè.

⁵⁴ Bèru'u rai' la'ni barcu; lueguè ra mènè bènguè bè'a rall lè'è mè.

⁵⁵ Bèllu'nè ra mènè grè ladè tè tsaglli'i rall narac llu'u lu Jesús. Nua'a rall ra fèrmè lu daa' ancalè bini rall nanú mè.

⁵⁶ Cualquier guè'dchi u ciudá u lachi catè guatè Jesús, ndè rguishi ra mènè ra narac llu'u catè nezè tèdè mè. Bè'nè rall ruèguè lu mè parè guèdè'è mè permisi guèna'zi rall rua' shabè mè. Grè ra naguna'zi shabè mè bèac rall.

7

Lo què narshi'ni ldu'u nguui

(Mt. 15.1-20)

¹ Bèdchini bèldá fariseo lu Jesús nu mèsè narlua'a lèy, bèdchini rall lu mè. Na rall mè Jerusalén.

² Guná rall lu shini gusè'dè mè; gudáu rai' guetështildi sin què adè bè'nèdi'i rai' cumplir ziquè na custumbrè; adè gudíbidí'i rai' guia'a rai' ziquè custumbrè religiúsè shtë ra fariseo. Iurní bè'nè rall juzguè ra shini gusè'dè mè.

³ Ra fariseo nu grè ra mènè israelitè, adè ráudi'i rall sin què adè rié'tidí'i guia'a rall zihani vultè. Zia gla'guè rall con ra custumbrè shtë ra mègulè.

⁴ Iurè réabrí rall lu llguèa' antsè gau rall, razè rall bien ziquè custumbrè religiúsè. Zihani custumbrè napè rall, cusè ziquè rguibi rall vasè nu mbluri nu ra bandèjè, nu zac hashtë ra camè rguibi rall.

⁵ Ra fariseo nu ra mèsè guna'bè di'dzè rall lu Jesús:

—¿Pèzielú shini gusè'dèl adè rúnèdi'i rall cumplir custumbrè shtë ra shtadè guèlú hia'a sino rau rall guetështildi sin què adè rié'tidí'i guia'a rall?

⁶ Jesús guni':

—Na tè falsè. Guldí Isaías el què nabi-adí'dzè shti'dzè Dios; guni'i' shcuendè tè lla na tè. Bèquè'è'i' shti'dzè Dios narni':

Ra mènè rè' rac shtu'u rall na nadè más con rua' rall,

perè ldu'u rall nalè zitu zuga'a parè na.

⁷ Adè rllu'ídi'i ra cusè narunè rall iurè quèhunè rall adorar na.

Enseñansè shtë rall nadè más nahin tubi mandadè shtë nguui.

⁸ Rlua'a tèchi tè lu mandamientè shtë Dios parè gunè tè cumplir ra custumbrè shtë tè, ziquè rguibi tè vasè nu ra mbluri nu zihani cusè más quèhunè tè cumplir.

⁹ Nu guni'i mè lu rall:

—Quèsgiguè tè; rsa'nè tè mandamientè tubi ladè; más canalè tè tèchi custumbrè shtë tè

¹⁰ purquè Moisés bèquè'è: “Gápèl rèspeiti lu shtadèl nu lu shní'al”. Tambièn bèquè'è Moisés: “El què narguè guèc shtádi' u shní'ai' napè què quini mènè nguui ni”,

¹¹ perè lè'è tè rni'i tè: “Si talè tubi nguui guèpill lu shtádi': Grè dumí narunè tucarè

guënhia cá'al, na corbán, nahin sulë parë Dios".

¹² Si talë guëni'i nguui zni, iurni rni'i të rqu'i'nidi'i guëdë'ë nguui dum'i ca'a shtádi'.

¹³ PUES zni cagni'i të lasáquëdi'i shti'dzë Dios. Más zia'la'guë të tēchi ra custumbrë, nu rlua'a të custumbrë ni lu ra shini gusë'dë të. Zihani cusë igual runë të.

¹⁴ Stubi vultë guna'bë Jesús ra mënë zihani nu guni'i më:

—Gulë bëquë diaguë nu gulë guasë nacagnia'a lu të.

¹⁵ Lo quë nagáu nguui, adë rshí'nidi'i ldu'u nguui perë ra didzabë narru'u rua'll, sí, ni rshi'ni ldu'ull. [

¹⁶ Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë grë lo quë narnia'a lu të.]

¹⁷ Iurni bēru'u më ladi ra mënë; guatë më lidchi më. Guna'bë di'dzë ra shini gusë'dë më pë runë cuntienë comparaciuni rē'.

¹⁸ Guni'i më:

—¿Pëllë nu lë'ë të adë riasëdi'i të shti'dza? ¿Pëllë adë rac bë'a të naráu nguui adë rúnëdi'i manchë ldu'ull?

¹⁹ purquë adë riu'tëdi'i naráu nguui la'ni ldu'ull sino riu'tëhin la'ni shpúchill; despuës rru'uin.

Manërë ni guni'i më grë naráu mënë naza'quin; adë rúnëdi'in manchë ldu'u nguui.

²⁰ Nu guni'i më:

—Lo quë narru'u la'ni rua' mieti, ni ze'dë de la'ni ldu'u nguui. Ni sí, canihunin manchë ldu'u nguui.

²¹ La'ni ldu'u nguui rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rquënú nguui tse'lë mënë, napë nguui zihani na'a nu ra na'a napë zihani nguui.

²² Rbaa'në rall pë shtë mënë; rguini rall sa'll; rzebi ldu'u rall pë shtë mënë; runë rall mal cuntrë sa' rall; rsiguë rall sa'll; mal vidë nabani rall; nambidi rall; napë rall vici; runë nadchini rall; cusë nadë rllu'i'di'i runë rall.

²³ Grë ra cusë ni rru'u didzë la'ni ldu'u nguui nu por ni napë nguui duldë delantë lu Dios.

*Tubi na'a më zitu nagualdí ldu'i Jesús
(Mt. 15.21-28)*

²⁴ Bēru'u më lugar ni; gua më regiuni shtë Tiro nu Sidón. Guatë më tubi hui'u; guc shtú'udi'i më gac bë'a mënë catë nanú më perë grëtë' mënë guc bë'a rall catë nanúhi'.

²⁵ Lueguë bini tubi na'a catë nanú Jesús. Na'a ni shtsá'pëll napë tubi mëdzabë fier la'ni ldu'ull. Bëdchini na'a lu Jesús; bëzullíbill lu më.

²⁶ Na'a ni na mënë sirofenicia; dizë shtëll na griego. Bē'nëll ruëguë lu Jesús guëgú më mëdzabë la'ni ldu'u shtsá'pëll.

²⁷ Perë Jesús guni'i lu na'a:

—Napë quë gau ra shini mieti hashtë guielë rall purquë nádi'i bien guëdchisul guetështildi shtë ra shini mënë parë gau ra mbécu'në.

²⁸ Guni'i na'a:

—Nia Dadë, perë ra mbécu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

²⁹ Guni'i më iurni:

—Bien guni'íl. Bëagzë lídchil; hia lë'ë mëdzabë bēru'ull la'ni ldu'u shtsá'pël.

³⁰ Zia'a na'a; bēdchíni' lídchi'; bēdzé'li' shtsá'pi' naga'a lu camë. Bëáqui'; hia adë nídi'i mëdzabë la'ni ldu'í'.

Bënëac Jesús tubi gu'pë cue'të

³¹ Bēru'u më regiuni shtë Tiro nu gudëdë më lugar nalë Decápolis; bēdchini më guë'dchi Sidón naná rua' nisëdu'u.

³² Be'dēnu mënë tubi naná gu'pë nu nati'ngu ruadi'dzëll. Runë mënë ruëguë lu më guëdchi'bë më guia'a më guëc nguui ni të guëáquëll.

³³ Bia'a Jesús lë'ëll tubi ladë. Bëzë'ë më shcuënë më la'ni diáguëll. Bëtia'a më du'pë shēnë më lu ldúdzëll.

³⁴ Iurni guná më lu gub'e; bëca'a ldu'u më nu guni'í'.

—Efata. (Nd'ë runë cuntienë dizë shtë më, guëac diáguëll.)

³⁵ Lueguë bëlla'lë diaguë nguui ni, nu bëac ldúdzëll. Guzublú ruadi'dzëll bien.

³⁶ Jesús gunibé'a ra mënë adë chu lu guadi'dzë rall lo quë nabé'ni' perë por más guni'i më, más bēr'etsë di'dzë nabé'në më.

³⁷ Nalë guasë ldu'u mënë; rni'i rall:

—Grë narunë Jesús na bien. Ra cue'të rini rall nu ra gu'pë ruadi'dzë rall.

8

*Bëd'ë Jesús nagáu tapë mili nguui
(Mt. 15.32-39)*

¹ Guc tubi dzë zihani mënë bēdëa lu më, nu nápëdi'i rall nagáu rall. Jesús guna'bë ra shini gusë'dë më; guni'i më:

² —Nalë rga'a ldua'a ra mënë rē' purquë hia guc tsunë dzë ze'dë naldë rall na nu nápëdi'i rall nagáu rall.

³ Si talë guëshe'lda lë'ë rall lidchi rall sin adë gaudi'i rall, sca'a mbee'zë rall lu nezë. Bēlda rall zitu ze'dë rall.

⁴ Ra shini gusë'dë më bëquebi:

—¿Ca guia' ca'a hia'a guetështildi gau rall? Ni tubi mënë quërédëdi'i ndë'ë.

⁵ Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Bēlda guetështildi napë të?

Guni'i rai':

—Gadchi.

⁶ Iurni Jesús gunibé'a subë mënë zihani lu guiu'u. Guna'zi më guëzá guetështildi. Bëd'ë më graci lu Dios; lueguë bëshullë më

guetështildi; bédë'è mè cua'a ra shini gusè'dè mè tè qui'dzè raihìn parè gau ra mènè.

⁷ Nu nua'a rai' beldá mbeldë. Jesús bédë'è graci; guni'i mè lu shini gusè'dè mè tè qui'dzè rai' mbeldë lu ra mènè.

⁸ Grètë' mènè gudáu rall hashtë catè lu bielë rall. Iurní bëtéá rai' gadchi tēpē pedasè nabè'nè subrè.

⁹ Grè ra nagudáu na ra ziquè tapè mili nguii.

¹⁰ Iurní bē'nè Jesús despedir ra mènè; be'pi mè la'ni barcu con ra shini gusè'dè mè tè zia'a rai' regiuni nalè Dalmanuta.

Ra fariseo guna'bè rall gunè mè tubi milagrè

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹ Bédchini ra fariseo lu Jesús. Guzublú rchupè di'dzè rall. Bëtè'dè rall tubi prèbè lè'è mè, nihunè mè tubi milagrè lu rall.

¹² Bèca'a ldu'u mè nu guni'i mè:
—¿Pèzielú rac shtu'u tè guená tè tubi milagrè? Guldía rnia'a lu tè; gúnèdia'a ni tubi milagrè delantè lu tè.

¹³ Iurní bèsè'a'nè mè lè'è ra mènè tè gūe'pi mè stubi vultè la'ni barcu. Zia'a mè stubi ladè rua' nisè ru'bè.

Ldai' shtë fariseo

(Mt. 16.5-12)

¹⁴ Ra shini gusè'dè mè nua'a tubsè guetështildi la'ni barcu purquè bē'a'ldè ldu'u rai' niua'a rai' nagáu rai'.

¹⁵ Jesús guni'i lu rai':
—Gulè gupè cuidadè levadurè shtë ra fariseo nu levadurè shtë Herodes.

¹⁶ Iurní guzublú guni'i rai' lu sa' rai':
—Aguè. Adè chu nuá'adi'i guetështildi, por ni rni'i mè znd'è.

¹⁷ Jesús guc bē'a la'ni ldu'i' lo què nabè'nè rai' llgabè. Guni'i mè:

—¿Pèzielú rni'i lu sa' tè nuá'adi'i tè guetështildi? ¿Pè adè riasèdi'i tè? ¿Pè adè rdè'èdi'i tè cuendè? ¿Pè naguèdchi ldu'u tè?

¹⁸ ¿Pè adè nápèdi'i tè slu tè parè guená tè? ¿Pè adè rini tè? ¿Pè adè rëagná ldu'u tè milagrè nabèna?

¹⁹ Dzè na bëshulla guetështildi parè gudáu ga'i mili nguii, ¿bèldá tēpē pedasè bëtéá tè? Bèquebi rai':

—Chi'bè chupè tēpē.
²⁰ —Nu iurè bëshulla gadchi guetështildi parè tapè mili nguii, ¿bèldá tēpē pedasè bëtéá tè?

Guni'i rai':
—Gadchi tēpē.
²¹ Guni'i mè lu rai':
—¿Pè la'di guèd'èdi'i tè cuendè chu nahia?

Jesús bënëdquí' tubi ciegu mè Betsaida

²² Iurní bédchini rai' guè'dchi Betsaida. Be'dénú ra mènè tubi ciegu lu mè. Bē'nè rall

ruèguè guèdchi'bè mè guia'a mè guèc ciegu tè guèaquèll.

²³ Guna'zi mè guia'a ciegu; guanú mè lè'èll fuèrè shtë guè'dchi. Bètia'a mè du'pè shènè mè rua' slull; bédchi'bè mè guia'a mè guèquèll nu guna'bè di'dzè mè:

—¿Gu rnal du'pè?

²⁴ Lè'è ciegu guná guia'a; répill lu mè:

—Rnahia lu ra mènè cumè ziquè ra h-aguè; ziazú rahun.

²⁵ Iurní bédchi'bè Jesús guiá'ai' rua' slu ciegu stubi. Bèldisè mè lull guia'a. Lueguè bēac slull; be'rquè rnal zitu.

²⁶ Iurní Jesús bëshè'ldè lè'èll; ziazgèll lédchill. Guni'i mè:

—Adè tsutèl guè'dchi nu adè chu lu guadí'dzèdi'il lo què nabèna.

Pedro bēquebi Jesús na el què nagudili Dios

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷ Jesús nu ra shini gusè'dè mè gua rai' parè regiuni nalè Cesarea Filipino. Iurè ziazú mè nezè, guna'bè di'dzè mè lu rai':

—¿Chu rni'i mènè nahia?

²⁸ Bēquebi rai':

—Nanú mènè narni'i nal Juan Bautista. Stúbill rni'i nal Elias. Sèbèldá mènè rni'i nal tubi nabia'di'dzè shti'dzè Dios guahietè.

²⁹ Repi Jesús lu rai':

—Lè'è tè ¿chu rni'i tè nahia?

Pedro guni'i:

—Nal Cristo, el què nagudili Dios parè guè nibé'al.

³⁰ Iurní gunibè'a mè adè chu lu guadí'dzèdi'i rai' na mè Cristo.

Guni' Jesús lu shini gusè'dèi' gáti'

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹ Iurní guzublú rlua'a Jesús lè'è ra shini gusè'dèi' de què nguii nabëshè'ldè Dios lu guè'dchiliu, gúni' sufrir demasiadè. Guni'i mè ra mègulè narnibè'a nu ra bëshuzi namás lasac con ra mèsè narlua'a lèy, gunè rall desprèci lè'è mè. Guni'i mè quini rall lè'è mè perè despuèsè de tsunè dzè, tsashtë mè ladi ra tégulè.

³² Clarè guni'i mè di'dzè ni. Iurní Pedro bia'a lè'è Jesús tubi ladè nu guzublú gudildi Pedro lè'è mè.

³³ Jesús bédchigrè lu mè; guná mè lu shini gusè'dè mè. Gudildi mè lè'è Pedro; fuertè guni'i mè:

—Guabsú lua, Satanás. Adè rúnèdi'il llgabè ziquè Dios sino ziquè mènè shtë guè'dchiliu.

³⁴ Iurní guna'bè Jesús ra shini gusè'dè mè nu ra mènè zihani; guni'i mè lu rall:

—Si talè nanú mènè narac shtu'u gáquèll shmèna, napè què gúnèll renunci prupí de-seo shtënèll. Napè què gáquèll dispuestè gátill por na; nu guidè naldèll na.

³⁵ El quë nadë rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perë el quë naguëni vidë shtëni' por na nu por diza'quë, guëbánil parë siemprë; gac salvárëll.

³⁶ Adë pë rllu'idi'i gunë nguui gan grëtë' cusë lu guë'dchiliu nu despuësë guënitill vidë shtënell, adë nídi'i fin parë lë'ëll.

³⁷ ¿Pë ofrendë guëdë'ë nguui lu Dios parë gac salvárëll?

³⁸ Ra mënë bësa'në rall shnezë Dios nu napë rall zihani duldë. Cualquier de lë'ë nguui si talë rtu lull de na; si talë rtu lull de diza'quë delantë sa'll, iurní guëtú lua de lë'ë nguui ni iurë guëldë guëdchinia de gube'e. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia con ra ianglë shtë gube'e. Guëdchinia con pudërë nu llni shtë Dios.

9

¹ Tambiën guni'i më:

—Guldía, nabani bëldá mënë ndë'ë; adë gátidi'i rall hashtë guená rall de quë cagnibë'a Dios la'ni ldu'u mënë, de quë hia rnibë'a më con pudërë.

Jesús gac cambi delantë lu rai'
(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

² Gudëdë shu'pë dzë; Jesús bia'a Pedro nu Jacobo nu Juan; ziazú rai' tubi dani ru'bë. Iurní Jesús gac cambi delantë lu ra shini gusë'dë më.

³ Shabë më gac cambi hashtë rabëni'i tantë naquichin ziquë ni tubi biashtildi adë gúnëdi'i gan guësëquichin.

⁴ Bëlua'alú Elías nu Moisés lu rai'. Guná rai' quëadi'dzë Jesús con Elías nu Moisés.

⁵ Iurní Pedro guni'i:

—Mësë, nabënë dzu hia'a ndë'ë. ¿Pë zëdëntsa'u na'a tsunë ranchi ndë'ë? tubin parë lë'ë guëquërdëldë, stubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁶ Perë rac bë'adi'i Pedro pë guni'i' tantë bëdzëbë ra shini gusë'dë më.

⁷ Iurní bëdchiní tubi shcahi nabësë'au grë rai', nu bini rai' tubi bë naguni'i la'ni shcahi:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a; gulë bëquë diaguë shti'dzi'.

⁸ Iurní guná ra shini gusë'dë më grë ladë; ni tubi chu lu guná rai'; sulë Jesús zuga'a.

⁹ Bietë rai' lu dani. Gunibë'a më ni tubi chu lu guepi rai' naguná rai' lu dani hashtë iurë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu tsashtëhi' ladi ra tégulë.

¹⁰ Adë chu lu biadi'dzëdi'i rai' lo quë guná rai' guëc dani perë guna'bë di'dzë lu sa' rai' pë runë cuntienë shti'dzë më de quë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

¹¹ Iurní guna'bë di'dzë rai' lu më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guídi' primërë?

¹² Bëquebi më:

—Verdá nahin. Hia bidë Elías të parë gunë zá'qui' grëtë' ra cusë. Perë ¿pë rni'i ra Sagradas Escrituras cerquë shcudëndë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu? Pues rni'i rahin de quë gúni' sufrir; sac zihí'; nu gunë mënë desprëci lë'ë'.

¹³ Guná, hia bidë Elías nu bë'në ra mënë lo quë naguc shtu'u rall. Lo quë naná escritë de lë'i' hia guc cumplir.

Jesús bënëac tubi llluë'në
(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Bëagri rai' catë zubë los de más shini gusë'dë më. Guná rai' zihani mënë alredecorë shtë rai'. Ra mësë narlua'a lëy gudildi di'dzë rall con lë'ë rai'.

¹⁵ Iurë guná ra mënë lu Jesús, gusë ldu'u rall; bë'dë guëllu'në rall lu më parë gunë rall saludar lë'ë më.

¹⁶ Iurní guna'bë di'dzë Jesús lu rall:

—¿Pëllë quëadi'dzë të nga'li? ¿Pëzielú gudildi di'dzë të?

¹⁷ Iurní tubi nguui bëru'u ladi grë mënë; guni'ill:

—Mësë, zeldënúa lga'na lul. Nápëll tubi mëdzabë la'ni ldu'ull. Nall gu'pë, bë'në mëdzabë.

¹⁸ Ancalë rna'zi mëdzabë lë'ë llluë'në, rru'ldë mëdzabë lë'ëll lu guiu'u. Rru'u bëchini rua'll nu rchushí lai'll. Zni másru'u rbá'cull. Ze'dënúa lë'ëll lu shini gusë'dël perë adë bë'nëdi'i rall gan nëac llluë'në.

¹⁹ Repi më iurní:

—Lë'ë të nalë naguëdchi ldu'u të. ¿Hashtë gac guëbezënúa lë'ë të, të parë tsaldí ldu'u të shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdënúa lë'ë të, të parë tsaldí ldu'u të? Gude'enú shínil lua.

²⁰ Iurë bë'dë guënú shtadë llluë'në lë'ë llluë'në lu Jesús, guná mëdzabë gu'pë lu Jesús. Bëru'ldë mëdzabë ngulë'në lu guiu'u. Bëchi'chi llluë'në nu gu'të gudu'bi llluë'në lu guiu'u; bëru'u bëchini rua'll.

²¹ Jesús guna'bë dí'dzi' lu shtadë llluë'në:

—¿Blac tiempë rac llu'u llluë'në?

Bëquebi shtadë llluë'në:

—Dizdë nabí'chill.

²² Zihani vuellë bëtia'a mëdzabë lë'ëll lu gui'i u lu nisë të gati llluë'në. Si talë záquël gunëáquël lë'ëll zudu'pë, bë'në favurë; bëga' ldu'ul lë'ë na'a.

²³ Guní'i Jesús lu shtadë llluë'në:

—¿Pëzielú rni'íl lua zni'i? Si talë tsaldí ldu'ul Dios, lë'ë më gunë më grëtë' cusë parë lë'ëll.

²⁴ Lueguë shtadë llluë'në guni'i fuertë:

—Rialdi ldua'a perë bë'në compa'ni na të tsaldí ldua'a más.

²⁵ Jesús guná nalë zihani mënë bëdëá hashtë rdia'a lu sa' rall. Iurní fuertë guni'i më guëc mëdzabë:

—L'é'èl mèdzabè naná gu'pè nu cue'tè, rrib'é'ahia l'é'èl; b'èru'u de llguè'nè rè' nu adè guèabríd'i' tsutél la'ni ldu'ull jamás.

²⁶ Iurní l'é'è mèdzabè gurushtía nu b'èru'ldèll l'é'è llguè'nè lu guiu'u nu bèsè'sèll l'é'è llguè'nè. B'èru'u mèdzabè; b'èa'nè llguè'nè ziquè naguti. Zihani mènè guni'i hia guti llguè'nè.

²⁷ Perè Jesús guna'zi guiá'all parè bèldisè mè l'é'èll. Guasuldill.

²⁸ Iurní guatè Jesús tubi hiu'u nu ra shini gusè'dè mè guatè rai'. Guna'bè di'dzè rai' lu Jesús:

—¿Pèzielú adè b'è'nèdi'i na'a gan niagu' na'a mèdzabè fier la'ni llguè'nè?

²⁹ Repi Jesús:

—Sulè si talè rialdí ldu'u tè de verdá nu gunè tè ayunè, iurní gapè tè pudèrè parè guègú tè mèdzabè ziquè mèdzabè rè'.

Stubi vuetè guni'i Jesús gáti'

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ B'èru'u rai' lugar ni; gudèdè mè nezè Galilea. Adè gac shtu'u mè ni tubi chu gac b'è'a ca zia'a rai'

³¹ purquè quèglua'a mè ra shini gusè'dè mè. Guni'i mè lu rai':

—Nahia nguiu nabèshe'ldè Dios lu guè'dchiliu. Gac entregara lu guia'a mènè tè quini rall na perè dzè tsunè tsashtèa ladi ra tégulè.

³² Adè guasèdi'i rai' shti'dzè mè. Bèdzèbè rai' niana'bè di'dzè rai' lu Jesús pè runè cuntienè lo què naguni'i mè.

¿Chu namás lasac?

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ Iurní bédchini rai' guè'dchi Capernaum. Iurè nanú rai' la'ni hiu'u, guna'bè di'dzè mè lu ra shini gusè'dè mè:

—¿Pè cagni'i lu sa'tè nga'li iurè ze'dè zu tè nezè?

³⁴ B'èac dchi rai' purquè b'èchupè di'dzè rai' chu namás mè lasac entrè l'é'è rai'.

³⁵ Iurní guzubè mè; guna'bè mè ra chi'bè chupè shini gusè'dè mè; guni'i mè:

—Si talè tubi tè rac shtú'ul gáquèl mè más lasac lu sa'l, napè què gáquèl lúltimè de grè tè nu napè què gúnèl sirvè los de más sa'l.

³⁶ Iurní guna'bè mè tubi llguè'nè; b'èzú mè llguè'nè guèláu ladi ra shini gusè'dè mè. Gudédchi mè l'é'è llguè'nè nu guni'i mè lu rai':

³⁷ —El què naquèhapè tubi llguè'nè ziquè ndé'è purquè mènè ni rac shtú'ull na, también quèhúnèll recibir na. El què naquèhunè recibir na, también quèhúnèll recibir el què nabèshe'ldè na.

El què nadè rní'idi'i cuntrè l'é'è hia'a nall favurè de l'é'è hia'a

(Mt. 10.42; Lc. 9.49-50)

³⁸ Iurní Juan guni'i lu Jesús:

—Mèsè, guná na'a tubi nguiu; rgull mèdzabè la'ni ldu'u mènè iurè rni'ill lèl, perè l'é'è na'a b'èdè'nè na'a prohibè tsaglá'guèdi'i gull mèdzabè purquè adè rzènúdi'ill l'é'è hia'a.

³⁹ Jesús guni'i:

—Adè chu guècádi'i l'é'èll purquè el què naquèhunè milagrè por pudèrè shtèna, adè nádi'ill capaz guèni'ill cuntrè na.

⁴⁰ El què nadè rní'idi'i cuntrè l'é'è hia'a, nall favurè de l'é'è hia'a.

⁴¹ Cualquier mènè naguène'e tubi vasè nisè gu tè, rné'ell nisè ni purquè na tè shmèna, segurè guèdè'è Dios premi ca'a nguiu ni.

Gulè gupè cuidadè tè gúnèdi'i tè duldè

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² Iurní repi mè:

—Cagnia'a shcuendè tubi mè humildè naná rialdí ldu'i na. El què narlua'a tubi mè humildè mal nezè tè gúnèll duldè, mejurè galdè nguiu ni tubi guichi ru'bè iénill; tsagrú'ldèll l'é'èll la'ni nisèdu'u.

⁴³ Si talè guí'al rac shtu'u guèldaguè l'é'èll lu duldè, b'èchuguè guí'al. Mejurè guèdchínil con tubsè guí'al catè nápèl vidè sin fin què guèdubi cuerpè tsal gabildi. Ndè nunquè réaldèdi'i be'lè. [

⁴⁴ nu mbiziuguè adè rátidi'i; nunquè adè réaldèdi'i gu'i.]

⁴⁵ Si talè guèa'l rac shtu'u guèldaguè l'é'èll lu duldè, b'èchuguè guèa'l. Mejurè guèdchínil tubsè guèa'l catè nápèl vidè sin fin què guèdubi cuerpè guziá'al gabildi catè nunquè réaldèdi'i be'lè [

⁴⁶ nu rátidi'i mbiziuguè nu adè réaldèdi'i gu'i.]

⁴⁷ Si talè slul rac shtu'u guèldaguè l'é'èll lu duldè, gulú slul. Mejurè tsutél catè rribè'a Dios tubsè slul, no sea tsal gabildi con guèrupè slul.

⁴⁸ Ndè ra mbiziuguè rátidi'i nu nunquè réaldèdi'i be'lè.

⁴⁹ 'Grè mieti napè què gac purificar rai' con be'lè. [Guètia'a mènè du'pè zedè guèc ma nadchi'bè lu b'ècu'guè.]

⁵⁰ Nabènè na zedè perè si talè nápèdi'i zedè sabor, ¿lla gunè nguiu tè guèabri sabor shtè zedè? Gulè gapè zedè shtè galnadu'u nu gulè gac mè pacènci delantè lu sa'tè.

10

Jesús bèlua'a shcuendè divurci

(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

¹ B'èru'u mè Capernaum; bédchini mè regiuni shtè Judea hashtè tubi lugar nanaquè nezè guia'a guè'gu Jordán. Zihani mènè b'èdèa lu mè; bèlua'a mè l'é'è rall ziquè siempèr.

² Bidè guèbi'guè ra fariseo lu mè; caguili rall mudè guèdchi'bè rall demandè cuntrè

lê'e më. Guna'bê di'dzê rall lu më si talê nanú permisi según lèy guës'a'nê nguuiu tse'lê nguú.

³ Bêquebi më:

—¿Pê bêquê'ê Moisés la'ni librê shtë Dios?

⁴ Guni'i rall:

—Moisés bêdê'ê permisi guës'a'nê nguuiu tse'lê nguuiu, sulê napê quê guêdê'ê nguuiu tubi guichi shtë divurci.

⁵ Iurní guni'i më:

—Purquê nalê naguêdchi ldu'u tē, por ni bêquê'ê Moisés mandamientê rê'

⁶ perê dizdê guzublú guê'dchiliu, iurê bêntsa'u më grê'tê' ra cusê, "Bê'nê Dios formar lê'e nguuiu nu lê'e na'a".

⁷ Por ni guêru'u nguuiu lidchi shtëdêll con shní'all nu guêbanínú nguuiu tsé'lêll.

⁸ Hia guêrupê rall gac rall tubsê; nádi'i rall chupê sino tubsê.

⁹ Por ni, lo quê nabê'nê Dios unír, adê chu guêldêdi'i lê'e rall.

¹⁰ Iurê nanú Jesús la'ni hiu'u, ra shini gusê'dê më guna'bê di'dzê rai' lu më pê runê cuntienê di'dzê rê'.

¹¹ Guni'i më:

—El quê naguës'a'nê tsé'li' nu guêtsé'all stubi vultê, rúnêll duldê lu primêrê tsé'lêll; ni na adulteri.

¹² Nu si talê tubi na'a guês'a'nêll tsé'li' tē parê guêtsé'all stubi vultê, rúnêll duldê adulteri.

*Jesús bê'nê ldai' ra llguê'nê
(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)*

¹³ Iurní guanú mênê zihani ra llguê'nê parê guêdchi'bê guia'a më guêc rai'. Ra shini gusê'dê më gudildi rai' naganú ra llguê'nê.

¹⁴ Iurê guná më lla bê'nê ra shini gusê'dê më, bêldê më; guni'i më:

—Gulê bêdê'ê sí, guidê ra llguê'nê lua. Adê guécádi'i tē lu ra ní'i, purquê ra mênê naná ziquê ra llguê'nê tsuté rall catê rribê'a Dios ziquê Rêy.

¹⁵ Guldía, sulê el quê naganê recibir Dios ziquê Rêy tē guênibê'a më lê'êll ziquê tubi llguê'nê, sulê nguuiu ni guêbaníll catê na më rêy.

¹⁶ Iurní gudêdchi më ra llguê'nê. Bêdchi'bê më guia'a më guêc rall nu bê'nê ldai' më lê'ê rall.

*Tubi sultêrê ricu
(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)*

¹⁷ Iurê ziaгла'guê Jesús nezê, bidê guêllu'nê tubi nguuiu lu më. Bêzullíbill lu më nu guna'bê dí'dzêll:

—Mêsê za'quê, ¿lla guna parê gapa vidê sin fin? gac salvara.

¹⁸ Guni'i më:

—¿Pêzielú rní'il lua naza'ca? purquê ni tubi adê chu naza'quê, sulê Dios.

¹⁹ Nanêl ra mandamientê: "Adê rguínidi'il sa'l; adê rquênúdi'il tse'lê sa'l; adê cuánêdi'il

pê shtë mênê; adê guadí'dzêdi'il bishi; adê guêsiguêdi'il mênê, nu bêzu'bê diaguê shti'dzê shtëdêll nu shní'al".

²⁰ Nguuiu ni guni'i:

—Mêsê, bêna cumplir grê ra mandamientê rê' dizdê nabí'cha,

²¹ Jesús guná lull; nalê gac shtu'u më lê'êll. Guni'i më:

—Tubi cusê runê faltê; bêtuu' grê cusê nanápêl; bêdê'ê dumí ca'a ra prubi; iurní gápêl tesurê lu gube'e. Nu gude'e naldê na; bê'nê renunci prupi deseó shtënêl tē guêlua'a nadispuestê sac zil por na.

²² Iurê biní nguuiu ni di'dzê shtë më, riá ldú'ull; zêagzêll tristê purquê nápêll tubi shtaci ru'bê.

²³ Guná më lu ra nazuga'a alreducedurê lê'e më; repi më lu ra shini gusê'dê më:

—Nalê naganê tubi nanápê zihani dumí gúnêll recibir Dios ziquê Rêy.

²⁴ Ra shini gusê'dê më bêdzêguêê' ldu'u rai' por di'dzê shtë më. Jesús guni'i lu rai':

—Lê'ê tē ziquê llguê'nê, blac naganê gunê ra ricu recibir Dios ziquê Rêy, ra nguuiu narunê confiar dumí.

²⁵ Más sencigi tsuté tubi camellê ichi iagull quê tubi ricu tsutéll catê rribê'a Dios.

²⁶ Iurní más guasê ldu'u rai'; guni'i lu sa' rai':

—¿Chúllêti'i gac salvar? ¿Chull gapê vidê sin fin?

²⁷ Jesús guná lu grê rai'; guni'i më:

—Adê gúnêdi'i nguuiu gan gunê salvar lê'i' perê Dios napê pudêrê gunê më grê'tê' ra cusê.

²⁸ Iurní Pedro guni'i lu më:

—Guná, lê'ê na'a bêsa'nê na'a grê'tê' cusê parê ze'dê naldê na'a lê'êl.

²⁹ Guni'i Jesús:

—Guldía, el quê nabêsa'nê lídchi', bêchi', záni', shtëdi' u shní'ai', u tsé'li', u shíni', u guú'u lachi shtëni'; guêsánêll ra cusê ni purquê rac shtú'ull diza'quê shtëna, niétiquê guênítidi'ill.

³⁰ Gúnêll recibir zihani cusê más iurne' hashtë tubi gahiú'a vultê más lídchi', bêchi', záni', shní'ai', shíni', shláchi'. Nu gunê mênê cuntrê nguuiu ni perê despuêsê guêbaníll lu gube'e tubi vidê sin fin.

³¹ Zihani mênê nalasac iurne' delantê lu sa' rall, gac rall lúltimê dzê ni; nu zihani naná lúltimê iurne', gac rall mênê namás lasac lu Dios.

*Stubi vultê guni'i Jesús gáti'
(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)*

³² Nianá ziazú rai' nezê Jerusalén, ziazú më delantê lu ra shini gusê'dê më. Nalê guasê ldu'u rai' nu ra nacanaldê tēchi më, bêdzêbê rall. Iurní lê'ê më bia'a lê'ê ra shini gusê'dê më tubi cu'; guzubêlu guni'i më lu rai' ra cusê naganênú mênê lê'i'.

³³ Guni'i më:

—Zia hia'a Jerusalén catë gunë ra mënë cuntrë na, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Ndë gac entregara guia'a ra jëfë shtë ra bëshuzi nu lu ra mëse shtë lëy. Gunë rall condenar na lu galguti. Gunë rall intriegu na lu guia'a mënë de stubi naciuni.

³⁴ Gunë rall burnë de na; guëchi'bë shënë rall lua nu guëquë'ë hiaguë rall na nu quini rall na, perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tëgulë.

*Guna'bë Jacobo nu Juan tubi favurë
(Mt. 20.20-28)*

³⁵ Iurni Juan nu Jacobo, shini Zebedeo, bëdchini rai' lu Jesús. Guni'i rai':

—Mësë, rac shtu'u na'a gúnël tubi favurë naguëna'bë na'a lul.

³⁶ Guni'i më lu rai':

—¿Pë rac shtu'u të guna?

³⁷ Guni'i rai':

—Rac shtu'u na'a guënë'el permisi iurë guëñibë'al ziquë Rëy, subënú na'a lë'ël, tubi de lë'ë na'a ladë ldi, stubi de lë'ë na'a ladë rubësë.

³⁸ Iurni guni'i Jesús lu rai':

—Adë guënëdi'i të lo quë narna'bë të lua. Gulë guni'i lua, ¿zëzac zi të ziquë na? ¿Zac tëdë të cusë durë natëda?

³⁹ Bëquebi rai':

—Zac na'a.

Jesús guni'i':

—Guldí të. Gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të el mizmë vasë shtë sufrimientë

⁴⁰ perë parë subë të cula'nia, tubi de lë'ë të ladë ldi, stubi ladë rubësë, adë rúnëdi'i tucarë guënehia sí subë të ndë. Dios bë'në preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

⁴¹ Iurë bini chi'i shini gusë'dë më lo quë naguna'bë Jacobo nu Juan, bëldënu rai' Jacobo nu Juan.

⁴² Jesús guná'bë'i lë'ë rai', nu guni'i më:

—Lë'ë të nanë të ra jëfë shtë naciuni nanádi'i më israelitë, nalë rzac zi rall mënë nu rdchi'bë rall lëy naná dushë

⁴³ perë adë gáquëdi'i zni entrë lë'ë të. Si talë rac shtú'ul gáquël më ru'bë lu sa'l, napë quë gúnël sirvë los de más sa'l.

⁴⁴ Cualquier de lë'ë të si talë rac shtú'ul gáquël mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquël muzé shtë grë rai'.

⁴⁵ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zëldëdia'a parë gunë mënë sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë präci parë gac salvar zihani mënë.

*Bënëac Jesús tubi ciegu nalë Bartimeo
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)*

⁴⁶ Iurni bëdchini Jesús con ra shini gusë'dë më guë'dchi Jericó. Iurë hia na rai' parë

guëru'u rai' guë'dchi, zianaldë cantidá mënë lë'ë rai'. Tubi ciegu nalë Bartimeo naná shini Timeo, zúbëll lu nezë. Cagna'bëll gu'në.

⁴⁷ Bini Bartimeo ze'dë Jesús më Nazaret; iurni fuertë guni'i'll:

—Jesús llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

⁴⁸ Zihani mënë guni'i rall guëc Bartimeo të guëac dchill perë lë'ëll másru'u fuertë guni'i'll:

—Llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

⁴⁹ Iurni Jesús guzudchi; guni'i më:

—Gulë guaglli'i ciegu rë'.

Guna'bë rai' lë'ë ciegu nu guni'i rai':

—Bëquitë ldú'ul. Guasuldí; cagna'bë Jesús lë'ël.

⁵⁰ Iurni bëru'ldë Bartimeo shabë guítsëll nu bëchéssëll. Guagllú'nëll lu më.

⁵¹ Jesús guni'i lull:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Bartimeo guni'i:

—Mësë, rac shtua'a guënahia ziquë antsë.

⁵² Jesús repi:

—Bëagzë, hia bëáquël purquë rialdí ldú'ul na.

Bëac nguiu ni nu guanaldëll lë'ë më.

11

Guatë Jesús Jerusalén ziquë Rëy

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Iurni ziadgchini rai' guë'dchi Jerusalén guëlla' ra guë'dchi Betfagé nu Betania. Bëdchini rai' rua' dani shtë Olivos nanaquë frentë parë Jerusalén. Iurni Jesús bëshë'ldi' chupë shini gusë'dë më.

² Guni'i më:

—Gulë tsa guë'dchi nanaquë delantë. Nga'li guëdzëlë të tubi burrë; quëdú ma rua' nezë. Lë'ë burrë ni la'di chu quibëdi'i tēchi ma. Gulë bësha'quë ma nu gulë te'enu ma ndë'ë.

³ Si talë guëna'bë di'dzë mënë pë gunë të burrë, gulë guni'i lull de quë lë'ë mësë shtënë të rqui'ni' lë'ë ma, nu lueguë guëshë'ldi' lë'ë ma.

⁴ Iurni zia'a ra shini gusë'dë më; bëdia'guëll rai' lë'ë ma naquëdú rua' nezë. Bësha'quë rai' lë'ë ma.

⁵ Bëldá mënë nazú nga'li guni'i rall:

—¿Pë quëhunë të? ¿Pëzielú bësha'quë të burrë rë'?

⁶ Repi rai' ziquë guni'i Jesús lu rai'. Iurni bësa'në mënë parë bia'a rai' burrë.

⁷ Bëdchini rai' lu Jesús, nu bëdchi'bë rai' shabë rai' tēchi burrë të gudchibë Jesús tēchi ma.

⁸ Zihani mënë gudishi shabë rall lu nezë catë ze'dë Jesús. Stubi shcua'a mënë bëldietë rall ndiaguë shtë hiaguë. Gudishi rallin lu nezë.

⁹ Iurní mēnē naze'dē delantē nu ra naze'dē trasē nalē fueritē guni'i rall:

—Gunē mē salvar. Benditē el quē naze'dē guēdchini por partē shtē mē.

¹⁰ Bē'nē ldoi' Dios lē'ē Rēy naze'dē; súbēll lu trunē shtē David, shtadē guēlū hia'a. Llēru'bē na pudērē shtē Dios nacabezē gube'e. Gunē mē salvar.

¹¹ Guatē Jesús Jerusalén. Lueguē guatē mē iádu'u ru'bē; guná mē grē ladē, iurní bēru'u mē; zia'a mē Betania con ra shini gusē'dē mē purquē hia guazde'.

*Hiaguē nadē rgúdi'i nashi
(Mt. 21.18-19)*

¹² Stubi dzē bēru'u rai' Betania. Iurē ziazú mē nezē, bēldia'nē mē; guná mē zitu tubi hiaguē bēlda'u nanapē ndiaguē.

¹³ Guagná mē si talē naquē nashi lu hiaguē, gau mē. Adē bēdzēlēdi'i mē nashi; purē ndiaguē naquē lu hiaguē purquē nádi'i shtiempē nashi.

¹⁴ Iurní guni'i mē lu hiaguē:

—Nunquē jamás adē chu gáudi'i nashi shtēnēl.

Bini ra shini gusē'dē mē lo quē naguni'i mē lu hiaguē.

*Bēsēllu'nē Jesús ra nacagtuu' la'ni iádu'u
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)*

¹⁵ Bēdchini rai' Jerusalén. Guatē mē la'ni iádu'u ru'bē. Guzubēlū bēsēllu'nē mē ra naquēgtuu' nu ra naquēgzi'i la'ni iádu'u. Bērē'shē mē mellē shtē ra nacagchili dumí. Bērē'shē mē ra iagshili shtē ra nacagtuu' palumē.

¹⁶ Gunibē'a mē ni tubi chu gua'a trashtē la'ni iádu'u.

¹⁷ Bēlua'a mē ra mēnē; guní'i:

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i zndē'e: “Iádu'u shtēna na parē gunē mieti orar lu Dios”; perē lē'ē tē bē'nē tē cambi iádu'u ziquē cuevē shtē nguba'nē.

¹⁸ Ra jēfē shtē bēshuzi nu ra mēsē narlua'a lēy bini rall shti'dzē mē. Bēdzēbē rall lē'ē mē purquē grētē' mēnē guasē ldu'u rall enseñansē shtē mē. Por ni gudili ra contrari shtē mē mudē parē quini rall lē'ē mē.

¹⁹ Iurē bēdchini gue'lē, Jesús con ra shini gusē'dēi' bēru'u rai' ciudadē Jerusalén.

*Gubidchi hiaguē bēlda'u
(Mt. 21.20-22)*

²⁰ Stubi dzē rsili gudēdē rai' catē zubē hiaguē bēlda'u. Guná rai' gubidchin hashtē shlu'chin.

²¹ Iurní Pedro bēagná ldu'i shti'dzē mē; guni'i Pedro:

—Mēsē guná, lē'ē hiaguē naguludel lē'in gubidchi.

²² Guni'i mē:

—Gulē tsaldí ldu'u tē shti'dzē Dios.

²³ Guldía rnia'a lu tē, cualquier nguui narni'i lu dani rē': “Guabsú ndē'ē nu tsal la'ni nisēdu'u”, si talē adē rzadí'i ldu'u nguui ni, si talē tsaldí ldu'ull, gunē mē lo quē naguni'ill.

²⁴ Por ni rnia'a lu tē, grētē' lo quē narná'bēl lu Dios, gulē tsaldí ldu'u tē gunē tē recibirin, iurní guēne'e mēhin.

²⁵ Iurē cagná'bēl lu Dios, bē'nē perdunē contrari shtēnēl, iurní Shtádēl naquēbezē gube'e gúni' perdunē duldē shtēnēl. [

²⁶ En cambi si talē adē nēdi'ill gúnēl perdunē sa'l, tampuquē gunē Dios perdunē lē'ēl.]

*Pudērē nanapē Jesús
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)*

²⁷ Bēagri rai' Jerusalén stubi vueltē. Guatē mē iádu'u ru'bē. Iurní bēdchini ra jēfē shtē ra bēshuzi nu ra mēsē narlua'a lēy con ra mē gushē shtē guē'dchi. Bēdchini rall lu Jesús.

²⁸ Guna'bē di'dzē rall:

—¿Chu shtē permisi rúnēl cusē rē'? ¿Chu bēshe'ldē lē'ēl'?

²⁹ Jesús bēquebi:

—Nu na guēna'bē di'dza lu tē. Gulē guni'i lua, iurní guēnia'a lu tē chu bēne'e permisi parē guna ra cusē.

³⁰ ¿Chu bēshe'ldē Juan Bautista parē guēchu'bē nísí', Dios u mēnē? Gulē guni'i chu bēdē'ē permisi lē'í'.

³¹ Guzublū guna'bē di'dzē lu sa' rall. Guni'i rall:

—Si talē guēni'i hia'a lu Jesús de quē Dios bēshe'ldē Juan, iurní guēna'bē di'dzē Jesús lu hia'a: “¿Pēzielú adē gualdídi' ldu'u tē shti'dzi'?”

³² Ni mudē guēni'i hia'a lu Jesús: “Ra mēnē bēshe'ldē lē'ē Juan”.

Zni cagni'i rall purquē bēdzēbē rall ra mēnē. Casi grē mēnē gualdí ldu'u rall de quē Dios bēshe'ldē Juan tē guēni'i' shti'dzē mē.

³³ Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Rdē'ēdi' na'a cuendē chu bēshe'ldē lē'ē Juan.

Jesús guni'i lu rall:

—Nu na adē guēquēbidia'a lu tē chu bēshe'ldē na parē runa ra cusē rē'.

12

*Comparaciuni shtē muzé mal
(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)*

¹ Guzublū Jesús cagni'i mē por comparaciuni; guni'i mē:

—Tubi nguui bēcabní zihani hiaguē uvē nu bēntsá'ull tubi lu' alreduerē. Bēntsá'ull catē guēru'u juguē shtē uvē; nu bēntsá'ull tubi hiu'u guia'a parē quēhapē muzé ra hiaguē.

Nu bēdē'ē nguui ni guiu'u parē trabajadurē gunē rall dchi'ni mēdi. Iurní zia'all zitu.

² Iurë bëga'a tiempë shtë cusechë, lë'ë lamë bëshë'ldi' tubi muzë; tsagca'a muzë lo quë narunë tucarë lamë.

³ Perë ra nabëca'a guiu'u guna'zi rall lë'ë muzë; bëdë'ë rall galnë lë'ë muzë, nu bëshëllu'në rall lë'ë muzë sin adë pë bëdë'ëdi'i rall niua'a muzë.

⁴ Iurni lamë bëshë'ldëll stubi muzë; bënë ra nguiu ridë guëc muzë. Guni'i rall didzabë guëc muzë.

⁵ Lë'ë lamë bëshë'ldëll stubi muzë. Muzë ni gudini ra nguiu. Bëshë'ldë lamë más zihani muzë. Bëldá rai' gudini rall lë'ë rai'. Sëbëldá ra muzë bëdë'ë rall galnë.

⁶ 'Lamë ni nápëll tubsë shíniil. Nalë rac shtu'u lamë shíni'. Bëshë'ldë lamë shíni' lu ra nguiu; guni'i lamë: "Gapë rall rëspëti lu shínia".

⁷ Perë ra nabëca'a guiu'u guni'i lu sa' rall: "Guná, ndë'ë lga'në lamë naguëca'a herenci shtë lamë. Cha guëdínia'a lë'ëll nu grë herenci guëa'në parë lë'ë hia'a."

⁸ Guna'zi rall shíni lamë; gudini rall lë'ëll nu bëru'ldë rall lë'ëll fuërë de lugar ni.

⁹ Iurni guna'bë di'dzë Jesús:

—¿Pë gunë lamë con ra muzë mal? Guidë lamë catë zu hiaguë uvë të quini lamë ra muzë mal, nu guëdë'ë lamë hiaguë uvë parë stubi mënë.

¹⁰ '¿Pëllë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras narni'i?

Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi ladë, guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini hiu'u.

¹¹ Zni bënë mē, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Guná hia'a pudërë shtë mē; nalë nasa'a nahin.

¹² Iurni ra contrari shtë Jesús gudili rall mudë parë guëna'zi rall lë'ë Jesús. Bien guc bë'a rall Jesús guni'i comparaciuni rë' cuntrë lë'ë rall. Niétiquë adë pë bënëdi'i rall cuntrë lë'ë mē purquë bëdzëbë rall los de más mënë. Bësa'në rall lë'ë mē; zëagzë rall.

Guni'i Jesús: "Gulë quilli impuestë"

(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³ Ra contrari shtë Jesús bëshë'ldë rall bëldá fariseo nu bëldá shmënë Herodes parë guësiguë rall lë'ë mē. Guc shtu'u rall niani'i mē tubi cusë mal të guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë mē.

¹⁴ Guna'bë di'dzë rall lu mē:

—Mësë, nanë na'a rluá'al purë verdá. Rúnëll tratë igual ra mënë humildë nu ra mënë narnibë'a. Quëgluá'al lla tsutë mënë shnezë Dios. Guni'i lu na'a iurne', según lëy çpë na bien guëdília'a impuestë lu rëy César u guëdillidi'ia'a impuestë?

¹⁵ Guc bë'a Jesús na rall mënë falsë. Guni'i mē lu rall:

—¿Pëzielú ze'dë guësiguë të na? Gulë bëlua'a tubi dumí të guënahia luhin.

¹⁶ Guagli'i rall tubi monedë; iurni guni'i mē:

—¿Chu lë nu chu lu naquë lu dumí?

Guni'i rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

¹⁷ Bëquebi mē:

—Gulë bëdë'ë naca'a César lo quë naná shtë César, nu gulë bëdë'ë naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

Guasë ldu'u rall shti'dzë mē.

Jesús guni'i tsashtë ra tégulë

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Iurni bëdchini bëldá saduceos lu Jesús. Ra saduceos rni'i rall adë tsashtëdi'i ra tégulë ladi ra tégulë. Guna'bë di'dzë rall lu mē:

¹⁹ —Mësë, bëquë'ë Moisés guahietë si tubi nguiu gáti' sin shíni', bëchi tégulë napë quë cá'all tse'lë tégulë; gapë rai' shini parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë.

²⁰ Guc gadchi bëchi. Primërë nguiu bëtsë'all parë gútil sin ni tubi shíni'.

²¹ Segundë bëchi tégulë cuá'all lë'ë viudë parë gútil sin ni tubi shíni'. Tecërë lo mizme cuá'all tse'lë tégulë parë gútil sin ni tubi shíni'.

²² Guëzá bëchi tégulë cua'a rall lë'ë na'a ni parë adë gúpëdi'i rai' shíni'. Despuësë lë'ë na'a ni gúti'.

²³ Iurë tsashtë ra tégulë, ¿chu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

²⁴ Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasëdi'i të Sagradas Escrituras nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios.

²⁵ Iurë ra tégulë tsashtë rai', adë guëtsë'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsë'a shini rai'. Na rai' ziquë ra ianglë nacabezë gube'e.

²⁶ Perë si talë cagna'bë di'dzë të si talë ra tégulë tsashtë rai' stubi, gulë bëdë'ë cuendë lo quë nabëquë'ë Moisés la'ni histuri shtë hiaguë narëuldë. ¿Pëllë adë bí'ldidi'i të histuri ni? Bëquë'ë Moisés de quë Dios guni'i lúhi': "Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nahia Dios shtë Jacob".

²⁷ Pues grë shmënë Dios nabani aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Lë'ë të saduceos, riasëdi'i të shti'dzë Dios; zihani vësë rganë të.

Mandamientë namás lasac

(Mt. 22.34-40)

²⁸ Tubi mësë narlua'a lëy guabí'guëll lu Jesús. Bínill lla quëdildi di'dzë ra sa'll nu bínill de quë Jesús bëquëbi' bien lu rall. Guni'i mësë ni lu Jesús:

—Mësë, ¿guadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

²⁹ Guni'i mē lull:

—Mandamientë namás lasac rni'i: "Gulë bëquë diaguë, lë'ë të mënë israelitë; Dios Shtáda'a tubsë na më.

³⁰ Gulë gac shtu'u lë'ë më con guëdubinú ldu'ul, nu guëdubi almë shtënël, nu con guëdubi fuersë shtënël". Ni na mandamientë namás lasac.

³¹ Segundë mandamientë rni'i: "Gulë gac shtu'u sa'l ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël". Nídi'i stubi mandamientë namás lasac quë mandamientë rë'.

³² Lë'ë mësë repi:

—Mësë, guldí shtí'dzël. Verdá na tubsë Dios; nídi'i chu stubi.

³³ Nu napë quë gac shtú'ul lë'ë më con guëdubinú ldu'ul nu con almë shtënël, nu con fuersë shtënël. Nu zac napë quë gac shtú'ul sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël. Ra cusë ni más lasac quë gunë nguü ofrecerë lu Dios tubi ma u stubi cusë narie'qui lu bëcu'guë.

³⁴ Iurë bini Jesús de quë nguü rë' guní'ill bien, guní'i më lull:

—Du'pë runë faltë të guëñibë'a Dios lë'ël të gápël vidë sin fin.

Iurní adë chu nápëdi'i valurë niana'bë di'dzë lu më.

Guna'bë di'dzë Jesús lu ra mënë chu na shtadë Cristo

(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ Iurë caglua'a Jesús la'ni iádu'u ru'bë, guní'i më:

—¿Pëguëa' rni'i ra mësë shtë lëy de quë Cristo na shini David?

³⁶ Mizmë David bëquë'ë por pudërë shtë Espiritu Santo di'dzë rë':

Dadë Dios guní'i lu Shtada narnibë'a:

"Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shtënël të guëzu'bë diaguë rall shtí'dzël".

³⁷ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David, cumë David rni'i' Cristo na Dadë narnibë'a lë'ë David?

Ra mënë zihani bini rall shti'dzë më; bëuu' ldu'u rall nacagni'i më.

Jesús gudídi ra fariseo nu mësë shtë lëy

(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Quëglua'a më ra mënë; guní'i më:

—Gulë gapë cuidadë ra mësë narlua'a lëy. Rëuu' ldu'u rall gacu rall lari duni. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti lu nezë.

³⁹ Rguüli rall lugar mejurë la'ni iádu'u; rac shtu'u rall lugar shtë rëspëti lu mellë.

⁴⁰ Perë rdchisú rall lidchi ra viudë nu parë guësiguë rall mënë, quëhunë rall oraciuni llëduni. Lë'ë rall gunë rall recibir más cash-tigu dushë.

Tubi gu'në nabëdë'ë viudë prubi

(Lc. 21.1-4)

⁴¹ Guzubë më la'ni iádu'u frentë catë rti'a'a mënë ofrendë; guná më lu ra mënë nabëti'a'a gu'në la'ni canciá. Zihani mënë ricu bëti'a'a rall zihani dumí.

⁴² Iurní bëdchini tubi viudë prubi; bëti'a'all chupë centavë la'ni canciá.

⁴³ Iurní Jesús guna'bë më ra shini gusë'dë më. Guní'i më lu rai':

—De verdá rnia'a, lë'ë viudë prubi rë' bëti'a'all más quë grë mënë nabëdë'ë dumí

⁴⁴ purquë los de más rall bëti'a'a rall dumí nabë'në subrë perë viudë rë' bëdë'ëll grëtë' nanápëll, grë nasí'ill parë gaul.

13

Guni'i më cue iádu'u ru'bë

(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Nianá bëru'u më iádu'u, tubi shini gusë'dë më guní'i:

—Mësë, guná, blac chulë ra guë'ë ru'bë. Blac chulë hiu'u rë'.

² Jesús guní'i:

—¿Gu rna të lu guë'ë ru'bë shtë iádu'u? Adë guëa'nëdi'i ni tubi guë'ë nadchi'bë guëc sa'. Grëhin tsalú.

Sëñi antsë tsalú gu'ëdchiliu

(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Guzubë më catë zu dani shtë Olivos nanaquë frentë nezë catë rlua'a iádu'u ru'bë. Iurní Pedro nu Jacobo nu Juan nu Andrés guna'bë di'dzë rai' lu Jesús tubi cu':

⁴ —¿Guc gac ra cusë narní'íl lu na'a? ¿Pë sëñi nanú de quë hia gac cumplirin?

⁵ Iurní guní'i Jesús:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu guësiguëdi'i lë'ël.

⁶ Zihani mënë guëca'a rall lëa; guëdchini rall nu guëni'i rall: "Nahia Cristo". Guësiguë rall zihani mënë.

⁷ Iurë ruadi'dzë mënë nanú zihani guërru nu rdzatsu mënë cuntrë gobiernë, adë rdzëbëdi'i të. Grë cusë ni napë quë gac cumplir perë runë faltë parë tsalú guë'dchiliu.

⁸ Tildi naciuni cuntrë stubi naciuni nu tildi guë'dchi cuntrë stubi guë'dchi. Guidë llu dushë zihani lugar. Guëdchini gubini dushë. Ni na principi shtë cusë durë naguër gac.

⁹ Gulë bë'në preparar lë'ë të purquë gunë mënë intriegu lë'ë të lu ra gobiernë. Guëne'e mënë galnë lë'ë të la'ni iádu'u. Guëdchi'bë rall demand cuntrë lë'ë të lu gobiernë nu lu ra rëy purquë na të shmëna. Zni guëni'i të diza'quë lu ra më ru'bë; gac të testigu shtëna.

¹⁰ Antsë guëdchini fin shtë guëdchiliu, napë quë guër'tsë diza'quë entrë grë ra naciuni.

¹¹ Iurná gua'a mënë lë'ë të lu gobiernë, adë rquëdi'nidi'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të. Gulë biadi'dzë lo quë narne'e

Espíritu Santo lë'ë të iurní, purquë lëdëdi'i lë'ë të guadi'dzë të sino Espíritu Santo quëad'i'dzi' iurní.

¹² Tiempë ni ra nguiu gunë rall intriegu bëchi rall parë gati bëchill. Nu ra shtadë llguë'në gunë rall cuntrë shínil. Ra llguë'në guëasë rall cuntrë ra shtádëll; gati shtádëll.

¹³ Guëldënu grë mënë lë'ë të purquë na të shmëna perë el quë nagac firmë lu shnezë Dios hashtë fin, nguiu ni gac salvar.

¹⁴ 'Iurë guëná të cusë mal tsuté iádu'u ru'bë, cusë ni gunin manchë iádu'u; zuhin catë níd'i' permisi. (Gulë tsasë ndë'ë el quë nagu'ldë di'dzë rë'.) Ra nananú Judea guëllu'në rall lu dani.

¹⁵ El quë nazuga'a guëc hiu'u adë guitédi'ill parë tsutéll la'ni hiu'u të guá'all pë shtëll sino guëllu'nëll.

¹⁶ Nu el quë nanú lachi adë guëabridi'ill lídchill parë guá'all shábëll sino guëllu'nëll lu dani.

¹⁷ Prubi ra na'a nanua'a shíni' dzë ni, nu prubi ra narca'a me'dë.

¹⁸ Gulë bë'në ruëguë lu Dios adë gaquin tiempë naldë.

¹⁹ La'ni ra dzë ni gunë mieti sufrir demasiadë, cusë durë naná lá'adi'i guná mënë dizdë principi shtë guë'dchiliu nu nunquë jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni.

²⁰ Si talë adë bë'nëdi'i Dios menos ra dzë shtë sufrimientë, adë chu nádi'i gac salvar; perë por ra mënë nagudili Dios, gac menos ra dzë ni.

²¹ 'Si talë chu guëni'i lul: "Gulë guná, ndë'ë lë'ë Jesucristo", u "Gulë tsagná, ndë lë'ë më nanú", adë tsaldídi'i ldú'ul shti'dzëll.

²² Guëdchini ra naguëguë ra mënë. Guëni'i rall na rall Cristo u tubi narni'i shti'dzë Dios nu gunë rall milagrë nu guëlua'a rall sëni ru'bë të parë guësigë rall hashtë ra nagudili Dios si na posiblë.

²³ Por ni gulë guzú listë nu preparadë; hia gunia'a lu të ra di'dzë ni antsë gac cumplirin.

Nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëabri' stubi

(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ 'Despuësë ra dzë shtë sufrimientë lë'ë ngubidzë guëcahi nu lë'ë mbehu adë guënë'edi'in llni.

²⁵ Ra mbelëgui'i ldaguë. Grëtë' fuersë shtë gube'e guëni'bin.

²⁶ Iurní guëná mënë na, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia la'ni shcáhi con llëru'bë pudërë nu llni.

²⁷ Iurní guëshe'lda ra ianglë parë guzia'a rai' guëdubi guë'dchiliu. Guëtéá rai' ra shmënë Dios, ra nagudili më. Guëdchini rall de guëdubi ladë shtë guë'dchiliu nu dizdë más zitu.

²⁸ 'Gulë tsasë comparaciuni shtë hiaguë bëlda'u. Iurë lë'ë ndiaguë rënë rru'u, rdë'ë të cuendë hia mërë guëdchini tiempë na'i.

²⁹ Zni iurë guëná të quëhac grë ra cusë rë', gulë tsasë hia mërë guëdchinia.

³⁰ Guldía rnia'a lu të, grëhin gac cumplir antsë gati mënë naquërelde lu guë'dchiliu dzë ni.

³¹ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³² 'Perë dzë nu iurë, ni tubi adë chu rac bë'adi'i, ni por mizmé ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios; salamëntë Dios, Shtada, rac bë'ai' dzë shtë fin.

³³ 'Gulë guzú listë; gulë gac nasini purquë lë'ë të adë rac bë'adi'i të dzë shtë fin.

³⁴ Nahin ziquë tubi nguiu nazia'a zitu. Bësëá'nëll lídchill nu bédë'ëll dchi'ni ca'a muzë, cadë tubi rall con shchí'ni'. Nu gunibë'a nguiu ni lu portërë sull listë guëdubi tiempë.

³⁵ Rnia'a lu të, gulë guzú listë; adë rdë'ëdi'i të cuendë gac guëdchini lamë. Ze'dë guëdchíni' iurë gue'lë u guërudlë gue'lë u rquë tsunë cahi u hashtë rsili.

³⁶ Gulë guzú listë, no sea guëdchini më de repëntë nu lë'ëll nagá'sil.

³⁷ Lo quë nacagnia'a lu të, rnia'a lu grë mënë; gulë guzú listë.

14

Ra contrari shtë Jesús gudili rall lla gati më

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Chupë dzë antsë bédchini laní Pascu nu laní iurë gudáu mënë guetështildi sin levadurë, ra principal bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy, caguili rall mudë parë guëna'zi rall lë'ë më prësi sin quë adë chu gac bë'adi'i, nu quini rall lë'ë më.

² Guni'i rall:

—Lëdë la'ni dzëdi'i laní gaquin të adë guëdzátsudi'i ra mënë.

Tubi na'a bëtia'a sëiti nashi guëc Jesús

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Guzac Jesús nanú Betania; iurë nanú më lidchi Simón el quë naguc ll'u galguidzë naru'dzë ládi', guzubë më lu mellë. Iurní bédchini tubi na'a; nuá'all tubi bëtëi nanactsa'u de guë'ë alabastro. Gadzë bëtëi ni con perfumë shtë nardë purë. Lasaquin zihani dumí. Bëldë na'a bëtëi nu bëtiá'all perfumë guëc më.

⁴ Bëldá mënë bëldënu rall na'a ni; guni'i lu sa' rall:

—¿Pëguëa' bë'në na'a rë' desperdici perfumë guëc më?

⁵ purquë bien niatuu' na'a perfumë por más de tsunë gahiu'a bëllë nu niadë'ëll dumí ca'a ra prubi.

Gudildi rall na'a.

⁶ Iurní guni'i Jesús:

—Zuzú na'a. ¿Pëzielú cagni'i tē cuntrē lē'èll? Bē'nèll tubi cusē za'quē.

⁷ Siemprē nanú ra prubi entrē lē'è tē, nu cualquier dzē rac guēdē'è tē lo quē narac shtu'u tē ca'a prubi, perē na adē guēquērel'dēnúdia'a lē'è tē llēduni tiempē.

⁸ Na'a ni bē'ni' zní mientras nabania ndē'è. Bētiá'all perfumē shcierpa antsē gatia nu guēga'cha.

⁹ Guldía narnia'a lu tē, ancalē catē guadi'dzē mēnē diza'quē guēdubi guē'dchiliu, lo quē nabē'nē na'a rē' guini mēnē. Guēagná ldu'u rall lo quē nabē'nēnū na'a na.

Bē'nē Judas prometer gúnèll intriegu Jesús

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Iurní Judas Iscariote tubi naná chi'bē chupē shini gusē'dē mē, zia'all lu ra principal bēshuzi tē gúnèll tratē nu gúnèll intriegu Jesús guia'a rall.

¹¹ Iurē bini rall shti'dzē Judas, nalē bēquitē ldu'u rall nu bē'nē rall prometer guēdē'è rall dumí. Dizdē iurní gudili Judas mudē parē gúnèll intriegu lē'è mē.

La Santa Cena

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² Iurní bēdchini primēre dzē shtē laní; gudáu mēnē guetēshtildi sin levadurē. Mizmē dzē ni bē'nē tucarē quini mēnē tubi lli'li shtē Pascu. Ra shini gusē'dē mē guna'bē di'dzē rai' lu mē:

—¿Ca lu rac shtú'ul guēdē'nē na'a preparar shtse shtē Pascu guēdáuha'a?

¹³ Bēshe'ldē mē chupē shini gusē'dē mē; guni'i mē:

—Gulē tsa guē'dchi. Guēdza'guēlú tē tubi nguui nanua'a tubi rē'è' nisē. Gulē guanaldē lē'èll.

¹⁴ Catē tsutèll, gulē guni'i lu nashtē hiu'u: “Mēsē shtē na'a cagna'bē dí'dzi' lul, ¿ca lu guēnē'el tubi cuartē parē guēdáu shtse na'a shtē Pascu?”

¹⁵ Iurní guēluá'all tubi cuartē ru'bē guia'a segundē pisē; listē nahin. Gulē bē'nē preparar laní ndē.

¹⁶ Ra shini gusē'dē mē zia'a rai' guē'dchi. Bēdza'guēlú rai' lē'è' nguui nanua'a nisē, ec-sactē ziquē guni'i mē lu rai'. Ndē bē'nē rai' preparar shtse shtē laní.

¹⁷ Iurē bēdchini gue'lē, bēdchini mē con ra chi'bē chupē shini gusē'dē mē catē nanú tubi cuartē.

¹⁸ Iurē quēháu rai', guni'i mē:

—Guldía cagnia'a lu tē, tubi entrē de lē'è tē guēru'u tubi nagunē intriegu na lu galgutí. Quēhaunú nguui ni na.

¹⁹ Guzublú gulaguē tristē la'ni ldu'u rai'; guni'i rai' lu mē tubi por tubi:

—Dadē, ¿ni mudē guna intriegu lē'èl?

²⁰ Repi Jesús:

—Nguui ni na tubi de chi'bē chupē shini gusē'da. Quēgtiá'all guetēshtildi la'ni platē con na; gúnèll intriegu na lu galgutí.

²¹ Gac cumplir lo quē narni'i Sagradas Escrituras de na, nguui nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu, perē prubi nguui el quē nagunē intriegu na lu galgutí. Mejurē adē niálēdi'i nguui ni.

²² Mientras quēhaunú Jesús lē'è rai', guna'zi mē guetēshtildi nu bēdē'è mē graci. Bēshullē mē guetēshtildi; bēdē'è mēhin cua'a ra shini gusē'dē mē. Guni'i mē:

—Gulē gau ndē'è; ndē'è lē'è shcierpa.

²³ Nu zac guna'zi mē copē shtē vini; bēdē'è mē graci nu bēdē'è mē lē'è copē cua'a ra shini gusē'dē mē. Bii' rai' lē'è vini.

²⁴ Guni'i mē lu rai':

—Ndē'è na rēnē shtēna naná sēgi parē tubi tēstē cubi entrē Dios nu ra mēnē. Guèllē'è rēnē shtēna parē gac salvar zihani mēnē.

²⁵ Guldía rnia'a lu tē, hiadē guēabridi'i gua' vini con lē'è tē hashtē dzē naná quēbezēnúa lē'è tē catē rribē'a Dios ziquē Rēy.

Guni'i Jesús lu Pedro gúnèll negar lē'è mē
(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶ Despuēsē bi'ldi rai' tubi cantē, iurní bēru'u rai'; zia'a rai' dani shtē Olivos.

²⁷ Guni'i mē lu rai':

—Grētē' tē guēsa'nē tē na; zní rni' ra Sagradas Escrituras: “Tsatinia lē'è vēquērē nu ra lli'li guērē'tsē ra”.

²⁸ Perē despuēsē iurē tsashtēa ladi ra tēgulē, quibēlúa lu tē hashtē Galilea.

²⁹ Iurní guni'i Pedro:

—Aunquē nilē grētē' mēnē guēsa'nē rall lē'èl, perē na jamás guēsá'nēdia'a lē'èl.

³⁰ Jesús guni'i lu Pedro:

—Guldía, mizmē gue'lē ne' antsē lē'è' gay guēllidchi, lē'èl gúnèll negar na tsunē vēsē.

³¹ Perē fuertē guni'i Pedro:

—Masiá quini ra mēnē na, adē gúnēdia'a negar lē'èl.

Grē ra shini gusē'dē mē guni'i rai' lo mizmē.

Jesús zia'a Getsemaní tē guadi'dzēnūhi' Dios

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² Bēdchininú mē ra shini gusē'dē mē lugar nalē Getsemaní. Guni'i mē lu rai':

—Gulē guzubē ndē'è mientras guadi'dzēnúa Dios, Shtada.

³³ Bia'a Jesús Pedro, Juan, nu Jacobo. Guzublú riá ldu'u mē demasiadē. Bē'nē mē sufrir.

³⁴ Guni'i mē lu rai':

—Gulē cuezē ndē'è; gulē cue nasini. Nalē tristē shtē galgutí nanú la'ni ldu'a'a; mērē gatia.

³⁵ Zia'a më stu'pë delantë; bëzullibi më; bë'në më orar; guna'bëi' Shtádi' si talë napolibël guëla' Dios lë'i' lu sufrimientë naná rdëdë ldu'u më.

³⁶ Guni'i më lu Dios:

—Dadë, cagna'ba lul; nápël pudërë gúnël grë cusë. Bëla na lu sufrimientë rë', perë adë gáquëdi'in según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtënël.

³⁷ Iurní bëabré më catë cabezë Pedro, Juan, nu Jacobo. Bëdzëlë më lë'ë rai' naga'si rai'. Guni'i më guëc Pedro:

—Moni, çpë adë gáquëdi'i guëru'u mbëca'ldë lul tubi iurë?

³⁸ Gulë cue nasini; gulë guna'bë lu Dios të adë guësiguëdi'i Satanás lë'ë të. Ldu'u të rni'i, nia, perë shcuerpë të adë nidi'i fuersë.

³⁹ Stubi vultë zia'a më; biadi'dzënuhi' Dios. Guni'i më mizmë di'dzë ziquë antsë.

⁴⁰ Bëabré më; bëdzëlë më lë'ë shini gusë'dë më, naga'si rai' tantë mbëca'ldë lu rai'. Adë bëdzëlëdi'i rai' niani'i rai' lu më.

⁴¹ Gua më; bëabré më stubi; guni'i më:

—Iurne' sí, gulë guëga'si; gulë tsa descansë. Hia lë'ë iurë bëga'a; nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu gac intriegu gua'a ra nanapë duldë.

⁴² Gulë guashtë; gulë cha purquë ze'dë bi'guë el quë nagunë intriegu na.

Guna'zi më'në Jesús prësi

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ Nianá cagni'i Jesús, bëdchini Judas naná tubi de chi'bë chupë shini gusë'dë më; bëdchininull zihani më'në nanua'a hiaguë nu spadë. Ze'dë rall partë shtë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy nu ra mëgulë narnibë'a entrë lë'ë rall. Bëshe'ldë rall më'në zihani ni.

⁴⁴ Judas, lë'ë traidor; bëdë'll tubi sëni antsë; guni'll lu rall:

—El quë naguna saludar, tsagruahia lë'ëll; gulë guna'zi lë'ëll; gulë bia'a lë'ëll prësi.

⁴⁵ Iurë guabi'guë Judas lu më, lueguë guni'll:

—Mësë.

Bëtsagrua'll lë'ë më.

⁴⁶ Iurní guna'zi më'në lë'ë më të gua'a rall lë'ë më prësi.

⁴⁷ Tubi nazuga'a ndë, gulull spadë shtë'nëll. Bëchúguëll tubi diaguë muzë shtë principal bëshuzi.

⁴⁸ Iurní guni'i Jesús lu ra më'në:

—ÇPëzielú bëdchini të con spadë nu hiaguë parë ze'dë guëlli'i të na cumë ziquë nguba'në?

⁴⁹ Dzë con dzë zugá'ahia con lë'ë të iádu'u ru'bë perë adë guna'zidi'i të na iurní. Perë ndë'ë quëhac parë gac cumplir ra Sagradas Escrituras.

⁵⁰ Iurní grë ra shini gusë'dë më bësa'në rai' lë'ë më. Bëllu'në rai'.

Sultërë naziagllu'në

⁵¹ Tubi sultërë guanaldë lë'ë më. Nácull tubsë lari sabë. Guna'zi më'në lë'ëll

⁵² perë bësëá'nëll lari guia'a ra më'në; gaíchill bëllu'nëll.

Bëdchi'bë më'në demandë cuntrë Jesús

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ Bia'a rall lë'ë Jesús lu principal bëshuzi. Ndë bëdëá grë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy nu ra mëgulë narunë juzguë.

⁵⁴ Guanaldë Pedro dizdë zitu; guatëhi' lidchi bëshuzi principal. Guzubënuhi' ra soliar. Cagtsë'ë rall rua' gui'i.

⁵⁵ Iurní ra principal bëshuzi nu ra jushtici narunë juzguë, gudili rall tubi testigu cuntrë Jesús. Rac shtu'u rall quini rall lë'ë më perë adë bëdzëlëdi'i rall testigu cuntrë lë'ë më.

⁵⁶ Zihani më'në bë'në rall testificar cuntrë lë'ë më perë adë na igual di'dzë shtë rall.

⁵⁷ Por fin guasuldí bëldá më'në falsë naguni'i:

⁵⁸ —Bini na'a Jesús guni'i: “Guëchilia iádu'u ru'bë naná bënts'a'u nguiu, nu entrë tsunë dzë gunts'a'ua stubi nanadë bënts'a'u nguiu”.

⁵⁹ Di'dzë naná rni'i ra testigu, adë rgá'adi'in purquë nádi'in igual.

⁶⁰ Iurní lë'ë bëshuzi principal guasuldí nu guna'bë di'dzëll lu më:

—ÇPëzielú adë rquëbidi'il lu ra di'dzë rë'? ÇPë runë cuntienë lo quë naquëgni'i më'në cuntrë lë'ëll?

⁶¹ Perë lë'ë më dchisë na më; adë pë guni'i më. Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi bëabré guna'bë di'dzëll:

—ÇPë lë'ëll nal Cristo, shini Dios, lúniquë narunë tucarë gunë mieti adorar?

⁶² Jesús guni'i:

—Nahia Cristo nu guëná të lua, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guëná të na; cueza ladë ldi shtë Dios Pudërësë, nu guëná të iurë guëabrá con pudërë la'ni shc-ahí shtë gubë'e.

⁶³ Lë'ë jëfë shtë bëshuzi nalë bëldëll nu bëché'zëll shábëll tantë llanë gulaguë guëquëll. Guni'll:

—ÇPë guëdë'na'a másru'u testigu?

⁶⁴ Hia bini të di'dzë dzabë naguni'i nguiu rë' cuntrë Dios. ÇPë rni'i të iurne'?

Grë ra më'në guni'i runë tucarë gati Jesús.

⁶⁵ Iurní bëldá rall guzublú bëchi'bë shënë rall lu më. Bëta'u rall lu më. Bëdë'ë rall galnë guëc më nu guna'bë di'dzë rall:

—ÇChu bëne'e galnë lë'ëll?

Ra soliar bëdë'ë rall galnë lë'ë më.

Bë'në Pedro negar lë'ë Jesús
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Zuga'a Pedro guetë rualdëa' shtë lidchi bëshuzi. Bëdchini tubi criadë shtë bëshuzi principal.

⁶⁷ Gunall lu Pedro naná cagtsë'ë rua' gui'i. Iurní gubi'all lu Pedro nu guní'ill:

—Lë'ël zuga'anul Jesús më Nazaret.

⁶⁸ Perë Pedro bë'nëll negar; guní'ill:

—Guënëdia'a lë'ë nguui; adë rac bë'ahia pë cagní'íl.

Bëru'u Pedro fuërë rua' nezë. Bëllidchi gay.

⁶⁹ Stubi vueltë gubi'a criadë ni lu Pedro nu guní'ill lu ra mënë nazuga'a ndë:

—Nguui ni'i nall shmënë Jesús.

⁷⁰ Pedro bëabrí bë'në negar; guní'í lo mizmë. Gudëdë du'pë tiempë, iurní ra nazuga'a nga'li guní'í rall lu Pedro:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë nu nall më Galilea; ruadí'dzël ziquë ra mënë ni.

⁷¹ Iurní Pedro bë'në jurar. Guní'í':

—Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadi'dza verdá. Runguë bë'adia'a nguui ni el quë narní'í tē na Jesús.

⁷² Lueguë bëllidchi gay stubi vueltë. Pedro bëagná ldu'í lo quë naguni'í Jesús lúhi' antsé: “Antsé guëllidchi gay chupë vueltë, gúnë negar na tsunë vueltë”. Iurní bë'në Pedro llgabë nu bí'ni'!

15

Bia'a mënë lë'ë Jesús lu Pilato
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Iurë brëgue'lë, bédëa ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy nu ra mëgulë narunë juzguë. Bë'në rall tomar tubi acuerdë. Bëldi'bi rall lë'ë Jesús. Bia'a rall lë'ë më lu Pilato.

² Pilato guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Guldil nal rëy shtë ra israelitë?

Bëquebi më:

—Mizmë lë'ël guní'íl dí'dzë ni.

³ Ra jëfë shtë ra bëshuzi nalë bë'në rall acusar lë'ë më.

⁴ Stubi vueltë guna'bë dí'dzë Pilato lu më:

—¿Pëguëa' adë pë rni'íl? Blac cusë quëgdchi'bë rall cuntrë lë'ël.

⁵ Perë Jesús dchisë bëá'ni', nu nalë guasë ldu'u Pilato.

Bë'në rall condenar Jesús lu galguti

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

⁶ Durantë dzë shtë laní napë Pilato custumbrë guëldá'all tubi prësi, el quë narac shtu'u mënë guëru'u librë.

⁷ Lachigui'bë nanú tubi prësi nalë Barrabás. Lë'ëll con ra sa'll lachigui'bë, gudini rall mënë iurë bëdzatsu rall cuntrë gubiernë.

⁸ Bidë mënë lu Pilato tē guëna'bë rall gunë Pilato ziquë custumbrë shtënëll.

⁹ Guna'bë dí'dzë Pilato lu ra mënë ni:

—¿Guadë narac shtu'u tē guëdë'a libertá, Jesús naná rëy shtë tē?

¹⁰ Guc bë'a Pilato por mbidi ra jëfë shtë ra bëshuzi bë'në rall intriegu lë'ë Jesús.

¹¹ Perë ra jëfë shtë bëshuzi bëtsatsu rall ra mënë parë guëna'bë rall guëdë'e Pilato libertá Barrabás.

¹² Iurní Pilato guna'bë dí'dzë lu rall stubi vueltë:

—¿Perë pë rac shtu'u tē guna con Jesús? el quë narní'í tē: “Rëy shtë nacuni Israel”.

¹³ Iurní gurushtía'í rall fuertë; guní'í rall:

—Gati nguui rë'í lu cruz.

¹⁴ Pilato guní'í:

—¿Pëllë mal bë'nëll?

Perë lë'ë rall más fuertë gurushtía'í rall lu Pilato. Guní'í rall:

—Gati nguui rë'í. Gátill; gátill.

¹⁵ Pilato guc shtú'ull guëa'nëll bien con ra mënë; bédë'ëll libertá Barrabás. Despuësë de bédë'ë ra suldadë galnë shtë chicuti lë'ë më, bë'në Pilato intriegu lë'ë më tē parë guëquë'ë rall Jesús lu cruz.

¹⁶ Iurní ra suldadë bia'a rall Jesús parë rualdëa' shtë palaci. Lugar ni lë Pretorio. Bédëa grë ra suldadë.

¹⁷ Bëgacu rall lë'ë më tubi lari color guindë. Bënsta'u rall tubi corunë guitsë; gulú rallin guëc më.

¹⁸ Guzublú bë'në rall saludar lë'ë më de burnë. Guní'í rall:

—Guëbani Rëy shtë mënë israelitë.

¹⁹ Bédë'ë rall galnë guëc më con hiaguë. Bëchi'bë shënë rall lu më; bëzullibi rall lu më; bë'në rall rëspëti lë'ë më ziquë burnë.

²⁰ Despuësë de ni, bëdchisú rall lari guindë nanacu më tē parë bëgacu rall shabë më stubi vueltë. Lueguë bia'a rall lë'í'í fuërë rua' guë'dchi tē gunë rall crucificar lë'ë më.

Bëquë'ë rall lë'ë Jesús lu cruz

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

²¹ Ziadëdë tubi nguui nezë; lëll Simón. Guall lachi perë hia ze'dë guëdchiníll guë'dchi. Simón nall shtadë Alejandro nu Rufo. Bë'në ra suldadë punërë lë'ë Simón tē guá'all cruz shtë Jesús.

²² Bia'a rall lë'ë Jesús tubi lugar nalë Gógota, narunë cuntienë Lugar shtë Calavera.

²³ Bédë'ë rall vini nanutsë mirra perë lë'ë më adë bií'di'í mëhin.

²⁴ Iurní bë'në rall crucificar lë'ë më, nu ra suldadë gudchitë rall dado nia guadë nagunë gan shabë më. Mudë ni gudi'dzë rall shabë më.

²⁵ Rquë guë'ë rsili bë'në rall crucificar lë'ë më.

²⁶ Nu bëquë'ë rall tubi letrërë guëc cruz naná causë shtë më; rni'in: "Rëy shtë naci-uni Israel".

²⁷ Nu bëquë'ë rall chupë nguba'në lu cruz; túbill ladë ldi, stúbill ladë rubësë. [

²⁸ Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Bë'në rall tratar lë'ë më ziquë nguba'në".]

²⁹ Grë mënë nardëdë lugar ni, bë'në rall burnë; rni'bi guëc rall lu më; guni'i rall:

—Ja, lë'ël rni'ill, guëcuel iádu'u ru'bë nu dzë tsunë guëabri guëzá'alin stubi.

³⁰ Bieti lu cruz; bë'në salvar mizmë lë'ël.

³¹ Nu ra principal bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, bë'në rall burnë; guni'i lu sa' rall:

—Bë'nëll salvar stubi mënë perë el mizmë lë'ëll adë gúnëdi'ill gan gúnëll salvar lë'ëll. Guní'ill nall Cristo.

³² Si talë nall Rëy shtë më israelitë, pues guëldáguëll lë'ëll lu cruz të guëná hia'a, iurní tsaldí ldu'u hia'a shtë'dzëll.

Nu ra mënë nall naguc crucificar con lë'ë më bë'në rall burnë lë'ë më.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³ Iurë bëga'a rquë chi'bë chupë, bëcahi guëdubi guë'dchiliu hashtë rquë tsunë guadze'.

³⁴ Mizmë iurë rquë tsunë, fuertë guni'i më:

—Eloi, Eloi, lama sabactani. (Di'dzë ni runë cuntienë: Dios mio, Dios mio, ¿pëguëa' bësá'nël na?)

³⁵ Bëldá ra nguui nazú guëlla' lu cruz bini rall pë guni'i më. Repi rall lu sa' rall:

—Guná: lë'ë nguui rë' cagná'bëll Elías.

³⁶ Lueguë tubi nazuga'a ndë guaglú'nëll; guaglú'ill tubi spongë. Bëgá'dzëllin con vini hi'. Iurní bëzú'bëll spongë guëc varë të parë gu më vini. Guní'ill lu sa'll:

—Cha bëza'a, guëná hia'a nia zidë Elías të parë guësiéti' lë'ëll lu cruz.

³⁷ Iurní guni'i më fuertë; guti më.

³⁸ Mizmë iurë ni lë'ë cortinë la'ni iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guía'a hashtë guetë.

³⁹ Tubi capitán naná rni'bë'a tubi gahi'u'a suldadë, zull frentë lu cruz; gunall iurë naguti më. Guní'ill:

—De verdá nguui rë' náhi' shini Dios.

⁴⁰ Tambiën zuga'a nga'll bëldá ra na'a. Cagbi'a rall de zitu. Ladi rall zuga'a María Magdalena nu Salomé nu stubi María naná shni'a José nu Jacobo. Jacobo nápëll menor edá.

⁴¹ Ra na'a rë' guanaldë rall lë'ë më iurë ziazú më Galilea. Bë'në rall compa'ni lë'ë më. Nu zac ndë zuga'a stubi shcua'a ra na'a naganualdë lë'ë më hashtë Jerusalén.

Bëga'chi Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² Bëdchini guadze' visperë shtë dzë descansë. Bë'në mënë preparar nagá'u rall parë grëgue'lë dzë laní purquë dzë descansë adë bë'nëdi'i rall dchi'ni.

⁴³ Por ni José naná më guë'dchi Arimatea bëdchinill lu Pilato. Gupë José valurë; guná'bëll permisi lu Pilato të parë guëcá'chill cuerpë shtë Jesús. José guc tubi më principal ladi ra jushtici narunë juzguë. Nu José guëbézëll tiempë iurë guëni'bë'a Dios ziquë Rëy.

⁴⁴ Iurë bini Pilato guti Jesús, guasë ldu'ull. Guná'bëll lë'ë capitán shtë suldadë; guna'bë dí'dzëll si de verdá guti Jesús.

⁴⁵ Capitán rë' bëquebi lu Pilato:

—Verdá nahin; hia guti Jesús.

Iurní bëdë'ë Pilato permisi lë'ë José të parë guëca'chi José cuerpë shtë më.

⁴⁶ José guzi'ill tubi lari naquichi fini; bësié'tëll cuerpë lu cruz nu bëtú'bill cuerpë shtë më con lari. Iurní bëcá'chill lë'ë më la'ni tubi ba'a nana'cta'u la'ni guë'ë. Gudishill tubi guë'ë rua' ba'a.

⁴⁷ María Magdalena nu María shni'a José bëchi Rufo, guná rai' ca bëga'chi Jesús.

16

Guashtë Jesús ladi ra tégulë

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Gudëdë dzë narzi'i ldu'u mënë. María Magdalena nu Salomé nu stubi María shni'a Jacobo, guzi'i rall loción parë tsagte'bi rallin ladi cuerpë shtë më.

² Tumpranë primërë dzë shtë lmalë iurë brëgue'lë, gua rall rua' ba'a. Hia gualdani ngubidzë.

³ Repi lu sa' rall:

—¿Chull guëdchibúsú guë'ë rë' rua' ba'a?

⁴ Iurní guná rai' lë'ë guë'ë naga'a tubi ladë nu nablac llëru'bë guë'ë.

⁵ Guatë rai' la'ni ba'a; guná rai' ladë ldi shtë ba'a tubi nguui nazubë ndë. Nácuhi' tubi lari naquichi. Bëdzëbë rai'.

⁶ Guní'i nguui:

—Adë rdzëbëdi'i të. Lë'ë të caguili të Jesús më Nazaret naguc crucificar. Hia guashtëhi' ladi ra tégulë. Chu nádi'i ndë'ë. Gulë guná catë bëga'chi më.

⁷ Gulë bëagzë nu gulë guni'i lu shini gusë'dë Jesús nu lu Pedro de quë Jesús guzia'a më delantë lu të parë Galilea. Ndë guëná të lu më. Zni guni'i më lu të dizdë más antsë.

⁸ Iurní bëru'u rai'; bëllu'në rai'. Nalë bëdzëbë rai'; bëchi'chi rai' tantë bëdzëguë' ldu'u rai'. Ni tubi adë chu lu biadi'dzëdi'i rai' purquë bëdzëbë rai'.

Guná María Magdalena lu Jesús

(Jn. 20.11-18)

[

⁹ Despuësë guashtë Jesús ladi ra tëgulë, primërë dzë shtë lmalë, bëlua'alú më lu María Magdalena primërë. Antsë bëgú më gadchi mëdzabë la'ni ldu'u María.

¹⁰ María guaguë'në visi lu ra naganaldë lë'ë më antsë. Lë'ë rall nalë riá ldu'u rai' nu ru'në rai'.

¹¹ Iurní bini rai' de quë Jesús nabani stubi nu guná María lúhi', adë gualdí'i ldu'u rai' shtí'dzi'.

*Chupë shmënë Jesús guná rai' lu më
(Lc. 24.13-35)*

¹² Mizmë dzë guadze' chupë shmënë Jesús nazia'a nezë lachi, guná rall lu Jesús. Bëlua'alú më lu rall stubi formë.

¹³ Bëagrí rall guë'dchi nu biadi'dzë rall lu sa' rall de quë bëlua'alú më lu rall perë adë gualdí'i ldu'u sa' rall.

*Bëshe'ldë Jesús ra shini gusë'dë më
tsagni'i rai' diza'quë lu ra mënë*

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ Más guadze' bëlua'alú Jesús lu ra chi'bë tubi shini gusë'dë më; zubë rai' lu mellë. Gudildi më lë'ë rai' purquë naguëdchi ldu'u rai'. Adë gualdí'i ldu'u rai' shtí'dzë sa' rai' naganá lu më despuësë guashtë më ladi ra tëgulë.

¹⁵ Guni'i më lu rai':

—Gulë tsaglua'a diza'quë lu ra mënë narëta' guëdubi guë'dchiliu.

¹⁶ El quë narialdí ldu'i diza'quë nu chubë nísi' gac salvárëll, perë el quë nanëdi'i tsaldí ldu'i diza'quë gac condenárëll.

¹⁷ Sëñi rë' gunë rahin compaño ra narialdí ldu'i shtí'dzë Dios, por pudërë shtëna guëgú rall mëdzabë la'ni ldu'u mënë; guadi'dzë rall dizë naná guënëdi'i rall.

¹⁸ Guëna'zi rall serpientë nu si talë gu rall cusë venenë adë pë gúnëdi'i ra cusë ni. Guëdchi'bë rall guia'a rall guëc ra narac ll'u nu guëac rai'.

*Jesús be'pi lu gube'e
(Lc. 24.50-53)*

¹⁹ Despuësë biadi'dzë më di'dzë ni, be'pi më gube'e. Guzubë më ladë ldi shtë Dios.

²⁰ Ra shini gusë'dë më zia'a rai' nu guaglua'a rai' diza'quë lu grë mënë. Mizmë Dadë Jesús bë'në compaño lë'ë rai'; bë'në rai' milagrë; zni bëlua'a Dios de quë shtí'dzë rai' na verdá.] Amén.

Diza'quë segùn San Lucas

Principi shtë diza'quë

¹ Na Lucas, quëquëa'a librë rë' nu guëshë'ldahin lul Tiófilo con llëru'bë rëspëti. Nanël zihani mënë bëquë'ë rall lo quë nabëlua'a Jesús nu lo quë nabë'në më. Guc shtu'u rall guëquë'ë rall cusë segùn tiempë ecsactë naguquin.

² Bëquë'ë rall lo quë narialdí ldu'u hia'a guquin. Bëquë'ë rall lo quë naguná mënë dizdë tiempë naguzublú ruadi'dzë më diza'quë.

³ Nu guc ldua'a cumë cusë za'quë guëquëa'a tubi histori ecsactë parë gac bë'al verdá na di'dzë rë'. Guna'bë di'dza lu zihani mënë pë guná rall, nu nanëa ra di'dzë rë' na verdá.

⁴ Caquëa'a lul iúbil Tiófilo, parë gac bë'al ra cusë nabëlua'a mënë lul nahin verdá.

Tubi ianglë bënë'në anuci guëdchini Juan Bautista lu guë'dchiliu

⁵ Tiempë dzë ni Herodes guc rëy shtë Judea, nanú tubi bëshuzi lë Zacarías. Náhi' con los de más sáhi' grupë shtë Abías. Tse'lë Zacarías lë Elizabet; shtadë guë'lú Elizabet guc bëshuzi nabërulë Aaron.

⁶ Zacarías nu Elizabet tubldí na shcuendë rai' lu Dios nu bëzu'bë diaguë rai' grë mandamientë nu lëy shtë Dadë Dios. Bënë'në rai' cumprir.

⁷ Gúpëdi'i rai' shíni' purquë Elizabet gúdi'i shíni'. Además de ni guërupë rai' hia më gushë rai'.

⁸ Guzac tubi dzë bë'në tucarë Zacarías gúni' dchi'ni shtë bëshuzi lu Dios segùn turnë grupë shtë Zacarías gunë rai' dchi'ni.

⁹ Ziquë na custumbrë shtë ra bëshuzi, gua rai' tubi pueshtë nia'a chu gunë tucarë tsaldú gushialë lu Dios la'ni iádu'u ru'bë. Bënë'në tucarë Zacarías. Guatëhi' lugar sagradë shtë iádu'u.

¹⁰ Iurë lë'ë ialë rie'qui, grë ra mënë zihani narë rualdëa' shtë iádu'u, quëadi'dzënu rall Dios.

¹¹ Iurní bëlua'alú tubi ianglë shtë Dios lu Zacarías. Zúhi' ladë ldi shtë bëcu'guë catë rie'qui ialë.

¹² Iurë guná Zacarías lu ianglë, bëdzëbë Zacarías; bëdzëlëdi'i Zacarías pë nihúni'.

¹³ Perë lë'ë ianglë guni'i:

—Zacarías, adë rdzëbëdi'il purquë shti'dzël bëdchini lu Dios. Gunë më lo quë narná'bël lu më. Lë'ë tsé'lël Elizabet gapë tubi me'dë naguëdë'ë të lëhi' Juan.

¹⁴ Iurë lë'ë me'dë guëdchini guë'dchiliu, guëquitë ldu'ul nu tsu lëgrë ldu'ul. Zihani mënë guëquitë ldu'u rall iurë lë'ë me'dë galë.

¹⁵ Gáqui' siervë ru'bë shtë Dadë Dios, nu gúdi'i' vini. Gúdi'i' ni tubi clasë licor. Dizdë antsë gáli' hia cabezë Espiritu Santo la'ni ldu'i'.

¹⁶ Guëni'i' shti'dzë Dios nu zihani mënë shtë naciuni Israel guëabrí ldu'u rall con Dadë Dios shtë hia'a.

¹⁷ Shínil quíblú lu el quë naguëshe'ldë Dios. Ziquë guc el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios con llëru'bë pudërë; lëhi' Elías; shínil guëdchini con mizmë pudërë nu llni. Guëni'inú shínil naciuni Israel parë cue za'quë shtadë rall nu shini rall. Guëluá'ai' lu narzu'bë díaguëdi'i shti'dzë Dios parë guëabrí ldu'u rall lu nezë za'quë. Zni gac preparar mënë parë gunë rall sirvë lu Dadë Dios.

¹⁸ Iurní Zacarías guna'bë di'dzë lu ianglë:

—¿Lla gac bë'ahia zni purquë hia gu'sha nu tse'la napë zihani izë?

¹⁹ Iurní bëquebi ianglë:

—Gabriel lëhia. Na zua lu Dios. Bëshe'ldë më na parë zeldë guënia'a lu diza'quë rë'.

²⁰ Perë guná, cumë adë gualdídi'i ldu'ul lo quë nagunia'a lul, gu'pë guéa'nël. Gáquëdi'i guëni'il hashtë guëdchini shínil lu guë'dchiliu. Gac cumpririn segùn tiempë nagunë Dios disponer.

²¹ Ra mënë narë rualdëa' shtë iádu'u quëbezë rall lë'ë Zacarías. Bëdzëlëdi'i rall pë niani'i rall pëzielú quëac ldë'ë Zacarías lugar sagradë,

²² perë iurë gualú bëru'u Zacarías, ráquëdi'i rni'i' Zacarías. Guc bë'a mënë de quë guná Zacarías tubi cusë ru'bë shtë Dios la'ni iádu'u. Purë con guiá'ai' ruadi'dzi' purquë bëá'ni' gu'pë.

²³ Iurní gualú ra dzë nabë'në tucarë gunë Zacarías sirvë la'ni iádu'u, bëabrí lídchi'.

²⁴ Despuësë de ni Elizabet, tse'lë Zacarías, nua shíni'. Adë ca bërú'udi'i Elizabet; guquërëldi' lídchi' por ga'i mbehu.

²⁵ Guní'i' la'ni ldu'i': "Dadë Dios nacabezë gube'e bënë'ei' permisi parë gapa shinia. Bëga'a ldu'u më na; iurní adë rtúdi'i lua lu ra mënë gúpëdia'a shinia."

Tubi ianglë bënë'në anuci guëdchini Jesús

²⁶ Shu'pë mbehu nua shini Elizabet, iurní bëshe'ldë Dios tubi ianglë lë Gabriel parë guanúhi' rsunë lu María naquërelde tubi guë'dchi Nazaret shtë Galilea.

²⁷ María na lliguëna'a. Nápi' compru-misi parë guëtë's'ai' con tubi sultërë lë José. Shtadë guë'lú José guc rëy David.

²⁸ Gabriel guatë lugar catë quërelde María, nu guní'i' lu María:

—Shtsanë. Nalë rac shtu'u Dios lë'ël. Cabezënu më lë'ël. Bënë'ldai' më lë'ël entrë grë ra na'a narë lu guë'dchiliu.

²⁹ Nalë bédzëguëë' ldu'u María; bínì' di'dzë rë'. Adë gurëdchídì' ldu'í'. Runë shgábi' pë runë cuntienë saludë shtë ianglë.

³⁰ Iurní ianglë guní'í:

—María, adë rdzëbëdí'íl. Dios gudilí lë'ël parë gunë më tubi favurë parë lë'ël.

³¹ Shínìl bë'a; gápël tubi shínìl. Lë'ë me'dë naguëdchìni guë'dchìliu, guë'rulëhi' Jesús.

³² Gáqui' tubi më ru'bë. Gápi' lë zndë'ë: Shìni Dios nacabezë gube'e. Nu Dadë Dios guëdë'ë pudërë lë'í' parë guë'nibë'ai' grë mënë israelitë. Cuëzi' lu trunë shtë David, shtadë guë'lúhì'.

³³ Shínìl guë'nibë'ai' guëdubi naciuni Israel parë siembrë, nu guë'nibë'ai' manërë nanápëdí'í fin.

³⁴ Iurní María guna'bë di'dzë lu ianglë:

—¿Lla gac lo quë naguní'íl lua? La'di guë'nëdía'a nguui.

³⁵ Repi ianglë iurní:

—Gaquin por pudërë shtë Espíritu Santo naguëdchìni lúl. Pudërë shtë Dios nacabezë gube'e, guëdchínì' lúl ziquë tubi shcahi naguësë'au lë'ël. Por ní shínìl nagápël, grë mënë shtë guë'dchìliu guë'nì'í rall náhi' santu, shìni Dios.

³⁶ Nu shprímël Elizabet gápi' tubi ngulë'në. Hia më gushë na Elizabet perë guná, hia gac shu'pë mbehu nua shínì', nu rní'í mënë tsúdí'í shínì'.

³⁷ Parë Dios ní tubi cusë nádí'í naganë.

³⁸ Iurní bëquebi María:

—Nahia criadë shtë Dadë Dios. Gaquin según nagunë Dios disponer, cumë ziquë guní'íl lua.

Lueguë lë'ë ianglë zëagzë.

María gua visitë lidchi Elizabet

³⁹ Mizmë ra dzë ní María gua nasesë lu tubi guë'dchi shtë Judea. Guë'dchi ní naquë cula'ni dani.

⁴⁰ Guatë María lidchi Zacarías nu guní'í María lu Elizabet:

—Shtsanë.

⁴¹ Iurë bini Elizabet lo quë naguní'í María, lë'ë me'dë bënë'bi la'ni Elizabet. Mizmë iurní bëdchìni Espíritu Santo parë cuezë'núhi' lë'ë Elizabet.

⁴² Fuertë guní'í' lu María:

—Dios bënë'ldai' lë'ël más quë grë na'a, nu bënë'ldai' më shínìl nanuá'al.

⁴³ ¿Chu nahia bidë guënal na? Nal shni'a më el quë narnibë'a na.

⁴⁴ Iurë binia cha'l, lë'ë me'dë bënë'bi lania por tantë bëquitë ldú'í'.

⁴⁵ Nu nalë dichusë nal purquë gualdí ldú'ul Dios. Gualdí ldú'ul gac cumplir lo quë naguní'í Dios lúl.

⁴⁶ Iurní guní'í María:

Con guëdubinú ldu'a quëhuna alabar Dadë Dios.

⁴⁷ Rquitë ldu'a purquë Dios na Salvador shtëna.

⁴⁸ Bëga'a ldu'u më na; bënë'në më cuendë adë nádía'a më ru'bë sino tubi criadë humildë shtëhi',

perë dizdë iurne' grë mënë naguëdchìni lu guë'dchìliu, guë'nì'í rall bënë'në ldai' më na.

⁴⁹ El quë narnibë'a grë cusë, bënë'nì' cusë ru'bë parë na. Santu na më.

⁵⁰ Siembrë rga'a ldu'u më nu quëhunë më compa'ni grë mënë nanapë rëspëti lu më.

⁵¹ Zihani cusë ru'bë bënë'në më con guia'a më. Bësëllu'në më ra narunë naru'bë con grë shgabë rall.

⁵² Mënë narunë naru'bë, gulaguë rall catë rnibë'a rall, bënë'në Dios,

perë bédë'ëru'u më parë guë'pi guia'a ra mënë narunë narú'bëdí'í lu guë'dchìliu.

⁵³ Bënë'e më cusë za'quë parë ra narldia'në hashtë bielë rall.

Ra ricu bëshe'ldë më; zia'a rall sin adë pë nápëdí'í rall.

⁵⁴ Bënë'në më compa'ni lë'ë ra më israelitë, ra narunë sirvë lu më.

Adë béa'ldëdí'í ldu'u më shmënë më.

⁵⁵ Zni bënë'në më cumplir lo quë naguní'í më lu ra shtadë guë'lú hia'a,

lu Abraham nu lu ra llëbní shtëhi' naná shtadë guë'lú hia'a. Di'dzë ní na parë siembrë.

⁵⁶ María guquërdëdnú Elizabet tsunë mbehu. Iurní bëabri'í ldíchi'.

Bëdchìni Juan lu guë'dchìliu

⁵⁷ Hia gac cumplir timpë gulë shini Elizabet. Gúpi' tubi ngulë'në.

⁵⁸ Iurë ra shvëcìni Elizabet con shfamíli' bini rall de quë bëga'a ldu'u Dios lë'í' nu bédë'ë më tubi shínì', bëdchìni rall nu nalë bëquitë ldu'unú rall Elizabet.

⁵⁹ Gudëdë shunë dzë nu bëdchìni timpë parë gunë bëshuzi cumplir custumbërë religiusë; chuguë du'pë partë delicadë shtë me'dë. Ra mënë gac shtu'u rall niaca'a me'dë ziquë lë shtadë me'dë,

⁶⁰ perë shni'a me'dë guní'í:

—Juan guë'rulë me'dë.

⁶¹ Guni'í rall iurní:

—Ní tubi Juan nídí'í ladi shfamílii.

⁶² Iurní guna'bë di'dzë rall con guia'a rall lu shtadë me'dë parë gac bë'a rall nia chu guë'rulë me'dë; guë'nì'í shtadë me'dë.

⁶³ Zacarías con sëni guná'bëi' tubi tablë parë quë lëtrë luhin. Bëquë'ëi': "Juan guë'rulë me'dë". Grë mënë bédzëguëë' ldu'u rall iurní.

⁶⁴ Mizmë iurní bëabri' guni'í Zacarías. Bënë'bi ldúdzì'. Guzublú biadí'dzi'; guní'í llëru'bë na pudërë shtë Dios.

⁶⁵ Ra mënë naquërdeldë alreduerë lidchi Zacarías, bédzëguëë' ldu'u rai'. Por grë nezë shtë Judea hashtë lu lumë shtë dani, bërë'tsë ra di'dzë pë guc con Elizabet nu Zacarías.

⁶⁶ Grë ra nabini pë guc, bënë rall llgabë nu guni'i rall lu sa' rai:

—¿Pë cha'a gac me'dë?

Rni'i rall zni purquë en verdá cabezënu Dios lë'e me'dë.

Labansë shtënë Zacarías

⁶⁷ Espíritu Santo cabezënu lë'e Zacarías, shtadë Juan, nu guni'i Zacarías di'dzë rë' por pudërë shtë Dios:

⁶⁸ Llëru'bë na pudërë shtë Dios con lë'e hia'a; na hia'a më Israel.

Bidë guëna më lë'e hia'a nu bënë më salvar lë'e hia'a, ra nagulë më.

⁶⁹ Nu bëne'e Dios tubi më ru'bë nagunë salvar lë'e hia'a. Nápi' llëru'bë pudërë.

Bëdchíni' de famili shtë David, el quë nabënë sirvë lu Dios.

⁷⁰ Zni guc cumplir lo quë naguni'i ra mënë nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

Santu na rai'.

⁷¹ Guni'i më dizdë guahietë de quë gunë më salvar lë'e hia'a guia'a ra enemigu shtë hia'a.

Nu gunë më librar lë'e hia'a de grë narldënu lë'e hia'a.

⁷² Gunë më ra cusë rë' purquë bënë më prometer lu shtadë guëlu hia'a de quë guëga'a ldu'u më lë'e hia'a.

⁷³ Bënë më prometer con juramentu lu shtadë guëlu hia'a Abraham

⁷⁴ de quë gunë më salvar lë'e hia'a de grë pudërë nanapë enemigu shtë hia'a parë gac guëdë'na'a sirvë lu më sin adë guëdzëbëdi'ia'a.

⁷⁵ Guëdubi tiempë naguëbánia'a, guëdë'na'a sirvë lu më manërë za'quë sin ni tubi duldë la'ni ldu'u hia'a.

⁷⁶ Lë'ël shinia, Dios nacabezë gube'e, gunë më punërë lë'ël ziquë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios lu ra mënë.

Antsë guëdchíni el quë narribë'a lë'e hia'a, quibëlu lúhi' parë gac preparadë ra mënë parë iurë guëdchíni më.

⁷⁷ Guëni'il lu ra mënë nagulë më lla gac salvar rall të gac perdunë duldë shtë rall.

⁷⁸ Grë ni na por galërğa'a ldu'u më.

Gac cumplirin iurë gue'dë guëdchíni tubi ziquë llni shtë ngubidzë brëgue'lë dizdë nezë guia'a

⁷⁹ të parë guani nezë shtë ra naquërdeldë lu nacahi, ra nardzëbë lu galguti,

të parë cuedchí ldu'u hia'a.

⁸⁰ Juan, shini Zacarías, guarú'bi' nu másru'u riaru'bë llni shtë Dios parë lë'i'. Guërdëli' lugar catë nídi'i mënë. Zni bë'ni'

hashtë dzë guzublu guni'inúhi' ra mënë israelitë diza'quë shtë Dios.

2

Bëdchíni me'dë Jesús lu guë'dchíliu (Mt. 1.18-25)

¹ Tiempë dzë ni César Augusto gubibë'a tsasë cënsë shtë ra mënë guëdubi guë'dchíliu.

² Ni na primërë cënsë naguc dzë na Cirenio guc gubernadurë shtë Siria.

³ Grë mënë gua ladzë shtadë guëlu rai' parë guëdë'ë rai' lë rai'.

⁴ Nu zac bëru'u José guë'dchí Nazaret shtënë regiuni Galílea. Bëdchíni' Belén shtënë regiuni Judea parë guagdë'ëi' lëhi' purquë náhi' famili shtë David nu Belén na guë'dchí shtë David.

⁵ María nápi' comprumisi parë guëtsë'ai' con José. Tiempë ni hia nua shini María.

⁶ Nanú rai' Belén; bëdchíni tiempë parë galë shíni'.

⁷ Ndë bëdchíni primërë me'dë nguui. Bëtu'bi María me'dë tubi lari nu gú'ti' catë rau ma purquë nídi'i lugar catë guë'a'në rai' pusadë.

Bëlu'alú ra ianglë lu ra vëquërë

⁸ Cerquë guë'dchí Belén rëta' ra vëquërë. Quëhapë rall lli'li lachi. Hia na gue'lë.

⁹ Iurní bëdchíni tubi ianglë nabëshe'ldë Dadë Dios. Bëdchíni tubi llni dushë shtë Dios. Rabtsë'ë llni alreduerë de ra vëquërë. Nalë bédzëbë rall.

¹⁰ Iurní repi ianglë:

—Adë rdzëbëdi'i të purquë zeldënu'a tubi nutici za'quë; na parë grë sa' të. Di'dzë ni guësëquitë ldu'u të.

¹¹ Nedzë gulë tubi me'dë guë'dchí shtë David. Na me'dë Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribë'ai'. Náhi' Dadë nagunë salvar lë'e të.

¹² Parë gac bë'a të chu náhi', guëdzëlë të lë'e me'dë dú'bi' tubi ldë lari. Nagá'ai' catë rau ma.

¹³ Mizmë iurní guná vëquërë másru'u zihani ianglë shtë gube'e cula'ni primërë ianglë. Bënë rai' alabar Dios; guni'i rai':

¹⁴ Llëru'bë na pudërë shtë Dios nacabezë más guia'a lu gube'e.

Bënë më tubi favurë parë ra mënë narsëquitë ldu'u lë'e më;

lu guë'dchíliu tsu paz, cuedchí ldu'u mieti.

¹⁵ Iurë ra ianglë bëabrí rai' gube'e, guni'i ra vëquërë lu sa' rai':

—Cha guíá hia'a Belén, nia pë guc de lo quë nabëlu'a Dadë Dios lu hia'a.

¹⁶ Iurní nasesë zia'a rai' Belén. Guná rai' lu María nu José nu me'dë. Lë'e me'dë naga'a catë rau ma.

17 Iurë guná ra vëquërë lu rai', guni'i rall lu ra mënë nazuga'a ndë lo quë naguni'i ianglë lu rall shcuendë me'dë.

18 Grë nazuga'a ndë bini naguni'i vëquërë; bënë rall llgabë gu nanú verdá lo quë naguni'i vëquërë.

19 Perë María adë ruadi'dzëdi'i pë llgabë nananú la'ni ldú'i'. Guagla'guë bënë'i llgabë lla na ra cusë rë'.

20 Ra vëquërë bëabrí rall. Guni'i rall de quë llëru'bë na pudërë shtë Dios. Guni'i rall dushquilli Dios por lo quë guná rall nu lo quë nabini rall. Bëdë'të rall graci lu më purquë grë cusë guc cumplir tal ziquë guni'i ianglë lu rai'.

José nu María guanú rai' Jesús iádu'u ru'bë

21 Gudëdë shunë dzë; iurní bëchugüë bëshuzi du'pë gui'di shtë partë delicadë shtë me'dë. Bërulë me'dë Jesús, el mizmë naguni'i ianglë lu María antsë lé'i' gua'a shíni'.

22 Iurë gualú cuarenta dzë; iurní bënë'të tucarë gunë María nu José cumplir según léy shtë Moisés të gáqui' limpi. Bënë rai' narunë tucarë tubi na'a narapë me'dë. Por ni José nu María guanú rai' lé'i' Jesús iádu'u ru'bë ciudá Jerusalén. Guagdchinínú rai' lé'i' me'dë lu Dadë Dios.

23 Bënë rai' ni purquë naescritë la'ni léy shtë Dios narni': "Primërë ngulë'në naguëne'e Dios parë lé'i' të, gulë tsagdchinínú të me'dë lu Dadë Dios purquë náhi' parë lé'i' më".

24 Nu zac María nu José bëdë'të rai' chupë ma'ñi gati ra ziquë ofrendë lu Dios purquë léy shtë Dios rni': "Ra prubi gunë rall ofrecë'rë chupë guguë u chupë palumë bi'chi".

25 Tiempë ni guquërdë tubi nguui guë'dchi Jerusalén. Léhi' Simeón nu tubldí na shcuëndi' lu Dios. Bënë'i' cumplir shti'dzë më. Nu cabézi' guëdchini tubi nagunë salvar naciuni Israel de grë enemigu shtë rall. Espíritu Santo cabezë'núhi' Simeón.

26 Bëdchini tubi di'dzë lu Simeón por pudërë shtë Espíritu Santo de quë adë gátidi'i Simeón hashtë despuësë guënáhi' lu Cristo, el quë nagudíli Dios parë guë'nibé'ai'.

27 Espíritu Santo bënë'i' compa'ni lé'i' Simeón të guáhi' iádu'u ru'bë mizmë tiempë bëdchini María nu José parë guëdchinínú rai' me'dë Jesús lu Dios, nu bënë rai' ofrecë'rë chupë ma lu më. Bënë rai' cumplir léy shtë Dios.

28 Simeón gudëdchi lé'i' me'dë. Bënë Simeón alabar Dios; guni'i Simeón:

29 Dadë, iurne' nahia cunformë; gualú shchi'nia.

Cuntëntë gatia purquë bënë'l cumplir lo quë naguní'il lua.

30 Gunahia con prupi sluhia lu nagunë salvar lé'i' na'a.

Bëshé'ldël nguui ni.

31 Bëshé'ldël lé'i' delantë grë ra naciuni shtë guë'dchiliu të guená rall lu Salvador.

32 Lé'i' náhi' ziquë na llni parë guëziani' lu ra mënë nanádi'i më israelitë; gac bë'a rall shti'dzi',

nu por lé'i' ra më israelitë nagudíli, gapë rall hunurë.

33 José con shni'a Jesús guasë ldu'u rai' iurë bini rai' lo quë naguni'i Simeón.

34 Simeón guna'bë lu Dios të gunë l dai' më lé'i' rai'. Nu guni'i Simeón lu María:

—Guná, por lo quë nagunë me'dë rë' zihani mënë israelitë tsabi'guë rall lu Dios, nu zihani rall guë'niti rall lu më. Shti'dzi' gac ziquë sēñi parë ra mënë naquërdë tiempë ne' perë gunë rall cuntrë lé'i'.

35 Perë lé'i'el, María, gápël dulurë ziquë tubi spadë dëdë laguë la'ni ldú'ul. Por me'dë rë' llgabë naga'chi shtë zihani mënë, guëru'u rahin lu llni.

36 Nu zac la'ni Jerusalén nanú tubi na'a lë Ana naná shtsa'pë Fanuel. Aser guc shtadë guélú rai'. Ana guc tubi siervë nabadi'dzë shti'dzë Dios, perë hia gú'shi'. Llígui' bëtsé'ai'. Gubaninúhi' tsé'li' gadchi izë, guti tsé'li'.

37 Béa'ni' viudë; ne' nápi' ochenta y cuatro izë. Grë ra dzë riáhi' iádu'u. Dzë la gue'lë rúni' adorar Dios. Ruadi'dzë'núhi' Dios nu rúni' ayunë.

38 Mërë iurní guabi'guë Ana catë cabezë José nu María con me'dë, bëdë'e Ana graci lu Dios. Guagla'guë biadi'dzë'nú Ana lu ra mënë naquëbezë el quë naguëshe'ldë Dios parë gúni' salvar naciuni Israel. Jesús na el quë nabëshë'ldë Dios, guni'i Ana.

Bëabrí José nu María guë'dchi Nazaret

39 Iurní gualú bënë María nu José cumplir grë narunë tucarë según léy shtë Dios iurë lé'i' primërë shini mënë guëdchini guë'dchiliu, bëabrí rai' Galilea hashtë guë'dchi Nazaret, ladzë María nu José.

40 Lé'i' me'dë guaru'bë con llëru'bë llni shtë Dios. Bënë Dios compa'ni lé'i' nu bënë l dai' më guëqui'.

Gua Jesús visitë iádu'u ru'bë

41 Cadë izë ria shtadë Jesús Jerusalén parë gac laní Pascu.

42 Chi'bë chupë izë napë Jesús, iurní gua rai' Jerusalén ziquë na custumbrë shtë rai'.

43 Iurë gualú laní, guna'zi rai' nezë Nazaret. Hia Jesús béa'ni' Jerusalén perë adë bëdë'edi'i rai' cuendë.

44 Bënë rai' llgabë Jesús ze'dë ladi ra mënë naze'dë'nú rai'. Hia guc tubi dzë ze'dë guëzë rai', iurní guatili rai' shini rai' entrë shfamili rai' nu entrë los de más sa' rai'.

⁴⁵ Adë bëdzëlëdi' i rai' Jesús. Iurní bëabrí rai' Jerusalén parë tsatili rai' Jesús.

⁴⁶ Gudëdë tsunë dzë; bëdzëli' la'ni iádu'u. Zubënúhi' ra mësë narlua'a lëy shtë Moisés. Caquë diaguë Jesús shti'dzë rall nu zac guna'bë di'dzi' lu rall.

⁴⁷ Grë nabini naguni'i Jesús, bëdzëguëe' ldu'u rall tantë ráqui' nu manërë rquëbi' lu shti'dzë ra mësë.

⁴⁸ Iurë lë'ë shtádi' bëdchini con shní'ai', bëdzëguëe' ldu'u rai'. Iurní guni'i María:

—Llga'në, çpëzielú b'ë'nël zni'i con lë'ë na'a? Shtádël nu lë'ë na nalë rquëdi'ni ldu'u na'a; zudili na'a lë'ël.

⁴⁹ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—Çpëzielú quëguili të na stubi lugar? ÇPë adë rac b'ë'adi'i të napë quë guna lo quë narac shtu'u Shtada?

⁵⁰ Perë lë'ë rai' adë gac b'ë'adi'i rai' pë runë cuntienë shti'dzë Jesús.

⁵¹ Lueguë bëabrí Jesús con lë'ë rai' guë'dchi Nazaret. Guagla'guë bëzu'bë diaguë Jesús lu shtádi'. Hia shní'ai' quëhúni' tantë llgabë la'ni ldú'i' perë adë chu lu biadí'dzëdi'i' pë llgabë nápi'.

⁵² Jesús guagla'guë guarú'bi' nu bëdë'ë Dios llni guëqui'. Grë lo quë nabë'ni', bëa'nin bien lu Dios nu lu ra mënë.

3

Juan Bautista quëadi'dzë lugar catë nídi'i mënë

(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

¹ La'ni izë che'ñi shtë gubernë Tiberio César naná rëy rumanë, Poncio Pilato gac gubernadurë shtë Judea. Herodes gac gubernadurë shtë Galilea. Lë'ë bëchill, Felipe, gac gubernadurë shtë Iturea nu Traconite. Lisánias gac gubernadurë shtë Abilinia.

² Anás nu Caifás na rall primërë bëshuzi namás rribë'a. La'ni ra dzë ni bëdchini shti'dzë Dios lu Juan, shini Zacarías, lugar catë nídi'i mënë.

³ Juan zia'a zihani nezë. Guagni' lu ra mënë naquërelde guëlladchi rua' guëë'gu Jordán. Guni'i' lu ra mënë chubë nisë rall parë gac b'ë'a mieti gunë nadzë'ë mudë nanabani rall, zni gac perdunë duldë shtë rall.

⁴ Zni b'ë'në Juan según nabëquë'ë Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios. Bëquë'ë Isaías:

Nanú tubi narni'i fuertë lugar catë quërelde'ë mënë.

Guni'i': "Gulë b'ë'në preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi parë iurë lë'ë më guëdchini.

⁵ Grë bërrancu guëdzë'.

Grë dani con ra lumë gaquin tubldí.

Grë nezë lecu guëldí rahin.

Ra nezë despareju guëac za'quin.

⁶ Grë ra mënë shtë guë'dchiliu guë'ná rall lla mudë guëzunë më almë shtë ra mënë parë gac salvar rall."

⁷ Iurë bëdchini zihani mënë lu Juan parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë rall, guni'i Juan:

—Na të ziquë shini mbe'ldë. Gunë më juzguë lë'ë të. Nídi'i mudë guëru'u të sin quë adë gac juzguë të.

⁸ Si talë gunë nadzë'ë të mudë nabani të, gulë gac të ziquë hiaguë nardë'ë nashi. Gulë b'ë'në bien lu sa' të. Adë gápëdi'i të confiansë purquë na të llëbni Abraham gunë Dios salvar lë'ë të purquë rnia'a lu të, napë më pudërë parë lë'ë guë'ë rë' gac rahin llëbni Abraham.

⁹ Mizmë iurne' ziquë guiubëaguë nalistë parë chuguë ra hiaguë, grë ra hiaguë nanápëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsahin lu gui'i.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë ra mënë zihani:

—ÇPë rac shtu'u Dios guëdë'në na'a?

¹¹ Juan bëquebi:

—El quë nanapë chupë manguë, guëdë'ëll tubi ca'a el quë nabë'nápëdi'i. El quë nanapë naguëda'u, quí'dzëllin ca'a nabë'nápëdi'i.

¹² Nu bëdchini bëldá cubradurë shtë impuestë parë chubë nisë rall. Guna'bë di'dzë rall lu Juan:

—Mësë. ÇPë guëdë'në na'a?

¹³ Juan guni'i:

—Adë rúnëdi'i të cubrë más de lo quë narni'i lëy ca'a të.

¹⁴ Nu bëldá suldadë rumanë guna'bë di'dzë rall:

—Lë'ë na'a, çpë guëdë'në na'a?

Guni'i Juan lu rall:

—Adë cuánëdi'i të shtë mënë con galnë. Adë guëdchisúdi'i të pë shtë mënë con bishi. Gulë gac cunformë lo quë naquëguilli gubernë lë'ë të.

¹⁵ Cumë ziquë ra mënë gualdí ldu'u rall ze'dë guëdchini cusë ru'bë, guni'i rall la'ni ldu'u rall gu lë'ë cha'a Juan náhi' Cristo, el quë nagudili Dios parë guë'nibë'ai'.

¹⁶ Perë Juan bëquebi lu ra mënë:

—Guldía, rchu'bë nisa con nisë perë ze'dë stubi më más nanapë pudërë quë na. Adë rúnëdi'i tucarë guëshaca du gui'di shtë shrachi më. Lë'ë më gunë më stubi cusë. Guëzunë më ldu'u të con Espíritu Santo nu guëné'ei' pudërë. Stubi tantë lë'ë të gunë më juzguë con juici shtë gui'i.

¹⁷ Ziquë tubi narsú b'ë'dchi trigu të parë rru'u gui'lli tubi cu', zni guëdchini më të cuë më ra mënë za'quë parë lë'ë më. Ra mënë narialdídi'i ldu'i Dios tsa rall lu gui'i catë nídi'i fin.

¹⁸ Con ra di'dzë rë' nu con zihani en-señansë, bëlua'a Juan diza'quë lu ra mënë.

¹⁹ Perë Juan guni'i guëc gubernadurë Herodes de quë nádi'i za'quë nabë'në Herodes con tselë bëchi Herodes. Felipe lë

béçhill. Na'a ni lè Herodías. Por zihani cusè mal nabè'nè Herodes guni'i Juan guèquèll.

²⁰ Nu Herodes bè'nèll stubi cusè más naná mal; bëtiá'all lè'è Juan lachigui'bè.

Jesús bëriubè nisè
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Antsè Juan gua lachigui'bè, iurè lè'è ra mènè bëriubè nisè, nu Jesús bëriubè nisè; guzac iurè guni'inú Jesús Dios, iurní bëlla'lè gube'e.

²² Iurní bédchini Espiritu Santo parè cuezènhí lè'è mè. Rluá'ai' ziquè shuèrpè palumè nu bédchini tubi bè nezè lu gube'e nu guni'i bè:

—Lè'èl nal shinia narak shtua'a. Nalè rquitè ldua'a rnahia lul.

Ra shtadè guèlú Jesús
(Mt. 1.1-17)

²³ Jesús napè galdè bi chi izè, iurní guzublú bëlua'a mè lè'è ra mènè. Grè ra mènè gualdí ldu'u rall Jesús na shini José. Shtadè José guc Eli.

²⁴ Shtadè Elí guc Matat. Shtadè Matat guc Leví. Shtadè Leví guc Melqui. Shtadè Melqui guc Jana. Shtadè Jana guc José.

²⁵ Shtadè José guc Matatías. Shtadè Matatías guc Amós. Shtadè Amós guc Nahum. Shtadè Nahum guc Eslí. Shtadè Eslí guc Nagai.

²⁶ Shtadè Nagai guc Maat. Shtadè Maat guc Matatías. Shtadè Matatías guc Semei. Shtadè Semei guc José. Shtadè José guc Judá.

²⁷ Shtadè Judá guc Joana. Shtadè Joana guc Resa. Shtadè Resa guc Zorobabel. Shtadè Zorobabel guc Salatiel. Shtadè Salatiel guc Neri.

²⁸ Shtadè Neri guc Melqui. Shtadè Melqui guc Adi. Shtadè Adi guc Cosam. Shtadè Cosam guc Elmodam. Shtadè Elmodam guc Er.

²⁹ Shtadè Er guc Josué. Shtadè Josué guc Eliezer. Shtadè Eliezer guc Jorim. Shtadè Jorim guc Matat.

³⁰ Shtadè Matat guc Leví. Shtadè Leví guc Simeón. Shtadè Simeón guc Judá. Shtadè Judá guc José. Shtadè José guc Jonan. Shtadè Jonan guc Eliaquim.

³¹ Shtadè Eliaquim guc Melea. Shtadè Melea guc Mainán. Shtadè Mainán guc Matata. Shtadè Matata guc Natán. Shtadè Natán guc David.

³² Shtadè David guc Isaí. Shtadè Isaí guc Obed. Shtadè Obed guc Booz. Shtadè Booz guc Salmón. Shtadè Salmón guc Naasón.

³³ Shtadè Naasón guc Aminadab. Shtadè Aminadab guc Aram. Shtadè Aram guc Esrom. Shtadè Esrom guc Fares. Shtadè Fares guc Judá.

³⁴ Shtadè Judá guc Jacob. Shtadè Jacob guc Isaac. Shtadè Isaac guc Abraham.

Shtadè Abraham guc Taré. Shtadè Taré guc Nacor.

³⁵ Shtadè Nacor guc Serug. Shtadè Serug guc Ragau. Shtadè Ragau guc Peleg. Shtadè Peleg guc Heber. Shtadè Heber guc Sala.

³⁶ Shtadè Sala guc Cainán. Shtadè Cainán guc Arfaxad. Shtadè Arfaxad guc Sem. Shtadè Sem guc Noé. Shtadè Noé guc Lamec.

³⁷ Shtadè Lamec guc Musalén. Shtadè Musalén guc Enoc. Shtadè Enoc guc Jared. Shtadè Jared guc Mahalaleel. Shtadè Mahalaleel guc Cainán.

³⁸ Shtadè Cainán guc Enós. Shtadè Enós guc Set. Shtadè Set guc Adán. Adán na shini Dios.

4

Niasiguè mëdzabè lè'è Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Jesús bèsè'a'nè guèè'gu Jordán, nu guc mè completamente de acuerdè con lo què narak shtu'u Espiritu Santo. Iurní Espiritu Santo bia'a lè'è Jesús catè nídi'i mènè.

² Hia ndè guquèrèldè mè cuarenta dzè. Durantè guèdubi tiempè ni adè gudáudi'i mè, nu bédchini mëdzabè Satanás parè guètè'dè mëdzabè prèbè lè'è mè tè niasiguè mëdzabè lè'è mè. Iurè gualú cuarenta dzè, bédchini galèrdia'nè ldu'u mè.

³ Guni'i mëdzabè lu Jesús:

—Si talè rni'il nal shini Dios, guni'i lu guè'è rè' guèaquin guetèshildi gaul.

⁴ Jesús repi lull:

—Naescritè la'ni shti'dzè Dios: “Lèdè niá'asèdi'i guetèshildi guèbani nguui sino por grè di'dzè narni'i Dios guèbani nguui”.

⁵ Iurní bia'a mëdzabè lè'è Jesús lu guèc dani ru'bè. Mizmè iurní bëlua'all grè lugar catè rribè'a ra mènè. Guná mè lu rahin tubi chupè mumèntè.

⁶ Repi mëdzabè lu mè:

—Grè ndè'è guènehia cá'al con grè cusè za'què nananú lu guè'dchiliu. Guèribè'al rahin. Bèna recibir pudèrè guèribè'ahia grè cusè ni, nu guèdè'ahin ca'a el què naquèhuna disponer.

⁷ Grè guèribè'al si talè guèzullibil lua nu gúnèl adorar na.

⁸ Perè Jesús repi:

—Guabsú lua. Naescritè la'ni shti'dzè Dios: “Sulè Dadè Dios gúnèl adorar. Sulè lè'è mè guèzu'bè diáguèl.”

⁹ Despuèsè lè'è mëdzabè bia'a lè'è mè ciudá Jerusalén catè zubè iádu'u ru'bè. Zia'anú mëdzabè lè'è mè guèc iádu'u. Iurní guni'i mëdzabè:

—Si talè guldil rni'il nal shini Dios, bëru'ldè lè'èl hashtë lu guiu'u

¹⁰ purquè shti'dzè Dios rni'i: Dios guèribè'a ra ianglè parè gapè rai' lè'èl.

11 Gua'a rai' lë'ël guia'a rai' të ni tubi guë'i guënëdi'i guëa'.

12 Iurní Jesús guni'i' lu mëdzabë:
—Nu zac shti'dzë Dios rni'i: “Adë rtë'dëdi'il prëbë lë'ë Dadë Dios shtënë të. Adë rünëdi'il obligar lë'i'.”

13 Dupësë gualú zihani prëbë shtë mëdzabë nihunë më mal, bësëa'nëll lë'ë më por tubi tiempë.

*Jesús guzublú dchi'ni shtëni' Galilea
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)*

14 Completamentë cabezënu Espiritu Santo Jesús; bëabré më Galilea. Bërë'tsë famë shtë më grëtë' guë'dchi alreduredë de regiuni ni.

15 Quëgluá'ai' la'ni grë iádu'u shtë më israelitë, nu grë mëne guni'i rall napë më llëru'bë pudërë.

*Jesús nanú Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)*

16 Be'dë guëzë Jesús Nazaret catë guarú'bi'. Guzac tubi dzë descansë gua më iádu'u ziquë custumbrë shtëhi'. Guasuldí më parë gu'ldë më shti'dzë Dios.

17 Bëdë'ë mëne nabëquë'ë Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëdchili më luhin catë bëdzëlë më nani'i zni:

18 Espiritu shtë Dadë Dios cabezënu'a. Gudili më na parë guënia'a diza'quë lu ra prubi, ra nadë guënëdi'i Dios.

Bëshe'ldë më na parë gac librë ra naná bajo ordë shtë mëdzabë.

Nu nahia parë guëabré slu ra ciegu, gac bë'a rall shnezë Dios.

Nu nahia parë cuedchí ldu'u ra naná rzac zi.
19 Nu bëshe'ldë më na parë guadi'dza de quë bëga'a tiempë za'quë gunë më favurë parë mëne narëta' lu guë'dchiliu.

20 Iurní bëtü'bi Jesús librë nu bëdë'ë mëhin guia'a el quë nacanihapë ra librë. Iurní guzubë më. Grë ra mëne narëta' la'ni iádu'u, rbi'a rall lu më.

21 Jesús guzublú biadi'dzi' lu rall:
—Nedzë guc cumplir shti'dzë Dios rë' mientras bini të di'dzë rë'.

22 Grë mëne cagni'i bien na shti'dzë Jesús. Bëdzëguë' ldu'u rall diza'quë naguni'i më tantë nasa'a rac më. Nu guni'i lu sa' rall:

—Ndë'ë naruadi'dzë, nadë más nall shini José.

23 Iurní Jesús guni'i lu rall:
—Seguramentë guëni'i të lua dichë narni'i: “Ducturë, bënëac mizmë lë'ël”. Nu guëni'i të lua: “Lo quë nabë'nëll ladi guë'dchi Capernaum, bë'në ra cusë rë' ládzël. Bini na'a lo quë nabë'nëll guë'dchi Capernaum.”

24 Guagla'guë biadi'dzë më:
—En verdá rnia'a lu të, ra mëne adë nápëdi'i rall rëspëti parë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios si talë náhi' më ladzë rall.

25 Guldía, tiempë shtë Elías nanú zihani viudë ladi ra më israelitë. Guláguëdi'i guiu por tsunë izë guërduldë, nu gu' gubini guëdubi naciuni rë'.

26 Perë Dios bëshe'ldë lë'ë Elías guë'dchi Sarepta shtë Sidón parë guëni'i' lu tubi viudë nananú ladi guë'dchi rë'. Adë bëshë'ldëdi'i Dios lë'ë Elías lu ra viudë nananú ladi mëne Israel.

27 Nu tiempë guahietë ladi naciuni Israel, nanú zihani narac llü'u galguidzë naru'dzë ládi'. Tiempë ni nanú Eliseo el quë nabi-adi'dzë shti'dzë Dios, perë ni tubi mëne narac llü'u galguidzë ni ladi mëne Israel, bëáquëdi'i rall. Perë Naamán sulamëntë bëáquëll por pudërë shtë Dios. Nu lë'ël nall mëne shtë Siria, lëdëdi'i shtë naciuni Israel.
28 Iurë bini ra mëne di'dzë rë', grë ra narë la'ni iádu'u, nalë bëldë rall.

29 Lueguë gulú rall lë'ë Jesús rua' guë'dchi nu bia'a rall lë'i' guia'a rua' tubi bërrancu të parë guëldaguë rall lë'ë më la'ni parë gáti'. Guë'dchi Nazaret zubë lu dani rë',

30 perë Jesús gudëdë lu rall parë guzia'a më stubi ladë.

*Jesús bënëac tubi nguiu nanapë mëdzabë la'ni ldu'ull
(Mr. 1.21-28)*

31 Gua Jesús Capernaum ciudá shtë Galilea. Ziaglua'a më stubi la'ni iádu'u ra dzë narzi'i ldu'u mëne.

32 Iurní bëdzëguë' ldu'u mëne ldoi' nu di'dzë naruadi'dzë më. Bënguë bë'a rall de quë bëlua'a Jesús con pudërë shtë Dios.

33 La'ni iádu'u nanú tubi nguiu nanapë mëdzabë mal la'ni ldu'ull. Fuertë gurush-tiall. Guní'ill:

34 —¿Pë nápël con lë'ë na'a, Jesús më Nazaret? ¿Pë zé'dël parë guëzalul lë'ë na'a? Nanëa chu nal. Nalimpi ldu'ul lu Dios.

35 Iurní Jesús guni'i guëc mëdzabë. Guni'i Jesús fuertë lu espíritu mal:

—Guitségá, nu bëru'u de lë'ël.

Iurní mëdzabë bëru'ldë lë'ë nguiu ni lu guiu'u delantë lu ra mëne. Bëru'u mëdzabë sin adë pë bë'nënëdi'ill.

36 Grë mëne bëdzëguë' ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pëllë ldoi' cubi rë'? Jesús rnibë'a ra mëdzabë. Nápi' pudërë parë rgúhi' mëdzabë la'ni ldu'u mëne. Rzu'bë diaguë ra mëdzabë shti'dzi'.

37 Por guëdubi nezë bërë'tsë di'dzë nabë'në Jesús.

*Jesús bënëac suëgrë Simón Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)*

38 Iurní Jesús bëru'u iádu'u. Gua më lidchi Simón Pedro nu guatë më la'ni hiu'u. Suëgrë Simón rac llü'ull; ráquëll shldi ru'bë. Bë'në mëne ruëguë lu Jesús gunëac më lë'ë na'a.

³⁹ Iurní bēa'chi mē, guná mē lu narac ll'u'u. Fuertē guni'i mē lu shldi. Lueguē bēru'u shldi. Lueguē lueguē guashtē na'a nu bēd'ē na'a nagáu rai'.

Jesús bēnēac zihani ra narac ll'u'u
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ Iurē gua'zē ngubidzē, grē ra narac ll'u'u nu ra nanapē grē clasē galguidzē, be'dēnū ra mēnē lē'ē rall lu Jesús. Bēdchi'bē mē guia'a mē guēc rall. Grē rall bēac rall.

⁴¹ Nu bēgú mē zihani mēdzabē nananū la'ni ldu'u mēnē. Gurushtíá ra mēdzabē. Guni'i rall:

—Lē'ēl nal shini Dios.

Perē lē'ē Jesús bēsēac dchi lē'ē rall nu guni'i mē fuertē lu rall tē adē guadi'dzēdi'i rall purquē guc bē'a rall na mē Cristo el quē nagudili Dios parē guēnibē'ai'.

Jesús guaglua'a regiuni Galilea
(Mr. 1.35-39)

⁴² Iurē brēgue'lē, bēru'u Jesús guē'dchi rē'. Zia'a mē tubi lugar catē nídi'i mēnē. Lē'ē ra mēnē caguili rall lē'ē mē. Bēdchini rall catē cabezē mē. Rac shtu'u rall guēa'nēnū mē lē'ē rall. Guni'i rall adē guēsēa'nē mē lē'ē rall,

⁴³ perē Jesús guni'i:

—Rqui'ni tsahia grē ra guē'dchi parē guadi'dza diza'quē lla tsuté mēnē catē rñibē'a Dios. Parē ni bēshe'ldē Dios na.

⁴⁴ Nu guagla'guē biadi'dzē mē diza'quē la'ni iádu'u catē quērēldē ra mēnē israelitē.

5

Jesús bē'nē milagrē catē rga'a mbeldē
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ Guzac tubi dzē nanū Jesús rua'nisē ru'bē lē Genesaret. Bēdchini mēnē zihani hashtē rte'e mēnē lē'ē mē. Rac shtu'u rall guini rall shti'dzē Dios.

² Jesús guná lu chupē barcu nananū rua'nisē. Ra narna'zi mbeldē bēru'u rall la'ni barcu nu caguibi rall guē'shu shtē mbeldē.

³ Iurní guatē mē la'ni barcu shtē Simón Pedro. Guni'i mē lu Pedro guēazē guetē barcu du'pē. Guzubē mē lu barcu tē parē guēlua'a mē diza'quē lu ra mēnē narē rua'nisē ru'bē.

⁴ Iurní gualú biadi'dzē mē, guni'i mē lu Pedro:

—Cha guá hia'a ca más zili nisē tē guētia'a tē guē'shu shtē tē parē guēga'a mbeldē.

⁵ Perē Pedro repi:

—Mēsē, guēdubi gue'lē bēdē'nē na'a dchi'ni sin ni tubi mbeldē gá'adi'i guēga'a. Perē hia quē lē'ēl rñibē'al guētia'a na'a guē'shu la'ni nisē, guēdē'nē na'ain.

⁶ Lueguē bē'nē rai' lo quē naguni'i Jesús. Bēga'a mbeldē zihani hashtē lē'ē guē'shu guzublú chí'ezē.

⁷ Iurní bē'nē rai' sēñi lu sa' rai' nazubē la'ni stubi barcu parē guidē guē'nē rai' compañi. Bēdchini rai'. Bēguē'u' rai' mbeldē la'ni chupē barcu. Por tantē zihani mbeldē hia mērē nē'azē barcu la'ni nisē.

⁸ Iurē guná Simón Pedro zihani mbeldē bēga'a, bēzullibi Pedro lu Jesús nu guni'i Pedro:

—Bēsēa'nē na, Dadē, nahia pecadurē. Napa zihani duldē.

⁹ Zni guni'i Pedro purquē nalē bēdzēguē'ldu'i' nu grē narēta' nga'li bēdzēbē rai' por tantē mbeldē guna'zi rai'.

¹⁰ Nanū Jacobo nu bēchill Juan nga'li. Bē'nēnū rai' dchi'ni con Pedro. Na Jacobo nu Juan shini Zebedeo. Nalē bēdzēguē'ldu'u rai'. Iurní Jesús guni'i lu Pedro:

—Adē rdzēbēdi'il. Ziquē nal pescadurē iurne', zni gáquēl pescadurē; gue'dēnūl mēnē lua.

¹¹ Iurní gulú rai' barcu rua'nisē catē na guiu'u. Bēsēa'nē rai' dchi'ni nu guanaldē rai' lē'ē Jesús.

Jesús bēnēac narac ll'u'u galguidzē ru'dzē ládi'

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² Guzac ladi tubi guē'dchi, bēdchini tubi nguui lu Jesús. Rac ll'u'ull galguidzē naru'dzē ládi' guēdubi cuerpē shtēnēll. Bēzullibill lu mē hashtē bēdchini luquēll lu guiu'u. Bē'nēll ruēguē lu mē:

—Dadē si talē rac shtu'ul, záquēl gunēáquēl na.

¹³ Iurní Jesús bēdchi'bē mē guia'a mē guēquēll. Guni'i mē:

—Rac shtua'a. Guēac galguidzē shtēnēll.

Niá'asē gualú guni'i Jesús di'dzē rē', lueguē bēáquēll.

¹⁴ Iurní Jesús gunibē'a lē'ēll adē chu lu guadi'dzēll. Guni'i mē:

—Gua iádu'u; tsagnal bēshuzi parē guēnā bēshuzi lul. Nu bē'nē ziquē guni'i Moisés shcuendē ra narac ll'u'u galguidzē ládi' perē bēac rall. Gūnēlin parē grē mēnē gac bē'a rall de verdá hia bēáquēll.

¹⁵ Guēdubi nezē ruadi'dzē mēnē lo quē nabē'nē Jesús nu guaglá'guēru'u bērē'tsē naguni'i mēnē de lē'ē mē. Zihani mēnē bēdēá parē guēquē diaguē rall shti'dzē mē nu parē gunēac mē narac ll'u'u.

¹⁶ Perē Jesús zia'a tubi lugar catē nídi'i mēnē. Nga'li biadi'dzēnūhi' Dios.

Jesús bēnēac tubi nguui narac galguidzē llunguē

(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ Tubi dzē Jesús caglua'a ra mēnē. Ndē nanū bēldá mēnē religijsē fariseos nu mēsē narlua'a lēy shtē Moisés. Guzubē rall. Ze'dē rall zihani guē'dchi shtē Galilea nu Judea. Ze'dē rall de Jerusalén. Jesús napē pudērē shtē Dios parē bēnēac mē narac ll'u'u.

¹⁸ Iurní guzac bédchini bældá nguui; nua'a rall tubi daa' caté dchi'bè tubi nguui narac llunguè. Rac shtu'u rall tsutenú rall narac ll'u'u la'ni hiu'u caté cabezè mè tè gunëac mè lè'èll.

¹⁹ Perè adé gúquèdi'i guédchini rall lu mè tantè zihani mènè. Iurní gùe'pi rall guèc hiu'u guida'a. Gudidè rall dèllè guèc hiu'u tè parè bældaguè rall daa' caté naga'a nguui narac ll'u'u. Bældaguè rallin entré de ladi ra mènè hashtë delantè lu Jesús.

²⁰ Jesús guná rialdí ldu'u rall lè'è mè. Guni'i mè lu narac ll'u'u:

—Lè'èl, naperdunè duldè shtènèl.

²¹ Iurní lè'è ra mèsè shtë lèy nu ra fariseo guzublú quèhunè rall lligabè. Guni'i rall la'ni ldu'u rall: “¿Chu ndè'è? Blac di'dzè dzabè ruadi'dzèll cuntrè Dios purquè tubsè Dios runè perdunè duldè, lèdè núdi'i mènè.”

²² Perè Jesús guc bè'a pè lligabè quèhunè rall. Iurní guni'i mè:

—¿Pèzielú runè tè lligabè zni'i?

²³ ¿Pè más sencigi guènia'a: “Naperdunè duldè shtènèll”? u guènia'a: “Guasuldí nu guzè”.

²⁴ Parè gac bè'a tè nahia nguui nabèshe'ldè Dios lu guè'dchiliu, nu napa pudèrè parè guna perdunè duldè, gulè guná.

Iurní repi mè lu nguui narac ll'u'u galguidzè llunguè:

—Lul rnia'a, guasuldí. Bètèá shtaa'l nu bèagzè lídchil.

²⁵ Lueguè lè'è nguui narac ll'u'u galguidzè, guasuldíll delantè lu rall. Bètèall shtaa'll nu bèagrill lídchill. Bédè'èll graci lu Dios. Llèru'bè na pudèrè shtë mè, guni'ill.

²⁶ Grè mènè bédzèguèe' ldu'u rall. Guni'i rall llèru'bè na pudèrè shtë Dios. Bèchi'chi rall tantè rdzèbè rall. Guni'i rall:

—Ne' guná hia'a cusè ru'bè nadè ri-asèdi'ia'a.

*Jesús guna'bè lè'è Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)*

²⁷ Iurní Jesús bèru'u guè'dchi ni. Guná mè lu tubi nguui narunè cubrè impuestè. Lèll Leví nu guzúbèll lugar catè riatilli mènè impuestè. Guni'i Jesús lu Leví:

—Gude'e naldè na.

²⁸ Lueguè Leví guasuldill nu guanáldèll lè'è Jesús. Bèsèa'nègall shchi'nill nu grè nashtènèll.

²⁹ Más despuèsè Leví gunibè'a gac tubi laní parè Jesús lídchi Leví. Zihani mènè narunè cubrè impuestè bédchini rall. Lè'è rall con más mènè guzubè rall lu mellè con Leví nu Jesús.

³⁰ Perè ra fariseo nu mèsè shtë ra fariseo guzublú guni'i rall cuntrè ra shini gusè'dè mè; guni'i rall:

—¿Pèzielú raunú tè con ra pecadurè nu con ra narunè cubrè impuestè nu ruu'nú tè lè'è rall?

³¹ Jesús guni'i lu rall:

—Ra narac ll'u'u, rqui'ni rall tubi ducturè perè el què nabèraqùèdi'i, adé rqui'nidi'ill ducturè.

³² Zeldè guèna'ba gac salvar ra pecadurè tè guèabri ldu'u rall con Dios. Na adé zeldè guèna'bèdia'a mènè narni'i nàpèdi'i duldè.

Guna'bè di'dzè mènè lu Jesús shcuendè ayunè

(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Iurní ra fariseo guna'bè di'dzè rall lu Jesús:

—Ra shini gusè'dè Juan Bautista quèhunè rall ayunè zihani vueltè nu zihani ruadi'dzènú rall Dios, nu ra shini gusè'dè fariseo runè rall zni. ¿Pèzielú shini gusè'dèl rau rall; ruu' rall?

³⁴ Jesús guni'i iurní:

—¿Pè zunè tè obligar ra invitatè shtë sa'a gunè rall ayunè mientras cabezènú rall lliguè?

³⁵ Perè guédchini dzè hiadè cuezènúdi'i lliguè lè'è rall, iurní sí, gunè rall ayunè.

³⁶ Guni'i Jesús comparaciuni rè':

—Ni tubi chu rúnèdi'i rumiendè lu lari gushè con lari cubi, purquè si talè guèguèu'l lari bèuldè con lari cubi, rche'zè lari cubi. Adé rgá'adi'i rlua'a lari cubi rèu' lu lari gushè.

³⁷ Ni tubi adé rgutsa'u vini cubi la'ni bulsè gushè. Adé gúnèdi'i bulsè gushè gan lu fuersè shtë vini cubi. Rí'ezè bulsè gushè nu lè'è vini guèllè'è lu guiu'u.

³⁸ Por ni rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsè cubi. Iurní lè'è vini nu ra bulsè adé guèntídi'in.

³⁹ El què naru'u vini nanapè tiempè, rac shtú'udi'ill gull vini cubi purquè rni'ill: “Vini nanapè tiempè na mejurè”.

6

Ra shini gusè'dè mè caniaishi rai' du'u shtë trigu

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ Guzac tubi dzè narzi'i ldu'u mènè, gudèdè Jesús con ra shini gusè'dè mè catè nanú trigu. Lè'è shini gusè'dè mè caniaishi rai' du'u shtë trigu nu quèshá guida'a rai' guèc du'u parè guèru'u bè'dchi gau rai'.

² Iurní ra mènè religiosè fariseo nazuga'a nga'li, guná rall pè quèhunè rai'. Guna'bè di'dzè rall lu Jesús:

—¿Pèzielú runè tè lo què naná providè quèhunè tè dzè narzi'i ldu'u mènè?

³ Jesús bèquebi lu rall:

—¿Pè adé bí'ldidi'i tè lo què nabè'nè David guahietè? Iurè bèdia'nè grè shmènè David,

⁴ guatë David lidchi Dios. Guna'zi David guetështildi sagradë nabëdchi'bë bëshuzi lu Dios. Gudáu David. Bëdë'ë David gudáu ra mënë naze'dënu lé'i'. Perë guetështildi sagradë niétiqë bëshuzi ráuhin. Naprovité gau cualquier mënë.

⁵ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Napa derechë guënbë'ahia pë cusë gunë ra mënë dzë descansë.

Tubi nguii nagubidchi tubi guiá'ai'

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Guzac stubi dzë narzi'i ldu'u mënë guatë Jesús iádu'u. Quëglua'a më diza'quë lu ra mënë. Ndë zuga'a tubi nguii nagubidchi guiá'ai' ladë ldi.

⁷ Ra mësë shtë lëy con ra fariseo quëglu'dchi rall lë'ë më parë guëná rall nia pë gunë më dzë narzi'i ldu'u mënë. Quëglu'dchi rall nia zunëac më parë guëdzëlë rall mudë parë pë gunënu rall lë'ë më.

⁸ Perë Jesús guc bë'a pë llgabë quëhunë rall. Iurní guni'i më lu nguii nagubidchi guiá'ai':

—Gude'e ndë'ë nu guasuldí guëläu.

Lë'ë nguii nu guasuldill. Guzull catë guni'i më.

⁹ Iurní guni'i Jesús lu ra nazuga'a:

—Rna'bë di'dza tubi cusë. ¿Pë rni'i lëy shtë hia'a? ¿Gunë nguii bien u gunë nguii mal dzë descansë? ¿Zúnëll rumëdi nguii u zësá'nëll gati nguii?

¹⁰ Iurní Jesús gubi'a lu grë ra mënë nabëdëa nga'li. Guni'i më lu nguii:

—Bëldí guiá'al.

Lueguë bëldí guiá'ai'. Lueguë bëáquëll.

¹¹ Ra fariseo nu ra mësë nalë bëldë rall. Iurní guzublú rall guëna'bë di'dzë lu sa' rall pë gunë rall con Jesús.

Bë'në Jesús nombrar chi'bë chupë shini gusë'dë më

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² La'ni ra dzë ni Jesús zia'a lu dani parë guadi'dzënúhi' Dios. Gua'a gue'lë biadi'dzënúhi' Dios.

¹³ Iurná brëgue'lë guna'bë më ra shini gusë'dë më. Bë'në më nombrar chi'bë chupë mënë parë gac rall poshtë shtë'në më.

¹⁴ Ndë'ë na lë ra poshtë: primë'rë poshtë lë Simón nu bédë'ë më stubi lëhi', bërulëhi' Pedro. En seguidë na Andrés, bëchi Simón. Nanú Jacobo, nu Juan nu Felipe nu Bartolomé,

¹⁵ nu Mateo nu Tomás nu Jacobo. Jacobo na shini Alfeo. Nu bë'në Jesús nombrar Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy.

¹⁶ Nu nanú Judas, shini Jacobo con stubi Judas nabërlé Iscariote, el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Jesús con ra shini gusë'dë më, bietë rai' lu dani. Cabezë rai' lu lumë shtë dani con zihani narianaldë lë'ë më. Nu ze'dë mënë zihani de Judea nu Jerusalén nu ze'dë rall regiuni shtë Tiro nu Sidón naquë rua' nisë ru'bë. Bëdchini rall parë guëquë diaguë rall shti'dzë Jesús, nu parë gunë më rumëdi ra galguidzë shtë rall.

¹⁸ Nu ra nanapë mëdzabë fier la'ni ldu'i, bëac rall.

¹⁹ Grë mënë rac shtu'u rall guëga'ldë rall shabë më parë guëac rall. Bënëac më narac ll'u con pudë'rë shtë'në më.

Ra naguëquitë ldu'u nu ra nadë guëquitëdi'i ldu'i

(Mt. 5.1-12)

²⁰ Iurní Jesús gubi'a lu shini gusë'dë më, nu guni'i':

—Dichusë të, adë nápëdi'i të zihani cusë shtë guë'dchiliu perë rni'bë'a Dios lë'ë të; tsutë të lugar catë na më Rëy.

²¹ 'Dichusë të, napë të nicidá la'ni ldu'u të iurne'. Gunë të recibir lo quë narqui'ni të.

'Dichusë të, lë'ë të naru'në iurne'. Guëquitë ldu'u të.

²² 'Dichusë të iurë rna zá'quëdi'i mënë lu të, nu iurë rgu rall lë'ë të iádu'u, iurë rushtía rall guëc të, nu iurë guëni'i mënë na të cusë mal. Gunë rall grë ndë'ë purquë na të shmëna, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²³ Gulë bëquitë ldu'u të nu gulë bëchesë tantë rquitë ldu'u të dzë naguëni'i mënë cuntrë lë'ë të. Zni ra shtadë guëlü rall bë'në rall cuntrë ra nabiadí'dzë shti'dzë Dios guahietë. Gulë bëquitë ldu'u të purquë napë më tubi premi ru'bë gube'e parë lë'ë të.

²⁴ 'Perë rnia'a lu ra ricu, prubi de lë'ë të purquë hia napë të grë lo quë narsëquitë ldu'u të.

²⁵ 'Nu rnia'a lu të nanapë grë lo quë narac shtu'u të. Prubi de lë'ë të purquë guëdchini tiempë guëa'në të sin quë adë pë nápëdi'i të.

'Nu rnia'a lu të nabëquitë ldu'i guë'dchiliu. Prubi de lë'ë të purquë despuësë gu'në të nu cushtía të.

²⁶ 'Nu rnia'a lu të nanapë gustë iurë lë'ë mënë rni'i bien de lë'ë të. Prubi de lë'ë të purquë na të ziqüë shtadë guëlü të. Shtadë guëlü të guni'i rall bien de nguii bishi n-guni'i na rall siervë shtë Dios.

Jesús guni'i: "Gulë gac shtu'u enemigu shtë'në të"

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Rnia'a lu të nabini shti'dza, gulë guc shtu'u ra narldënu lë'ë të. Gulë bë'në bien lu contrari shtë të.

²⁸ Gulë guni'i bien lu narni'i guidzë guëc të. Gulë guna'bë lu Dios por el quë narushtia guëc të.

²⁹ Si talë chu cubë lul, adë rúnëdi'il ziquë bë'nëll; más bien bédë'ë lë'ël cubëll stubi ladë. Si talë chu rquëdu'u guëdchis shábël, bédë'ë lë'ël guëdchisull shmanguëll.

³⁰ Gulë bédë'ë naca'a el quë narna'bë lul. Si talë chu rdchisú pë nápël, adë guëná'bëdi'il lull parë guënë'ëllin.

³¹ Gulë bë'në tratë sa'l igual ziquë rac shtú'ul gunë rall tratë con lë'ël.

³² 'Si talë rac shtú'ul lë'ësë narac shtu'u lë'ël, çpë premi gápël? purquë ra mënë mal rac shtu'u rall el quë narac shtu'u lë'ë rall.

³³ Si talë runë të bien lë'ësë narunë bien con lë'ë të, çchu guëne'e premi cá'al? purquë ra mënë mal runë rall bien con sa' rall.

³⁴ Si talë rúnël prështë dumí lë'ësë ra naguëdchigrë lë'ë dumí, çchu guëne'e premi cá'al? Ra mënë mal runë rall prështë dumí; quëbezë rall quilli mënë mizmé cantidá dumí.

³⁵ Perë rnia'a lu të, gulë guc shtu'u ra mënë narunë cuntrë lë'ë të. Gulë bë'në bien con grë mënë. Gulë bë'në prështë aunquë adë guëdchigrëdi'i rall dumí. Si talë quëhunë të ra cusë ni, gapë të premi ru'bë nu na të ziquë shini Dios nacabezë gube'e. Pues Dios rac shtú'ui' ra mënë mal nu quëhunë më bien con ra mënë nanadë rdë'ëdi'i graci lu më.

³⁶ Gulë bëga'a ldu'u të ra mënë igual ziquë Shtadë të rga'a ldu'i' lë'ë ra mënë.

Jesús guni'i: "Adë rúnëdi'il juzguë sa'l"
(Mt. 7.1-5)

³⁷ 'Nu rnia'a lu të, adë rúnëdi'il juzguë sa'l purquë gunë më juzguë lë'ël igual ziquë quëhúnël juzguë sa'l. Adë rúnëdi'il condenar mënë, nu Dios gúnëdi'i më condenar lë'ël. Gulë bë'në perdunë sa' të guëdubinú ldu'ul nu Dios gunë më perdunë lë'ë të.

³⁸ Gulë bédë'ë naca'a nabënëpëdi'i, iurní gunë Dios igual con lë'ë të. Guëne'e më medidë completë hashtë guëqu'i'chi mëhin, hashtë guëni'bi mëhin, hashtë guërë'tsin, guëne'e më ca'a të. Medidë nardë'ël mizmé medidë gúnël recibir.

³⁹ Iurní guni'i Jesús tubi comparaciuni:
—çGu rac guësë ciegu stubi ciegu? Guërupë rall ldaguë rall la'ni guëru.

⁴⁰ Tubi narsë'dë lu mësë shtënëll, nádi'ill más mé ru'bë quë mësë shtënëll, perë iurë tsalú studi shtënëll, iurní gáquëll ziquë mësë shtënëll. Gulë guná bien guadë guëlua'a lë'ë të.

⁴¹ çPëzielú guëni'íl lu sa'l nanú tubi gui'lli la'ni slull nu iurní nanú tubi trunquë la'ni slul?

⁴² çLla guëni'íl lu sa'l: "Amigu, bëne'e sí guëdchisúa gui'lli nananú la'ni slul"? Perë

lë'ël rnádi'íl trunquë la'ni slul. Lë'ël nal falsë; gulú primërë trunquë nananú la'ni slul, iurní gac guënal bien parë cul gui'lli la'ni slu sa'l.

Ra nashi naquë lu hiaguë rlua'a pë clasë hiaguë

(Mt. 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Nanë mieti hiaguë za'quë rnë'edi'in nashi mal, nu hiaguë mal rnë'edi'in nashi za'quë.

⁴⁴ Ra nashi naquë lu hiaguë rlua'a pë clasë hiaguë nahin. Adë tsagll'i'idi'i ra mënë nashi higu lu hiaguë guitsë nu adë guësiétëdi'i ra mënë uvë lu hiaguë guitsë.

⁴⁵ Tubi më za'quë ruadi'dzë cusë za'quë purquë nabënë na ldu'u mënë ni. Perë tubi mënë mal ruadi'dzëll cusë nadë rllu'i'idi'i purquë lë'ësë mal nanú la'ni ldu'ull. Lo quë nananú la'ni ldu'u mënë ruadi'dzë rall.

Comparaciuni shtë chupë nabëza'a hiu'u
(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ Guagla'guë guni'i Jesús lu ra mënë:

—Rni'i të nahia el quë narnibë'a lë'ë të ziquë shtadë të perë rúnëdi'i të cumprir shti'dza.

⁴⁷ Iurní guënia'a lu të lla na el quë naguidë rini shti'dza nu rúnëll cumprir shti'dza.

⁴⁸ Nall ziquë tubi nguii narza'a tubi hiu'u. Gudánill guetë catë naguëdchi guiu'u. Bëzá'all hiu'u lu cimientë shtë guë'ë. Iurë lë'ë nisë guarubë nu bédë'ë nisë hashtë guëa' hiu'u, perë ni adë bëni'bid'i' hiu'u purquë zubë hiu'u lu guë'ë.

⁴⁹ Perë el quë narini shti'dza perë rúnëdi'ill cuendë, na ziquë tubi nguii narza'a tubi hiu'u lu iu'lli perë nídi'i cimientë shtë hiu'u. Iurë guarubë nisë nu bédë'ë nisë hashtë guëa' hiu'u, gurëhin lueguë. Completamente gualúhin sin ni tubi adë bë bëa'nëdi'i.

7

Jesús bënëac tubi narunë sirvë lidchi më rumanë

(Mt. 8.5-13)

¹ Iurní gualú biadi'dzë më lu ra mënë, bëabri më Capernaum.

² Ndë guquërelde tubi capitán më rumanë narnibë'a tubi gahiu'a suldadë. Nápëll tubi muzë narac llu'u hashtë hia rlullë muzë. Lë'ë më rumanë nalë rac shtú'ull muzë shtënëll.

³ Iurë bini capitán lo quë nabënë Jesús, bëshé'ldëll bëldá më gushë israelitë parë tsagll'i'í rall lë'ë Jesús; guidë më nu gunë më rumëdi muzë narac llu'u.

⁴ Ra më gushë bédchini rall catë nanú Jesús nu guagla'guë bë'në rall ruëguë lu më. Guni'i rall:

—El quë nabëshe'ldë lë'ë na'a lul, runë tucarë gúnëll favurë narac shtú'uull.

⁵ Rac shtú'uull ra më israelitë; bëzá'all con dumí shtë'nëll iádu'u shtë'në na'a.

⁶ Guanú Jesús lë'ë rall lidchi capitán. Iurë hia ziagdchini rall hiu'u shtë capitán, bëshe'ldë capitán bëldá amigu shtë'nëll. Guni'i rall lu Jesús shti'dzë capitán:

—Dadë, tsutëdi'il lidcha purquë më ru'bë nal. Na adë chu nádia'a.

⁷ Adë rúnëdi'i tucara guënia'a lul, por ni bëshe'lda guidë guëlli'i ra mënë lë'ël. Rialdí ldu'a sulamëntë guëni'il tubi di'dzë, guëac shmuza.

⁸ Na runa lo quë narni'i ra narnibë'a na. Nu napa suldadë narunë narnibë'ahia. Iurë guepia lu túbill, tsall; rzu'bë diáguëll shti'dza. Nu iurë guënia'a lu stúbill, guidëll; lueguë rzu'bë diáguëll shti'dza. Iurë guëni'bë'ahia lu muzë gúnëll dchi'ni, lueguë rzu'bë diáguëll shti'dza.

⁹ Iurë bini Jesús shti'dzë capitán, guasë ldu'u më tantë gualdí ldu'u capitán. Bëdchigrë lu më; gubi'a më lu mënë nazianaldë lë'ë më; guni'i më lu rall:

—Guldía, ni tubi israelitë adë rialdídi'i ldu'u rall na cumë ziquë rialdí ldu'u capitán rë'.

¹⁰ Iurë bëabrí ra amigu shtë capitán lídchill, guná rall lu muzë. Hia lë'ë muzë bëac.

Jesús bëldishtë tubi tégulë shini na'a viudë

¹¹ Iurní Jesús zia'a parë guë'dchi nalë Naín. Ra shini gusë'dë më con zihani mënë, bë'në rai' compa'ni lë'ë më.

¹² Iurë ziagdchini rai' cerquë rua' guë'dchi, bëdza'guëllú rai' ra mënë nazia'ca'chi tubi tégulë. Tégulë ni na tubsë shini lu shní'ai', nu shní'ai' náhi' viudë. Zihani mënë shtë guë'dchi, bë'në rall compa'ni parë zia'ca'chi rall tégulë.

¹³ Guná Jesús lu viudë. Bëga'a ldu'u më lë'ël; guni'i më lull:

—Adë rú'nëdi'il.

¹⁴ Iurní Jesús guabi'guë nu bëdchi'bë guia'a më guëc cajón. Hia nanua'alë'ë tégulë guzudchí. Jesús guni'i lu tégulë:

—Lë'ël, na rnía'a lul, guashtë nga'li.

¹⁵ Lueguë lë'ë tégulë guashtë nu guzubë ldlill. Guzublú ruadi'dzëll. Iurní Jesús bëdë'ë lë'ë nguui ni lu shni'a nguui.

¹⁶ Grë mënë guná gubani nguui ni; bëdzëguë' ldu'u rall. Guzublú guni'i rall:

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios. Hia bëdchini tubi më ru'bë naruadi'dzë shti'dzë Dios entrë lë'ë hia'a.

Nu guni'i rall:

—Bëagná ldu'u Dios shti'dzë më; bidë guëdchini më con lë'ë hia'a.

¹⁷ Por guëdubi nezë nu hashtë grë lugar shtë Judea, guni'i ra mënë lu sa' rall bëldishtë Jesús tubi tégulë.

Juan Bautista bëshe'ldë chupë mënë lu Jesús

(Mt. 11.2-19)

¹⁸ Bini Juan lo quë nabë'në Jesús purquë ra nazianaldë lë'ë Juan biadi'dzë rall lu Juan. Iurní guna'bë Juan chupë shmëni'.

¹⁹ Bëshe'ldë Juan lë'ë rai' lu Dadë Jesús parë tsagna'bë di'dzë rai' si talë lë'ë më na el quë nanapë quë guëdchini, lë Cristo, u cuezë mënë stubi më naguëdchini.

²⁰ Bëdchini rai' catë nanú Jesús. Guni'i rai' lu më:

—Juan Bautista bëshe'ldë lë'ë na'a parë guëna'bë di'dzë na'a, çpë lë'ël nal el quë nanapë quë guëdchini, Cristo, u guëbezë na'a stubi'?

²¹ Mizmë iurë nabëdchini ra shmë'në Juan, bë'nëac Jesús zihani mënë narac ll'u'u de grë clasë galguidzë nu guë'dz'u. Bëgú më mëdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bë'nëac më zihani ciegu.

²² Iurní guni'i Jesús lu shmë'në Juan:

—Gulë tsagni'i lu Juan lo quë naguná tē nu lo quë nabini tē. Gulë guni'i lúhi' con pudërë shtëna bëac ra ciegu. Ra cujë bëac za'quë guëa' rall. Ra narac ll'u'u galguidzë naru'dzë ládi', bëac rall. Ra naná cue'të bëac diaguë rall. Ra tégulë gubani rall con pudërë shtëna. Ra mënë prubi rini rall diza'quë shtë Dios.

²³ Rquitë ldu'u ra mënë, el quë nat-sagla'guë tsaldí ldu'i shti'dza.

²⁴ Iurë ra shmë'në Juan zia'a, Jesús guzublú guni'i lu ra mënë shcuendë Juan:

—¿Chu guagbi'a tē lúhi' rua' guëë'gu Jordán? ¿Pë guná tē tubi nguui fuertë u tubi nguui ziquë gui'lli narni'bi mbë?

²⁵ ¿Chu guagbi'a tē lúhi'? Adë gunádi'i tē tubi nguui nanacu con lari za'quë. Bien nanë tē ra nanacu lari chulë, ra nabani con galëlujë, quërelde rall lidchi ra rëy.

²⁶ ¿Lla na nguui naguagbi'a tē lúhi'? ¿Gu náhi' ziquë tubi nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë? Rnia'a lu tē Juan napë más llëru'bë dchi'ni quë ra mënë naquërelde guahietë.

²⁷ Ra Sagradas Escrituras rni'i shcuendë Juan:

Rshe'lda el quë narni'i por na delantë lul parë gúni' preparar nezë delantë lul.

²⁸ Rnia'a lu tē entrë grë ra mënë nabíadi'dzë shti'dzë Dios lu ra mënë shtë guë'dchiliu, ni tubi rall na rall más më naru'bë quë Juan Bautista. Perë guná, el quë natsutë shnezë Dios catë rnibë'a më, aunquë nádi'i më naru'bë, nápëll más dchi'ni llëru'bë quë Juan.

²⁹ Ra mënë nabëchu'bë nisë Juan nu ra narunë cubrë impuestë nabëchu'bë nisë Juan, iurë bini rall shti'dzë Juan, guni'i rall bënë nu justë na Dios.

³⁰ Perë ra më religiisë fariseo nu ra mëse narlua'a lëy, gunëdi'i rall niachu'bë nisë Juan lë'ë rall. Bëquë guia'a rall voluntá shtë Dios parë mizmë lë'ë rall.

³¹ Jesús guni'i lu rall:
—Rnia'a lu të, çlla na ra mënë shtë tiempë ne'?

³² Na rall ziquë llguë'në. Rzubë llguë'në; rguitë rall lu llguë'a'. Rushtiá rall lu sa' rall; rni'i rall: “Bëdi'ldi na'a musiqë shtë sa'a perë adë nëdi'i të guëgui'i të. Bëdi'ldi na'a marchë shtë tégulë perë adë bi'nidi'i të. Ni tubi cusë rëuu'di'i ldu'u të.”

³³ Bidë guëni'i Juan lu të. Adë gudáudi'i Juan guetështildi nu bi'i'di'i vini, perë lë'ë të guni'i të nápi' tubi mëdzabë la'ni ldú'i'.

³⁴ Iurni bédchinia, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; rauha lu laní, nu ruha vini, perë rni'i të rau sha'ta. Rni'i të ruha zili vini. Rni'i të nahia amigu shtë'në ra pecadurë. Amigu shtë'në ra narunë cubré impuestë, rni'i të.

³⁵ Manërë nacanihunë Dios na ziquë llni; rlua'ain la'ni vidë shtë ra naná sabi de verdá.

Jesús gua lidchi Simón naná fariseo

³⁶ Tubi fariseo lë Simón bé'nëll invitar lë'ë Jesús parë tsa më lidchill të gaunú më lë'ëll. Jesús gua lidchill nu gububë më lu mellë.

³⁷ Iurni bédchini tubi na'a nanapë zihani nguii. Quërelde na'a lu mizmë guë'dchi. Iurë bini na'a lë'ë Jesús ziatáu lidchi fariseo, bédchininú na'a tubi bétéi naná guë'ë; gadzëhin sëiti nashi.

³⁸ Bëzullibi na'a guë'a' Jesús catë cabezë më. Bi'ni na'a nu guzublú radzë guë'a' më con nisë narru'u slu na'a. Lueguë bëshá na'a guitsë guëc na'a guë'a' më parë guëbidchi guë'a' më.

³⁹ Iurë guná Simón lo quë nabë'në na'a, bé'nëll llgabë: “Si talë lë'ë nguii nabëna invitar lidcha, na tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios, niadë'ëi' cuendë pë clasë na'a na el quë nabëdchini lúhi'. Nall tubi na'a nanapë zihani duldë.”

⁴⁰ Iurni guni'i Jesús lu Simón:
—Moni, rac shtua'a guënia'a lu.
Guni'i Simón:

—Mësë, çpë rac shtú'ul guëni'il lua?

⁴¹ Jesús guni'i:

—Guc chupë nguii naze'bi dumí lu nar-gudini. Túbill naze'bi ga'i gahiu'a bëllë bédchichi. Stúbill naze'bi cincuenta bëllë bédchichi.

⁴² Perë ni tubi de lë'ë rall nápëdi'i rall dumí parë quilli rall. Lë'ë nargudini bé'nëll perdunë guërupë rall.

'Guna'bë di'dza lul, Moni, çguadë de lë'ë rall rac shtu'u más lë'ë nargudini dumí?

⁴³ Simón bëquebi:

—Lluá'ahia el quë narze'bi más llëru'bë dumí rac shtú'ull más lë'ë nargudini dumí.

Guni'i Jesús iurni:

—Guldil, zni nahin.

⁴⁴ Iurni lë'ë Jesús guná lu na'a nu guni'i më lu Simón:

—Hia gunal lla bé'në na'a rë'. Gutëa lidchil. Bënë'edi'il nisë parë tsati guëahia ziquë na custumbrë, perë lë'ë na'a rë' bëga'dzë guëahia con nisë narru'u slúhi. Nu bëcuë'dchill guëahia con guitsë guëquëll.

⁴⁵ Adë bëtsagraua'dí'il guiahia ziquë na custumbrë, perë na'a rë' didzë iurë bédchinia, adë rbzëdi'i rtsagraua' na'a guëahia.

⁴⁶ Nu adë bëtiá'adi'il sëiti nashi guëca, perë na'a rë' bëtiá'all sëiti nashi guëahia.

⁴⁷ Rnia'a lul de quë duldë zihani shtë'nëll naperdunë; por ni nalë rac shtú'ull na. Perë el quë nagic perdunë du'pë, du'psë rac shtú'ull na.

⁴⁸ Iurni guni'i Jesús lu na'a:

—Duldë nabë'nëll hia bëna perdunë.

⁴⁹ Ra invitatë nazúbëga'a con Jesús, guzublú rni'i lu sa' rall:

—ÇChu rni'ill nall? Rni'ill nápëll pudërë gúnëll perdunë duldë shtë mënë.

⁵⁰ Perë Jesús guni'i lu na'a:

—Hia nasalvarel purquë gualdí ldú'ul na. Bëagzë con bien.

8

Ra na'a nabë'në compa'ni lë'ë Jesús

¹ Despuësë de ni, lë'ë Jesús zia'a zihani guë'dchi nu ranchi parë guadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsutë mënë shnezë Dios. Ra chi'bë chupë poshtë guanaldë rai' lë'ë Jesús.

² Nu ra na'a zianaldë rall Jesús; antsë bënëac Jesús lë'ë rall narac ll'u'u. Gulú më mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë. Entrë lë'ë rall zianaldë María Magdalena nabëru'u gadchi mëdzabë la'ni ldú'i'.

³ Nu zianaldë Juana, tse'lë Chuza naná encargadë gapë lidchi Herodes. Nu zianaldë Susana con zihániru'u na'a nabëdë'ë dumí shtë rall parë el quë narqui'ni Jesús nu ra shini gusë'dë më.

Comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi (Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴ Bëdëa zihani mënë lu Jesús. Bédchini ra mënë de grë ladë. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

⁵ —Tubi nguii guagtë'tsë bë'dchi lachi. Du'pë bë'dchi gulaguë lu nezë. Nga'li bëlú mënë guëquin. Iurni bédchini ra ma'ñi; gudáu ma'ñi bë'dchi.

⁶ Stubi tantë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë. Iurë lë'ë bë'dchi gutsélú, lueguë gubidchi plantë purquë du'pë shcupë nanú.

⁷ Stubi tantë bē'dchi gulaguë ladi gui'lli guitsë. Gualdani bē'dchi perë guni gui'lli guitsë guëquin.

⁸ Perë stubi partë bē'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Gualdanin. Guarub'in nu bēd'ëin cusechë hashtë tubi gahiu'a por tubin.

Iurní Jesús guni'i fuertë:

—Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Guni'i Jesús pëzielú guni'i më ra comparaciuni

(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹ Iurní ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁰ Guni'i më:

—Rnia'a lu të, Dios bē'në favurë parë tsasë të lla rnib'ë'a më ziquë Rëy. Antsë guasëdi'i mēnë ra cusë ni. Ra mēnë nanēdi'i tsasë shti'dza, na rnia'a lu rall con comparaciuni të rna rall perë adë riasēdi'i rall. Rini rall perë adë rdē'ēdi'i rall cuendë pë runë cuntienë ra comparaciuni.

Jesús biadi'dzë pë runë cuntienë comparaciuni shtë bē'dchi

(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

¹¹ 'Guënia'a lu të pë runë cuntienë comparaciuni nartë'tsë bē'dchi. Ra bē'dchi na ziquë shti'dzë Dios.

¹² Tubi tantë bē'dchi nagulaguë lu nezë, na ziquë ra mēnë narini shti'dzë Dios perë ridë mëdzabë, rdchisull shti'dzë Dios ldu'u ra mēnë parë adë tsaldidi'i ldu'u mēnë parë gáquēdi'i salvar rall.

¹³ Ra bē'dchi nagulaguë ladi guë'ë, na ziquë ra mēnë narini shti'dzë Dios nu rca'a rallin con gustë. Ziquë plantë nanapë du'pë lu'chi rialdi ldu'u rall por du'pë tiempë, perë iurë ridë tubi prëbë, rni'i guidzë mēnë guëc rall, iurní rsa'në rall shti'dzë Dios.

¹⁴ Ra bē'dchi nagulaguë la'ni gui'lli guitsë, na ziquë ra mēnë narini shti'dzë Dios nu rianaldë rall nezë shtë më, perë por tantë llgabë shtë dchi'ni, lla guëbani rall, nu rzebi ldu'u rall gapë rall zihani dumí, nu por mal deseo nananú la'ni ldu'u rall, hia iurní rte'ëin shti'dzë Dios la'ni ldu'u rall. Iurní na rall ziquë tubi plantë nadë rnē'edi'i nashi.

¹⁵ Perë bē'dchi nagulaguë lu guiu'u za'quë, na ziquë mēnë narini shti'dzë Dios. Con guëdubinú ldu'u rall rialdi ldu'u rall. Rd'ë rall cuendë shti'dzë më. Na rall më pacënci. Na rall ziquë tubi plantë nariagla'guë rd'ë'ë nashi za'quë.

Comparaciuni shtë lintërnë

(Mr. 4.21-25)

¹⁶ 'Ni tubi mēnë guësëu'ldë llni la'ni lintërnë nu lueguë guëtá'ull con tubi tēpë u guëzullin guëa' camë, sino quë guia'a zubin parë el quë natsutë la'ni hiu'u guëzianí.

¹⁷ Grë lo quë naga'chi lu ra mēnë iurne', napë quë guëru'u lu llni parë tsasë meti.

¹⁸ 'Si talë guëquë diaguë të bien, guëne'e Dios más llni; perë si talë rúnēdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narní'il nápël.

Shni'a Jesús nu ra bēchi'

(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Iurní lē'ë shni'a Jesús con bēchi', bēdchini rai' catë cabezë më, perë gúquēdi'i niabi'guë rai' lu më por tantë zihani mēnë.

²⁰ Tubi mēnë guanú rsunë lu Jesús. Guní'ill:

—Lē'ë shni'al nu ra bēchil zuga'a tēchi fuërë. Rac shtu'u guadi'dzēnū rai' lē'ël.

²¹ Perë Jesús repi:

—Ra narquë diaguë shti'dzë Dios nu runë rall cumplir narni'i më, ni na ra shni'ahia, ni na ra bëcha.

Jesús bëcuc'dchi nisë ru'bë

(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² Tubi dzë guatë Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më nu guni'i më lu rai':

—Cha guia hia'a stubi ladë rua' nisë.

Iurní zia'a rai'.

²³ Mientras ziazú rai' lu nisë, Jesús gutëga'si. Iurní bēdchini tubi mbë dushë lu nisë. Guatë nisë la'ni barcu hashtë mēre nē'azë barcu la'ni nisë.

²⁴ Lueguë guacua'ñi rai' lē'ë Jesús nu guni'i rai':

—Mēsë, Mēsë, aquë zati hia'a iurne'.

Iurní Jesús guashtë. Gunib'ëi' lu mbë nu nisë parë cuedchí nisë. Iurní lueguë gurēdchí nisë.

²⁵ Iurní guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pë hia adë rialdidi'i ldu'u të Dios?

Iurní bēdzëbë rai' nu bēdzëguë' ldu'u rai'. Guní'ill lu sa' rai':

—¿Chull më rē'? tantë pudërë nápi'. Rzu'bë diaguë mbë nu nisë shti'dzi'.

Tubi më gadareno nanapë mëdzabë la'ni ldú'ull

(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Bēdchini rai' stubi ladë nisë ru'bë, ladzë ra më gadareno. Galilea naquë stubi ladë rua' nisë ru'bë.

²⁷ Bēdchini rai' rua' guiu'u. Bëru'u më la'ni barcu. Lueguë guabi'guë tubi nguui shtë guë'dchi gadareno lu Jesús. Por zihani izë rácu'di'ill lari nu adë nidi'i lídchill sino quë guquërdëll la'ni cuevë catë rga'chi ra tēgulë. Nguui ni napë zihani mëdzabë fier la'ni ldú'ull.

²⁸ Iurë guall lu Jesús, bëzullíbill lu më. Gurushtiall. Guní'ill fuertë lu Jesús:

—¿Pë nápël con na? Jesús. Lē'ël nal shini Dios nacabezë gub'e'e. Runa ruëguë lul adë guëtia'adi'ill na lu gui'i shtë cashtígu.

²⁹ Zni guní'ill purquë más antsë Jesús gunib'ë'a lē'ë ra mëdzabë fier parë guëru'u

rall de lë'e nguiu. Vidë shtë nguiu ni guc zndë'e; zihani vueltë lë'e mëdzabë guna'zi lë'e nguiu ni. Lë'e ra mënë bëldi'bi guiá'all nu guëa'll con cadënë parë gac segurë nguiu ni, perë lë'ëll bëchúguëll cadënë. Lë'e mëdzabë bëssellu'në lë'ëll tubi lugar catë nídi'i mënë.

³⁰ Jesús guna'bë di'dzë lull:

—¿Chu lël?

Lë'ëll bëquebi:

—Lëhia Chupe Mili. Zihani na na'a.

Zni guni'ill purquë zihani mëdzabë gutë la'ni ldu'u'll.

³¹ Ra mëdzabë bë'në ruëguë lu më parë adë guë nibë'adi'i më lë'e rall tsa rall gabildi.

³² Tiempë ni nanú zihani guchi lu lumë shtë dani. Quëháu ra ma. Lë'e ra mëdzabë bë'në ruëguë lu Jesús tsa rall la'ni ldu'u ra guchi. Bëdë'e më permissi.

³³ Iurni bëru'u ra mëdzabë la'ni ldu'u nguiu. Bëu' rall la'ni ldu'u guchi. Iurni bëllu'në ra ma catë naquë tubi nisë ru'bë. Guzutu'u ra ma hashtë guetë la'ni nisë. Nga'li gualú ra ma.

³⁴ Ra narapë guchi iurë guná rall pë guc, guagllu'në rall hashtë guë'dchi. Biadi'dzë rall lu ra mënë naquërelde'guë'dchi nu lu ra më nananú lachi pë guc con ra guchi.

³⁵ Ra mënë guagbi'a rall nia'a pë guc. Nu bëdchini rall catë nanú Jesús. Guná rall lu nguiu nananú mëdzabë la'ni ldu'i'. Zúbëll cula'ni Jesús. Nácull lari nu be'rquë ru-adi'dzëll. Béac za'quë shgábëll. Ra mënë bëdzëguë'e' ldu'u rall.

³⁶ Grë naguná nabë'në Jesús, biadi'dzë rall lla bë'në më parë bëac nguiu nanapë mëdzabë la'ni ldu'i'.

³⁷ Iurni grë ra më gadareno, bë'në rall ruëguë lu më parë guëru'u më ladzë rall tantë bëdzëbë rall. Iurni Jesús güe'pi la'ni barcu parë zía'ai' stubi ladë.

³⁸ Lë'e nguiu nabëru'u mëdzabë la'ni ldu'i', bë'nëll ruëguë lu Jesús parë guëdë'e më permissi tsanáldëll lë'e më. Perë Jesús gunibë'a guëá'nëll ládzëll. Guni'i më:

³⁹ —Bëabrí lídchil nu biadi'dzë grë lo quë nabë'në Dios con lë'ëll.

Bëagzëll nu biadi'dzëll por guëdubi nezë nu guë'dchi lo quë nabë'në Jesús con lë'ëll.

Naguzac shtsa'pë Jairo nu tubi na'a nabëga'ldë shabë Jesús

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Bëabrí më stubi ladë rua' nisë ru'bë. Ra mënë quëbezë lë'e më nu bë'në rall recibir lë'e më. Rquitë ldu'u rall.

⁴¹ Iurni bëdchini tubi nguiu lë Jairo. Nall tubi jëfë shtë iádu'u. Bëzullbill lu Jesús. Bë'nëll ruëguë tsa më lídchil

⁴² purquë Jairo nápëll tubsë shtsá'pëll. Napë ntsa'pë chi'bë chupë izë. Hia rlúllëll.

Iurë lë'e Jesús zia'a, mënë zihani guanaldë rall lë'e më hashtë rte'e mënë lë'e më.

⁴³ Nu guanaldë tubi na'a con los de más mënë; rllë'e rënëll. Hia guc chi'bë chupë izë rac llú'u'll. Ni chu bë'nëdi'i gan neáquëll.

⁴⁴ Iurni guabi'guë na'a nëzë tēchi më. Bëgá'ldëll rua' shabë më. Lueguë gulezë rënë nu bëáquëll.

⁴⁵ Iurni Jesús guni'i:

—¿Chu bëga'ldë shaba?

Grë mënë guni'i:

—Ni túbidi'i.

Iurni guni'i Pedro:

—Mësë, ra mënë zihani quëgte'e rall lë'ëll, nu cagsini rall lë'ëll.

⁴⁶ Perë Jesús guni'i:

—Entrë de lë'e tē nanú tubi nabëga'ldë shaba, purquë guc bë'ahia tubi mënë bëáquëll con pudërë shtëna.

⁴⁷ Lë'e na'a guc bë'all adë nídi'i mudë gaquin naga'chi. Iurni bëdchinill nu rchí'chill nu bëzullbill lu më. Guni'ill delantë lu grë mënë nëzielú bëgá'ldëll shabë më. Guni'ill lueguë bëáquëll.

⁴⁸ Iurni Jesús guni'i lull:

—Nanë, bëáquëll purquë rialdí ldu'ul na. Bëagzë con bien.

⁴⁹ Nianá quëadi'dzë Jesús, bëdchini tubi mënë nabëru'u lidchi Jairo. Guni'ill lu Jairo: —Hia lë'e shtsá'pëll gualú guti. Adë rsiú'bëdi'íl más lë'e më.

⁵⁰ Iurë bini Jesús pë guni'i nguiu ni, guni'i më lu Jairo:

—Adë rdzëbëdi'íl. Guagla'guë tsaldí ldu'ul na. Lë'e shtsá'pëll guëáquëll.

⁵¹ Iurë guatë Jesús lidchi Jairo, gunëdi'i më chu niutë catë naga'a tēgulë; sulë Pedro nu Juan con shtadë nu shni'a ntsa'pë guanú më.

⁵² Grë mënë bi'ni nu bë'në rall ruidë por lë'e tēgulë. Perë Jesús guni'i lu rall:

—Adë rú'nëdi'i tē. Gútidí'i ntsa'pë sino naga'si ní'i.

⁵³ Bë'në rall burnë nu rllidchinú rall lë'e Jesús purquë hia rac bë'a rall tēgulë na ntsa'pë.

⁵⁴ Iurni Jesús guna'zi guia'a tēgulë. Guni'i më fuertë:

—Ntsa'pë, guashtë nga'li.

⁵⁵ Iurni lueguë bëabrí gubani tēgulë. Guashtë ntsa'pë lueguë. Gunibë'a Jesús tē guëdë'e rall nagáu ntsa'pë.

⁵⁶ Ra shtadë ni'i guasë ldu'u rall. Perë Jesús gunibë'a ni tubi chu lu guadi'dzëdi'i rall lo quë naguc.

9

Jesús bëshe'ldë chi'bë chupë poshtë

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Bëtéa Jesús lë'e chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bëdë'e më pudërë parë

guëni'bë'a rai' grë mëdzabë; guëlú rai' mëdzabë la'ni ldu'u mënë nu gunëac rai' narac llu'u.

² Bëshe'ldë më lë'ë rai' parë guëni'i rai' lu mënë bëga'a iurë parë guëni'bë'a Dios lë'ë rall, nu guni'i më gunëac rai' grë clasë gal-galdzë.

³ Guni'i më:

—Adë pë guá'adi'i tē parë nezë, ni tubi bastunë ni panitë parë quë dumí, ni guetështildi guá'adi'i tē. Gulë bia'a tubsë manguë gacu tē cadë tubi de lë'ë tē.

⁴ Cualquier lidchi mënë ca guëdchini tē, gulë bëa'në nga'li hashtë guzia'a tē stubi guë'dchi.

⁵ Si talë ca nēdi'i mënë gunë recibir lë'ë tē, gulë bëru'u guë'dchi ni. Iurni guëdchibë tē gushëguiu'u guëa' tē cumë ziquë tubi sēñi de quë adë gualdidi'i ldu'u rall diza'quë shtë Dios.

⁶ Bëru'u rai'. Gua rai' por guëdubi nezë shtë ra guë'dchi. Biadi'dzë rai' diza'quë shtë Dios. Bënëac rai' narac llu'u.

*Galguti shtë Juan Bautista
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)*

⁷ Lë'ë gubernadurë Herodes bini grë lo quë nabë'në Jesús. Bë'nëll tantë llgabë perë adë bēdē'ēdi'ill cuendë chu na Jesús. Bēldá mēnē guni'i Jesús na Juan Bautista naguashhtë ladi ra tēgulë.

⁸ Stubi rall guni'i Jesús na tēgulë Elías nagubani stubi. Sēbēldá mēnē guni'i Jesús na tubi nabe'dë guëni'i shti'dzë Dios más guahietë perë guashhtë'i ladi ra tēgulë.

⁹ Herodes guni'i:

—Lēdē lē'ēdi'i Juan ndë purquë na gu-nibē'ahia guagchuguë ra suldadë guëc Juan. Gúti!. ¿Perë chu na nguiu rē'? Binia zihani cusë ru'bë nabē'nëll.

Herodes guc shtu'u guë'nall lu Jesús.

*Jesús bēdē'ē nagáu más de ga'i mili mēnē
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)*

¹⁰ Iurë bëabrí ra poshtë, biadi'dzë rai' lu Jesús lo quë nabē'në rai'. Bia'a më lë'ë rai' tubi lugar catë nídi'i mēnē cerquë rua' guë'dchi Betsaida.

¹¹ Perë iurë bini ra mēnē cabezë më lugar ni, guanaldë rall lë'ë më. Nu Jesús bë'nē recibir lë'ë rall con gustë. Biadi'dzë më lu rall lu gac salvar rall, nu bënëac më narac llu'u.

¹² Bëga'a iurë guna'zi guadze', iurni bēdchini ra poshtë lu më. Guni'i rai':

—Gunibë'a lu ra mēnē tsa rall guë'dchi lugar catë nanú mēnē. Gau rall nu tsa rall descansë purquë ni tubi mēnē quërdēdi'i ndē'ë.

¹³ Jesús guni'i iurni:

—Gulë bēdē'ē nagáu rall.

Lë'ë ra shini gusë'dë më bëquebi rai':

—Nápa'a gá'isë guetështildi con chupë mbeldë. ¿Ca lu tsasi'i na'a guetështildi gau ra mēnē rē'?

¹⁴ Nanú más de ga'i mili nguiu nazuga'a. Jesús guni'i lu ra shini gusë'dë më:

—Gulë guni'i lu ra mēnē tē subë mēnē cadë grupë masiá de cincuenta mēnē.

¹⁵ Zni bē'nē rai'. Guzubë grë ra mēnē.

¹⁶ Iurni Jesús guna'zi ga'i guetështildi con chupë mbeldë. Guná më lu gube'e. Bēdē'ē më graci lu Dios. Bëshullë më guetështildi nu belë mbeldë. Bēdē'ēi' guetështildi cua'a ra poshtë. Lë'ë rai' guati'dzë rai' guetështildi cua'a ra mēnē.

¹⁷ Grë rall gudáu rall hashtë ca lu bielë rall. Iurni ra shini gusë'dë më bëtsadzë chi'bë chupë tēpë ra pedasë nabē'në subrë.

*Bëquebi Pedro Jesús náhi' Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)*

¹⁸ Tubi dzë gua Jesús lē'ēsë më tubi lugar. Quëadi'dzēnū më Dios. Iurni bēdchini ra shini gusë'dë më lu më. Guna'bë di'dzë Jesús lu rai':

—¿Chu rni'i ra mēnē nahia?

¹⁹ Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Bēldá ra mēnē rni'i nal Juan Bautista. Sēbēldá mēnē rni'i nal Elías. Sēbēldá mēnē rni'i nal tubi nabadi'dzë shti'dzë Dios más guahietë. Rni'i rall guashhtë'l ladi ra tēgulë.

²⁰ Iurni Jesús guni'i lu rai':

—Lē'ë tē, ¿chu rni'i tē nahia?

Pedro guni'i:

—Nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'al.

Guni'i Jesús gati më perë despuësë tsashtë më

(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30—9.1)

²¹ Jesús gunibë'a ni tubi chu lu guadi'dzēdi'i rai' na më Cristo.

²² Guni'i më lu rai':

—Nahia nguiu nabēshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Napë quë guëzac zia. Ra bëshuzi ru'bë, ra më gushë shtë iádu'u, nu ra mēsë shtë lëy, guëquë guia'a rall na. Quini rall na perë dzë tsunë despuësë, tsashtëa ladi ra tēgulë.

²³ Iurni guni'i më lu grë ra mēnē:

—El quë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gūnëll renunci prupi deseo shtë'nëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na. Dzë con dzë napë quë tsanaldëll shneza.

²⁴ El quë narac shtu'u gapë vidë shtë'nëll, guënitill, perë el quë naguëni vidë shtë'nëll purquë nall shmëna, guëbánil parë siemprë.

²⁵ Adë pë guëllu'i gunë nguiu gan guëdubi guë'dchiliu nu despuësë guënitill almë shtë'nëll.

²⁶ Si talë chu rtu lúhi' por na nu por shti'dza iurne', zni na guëtú lua de lē'ëll iurë lë'ë na guëabria de gube'e. Nahia

nguiu nabêshe'ldê Dios lu guê'dchiliu perê guêdchinuhia con ra ianglê. Guêlua'a llêru'bê llni nu pudêrê shtë Dios iurê guêâbrîa.

²⁷ Guldîa rnia'a lu tē, nanú mēnē entrê lē'ê tē guēnâ rall rnîb'ê'a Dios ziquē rēy; despuēsê de ni gati rall.

Jesús guc cambi delantê lu rai'

(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Gudêdê shunê dzê; bia'a Jesús Pedro nu Jacobo nu Juan. Ziazú rai' lu dani parê guadi'dzēnú Jesús Dios.

²⁹ Iurê biadi'dzēnúhi' Dios, guc cambi lu Jesús delantê lu rai'. Shâbi' bēac mās naquichi hashtë rabtsê'in.

³⁰ Iurnî gunâ rai' chupê nguiu nabi-adi'dzēnú Jesús. Lē'ê rai' náhi' Moisés nu Elías.

³¹ Nanú rai' la'ni tubi shchahi nanapê llni. Quēadi'dzê rai' lla gati Jesús nu lla guēzac zî mē ciudâ Jerusalén.

³² Pedro, Jacobo, nu Juan nalê mbêca'ldê guna'zi lē'ê rai', perê gunâ rai' lu llni. Gunâ rai' lla guc cambi Jesús. Nu gunâ rai' lu chupê nguiu nazunú Jesús.

³³ Nianâ lē'ê chupê nguiu bēsēa'nê rai' Jesús, guni'i Pedro lu mē:

—Mēsê, nabēnê dzu hia'a ndê'ê. Guēza'a na'a tsunê ranchi, tubin parê lē'êl guêquêrêldêl; stubin parê Moisés; stubin parê Elías.

Perê Pedro rac bē'adi'i pē guni'i'.

³⁴ Nianâ quēadi'dzê Pedro, bēdchîni tubi shchahi nabēsê'au grê rai'. Bēdzēbê ra shîni gusê'dê mē iurê lē'ê Moisés nu Elías nanú la'ni shchahi.

³⁵ Iurnî bîni rai' tubi bē nabêru'u la'ni shchahi. Guni'i bē:

—Ndê'ê lē'ê shînia narac shtua'a; gudîlia lē'i'. Gulê bēquê diaguê shti'dzi'.

³⁶ Despuēsê gualú guni'i bē, gunâ rai' lē'êsê Jesús zûga'a. Ra shîni gusê'dê mē adê biadi'dzēdi'i rai' lu sa' rai' por tubi tiempê lo quê nagunâ rai' guêc dani.

Bēnêac Jesús tubi ngulê'nê; nanú mēdzabê la'ni ldu'i'

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Brêgue'lê stubi dzê bietê rai' lu dani. Iurnî zihani mēnê bēdchîni lu Jesús.

³⁸ Ladi ra mēnê ze'dê tubi nguiu. Guni'ill fuertê:

—Mēsê, bē'nê favurê, gude'e guēnâ shînia, pues tubsê nî'i napa.

³⁹ Nanú tubi mēdzabê narguitsuê' lē'êll. Rchîbî mēdzabê lē'êll. Rushtiall nu rru'u bēchîni rua'll. Rzianê mēdzabê lē'êll nu iurê zia'a mēdzabê, rdzaguê lga'na.

⁴⁰ Hia bēna ruêguê lu ra shîni gusê'dêl parê guêgú rai' mēdzabê la'ni ldu'u shînia, perê adê bē'nēdi'i rai' gan.

⁴¹ Jesús guni'i lu ra mēnê:

—Lē'ê tē mēnê nadê rialdîdi'i ldu'i na, naguêdchi ldu'u tē. ¿Hashtë guc guêbezēnuhia lē'ê tē parê tsaldî ldu'u tē? ¿Blac tiempê guca pacēnci con lē'ê tē? Guaglli'i shînil ndê'ê.

⁴² Iurê guabi'guê ngulê'nê, lē'ê mēdzabê bēru'ldê ngulê'nê lu guiu'u. Nu bēsê'sêll ngulê'nê, perê Jesús guni'i guêc mēdzabê fier, nu bēnêac mē lē'ê llguê'nê. Iurnî Jesús bēdê'ê ngulê'nê guia'a shtádêll.

⁴³ Grê ra mēnê bēdzēguêê' ldu'u rall por llêru'bê pudêrê shtë Dios.

Stubi vêsê guni'i Jesús lla gati'

(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Nianâ rdzēguêê' ldu'u ra mēnê lo quê nabê'nê Jesús, guni'i mē lu ra shîni gusê'dê mē:

⁴⁴ —Gulê bēquê diaguê naguēnia'a lu tē iurne', nu adê rēa'ldēdi'i ldu'u tē shti'dza. Nahia nguiu nabêshe'ldê Dios lu guê'dchiliu perê gaca intriegu guia'a ra mēnê parê quini rall na.

⁴⁵ Perê ra shîni gusê'dê mē adê guc bē'adi'i rai' lo quê naguni'i Jesús purquê naga'chi na di'dzê ni nu adê guasēdi'i rai' pē runê cuntienê di'dzê shtë Jesús. Nu bēdzēbê rai' niana'bê di'dzê rai' lu Jesús pē runê cuntienê lo quê naguni'i mē.

Chu na mās mē ru'bê

(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Ra shîni gusê'dê mē guzublú quēdildi di'dzê rai' chu na mās mē ru'bê entrê lē'ê rai'.

⁴⁷ Jesús bēdê'ê cuendê pē llgabê quēhunê rai' la'ni ldu'u rai'. Iurnî bēzú Jesús tubi llguê'nê culâ'ni'.

⁴⁸ Guni'i mē lu rai':

—El quê naquêhapê tubi llguê'nê ziquê ndê'ê purquê rac shtu'u mēnê nî na, tambîen na quêhúnêll recibir. Nu mizmê tiempê quêhúnêll recibir el quê nabêshe'ldê na. El quê quêhunê sirvê lu sâhi' entrê lē'ê tē, ni na mās mē ru'bê lu Dios.

El quê nadê rni'idi'i cuntrê lē'ê hia'a, nall favurê de lē'ê hia'a

(Mr. 9.38-40)

⁴⁹ Iurnî Juan guni'i lu Jesús:

—Mēsê, gunâ na'a tubi nguiu; rgull mēdzabê la'ni ldu'u mēnê. Rnî'ill lēl parê guēnîbê'all ra mēdzabê. Iurnî lē'ê na'a gunîbê'a na'a lull adê guêgúdi'ill mēdzabê purquê adê rsēnúdi'ill lē'ê hia'a.

⁵⁰ Perê Jesús guni'i:

—Bēdê'ê sí, gull mēdzabê la'ni ldu'u mēnê. Bien quêhúnêll. El quê nadê rni'idi'i cuntrê lē'ê hia'a, nall favurê de lē'ê hia'a.

Jesús guni'i guêc Jacobo nu Juan

⁵¹ Bēdchîni tiempê parê tsepi Jesús gube'e. Zia'a mē nezê parê Jerusalén. Adê bēdzēbēdi'i mē.

⁵² Bëshe'ldë më bëldá nguui parë tsa rall guë'dchi Samaria. Guagna'bë rai' pusadë parë guëquërelde rai'.

⁵³ Perë ra më guë'dchi shtë Samaria, adë gunëdi'i rall nihunë rall recibir lë'ë më purquë gac bë'a rall zia'a më nezë parë Jerusalén.

⁵⁴ Iurë Jacobo nu Juan guná rai' nëdi'i mënë shtë Samaria gunë rall recibir lë'ë Jesús, guni'i rai' lu më:

—Dadë, ¿gu rac shtú'ul guë'nibë'a na'a të guëdchini gui'i lu gube'e parë tsequi ra më Samaria ziquë bë'në Elías guahietë?

⁵⁵ Iurní Jesús bëdchigrë lúhi'; guni'i' guëc rai':

—Llgabë narunë të nádi'i bien. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; rac shtú'udia'a tsa mënë gabildi sino rac shtua'a gac salvar mieti.

⁵⁶ Iurní zia'a rai' stubi guë'dchi.

El quë narac shtu'u gáquëll shmënë Jesús (Mt. 8.19-22)

⁵⁷ Iurní ziazú rai' tubi nezë, tubi nguui guni'i lu Jesús:

—Dadë, sënaldá lë'ël ancälë ca tsal.

⁵⁸ Guni'i Jesús lull:

—Ra ma lachi napë catë rga'si ma. Ra ma'fi napë bëche'zë shtë ma lu hiaguë. Perë na nápëdia'a lidcha ca rga'sia. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

⁵⁹ Iurní Jesús guni'i lu stubi nguui:

—Gude'e naldë na ziquë shmëna.

Perë guni'i nguui ni:

—Nia Dadë, perë bëne'e permisi despuësë de gati shtada, iurní sënaldá lë'ël.

⁶⁰ Jesús repi lull:

—Nanú mënë nadë rialdidi'i ldu'u rai' shti'dza parë guëca'chi rall ra tégulë. Lë'ël lueguë biadi'dzë lu ra mënë lla mudë gac salvar rall.

⁶¹ Iurní stubi nguui guni'i lu Jesús:

—Dadë, sënaldá lë'ël perë runa ruëguë lul, bëne'e permisi tsahia lidcha primëre, guna despedir shfamilia.

⁶² Jesús guni'i lull:

—El quë naná ziquë naraa'në lachi perë rbi'all nezë téchill, adë rllu'i'di'ill parë tsutëll catë rribë'a Dios. Adë chu guëni'di'i nguui ni nall shmëna.

10

Bëshe'ldë Jesús setenta shmënë më

¹ Gudëdë stubi tempë; iurní gudili Dadë Jesús setenta nguui. Bëshe'ldë më lë'ë rai' lu grë ra guë'dchi catë rac shtu'u më tsa më despuësë. Chupë nguui bëshe'ldë më tubi ladë. Chupë nguui bëshe'ldë më stubi ladë. Grë rai' gua.

² Guni'i më lu rall:

—Ra mënë shtë guë'dchiliu na ziquë lachi con ganza'quë perë du'psë na el quë

narunë dchi'ni. Por ni gulë guna'bë lu Dios guëshe'ldë më más nagunë dchi'ni.

³ Gulë gua. Rshe'lda lë'ë të ziquë lli'li lu ra ma dushë; mënë humildë entrë mënë dzabë.

⁴ Adë guá'adi'i të bëdu shtë dumí. Adë guá'adi'i të bëdu lari. Adë guá'adi'i të rachi. Adë gac ldë'ë të lu nezë parë guadi'dzënu të mënë.

⁵ Iurë guëdchini të lidchi mënë, gulë bë'në saludar ra mënë. Gulë guni'i lu rall: “Gulë bë'në recibir bendición shtë Dios”.

⁶ Si talë quërelde nguui ndë nagunë recibir bendición shtë'në, cuezënu bendición con lë'ël; perë si talë guëquë guá'all bendición ni, guëabri guëa'në bendición parë lë'ël stubi.

⁷ Gulë tsagla'guë cuezë të mizme'hiu'ni catë bë'në mënë recibir lë'ël. Gulë gau narne'e rall gau të. Gulë bii' lo quë narne'e rall purquë zni na el quë narunë dchi'ni; nápëll dereché gaul lu mellë shtë lamë shtëhi'. Adë rnítidi'i të timpë zia'a të zihani lidchi mënë.

⁸ Iurë guëdchini të lu guë'dchi catë runë ra mënë recibir lë'ë të, gulë gau lo quë narne'e rall gau të.

⁹ Gulë bënëac ra nanapë galguidzë. Gulë guni'i lu mënë shtë guë'dchi: “Hia bëga'a iurë, guëlladchi zuga'a Dios parë guë'nibë'a më lë'ë të”.

¹⁰ Perë si talë guëdchini të lu guë'dchi catë adë rúnëdi'i mënë recibir lë'ë të, gulë tsa grë nezë shtë guë'dchi.

¹¹ Gulë guni'i: “Gushëguui'naquë guëa'na'a, guëdchibë na'a ziquë sëni cuntrë lë'ë të, të gac bë'a të bëdchini na'a nu guni'i na'a lu të bëga'a iurë; guëlladchi zuga'a Dios parë guë'nibë'a më lë'ë të”.

¹² Rnia'a lu të iurë ze'dë guëdchini juici shtë Dios, ra mënë shtë guë'dchi nadë rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë Dios, gunë Dios cashtigu lë'ë rall más quë mënë shtë ciudá Sodoma.

Prubi ra mënë narialdidi'i ldu'i (Mt. 11.20-24)

¹³ Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Corazín nu Betsaida, purquë adë gualdidi'i ldu'u të na. Si talë nihuna milagrë lu mënë shtë guë'dchi Tiro nu Sidón cumë bëna entrë lë'ë të, niabri ldu'u rall con Dios. Niasubë rall lu dë nu niacu rall lari nagasë ziquë sëni de quë bë'në nadzë'ë rall mudë nanabani rall.

¹⁴ Por ni, iurë guëshe'ldë Dios juici guëc ra mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë shtë Tiro nu Sidón gunë rall sufrir menos quë lë'ë të.

¹⁵ Nu rnia'a lu të mënë shtë Capernaum, llua'a të na të mënë nabë'në ldoi' Dios guëc të perë guëtia'a Dios lë'ë të lu cashtigu shtë gui'i.

¹⁶ Guni'i më lu setenta shmënë më:

—El què narzu'bè diaguè shti'dzè tè, tam-bien rzu'bè diaguèll shti'dza. El què narquè guia'a lè'è tè, rquè guiá'all na. Nu mizmè tiempè rquè guiá'all el què nabèshe'ldè na.

Bëabrí ra setenta shmënë më

17 Gua ra setenta shmënë Jesús. Rquitè ldu'u rai'. Guni'i rai' lu Jesús:

—Dadè, guni'i na'a lèl parè guègú na'a mèdzabè la'ni ldu'u mènè nu rzu'bè diaguè ra mèdzabè shti'dzè na'a.

18 Guni'i Jesús lu rai':

—Vencidè na Satanás. Gunahia lu Satanás iurè bèquèldí Dios lè'èll; guláguèll ziquè tubi ray shtë nguzi'u. Guláguèll dizdè gube'e catè quèbezè Dios hashtë guetè.

19 Guná, bënehia pudèrè parè guèlú tè guèc ra serpiantè nu nillè. Napè tè pudèrè gunè tè gan lu Satanás. Adè pè gáquèdi'i tè.

20 Perè guná, adè rquitèdi'i ldu'u tè purquè rzu'bè diaguè mèdzabè shti'dzè tè sino què gulè bèquitè ldu'u tè purquè nasalvar tè. Lè tè naescritè lu gube'e.

Bèquitè ldu'u Jesús

(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 La'ni mizmè iurè Jesús bèquitè ldú'i' por pudèrè shtë Espíritu Santo. Guni'i më lu Dios:

—Shtada, dushquíllil, rnibè'al gube'e nu guè'dchiliu. Quèhuna alabar lè'èll. Bèluá'al shti'dzèl lu mènè humildè, rac bè'a rall. Perè nacahi shti'dzèl bè'nèl parè ra mènè narni'i na rall mè ru'bè, nu parè ra mènè narianaldè tèchi llgabè nguii. Zni bè'nèl, Dadè, purquè zni rac shtú'ul gac.

22 Guni'i më lu ra mènè:

—Shtada bène'e grè ra cusè guiahia. Ni tubi chu runguè bè'a chu nahia de verdá, sulamèntè Shtada runguè bè'ai'. Ni tubi chu runguè bè'a chu na Shtada de verdá, sulamèntè na runguè bè'ahia chu náhi'. Nahia shini më, nu gunguè bè'a mieti Shtada sulamèntè si rac shtua'a guèluá'ahia nguii ni Shtada.

23 Iurní guni'i më lu lè'èsè ra shini gusè'dè më:

—Nalè bè'nè ldai' Dios lè'è mènè nariasè lo què nariasè tè.

24 Zihani mènè nabiadi'dzè shti'dzè Dios nu rëy naguquèrelde guahietè, guc shtu'u rai' guèna rai' lo què narná tè, perè gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' guini rai' lo què narini tè perè binidi'i rai' di'dzè ni.

Comparaciuni shtë tubi samaritano nabè'nè bien

25 Tubi narlua'a lëy shtë Moisés bèdchinill lu Jesús parè guètè'dèll tubi prèbè lè'è më. Guna'bè dí'dzèll lu më:

—¿Pè rní'il lla guna parè gac salvara?

26 Jesús bèquebi:

—¿Pè rni'i lëy shtë Dios? ¿Lla rní'il quègni'i lëy?

27 Guni'i nguii iurní:

—Naná escritè: “Gulè guc shtu'u Dadè Dios con guèdubinú ldú'ul. Gulè guc shtu'u Dios con guèdubi almè shtë tè, nu con guèdubi fuersè shtë tè. Gulè guc shtu'u Dios con guèdubi shgabè tè.” Nu rni'i lëy shtë Dios: “Gulè guc shtu'u grè sa'l ziquè rac shtú'ul mizmè lè'èl”.

28 Jesús guni'i lull:

—Bien rní'il. Si talè gúnèl cumplir lo què naná escritè, guèbánil parè siempèr.

29 Perè lè'è nguii rac shtu'u guèni'i mènè bien de lè'èll. Guna'bè dí'dzèll lu më:

—¿Chu na sahia?

30 Jesús bèquebi con comparaciuni rë:

—Tubi nguii bèrú'ull Jerusalén parè zia'all guè'dchi Jericó. Terciuni bèru'u nguba'nè lu nezè. Gulaa'nè rall grè nanuá'all hashtë nu shábèll. Bèdè'è nguba'nè galnè lè'èll, iurní bèsèa'nè rall lè'èll hia mèrè niátill.

31 Guzac tubi bëshuzi bèdchini catè naga'a nguii ni. Iurè guná bëshuzi lu nguii, gudèdè bëshuzi stubi nezè.

32 Nu tubi më levita narunè compañi lè'è bëshuzi la'ni iádu'u, bèdchinill; gunall lu nguii naga'a nezè. Lè'è què lè'è stubi nezè gudèdèll.

33 Perè tubi nguii shtë guè'dchi Samaria zia'a mizmè nezè ni. Gunall lu nguii naga'a. Bèga'a ldú'ull lè'è nguii.

34 Iurní guabi'guèll lu nguii, nu bè'nèll rumèdi lu ridè. Bètiá'all sèiti con vini nu bësh'í'll tubi lari lu ridè. Bèdchi'bèll nguii ni tèchi ma nanuá'all. Guanull lè'è nguii catè rëa'nè nguii pusadè. Ndè bè'nèll compañi naná ridè.

35 Stubi dzè nabrègue'lè, iurè lè'è samaritano guzia'a, gulull chupè dumí bèdchichi. Bèdè'èll cua'a nashtènè pusadè. Nu guní'ill: “Gupè nguii rë'. Si talè gúnèl gashhtë más, na guèguilla iurè guèabráa.”

36 Guni'i Jesús lu narlua'a lëy:

—Guni'i lua, de tsunè nguii naguná lu nguii naguc ridè por ra nguba'nè, ¿chu guc shtu'u lè'è sáhi'?

37 Guni'i mésè shtë lëy:

—El què nabèga'a ldu'u naná ridè.

Iurní guni'i më lull:

—Zni lè'èl, guaguè'nè ziquè bè'nè më samaritano.

Gua Jesús lidchi Marta nu María

38 Guagla'guè zia'a Jesús nezè con ra mènè. Bèdchini më tubi guè'dchi catè quèrelde Marta nu bèldèll María. Bè'nè rai' recibir lè'è Jesús lidchi rai'.

39 María guzubè guèa' Dadè Jesús parè guèquè diágui' shti'dzè më.

⁴⁰ Marta rquëdi'ni ldú'ull tantë dchi'ni nanú la'ni hiu'u. Guabi'guë Marta lu Jesús, nu guni'i':

—Dadë, ¿pëzielú bédë'ël permisi guzubë belda guëa'l? guëquë diaguëll shtí'dzël, nu tubsia quëhuna dchi'ni. Guni'i' lull gúnëll compa'ni na.

⁴¹ Guni'i' Jesús lu Marta:

—Marta, Marta, nalë rquëdi'ni ldú'ul por dchi'ni nananú; adë rbedchí'di'ni ldú'ul.

⁴² Tubsé cusë rqui'ni. María gudili lo mejurë. Adë chu guëdchisú lo quë nanápi'.

11

*Jesús bëlu'ái' lla guëna'bë mënë lu Dios
(Mt. 6.9-15; 7.7-11)*

¹ Guzac Jesús biadi'dzënuhi' Dios. Iurë gualú, tubi shini gusë'dë më guni'i' lu Jesús:

—Dadë bëlu'a'a lë'ë na'a tubi oraciuni ziquë Juan Bautista bëlu'ái' mënë shtëhi' lla guëna'bë rai' lu Dios.

² Jesús guni'i':

—Iurë ruadi'dzënu' të Dios, gulë guni'i':

Nal Shtadë na'a; rac shtu'u na'a grë mënë gunë rall alabar lë'ël.

Rac shtu'u na'a guëribé'al grë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

Rac shtu'u na'a grë mënë gunë rall lo quë narac shtú'ul igual ziquë ra ianglë lu gube'e rzu'bë diaguë rai' shtí'dzël.

³ Bënë'e nagáu na'a dzë con dzë.

⁴ Bënë'ndë perdunë duldë shtë na'a purquë runë na'a perdunë el quë narunë mal cuntrë lë'ë na'a.

Adë rdë'ëdi'il permisi guëtë'dë mëdzabë prëbë lë'ë na'a të ldaguë na'a lu duldë.

⁵ Guagla'guë guni'i' Jesús:

—Si talë nápël tubi amigu, nu tsal lídchill guërudë gue'lë. Guëni'il lúhi': "Amigu, bë'në prështë tsunë guëtëstildi

⁶ purquë tubi amigu bédchini zitu. Nápëdia'a pë gaull."

⁷ Perë amigu shtënëll guëquëbill dizdë la'ni hiu'u zndë'ë: "Adë rsiú'bëdi'il na; në'au puertë rua' lidcha. Grë na'a naga'si na'a. Nídi'i' mudë guënehia narac shtú'ul."

⁸ Rnia'a lu të, mënë ni na amigu shtënëll perë aunquë adë nëdi'il guënë'll lo quë narquí'nil purquë nal tubi amigu, perë si talë tsagla'guë guëna'bëru'ul, lë'ëll tsashtëll; guënë'll lo quë narquí'nil.

⁹ Rnia'a lu të, gulë bë'në zni. Gulë guagla'guë guëna'bë të lo quë narac shtú'ul, iurní guëne'e më ca'a të. Gulë tsagla'guë quili të, të guëzelë të. Gulë bësédchi rua' puertë hashtë guëlla'lë puertë.

¹⁰ Grë mënë narna'bë lu Dios, gúnëll recibirin. Grë mënë narguili, guëdzelin. Grë mënë narsédchi rua' puertë, guënal lla rlla'lë puertë parë lë'ëll.

¹¹ Lë'ë të naná shtadë llguë'në, si talë shínil guëna'bëll belë mbeldë gaull, ¿pë zëdë'ël tubi mbe'ldë cá'all? Aquëdi'i'.

¹² Si talë guëna'bëll tubi dchitë gaull, ¿pë zëdë'ël tubi nillë?

¹³ Si talë lë'ë të naná mënë mal, perë rac të guëdë'ë të cusë za'quë ca'a ra shini të, mucho más guëne'e Shtadë të naquëbezë gube'e lë'ë Espiritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të si talë tsagla'guë rná'bél lu më.

*Guni'i' mënë Jesús napë mëdzabë la'ni ldú'i'
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)*

¹⁴ Guzac tubi dzë Jesús cagúhi' tubi mëdzabë gu'pë nananú la'ni tubi nguii. Ruadi'dzëdi'ill. Perë iurní bëru'u mëdzabë, bien ruadi'dzë nguii. Ra mënë bédzëguë' ldu'u rall.

¹⁵ Perë bëldá rall guni'i':

—Rgu Jesús mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú naná jëfë shtë los de más mëdzabë.

¹⁶ Sëbëldá mënë bëtë'dë rall prëbë lë'ë më, nihunë më lo quë naná'di' voluntá shtë Dios. Guna'bë rall gunë më tubi milagrë lu rall, ziquë tubi sëni de quë na më shini Dios.

¹⁷ Guc bë'a më llgabë naquëhunë rall. Guni'i' më:

—Si talë guërudë shmënë gobiernë rdildi cuntrë mizmë gobiernë, tsalú gobiernë. Nu si talë nadivididë tubi famili, guëdchini timpë tsalú famili ni.

¹⁸ Nu Satanás si talë Satanás nadivididë mizmë lë'ëll, tsalú pudërë shtënëll. Cagnia'a ndë'ë purquë rni'i' të rguhia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú.

¹⁹ Si talë rguhia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, ¿chu runë compa'ni ra mënë entrë lë'ë të nargú mëdzabë la'ni ldu'u mënë? Lë'ë nargú mëdzabë entrë lë'ë të, guëni'i' rall lu të chu bëne'e pudërë guahia parë rguhia mëdzabë, nu guëni'i' rall runë të mal llgabë.

²⁰ Perë si talë con pudërë shtë Dios, rguhia mëdzabë la'ni ldu'u mënë, hia bëga'a iurë, guëlladchi zuga'a Dios parë guëribé'ai' lë'ë të.

²¹ 'Si talë tubi nguii putëntë quëhápëll bien lídchill con gu'i'bë narguini mënë, pues grë nanapë nguii ni nasegurë.

²² Perë si talë guëdchini stubi nguii más fuertë nu gúnëll gan lu primërë nguii, iurní guëgull grë nanapë primërë nguii nu rtë'tsëllin entrë ra shmënëll. Ra gu'i'bë naná rialdí ldu'u primërë nguii, hia na rahin guia'a stubi nguii.

²³ 'El quë nanëdi'i' guëni'i' favurë de na, nall cuntrë de na. El quë nadë rtëadi'i' mënë lua, na ziquë tubi narsëllu'në mënë lua.

*Tubi mëdzabë nabëabri catë bërú'ull
(Mt. 12.43-45)*

²⁴ Guagla'guë guni'i' Jesús:

—Iurë bëru'u mëdzabë la'ni ldu'u nguii, riazëll catë nídi'i' nisë. Rguíllil catë cuezëll

perë adë rdzélëdi'ill lugar. Iurní rní'ill: "Guëabria ldu'u mënë catë bërua'a".

²⁵ Bëdchini mëdzabë. Bëdzëlëll ziquë tubi hiu'u bien arregladë nu limpi.

²⁶ Iurní tsalli'i mëdzabë gadchi mëdzabë más mal quë lë'ël; riutë rall la'ni ldu'u nguui ni. Bëa'në nguui ni con gadchi mëdzabë, lëdë tûbsëdi'i mëdzabë. Más mal bëa'në nguui ni.

Ra narquitë ldu'u de verdá

²⁷ Iurë cagn'i'i më ra di'dzë rë', tubi na'a nazú entrë ra mënë zihani guni'ill fuertë lu më:

—Dichusë na gullanë lë'ël, nu bëgá'dchill lë'ël.

²⁸ Jesús guni'i:

—Más bien na el quë narquë diaguë di'dzë shtë Dios nu rzu'bë diáguëll shti'dzi'.

Ra mënë mal guna'bë rall gunë më tubi milagrë lu rall

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ Zihani mënë bëdchini; bëdëá rall lu Jesús. Guni'i më lu rall:

—Nalë mal na mënë tiempë ne'. Cagna'bë rall tubi sëñi shtë Dios. Cagna'bë rall guna tubi milagrë. Ni tubi cusë ru'bë guená rall, sulamëntë tubi cusë ziquë naguzac tiempë shtë Jonás guená rall.

³⁰ Ziquë gac Jonás tubi sëñi parë ra mënë shtë Nínive de quë gac cumplir shti'dzë Dios, nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu gáqui' sëñi parë ra mënë nanabani ne'.

³¹ Iurë gac juici shtë Dios, lë'ë reina nagunibë'a ladzë Sur, tsasudill nu gúnëll juzguë mënë nanabani iurne', na rall culpablë purquë na'a ni bidë guená lë'ë Salomón parë guëquë diáguëll shti'dzë Salomón. Gulë guná, hia bëdchini tubi más më ru'bë quë Salomón.

³² Nu zac ra mënë naguquërdë guë'dchi Nínive, tsasudlí rall lu juici con ra mënë naquërdë ne'; nu guëni'i ra mënë shtë Nínive, ra mënë nanabani ne' na rall culpablë purquë ra mënë shtë Nínive, iurë bini rall shti'dzë Jonás, bëabri ldu'u rall con Dios. Gulë guná, hia bëdchini tubi más më ru'bë quë Jonás.

Lintërnë parë almë shtë të

(Mt. 5.15; 6.22-23)

³³ 'Ni tubi mënë rsëu'ldëdi'ill llni la'ni lintërnë nu despuësë tsagcá'chill lintërnë lugar naga'chi. Adë guëtá'udi'ill lintërnë con tubi tēpë. Perë guëzu'bëllin guía'a parë el quë natsutë la'ni hiu'u guëziani.

³⁴ Slul na ziquë tubi lintërnë. Si talë naza'quë slul, nápëi llni guëdubi la'ni ldú'ul. Perë si talë rac llu'u nacahi slul, nápëdi'i të llni.

³⁵ Gulë bë'në llgabë bien si talë llni nanapë të adë nahin nacahi.

³⁶ Iurë nanú llni guëdubi la'ni ldu'u të, ni tubi partë nacahi; na ziquë tubi lintërnë narziani lu nacahi.

Jesús guni'i guëc ra fariseo nu mësë shtë lëy

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Nianá caglia'a Jesús ra mënë, tubi fariseo bë'në invitar gau më lidchi fariseo. Gua më lidchi fariseo nu guzubë më lu mellë.

³⁸ Guná fariseo zubë më lu mellë perë adë gudíbi'di' më guía'a më ziquë na custumbrë religiusë. Guasë ldu'u fariseo.

³⁹ Iurní guni'i Dadë Jesús lu fariseo:

—Lë'ël con los de más fariseo na të ziquë trashtë nari'tidi'i. Rguiibi të bien ladi ra trashtë ziquë custumbrë religiusë, perë la'ni ldu'u të nanú zihani maldá. Rzebi ldu'u të pë shtë mënë.

⁴⁰ Tuntë na të. Dios bëntsa'u lë'ë nguui nezë fuërë nu nezë la'ni.

⁴¹ Gulë bëdë'e nanapë të ca'a mënë. Gulë gac të mënë za'quë, iurní grë cusë na limpi parë lë'ël.

⁴² 'Prubi de lë'ë të fariseo; caguilli të lo quë narunë tucarë ca'a Dios hashtë ra plantë namás mitu'në, perë ra cusë ru'bë adë rúnëdi'i të cumplir. Rúnëdi'i të tratë bien con sa' të. Nu rac shtú'udi'i të Dios. Runë tucarë gunë të cumplir cusë rë' nu los de más mandamientë shtë Dios.

⁴³ 'Prubi de lë'ë të fariseo. Nalë rac shtu'u të guëzubë të primërë asientë la'ni iádu'u. Rquitë ldu'u të iurë mënë runë rall saludar lë'ë të con zihani rëspëti catë rdëá mënë.

⁴⁴ 'Prubi de lë'ë të. Na të ziquë ra ba'a naga'chi catë bëga'chi tēgulë. Ra mënë rdëdë rall guëc ra ba'a perë rdë'ëdi'i rall cuendë blac fier na lugar ni.

⁴⁵ Iurní tubi mësë narlua'a lëy guni'ill lu më:

—Mësë, nu zac cagn'il guëc na'a por di'dzë rë'.

⁴⁶ Jesús guni'i:

—Tambiën prubi de lë'ë të mësë shtë lëy purquë quëhunë të obligar ra mënë gunë rall zihani custumbrë. Nahin ziquë tubi carguë në'ë, perë lë'ë të adë rldísidi'i tēhin ni siquierë con tubi shcuënë të.

⁴⁷ 'Prubi de lë'ë të. Rza'a të capillë shtë ra profetë nabiadi'dzë shti'dzë Dios. Shtadë guélú të gudini rall ra profetë ni.

⁴⁸ Na të testigu gudini ra shtadë guélú të lë'ë ra profetë, nu na të de acuerdë con lo quë nabë'në rall purquë rza'a të capillë shtë ra profetë.

⁴⁹ Por ni la'ni librë nanua'a sabiduría shtë Dios rni'i: "Guëshe'lda profetë nu poshtë lu ra mënë perë quini mënë bëldá ra nabëshe'lda, gati rai'. Sëbëldá rai' guëzac zi mënë."

⁵⁰ Perë rnia'a lu të, gunë Dios juzguë ra mënë tiempë ne' por grë maldá nabë'në ra mënë cuntrë ra profetë dizdë bëcuet'shtë më guë'dchiliu.

⁵¹ Ra mënë nanabani ne' na rall culpablë por galguti shtë Abel nu por galguti shtë grë më za'quë, hashtë galguti shtë Zacarias, el quë nagudini mënë entrë iádu'u nu bëcu'guë. Gunë më juzguë lë'ë të por grë ra cusë rë'.

⁵² 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy purquë napë të liahi parë gac bë'a lla gac salvar mënë perë adë nēdi'i tsutë të shnezë Dios nu adë nēdi'i të tsutë mënë shnezë më; gac rall shmënë më.

⁵³ Nianá cagni'i më ra cusë rë', ra mësë shtë lëy nu ra fariseo bëldënu' rall Jesús. Bëdchi'bë rall zihani di'dzë guëc më. Gudildi di'dzë rall të guëni'i më cusë mal.

⁵⁴ Bëtë'dë rall prëbë lë'ë më parë ldaguë më lu trampë shtë rall. Mudë ni gudili rall parë gunë rall acusar lë'ë më lu gubernë rumanë.

12

Gulë gupë cuidadë ra mënë falsë

¹ Tiempë ni bēdēá zihani mili mënë hashtë rte'le sa' rall. Jesús guzublú guni'i më lu ra shini gusë'dë më, primërë lu rai':

—Gulë gupë cuidadë enseñansë shtë ra fariseo. Na rall falsë. Enseñansë shtë rall rrë'tsë ziquë levadurë la'ni nacubë.

² Lo quë nanú la'ni ldu'u mënë guëru'u lu llni. Grë cusë naga'chi napë quë gac bë'a mënë.

³ Grë lo quë narni'i të lu nacahi, guini mënë lu llni. Lo quë narni'i të naga'chi nu lo quë naruadi'dzë të la'ni hiu'u catë nē'au, gac bë'a mënë. Guëabrí guadi'dzë mënë fuerhtë shti'dzë të lu ra mënë.

Guni'i Jesús: "Adë rdzëbēdi'i të lu mënë"

(Mt. 10.28-31)

⁴ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Na të amigu shtëna. Rnia'a lu të adë rdzëbēdi'i të mënë narguini cuerpë perë nápēdi'i rall pudërë gunë rall más cusë cuntrë lë'ë të.

⁵ Perë na guënia'a lu të chu guëdzëbë të lúhi'. Náhi' el quë despuësë quíni' lë'ël, nápi' pudërë parë guëshé'ldi' lë'ël gabildi. Rnia'a lu të stubi, gulë bēdzëbë lë'i'.

⁶ 'Rdu ga'i ma'ñi por chupë dumí bi'chi. Perë Dios reágná ldu'i' lë'ë ra ma.

⁷ Nu napë më cuendë bëldá guitsë guëc të zubë cadë de lë'ë të. Adë rdzëbēdi'i të lo quë quëhunë mënë cuntrë lë'ë të; más lasac të quë zihani ma'ñi.

El quë narni'i lu ra mënë nall shmënë Jesús

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ 'Rnia'a lu të, si talë rni'i të lu ra mënë na të shmëna, guënia'a lu ra ianglë shtë Dios na të mënë shtëna. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

⁹ Perë si talë guëni'i të lu ra mënë adë nádi'i të shmëna, iurní guënia'a lu ra ianglë nádi'i të mënë shtëna.

¹⁰ 'Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. El quë narni'i didzabë cuntrë na, gac gunë Dios perdunë lë'ël; perë si rni'íl didzabë cuntrë Espíritu Santo, gúnēdi'i më perdunë lë'ël.

¹¹ Iurë gua'a mënë lë'ë të lu ra gubernë u lu ra juësi u lu ra narunë juzguë la'ni iádu'u, adë rúnēdi'i të llgabë pë guëni'i të lu rall, lla guëquebi të parë guëru'u të,

¹² purquë mizmë iurë ni Espíritu Santo guëluá'ai' lë'ë të pë guëquebi të lu rall.

Comparaciuni shtë nguui ricu perë natúntëll

¹³ Iurní tubi mënë nabëru'u ladi mënë zihani, guni'ill lu Jesús:

—Mësë, bē'nē favurë; guni'i lu bëcha guënë'ell herenci narunë tucaré cahia.

¹⁴ Perë Jesús guni'i lull:

—Rúnēdi'i tucara nihuna juzguë entrë lë'ë të. Ni tubi të bē'nēdi'i nombrar na parë qui'dza herenci shtënë'të.

¹⁵ Guagla'guë guni'i më lu ra mënë:

—Gulë gupë mizmë lë'ë të parë adë rzëbidi'i ldu'u të ra cusë shtë guë'dchiliu. Galërquitë ldu'u nguui ze'dë de Dios, lédēdi'i por cusë zihani nanapë nguui lu guë'dchiliu.

¹⁶ Iurní guni'i më tubi comparaciuni:

—Guc tubi nguui ricu. Shguíu'ull bēdē'ë tubi bēnë ganza'quë.

¹⁷ Bē'nēll llgabë: "Lla guna con tantë llubë. Nídi'i lugar parë cuetsá'uhin."

¹⁸ Guni'ill: "Guëchilia hiu'u catë cuetsa'u llubë. Guëzá'ahia stubi más naru'bë, cuetsa'u llubë la'ni con grë cusë nanapa.

¹⁹ Mizmë na runa llgabë, nanú sufsientë por zihani izë. Gúnēdia'a dchi'ni lachi; más bien guëbeza lidcha. Gáuha; gua' vini. Guëquitë ldu'a."

²⁰ Nianá quëhúnëll llgabë, guni'i Dios lull: "Tuntë nal. Gue'lë ne' gátil. Ra cusë nabëtëal, ¿chu gac nashtënë rahin?"

²¹ Zni na grë ra nguui nartëá zihani cusë parë mizmë lë'ël perë nápēdi'ill cusë nalasac lu Dios.

Quëhapë Dios shíni'

(Mt. 6.25-34)

²² Tambiën guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Rnia'a lu të, adë rquēdi'nidi'i ldu'u të por lo quë nagáu të parë guëbani të, ni por shabë të nagacu të.

²³ Vidë shtë të na más lasac quë nagáu të. Cuerpë shtë të más lasac quë shabë të.

²⁴ Gulë guná, ziquë ra ma riegü adë rcabnidi'i ma llu'bë. Adë riagllí'idi'i ma cusechë lachi cuetsa'u mahin la'ni hiu'u. Perë Dios rgáuhi' ra ma. Lë'ë të lasac të más quë ra ma'ni.

²⁵ ¿Chu de lë'ë të por tantë rúnël llgabë guëbánil tubi dzë más?

²⁶ Si talë gáquëdi'i gunë të ra cusë mitu'në, ¿pëzielú runë të llgabë por ra cusë ziquë nagáu të u nagacu të?

²⁷ 'Gulë guná, lla riaru'bë ra guë'ë. Adë rúnëdi'i rahin dchi'ni. Adë rti'bidí'i rahin, perë rëy Salomón con guëdubi galëljüë shtëhi', bë'nëdi'i' gan niácuhi' ziquë ra guë'ë lachi.

²⁸ Gulë guná, lë'ë të narialdí ldu'i du'pë, chulë rlua'a guë'ë lachi nedzë, quëhunë Dios; perë glli guëbidchi guë'ë nu tsahin lu gui'i. Mucho más guëne'e më narqui'ni të.

²⁹ Adë rianaldëdi'i të tëchi ra cusë pë gau të, pë gu të; adë rquëdi'nidi'i ldu'u të por ra cusë rë'.

³⁰ Ra mënë nadë rialdidi'i ldu'i shti'dzë Dios, rianaldë rall tëchi ra cusë shtë guë'dchiliu, perë lë'ë të napë të Shtadë të. Runë më cuendë grë nicidá nanapë të.

³¹ Primëre gulë guanaldë tëchi narac shtu'u Dios. Na më rëy. Iurní guëne'e më grë cusë narqui'ni të parë guëbani të.

Gulë bëcuetsa'u tesurë la'ni gube'e
(Mt. 6.19-21)

³² 'Na të du'pë mënë narianaldë tëcha ziquë ra lli'li narianaldë tëchi vëquërë. Adë rdzëbëdi'i të purquë Shtadë të gudili lë'ë të, të guëni'bë'a të catë na më rëy.

³³ Gulë bëtuu' nanapë të ca'a mënë dumí, el quë nabënapëdi'i. Gulë gapë të panitë nadë rú'shidi'i con dumí nadë rialúdi'i; quiere decir, tesurë lu gube'e. Ndë ni tubi nguba'në riutëdi'i. Nidi'i ma naráu panitë parë tsaluhin.

³⁴ Catë nacuetsa'u tesurë shtënël, ndë rac shtú'u guëbánil.

Gulë gac të preparadë

³⁵ 'Gulë gac listë nu preparadë guëdubi tiempë, ziquë nguui nalli'i lá'ni' parë dchi'ni, ziquë mënë nanua'a lintërnë naquë llii.

³⁶ Gulë gac ziquë ra muzë naquëbezë lamë shtë rall. Gua lamë lidchi sa'a. Ra muzë naná listë parë guësha'lë rall puertë lueguë, iurë rsëdchi lamë rua' puertë;

³⁷ rquité ldu'u ra muzë si nabani rall iurë lë'ë lamë guëdchini, purquë rnia'a lu të de verdá, guëru'u shumbrelë lamë nu guëni'i lamë lu ra muzë: "Gulë guzubë lu mellë". Iurní lë'ë lamë gúnëll sirvë lu rall, gau rall.

³⁸ Si talë guëdchini lamë guërudë gue'lë; si talë guëdchini lamë ze'dë grëgue'lë nu guëdzëlë lamë lë'ë ra muzë quëbezë rall, hia nabani rall; rquité ldu'u ra muzë iurní.

³⁹ Nanë të bien si talë niac bë'a nashtënë tubi hiu'u pë iurë guëdchini nguba'në lídchi', zúga'a nguui ni listë. Nëdi'ill tsutë nguba'në lídchill.

⁴⁰ Nu zac lë'ë të napë quë gac të listë purquë adë nápëdi'i të cuendë ca iurë guëdchinia stubi. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia iurë rni'i të runë faltë parë guëdchinia.

Muzë nabënë nu muzë mal
(Mt. 24.45-51)

⁴¹ Iurní guna'bë di'dzë Pedro lu më:

—¿Pë guni'il comparaciuni rë' lu grë mënë u guni'ilin sulë parë lë'ë na'a?

⁴² Guni'i më:

—¿Chu na muzë za'quë nu nasini guëquëll? Nall ziquë tubi mënë encargadë con lidchi shlámëll. Rnibë'a shlámëll guënull grë dchi'ni, nu guëdë'ëll nagáu ra muzë iurë rga'a iurë rau rall.

⁴³ Nalë rquité ldu'u encargadë ni si talë quëhúnëll bien iurë guëdchini lamë shtënëll.

⁴⁴ Guldía rnia'a lu të, lë'ë lamë gúnëll nombrar lë'ë nguui ni, guëni'bë'all grë nanapë lamë.

⁴⁵ Perë si talë lë'ë nguui rni'ill la'ni ldu'ull, adë guëdchnidi'i lamë lueguë, nu guëzublú nguui ni sac zill ra muzë nu ra criadë con galné, perë lë'ëll raull, ruu'll, rzuu'dchill.

⁴⁶ Guëdchini lamë shtënëll mërë iurë adë quëbëzëdi'ill lë'ë lamë. Guëabrí lamë de repëntë iurë adë quëhúnëdi'i nguui ni bien. Lë'ë lamë gúnëll cashtigu lë'ëll nu guëni'bë'a lamë gátill nu tsall lugar catë nanú ra nadë rialdidi'i ldu'i Dios.

⁴⁷ 'Lë'ë muzë naguc bë'a pë rac shtu'u lamë gúnëll perë adë bë'nëdi'ill cumplir; adë bë'nëdi'ill preparar, guëdë'e lamë zihani galné guëc muzë ni.

⁴⁸ Perë lë'ë muzë nadë guc bë'adi'i pë rac shtu'u lamë gúnëll, nu bë'në muzë lo quë narunë tuçarë cashtigu, guëdë'e lamë du'psë galné guëc muzë ni. Si talë bédë'e Dios zihani llini guëc nguui, nall responsablë lu më gúnëll bien con ra cusë ni. Lë'ë nguui nabë'në recibir pë shtë mënë, nall responsablë nu mënë guëna'bë rall más de nguui ni.

Por shti'dzë më nanú divisioni
(Mt. 10.34-36)

⁴⁹ 'Be'dë guëdchinia parë gac cashtigu mënë shtë guë'dchiliu lu gui'i. Nalë rac shtua'a de quë subluhin.

⁵⁰ Napë quë guëtiá'ahia lu galëzrac zi, ziquë rtia'a mënë nguui la'ni nisë parë chubë nisë nguui. Nahia ziquë mënë narullë hashtë tsalú gac cumplirin.

⁵¹ ¿Gu llua'a të be'dë guëdchinia parë cuëdchi ldu'u mënë con sa' rall? Aquëdi'i. Lëdë znidi'i. Be'dë guëdchinia parë gac divididë ra mënë.

⁵² Dizdë iurne' rac divididë famili; tsunë mënë guëru'u rall favurë de na. Mizmë famili guëru'u chupë mënë cuntrë de na.

⁵³ Shtadë llguë'në rldënu' rall cuntrë shni'!. Llgue'në na cuntrë shtadë llguë'në. Shni'a na cuntrë shtsá'pi'. Shtsa'pë na cuntrë shni'ai'. Suëgrë rldënu' llí'ill. Llí'illi na cuntrë suëgrëll.

Gulë guc b'ë'a sëni shtë tiempë ne'
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

⁵⁴ Nu zac guni'i Jesús lu ra mënë zihani: —Iurë rna të shcahi nagasë nezë guetë, rni'i të: “Hia mërë guëdchini guiu”. Lueguë rlaguë guiu.

⁵⁵ Si ze'dë mbë nezë sur, rni'i të: “Ze'dë galna'i”. Nu lueguë rac na'i.

⁵⁶ Na të falsë, nanë të sëni nananú lu guë'dchiliu nu ra sëni nananú gube'e. ¿Pëzielú rac bé'adi'i të pë runë cuntienë lo quë naquëhac iurne'?

Bë'në rëglë asuntë con contrari shtë'nëll
(Mt. 5.25-26)

⁵⁷ 'Gulë bë'në llgabë cadë tubi të lo quë naza'quë lu Dios.

⁵⁸ Por ejemplë, si talë tubi mënë runë demandë lë'ël lu gubernë, antsë guëdchínil lu autoridá, bë'në rëglë con contrari shtë'nëll parë guëa'në en paz. Si adë rúnëdi'il zni, lë'ë contrari shtë'nëll gúnëll demandë lë'ël lu juësi. Lë'ë juësi gúnëll intriegu lë'ël lu suldadë. Lë'ë suldadë tsagsa'në rall lë'ël lachigui'bë.

⁵⁹ Guldía, adë guëru'udi'il hashtë quíllil grë centavë nanazë'bil.

13

Rqui'ni guëabrá ldu'u të lu Dios

¹ Nianá biadi'dzë Jesús di'dzë rë', bëru'u bëldá nguui naguni'i lu Jesús mal nabë'në Pilato, purquë Pilato gudini bëldá mënë shtë Galilea la'ni iádu'u ru'bë. Rënë shtë ra nguui ni guc mescladë con rënë shtë ma nabë'në ra më israelitë ofrecerë ziquë ofrendë lu Dios.

² Jesús guni'i lu rall:

—¿Pë llgabë quëhunë të ne'? Ra mënë nabë'në sufrir zni, adë nápëdi'i rall más duldë quë los de más sa' rall.

³ Rnia'a lu të, si talë adë guëabrá ldu'u të con Dios, zac guëni'ti catë nídi'i fin.

⁴ ¿Pë llua'a të ra che'ni bi tsunë nguui naguti iurë gulaguë tubi hiu'u guia'a guëc rall, na rai' más më duldë quë grë ra mënë naquërdë Jerusalén dzë ni? Guti rai', bë'në lu' shtë Siloé.

⁵ Rnia'a lu të, lëdë znídi'i. Si talë adë gúnëdi'i të cambi mudë nanabani të lu Dios, zac lë'ë të guëni'ti të catë nídi'i fin.

Comparaciuni shtë hiaguë nanápëdi'i nashi

⁶ Iurní guni'i më comparaciuni rë':

—Tubi nguui bëcabní tubi hiaguë higu entrë ra hiaguë uvë. Gudëdë izë. Guagllí'i nguui nashi shtë hiaguë higu perë pë bëdzélëdi'ill.

⁷ Iurní guni'ill lu naquëhapë ra plantë: “Guná, tsunë izë be'dë guëllihia nashi shtë hiaguë higu perë ni tubi nashi bëdzélëdia'a. Bëchuguë hiaguë ni. ¿Pëzielú quëhunë hiaguë cupar lugar lu shlatë?”

⁸ Perë nguui naquëhapë ra plantë guni'i: “Dadë, bësëa'në hiaguë ni stubi izë. Tsagldë'a guiu'u nu guëtiá'ahia bonë guëa' hiaguë parë guëne'e hiaguë nashi.

⁹ Guëbéza'a stubi izë, si talë adë guëné'edi'in nashi, gunibë'a, guëchúgahin iurní.”

Jesús bënëac tubi na'a nabëlecu tēchi'

¹⁰ Tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, Jesús caglua'a ra mënë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë.

¹¹ Ndë nanú tubi na'a narac ll'u'u che'ni bi tsunë izë. Bëlecu tēchi', bë'në mëdzabë mal. Adë bë'në na'a gan guzuldill.

¹² Iurë guná Jesús lu na'a ni, guna'bë më lë'ëll nu guni'i më:

—Lë'ël, hia bëa'quë; nal librë galguidzë shtë'nëll.

¹³ Bëdchi'bë më guia'a më guëc na'a. Gualdill. Guzublú guni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios.

¹⁴ Perë lë'ë jëfë shtë iádu'u bëldënu'll Jesús purquë bënëac më lë'ë na'a dzë narzi'i ldu'u mënë. Guni'i jëfë lu ra mënë:

—Shu'pë dzë nanú gunë mënë dchi'ni. Guëdchini ra mënë narac ll'u'u entrë la'ni lmalë, lëdëdi'i dzë descansë guëac rall.

¹⁵ Iurní guni'i Dadë Jesús lull:

—Na të mënë falsë. Cadë tubi të nanapë burrë lu tubi ngunë, rsha'quë të ma nu ria'anú të ma, gu ma nisë. Grë ra dzë quëhunë të zni.

¹⁶ Guná lu na'a rë', nall llëbní Abraham. Che'ni bi tsunë izë rac llú'ull; quëdull por pudërë shtë Satanás. ¿Pë rni'ill; guëshaca lë'ëll lu galguidzë rë' dzë narzi'i ldu'u mënë?

¹⁷ Iurë guni'i Jesús di'dzë rë', grë ra mënë narunë cuntrë lë'ë më, rtu lu rall. Los de más mënë bëquitë ldu'u rall iurë guná rall cusë ru'bë nabë'në Jesús.

Comparaciuni shtë bë'dchi bi'chi
(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Guni'i Jesús tubi comparaciuni:

—¿Lla guërë'tsë di'dzë de quë guëlladchi na Dios parë guëni'bë'ai' mieti? ¿Pë guënia'a lu të, të gac bë'a të?

¹⁹ Manërë narnibë'a Dios mënë, na ziquë tubi bë'dchi bi'chi. Gudishi nguui bë'dchi ni. Gualdani bë'dchi nu guaru'bin hashtë guquin tubi hiaguë ru'bë. Ra ma'ni bëdchi'bë bëche'zë lu llicu hiaguë.

*Comparaciuni shtë levadurë**(Mt. 13.33)*

20 Guagla'guë guni'i Jesús:

—¿Pë comparaciuni guënia'a lu të? të gac bē'a të manërë rñibē'a Dios ziquë Rëy.

21 Nahin ziquë levadurë nabëdchi'bë tubi na'a guëc tsunë medidë harinë. Lë'ë levadurë rdë'ëin fuersë grë nacubë.

*Tubi puertë nade'e**(Mt. 7.13-14, 21-23)*

22 Guagla'guë guzë më nezë parë Jerusalën. Bëlua'a më ra më guë'dchi nu më ranchi catë canzë më.

23 Guzac tubi mënë guna'bë d'í'dzëll lu Jesús:

—Dadë, ¿blac mënë gac salvar, du'psë u zihani mënë?

Guni'i më lull:

24 —Gulë guni'i ldu'u të parë tsutë të puertë nade'e, purquë guëdchini tiempë zihani mënë gac shtu'u tsutë rall puertë ni perë gúnëdi'i rall gan.

25 Gaquin ziquë nashtënë hiu'u. Në'au puertë shtë hiu'u. Lë'ë të zuga'a të fuërë. Rsëdchi të puertë ni nu guëni'i të: “Dadë, bëshalë puertë, guëdchini na'a”. Perë lë'ë nguii ni guëni'i lu të: “Adë runguë bë'adia'a chu na të”.

26 Iurni lë'ë të guëzublú guëni'i të: “Gudaunú na'a lë'ël; bii'nú na'a lë'ël. Bëlua'al lë'ë na'a ladi guë'dchi shtë na'a.”

27 Iurni nguii ni guëquëbill lu të: “Hia gunia'a lu të, rdë'édia'a cuendë chu na të, lë'ë të mënë naquëhunë maldá. Gulë guabsú lua.”

28 Rnia'a lu të lugar ni gu'në të; gau lai' të purquë guëbi'a të lu grë ra nabiadidzë shti'dzë Dios guahietë lu gube'e perë lë'ë të adë tsutédi'i të. Guë'në të fuërë.

29 Guëdchini mënë nezë guia'a. Guëdchini mënë nezë guetë. Guëdchini mënë nezë nortë nu nezë sur. Guëzubbë rall; gau rall lu gube'e catë rñibë'a Dios.

30 Guná, bëldá mënë nalasáquëdi'i lu guë'dchiliu iurne', lasac rall lu Dios iurni; nu bëldá mënë naná më ru'bë ne', adë gáquëdi'i rall më ru'bë iurni.

*Bi'ni Jesús guëc Jerusalën**(Mt. 23.37-39)*

31 Mizmë dzë naguni'i Jesús di'dzë rë', bëdchini bëldá fariseo lu Jesús. Guni'i rall lu më:

—Bëru'u de ndë'ë purquë Herodes rac shtu'u quñill lë'ël.

32 Jesús guni'i lu rall:

—Herodes nasini guëquëll parë guësiguëll. Gulë guagni'i lull: “Nedzë nu glli riagla'guë gunëaca ra narac llu'u. Guëgúa mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Perë tēchi glli guëzubluhia shchi'nia.”

33 Napë quë tsagla'ga shneza nedzë, glli, nu tēchi glli purquë nádi'in posiblë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios gáti' stubi guë'dchi; sulamëntë Jerusalën gáti'.

34 Mënë shtë Jerusalën, rnia'a lu të, rguini të ra nabiadidzë shti'dzë Dios, guti rai'. Bëdë'ë guë'ë të ra narni'i shti'dzë Dios lu të. Zihani vuelltë guc shtua'a niatëahia lë'ë të ziquë tubi guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë nēdi'i të guëdchini të lua.

35 Rnia'a lu të, më Jerusalën, guëa'në të ziquë tubi hiu'u dachi. Gúnëdi'i Dios compa'ni lë'ë të. Nu adë guë'nádi'i të lua hashtë dzë naguëni'i të: “Benditë na el quë nabëshel'dë Dadë Dios lu guë'dchiliu. Bë'në l dai' më lë'i.” Zni guëni'i të.

14*Bënëac Jesús tubi nguii nagadzë gui'i*

1 Guzac tubi dzë descansë, guataunú më lidchi jëfë shtë ra fariseo. Los de más fariseo quëgl'da'chi rall lë'ë më.

2 Guëlladchi më nanú tubi nguii narac llu'u nagadzë gui'i.

3 Jesús guna'bë di'dzë lu ra fariseo nu lu ra mësë shtë lëy:

—¿Pë rni'i të? ¿Gu runë providë lëy shtë Dios gunëaca'ra ra narac llu'u dzë narzi'i ldu'u mënë?

4 Perë lë'ë rall adë bëquëbidi'i rall. Iurni Jesús bia'a lë'ë nguii tubi ladë; bënëac më lë'ëll. Guni'i më tsall con bien.

5 Lueguë guni'i më lu ra fariseo:

—Grë të si talë guëlaguë tubi ngunë u tubi burrë la'ni guërzú dzë descansë, lueguë tsaldú të ma. Ni tubi të adë guëbëzëdi'i hashtë stubi dzë parë guëgú të ma.

6 Gúquëdi'i rall nihunë rall contëstë lu Jesús.

Ra invitadë lu sa'a

7 Guná Jesús lla na ra mënë invitadë lidchi fariseo, gudili rall mejurë lugar lu mellë iurë gudáu rall. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

8 —Iurë runë mënë invitar lë'ël lu sa'a, adë rzúbëdi'il lugar mejurë purquë si talë nanul lugar za'quë nu guëdchini stubi më más lasac quë lë'ël,

9 lë'ë më nabë'në invitar guërupë të, guëni'ill lull: “Bë'në favurë guasuldí; subë nguii rë' ndë'ë catë zúbël”. Pues tsasúbël stubi lugar trasë perë blac rtu lu iurni.

10 Perë guná, si talë tsal lidchi mënë, guzúbël lugar humildë, iurni lë'ë nguii nabë'në invitar lë'ël, guë'nall catë zúbël. Guëni'ill lull iurni: “Dadë, bë'në favurë guzúbë lugar za'quë cula'ni ra më nalasac”. Zni nápël hunurë lu ra mënë nazubë'nú lu mellë.

11 El quë narunë parë gáquëll më ru'bë, guëlaguëll con shtu, perë el quë nadë

rúnedi'i parë gáquëll më ru'bë, Dios gunë honrar lë'ëll.

¹² Iurní guni'i Jesús lu nabë'në invitar lë'ë më gau më lidchil:

—Iurë quëhúnëll invitar ra mënë të gau rall, guërudë dzë u gue'lë, adë rná'bëdi'il amigu shtë'nëll, nilë shfamíil, nilë ra bëchil. Adë rná'bëdi'il vëcini ricu shtë'nëll purquë lë'ë rall despuësë gunë rall lo mizme con lë'ël, gaul lu mellë shtë'nëll rall;

¹³ sino quë iurë quëhúnëll invitar ra mënë lidchil, guna'bë ra prubi. Guna'bë ra mancu, ra cujë, ra ciegu të gau rall lidchil.

¹⁴ Bë nápëdi'i rall të parë guëabrí quilli rall lë'ël. Guëquitë ldú'ul iurni; nu Dios quilli lë'ël dzë natsashtë ra shmënë më ladi ra tégulë.

Comparaciuni shtë cënë ru'bë

¹⁵ Tubi nazubëni Jesús lu mellë, iurë bínill di'dzë rë', guni'ill:

—Dichusë grë ra natsutë gube'e catë Dios na Réy, të súbëll lu mellë, gaul.

¹⁶ Jesús guni'i lu nguui ni:

—Tubi nguui bë'në preparar guëdë'ëll tubi cumidë za'quë. Guná'bëll zihani mënë guëdchini të gau rall.

¹⁷ Bëga'a iurë hia listë na grë cusë. Iurní bëshe'ldë nguui ni tubi muzë naguagni'i lu ra invitatë: “Gulë gude'e lueguë. Hia nad-chi'bë cumidë lu mellë gau të.”

¹⁸ Perë grë ra invitatë tubi por tubi bë'në rall dispensar. Primërë nguui guni'i: “Bë'në dispensar na. Guzia tubi ldë guiu'u, napë quë tsagnahia luhin.”

¹⁹ Stubi guni'i: “Guzia ga'i nezë ngunë. Mërë iurnë' gac prëbë ma nia zunë ma dchi'ni. Bë'në dispensar na.”

²⁰ Stubi guni'i: “Tampa bëtsë'ahia. ¿Lallë tsahia iurnë'?”

²¹ Bëabrí muzë lidchil lamë ni. Guni'ill lúhi' grë lo quë guni'i ra invitatë. Bëldë lamë ni. Guni'ill lu muzë: “Gua lueguë nasesë lu nezë hashtë ra nezë bi'chi shtë guë'dchi. Guaglli' ra prubi, ra mancu, ra cujë, nu ra ciegu; gau rall.”

²² Gudëdë stu'pë tiempë bëabrí muzë. Guni'i muzë lu lamë: “Dadë, hia bëna lo quë naguni'ill perë todavía nanú lugar lu mellë”.

²³ Lë'ë lamë guni'ill: “Gua stubi; bë'në ruëguë lu mënë nazuga'a nezë lachi nu ra nananú caminë reali parë gue'dë guëzë rall lidcha. Gac zihani mënë hashtë tsúdi'i lugar lu mellë.

²⁴ Ni tubi naguna'ba primërë gáudi'i rall cumidë za'quë nabëna preparar.”

El quë narac shtu'u gáquëll shmënë Jesús

²⁵ Zihani mënë guanaldë rall tëchi më. Bëdchigrë më; guná më tëchi më nu guni'i më lu rall:

²⁶ —El quë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gac shtú'ull na más quë shtádëll,

más quë shní'all, más quë tsé'lëll, nu shínill, nu ra bëchill, nu zánëll. Napë quë rac shtú'ull na más quë prupi vidë shtë'nëll. Si talë rúnëdi'ill ni, nídi'i mudë gáquëll shmëna.

²⁷ Cualquier narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi deseó shtë'nëll nu gáquëll dispuestë gátill por na.

²⁸ Cadë tubi de lë'ë të si talë rac shtú'ul guëzá'al tubi hiu'u ru'bë, primërë guëna'bë dí'dzël blac dumí runë costar parë tsalú dchi'ni. Iurní guëlabël dumí nanápël; gac bë'al si talë nanú sufsientë llumi.

²⁹ Si talë adë rúnëdi'ill llgabë bien, despuësë de guntsá'ul cimientë shtë hiu'u, nídi'i dumí tsalú hiu'u, grë ra mënë naguëná lu cimientë, tsagla'guë gunë rall burnë lë'ël.

³⁰ Guëni'i rall iurní: “Nguui rë' guzublú guëzá'all hiu'u perë nápëdi'ill dumí parë tsalú dchi'ni”.

³¹ Gulë bëquë diaguë stubi comparaciuni. Tubi rëy con chi'i mili suldadë rac shtu'u tsatíldill con stubi rëy. Primërë quëhúnëll llgabë si talë gúnëll gan con fuersë nanápëll lu rëy nanapë galdë mili suldadë.

³² Si talë rdë'ëll cuendë adë gúnëll gan, mientras zítu na rëy con galdë mili suldadë, guëshë'ldëll rsunë lu rëy parë gac en paz, parë tsalúdi'i tildi rall.

³³ Zni nahin con lë'ë të, el quë nadë rúnëdi'i renunci grë lo quë nanápëll, nídi'i mudë gáquëll shmëna.

Zedë nanápëdi'i sabor

(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

³⁴ 'Nabënë na zedë perë si guëniiti zedë sabor, ¿lla gunë nguui guëabrí sabor shtë zedë?

³⁵ Adë rllu'i'idi'in, nilë parë guëc guiu'u ziquë bonë, ni parë stubi cusë. Guëru'ldë mënë zedë ni lu nezë. Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

15

Comparaciuni shtë lli'li naguniti

(Mt. 18.10-14)

¹ Zihani mënë mal ziquë ra narunë cubrë impuestë nu ra pecadurë, be'dë bi'guë rall lu më parë guëquë diaguë rall shti'dzë më.

² Ra fariseo con mësë narlua'a lëy, guni'i rall cuntrë Jesús. Guni'i rall:

—Jesús na amigu shtë'në ra pecadurë. Ria Jesús lidchi rall të gaul.

³ Iurní Jesús guni'i comparaciuni rë' lu ra contrari shtë më:

⁴ —Si talë nápël tubi gahiu'a lli'li perë guëniiti tubsë ma, rsëá'nëll los de más ra ma lachi parë tsatíll lë'ë ma naguniti hashtë guëdzélël lë'ë ma.

⁵ Iurë guëdzélël lë'ë ma, quëdchibël ma iënil nu nalë rquitë ldú'ul.

6 Iurë nanul lídchil, guená'b'el amigu nu vécini shténèl nu guéni'íl lu rall: “B'è'né compa'ñi na tanté rquitè ldua'a purquè bédzela l'é'è ma naguniti”.

7 Rnia'a lu tè, na lègrè lu gube'e iurè tubi mènè nanapè duldè, guèab'ri ldu'ull con Dios, más lègrè què noventa y nueve mènè za'què nanadè rqui'nidi'i guèab'ri ldu'u rall con Dios.

Comparaciuni shtë dumí naguniti

8 Gulè bèquè diaguè stubi comparaciuni. Tubi na'a nápèll chi'i munedè bédchichi nalasac. Si talè guénitill tubsè munedè, çpè gúnèll? Rquégui'ill llini lintèrnè. Rldú'b'èll guèdubi la'ni hiu'u. Rguílill bien hashtë guèdzélèll dumí.

9 Iurè bédzélèll dumí, guená'b'èll vécini nu amigu shténèll; rni'ill: “B'è'né compa'ñi na purquè hia bédzela munedè naguniti nu rquitè ldua'a”.

10 Manèrè ni rquitè ldu'u ra ianglè iurè tubi mènè nanapè duldè, guèab'ri ldu'ull con Dios.

Tubi sultèrè nabèni lu shtádi'

11 'Guzac tubi nguui napè chupè llgá'ni.

12 El què namás nabi'chi guni'ill lu shtádèll: “Dadè, rac shtua'a guènè'el herenci narunè tucarè cahia”. Iurni gudi'dzè shtadè ra sultèrè herenci shtëhi'. Bèdè'è mènè ni entrè chupè llgá'ni'.

13 Gudèdè bèldá dzè, iurni lè'è ngulè'nè menurè bètu'ull herenci. Guná'zill nezè. Guall ladzè mènè zitu. Con dumí nanuá'all b'è'nèll zihani duldè.

14 Hia bèga'a tiempè beshi'nill dumí lu ra cusè mal. Iurni guna'zi tubi gubini lugar ni nu rldia'nè nguui ni.

15 Guagná'b'èll dchi'ni lu nguui naquèrèldè lugar ni. Shlámèll gunib'è'a tsaguèpill guchi lachi, gau ma.

16 Bédchini galèrldia'nè ldu'ull; guc shtú'ull gaull cumidè shtë ra guchi perè ni tubi mènè bédè'di'i nagaull.

17 Iurni bè'a llinill. Guni'ill: “Zihani muzè napè shtada. Rau rall hashtë napè rall de subrè, perè na gatia tantè rldia'na.

18 Guèab'ria lidchi shtada. Guènia'a lúhi': Dadè, bèna duldè lul; nahia pecadurè lu Dios.

19 Hia adè rúnèdi'i tucarè guèquèrèlda ziquè shínil. B'è'nè tratè na ziquè tubi muzè shténèll.”

20 Guna'zi nguui ni nezè parè guèab'ri lidchi shtádèll.

21 Zitu nazé'dèll lídchill, guná shtádèll lull. Bèga'a ldu'u shtádèll l'é'èll. Bédchini guèllu'nè shtádèll lull. B'è'nèll recibir shínil con gustè. Gudédchill shínil. Bètsagrau'ull shínil.

22 Nguui ni guni'i lu shtádèll: “Dadè, bèna duldè lul nu nahia pecadurè lu Dios. Hia adè rúnèdi'i tucarè guèquèrèlda ziquè shínil.”

22 Perè shtádèll guni'i lu ra muzè: “Nas-esè guaglli'i shabè zá'quèll, lo más mejurè, gacu shinia. Guaglli'i tubi nigi parè guiá'all. Guaglli'i sabadu parè guèquèhin guèa'll.

23 Gulè quini ngunè nandchú tè guèdáuha'a.

24 Gac laní purquè rnia'a guti shinia perè bèab'ri nabani shinia. Bènitill perè hia bédzèla'a l'é'èll.” Lueguè guzublú laní.

25 'Guzac shini mayurè nanull lachi. Iurè bèab'ri lidchill, bínill musiquè nu cagui'i ra mènè.

26 Guná'b'èll tubi muzè. Guna'b'è dí'dzèll pè runè cuntienè laní.

27 Guni'i muzè: “Bèchil bèab'ri nabánill. Gunib'è'a shtádèll guèdini na'a ngunè nandchú tè guèdáuha'a. B'è'nè shtádèll recibir bèchil con gustè; nabánill.”

28 Iurni lè'è llga'nè mayurè bèldèll; nèdi'ill tsutèll la'ni hiu'u. Bèru'u shtádèll; guna'b'è shtádèll l'é'èll; b'è'ni' ruèguè lull tsutèll la'ni hiu'u.

29 Perè guni'i shini mayurè: “Blac tiempè bèna sirvè lul nu bèzu'b'è diaga shtí'dzèll perè nunquè bènè'edi'íl pè cahia, ni siquierè tubsè chivè mitu'nè parè gac laní con amigu shtëna.

30 Perè iurnè' bèab'ri shini r'è'èll; beshi'nill shtumil. Guagná'dèll zihani na'a mal. Nu l'é'èll gunib'è'al gati ma nandchú, gau tè. Gac laní.”

31 Iurni guni'i shtádèll: “Nal shinia. Nabaninual. Grè lo què nanapa nashténèll.

32 Perè runè tucarè laní; gáca'a nalègrè purquè bèchil gútil perè bèab'ri nabánill. Bènitill perè iurnè' bédzèla'a l'é'èll stubi.”

16

Comparaciuni shtë muzè nab'è'nèdi'i bien

1 Guni'i Jesús lu ra shini gusè'dè mè:

—Guc tubi nguui ricu nabèdè'è dchi'ni gunè nguui narac rgu' cuendè. Perè los de más muzè guagni'i rall lu ricu de què l'é'è nguui adè bè'nèdi'ill bien. Quègnitill lo què nanapè ricu.

2 L'é'è ricu guna'b'è nguui ni. Guni'i ricu: “Çpè na verdá narni'i ra muzè? B'è'nè intriegu cuendè dchi'ni nabè'nèll purquè hia adè gáquèll encargadè con shchi'nia.”

3 Iurni lè'è nguui bè'nèll llgabè: “Çpè guna iurnè'? Hiadè nahia encargadè con shchi'ni lamè. Rúnèdia'a gan dchi'ni ru'bè nu rtu lua tsaldúa gu'nè.”

4 Guna stubi cusè parè gapa amigu nanunè recibir na lidchi rall iurè nápèdia'a dchi'ni.”

5 Iurni nguui ni guná'b'èll ra mènè nanaze'bi dumí lu lamè. Tubi rall por tubi rall bédchini rall. Guna'b'è di'dzè nguui lu primèrè nabédchini: “ÇBlac nazé'bil lu lamè?”

⁶ Bëquëbill: “Naze'bia tubi gahiu'a barrili sëiti”. Iurní guni'i nguui: “Ndë'ë na guichi pagaré shtë'nël; bëche'zin nu bëntsa'u stubi narni'i nazë'bil cincuenta barrili sëiti”.

⁷ Lu stubi më'në guni'ill: “¿Blac nazë'bil lu lamë?” Bëquëbill: “Naze'bia tubi gahiu'a rmudi shtë trigu”. Iurní guni'i nguui: “Ndë'ë na guichi pagaré shtë'nël; bëntsa'u stubi pagaré narni'i nazë'bil lë'ësë ochenta rmudi shtë trigu”.

⁸ Lë'ë lamë guni'i lu nguui mal: “Nasini guëquël. Bë'nël segurë vidë shtë'nël parë tiempë naze'dë.” Ra më'në shtë guë'dchiliu quëhunë rall galënasini con ra sa' rall más quë ra më'në naná rialdi' ldu'i shti'dzë Dios.

⁹ 'Mënë runë rall gan dumí con zihani maldá, perë rnia'a lu të, gulë bë'në bien con dumí nanápël; ze'dë guëdchini dzë adë lasáquëdi'i dumí. Iurní gunë më recibir lë'ël lu gube'e catë nidi'i fin.

¹⁰ 'El quë narunë cumplir con du'pë nanápëll, gúnëll cumplir si talë nápëll zihani cusë. El quë nadë rúnëdi'i bien con du'pë, también gúnëdi'ill bien con zihani cusë.

¹¹ Si talë adë bë'nël bien con dumí naná mal, ¿chu guëne'e cá'al lo quë nanasac de verdá?

¹² Si talë adë bë'nëdi'ill bien con cusë nanádi'i shtë'nël, ¿chu guëne'e lo quë narunë tucaré cá'al lu gube'e?

¹³ 'Ni tubi më'në gáquëdi'i gúnëll sirvë chupë lamë. Rac shtú'ull tubsë lamë. Lu stubi lamë rúnëdi'ill cuendë. Rzu'bë diáguëll shti'dzë lamë, stubi lamë quëhunëll desprëci. Nidi'i mudë gac shtú'ul Dios nu mizmë tiempë gac shtú'ul dumí.

¹⁴ Ra fariseo narac shtu'u dumí, bini rall grë naguni'i Jesús. Bë'në rall burnë lë'ë më.

¹⁵ Iurní guni'i Jesús lu rall:

—Lë'ë të runë të parë rlua'a të naza'quë lu ra më'në. Rni'i të lo quë naquëhunë të naza'quin, parë Dios rna lla na ldu'u të. Lo quë narac shtu'u më'në gapë rall lu guë'dchiliu, nahin cusë narná zá'quëdi'i Dios.

Shti'dzë Dios napë pudërë parë siempër

¹⁶ 'Lo quë nabëquë'ë Moisés nu ra nabi-adi'dzë shti'dzë Dios la'ni Sagradas Escrituras, gunibë'a Dios gunë më'në cumplir hashtë tiempë shtë Juan Bautista. Perë iurne' na quëgnia'a diza'quë lu të, të parë tsuté më'në catë rnibë'a Dios. Perë ra më'në nariuté lugar ni runë rall zihani esfuersë por tsuté rall.

¹⁷ 'Más sencigi tsalú guë'dchiliu nu gube'e quë tubi cusë mitu'në shtë lëy tsaluhin. Shti'dzë Dios adë tsalúdi'in.

Jesús bëlua'a lla na narlë tse'lë

(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

¹⁸ 'Si talë guësa'në nguui tsé'li' nu guëtsë'all con stubi na'a, quëhúnëll duldë

adulteri. Nu si talë stubi nguui ca'a lë'ë na'a ni, quëhúnë nguui ni duldë adulteri.

Nguui ricu nu Lázaro

¹⁹ 'Guc tubi nguui ricu. Nácull con lari za'quë nalasac zihani dumí. Grë dzë rau zá'quëll lu laní nananú lidchi ricu.

²⁰ 'Tambiën gu' tubi prubi lë Lázaro. Rac llú'ull. Rátsull guë'dzu. Guzúbëll rua' puertë shtë ricu.

²¹ 'Lázaro guc shtú'ull nihaull pedasë guetë nagulaguë guëa' mellë shtë ricu, tantë rldia'në Lázaro. Ra mbecu bëdchini; bëlde'e mbecu lu guë'dzu ladi Lázaro.

²² 'Tubi dzë guti Lázaro. Bëdchini ra ianglë; bia'a rai' almë shtëhi' gube'e catë nanú Abraham. Nu lë'ë ricu guti. Bëga'chi ricu.

²³ 'Ricu nanull lugar shtë cashtigu catë ria nanadë rialdi'di' ldu'i Dios. Gubi'a ricu lu Abraham zitu. Guná ricu lu Lázaro nananú cula'ni Abraham.

²⁴ 'Fuertë guni'i ricu: “Dadë Abraham, bëga' ldu'ul na. Bëshe'ldë Lázaro; gá'dzëll bëcuënë shtë'nëll të parë ldaguë tubi gotë nisë lu ldudza tantë rbidchi ldu'a. Quëhuna sufrir la'ni be'lë rë!”

²⁵ 'Iurní guni'i Abraham lu ricu: “Lë'ël, ¿gu rëagná ldu'ul lla guc vidë shtë'nël? Zihani cusë nápël; nidi'i nicidá de Dios. Perë Lázaro, vidë shtëhi' guc prubi. Iurní rquitë ldu'ull mientras nanul lugar shtë cashtigu.

²⁶ 'Más de ni entrë lë'ë hia'a nanú tubi bërrancu. Nidi'i mudë guidë të ndë'ë. Nu nidi'i mudë guidë më'në nananú ndë'ë parë nga'li.”

²⁷ 'Iurní guni'i ricu: “Si es quë ni, Dadë Abraham, bë'në tubi favurë. Bëshe'ldë lë'ë Lázaro lu ra bëcha.

²⁸ 'Napa ga'i bëcha naquërelde lidchi shtada; guini rall shti'dzë Lázaro. Guadi'dzëll lu rai' lla na ra cusë të guidëdi'i rall ndë'ë lugar shtë cashtigu.”

²⁹ 'Perë Abraham guni'i lu ricu: “Lë'ë ra bëchil napë rall lo quë nabëquë'ë Moisés nu ra shmuzë Dios nabiadi'dzë shti'dzë më; guëquë diaguë rall shti'dzë rai”.

³⁰ 'Guni'i ricu: “Dadë, si talë tubi natsashtë ladi ra tégulë, guëni'i' shti'dzë Dios lu rall, tsaldí ldu'u rall. Guëabri ldu'u rall lu Dios iurni.”

³¹ 'Guni'i Abraham lu ricu: “Aquëdi'i. Si talë runë nadzë'di'i rall mudë nanabani rall iurë rini rall shti'dzë Moisés nu shti'dzë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios, tampuquë tsaldídi'i ldu'u rall shti'dzë natsashtë ladi ra tégulë.”

17

Gulë gupë lë'ë të al mizmë lë'ë të gúnëdi'i të duldë

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

¹ Jesús guni'i lu ra mënë narianaldë en-señansë shtëhi':

—Napë quë guëdchini tiempë guëquili mëdzabë lë'ë të parë gunë të duldë, perë prubi nguui el quë naquëhunë parë gunë mënë duldë.

² El quë narlua'a tubi më humildë mal nezë gúnëll duldë, mejurë galdë nguui ni tubi guichi ru'bë iénill; tsagru'ldëll lë'ëll la'ñi nisëdu'u.

³ Gulë gupë mizmë lë'ë të.

'Si talë béchil gúnëll cuntrë lë'ël, guni'i lull pë faltë nanápëll. Si talë guëabré ldu'ull nezë za'quë, bé'në perdunë lë'ëll.

⁴ Si talë gúnëll mal cuntrë lë'ël gadchi vultë tubi dzë nu gadchi vultë guëabré guëni'll lull: "Hia adë gúnëdi'irua'a cuntrë lë'ël", napë quë gúnëll perdunë lë'ëll.

Pudërë nanapë el quë narialdi ldu'i Dios

⁵ Ra poshtë guni'i rai' lu Jesús:

—Bë'në compañi lë'ë na'a të tsaldí ldu'u na'a lë'ël más.

⁶ Guni'i Jesús:

—Si talë rialdí ldu'u të shti'dza sudu'pë, masiá du'pë ziquë tubi béd'chi bi'chi, zac guëni'll lu hiaguë sicómore nazubë ndë'ë: "Bí'eshi de ndë'ë nu bécabní mizmë lë'ël la'ñi nisëdu'u", si talë tsaldí ldu'ul Dios, lë'ë hiaguë guëzu'bë diaguin shti'dzël.

Comparaciuni shtë narunë sirvë

⁷ Si talë napë të tubi muzë nabëabré lidchil; guaguënëll u guaguëpill ra ma lachi, iurë béd'chinill hiu'u adë guëni'idi'il lull: "Gudëdë gaul lueguë".

⁸ Aquëdi'i. Guëni'il lull: "Bë'në preparar nagauha nu guatibi guía'al; bé'në sirvë lu mellë gauha nu gua'. Despuësë gaul; gul."

⁹ Si lë'ë muzë quëhúnëll lo quë narnibé'al, adë guëni'idi'il: "Dushquíllil".

¹⁰ Zni lë'ë të, despuësë de bé'në të cumplir grë lo quë narnibé'a Dios gunë mënë, gulë guni'i: "Na na'a muzë nalasáquëdi'i. Bédë'në na'a sulamëntë lo quë nabë'në tucarë quëdë'në na'a."

Jesús bënëac chi'i narac lluu'u galguidzë naru'dzë ládi'

¹¹ Guagla'guë zia'a Jesús nezë Jerusalén. Gudëdë më regiuni naná entrë Samaria nu Galilea.

¹² Iurë guagbi'guë më tubi guë'dchi, bédza'guëllú më chi'i mënë narac lluu'u galguidzë ru'dzë ládi'. Zitu béa'në rall.

¹³ Fuertë guni'i rall:

—Jesús, Mësë, bég'a ldu'ul lë'ë na'a; bënëac lë'ë na'a.

¹⁴ Jesús guná lu rall nu guni'i më:

—Gulë tsagná lë'ë bëshuzi të guë'nall lu të.

Iurní nianá zia'a rall, mizmë iurní bëac rall.

¹⁵ Tubi de lë'ë rall iurë guná lla béaquëll, bëabréll lu Jesús. Guní'll fuertë, dushquíll Dios por favurë nabë'në më.

¹⁶ Bézullbill lu Jesús hashtë béd'chini luquëll lu guiu'u. Bédë'ëll graci lu më. Nguui ni na më Samaria.

¹⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Chi'i nguui narac lluu'u bënëaca. ¿Gua rall?

¹⁸ Túbsëll bëabré, bédë'ëll graci lu Dios. Nall de stubi naciuni.

¹⁹ Iurní guni'i më lu nguui:

—Guasuldí. Guzia'a con bien. Béaquëll purquë rialdí ldu'ul na.

Guë'dchiliu antsë guënbë'a Dios ziquë Rëy

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ra fariseo guna'bë di'dzë rall lu Jesús, guc guëdchini tiempë naguënbë'a Dios ziquë Rëy. Jesús repi:

—Iurë guëdchini tiempë naguënbë'a Dios, adë guëd'chinidi'in con sëni naguëná të.

²¹ Adë guëni'idi'i mënë: "Ndë'ë rnibë'a më ziquë Rëy", u "Ndë'ë rnibë'a më"; purquë hia ne' rnibë'a më bédá mënë naquërdë entrë lë'ë të.

²² Iurní guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Guëdchini tiempë lë'ë të gac shtu'u të guëná të lua, nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guëdchinia perë lëdë guënádi'i të lua lueguë.

²³ Mënë guëni'i lu të: "Ndë'ë béd'chini", u "Ndë'ë béd'chini". Adë tsagnádi'i të lë'ë rall. Adë rianaldëdi'i të tēchi rall,

²⁴ purquë ziquë rd'chini nguizi'u; rlua'a llni dizdë ladë ldi hashtë guia'a ladë rubësë, zni guëdchinia. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²⁵ Antsë gac ra cusë ni, guna sufrir galguti. Ra mënë tiempë ne' guëquë guia'a rall na.

²⁶ Ziquë bé'në mënë shtë guë'dchiliu tiempë shtë Noé, zni gunë rall antsë guëdchinia stubi.

²⁷ Gudáu rall. Bii' rall. Bëtsë'a rall. Guc laní shtë lliguë hashtë Noé guatë la'ni barcu ru'bë. Iurní béd'chini juici shtë nisë guëc rall. Grë mënë guti.

²⁸ Zni guc también tiempë shtë Lot. Gudáu ra mënë. Bii' rall. Bëtuu' rall. Guzi'i rall. Bécabní rall. Bëza'a rall lidchi rall.

²⁹ Perë iurë Lot bër'u'u ciudá Sodoma, gulaguë gui' dzë ni. Gulaguë asufrë narie'qui dizdë gube'e nu grë mënë guti.

³⁰ Ziquë bé'në mënë tiempë shtë Lot, zni gunë rall iurë guëdchinia, nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guëná ra mënë lua.

³¹ Dzë ni si talë tubi de lë'ë të nanú guëc hiu'u, adë tsutëdi'il la'ni hiu'u parë guá'al lo quë nanápëll. Si talë tubi de lë'ë të nanú të lachi dzë ni, adë guëabrédi'il parë guá'al cusë nanápëll.

³² Gulë bëagná ldu'u të pë guc tse'lë Lot.

³³ El quë nanëdi'i guëne'e vidë shtënell por na, segurë guënitill vidë shtënell; perë el quë naguënti vidë shtëni' por na, guëbánil parë siempër.

³⁴ "Dzë naguëdchinia, nanú chupë mënë lu camë. Túbsëll guëna'bë Dios tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁵ Chupë na'a caniu'u juntë. Túbsëll guëna'bë më tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁶ Chupë nguui nanú lachi. Túbsëll guëna'bë më tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁷ Jurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë rë', guna'bë di'dzë rai:

—Dadë, ¿guc gac ra cusë ni?

Guni'i më tubi dichë:

—Jurë gac ra cusë ni, gac bë'a të segu-ramentë, igual ziquë rac bë'a të rdëa ra bëchu catë naga'a naguti.

18

Comparaciuni shtë viudë nu juësi

¹ Jesús guni'i tubi comparaciuni parë gac bë'a shmënë më runë tucarë guadi'dzënu rall Dios guëdubi tiempë, de quë adë guëzalúdi'i rall pacënci parë guëna'bë rall lu Dios.

² Guni'i më:

—Guc tubi juësi naguquërelde guë'dchi. Adë gualdidi'i ldu'ull Dios nu adë bë'nëdi'ill rëspëti sa'll.

³ Mizmë guë'dchi guquërelde tubi viudë nanapë dishi'bi con stubi narunë cuntrë lë'ëll. Guagna'bë viudë lu juësi parë gac rëglë asuntë shtënell segun lëy. Guni'i viudë: "Bë'në rëglë asuntë con contrari shtëna". Zihani vultë guagná viudë lë'ë juësi.

⁴ Nëdi'i juësi gúnëll rëglë asuntë ni, perë despuësë bë'në juësi llgabë: "Adë rialdidi'i ldua'a Dios nu nápëdia'a rëspëti parë mënë, ⁵ perë viudë rë' riagla'guë guëna'bëll lua. Guna rëglë asuntë shtënell të adë tsalúdi'i pacënci shtëna tantë rbézëdi'i ridëll lua."

⁶ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë bédë'ë cuendë naguni'i juësi mal. Mucho más gunë Dios.

⁷ Gunë më juzguë ra contrari shtë mënë narialdi ldu'i Dios. Gunë më compa'ni ra nariagla'guë guëna'bë rall lu më dzë la gue'lë. Adë gac ldë'ë më parë gunë më lo quë narna'bë rall lu më.

⁸ Rnia'a lu të, iurë rga'a iurë adë gac ldë'ë më sino gunë më jushtici. Perë guëna'bë di'dza lu të, ¿iurë guëab'ri nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nia'a zëdzéli' ra narialdi ldu'i Dios iurní?

Comparaciuni shtë fariseo nu narunë cubrë impuestë

⁹ Guni'i Jesús stubi comparaciuni lu ra narunë llgabë nabënë na rall perë bë'në rall desprëci sa' rall. Guni'i më:

¹⁰ —Chupë nguui guagni'inú rall Dios iádu'u ru'bë. Túbill na më fariseo; stúbill na el quë narunë cubrë impuestë.

¹¹ Lë'ë fariseo guasuldill; guni'ill la'ni ldu'ull di'dzë rë': "Dadë gullanë, dushquillil, rdë'ëhia graci nádia'a ziquë na ra mënë. Nádia'a ziquë ra nguba'në. Nádia'a ziquë narni'i bishi. Nádia'a ziquë ra nanapë stubi na'a. Dushquillil nádia'a ziquë nguui ndë'ë narunë cubrë impuestë.

¹² Runa ayunë chupë vultë la'ni llmalë. Rdë'a tubi por cadë chi'i ra cusë, grë lo quë narunë tucarë ca'a Dios."

¹³ Perë lë'ë nguui narunë cubrë impuestë zugá'all rua' puertë shtë iádu'u. Adë rbi'adi'ill guia'a. Guni'ill: "Dadë, bëga'a ldu'ul na. Napa zihani duldë."

¹⁴ Rnia'a lu të, lë'ë pecadurë bëabrill lídchill limpi. Bëzunë Dios almë shtënell, lédëdi'i lë'ë fariseo. El quë narunë naru'bë, guëläguëll con shtu perë el quë narunë naru'bëdi'i, gunë Dios honrar lë'ëll.

Bë'në ldai' Jesús ra llguë'në

(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ Guanú mënë zihani llguë'në lu Jesús parë guëdchi'bë më guia'a më guëc rall. Perë shini gusë'dë më guná rai', gudildi rai' naganu' lë'ë ra llguë'në lu Jesús.

¹⁶ Perë guni'i më; guna'bë më ra llguë'në:

—Gulë bédë'ë sí, guidë ra llguë'në lua. Adë rcádi'i të guidë ra llguë'në lua purquë cagnibë'a Dios lë'ë ra mënë naná ziquë ra llguë'në.

¹⁷ Guldía rnia'a lu të; sulë el quë nagunë recibir Dios ziquë Rëy të guënbë'a Dios lë'ëll cumë ziquë tubi llguë'në; rquitë ldu'u llguë'në rñibë'a Dios lë'ëll, sulë nguui ni guëbánil lugar catë na më Rëy.

Tubi më ru'bë ricu guni'i lu Jesús

(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ Tubi nguui narnibë'a ladi guë'dchi, guna'bë di'dzëll lu Jesús:

—Mësë za'quë, ¿pë rni'il guna parë gac salvara parë gapa vidë sin fin?

¹⁹ Guni'i Jesús lull:

—¿Pëzielú rni'il nahia naza'quë? Nanú tubsë naná naza'quë. Náhi' Dios.

²⁰ Bien nanëll ra mandamientë: "Adë rquënúdi'il tse'lë mënë. Adë rguinidi'il sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë. Adë rni'idi'il bishi. Bëzu'bë diaguë shti'dzë shtëdël nu shní'al."

²¹ Nguui guni'i:

—Grë mandamientë ni bëna cumprir dizdë nabi'cha.

²² Bini Jesús di'dzë rë' nu guni'i më:

—Tubi cusë runë faltë. Bëtuu' grë cusë nanápël, bédë'ëin ca'a ra prubi, iurní gápël tesurë lu gube'e. Nu gude'e naldë na të gáquël shmëna.

²³ Iurë lë'ë nguïu ni bini shti'dzë Jesús, bëá'nëll tristë purquë de verdá nall ricu.

²⁴ Guná Jesús lull; nalë bëdchini tristë la'ni ldu'u më. Guni'i më:

—Naganë tubi nanapë zihani dumí, gúnëll recibir Dios ziquë rëy.

²⁵ Más sencigi tsuté tubi ma camellë ichi iagullë quë tubi ricu tsutéll catë rñibë'a Dios.

²⁶ Ra mënë nabini di'dzë ni, guna'bë di'dzë:

—Si es quë ni, ¿chu gac salvar?

²⁷ Guni'i më:

—Adë gúnëdi'i nguïu gan gunë salvar mizmë lë'i' perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁸ Iurní Pedro guni'i lu Jesús:

—Dadë, lë'ë na'a bësëa'në na'a grëtë' parë ze'dë naldë na'a lë'ël.

²⁹ Guni'i Jesús:

—Guldía, el quë nabësëa'në lídchi', shtádi', shní'ai' u bëchi', u tsé'li', u shíni' purquë rac shtú'ull guëñibë'a Dios lë'ëll,

³⁰ gúnëll recibir zihani cusë más ne' la'ñi vidë shtëhi', nu guëquerédëll parë siempër tubi vidë sin fin con Dios.

Stubi vuetë guni'i Jesús gáti'

(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ Guna'bë Jesús ra poshtë tubi ladë. Guni'i më lu rai':

—Iurnë' guziá hia'a Jerusalén. Gac cumplir grë lo quë nabëquë'ë ra nabíadi'dzë shti'dzë Dios de na, nguïu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

³² Gunë ra mënë intriegu na lu guia'a shtë mënë nanádi'i më israelitë. Gunë rall burnë; guëni'i guidzë rall na. Guëchi'bë shënë rall lua.

³³ Guëne'e rall galné na, despuësë gatia. Perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tégulë.

³⁴ Ra poshtë adë guasédi'i rai' shti'dzë më, nacahin parë lë'ë rai'. Adë bëdë'di'i rai' cuendë pë runë cuntienë shti'dzë më.

Bënëac Jesús tubi ciegu, më Jericó

(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ Guabi'guë rai' guë'dchi Jericó. Nanú tubi ciegu nazubë lu nezë. Cagná'bëll gu'në.

³⁶ Bini ciegu gudëdë zihani mënë. Guna'bë di'dzë ciegu pë quëhac.

³⁷ Guni'i mënë: "Jesús nazareno ziazúhi' nezë".

³⁸ Iurní ciegu fuertë guni'i:

—Jesús, llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

³⁹ Ra mënë nazia'a delantë, guni'i rall guëc ciegu parë guëac dchi ciegu perë másru'u guni'i ciegu. Fuertë guni'ill:

—Llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

⁴⁰ Iurní Jesús guzudchí. Gunibë'a më tsagli'i rai' lë'ë ciegu. Bëdchini ciegu lu më. Guni'i më lull:

⁴¹ —¿Pë rac shtú'ul guna?

Repi ciegu:

—Rac shtua'a, Dadë, guënë'el slua.

⁴² Guni'i më:

—Nia. Bëaquëll purquë rialdí ldú'ul na.

⁴³ Mizmë iurní bëac ciegu. Guanáldëll lë'ë Jesús. Bëdë'ëll graci lu Dios. Grë ra mënë guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios, purquë guná rall pë bë'në Jesús.

19

Jesús nu Zaqueo

¹ Iurní Jesús guatë guë'dchi Jericó. Mërë guëru'u më guë'dchi.

² Ladi guë'dchi ni guc tubi ricu lë Zaqueo. Nall jërë narunë cubrë impuestë.

³ Guc shtu'u Zaqueo guë'nall lu Jesús perë gúnëdi'ill gan tantë zihani mënë gudëdë, nu nadupë shcuerpë Zaqueo.

⁴ Iurní Zaqueo bëllu'në delantë. Güë'pill ladi tubi hiaguë sicómoro parë guë'nall lu më. Hiaguë ni zubi cula'ni nezë catë ze'dë Jesús.

⁵ Bëdchini më lugar ni; guná më lu Zaqueo. Guni'i më lull:

—Zaqueo, bietë nasesë. Napë quë guënë'el pusadë lídchil, guëana.

⁶ Lueguë bietë Zaqueo nasesë. Nalë bëquitë ldú'ull. Bë'nëll recibir Jesús lídchill.

⁷ Guná mënë guanú Jesús Zaqueo. Guagla'guë guni'i rall cuntrë Jesús. Guni'i rall Jesús gua visitë lidchi tubi pecadurë.

⁸ Iurní guasuldí Zaqueo. Guni'ill lu Dadë Jesús:

—Dadë, guërudë nanapa guëdë'ëhia ca'a ra nabënapëdi'i. Nu si talë bëdchisia dumí shtë mënë con bishi, guëabría tapë vuetë más dumí ca'a rall.

⁹ Guni'i Jesús:

—Nedzë nasalvárëll. Salvaciuni bëdchini lídchil. Nu lë'ël guc Abraham shtadë guëul.

¹⁰ Nahia nguïu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu parë quilia el quë nabëniit parë gac salvárëll.

Comparaciuni shtë muzë nabënë recibir dumí

¹¹ Riagla'guë rini ra mënë shti'dzë Jesús. Hia mërë guëdchini rai' ciudá Jerusalén. Nu quëhunë mënë llgabë runë faltë du'psë parë guëñibë'a Dios ziquë Rëy.

¹² Iurní guni'i më tubi comparaciuni:

—Guc tubi nguïu shini rëy; bërú'ull ládžëll. Zía'all stubi naciuni parë gúnëll recibir pudërë ziquë rëy parë guëñibë'all. Despuësë guëabrilá ládžëll.

¹³ Antsë bërú'ull ládžëll, guná'bëll chi'i muzë naná encargadë shchi'nill. Bëdë'ëll dumí lasac cadë tubi de lë'ë ra muzë. Guni'i shini rëy: "Gulë bë'në bien con dumí rë'. Gulë guzi'i; gulë bëtuu', hashtë guëabría." Iurní guziá'all.

¹⁴ Perë ra mënë naquëredë ladzë nguïu ni bëldë rall; rac shtú'udi'i rall gáquëll rëy shtë

rall. Bëshe'ldë rall rsunë narni'i: "Adë rac shtu'di' na'a gac nguui rë' rëy shtë na'a".

¹⁵ Perë nguui ni bënëll recibir ziquë rëy shtë rall. Bëabrill lãdzëll. Guná'bëll ra muzë nabëca'a dumí tã guená rëy bëldá bënëll rall gan guëc dumí.

¹⁶ Primërë muzë bëdchini nu guni'ill lu rëy: "Dadë, shtumil ndë'ë con chi'i vuelltë más shini dumí".

¹⁷ Lë'ë rëy guni'i: "Bien bënëll con du'pë dumí. Iurní guënehia pudërë guë nibë'al chi'i guë'dchi. Muzë za'quë nal."

¹⁸ Stubi muzë bëdchini guni'ill: "Dadë, shtumil ndë'ë con ga'i vuelltë más shini dumí".

¹⁹ Guni'i rëy lull: "Guë nibë'al ga'i guë'dchi".

²⁰ Stubi muzë bëdchini nu guni'ill: "Dadë, ndë'ë lë'ë shtumil. Bëquëtsa'u'uin tubi panitë.

²¹ Bëdzëba lë'ël. Nal nguui nargá'adi'i ldu'u mënë. Rcá'al lo quë nabëdchi'bëdi' il nu rcá'al cusechë sin adë rcabní'dil."

²² Iurní guni'i rëy lull: "Nal mal. Con mizmë shti'dzël guna juzguë lë'ël. Guni' il nahia el quë nargá'adi'i ldu'u mënë nu rchahia lo quë nabëdchi'bëdia'a nu rchahia catë rcabnídia'a.

²³ ¿Pëzielú adë bësëá'nëdi' il shtumía lu bancu parë gapa shini dumí iurë bëdchinia?"

²⁴ Iurní guni'i rëy lu mënë nazuga'a nga'li: "Gulë bëdchisú dumí shtë nguui nabëquë'ë dumí panitë. Nu bëdë'ëin ca'a nabë'në gan chi'i tantë dumí."

²⁵ Guni'i ra mënë: "Dadë, hia nápëll chi'i dumí".

²⁶ Lë'ë rëy guni'i: "Rnia'a lu tã, el quë nanapë, gúnëll recibir más perë el quë nabënëpëdi'i, guëdchisú lë'ë du'pë nanápëll.

²⁷ Perë lë'ë ra enemigu shtëna ra nanëdi'i guë nibë'ahia lë'ë rall, gulë tsaglli'i lë'ë rall ndë'ë. Gulë quini lë'ë rall lua."

Jesús guatë ciudá Jerusalén; dchí'bi' tãchi burrë

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ Despuësë de guni'i Jesús di'dzë rë', guagla'guë ziagdchini më parë Jerusalén.

²⁹ Bëdchini më guë'dchi Betfagé nu Betania nanaquë lu lumë catë nanú zihani hi-aguë olivo. Bëshe'ldë më shini gusë'dë më;

³⁰ guni'i më lu rai':

—Gulë gua guë'dchi naná guëlladchi. Iurë guëdchini tã, guená tã lu tubi burrë. Quëdú ma. Lë'ë burrë ni la'di chu quibëdi'i tãchi ma. Gulë bëscha'quë ma nu gude'enú ma ndë'ë.

³¹ Si talë guëna'bë di'dzë mënë pë gunë tã burrë, gulë guni'i lull: "Lë'ë Dadë Jesús rqui'ni lë'ë ma".

³² Gua ra shini gusë'dë më. Bëdzëlë rai' burrë igual cumë ziquësë guni'i më lu rai'.

³³ Iurë bëscha'quë rai' burrë, nashtënë burrë guna'bë dí'dzëll:

—¿Pëzielú bëscha'quë tã shpurra?

³⁴ Bëquebi rai':

—Purquë Dadë Jesús rqui'ni lë'ë ma.

³⁵ Guanú rai' burrë lu Jesús. Bëdchi'bë rai' shabë rai' tãchi ma parë quibë Jesús tãchi ma.

³⁶ Iurë lë'ë burrë ziazú lu nezë, gudishi mënë shabë rall lu nezë catë ze'dë më.

³⁷ Bëdchini ra mënë lumë shtë dani catë nezë rlaguetë. Grë ra narianaldë tãchi më guzublú guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bënëll rall alabar lë'ë më por milagrë naguná rall.

³⁸ Guni'i rall:

—Bënëll lðai' Dios lë'ë Rëy ndë'ë, el quë naze'dë guëdchini por nombre shtë Dadë Dios. Llëru'bë na Dios nacabezë más guia'a lu gube'e; tsu paz lu gube'e.

³⁹ Iurní bëldá fariseo nananú ladi zihani mënë guni'i rall lu Jesús:

—Mësë, guni'i lu ra shmënëll tã adë guëni'idi'i rall di'dzë rë'.

⁴⁰ Perë Jesús guni'i lu ra fariseo:

—Rnia'a lu tã, si talë ra mënë guëac dchi, ra guë'ë rë' guërushtía; guëni'i rahin di'dzë rë'.

⁴¹ Iurë bëdchini më guëlladchi Jerusalén, gubi'a më lu ciudá. Bi'ni më.

⁴² Guni'i më:

—Mizmë lë'ë tã më Jerusalén, rac shtua'a lë'ë tã niac bë'a tã nezë catë rbedchi ldu'u mieti con Dios, perë iurne' nacahi slu tã parë tsasë tã ra cusë ni.

⁴³ Guëdchini cusë durë guëc tã. Enemigu shtë tã guëzúbë grë ladë shtë ciudá parë tildi rall. Guntsa'u rall tubi lu' alrededurë guëdubi guë'dchi, tsu guërru cuntrë lë'ë tã.

⁴⁴ Guëcuë rall grë hiu'u shtë tã. Quini rall lë'ë tã hashtë nu shini tã gati rai'. Adë guëá'nëdi'i tubi guë'ë quibë guëc sa' guë'ë. Completamente tsaluhin; ziquë tubi hiu'u dachi guëa'nin purquë adë bëdë'ëdi'i tã cuendë iurë bënë më faturë parë lë'ë tã gac salvar tã.

Bësëllu'në Jesús mënë nacagtuu' la'ni iádu'u ru'bë

(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

⁴⁵ Iurní Jesús guatë la'ni iádu'u ru'bë. Guzublú cagsëllu'ni' ra nacagtuu' la'ni iádu'u.

⁴⁶ Guni'i më lu rall:

—Sagradas Escrituras rni'i shti'dzë Dios: "Iádu'u shtëna na parë gunë mieti orar lu Dios, perë lë'ë tã bënë tã cambi iádu'u ziquë cuevë shtë nguba'në".

⁴⁷ Grë dzë bëlua'a Jesús la'ni iádu'u. Ra bëshuzi narnibë'a más con ra mësë shtë lëy con los de más më naru'bë shtë guë'dchi, gudilli rall formë lla gati më.

48 Perë bédzélëdi'i rall mudë niana'zi rall lë'ë më purquë grë ra mënë con ánimo rac shtu'u rall rquë diaguë rall pë guni'i më.

20

Jesús bëquebi pë derechë nãpi' parë gúni' ra cusë rë'

(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

1 Tubi dzë nanú Jesús iádu'u ru'bë. Quëglua'a më ra mënë shti'dzë Dios lla mudë tsutë rall shnezë Dios të gac salvar rall. Iurní bédchini ra bëshuzi narnibë'a más con mësë shtë lëy con më gushë narunë juzguë;

2 guni'i rall lu më:

—Guni'i lu na'a. ¿Pë derechë nãpël parë guëluá'al ra mënë? ¿Chu bëne'e permisi runël grë cusë nabë'nël?

3 Guni'i Jesús lu rall:

—Nu na guëna'bë di'dza lu të. Rac shtua'a guëni'i të lua.

4 ¿Chu bédë'ë derechë lë'ë Juan Bautista parë guëchu'bë nísí'; Dios u mënë? ¿Chu bëshel'dë lë'i'?

5 Iurní guzublú quëgni'i rall entrë de lë'ë rall. Guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë guëni'i hia'a lu Jesús? Si talë guëni'i hia'a Dios bëshel'dë lë'ë Juan, iurní guëni'ill lu hia'a: “¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'?”

6 Si talë guëni'i hia'a mënë bëshel'dë lë'ë Juan, iurní guëne'e guë'ë mënë lë'ë hia'a, gátia'a purquë grë mënë rialdí ldu'u rall guni'i Juan shti'dzë Dios.

7 Por ni bëquebi rall lu Jesús de quë adë bédë'ëdi'i rall cuendë chu bëshel'dë lë'ë Juan parë guëchu'bë nísí' ra mënë.

8 Iurní guni'i Jesús lu rall:

—Lë'ë të rquëbidi'i të; nu na adë guëquëbidia'a chu bëshel'dë na; chu bëne'e permisi guna ra cusë.

Comparaciuni shtë muzë mal

(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

9 Guzublú guni'i më lu ra mënë comparaciuni rë':

—Guc tubi nguii nabëcabní hiaguë uvë lachi. Despuësë bédë'ëll mëdi stubi mënë nu guziá'all zitu. Gudëdë tiempë.

10 Bëga'a iurë shtë cusechë, bëshel'dëll tubi muzë; guëna'bë muzë partë narunë tucarë shlamëll. Perë ra mënë guna'zi rall lë'ë muzë. Bédë'ë rall galné. Bësëllu'në rall muzë sin adë bë bédë'ëdi'i rall.

11 Iurní bëshel'dë shlamë rall stubi muzë, tsagli'i'i muzë cusechë. Perë ra mënë guni'i di'dzë dzabë lu muzë nu bédë'ë rall galné. Bësëllu'në rall muzë sin adë bë bédë'ëdi'i rall.

12 Lamë ni bëshel'dë stubi muzë perë ra mënë gudini rall lë'ë muzë. Gulú rall lë'ë muzë tantë bédë'ë rall.

13 Iurní guni'i lamë shtë guiu'u: “¿Pë guna iurnë? Guëshe'lda shinia narac shtua'a. Iurë guëna' ra mënë lúhi', tal vez gunë rall rëspëti shinia.”

14 Perë iurë guná ra mënë narunë dchi'ni lu shini lamë, guni'i rall lu sa' rall: “Ndë'ë naguëca'a herenci. Cha dñia'a lë'ëll të iurní gáca'a nashtë guiu'u.”

15 Iurní gulú rall shini lamë lu guiu'u stubi ladë. Gudini rall lë'i'.

Iurní guni'i Jesús lu ra mënë:

—¿Pë gunë nashtë guiu'u con ra naquëhunë dchi'ni?

16 Mizmë lamë guëdchini parë quínill ra mënë mal, le'. Guëdë'ëll guiu'u ca'a stubi mënë.

Iurní bini ra mënë comparaciuni rë', guni'i rall lu Jesús:

—Ni lo quiera Dios gac zni.

17 Perë Jesús gubi'a lu rall, guni'i më:

—Gulë guni'i lua pë runë cuntienë nanaquë la'ni Sagradas Escrituras. Rni'in zndë'ë:

Guë'ë nabëru'ldë ra albañil tubi ladë, guë'ë rë' gunë sirvë parë gac shquini shtë iádu'u ru'bë.

18 El quë narrel'dë guëc guë'ë rë', gac chupë ldëll, perë iurë ldaguë guë'ë ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.

Jesús guni'i: “Gulë quilli impuestë”

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ra jëfë shtë bëshuzi con mësë shtë lëy rac shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë Jesús lueguë. Guc bë'a rall guni'i më comparaciuni ni cuntrë lë'ë rall. Adë guná'zidi'i rall lë'ë më purquë bédzëbë rall los de más mënë.

20 Iurní bëshel'dë rall mënë naguaglda'chi lë'ë Jesús. Rlua'a rall ziquë mënë za'quë. Rac shtu'u rall guësiguë rall lë'ë më niani'i më tubi cusë mal parë gunë rall intriegu lë'ë më lu gubernë rumanë.

21 Por ni naguaglda'chi lë'ë Jesús, guna'bë di'dzë rall:

—Mësë, nanë na'a rluá'al nu rní'íl purë verdá. Rluá'al igual lu mënë humildë nu lu mënë narnibë'a. Guldil, quëgluá'al lla tsutë mënë shnezë Dios.

22 Guni'i lu na'a, ¿pë na bien guëdilli hia'a impuestë lu rëy rumanë u guëdillidi'i hia'a impuestë?

23 Perë Jesús bédë'ë cuendë niasiguë rall lë'ë më. Guni'i':

24 —Gulë bëlu'a tubi dumí. ¿Chu lu nu chu lë naquë lu dumí?

Bëquebi rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

25 Guni'i më iurní:

—Nia, por ni gulë bédë'ë ca'a rëy César lo quë nashtë César, nu gulë bédë'ë ca'a Dios lo quë nashtë Dios.

²⁶ Adë bë'në ra contrari shtë Jesús gan niani'i më cusë mal lu ra mënë. Bëdzëguë' ldu'u ra mënë ni; bëa'në dchi rall.

Jesús guni'i lla tsashtë ra tëgulë
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Iurni bëldá nguui religiusë saduceos, guagná rall lë'ë Jesús. Ra saduceos rni'i adë tsashtëdi'i tëgulë ladi ra tëgulë.

²⁸ Perë guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Mësë, bëquë'ë Moisés tiempë guahietë si tubi nguui gati sin shíni', bëchi tëgulë napë quë guëtsë'all tse'lë tëgulë. Gapë rall shíni' parë adë tsalúdi'i shfamili tëgulë.

²⁹ Guc gadchi bëchi. Primërë nguui bëtsë'all perë gútil sin ni tubi shíni'll.

³⁰ Segundë bëchi tëgulë bëtsë'all con viudë perë gútil sin ni tubi shíni'll.

³¹ Tecërë bëchi tëgulë bëtsë'all tse'lë tëgulë. Nu gútil; pues hashtë shu'pë bëchi tëgulë bëtsë'a rall tse'lë tëgulë. Gúdi'i shini rai'.

³² Despuësë guti na'a ni.

³³ Guni'i lu na'a, iurë tsashtë tëgulë, ¿chu gac tse'lë na'a cumë gadchi nguui guc tse'lë na'a ni?

³⁴ Iurni Jesús bëquebi:

—Iurne' lu guë'dchiliu ra nguui, ra na'a, rtsë'a rall,

³⁵ perë grë ra naguëdë'ë Dios permisi tsuté rall stubi guë'dchiliu nu tsashtë rai' ladi ra tëgulë, adë guëtsë'adi'i rai'. Adë rñádi'i rai' guëtsë'a shini rai'.

³⁶ Nunquë gátidi'i rai'. Na rai' ziquë ra ianglë shtë gube'le. Na rai' shini Dios iurni, purquë guashtë rai' ladi ra tëgulë, guëbani rai' parë siempër.

³⁷ Perë si talë rna'bë di'dzë të tsashtë ra tëgulë ladi ra tëgulë, gulë bédë'ë cuendë lo quë Moisés bëquë'ë la'ni histori shtë hiaguë narëuldë. Bëquë'ë Moisés de quë Dadë Dios na Dios shtë Abraham, nu Isaac, nu Jacob; nu blac tiempë guti rai' parë tiempë dzë ni.

³⁸ Grë shmënë Dios nabani aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin.

³⁹ Iurni bëldá mësë shtë lëy guni'i rall:

—Mësë, bien bëquëbil lu rall.

⁴⁰ Hia bédzëbë rall guëna'bë di'dzë rall más lu Jesús.

Jesús guna'bë di'dzë lu ra mësë, chu na shtadë Cristo

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ Jesús guni'i lu rall:

—¿Llallë rni'i mënë Cristo na shini David?

⁴² purquë mizmë David guni'i la'ni librë nalë Salmos:

Dadë Dios guni'i lu Shtada narnibë'a:

Guzubë ladë ldi shtëna

⁴³ hashtë guna gan lu enemigu shtënël të guëzu'bë diaguë rall shti'dzël.

⁴⁴ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David, cumë mizmë David rni'i Cristo na Dadë narnibë'a lë'i'?

Jesús gudídi' mësë shtë lëy

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

⁴⁵ Iurë grë mënë caquë diaguë rall shti'dzë Jesús, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

⁴⁶ —Gulë gupë cuidadë ra mësë shtë lëy. Rëuu' ldu'u rall nacu rall lari duni. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti lu nezë. Rdzelë rall guëzúbë rall lugar mejurë la'ni iádu'u. Rac shtu'u rall lugar shtë rëspëti lu mellë.

⁴⁷ Perë rdchisú rall lidchi viudë, pero parë guësiguë rall mënë, quëhunë rall oraciuni ru'bë. Rnia'a lu të gunë rall recibir más cashtigu dushë.

21

Tubi gu'në nabëdë'ë viudë prubi

(Mr. 12.41-44)

¹ La'ni iádu'u guná Jesús ra ricu, bëtia'a rall dumí la'ni cajë shtë ofrendë.

² Nu tubi viudë prubi guná më; bëtiá'all chupë centavë.

³ Guni'i më:

—Guldía, lë'ë viudë prubi bédë'ë más quë ra ricu.

⁴ Grë mënë bédë'ë nabë'në subrë perë na'a rë' bédë'ëll grë nanápëll, grë nasí'ill gaul.

Guni'i më cue iádu'u ru'bë

(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ Ruadi'dzë mënë lla na iádu'u ru'bë. Blac chulë na ra guë'ë nu blac chulë na ra regalë nabëzëlaa'dchi ra mënë parë iádu'u. Iurni Jesús guni'i:

⁶ —Guëdchini tiempë grë lo quë naquëgná të ne', cue. Ni tubi guë'ë quibë guëc sádi'in.

Sëni antsë tsalu guë'dchiliu

(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

⁷ Iurni guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Mësë, ¿guc gac ra cusë narni'íl lu na'a? ¿Pë sëni nanú naguëlua'a guëlladchi na tiempë gac cumplir shti'dzël?

⁸ Guni'i Jesús:

—Gulë gupë mizmë lë'ë të, adë guësiguëdi'i mënë lë'ë të. Zihani mënë guëdchini ziquë shmëna. Guëni'i rall: “Nahia Cristo”; u guëni'i rall: “Hia bëga'a iurë guëñibë'a Dios ziquë Rëy”. Perë rnia'a lu të, adë tsanaldëdi'i të tëchi shti'dzë rall.

⁹ Iurë ruadi'dzë mënë nanú zihani guërru nu rdzatsu mënë cuntrë gubernë, adë rdzëbëdi'i të. Grë cusë ni napë quë gac cumplir perë runë faltë parë guëñibë'a Dios ziquë rëy.

¹⁰ Guagla'guë guni'i më:

—Gac cumplir tubi naciuni tildi cuntrë stubi naciuni. Tubi gubernë tildi cuntrë stubi gubernë.

¹¹ Guëllú nadushë iurni. Guëdchini gubini dushë nu galgudzë zihani lugar. Lu

gube'e guëlua'a cusë nadjë'bë nu sëñi ru'bë guëlua'a.

¹² 'Antsë gac cumplir ra cusë ni, gunë mënë cuntrë lë'ë të. Guëna'zi rall lë'ë të parë gunë rall juzguë lë'ë të la'ni iádu'u shtë të. Guëldaguë rall lë'ë të lachigui'bë. Gunë rall demandë lë'ë të lu gobiernë nu lu rëy purquë na të shmëna.

¹³ Zni gunë të gan guëni'i të lu ra gobiernë diza'quë shtëna.

¹⁴ Adë ráquëdi'i ldu'u të; adë gúnëdi'i të llgabë pë guëni'i të iurní,

¹⁵ purquë na guënehia di'dzë parë guëni'i të lu gobiernë. Guna compa'ni lë'ë të hashtë enemigu shtë të guëac dchi lu të; nápëdi'i rall pë guëni'i rall cuntrë lë'ë të iurní.

¹⁶ Gunë mënë intriegu lë'ë të gati të, bêldá të. Shtadë të gúnëll intriegu lë'ë të. Bëchi të, shfamili të nu ra amigu shtë të gunë rall intriegu lë'ë të, gati të.

¹⁷ Grë mënë guëldënú rall lë'ë të purquë na të shmëna; rialdí ldu'u të na.

¹⁸ Perë pë gáquëdi'i të; ni tubi guitsë guëc të tsalúdi'i.

¹⁹ Si talë gac të firmë lu shnezë Dios, gapë të vidë nadë rialúdi'i parë siemprë.

²⁰ Iurë guëná të lu sudadë grë ladë ciudá Jerusalén, hia mërë cue ciudá.

²¹ El quë nananú Judea dzë ni, guëllú'nëll parë lu dani. El quë nananú ciudá Jerusalén, guëru'u rall. El quë nananú lachi adë guëabridi'ill guë'dchi,

²² purquë ra dzë rë' na shtë cashtigu. Grë lo quë naescritë la'ni Sagradas Escrituras gac cumplirin.

²³ Prubi ra na'a nanua'a shíni' u ra na'a narca'a me'dë dzë ni. Gunë mënë israelitë sufrir lu cashtigu shtë Dios. Cusë durë gac con mënë tiempë ne'.

²⁴ Bêldá mënë gati rall lu guërru. Stubi tantë tsa rall guëdubi naciuni ziquë prësi; gunë rall dchi'ni shtë stubi mënë. Ra mënë zitu guëni'bë'a rall Jerusalén naná cue hashtë gac cumplir tiempë nabë'në Dios disponer. Jerusalén guëa'në ziquë hiu'u dachi.

Nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëabridi' stubi

(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ 'Dzë ni guëlua'a sëñi lu gube'e con ngubidzë, mbelëgui'i, nu mbehu. Lu guë'dchiliu grë mënë shtë ra naciuni adë gáquëdi'i pë gunë rall nu adë rbedchí ldu'u rall por cusë nadjë'bë. Guíni rall ruidë shtë nisëdu'u tantë rni'bi nisë.

²⁶ Iurní guëcachi mënë por tantë galërdzëbë nu galriá ldu'i por cashtigu naguëdchini. Ra fuersë shtë gube'e guëni'bi rahin shlugarin.

²⁷ Iurní guëná ra mënë lua, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guëdchinia

la'ni shcahi. Guëdchininúa con zihani puderë nu llni.

²⁸ Iurë guëná të ra cusë guëzublú gac, gulë gubi'a lu gube'e; gulë tsaldí ldu'u të purquë hia mërë gunë më salvar lë'ë të.

²⁹ Guni'i më tubi comparaciuni:

—Gulë guná lu hiaguë higu u cualquier stubi hiaguë.

³⁰ Iurë lë'ë ndiaguë rënë rru'u, rdë'ë të cuendë hia mërë guëdchini tiempë na'i.

³¹ Zni iurë guëná të ra cusë mal guëdchini, gulë gac bë'a të hia mërë guëdchini tiempë naguëni'bë'a Dios.

³² 'Guldía rnia'a lu të, grëhin gac cumplir antsë gati ra mënë naguërelde tiempë ne'.

³³ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza napë quë gac cumplir. Adë tsalúdi'i shti'dza.

³⁴ 'Gulë gubani guëdubi tiempë. Adë rdë'ë të lugar gapë të vici. Adë rzuu'dchidi'i të. Adë ráquëdi'i ldu'u të por nagáu të purquë si talë quëhúnëll ra cusë ni, adë gac bë'adi'i të naguëhac.

³⁵ Ziquë rldaguë lasë mënë tubi ma, zni guëdchini ra cusë durë guëc ra mënë narëta' lu guë'dchiliu.

³⁶ Por ni, gulë cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios guëdubi iurë të gunë më compa'ni lë'ë të, guëru'u të ladi ra cusë dushë sin adë bë gáquëdi'i të. Gulë guëa'në nasini parë iurë guëdchinia, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; tsasuldí të lua.

³⁷ Jesús bêlua'a ra mënë la'ni iádu'u ru'bë rdzë perë guë'lë ria më lu dani shtë Olivos parë guëa'në më hashtë brëgue'lë.

³⁸ Grë mënë bêdchini iádu'u tumpranë të guíni rall shti'dzë më.

22

Ra contrari shtë Jesús gudili rall lla gati më

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

¹ Hia mërë guëdchini laní Pascu, iurë rëagná ldu'u mënë tiempë nabë'në Dios librar ra israelitë de Egipto. Dzë ni adë gudáudi'i rall guetështildi nanapë levadurë.

² Ra jëfë shtë bêshuzi con ra mësë shtë lëy gudili rall mudë quíni rall lë'ë Jesús naga'chi purquë bêdzëbë rall mënë.

³ Iurní Satanás guatë la'ni ldu'u Judas Iscariote, tubi poshtë shtë më entrë chi'bë chupë ra poshtë.

⁴ Guagni'i Judas lu ra jëfë shtë ra bêshuzi con los de más më ru'bë shtë iádu'u. Guni'i Judas lla gúnëll intriegu lë'ë më guia'a rall.

⁵ Bëquitë ldu'u rall; bë'në rall prometer guëdë'ë rall dumí ca'a Judas.

⁶ Bëa'në Judas de acuerdë nu gudíllil mudë parë gúnëll intriegu lë'ë Jesús naga'chi iurë nídi'i mënë.

La Santa Cena

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ Iurní bédchini dzé shtë laní, gudáu ra mënë guetështildi sin levadurë. Mizmë dzé bënë tucarë quini rall tubi lli'li shtë Pascu.

⁸ Iurní bëshel'dë Jesús lë'ë Pedro nu Juan; guni'i më lu rai':

—Guaguë'në preparar shtse shtë Pascu, guédáuha'a.

⁹ Guna'bë di'dzë rai':

—¿Ca lu rac shtu'ul guédë'në na'a preparar shtse shtë laní?

¹⁰ Jesús guni'i lu rai':

—Gulë gua guë'dchi. Iurë guëdchini të rua' guë'dchi, guëdza'guëlu të tubi nguii nanua'a tubi rëë' nisë. Gulë guanaldë lë'ëll. Gulë tsutë catë tsutëll.

¹¹ Gulë guni'i lu nashtë'në hiu'u: "Lë'ë mësë cagna'bë di'dzë lul; ¿ca na cuartë catë gáuhi' shtse shtë laní con poshtë shtëhi'?"

¹² Iurní guëlua'a nashtë hiu'u tubi cuartë ru'bë segundë pisë. Arregladë nahin. Gulë bënë preparar ndë pë cusë guédáuha'a.

¹³ Gua Pedro nu Juan. Bëdzëlë rai' grë cusë ziquë guni'i më. Bënë rai' preparar shtse shtë laní, gau rai'.

¹⁴ Bëga'a iurë shtë shtse, Jesús guzubënu'hi' lë'ë ra poshtë lu mellë.

¹⁵ Guni'i më lu rai':

—Con guëdubinú ldua'a rac shtua'a guédáuha shtse shtë Pascu con lë'ë të antsë gatia,

¹⁶ purquë adë gáudia'a shtse shtë Pascu stubi hashtë gac cumprir grë lo quë narunë cuntienë shtse Pascu; gac cumpririn iurë guë'nibë'a Dios ziquë Rëy.

¹⁷ Iurní guna'zi më tubi vasë shtë vini. Bëdë'ë më graci lu Dios nu guni'i më:

—Gulë gudi'dzë nu gulë bii' vini rë'.

¹⁸ Adë gua' vini stubi vueltë hashtë iurë guë'nibë'a Dios ziquë Rëy.

¹⁹ Iurní guna'zi më guetështildi. Bëdë'ë'i' graci lu Dios nu gudi'dzë mëhin cua'a ra poshtë. Guni'i më:

—Ndë'ë lë'ë shuerpa naguna intriegu lu galguti parë gac salvar të. Gulë gau, nu gulë bëshëgná ldu'u të galguti shtëna.

²⁰ Iurë gualú shtse, guna'zi më vasë shtë vini; bëdë'ë më graci, bëdë'ë më vasë ni guia'a ra poshtë nu guni'i më:

—Ndë'ë na tëtë cubi entrë lë'ë të nu Dios. Guëru'u shrëna parë lasac tëtë ni.

²¹ Perë guná, lë'ë nguii nagunë intriegu na, zubënull na lu mellë.

²² Nguii nabëshel'dë Dios lu guë'dchiliu napë quë zia'ai' nezë narunë tucarë segun voluntá shtë Dios, perë prubi nguii nagunë intriegu na lu galguti.

²³ Iurní ra poshtë guna'bë di'dzë lu sa' rai', chull gunë intriegu lë'ë Jesús.

Gudildi di'dzë ra poshtë chu na más më ru'bë

²⁴ Ra poshtë gudildi di'dzë chu na más më ru'bë entrë lë'ë rai'.

²⁵ Guni'i Jesús lu rai':

—Ra iurë shtë naciuni nalë nadushë rnibë'a rall, nu rac shtu'u rall guëni'i mënë de quë na rall më za'quë.

²⁶ Perë entrë lë'ë të adë nazá'quëdi'i quëhunë të llgabë zni. El quë na más më ru'bë entrë lë'ë të, napë quë gáquëll ziquë na más nalasáquëdi'i. El quë narnibë'a entrë lë'ë të, gáqui' ziquë el quë narunë sirvë lu sa'll.

²⁷ ¿Chu na más më naru'bë, el quë nazubë lu mellë gaul primërë, u el quë narunë sirvë lu mellë? El quë nazubë lu mellë, le'; perë na, nahia ziquë mënë narunë sirvë entrë lë'ë të.

²⁸ Lë'ë të rianú të na. Adë bëshëá'nëdi'i të na sino bënë'të sufrir con na.

²⁹ Ziquë Shtada bënë'e pudërë guë'nibë'ahia ziquë Rëy, zni rnë'ehia pudërë ca'a të, guë'nibë'a të con pudërë.

³⁰ Guëzúbë të lu trunë catë rnibë'ahia parë gunë'të juzguë guëzá chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel.

Jesús guni'i lu Pedro gunë Pedro negar lë'ë më

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ Nu guni'i Jesús lu Pedro:

—Moni, Moni, Satanás guna'bë permisi lu Dios, gúnëll prëbë lë'ëll të ldáguëll lu duldë; gaquin ziquë rgu rnërë mënë ll'u'bë.

³² Perë bëna ruëguë lu Dios por lë'ëll parë adë gúnëdi'i faltë fe parë tsaldí ldu'ul Dios. Rnia'a lul, despuësë ra prëbë, iurë guëabrí ldu'ul con Dios, bënë compa'ni ra narialdí ldu'i diza'quë parë gac rall firmë lu shnezë Dios.

³³ Simón Pedro guni'i lu Jesús:

—Dadë, adë guësëá'nëdia'a lë'ëll. Guna compa'ni lë'ëll hashtë lachigui'bë nu nilë hashtë gatia con lë'ëll.

³⁴ Guni'i Jesús iurní:

—Bedë, antsë guëllidchí gay, gúnëll negar na tsunë vueltë. Guëni'il lu ra mënë adë guë'nëdi'il na.

Mërë guëdchini dzé shtë sufrimientë

³⁵ Iurní Jesús guna'bë di'dzi' lu poshtë:

—Iurë bëshel'da lë'ë të parë guëni'i të diza'quë lu ra mënë, adë nuá'adi'i të bulsë. Adë nuá'adi'i të bëdu dumí, adë nuá'adi'i të sabadu. ¿Pë bënë faltë lë'ë të iurní?

Bëquebi rai':

—Ni tubi cusë bënëdi'i faltë.

³⁶ Iurní guni'i më:

—Pues iurne' el quë nanapë bulsë, gua'ain. El quë nanapë bëdu dumí, guá'all dumí. El quë nadë nãpëdi'i spadë, guëtuu'll mangüë të sí'll tubi spadë.

³⁷ Rnia'a lu të, rqui'ni gac cumplir di'dzë rë' lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Bë'në mënë tratë lë'i' cumë ziquë narguini mënë". Vidë shtëna mërë tsaluhin. Runë faltë du'pë parë gac cumplir grë naná escritë de na.

³⁸ Iurní guni'i rai':

—Dadë, ndë'ë napë na'a chupë spadë.

Guni'i më:

—Hia na'.

Jesús gua Getsemani të guëni'inúhi' Dios (Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ Iurní guzia'a më. Gua më lu dani shtë Olivos ziquë bë'në më grë ra gue'lë. Ra shini gusë'dë më guanaldë rai' lë'ë më.

⁴⁰ Bëdchini rai' lu dani. Guni'i më lu rai':

—Gulë guna'bë lu Dios të gunë më compafi lë'ë të parë Idaguëdi'i të lu duldë.

⁴¹ Iurní gua më lë'ësë më tubi distanci ziquë narlda'a nguui tubi gu'ë. Bëzullibi më. Iurní biadi'dzënu më Dios, Shtadë më.

⁴² Guni'i më:

—Dadë, bëlá lë'ë na lu sufrimientë rë' si talë na voluntá shtë'në, perë bë'në lo quë narac shtu'ul lë'dëdi'i lo quë narac shtua'a.

⁴³ Iurní bëdchini tubi ianglë shtë gube'e. Bëdë'ë ianglë fuersë parë lë'ë më.

⁴⁴ Más fuertë bë'në më sufrir, se entiende, sufrimientë ldu'u më. Guni'inú më Dios con más di'dzë. Rdzu nisë lúhi' ziquë gotë ru'bë shtë rënë narlaguë lu guiu'u.

⁴⁵ Iurní gualú biadi'dzënu më Dios, bëabrí më catë nanú ra poshtë. Bëdzëlë më lë'ë rai' naga'si rai', tantë bëdzaguë rai' purquë nalë riá ldu'u rai'.

⁴⁶ Guni'i më lu rai':

—¿Pëzielú naga'si të? Gulë guashtë nga'li. Gulë guna'bë lu Dios të gunë më compafi lë'ë të parë Idaguëdi'i të lu duldë.

Guna'zi ra mënë Jesús ziquë prësi (Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Nianá cagni'i më, bëdchini zihani mënë. Judas, tubi poshtë shtë më, nall cabësë shtë ra mënë. Guabi'guë Judas lu Jesús parë guëtsagraua'll lë'ë më.

⁴⁸ Guni'i më lu Judas:

—Judë, ¿pë con tubi dchidu gúnë'l intriegu na? nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

⁴⁹ Ra mënë nanaldë Jesús guná rai' pë quëhac. Guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, ¿zëdildi na'a con spadë nadia'a na'a?

⁵⁰ Tubi de lë'ë rai' gulull spadë. Bëchúguëll diaguë ldi shtë muzë. Muzë ni bë'në sirvë lu narnibë'a más entrë grë ra bëshuzi.

⁵¹ Guni'i Jesús:

—Hia na'. Adë tildidi'i të.

Iurní Jesús bëga'ldë diaguë muzë. Bënëac më lë'ëll.

⁵² Iurní guni'i' lu ra jëfë shtë bëshuzi con mënë naquëhapë iádu'u ru'bë; guni'i më lu më gushë nabëdchini të guëna'zi rall lë'ë më:

—¿Pëzielú bëdchini të con spadë nu hiaguë parë zë'dë guëlli'i të na cumë ziquë nguba'në?

⁵³ Dzë con dzë zugá'ahia con lë'ë të iádu'u ru'bë perë adë guná'zidi'i të na iurní. Perë hia bëga'a iurë según voluntá shtë Dios; gunë të narac shtu'u të, nu bëga'a iurë parë gac cumplir grë lo quë narnibë'a lu nacahi, gúnëll cuntrë na.

Pedro bë'në negar lë'ë Jesús

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Iurní ra mënë guna'zi lë'ë Jesús prësi. Guanú rall lë'i' lidchi jëfë shtë ra bëshuzi. Perë guanaldë Pedro zitu.

⁵⁵ Ra mënë bëcue'e rall gui'i rualdë'a lidchi bëshuzi. Rac naldë iurní. Guzubë rall grë ladë gui'i nu Pedro guzubë'núhi' lë'ë rall.

⁵⁶ Iurní tubi criadë guná lu Pedro, guzúb'i guëlladchi rua' gui'i. Gubi'a na'a lu Pedro nu guni'ill:

—Nguui rë' na shmënë Jesús.

⁵⁷ Perë Pedro bë'në negar, guni'i':

—Guënëdia'a nguui ni'i.

⁵⁸ Gudëdë stu'pë tiempë, stubi mënë guná lu Pedro nu guni'ill:

—Nu lë'ël nal shmënë Jesús.

Perë Pedro guni'i:

—Aquëdi'i. Nádia'a shmënë Jesús.

⁵⁹ Tubi iurë gudëdë. Stubi mënë guni'iru'ull:

—Na verdá, nguui rë' nall shmënë Jesús purquë nu nall më Galilea.

⁶⁰ Iurní guni'i Pedro:

—Lë'ël adë guënëdia'a pë quëadi'dzëll.

Nianá quëadi'dzë Pedro, bëllidchi gay.

⁶¹ Iurní Jesús bëdchigrë lúhi'. Gubi'ai' lu Pedro. Bëagná ldu'u Pedro naguni'i më lull: "Antsë guëllidchi gay nedzë, guëni'il lu mënë tsunë vueltë adë guënëdi'il na".

⁶² Iurní bëru'u Pedro rua' puertë shtë nezë, nalë bí'ni'.

Bë'në mënë burnë Jesús

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Ra nguui narna'zi Jesús guzublu bë'në rall burnë. Bëdë'ë rall galnë lë'i'.

⁶⁴ Bësë'au rall lúhi' nu guni'i rall:

—¿Chu bëne'e galnë lë'ël? Guni'i por pudërë shtë Dios, ¿chu léa?

⁶⁵ Zihani cusë mal guni'i rall lu më. Guagla'guë bë'në rall burnë lë'ë më con di'dzë dzabë.

Jesús zuga'a lu Junta Suprema, gobiernë shtë bëshuzi

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Hia brëgue'lë bëdë'a më gushë shtë naciuni Israel con ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë

shtë lëy. Grë rall gua'a rall lë'ë Jesús lu Junta Suprema, mënë narunë juzguë entrë lë'ë rall. Guni'i ra mënë ni lu Jesús:

⁶⁷ —Guni'i lu na'a si talë nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guëñibë'ai'.

Guni'i Jesús lu rall:

—Si guëña'a lu të nahia Cristo, adë tsaldídi'i ldu'u të na.

⁶⁸ Si talë guëna'bë di'dza lu të, guëquëbidi'i të lu shti'dza.

⁶⁹ Dizdë ne' lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, guëzúbi' ladë ldi shtë Dios pudërusë.

⁷⁰ Lueguë grë mënë guna'bë di'dzë rall:

—¿Pë lë'ël nal tubsë shini Dios?

Guni'i më lu rall:

—Guldía nahia tubsë shini Dios. Mizmë lë'ë të guni'i të di'dzë ni.

⁷¹ Iurni guni'i rall:

—Bini hia'a di'dzë naguni'ill. ¿Pë guëdë'na'a másru'u testigu?

23

Gua'a rall Jesús lu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5;

Jn. 18.28-38)

¹ Iurni lueguë ra contrari shtë Jesús gua'a rall lë'ë më lu Pilato.

² Guzublú guëni'i rall; quëdchi'bë rall galquiá cuntrë Jesús:

—Bëdzëlë na'a nguiu rë'; rtsátsull ra mënë cuntrë gobiernë. Rni'ill rúnëdi'i tucarë guëdilli na'a impuestë ca'a gobiernë rumanë. Nu rni'ill mizmë lë'ëll na Cristo, tubi rëy nagudili Dios parë guëñibë'ai'.

³ Iurni guna'bë di'dzë Pilato:

—¿Guldil nal Rëy shtë ra israelitë?

Jesús guni'i:

—Mizmë lë'ël guni'il di'dzë rë'.

⁴ Pilato guni'i lu ra jëfë shtë ra bëshuzi con grë ra mënë zihani:

—Bëdzëlëdia'a cusë mal nabë'në nguiu rë'.

⁵ Perë guni'iru'u rall más fuertë:

—Rtsátsull grë mënë shtë Judea con shti'dzëll. Bëluá'all më Galilea primërë, iurni ndë'ë cagluá'all cuntrë gobiernë rumanë.

Gua'a rall Jesús lu Herodes

⁶ Iurë bini Pilato di'dzë rë', guna'bë dí'dzëll si na Jesús më Galilea.

⁷ Guni'i mënë quë sí, iurni bëshë'ldë Pilato lë'ë Jesús lu Herodes, gubernadurë shtë Galilea, gac rëglë asuntë ni. Pues Herodes nanú Jerusalén dzë ni.

⁸ Bëquitë ldu'u Herodes iurë gunall lu Jesús purquë dizdë más antsë guc shtu'u Herodes guëñall lu Jesús. Guni'i mënë pé bënë Jesús, nu Herodes guc shtú'ull guëñall tubi milagrë naquëhunë më.

⁹ Zihani cusë guna'bë di'dzë Herodes perë Jesús pé guni'idi'i.

¹⁰ Tambiën zuga'a ndë ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy. Bëdchi'bë rall galquiá con másru'u di'dzë. Gurushtiá rall cuntrë Jesús.

¹¹ Iurni Herodes con ra suldadë shtënëll bënë rall burnë lë'ë më. Cumë burnë bëgacu rall lë'ë më con lari za'quë. Despuësë bëshë'ldë Herodes lë'ë Jesús, guëabri më lu Pilato.

¹² Dzë ni guc Herodes nu Pilato amigu purquë antsë na rall enemigu.

Bë'në rall condenar Jesús lu galguti

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39—19.16)

¹³ Bëtëá Pilato ra jëfë shtë bëshuzi con ra më gushë shtë iádu'u con grë mënë.

¹⁴ Guni'i Pilato lu rall:

—Lë'ë të be'dënu të lë'ë nguiu rë'. Guni'i të rtsátsull ra mënë con bishi. Guna'bë di'dza lull delantë grë të perë bëdzëlëdia'a cusë mal nabë'nëll ziquë rni'i të. Nápëdi'ill ni tubi delitë.

¹⁵ Nu Herodes bëdzëlëdi'ill cusë mal purquë bëdchigrë Herodes lë'ëll ndë'ë. Adë bé'nëdi'ill ni tubi mal parë gátill.

¹⁶ Guëñibë'ahia tsanull galnë, despuësë guëdë'a libertá lë'ëll.

¹⁷ Pilato napë custumbre guëdë'ëll libertá tubi prësi cadë laní Pascu, el quë naguëna'bë mënë gapë libertá.

¹⁸ Perë guagla'guë guni'iru'u mënë ziquë tubsë bë; fuertë guni'i rall:

—Gati nguiu rë'. Bëdë'ë libertá parë Barrabás.

¹⁹ Pues Barrabás nanú lachigui'bë purquë gúquëll cabësë shtë ra mënë nabë'në cuntrë gobiernë rumanë. Nu gudínill mëll la'ni ciudá.

²⁰ Pilato guc shtú'ull guëdë'ëll libertá Jesús. Guni'i Pilato stubi lu mënë,

²¹ perë más fuertë guni'i rall:

—Gati nguiu rë' lu cruz. Gátill; gátill.

²² Stubi vueltë guni'i Pilato lu ra mënë:

—¿Pë mal bé'nëll? Gulë guni'i lua. Bëdzëlëdia'a cusë mal parë gátill. Guna cashtigu con galnë lë'ëll, despuësë guëdë'a libertá lë'ëll.

²³ Perë más ruidë bënë rall. Gurushtiá rall. Guna'bëru'u rall galguti parë lë'ë më. Guni'i rall fuertë hashtë bënë rall gan.

²⁴ Pilato bëdë'ë ordë gac narac shtu'u rall; gati Jesús lu cruz.

²⁵ Bëdë'ë Pilato libertá Barrabás naná culpablë de galguti shtë mënë nu bé'nëll cuntrë gobiernë rumanë. Zni guna'bë ra mënë. Bënë Pilato intriegu lë'ë Jesús guia'a ra contrari shtë më të gac narac shtu'u rall.

Bëquë'ë mënë lë'ë Jesús lu cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

²⁶ Iurë bia'a rall lë'ë Jesús nezë parë gati më, gudëdë tubi nguiu lë Simón, më guë'dchi Cirene. Ze'dë guëzëll lachi. Ra

suldadë guna'zi lë'ë Simón parë guá'all cruz nezë tēchi më.

²⁷ Zihani mēnē con zihani na'a guanaldë rall lë'ë më. Bi'ni ra na'a tantë gubini ldu'u rall. Gurushtiá rall.

²⁸ Perë Jesús bēdchigrē lúhi', guná më lu rall; guni'í më:

—Lë'ë tē na'a shtë Jerusalén, adë bi'nidi'í tē por na, más bien gulë bi'ni por mizmë lë'ë tē nu por shini tē.

²⁹ Guēdchini tiempë guēni'í mēnē: “Dichusē ra na'a nariúdi'í shíni'. Dichusē ra na'a nadë nua shínidi'í, nu adë rcá'adi'í me'dë.”

Nu guni'í më:

³⁰ —Dzë ni ra mēnē guēzublú guēni'í rall lu dani: “Gulaguē guēc na'a”. Guēni'í rall lu lumë: “Bēca'chi lë'ë na'a”.

³¹ Si talë gunē mēnē cuntrē na, nahia ziquē hiaguē nanabani; nápēdia'a duldē, gunē rall másru'u cusē mal cuntrē lë'ë tē, na tē ziquē hiaguē bidchi, napē tē zihani duldē.

³² Tambiēn gua'a ra suldadë chupë nguba'nē, gatinú rall Jesús.

³³ Iurní bēdchini rall lugar nalē Calavera. Bē'nē rall crucificar lë'ë më. Bē'nē rall crucificar lë'ë chupë nguba'nē, túbill ladē ldi më, stúbill ladē rubēsē.

³⁴ Iurní guni'í Jesús:

—Dadē, bē'nē perdunē lë'ë ra mēnē. Adë riasēdi'í rall pē quēhunē rall.

Nu ra suldadë gudchitē rall guē'ë dado parē gudi'dzē rall shabē më.

³⁵ Ra mēnē zuga'a; gubi'a rall lu më. Ra më gushē shtë iádu'u bē'nē rall burnē. Guni'í rall:

—Bē'nēll salvar pecadurē. Iurnē! guēná hia'a nia'a zúnēll salvar mizmë lë'ëll si talē nal Cristo, el quē nagudili Dios.

³⁶ Ra suldadë bē'nē rall burnē. Guabi'guē rall guēa' cruz. Bē'nē rall ofrecērē vini hi' tē gu më.

³⁷ Guni'í rall:

—Si talē rni'il nal Rēy shtë mēnē Israel, bē'nē salvar mizmë lë'ël.

³⁸ Nanú tubi letrērē naquē guēc cruz narni'í: “Ndē'ë na Rēy shtë më israelitē”.

³⁹ Tubi nguba'nē nanaquē lu cruz, gurushtiall guēc më; guni'ill:

—Si talē rni'il nal Cristo, bē'nē salvar mizmë lë'ël nu bē'nē salvar lë'ë na'a.

⁴⁰ Perē stubi nguui mal guni'í guēc sa'll:

—¿pē adē rdzēbēdi'il Dios? Bēne'e mēnē ordē gátia'a ziquē lë'ë më rē'.

⁴¹ Pues lë'ë hia'a runē tucarē gátia'a por maldá nabédē'na'a, perē nguui rē' adē bē'nēdi'í mal parē quēhi ndē'ë.

⁴² Iurní guni'í nguba'nē lu Jesús:

—Dadē Jesús, bēsēagná ldu'tul na iurē gúnēll recibir pudērē parē guēnibē'al.

⁴³ Jesús guni'í:

—Guldía na rnia'a lul, nedzē sēnaldēl na gube'e.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ Bēga'a rquē chi'bē chupē, iurní bēcahi guēdubi guē'dchiliu hashtë rquē tsunē guadze'.

⁴⁵ Nacahi ngubidzē nu lari cortinē la'ni iádu'u ru'bē gure'zin. Guc chupē ldēhin.

⁴⁶ Guni'í Jesús fuertē:

—Dadē, guna intriegu almē shtëna guiá'al.

Gualú di'dzē ni, iurní guti më.

⁴⁷ Iurē guná capitán shtë ra suldadē pē guc, guni'ill llēru'bē na pudērē shtë Dios. Bēquēbill:

—Guldía, nguui rē' nápēdi'ill culpē. Mē za'quē nall.

⁴⁸ Grē mēnē zihani nabédēá lugar ni parē guēná rall naquēac, gubi'a rall. Iurní bēabrí rall ciudá. Gulubē rall ldu'u rall tantē nadzē'bē guc.

⁴⁹ Ra amigu shtë Jesús con ra na'a nabē'nē compa'ni lë'ë Jesús dizdē tiempē nanú më Galilea, zuga'a rai' zitu. Gubi'a rai' grē lo quē naguzac.

Bēga'chi Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Gu' tubi nguui lē José; lādžēll lē Arimatea naquē Judea. Gúquēll miembrē shtë Junta Suprema. Nall më za'quē nu bē'nēll cumplir lēy shtë Moisés.

⁵¹ Quēbezē José guēdchini tiempē guēnibē'a Dios ziquē rēy nu gúquēdi'í José de acuerdē naná bē'nē Junta Suprema iurē bē'nē rall cuntrē lë'ë më.

⁵² José guagna'bē lu Pilato parē guēdē'ē Pilato permisi guēga'chi Jesús.

⁵³ Bēsietē José cuerpē shtë më lu cruz. Bētú'bill cuerpē shtënē më tubi sabē. Bēcá'chill lë'ë më la'ni ba'a nanactsa'u la'ni guē'ë catē ni tubi mēnē bēgá'chidi'í.

⁵⁴ Guc dzē runē mēnē preparar parē dzē narzi'í ldu'u mēnē. Hia mērē rga'a iurē guēzublú dzē descansē.

⁵⁵ Ra na'a naganualdē lë'ë Jesús antsē dizdē nanú më Galilea, guagná rai' catē bēga'chi më. Guná rai' lla naga'a tēgulē la'ni ba'a.

⁵⁶ Despuēsē bēabrí rai' lidchi rai'. Bē'nē rai' preparar nisē nashi con stubi cusē tsagte'bi rai' cuerpē shtë më. Iurní bēga'a dzē descansē; bēzi'í ldu'u rai' según mandamientē shtë Dios.

24

Guashtë Jesús ladi ra tēgulē

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ Primērē dzē shtë lmalē, ra na'a bēabrí rai' rua' ba'a catē bēga'chi Jesús. Tumpranē

bëdchini rai'. Nua'a rai' nisë nashi nabë'në rai' preparar.

² Guná rai' lu ba'a perë guë'ë nanë'au rua' ba'a naga'a tubi ladë.

³ Guatë rai' la'ni ba'a. Guná rai' nídi'i cuerpë shtë Dadë Jesús.

⁴ Bëdzëlëdi'i rai' pë nihunë rai'. Iurní lueguë guná rai' chupë nguii nazuga'a guëlladchi lu rai'. Shabë rai' nalë rabtsë'ë.

⁵ Más bëdzëbë ra na'a; bëzullibi rai' hashtë bëdchini luquë rai' lu guiu'u. Guni'i nguii lu rai':

—¿Pëzielú caguli të el quë nanabani lugar catë rga'chi tégulë?

⁶ Nídi'i më ndë'ë. Guashtëhi' ladi ra tégulë. Gulë bëagná ldu'u të lo quë naguní'i' lu të dizdë tiempë nananú më Galilea.

⁷ Guní'i' iurní, rqui'ni nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriégui' lu guia'a mënë mal. Nu guní'i' gunë rall crucificar lë'i' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

⁸ Iurní bëagná ldu'u ra na'a shti'dzë më.

⁹ Bëabrí rai' lu ciudá Jerusalén. Biadí'dzë rai' lu chi'bë tubi poshtë con stubi tantë mënë.

¹⁰ Ra na'a naguní'i' di'dzë rë', lë rai' María Magdalena, con Juana, nu stubi María shni'a Jacobo. Gua rai' con sëbëldá ra na'a.

¹¹ Perë lo quë naruadi'dzë rai', na ziquë tubi cuendë. Ra mënë adë gualdídi'i ldu'u rai' shti'dzë ra na'a.

¹² Perë Pedro bëru'u; guagllú'ni' hashtë rua' ba'a. Gunáhi' la'ni ba'a. Lu lari shtë tégulë gunáhi'. Tubi ladë naga'a lari. Bëabrí Pedro; bëdzëguë'ë ldu'i'. Bë'ni' llgabë pë guc.

Chupë shmënë Jesús zia'a guë'dchi Emaús (Mr. 16.12-13)

¹³ Mizmë dzë, primërë dzë shtë lmalë, chupë shmënë Jesús zia'a rai' parë Emaús, tubi guë'dchi ziquë chi'bë tubi kilómetro de Jerusalén.

¹⁴ Quëadi'dzë rai' pë guc la'ni ra dzë ni.

¹⁵ Iurë quëadi'dzë rai', guní'i' rai' llgabë nanú la'ni ldu'u rai', Jesús guabi'guë lu rai'. Grë rai' guagla'guë ziazú rai' nezë.

¹⁶ Guná rai' lu më perë adë bënguë bë'adi'i rai' lë'ë më, bë'në Dios.

¹⁷ Iurní guna'bë di'dzë Jesús lu rai':

—¿Pë quëadi'dzë të iurë ziazú të nezë?

Guzudchí rai'; tristë rlu'a lu rai'.

¹⁸ Tubi de lë'ë rai' guní'i'; lëhi' Cleofas:

—De grë visitantë nabëdchini Jerusalén, sulë lë'ël adë guënëdi'il pë guc ndë la'ni dzë rë'.

¹⁹ Iurní guní'i' Jesús:

—¿Pë guc?

Guni'i' rai':

—Jesús Nazareno, gudini mënë lë'i'. Náhi' tubi nabíadi'dzë shti'dzë Dios con pudërë.

Bëlu'a' ai' diza'quë lu ra mënë. Bë'ni' milagrë con pudërë shtë Dios.

²⁰ Perë ra bëshuzi nu gobiernë shtëna'a, bë'në rall intriegu lë'i' parë gac crucificarí'. Gúti' lu cruz.

²¹ Nu lë'ë na'a quëbezë na'a nihúni' librar naciuni Israel de grë enemigu shtëna'a. Hia gudëdë tsunë dzë dizdë guquin.

²² Gúti' perë bëldá na'a narianaldë tēchi diza'quë, guní'i' rall lu na'a di'dzë nadzë'bë. Rsíliga guagná rall lugar catë bëga'chi Jesús.

²³ Gunádi'i' rall lu shcuérpi'. Guná rall lu chupë ianglë naguní'i' lu rai' guashtë Jesús ladi ra tégulë.

²⁴ Stubi de lë'ë shmënë na'a, gua rai' hashtë rua' ba'a. Guná rai' la'ni ba'a ziquë guní'i' ra na'a perë gunádi'i' rall lu më.

²⁵ Iurní Jesús guní'i' lu rall:

—Lë'ë të nguii narunë faltë llni guëc të, çhashtë guc tsaldí ldu'u të grë lo quë nabëquë'ë ra muzë shtë Dios guahietë?

²⁶ Guc necesari gunë Cristo sufrir galguti nu despuësë guëabrí më lu gube'e catë gunë Dios honrar lë'i'.

²⁷ Iurní Jesús guzublú biadí'dzi' pë runë cuntienë ra Sagradas Escrituras catë rni'i' shcuendë Jesús. Guni'i' më dizdë nabëquë'ë Moisés nu nabëquë'ë ra nabíadi'dzë shti'dzë Dios de mizmë lë'ë më. Biadí'dzi' pë runë cuntienë di'dzë ni.

²⁸ Iurní bëdchini rai' guë'dchi catë cuezë rai'. Jesús niagla'guë niazéhi' delantë,

²⁹ perë lë'ë rai' bë'në rai' ruëguë guëa'në më con lë'ë rai'. Guni'i' rai':

—Bëa'nënu lë'ë na'a ndë'ë. Hia guadze'. Hia gulaguetë ngubidzë.

Iurní guatë Jesús la'ni hiu'u të guëa'në më.

³⁰ Guzac guzubë rai' lu mellë të gau rai', guna'zi më guetështildi. Bëd'ë më graci. Gudi'dzë mëhin cua'a rai'.

³¹ Lueguë lueguë bëd'ë rai' cuendë chu na më. Llni bëdchini la'ni ldu'u rai'. Perë de repëntë gunitilú më lu rai'.

³² Guni'i' lu sa' rai':

—Bini na'a la'ni ldu'u na'a bëga'a di'dzë naguní'i' më lu na'a iurë biadí'dzi' lu na'a lu nezë pë runë cuntienë ra Sagradas Escrituras.

³³ Lueguë bëabrí rai' Jerusalén. Guná rai' lu ra chi'bë tubi poshtë rdéa rai con stubi shcua'a mënë.

³⁴ Guni'i' ra mënë lu rai':

—Verdá guashtë Jesús ladi ra tégulë nu bëlua'alúhi' lu Simón Pedro.

³⁵ Iurní guní'i' rai' pë guc iurë ze'dëzú rai' lu nezë nu guní'i' rai' bënguë bë'a rai' lë'ë më iurë gudi'dzë më guetështildi cua'a rai'.

Bëlua'alú Jesús lu ra poshtë

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ Mërë iurní quëadi'dzë rai', Jesús bëlua'alú lu rai'. Guni'i' më:

—Gulë cuedchí ldu'u të.

³⁷ Bëdzëbë rai' nu nalë bëzezë rai'; guná rai' lu më. Llua'a rai' na më tubi espíritu shtë tégulë.

³⁸ Guni'i Jesús lu rai':

—¿Pëzielú rdzëbë të? ¿Pëzielú rza ldu'u të?

³⁹ Gulë guná guiahia. Gulë guná guëahia. Gulë tsaldí ldu'u të nahia Jesús. Gulë guna'zi guiahia; gulë guná lua. Pues tubi espíritu nápëdi'i cuerpë ziquë rna të lua.

⁴⁰ Iurní bëlua'a më guia'a më nu guëa' më catë gudëdë clavë.

⁴¹ Perë ni con ndë'ë adë gualdídi'i ldu'u rai' purquë nanú tantë légrë la'ni ldu'u rai'; bëdzëguëë' ldu'u rai'. Iurní guni'i më:

—¿Gu nanú pë gáuha?

⁴² Bëdë'ë rai' tubi pedasë belë mbeldë.

⁴³ Guna'zi mëhin nu gudáu më lu rai'.

⁴⁴ Guni'i më:

—Grë lo quë naguc con na, gunia'a lu të antsë napë quë gac cumplirin. Gunia'a lu të dizdë guzënú të na, gac cumplir lo quë nabëquë'ë Moisés de na. Gac cumplir lo quë nabëquë'ë ra nabiadí'dzë shti'dzë Dios guahietë de na nu gac cumplir naná escritë la'ni librë Salmos de na.

⁴⁵ Iurní bëdë'ë më llni parë riasë rai' di'dzë shtë Sagradas Escrituras.

⁴⁶ Guni'i më:

—Naescritë, Cristo napë quë gúni' sufrir galguti perë dzë tsunë gac resucitar më ladi ra tégulë.

⁴⁷ Guëni'i mënë de quë napë quë guëabrí ldu'u mënë con Dios, iurní gunë më perdunë duldë shtë rall iurë rna'bë rall lë shtëna. Primërë guëni'inú mënë lu ra mënë shtë Jerusalén, despuësë tsagni'inú rai' mënë narëta' guëdubi lu guë'dchiliu.

⁴⁸ Na të testigu de grë lo quë naguc.

⁴⁹ Gulë guná, na guëshe'lda lë'ë Espíritu Santo el quë nabë'në Shtada prometer; cuezënúhi' lë'ë të. Perë gulë bëa'në ndë'ë la'ni ciudá Jerusalén hashtë gunë të recibir pudërë shtë Dios naguëdchini de gube'e; gacu të ziquë tubi lari con llëru'bë pudërë.

Jesús bësëa'në ra poshtë

(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Iurní bëru'u rai' ciudá. Jesús bia'a më ra shimi gusë'dë më rua' guë'dchi Betania. Ndë bëldisë më guia'a më. Bë'në ldai' më lë'ë rai'.

⁵¹ Iurë gualú bë'në ldai' më lë'ë rai', bësëa'në më lë'ë rai'. Güe'pi më gube'e.

⁵² Iurní bëabrí rai' Jerusalén. Bëquitë ldu'u rai'.

⁵³ Ria rai' íadu'u ru'bë; bëdë'ë rai' graci lu Dios, nu bë'në rai' alabar lë'ë më. Amén.

Diza'quë según San Juan

El quë nabësëdchini shti'dzë Dios

¹ Tiempë guahietë antsë cueshtë guë'dchiliu, nanú el quë nabësëdchini shti'dzë Dios. Quëbezënúhi' Dios. Náhi' Dios.

² Mizmë mënë ni quëbezënúhi' Dadë Dios dizdë principi shtë grë ra cusë.

³ Grë cusë gurështë por lë'ë më, el quë nabësëdchini shti'dzë Dios; ni chu stubi bëntsa'u lo quë nananú.

⁴ Por lë'ë më nanú galnabani nu lë'ë galnabani na llni shtë mieti.

⁵ Lë'ë llni tsagla'guë rabtsë'ë catë nacahi. Lë'ë nacahi adë bënë'di' gan lu llni parë bësë'au lu llni.

⁶ Gu' tubi nguii nabëshe'ldë Dios. Nguii ni bërulë Juan.

⁷ Bëdchíni'; náhi' testigu parë guëní'i' chu na lë'ë llni tē parë grë mënë tsaldí ldu'u' rall shti'dzë Dios por lë'ë më.

⁸ Juan nádi'i' narne'e llni perë bēdchini Juan parë gáqui' testigu; guëní'i' chu na el quë narne'e llni verdadërë.

⁹ Lë'ë llni verdadërë naridë lu guë'dchiliu, rne'e llni parë grë mënë naquërelde lu guë'dchiliu.

¹⁰ Bēdchini më lu guë'dchiliu nu guetsa'u guë'dchiliu por pudërë shtë më, perë ra mënë shtë guë'dchiliu adë bēnguë bē'adi'i' rall lë'ë më.

¹¹ Bē'dë guēdchini më entrë ra mënë shtë guë'dchiliu perë adë bënë'di' ra mënë recibir lë'ë më

¹² perë grë nabë'në recibir lë'i', ra narialdi ldu'i' lë'ë më, bēd'ë më dereché parë gac rall shini Dios.

¹³ Lë'ë rall guc rall shini Dios, lédēdi'i' por deseo la'ni ldu'u' mënë, ni por voluntá shtë mënë sino por pudërë shtë Dios.

¹⁴ Lë'ë nabësëdchini shti'dzë Dios, gúli' nu guquërel'di' entrë lë'ë hia'a. Guná hia'a pudërë nu llni shtë më. Sulë lúniquë shini Dios quëbezënú llëru'bë favurë narquitë ldu'u' hia'a. Ruadi'dzë më purë verdá.

¹⁵ Juan guc testigu shtëhi' nu guni'i' Juan: —Ndë'ë na el quë nagunia'a lu tē más antsë, náhi' më ru'bë; na adë chu nahia. Bēdchíni' despuësë de na, perë nanúhi' dizdë tiempë guahietë más antsë guēdchinia lu guë'dchiliu.

¹⁶ Por pudërë shtë më ni bēd'ë'na'a recibir zihani bendición; por lë'ë më quëhúnëru'u Dios favurë nu más favurë parë lë'ë hia'a.

¹⁷ Lëy shtë Dios bëquë'ë Moisés según voluntá shtë më, perë por Jesucristo nadápa'a favurë shtë Dios, nu nadápa'a shti'dzi' naná verdá.

¹⁸ Ni tubi chu gunádi'i' lu Dios Padre; sulë tubsë shini më nacabezënú Dios, bëluá'ai' chu na Dios verdadërë.

Biadi'dzë Juan Bautista favurë de Jesús (Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Juan bē'në testificar iurë ra më israelitë naquërelde Jerusalén, bēshe'ldë rall bēldá bēshuzi con mënë nabë'në compañi ra bēshuzi. Guna'bë di'dzë rall lu Juan chu náhi'.

²⁰ Adë bē'nēdi'i' Juan negar sino bëquëbi': —Nádia'a Cristo, el quë nagudili Dios parë guë'nibé'ai'.

²¹ Jurní guna'bë di'dzë rall stubi:

—¿Chu nal? ¿Gu nal Elías?

Juan guni'i':

—Aquëdi'i'; nádia'a Elías.

Guagla'guë guna'bë di'dzë rall:

—¿Gu nal el quë naguadi'dzë shti'dzë Dios nanapë quë guēdchini?

Juan guni'i':

—Aquëdi'i'.

²² Jurní guni'i' rall:

—¿Chu nal? tē parë guēd'ë'ë na'a rsunë lu ra nabëshe'ldë lë'ë na'a. ¿Pë rni'il de mizmë lë'ëi'?

²³ Juan repi:

—Nahia tubi bē, tubi narni'i' lu shlatë catë nídi'i' mënë: “Gulë bē'në preparar la'ni ldu'u' tē ziquë nezë ldi parë iurë guēdchini Dadë”. Zni guni'i' Isaías, el quë nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

²⁴ Bēldá ra nabíadi'dzënú Juan na rall fariseos.

²⁵ Guna'bë di'dzë rall lu Juan:

—Si talë adë nádi'il Cristo, si adë nádi'il Elías, ni tubi naguadi'dzë shti'dzë Dios nanapë quë guēdchini, ¿pëzielú rchu'bë nísël ra mënë?

²⁶ Guni'i' Juan:

—Na rchu'bë nisa con nisë perë nanú tubi më entrë lë'ë tē, adë guë'nēdi'i' tē chu náhi'.

²⁷ Náhi' el quë naze'dë guēdchini despuësë de na. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca lë'ë du gui'di shtë shráchi'.

²⁸ Grë cusë ni guc lugar nalë Betábara nanaquë guë'gu Jordán ladë cu' guia'a catë lë'ë Juan bëchu'bë nisë ra mënë.

Jesús na ziquë lli'li naguti shlugára'a

²⁹ Stubi dzë Juan guná lu Jesús; ziaibi'gui' lu Juan. Guni'i' Juan lu ra mënë:

—Gulë guná, nguii rē' naze'dë de Dios; gáti' ziquë tubi lli'li por duldë shtë mënë. Guēdchisúhi' duldë shtë ra mënë.

³⁰ Náhi' el quë nagunia'a lu tē más antsë: “Náhi' më ru'bë. Na adë chu nahia. Bēdchíni' despuësë de na perë nanúhi' dizdë tiempë más antsë quë na.”

³¹ Adë bēnguë bē'adia'a lë'i' perë bēdchinia parë gunguë bē'a mënë israelitë lë'i'. Por ni

rchu'bë nisa ra mënë parë guëna mënë chu na më.

³² Nu bë'në Juan testificar:

—Gunahia lu Espíritu Santo nabëdchini de gube'e. Biéti' ziquë tubi palumë parë cuezënúhi' lë'ë Jesús.

³³ Adë bënguë bë'adia'a chu guëdchini, perë el quë nabëshe'ldë na të guëchu'bë nisa, guni'i' lua: “Iurë guënal lu Espíritu Santo ze'dë guëdchini parë cuezënúhi' lë'ë nguii, na më el quë naguëzunë ldu'u të nu guëshë'ldi' Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë të”.

³⁴ Gunahia lu më ni, nu nahia testigu de quë nguii rë' na shini Dios.

Ra primëre shini gusë'dë më

³⁵ Stubi dzë Juan zuga'a stubi vultë con chupë nanaldë lë'i'.

³⁶ Iurë guná Juan lu Jesús nardëdë, guni'i' Juan:

—Gulë guná, ndë'ë na lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios; gáti' ziquë lli'li.

³⁷ Guërupë nguii nazianaldë lë'ë Juan, bini rai' lo quë naguni'i' Juan. Iurní guanaldë rall lë'ë Jesús.

³⁸ Iurë lë'ë Jesús bëdchigrë lúhi' nezë tēchi', gunáhi' lu rai'. Guni'i' Jesús lu rai':

—¿Pë rguili të?

Guni'i' rai' con di'dzë narunë cuntienë, lamë:

—Dadë, ¿ca quërdëdël?

³⁹ Guni'i' Jesús:

—Gulë gude'e nu gulë guná.

Iurní guagná rai' catë quërdëdë më, nu bëa'në rai' ndë purquë hia casi ziquë rquë tapë guadze' iurní.

⁴⁰ Tubi de lë'ë ra mënë nabini shti'dzë Juan nu guanaldi' lë'ë Jesús, na Andrés, bëchi Simón Pedro.

⁴¹ Primëre guatili Andrés bëchi Andrés, lëll Simón, nu guni'i' Andrés:

—Bëdia'guëlü na'a el Mesías. (Di'dzë ni runë cuntienë, Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribë'ai'.)

⁴² Lueguë Andrés bia'a lë'ë Simón Pedro catë zuga'a Jesús. Iurë Jesús guná lu Pedro, guni'i' më:

—Lë'ël lëll Simón, shini Jonás; perë ne' guërulë Cefas, (lë ni runë cuntienë guë'ë).

Guna'bë Jesús Felipe con Natanael

⁴³ Stubi dzë Jesús guc shtú'ui' tsáhi' regiuni shtë Galilea. Gunáhi' lu Felipe nu guni'i' më lu Felipe:

—Gude'e naldë na.

⁴⁴ Felipe na më guë'dchi Betsaida catë na ladzë Andrés nu Pedro.

⁴⁵ Iurní guatili Felipe lë'ë Natanael; répi':

—Guná na'a lu tubi nguii naná bëquë'ë Moisés shcuëndi' la'ni ra librë shtë lëy, nu ra nabidi'dzë shti'dzë Dios bëquë'ë rai' di'dzë

narni'i' shcuëndi'. Náhi' Jesús, shini José. Guë'dchi Jesús na Nazaret.

⁴⁶ Repl Natanael:

—¿Ni mudë guëru'u tubi cusë za'quë guë'dchi Nazaret?

Felipe bëqebi:

—Gude'e guënal.

⁴⁷ Guabi'guë Natanael lu Jesús. Iurë lë'ë Jesús guná lu Natanael, guni'i':

—Ndë'ë lë'ë tubi nguii israelitë verdadërë. Ni tubi bishi adë nídi'i' la'ni ldu'i'.

⁴⁸ Iurní guna'bë di'dzë Natanael:

—¿Lallë nanë chu nahia?

Guni'i' Jesús:

—Na gunahia lul antsë iurë lë'ë Felipe be'dë guëna'bë lë'ël, iurë lë'ël zugá'al guëa' hiaguë bëlda'u.

⁴⁹ Natanael guni'i':

—Mësë, lë'ël nal shini Dios. Lë'ël nal Rëy shtë naciuni Israel.

⁵⁰ Jesús guni'i' lu Natanael:

—¿Gu rialdí ldu'ul purquë na gunia'a lul, gunahia lul guëa' hiaguë bëlda'u? Delantë guënáru'ul más cusë ru'bë quë ndë'ë.

⁵¹ Nu guni'i' Jesús:

—Guldía rnia'a lul, lë'ël guënal lla'lë lu gube'e. Ra ianglë shtë Dios tsepi rai' nu guëdchini rai' guëca, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

2

Tubi sa'a guë'dchi Caná

¹ Dzë tsunë despuësë de ni, gu' tubi sa'a guë'dchi Caná nanaquë regiuni shtë Galilea. Lë'ë shni'a Jesús nanúhi' nga'li.

² Nu Jesús con ra shini gusë'dë më gua rai' purquë bë'në ra mënë invitar lë'ë rai' lu sa'a

³ perë gubidchi vini. Iurní lë'ë shni'a Jesús guni'i' lu më:

—Nídi'i vini. Hia gubidchin.

⁴ Perë Jesús repli:

—Nanë, ¿pëzielú cagní'il lua zni'i? Gá'adi'i guëga'a tiempë parë gac bë'a mieti chu nahia.

⁵ Iurní shni'a më guni'i' lu narëta', ra naquëhunë sirvë:

—Gulë bë'në grëtë' lo quë naná guëribë'ai' lë'ë të.

⁶ Zuga'a shu'pë guë'ë nariú nisë, cadë tubi guë'ë ni riú gadchi u shunë rëë' nisë. Na rahin parë më israelitë; rie'ti guia'a rall según custumbrë religiúsë shtë rall.

⁷ Jesús guni'i' lu ra naquëhunë sirvë:

—Gulë bëtsadzë guëzá guë'ë rë' nisë.

Iurní guadzëhin guë'ë ni nisë;

⁸ Jesús guni'i':

—Iurnë' gulë cu du'pin nu guanuhin lu nguzanë shtë sa'a.

Zni bë'në rai'.

⁹ Lë'ë nguzanë shtë laní bë'në prëbë nisë naná bëac vini perë adë rdë'ëdi'll cuendë ca

nezë bërú'uhin. (Sulë ra naquëhunë sirvë, rac bë'a rall de quë nisë bëac vini). Iurní lë'ë nguzanë shtë sa'a guná'bëll lë'ë lliguë.

¹⁰ Guni'll:

—Grë lugar primërë rdë'ë mënë vini za'quë gu ra mënë. Hia despuësë iurë cantidá bii' rall, rdë'ë mënë vini corrientë gu mieti, perë lë'ël bënë'di'il zni. Hashtë iurne' bënë'el vini za'quë.

¹¹ Ndë'ë bënë'ë Jesús Caná shtë Galilea. Ndë guc primërë milagrë nabëlua'a Jesús lu ra mënë. Bëlua'a më pudërë nanapë më. Ra shini gusë'dë më gualdí ldu'u rai' bëshë'ldë Dios lë'ë më.

¹² Despuësë de ni, gua më guë'dchi Capernaum con shni'a më nu con shini gusë'dë më. Ndë guquërdë rai' du'pë timpë.

Gua më iádu'u ru'bë

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Hia mërë guëdchini laní Pascu shtë ra më israelitë, Jesús gua ciudá Jerusalén.

¹⁴ Guatë më iádu'u ru'bë. Guná më ra naquëgtuu' ngunë. Guná më ra naquëgtuu' lli'li nu palumë. Nu nga'li zúbëga'a mënë lu mellë catë rchili rall dumí.

¹⁵ Bën'tsa'u më tubi chicuti con du lasë. Iurní bësëllu'në më grëtë' ra mënë la'ni iádu'u con ra lli'li nu con ra ngunë. Bërë'shë më mellë. Bërë'tsë dumí shtë ra narchili dumí.

¹⁶ Repi më lu ra nartuu' palumë:

—Gulë cu grë cusë ndë'ë. Adë rúnëdi'i tē lidchi Shtada tubi llguëa'.

¹⁷ Iurní lë'ë ra shini gusë'dë më bëagná ldu'u rai' ziquë naescritë: “Nalë rzebi ldua'a por lidchi Dios; gaquin limpi”.

¹⁸ Iurní lë'ë ra më israelitë guna'bë di'dzë:

—¿Pë milagrë guëlua'al lu na'a ziquë tubi sēni de quë nápël derechë quëhünël ra cusë rē'?

¹⁹ Jesús bëquebi:

—Gulë bëzalú iádu'u rē'; dzë tsunë guëdishtëahin stubi nacubi.

²⁰ Iurní guni'i ra mënë:

—Cuarenta y seis izë guzú gua'a iádu'u rē'. ¿Ni mudë lë'ël guëdishtëlin tsunësë dzë?

²¹ Perë lë'ë iádu'u, el quë naquëgni'i Jesús, na cuerpë shtë'në më.

²² Hia despuësë guashtë më ladi ra tēgulë, bëagná ldu'u ra shini gusë'dë më lo quë naguni'i më, nu gualdí ldu'u rai' shti'dzë më, nu gualdí ldu'u rai' ra Sagradas Escrituras.

Nanë më lo quë naná la'ni ldu'u mieti

²³ Iurë lë'ë Jesús nanú Jerusalén, gu' laní Pascu. Cantidá mënë gualdí ldu'u rall lë'ë më iurë guná rall milagrë nabënë më.

²⁴ Perë Jesús adë rúnëdi'i confiar lë'ë ra mënë purquë rac bë'a më ldu'u ra grëtë' rall.

²⁵ Adë rquí'nidi'i më chu guëni'i lu më shcuendë ra mënë. Mizmë lë'ë më rac bë'a më lla na la'ni ldu'u mieti.

3

Jesús nu Nicodemo

¹ Gu' tubi nguiu nabërulë Nicodemo. Nall miembrë shtë partidë religiusë fariseo nu nall tubi nguiu namás lasac ladi ra më israelitë.

² Nicodemo guagná lë'ë Jesús gue'lë nu guni'll:

—Mësë. Rdë'ë na'a cuendë de quë Dios bëshë'ldë lë'ël parë ze'dë guëlua'al, purquë ni tubi adë chu gáquëdi'i guëlua'a pudërë nu milagrë cumë ziquë rúnël, sulë si talë Dios quëbezë'núhi' lë'ël.

³ Iurní guni'i Jesús lu Nicodemo:

—Guldía rnia'a lul, el quë nagalë nacúbidi'i stubi, gáquëdi'i tsutëll catë rni'bë'a Dios.

⁴ Bëquebi Nicodemo:

—Perë no esposiblé tubi nguiu hia gu'shë, guëabrí gálëll stubi. ¿Ni mudë guëabrí guëu'll la'ni shni'all stubi parë galë stubi nacubi?

⁵ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lul, el quë nagalëdi'i con nisë nu con Espiritu Santo, adë tsutëdi'll catë rni'bë'a Dios.

⁶ Grëtë' naná gulë ziquë ra cualquier mënë, mënë na ni, perë el quë naralë con Espiritu Santo, espíritu na ni.

⁷ Adë rdzëguë'di'i ldu'ul lo quë nagunia'a lul, grëtë' napë quë guësa'në guëdchini vidë cubi la'ni ldu'u rall por pudërë shtë Dios.

⁸ Lë'ë mbë rru'u nezë catë rac shtu'u mbë, nu rínil ruidë narunë mbë perë adë rdë'di'il cuendë ca nezë ze'dë mbë nu ca nezë zia'a mbë. Zni na grëtë' nanapë vidë cubi por pudërë shtë Espiritu Santo.

⁹ Iurní Nicodemo bëabrí guna'bë di'dzë:

—¿Perë llallë gac ndë'ë?

¹⁰ Jesús guni'i lull:

—Lë'ël nal tubi mësë ladi ra më israelitë nu adë guë'nëdi'il ndë'ë.

¹¹ Guldía rnia'a lul, lë'ë na'a rac bë'a na'a lo quë naruadi'dzë na'a nu lo quë narlua'a na'a; nu na na'a testigu de lo quë guná na'a, perë lë'ë tē adë rialdídi'i ldu'u tē lo quë narni'i na'a.

¹² Gunia'a lu tē cusë narac lu guë'dchiliu perë adë gualdídi'i ldu'u tē. ¿Lla tsasé tē cusë shtë gube'e narnia'a lu tē?

¹³ 'Ni tubi chu be'pi gube'e, sulë el quë nabëdchini de gube'e. Nahia nguiu nabëshë'ldë Dios lu guë'dchiliu; lidcha na gube'e.

¹⁴ Ziquë Moisés bëldisi' serpientë lu shlatë, zni zac con na, nguiu nabëshë'ldë Dios lu guë'dchiliu; guna sufrir galguti;

¹⁵ parë grë natsaldí ldu'i na, adë tsagnitidi'i rall sino napë rall vidë sin fin.

Rac shtu'u Dios grë mënë

¹⁶ Dios nalë rac shtú'ui' ra mënë narëta' lu guë'dchiliu; bëshë'ldë më tubsë shini më

parë grëtë' narialdí ldu'i lë'ë shini më, adë tsagnítidi'i rall sino napë rall vidë nadë rialúdi'i.

¹⁷ Dios adë bëshé'ldëdi'i shíni' lu guë'dchiliu parë gunë shíni' condenar ra mënë sino parë guni' salvar ra mënë.

¹⁸ 'El quë narialdí ldu'i shini Dios, nádi'i condenárëll, perë el quë adë nëdi'i tsaldí ldu'u, hia nacondenárëll purquë nëdi'ill tsaldí ldu'ull tubsë shini Dios.

¹⁹ Ra nanëdi'i tsaldí ldu'i shti'dza, nacondenárëll purquë iurë lë'ë lni bidë lu guë'dchiliu, más bëquitë ldu'u mënë nacahi quë lni. Adë rac shtú'udi'i rall lni. ¿Pëzielú? purquë runë rall cusë mal.

²⁰ Grëtë' lo quë narunë mal, rna zá'quëdi'i rall lu lni nu adë riabi'guëdi'i rall lu lni purquë lë'ë lni rlua'a ra cusë mal lo quë naquëhunë rall;

²¹ perë grë lo quë narquitë ldu'u verdá, riabi'guëll lu lni tã parë guená mënë de quë grë lo quë naquëhunëll, ze'dë de Dios.

Lë'ë amigu shtë lliguë

²² Despuësë de ndë'ë, Jesús gua con ra shini gusë'dë më hashtë regiuni Judea. Gulezënú më lë'ë rai' dupë'në, nu bëchu'bë nisë rai' mënë.

²³ Nu zac bëchu'bë nisë Juan Bautista lugar nabëru'ë Enón guëlladchi Salim purquë nga'li rëta' zili nisë. Bidë ra mënë lu Juan, chubë nisë rall.

²⁴ Zndë'ë guzac antsë bëtia'ra ra mënë Juan lachiguí'bë.

²⁵ Iurní bëldá shini gusë'dë Juan, gudildi di'dzë rai' con tubi israelitë nabë'në cumplir custumbrë. Guzublú rall chupë di'dzë subrë shcuendë lla gunë rall parë gag limpi rall lu Dios.

²⁶ Iurní guaguëchi mënë lu Juan:

—Mësë, guná; el quë naguzunú lë'ël stubi ladë guëë'gu Jordán, el quë bë'nël testificar napë quë guëdchíni', quëgchu'bë nísí'. Grëtë' mënë zianaldë rall lë'i'.

²⁷ Iurní guni'i Juan:

—Ni tubi adë chu nápëdi'i pudërë si talë adë bëdë'ëdi'i Dios pudërë.

²⁸ Mizmë lë'ë tã na tã testigu, gunia'a lu tã de quë na nádia'a Cristo sino quë bëshé'ldë më na antsë guëdchíni'.

²⁹ Ziquë tubi nabëtsë'a, rquitë ldu'ull purquë nápëll tséllëll, perë zac amigu shtë lliguë, quëquë diáguëll nu rquitë ldu'ull quëbezënull lliguë. Rínill lo quë naruadi'dzë lliguë. Zni iurne' nalë rquitë ldua'a.

³⁰ Napë quë gáqui' más më ru'bë, perë na napë quë gaca ziquë nalasáquëdi'i.

El quë naze'dë de gube'e

³¹ 'El quë naze'dë de gube'e, ni naná rnibë'a más quë grë nguui. El quë naná mënë, no más nall më shtë guë'dchiliu nu ruadi'dzëll cusë shtë guë'dchiliu; perë el

quë naze'dë de gube'e, ni ruadi'dzi' cusë shtë gube'e. Nápi' grë pudërë.

³² Lë'ë më quëhunë testificar lo quë nanguná më nu lo quë nabini më, perë ni tubi adë chu rialdídi'i ldu'i lo quë narni'i më.

³³ Perë el quë nagualdí ldu'u shti'dzë më de verdá, quëhúnëll ziquë el quë narquë sëgi lu guichi; rquëbill Dios na verdá.

³⁴ El quë nabëshé'ldë Dios, ni ruadi'dzëll shti'dzë Dios purquë Dios rdë'ë Espíritu Santo sin medidë parë nguui ni tã cuezënúhi' lë'ë nguui ni.

³⁵ Dios Padre rac shtu'u shíni' nu bëdë'ë më pudërë parë guënbë'ái' grëtë' cusë.

³⁶ El quë narialdí ldu'u shini Dios, ni napë vidë sin fin, perë el quë nanëdi'i tsaldí ldu'i shini Dios, gápëdi'ill vidë sin fin sino quë rëa'në cashtigu shtë Dios guëquëll.

4

Biadi'dzënu Jesús tubi na'a shtë Samaria

¹ Ra fariseo bini rall de quë napë Jesús más zihani shmëni' nu más zihani mënë naquëchu'bë nísí' quë Juan Bautista.

² Lëdëdi'i Jesús bëchu'bë nisë ra mënë sino shini gusë'dë më bëchu'bë nisë rai' ra mënë.

³ Iurë lë'ë Jesús guc bë'a naguni'i ra fariseo, bëru'u më de Judea parë bëabrái më Galilea.

⁴ Napë quë tädë më Samaria parë guëdchini më Galilea.

⁵ Bëdchini më guë'dchi Sicar nanaquë regiuni Samaria. Sicar na rua' guiu'u lachi nabëdë'ë Jacob ziquë herenci parë shíni', José.

⁶ Nga'li zübëga'a guërzú nabëru'ë Guërzú shtë Jacob. Lë'ë Jesús ze'dë bëdzágui'. Guzúbí' guëlladchi rua' guërzú; hia ziága'a ru ngubidzë.

⁷⁻⁸ Ra shini gusë'dë më zia'a rai' parë guë'dchi. Ziasi'i rai' naguëda'u. Mizmë iurní bëdchini tubi na'a shtë Samaria rua' guërzú parë guëgúhi' nisë. Jesús guni'i lu na'a rë':

—Denú du'pë nisë gua'.

⁹ Iurní lë'ë na'a shtë Samaria bëquebi:

—¿Pëzielú rná'bël nisë lua, nu më israelitë nal?

(Adë rni'i lu sá'di'i më israelitë lu ra më shtë Samaria.)

¹⁰ Iurní guni'i Jesús:

—Si talë niac bë'al lo quë narne'e Dios ndigá, si talë niac bë'al chúlletí'i ndë'ë, el quë narna'bë nisë lul, naná'bël nisë lúhi' nu lë'i' guënë'ei' nisë narne'e vidë sin fin.

¹¹ Lë'ë na'a guni'i:

—Dadë, nápëdi'íl pë guëgul nisë la'ni guërzú. Más de ni guetë na guërzú. ¿Cátí'i nápël nisë narne'e vidë?

¹² Shtadë guëllú hia'a Jacob bësëa'në guërzú rë' catë bíhi' nisë, lë'i' nu bíi' ra shíni'

nu con ra ma shtënë rai'. ¿Ni mudë más më ru'bë nal quë lë'ë Jacob?

¹³ Bëquebi Jesús:

—Grëtë' el quë nagú nisë rë', guëabri guëbidchi,

¹⁴ perë el quë nagú nisë naná guëdë'a, jamás adë guëabridi' guëbidchill, purquë nisë naná guëdë'a rcasë la'ni ldu'uull cumë ziquë nisë shtë zini parë guëdë'ëin vidë sin fin.

¹⁵ Iurní lë'ë na'a guni'i:

—Dadë, denú nisë ni tē parë adë guëbidchidia'a jamás nu gueldë cádia'a nisë ndë'ë.

¹⁶ Repi Jesús:

—Guagna'bë tsé'lël nu bëabré ndë'ë.

¹⁷ Lë'ë na'a guni'i:

—Nápëdia'a tse'la.

Jesús guni'i iurní:

—Nápël rsunë, guni'il verdá: “Nápëdia'a tse'la”,

¹⁸ purquë ga'i nguii guc rai' tsé'lël nu el quë nanápël iurne', lëdëdi' tsé'lël. Verdá guni'il.

¹⁹ Iurë bini na'a lo quë naguni'i më, guni'ill:

—Dadë, llua'ahia nal tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios.

²⁰ Shtadë guélú na'a, mënë Samaria, bë'në rai' adorar Dios lu dani rë', perë lë'ë tē më israelitë rni'i tē Jerusalén na lugar catë runë tucarë gunë mieti adorar Dios.

²¹ Jesús guni'i:

—Nanë, tsaldí ldu'ul shti'dza; guëdchini iurë de quë lë'ë tē gunë tē adorar Dios Padre sin adë rqui'nidi'i guidë tē lu dani rë' u tsa tē Jerusalén.

²² Lë'ë tē mënë Samaria, adë guënëdi'i tē lo quë narunë tē adorar perë lë'ë na'a, sí, nanë na'a lo quë nardë'në na'a adorar purquë el quë nangunë salvar ra mënë, na më israelitë.

²³ Perë guëdchini iurë nu mizmë iurne', lë'ë ra mënë naná runë adorar Dios de verdá, napë quë gunë rall adorar lë'ë më con ldu'u rall nu de acuerdë con enseñansë shtëna. Pues Dios Padre rac shtú'ui' gunë mënë adorar lë'i' manërë ni.

²⁴ Dios na espíritu; ra narunë adorar lë'ë më, rapë quë gunë rall adorar lë'ë më con espíritu nu de acuerdë con ra enseñansë shtëna.

²⁵ Lë'ë na'a guni'i:

—Naná de quë guëdchini Mesías narni'i ra mënë, Cristo, el quë nagudili Dios parë gunibé'ai'. Iurë lë'ë më guidë, guëluá'ai' parë gac bë'a na'a shti'dzë Dios.

²⁶ Repi Jesús:

—Nípa'ala, nahia mizmë naquëadi'dzënu.

²⁷ Iurní bëdchini ra shini gusë'dë më; bëdzëguë' ldu'u rai' de quë quëadi'dzënu Jesús tubi na'a, perë ni tubi de lë'ë rai' guni'i

lu Jesús: “¿Pëzielú quëadi'dzënu lë'ëll?” u “¿Pë quëgna'bë dí'dzël lu na'a?”

²⁸ Iurní lë'ë na'a bësëa'nëgá rëë'; bëabril parë guë'dchi catë guagni'ill lu ra nguii:

²⁹ —Gulë cha tē guëná tē tubi nguii naguni'i grë lo quë nabëna. ¿Adë lë'ë narni'i ra mënë Cristo ndë'ë?

³⁰ Iurní bëru'u ra mënë guë'dchi. Bëdchini rall lu Jesús.

³¹ Mientras lë'ë shini gusë'dë më bë'në rai' ruëguë lu më; repi rai':

—Mësë, gudáu.

³² Perë Jesús guni'i:

—Na napa tubi dau naná guënëdi'i tē.

³³ Ra shini gusë'dë më guzublú rai' guna'bë dí'dzë lu sa' rai':

—Aquë, ¿nu chu be'dënu nagudáuhi'?

³⁴ Perë Jesús bëquebi:

—Dau shtëna na guna cumplir voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na.

³⁵ Adë guni'idi'i tē: “Runë faltë stapë mbegu parë guëru'u cusechë”. Rnia'a lu tē, gulë guná, hia bëquichi bëcuelë shtë guezë; bëga'a iurë shtë cusechë.

³⁶ El quë narunë dchi'ni, runë tucarë tsu pagu shtëll. Grëtë' lo quë narcabni, guëcá'all cusechë; nápël premi lu gube'e. El quë narcabni nu el quë narldë guëni'a, rquitë ldu'u rall juntë.

³⁷ Verdá na lo quë narni'i dichë: “El quë narcabni, ni na tubi; el quë narldë guëni'a, ni na stubi”.

³⁸ Na bëshe'lda lë'ë tē parë tsagni'i tē lu mënë perë stubi el quë nague'dënu mënë lua. Zni stubi mënë bë'në dchi'ni perë lë'ë tē quëhunë tē provëchë grëtë' dchi'ni shtë rall.

³⁹ Cantidá mënë shtë guë'dchi Samaria, gualdi ldu'u rall Jesús por lo quë naguni'i na'a iurë lë'ë na'a guni'i: “Guni'i më grë lo quë nabëna”.

⁴⁰ Iurní bëdchini ra mënë shtë Samaria lu më; bë'në rall ruëguë lu më tē parë guëa'në më con lë'ë rall. Bëa'nënu më lë'ë rall chupë dzë.

⁴¹ Nu másru'u zihani mënë gualdi ldu'u rall iurë bini rall lo quë naguni'i Jesús.

⁴² Iurní guni'i rall lu na'a:

—Iurnë rialdi ldu'u na'a, lëdë niá'asëdi'i por lo quë naguni'il lu na'a, sino quë mizmë lë'ë na'a bini na'a shti'dzi', nu rac bë'a na'a de quë verdá më rë' na el quë nangunë salvar mënë shtë guë'dchiliu.

Jesús bënëac tubi llguë'në naquërelde zitu parë lë'ë më

⁴³ Despuësë de guërupë dzë, Jesús bëru'u Samaria. Ziaglágui' nezë shtëhi' parë regiuni shtë Galilea.

⁴⁴ Mizmë Jesús bë'në testificar de quë grëtë' ra muzë shtë Dios, adë rúnëdi'i mënë rëspëti lë'ë rai'. Sulë stubi lugar runë mënë rëspëti muzë shtë Dios.

⁴⁵ Iurë bédchini Jesús Galilea, ra mënë ni bè'nè rall recibir lè'è mè con bien purquë gua rall laní Pascu ciudá Jerusalén; guná rall lo quë nabè'nè mè, ra milagrë nabè'ni'.

⁴⁶ Iurní Jesús bëabrí Caná shtë Galilea catë bè'ni' cambi nisë vini. Bini tubi mè ru'bë shtë gubernë de quë bédchini Jesús ndë. Nguiu ni nápëll tubi shínill narac ll'u'u guë'dchi Capernaum.

⁴⁷ Iurë lè'è nguui ni bini de quë Jesús bédchini Galilea, guagnall nu bè'nëll ruëguë lu mè parë tsa mè lídchill tē parë gunëac mè shínill purquë hia casi rllullë llguë'në.

⁴⁸ Iurní Jesús guni'i:

—Lè'è tē adë rialdídi'i ldu'u tē si talë rnádi'i tē milagrë.

⁴⁹ Perë lè'è narunë shchi'ni gubernë guni'i:

—Dadë, nasesë, cha lidcha purquë aquë zati shinia.

⁵⁰ Iurní Jesús guni'i:

—Bëabrí lídchil; lè'è shínil nabani.

Nguiu ni gualdí ldu'ull shti'dzë Jesús. Lueguë zëagzëll lídchill.

⁵¹ Iurë lè'è nguui be'dë guëzë lídchill, lè'è ra muzë naquërelë hiu'u, guagtsa'guëllú rall lè'è nguui; repi rall lúhi':

—Lè'è shínil bëac.

⁵² Iurní guna'bë dí'dzëll:

—¿Ca iurë bëac llguë'në? ¿Ca iurë guzublú nahue'i?

Ripi rall:

—Na'guë ziquë rquë tubi guadze' bëru'u shldi.

⁵³ Lè'è shtadë llguë'në béd'ëll cuendë de quë mizmë iurë ni guni'i Jesús: “Shínil nabani”. Lè'è nguui ni con grë shfamíll gualdí ldu'u rall Jesús.

⁵⁴ Ni na segundë milagrë nabè'nè Jesús despuësë bëru'u mè Judea parë guziá'ai' Galilea.

5

Tubi narac galguidzë llanguë

¹ Despuësë gudëdë ra dzë, bè'në tuçarë tubi laní shtë mè israelitë, nu Jesús gua parë Jerusalén.

² Mizmë ciudá ni cerquë rua' puertë nalë Puertë shtë Lli'li, nanú tubi tanquë ru'bë shtë nisë. Lugar ni lëhin Betesda con dizë hebreo. Napin ga'i portali alrededurë shtë tanquë.

³ Nga'li rëta' zihani narac ll'u'u; naga'a rai' lu daa'. Nanú ciegu; nanú cujë; nanú narac galguidzë llanguë. Quëbezë rai' parë guëni'bi nisë.

⁴ Rni'i rai' ridë tubi ianglë la'ni tanquë parë rni'bi' nisë. Primërë nariutë la'ni nisë despuësë lè'è ianglë bëni'bi nisë, guëaquëll de cualquier galguidzë.

⁵ Ndë nanú tubi nguui; hia guc treinta y ocho izë rac lú'ull.

⁶ Iurë lè'è Jesús guná lu nguui naga'a, béd'ë mè cuendë de quë hia zihani izë nagá'all lu galguidzë. Repi Jesús:

—¿Gu rac shtú'ul guëaquëll?

⁷ Lè'è mè narac ll'u'u bëquebi:

—Dadë, rac shtua'a parë chu nádi'i guëtia'a na la'ni nisë iurë lè'è nisë rni'bi. Cadë vësë narac shtua'a tsahia la'ni nisë, lè'è stubi rlaguë la'ni nisë primërë.

⁸ Jesús guni'i:

—Guashtë nga'li. Bëtëa shtaa' lu bëagzë.

⁹ Mizmë iurní lè'è nguui bëac. Bëtëall shtaa' ll nu guzublú rzëll. Perë dzë ni na dzë narzi'i ldu'u ra mënë.

¹⁰ Iurní ra mè israelitë naquëhunë cumplir costumbrë, guni'i rall lu el quë nabëac:

—Nápëdi'il permisi parë guá'al shtaa' purquë nedzë rzi'i ldu'u ra mënë.

¹¹ Lè'è nguui bëquebi:

—El quë nabëac na guni'i lua: “Bëtëa shtaa' ll nu bëagzë”.

¹² Iurní guna'bë dí'dzë rall:

—¿Chull guni'i lul? “Bëtëa shtaa' ll nu bëagzë”.

¹³ Perë lè'è nguui adë guëndi'ill chu bënëac lè'ëll purquë Jesús gunitilú mè ladi ra mënë zihani narëta' lugar ni.

¹⁴ Despuësë lè'è Jesús bëdia'guëllú nguui ni la'ni iádu'u; iurní guni'i mè:

—Guná, hia lè'ëll bëaquëll; adë rúnëdi'ill duldë tē adë guidëdi'i galguidzë más peor guëquëll.

¹⁵ Lè'è nguui zëagzëll iurní. Guagdë'ëll partë lu ra mè israelitë de quë Jesús bënëac lè'ëll.

¹⁶ Por ni lè'è rall guzunaldë rall lè'è Jesús parë quini rall lè'è mè purquë bè'në mè milagrë rë' dzë narzi'i ldu'u mënë.

¹⁷ Perë Jesús guni'i lu rall:

—Shtada todavía canihúni' dchi'ni; adë rbézëdi'i rúni' dchi'ni; nu zac quëhuna dchi'ni.

¹⁸ Por ni ra contrari shtë mè, másru'u rac shtu'u rall quini rall lè'è mè purquë lëdë niá'asëdi'i rúnëdi'i Jesús cuendë ra costumbrë shtë dzë narzi'i ldu'u mënë, sino quë quëhúni' lè'i' ziquë Dios; guni'i mè Dios na Shtádi'.

Pudërë nanapë shini Dios

¹⁹ Iurní Jesús guni'i:

—Guldía rnia'a de quë nahia shini Dios; adë gáquëdi'i guna según voluntá shtëna; sullamëntë runa lo quë narunë Shtada. Grëtë' lo quë narunë Shtada, mizmë manërë runa

²⁰ purquë Shtada rac shtú'ui' na. Quëglua'a mè na grë lo quë narunë mè. Todavía runë faltë cusë ru'bë naguëlua'a mè na, cusë nartsëguëll' ldu'u tē.

²¹ Ziquë Shtada rcua'ñi ra tēgulë parë guëbani rai', igual guënehia vidë parë ra narac shtua'a guëbani rai'.

²² Cumë ziquë Dadë adë rúnëdi'i' juzguë ni tubi chüdi'i, sino bëne'e më pudërë guahia parë guna juzguë lë'ë ra mënë të parë gunë mënë rëspëti na igual ziquë runë rall rëspëti Shtada.

²³ El quë nadë rúnëdi'i' rëspëti na, adë rúnëdi'll rëspëti Dadë Dios, el quë nabëshe'ldë na lu guë'dchiliu.

²⁴ 'Guldía rnia'a, el quë narquë diaguë shti'dza lo quë narnia'a nu tsaldí ldu'u'll el quë nabëshe'ldë na, nápëll vidë sin fin. Adë gáquëdi'i' condenarëll; gudëdëll lu galguti. Iurne' nápëll vidë nanadë rialúdi'i.

²⁵ Verdá rnia'a, hia bëga'a iurë lë'ë ra tēgulë guini rai' voz shtë shini Dios. Grété' naguëzu' b'ë diaguë voz shtë më, guëbani rall parë siemprë

²⁶ purquë ziquë grë mieti nabani rall por pudërë shtë Dadë Dios, también bédë'ë më derechë lu shini më parë gápi' mizmë pudërë. Rac guëdë'a vidë parë ra mënë.

²⁷ Nu bédë'ë më derechë lu shini më parë gúni' juzguë ra mënë purquë náhi' nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²⁸ Adë rdzëguëe'di'i' ldu'u të ndë'ë purquë guëdchini iurë grë ra tēgulë guini rai' चाहia, nu guëru'u rai' la'ni ba'a.

²⁹ Grété' el quë nabë'në bien, guëbani rall; gac resucitar rall parë vidë sin fin perë grété' ra nabë'në mal, guëbani rall; gac resucitar rall parë gac condenar rall.

Napë më pudërë

³⁰ 'Na adë gáquëdi'i' guna shcuendë iubia; quëhuna juzguë según di'dzë narni' Shtada lua. Tubldí quëhuna juzguë; adë rúnëdia'a según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtë el quë nabëshe'ldë na.

³¹ Si talë rnia'a favurë de na, lo quë narnia'a nádi'in ziquë tubi nanasac

³² perë nanú stubi testigu narni' favurë de na. Nu rac bë'ahia de quë grë el quë narni' më ni de na, lasaquin; verdá nahin.

³³ Lë'ë të bëshë'ldë të el quë naguagna'bë di'dzë lu Juan Bautista, perë lo quë nabëquebi Juan de na, verdá nahin.

³⁴ Perë na adë rqu'nidia'a guëni'i' mënë favurë de na. Rnia'a lu të di'dzë rë' parë gac salvar të.

³⁵ Juan nadë más náhi' ziquë tubi lintërnë, ziquë narzianí parë ra mënë, nu lë'ë të guagnaldë të tēchi Juan por du'pë tiempë. Bëquitë ldu'u të shti'dzi'.

³⁶ Perë na napa testimonio más lasac lo quë naguni'i' Juan. Grété' cusë el quë naruna, bëne'e Shtada parë guna cumplirin. Milagrë naquëhuna, rne'e prëbë de quë verdá bëshë'ldë Dios na.

³⁷ Lë'ë Dadë nabëshe'ldë na, bë'ni' testificar de na, perë lë'ë të nunquë adë bínidi'i të cha' më, nu nunquë adë gunádi'i të lu më.

³⁸ Grété' diza'quë shtëni', adë gutëdi'in la'ni ldu'u të purquë nēdi'i' të tsaldí ldu'u të shti'dzë el quë nabëshe'ldë më.

³⁹ Lë'ë të bëshë'dë të la'ni ra Sagradas Escrituras con llëru'bë cuidá parë guëdzelë të la'ni librë ni nezë parë gapë të vidë sin fin, perë rnia'a lu të, ra Sagradas Escrituras rne'e testimonio chu nahia

⁴⁰ perë adë nēdi'i' të guidë të lua parë gapë të vidë sin fin.

⁴¹ 'Na adë rcadia'a hunurë shtë mënë.

⁴² Más de ni nanëa lë'ë të adë rac shtú'udi' të Dios.

⁴³ Na zelda por lë Shtada, perë adë bë'nēdi'i' të recibir na. Perë si talë guëdchini stubi më por mizmë lëll, ní sí, gunë të recibir lë'ëll.

⁴⁴ ¿Lallë tsaldí ldu'u të na purquë rguili të guëni'i' mënë bien de lë'ë të? Adë rguildi'i' të lë'ë hunurë naze'dë de Dios verdadërë.

⁴⁵ Gulë tsasë de quë na adë guëdchi'ba galquíá guëc të delantë de Shtada. El quë naguëdchi'bë galquíá guëc të, na el quë nabëquë'ë Moisés, mizmë lë'i' el quë más rianaldë të tēchi'.

⁴⁶ Si talë lë'ë të nialdí ldu'u të lo quë nabëquë'ë Moisés, nu zac shti'dza nialdí ldu'u të purquë Moisés bëquë'ë shcuenda.

⁴⁷ Perë si talë adë rialdidi'i' ldu'u të lo quë nabëquë'ë Moisés ¿lla tsaldí ldu'u të lo quë narnia'a lu të?

6

Jesús bédë'ë nagudáu ga'i mili nguüu (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

¹ Despuësë de ndë'ë, Jesús gua stubi ladë rua' nisë ru'bë shtë Galilea; mizmë nisë ni lëhini Tiberias.

² Zihani mënë guanaldë lë'ë më purquë guná rall ra cusë ru'bë nu milagrë lo quë nabë'në më. Bënëac më ra narac ll'u.

³ Iurní lë'ë Jesús be'pi guëc tubi lumë. Guzubë më nga'li con ra shini gusë'dë më.

⁴ Guëlladchi' ze'dë guëdchini laní Pascu, laní shtë ra israelitë.

⁵ Iurë Jesús guná cantidá mënë zianaldë lë'ë më, guni'i' më lu Felipe:

—¿Ca guasi'i' hia'a nagáu mënë zihani rë'?

⁶ Guni'i' më të nia'a pë guëni'i' Felipe purquë Jesús hia rac bë'ai' guadë el quë nagunë më.

⁷ Iurní Felipe bëquebi:

—Chupë gahiu'a bëllë bédchichi guetështildi, adë galdëdi'i' parë ni siquierë tubi pedasë gau cadë tubi de lë'ë rall.

⁸ Andrés, tubi shini gusë'dë më, nu náhi' bëchi Pedro; guni'i':

⁹ —Ndë zuga'a tubi lligu'è'në. Nuá'all ga'i guetështildi nu chupë mbeldë, çpë gunë ndë'ë parë blac mënë zihani?

¹⁰ Iurní Jesús guni'i:
—Gulë guni'i lu grëtë'! mënë të parë subë ra mënë.

Nga'li cantidá ra gui'lli nanú lu guiu'u, subë rall. Iurní guzubë ra mënë ziquë ga'i mili nguiu.

¹¹ Jesús guna'zi guetështildi. Bëdë'ë më graci lu Dios. Iurní bédë'ë më guetështildi cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' guati'dzë rai' guetështildi parë grëtë' el quë nazúbëga'a. Zni bënë më con mbeldë. Grëtë' gudáu tantë lo quë narac shtu'u rall.

¹² Iurë lë'ë rai' gualú gudáu, Jesús guni'i lu ra shini gusë'dë më:

—Gulë bétéa grë pedasë nabë'në subrë të parë adë shínidi'i ní tubi.

¹³ Bétéa rai' pedasë nabë'në subrë; tsadzë rai' chi'bë chupë tēpë grë ra pedasë nabë'në subrë de lo ga'i guetështildi.

¹⁴ Iurë guná ra mënë lo quë nabë'në Jesús nu milagrë nabëlua'a më lu rall, guni'i rall:

—Ndë'ë sí, de verdá náhi' el quë naru-adi'dzë shti'dzë Dios, el quë nanapë quë guëdchini lu guë'dchiliu.

¹⁵ Jesús guc bë'a de quë rac shtu'u rall gua'a rall lë'ë më la fuersë parë gac më rëy shtë rall. Iurní biequi më de nga'li. Zia'a më parë tubi dani parë guëquërelde më lë'ësë më.

Jesús rzë lu nisë

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Iurë lë'ë gue'lë gu', ra shini gusë'dë më bietë rai' rua' nisë.

¹⁷ Guatë rai' la'ni tubi barcu. Iurní guna'zi rai' nezë parë stubi ladë rua' nisë parë guëdchini rai' Capernaum, Hia nacahi iurní, nu Jesús la'di guëabridi'i'.

¹⁸ Iurní guzublú tubi mbë dushë. Ra olë shtë nisë ru'bë nalë rzuldi.

¹⁹ Iurë lë'ë rai' ziazú rai' cumë ziquë ga'i u shu'pë kilómetro lu nisë, iurní guná rai' lu Jesús; ziabi'guë më rua' barcu. Rzëhi' lu nisë. Iurní bédzëbë ra nguiu nananú la'ni barcu

²⁰ perë Jesús guni'i:
—Na ndë'ë; adë rdzëbëdi'i të.

²¹ Iurní bëquitë ldu'u rai'; rac shtu'u gunë rai' recibir lë'ë më la'ni barcu. Mizmë iurní bédchini rai' catë zia'a rai'.

Quëguili ra mënë lë'ë Jesús

²² Stubi dzë ra mënë nabëa'në stubi ladë rua' nisë ru'bë, bédë'ë rall cuendë de quë shini gusë'dë më zia'a rai' la'ni lúniquë barcu naná zuga'a nga'li perë Jesús adë guanáldëdi'i' lë'ë rai'.

²³ Perë mientras bédchini sëbëldá barcu naze'dë de guë'dchi Tiberias, tubi lugar nanaquë catë gudáu ra mënë guetështildi,

catë bédë'ë Jesús graci lu Dios por guetështildi.

²⁴ Perë iurë guná ra mënë de quë adë nídi'i Jesús, nilë ra shini gusë'dë më nídi'i rai'; iurní guatë rall la'ni ra barcu. Zia'a rall parë Capernaum. Bédchini rall; caguili rall lë'ë Jesús.

Guetështildi nanabani

²⁵ Iurë bëdia'guëlu rall Jesús, guna'bë di'dzë rall lu më:

—Mësë, çguc bédchíníl ndë'ë?

²⁶ Jesús guni'i:

—Guldía rnia'a, caguili të na, lëdëdi'i purquë guná të nu riasë të ra milagrë nabëna, sino caguili të na sulë purquë gudáu të guetështildi hashtë bielë të.

²⁷ Adë rúnëdi'i të dchi'ni por cumidë naná rialú sino quë gulë bë'në dchi'ni tubi dau lo quë nunquë adë rialúdi'i nu rne'ein vidë sin fin. Lë'ë dau ni rne'e nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, purquë Dios bëne'ein parë na. Bëlua'a Dios con milagrë nahia el quë narquitë ldu'i'.

²⁸ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—çLla guëdë'në na'a cumplir lo quë narac shtu'u Dios?

²⁹ Jesús bëquebi:

—Lo quë narac shtu'u Dios gunë të, tsaldí ldu'u të el quë nabëshe'ldë më lu guë'dchiliu.

³⁰ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—çPë milagrë guëluá'al të parë guená na'a nu tsaldí ldu'u na'a shti'dzë! çPë sëni guënë'el parë lë'ë na'a?

³¹ Ra shtadë guëlu hia'a gudáu rai' guetështildi maná lu shlatë cumë ziquë rni'i Sagradas Escrituras: “Dios bédë'ë guetështildi de gube'e; gudáu rai'”.

³² Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a, lëdë Moisés bédë'ë guetështildi naze'dë de gube'e sino quë Shtada; cagdë'ë më guetështildi verdadërë naná ze'dë de gube'e

³³ purquë guetështildi narne'e Dios, na el quë naze'dë de gube'e. Nu rdë'ëi' vidë sin fin parë ra nguiu.

³⁴ Iurní guni'i rall:

—Dadë, bëne'e guetështildi ni'i grë dzë nu parë siempër.

³⁵ Jesús guni'i:

—Na nahia guetështildi narne'e vidë sin fin. El quë naguidë lua, nunquë adë guëldiá'nëdi'ill jamás. Nu el quë natsaldí ldu'i shti'dza, nunquë adë guëbídchidi'ill.

³⁶ Ziquë gunia'a lu të, guná të lua perë nëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza.

³⁷ Grë lo quë narne'e Shtada parë na, ni ze'dë lua, nu el quë naze'dë lua adë guëgúdia'a tēchi fuërë

³⁸ purquë na zëldëdia'a de gube'e parë guna según voluntá shtëna sino parë guna

según voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na.

³⁹ Voluntá shtë Shtada, el quë nabëshe'ldë na, es quë ni tubi adë chu guëñitidia'a lo quë nabëne'e më sino quë guëcua'ña ra mënë ni lúltimë dzë.

⁴⁰ Voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na, es quë grëtë' el quë naguëná lu shini Dios nu tsaldí ldu'ull lë'ë më, gapë rall vidë sin fin. Na guëcua'ña lë'ë rall lúltimë dzë.

⁴¹ Iurní ra më israelitë guzublú guni'i guidzë rall lë'ë Jesús purquë guni'i më: "Na nahia guetështildi naze'dë de gube'e".

⁴² Iurní guni'i rall:

—Nguiu rë' na shini José. Lë'ë hia'a nanë hia'a shtádëll nu shni'all. ¿Pëzielú rni'll de quë zé'dëll de gube'e?

⁴³ Jesús guni'i iurní:

—¿Pëzielú ruadi'dzë të cuntrë na?

⁴⁴ Ni tubi adë chu guidëdi'i lua lë'ësë, napë quë Shtada, el quë nabëshe'ldë na, guësëdchini më mënë lua, nu na guëcua'ña lë'ëll lúltimë dzë.

⁴⁵ Ra librë shtë ra nabiadidzë shti'dzë Dios guahietë, rni'i zdë'ë: "Dios guëlua'a grë ra mieti". Zni grëtë' el quë naguëquë diaguë shti'dzë Shtada nu el quë nabëdë'ë cuendë shti'dzi', ni ridë lua.

⁴⁶ Ni tubi adë chu gunadí'i lu Shtada; sulë na gunahia lu më purquë na zelda de Dios.

⁴⁷ Guldía rnia'a, el quë natsaldí ldu'i shti'dza, nápëll vidë sin fin.

⁴⁸ Na nahia guetështildi narne'e vidë eternë.

⁴⁹ Ra shtadë guëliú hia'a gudáu rai' maná lu shlatë perë guti rai'.

⁵⁰ Lë'ë guetështildi verdadërë ze'dë de gube'e; si talë gudáu tubi nguii guetështildi ni, guëbánil tubi vidë nanadë rialúdi'i; gátidi'll.

⁵¹ Na nahia guetështildi verdadërë naze'dë de gube'e. Si talë gau nguii guetështildi ni, nápëll vidë sin fin. Lë'ë guetështildi nardë'a na prupi shcuërpa. Guëdë'ahin parë gac salvar na mënë narëta' lu guë'dchiliu.

⁵² Iurní lë'ë ra israelitë guzublú rall quëchupë di'dzë lu sa' rall, mizme lë'ë rall. Guni'i rall:

—¿Lallë gac guëne'e mënë ni mizme shcuërpi' guëdáuha'a?

⁵³ Jesús guni'i lu rai':

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë të gáudi'i të cuerpë shtë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu si talë gúdi'i të rënë shtënë më ni, nápëdi'i të vidë sin fin.

⁵⁴ El quë nagáu cuerpë shtëna nu el quë nagú shrëna, nápëll vidë sin fin, nu na guëcua'ña lë'ëll lúltimë dzë.

⁵⁵ Cuerpë shtëna na verdadërë cumidë nu rënë shtëna na bebidë verdadërë.

⁵⁶ El quë nagunë recibir na ziquë cumidë verdadërë nu ziquë bebidë verdadërë, guëbaninull na, nu quëbezënúa lë'ëll.

⁵⁷ Lë'ë Dadë Dios nanabani, bëshe'ldë më na, nu nabania por lë'i'. El quë nagunë recibir na, guëbánil por pudërë shtëna.

⁵⁸ Na ruadi'dza shcuendë guetështildi naná ze'dë lu gube'e. Guetështildi rë' nádi'i cumë ziquë maná naná gudáu ra shtadë guëliú hia'a; aunquë gudáu rai' maná, guti rai'. El quë nagáu guetështildi verdadërë, guëbánil parë siempër.

⁵⁹ Jesús bëlua'a grëtë' ra cusë rë' la'ni iádu'u shtë Capernaum.

Di'dzë nanapë pudërë parë siempër

⁶⁰ Iurní zihani ra narianaldë lë'ë Jesús, iurë bini rall di'dzë rë', guni'i rai':

—Naganë di'dzë rë'. ¿Chu rac tsaldí ldu'u shti'dzë Jesús?

⁶¹ Iurní lë'ë Jesús bënë'ë cuendë de quë ra shini gusë'dë më guni'i rai' mizme di'dzë; guna'bë di'dzë më lu rai':

—¿Pë gulaguë llanë ldu'u të por shti'dza?

⁶² ¿Pë gunë të si talë guëná të lu nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, tsépi' catë cabézi' más antsë?

⁶³ Lë'ë Espiritu Santo rne'e vidë sin fin; lë'ë cuerpë shtë nguii adë nápëdi'in pudërë. Ra di'dzë narnia'a lu të, na pudërë shtë Espiritu parë gapë të vidë sin fin.

⁶⁴ Perë todavía nanú sëbëldá de lë'ë të, adë rialdi'di' ldu'u të shti'dza.

Jesús gac bë'a dizdë principi chu el quë narialdi'di' ldu'i nu gac bë'a më chu el quë nagunë intriegu lë'ë më.

⁶⁵ Guni'i më:

—Por ni gunia'a lu të, ni tubi adë chu guidë lua si talë Shtada adë gue'dënúdi'i më nguii ni lua.

⁶⁶ Dizdë iurní cantidá mënë nazianaldë lë'ë Jesús, bësa'në rall lë'ë më; hiadë rzënëdi'i rall lë'ë më.

⁶⁷ Iurní lë'ë Jesús guna'bë dí'dzi' lu ra chi'bë chupë shini gusë'dë më:

—¿Pë nu lë'ë të rac shtu'u të guësa'në të na?

⁶⁸ Perë Simón Pedro bëquebi:

—Dadë, ¿callë guiá na'a? Sulë lë'ëll ruadí'dzël di'dzë narne'e vidë sin fin.

⁶⁹ Lë'ë na'a galdí ldu'u na'a de verdá nu rdë'ë na'a cuendë de quë nal Cristo, shini Dios nanabani.

⁷⁰ Jesús bëquebi:

—Gudilia chi'bë chupë të perë tubi de lë'ë të na mëdzabë.

⁷¹ Zni quëgni'i më shcuendë Judas Iscariote, shini Simón purquë Judas bë'në intriegu lë'ë më parë gati më. Bënë Judas ni aunquë nall tubi de chi'bë chupë shini gusë'dë më.

7

Ra bëchi Jesús adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më

¹ Despuësë de ndë'ë, Jesús zia'a regiuni shtë Galilea. Adë rac shtú'udi'i më niazé më Judea purquë ra contrari shtë më rac shtu'u rall quini rall lë'ë më.

² Perë hia ziagdchini laní narni'i rall Laní shtë Cusechë; na laní parë grë ra mënë israelitë.

³ Ra bëchi Jesús guni'i rall lu më:

—Adë réá'nëdi'íl ndë'ë; guziá'al parë Judea të parë grëtë' naze'dë naldë lë'ël, ra naquërdë ndë, guená rall milagrë narúnël.

⁴ Pues si talë tubi mënë rac shtu'u gac bë'a mënë chu nall, adë rúnëdi'íl milagrë naga'chi. Hia quë lë'ël rúnël ra milagrë, bë'në lo mizme delantë lu grë mënë shtë guë'dchiliu.

⁵ Nilë ra bëchi Jesús adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më.

⁶ Iurní guni'i Jesús:

—Runë faltë guëga'a iurë parë guënë mënë chu nahia, perë parë lë'ë të grë iurë na igual.

⁷ Grë ra narialdídi'i ldu'i Dios, adë guëldënúdi'i rall lë'ë të, perë na, sí, rna zá'quëdi'i rall lu purquë na runa grëtë' lo quë narni'i Dios. Nu clarë rluua' lo quë naquëhunë rall, nádi'in bien sino mal nahin.

⁸ Gulë gua laní. Na adë tsádia'a purquë la'di bëga'a iurë guëlua'a pudërë shtëna.

⁹ Despuësë de guni'i më zni, bëa'në më Galilea.

Jesús gua lu laní

¹⁰ Despuësë de gua ra bëchi Jesús laní, nu zac Jesús gua më laní. Lédëdi'i shlatë shlatë gua më sino casi naga'chi gua më.

¹¹ Ra contrari shtë më caguili rall lë'ë më lu laní, nu guni'i rall:

—¿Gua cha'a nguui ni?

¹² Ladi ra mënë zihani quëadi'dzë ra mënë shcuendë më. Ze'dë narni'i: "Tubi nguui za'quë na më rë!". Stubi rall rni'i: "Nádi'i më za'quë sino rguguë mënë ni ra mënë".

¹³ Perë ni tubi rall adë bërú'udi'i rall favurë de lë'ë më purquë rdzëbë rall ra contrari shtë më.

¹⁴ Hia guërudë laní ziazú; iurní Jesús guatë iádu'u ru'bë. Guzublú quëglua'a më.

¹⁵ Ra mënë israelitë nabini shti'dzë më, nalë rdzëguë' ldu'u rall lo quë narni'i më. Guni'i rall:

—¿Lallë rac nguui rë' lëtrë? ¿Ca guagsé'déi'?

¹⁶ Jesús bëquebi:

—Enseñansë narluá'ahia, lëdë shtënëdia'ain, sino ze'din de lë'ë më nabëshe'ldë na.

¹⁷ Sí talë cualquier mënë na dispuestë gúnëll ziquë rac shtu'u Dios, gunguë bë'all

ldai' nacagluá'ahia, ze'din de Dios; gac bë'all lédëdi'in por mizme shcuenda.

¹⁸ El quë naruadi'dzë por mizme lëhi', rac shtú'ull hunurë shtë ra mënë perë el quë naruadi'dzë parë gúnëll honrar el quë nabëshe'ldë më ni, ni sí, nall verdá. Nídi'i bishi la'ni ldu'ull.

¹⁹ ¿Pëllë adë nádi'i verdá de quë Moisés bëne'e lëy parë lë'ë hia'a? perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, ni tubi de lë'ë të adë nëdi'i të guëzu'bë diaguë të lëy ni. ¿Pëzielú rac shtu'u të quini të na?

²⁰ Ra mënë bëquebi:

—Nápël tubi mëdzabë la'ni ldu'ul. ¿Chull de lë'ë na'a rac shtu'u quini lë'ël'?

²¹ Jesús guni'i:

—Por tubi cusë nabëna, grëtë' të rdzëguë' ldu'u të hashtë pë nápëdi'i guëni'i të

²² perë Moisés bëne'e tubi custumbrë religiusë narunë ra mënë con ra ngulë'në. Lédëdi'i guzublú Moisés custumbrë ni sino quë shtadë guëlu hia'a más antsë, bëne'e rall custumbrë ni; por ni riuguë du'pë partë delicadë shtë ngulë'në aunquë runë tucarë dzë narzi'i ldu'u mënë.

²³ Pues iurnë parë adë gunë fáltëdi'i lëy nabëquë'ë Moisés, lë'ë të quëhunë të cumpril custumbrë ni aunquë na dzë narzi'i ldu'u mënë. ¿Pëzielú rldënu të na purquë bënëaca tubi nguui dzë descansë?

²⁴ Adë rúnëdi'i të juzguë según cusë narná të sino gulë bë'në juzguë tubldí.

Guni'i Jesús zé'di' de Dios

²⁵ Iurní bëldá ra naquërdë Jerusalén, guzublú rall quëgna'bë di'dzë rall:

—¿Pëllë lédë lë'ëdi'i naquëguili contrari shtënëll parë gáti'?

²⁶ Gulë guná, lë'ëll quëadi'dzëll delantë lu grë mënë nu adë pë rni'i contrari shtëhi'. ¿Ni mudë ra më gushë shtë iádu'u, rialdi ldu'u rall lë'ë nguui ni, de quë lë'i' náhi' Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'ai'?

²⁷ Perë lë'ë hia'a nanë hia'a ca nezë zé'di', perë iurë Cristo guëdchíni', ni tubi adë guënë'edi'i cuendë ca nezë guídi'.

²⁸ Iurë lë'ë Jesús bini zndë'ë, quëglua'a më la'ni iádu'u ru'bë. Fuertë guni'i më:

—Lë'ë të rungüë bë'a të na nu nanë të nezë ca zelda. Zélëdia'a por partë shtëna sino bëshe'ldë më naná verdá, perë adë rungüë bë'adi'i të lë'i'.

²⁹ Perë na, sí, rungüë bë'ahia lë'ë më purquë de lë'ë më zelda, nu bëshe'ldë më na.

³⁰ Iurní guc shtu'u rall niua'a rall lë'ë më präsi, perë ni tubi chu adë guná'zidi'i lë'ë më purquë la'di guëga'a iurë gati më.

³¹ Perë cantidá mënë gualdi ldu'u rall shti'dzë më nu guni'i rall lu sa' rall:

—Iurë lë'ë Cristo guëdchini lu guë'dchiliu, ¿ni mudë gúni' milagrë más naru'bë quë ra milagrë naquëhunë nguui rë'?

Ra fariseo bëshe'ldë soliar parë guëna'zi rall Jesús

³² Ra fariseo bini rall shti'dzë mënë, lo quë narni'i rall shcuendë Jesús. Iurní lë'ë rall juntë con ra bësuzi naná mē ru'bë entrë lë'ë rall, bëshe'ldë rall soliar shtë iádu'u parë gua'a rall lë'ë mē prësi.

³³ Iurní guni'i Jesús:

—Guëbezëna lë'ë tē stu'pë tiempë más. Despuës de ni, guëabrá; guzëahia lu mē nabëshe'ldë na.

³⁴ Lë'ë tē tsatili tē na perë adë guëdzëlëdi'i tē na purquë adë gáquëdi'i tsa tē catë quërela.

³⁵ Iurní lë'ë ra contrari shtënë Jesús guzublú rna'bë di'dzë lu sa' rall:

—¿Callë tsa nguiu rë'? nu adë gáquëdi'i chu tsatili lë'ëll. ¿Ni mudë guziá'all parë stubi guë'dchi zitu catë quërelde más mē israelitë entrë ra mënë griego? ¿Ni mudë tsagluá'all mënë nanádi'i israelitë?

³⁶ ¿Pë runë cuntienë naguni'ill: “Quili tē na perë adë guëdzëlëdi'i tē na purquë adë gáquëdi'i tē tsa tē catë quërela?”

Nisë nardë'ë vidë sin fin

³⁷ Hia bëga'a lútimë dzë shtë laní, dzë namás delicadë. Dzë ni lë'ë Jesús guasuldí nu guni'i mē fuertë:

—Si talë tubi de lë'ë tē rbidchi tē, gulë te'e lua, gu tē naguënehia.

³⁸ Ziquë rni'i Sagradas Escrituras, zili nisë guëldani nu guëru'u la'ni ldu'u ra narialdí ldu'u shti'dza.

³⁹ Quëgni'i Jesús shcuendë Espíritu Santo el quë natsaldí ldu'u lë'ë mē, gunë rall recibir; perë todavía bédchínidi'i Espíritu Santo purquë todavía runë faltë gac resucitar mē ladi ra tégulë nu la'di guzëádi'i mē gube'e.

Gu' tubi divisioni entrë lë'ë ra mënë

⁴⁰ Bëldá ra mënë narëta' iurë bini rall naguni'i Jesús, guni'i rall:

—Verdá nguiu rë' na el quë naruadi'dzë shti'dzë Dios, el quë nanapé quë guëdchíni.

⁴¹ Stubi rall guni'i:

—Ndë'ë na Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribë'ai'.

Perë stubi bëldá rall guni'i:

—¿Callë gac mē Galilea Cristo?

⁴² Sagradas Escrituras rni'i de quë Cristo na llëbni David nu napë quë guëdchíni' de Belén, guë'dchi shtë David.

⁴³ Zni ra mënë gac dividir por shcuendë Jesús.

⁴⁴ Bëldá rall gac shtu'u niua'a rall lë'ë mē prësi perë bédzëlëdi'i rall pë nihunënu rall lë'ë mē.

Ni tubi chu adë ruadi'dzëdi'i ziquë Jesús

⁴⁵ Lë'ë soliar shtë iádu'u bëabrí rall stubi catë rëta' ra fariseo con ra jëfë shtë bësuzi. Iurní guna'bë di'dzë rall lu soliar:

—¿Pëzielú be'dënúdi'i tē nguiu ni?

⁴⁶ Ra soliar bëquebi:

—Nídi'i chu stubi naruadi'dzë ziquë nguiu rë'.

⁴⁷ Iurní ra fariseo guni'i rall:

—¿Acasë nu lë'ë tē guguë tē?

⁴⁸ ¿Ni mudë gualdí ldu'u cualquier de tubi gubiernë shtë ra fariseo u stubi mē ru'bë gualdí ldu'ull shti'dzë Jesús?

⁴⁹ Perë los de más mënë adë guënëdi'i rall lëy; nacondenarë rall.

⁵⁰ Nicodemo, el quë naguagná lë'ë Jesús gu'e'lë, nu nall tubi fariseo, guni'ill lu sa'll:

⁵¹ —Según rni'i lëy shtë hia'a, gáquëdi'i condenar tubi nguiu sin adë chu guinidi'i primërë parë gac bë'a hia'a pë lo quë nabë'në mënë ni.

⁵² Iurní guni'i rall guëc Nicodemo:

—¿Pë nul nal mē Galilea? Bësë'dë shti'dzë Dios, nu guëdë'el cuendë de quë ni tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios, guëdchínidi'i de Galilea.

Lë'ë na'a nabë'në duldë adulteri

[

⁵³ Iurní cadë tubi rall ziazgë rall lidchi rall.

8

¹ Perë Jesús zia'a parë lu dani nalë los Olivos.

² Stubi dzë iurë brëgue'lë, bëabrí mē iádu'u ru'bë. Grëtë' ra mënë guabi'guë lu mē. Iurní guzubë mē nu guzublú caglua'a mē ra diza'guz.

³ Iurní ra mësë shtë lëy con ra fariseo, be'dënu rall tubi na'a nabëdzëlnënu nguiu nanádi'i tsé'lëll. Bëzú rall lë'ë na'a guëlälu lu ra mënë narëta' nga'li.

⁴ Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Na'a rë' bédzëlë shtu; bédzëlnull tubi nguiu.

⁵ Lëy shtë Moisés rni'i; quëgnibë'ahin de quë gati na'a rë' con guë'ë, grë clasë na'a narunë zni. ¿Lë'ël pë rni'íl?

⁶ Lë'ë rall guni'i rall zni parë guëtë'dë rall prëbë lë'ë mē nu parë gac guëdchi'bë rall galquiá cuntrë lë'ë mē. Iurní Jesús bëá'chi; guzublú guëquë'ë mē lu guiu'u con shcuënë mē;

⁷ perë lë'ë rall ziagla'guë quëgna'bë di'dzë rall. Iurní guasuldí mē; guni'i mē:

—Cualquier de tubi lë'ë tē nanápëdi'i duldë, gac primërë guëlda'a guë'ë lë'ë na'a rë'.

⁸ Iurní bëabrí mē bëa'chi mē stubi parë guëquë'ë mē lu guiu'u con shcuënë mē.

⁹ Perë lë'ë rall iurë bini naguni'i Jesús, bini la'ni ldu'u rall; el mizmë shgabë rall rdë'ë cuendë napë rall duldë. Iurní guzublú

rru'u tubigá rall. Guzublú dizdë de más nagushë ra hashtë grë rall bëru'u rall de nga'li. Iurë grëtë' rall gualú bëru'u, Jesús beá'ni' niétiquë con lë'ë na'a nazuga'a lu më.

¹⁰ Iurní Jesús guasuldí nu guná më ni tubi chu nádí'i. Sulë lë'ë na'a zugá'all nga'li. Iurní guní'i më:

—Nanë, ¿gua ra nardchi'bë galquiá guëquë? ¿Pëllë ni tubi de lë'ë rall bë'nëdi'i condenar lë'ël?

¹¹ Lë'ë na'a bëquebi:

—Aguëdi'i, ni túbidi'i, Dadë.

Iurní Jesús guní'i:

—Ni na rúnëdia'a condenar lë'ël. Iurne' bëagzë perë hia adë tsagla'guë gúnëdi'il duldë.]

Jesús na ziquë llni parë ra mënë

¹² Jesús guní'i stubi lu ra mënë:

—Nahia llni shtë ra mënë narë lu guë'dchiliu. El quë nague'dë naldë na, gapë rall llni narne'e vidë sin fin. Jamás adë sédi'i rall nacahi.

¹³ Iurní lë'ë ra fariseo guní'i rall:

—Mizmë lë'ël quëgni'il favurë de lë'ël. Testimonio narní'il adë lasáquëdi'in.

¹⁴ Jesús bëquebi:

—Testimonio shtëna, sí, lasaquin aunque mizmë na quëgnia'a favurë de na purquë nanëa ca nezë zelda nu ca nezë guzëahia; perë lë'ë tã adë guënëdi'i tã ca nezë zelda nu ca nezë guzëahia.

¹⁵ Lë'ë tã runë tã juzguë según rëglë shtë guë'dchiliu; según rna tã runë tã juzguë, perë na adë rúnëdia'a juzguë ni túbidi'i.

¹⁶ Si talë na runa juzguë, lo quë narnia'a, tubldí nahin; lasaquin purquë adë rúnëdia'a juzguë tubsia perë Dios Padre quëbezënúhi' na; bëshe'ldë më na lu guë'dchiliu.

¹⁷ La'ni lëy shtë hia'a naescritë de quë por chupë testigu narní'i lo mizmë di'dzë, napë quë tsaldí ldu'u ra mënë.

¹⁸ Pues bien, na nahia tubi testigu favurë de na, nu lë'ë Shtada Dios, më nabëshe'ldë na, náhi' stubi testigu favurë de na.

¹⁹ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Guátí'i shtádël?

Jesús repi:

—Lë'ë tã adë runguë bë'adi'i tã na, nilë runguë bë'adi'i tã Shtada. Si talë niunguë bë'a tã na nu zac Shtada niunguë bë'a tã.

²⁰ Jesús guní'i ra di'dzë rë' mientras quëglua'a më la'ni iádu'u ru'bë, tubi lugar catë naga'a cajë shtë ofrendë; perë ni tubi de lë'ë contrari shtë më, adë cuëdi'i valurë parë niua'a rall lë'ë më prësi. Gá'adi'i quëga'a iurë shtë më, gati më.

Catë tsahia adë gáquëdi'i guidë tã

²¹ Jesús bëabré guní'i:

—Na guzëahia perë lë'ë tã tsatili tã na. Gatinú tã duldë shtë tã. Catë tsahia lë'ë tã adë gáquëdi'i guidë tã.

²² Iurní ra contrari shtë më guní'i:

—¿Ni mudë el mizmë lë'ëll quínill lë'ëll? por ni rní'ill: “Adë chu gáquëdi'i guidë tã catë tsahia”.

²³ Iurní Jesús guní'i:

—Lë'ë tã na tã mënë shtë guë'dchiliu rë' perë na, nahia de gube'e. Lë'ë tã na tã mënë shtë guë'dchiliu perë na adë nádia'a mënë shtë guë'dchiliu.

²⁴ Por ni quëgnia'a lu tã, gatinú tã duldë shtë tã purquë si talë adë nëdi'i tã tsaldí ldu'u tã nahia el quë narnia'a, gatinú tã duldë shtë tã.

²⁵ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Chull nal?

Jesús guní'i:

—Hia gunia'a lu tã dizdë principi chu nahia

²⁶ nu nápëru'u más guënia'a lu tã nu napë quë guna juzguë lë'ë tã, perë el quë nabëshe'ldë na, ni ruadí'dzi' verdá. Lo quë naquëgnia'a lu mënë, ni lo quë nabinia de lë'ë më.

²⁷ Perë lë'ë rall adë guasëdi'i rall pë guní'i Jesús, de quë quëgni'i më shcuendë Dadë Dios.

²⁸ Guni'i më iurní:

—Iurë lë'ë tã guëdisë tã na guia'a parë guëquë'ë tã na lu cruz, iurní gunguë bë'a tã nahia el quë narnia'a nahia. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Tsasë tã adë rúnëdia'a según prupi voluntá shtëna sino rnia'a sulë lo quë nabëlua'a Shtada.

²⁹ El quë nabëshe'ldë na, ni quëbezënúhi' na. Shtada adë bësá'nëdi'i më na purquë siemprë runa lo quë narquitë ldú'i'.

³⁰ Iurë Jesús guní'i ndë'ë, zihani mënë gualdí ldu'u rall na më el quë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

Shti'dzë më napë pudërë parë gac salvar mënë

³¹ Iurní Jesús guní'i lu ra më israelitë nagualdí ldu'i shti'dzë më:

—Si tsagla'guë tsanaldë tã shti'dza nu talë guëquë diaguë tã shti'dza, iurní de verdá na tã shmëna.

³² Gunguë bë'a tã verdá nu lë'ë verdá gunin tã gapë tã libertá.

³³ Lë'ë rall bëquebi:

—Lë'ë na'a na na'a llëbni Abraham. Lë'ë na'a nunquë adë chu nádí'i bajo ordë shtë mënë. ¿Pëzielú rní'il lu na'a guëdapë na'a libertá?

³⁴ Guni'i më:

—Guldía rnia'a, grëtë' el quë narunë duldë, ni nal bajo ordë shtë duldë; rnibë'a duldë lë'ëll.

³⁵ Tubi naná bajo ordë shtë mënë, nápëdi'ill derechë gáquëll partë shtë famili perë tubi shini rai', sí, ni napë derechë gáquëll partë shtë famili.

³⁶ Zni si talë shini Dios gúni' librar lë'è të, guëa'në të de verdá sin duldë.

³⁷ Nanëa de quë na të llëbni Abraham, perë el mizmë tiempë rac shtu'u të quini të na purquë adë rialdidi'i ldu'u të lo quë narnia'a lu të.

³⁸ Na ruadi'dza lo quë nagunahia catë cabezë Shtada, perë lë'è të runë të ziquë na shtadë të; cusë nabini të de shtadë të, ni quëhunë të.

³⁹ Ra mënë guni'i lu Jesús:

—Shtadë guëlu na'a guc Abraham.

Perë Jesús guni'i:

—Si talë lë'è të na të de verdá shini Abraham, ziquë bë'ni', zni zac nihunë të.

⁴⁰ Rac shtu'u të quini të na, el quë naguni'i lu të purë verdá, di'dzë nabinia lu Shtada. Abraham nunquë bë'nëdi'i' zni'i.

⁴¹ Quëhunë të lo quë narac shtu'u shtadë të.

Guni'i rall:

—Adë chu nádi'i ziquë me'dë lldubi. Napë na'a tubsë Shtadë na'a; náhi' Dios.

⁴² Iurni guni'i Jesús:

—Si talë de verdá Dios na Shtadë të, lë'è të niac shtu'u të na purquë na adë zëldëdia'a shcuendë iubia; zelda de Dios nu zugá'ahia ndë'è. Adë zëldëdia'a shcuendë iubia sino quë Dios bëshel'dë më na.

⁴³ ¿Pëzielú adë nēdi'i të tsasë të lo quë narnia'a lu të? purquë adë rac shtú'udi'i të quini të shti'dza.

⁴⁴ Lë'è shtadë të na mizmë mëdzabë nu lë'è të na të de lë'ëll. Ziquë rúnëll, runë të purquë lë'è mëdzabë na tubi narguini mënë dizdë gurështë guë'dchiliu. Nunquë adë nídi'i verdá la'ni ldú'ull nu nunquë adë biadi'dzëdi'ill verdá. Iurë ruadi'dzëll, bishi quëhúnëll purquë nídi'i stubi cusë la'ni ldú'ull. Nu lë'ëll na dadë shtë ra naruadi'dzë bishi.

⁴⁵ Perë cumë na ruadi'dza verdá, lë'è të adë nēdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza.

⁴⁶ ¿Chu de lë'è të rac guëlu'a të napa masiá tubi duldë mitu'në? Si talë rnia'a verdá lu të, ¿pëzielú nēdi'i të tsaldí ldu'u të na?

⁴⁷ El quë na shmënë Dios, ni rzu'bë diáguëll shti'dzë Dios; perë ziquë lë'è të adë nádi'i të shmënë Dios, por ni nēdi'i të guëquë diaguë të shti'dzë më.

Nanú Jesús antsë gurështë guë'dchiliu

⁴⁸ Iurni ra contrari shtë Jesús guni'i:

—Napë na'a segurë iurë rni'i na'a de quë nal tubi samaritano nu nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul.

⁴⁹ Jesús repi:

—Nídi'i mëdzabë la'ni ldu'a. Quëhuna honrar Dadë Dios, perë lë'è të runë të desprëci na.

⁵⁰ Adë rac shtú'udia'a gunë të honrar na; nanú tubi naná gunë honrar na, nu lë'è më gunë më juzguë.

⁵¹ Guldía, el quë nagunë cumplir lo quë narnia'a, jamás adë gátidi'i nguii ni.

⁵² Iurni ra contrari shtë më bëquebi rall:

—Iurne' sí, napë na'a segurë nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul. Abraham nu grëtë' ra nabia'di'dzë shti'dzë Dios guahietë, guti rai', nu rni'íl: "El quë nagunë cumplir lo quë narnia'a, jamás adë gátidi'ill".

⁵³ ¿Ni mudë nal más më ru'bë quë shtadë guëlu hia'a Abraham? Lë'í' gúti' nu grë ra nabia'di'dzë shti'dzë Dios guahietë, guti rai'. ¿Chull rni'i ldú'ul nal?

⁵⁴ Jesús repi iurni:

—Si talë mizmë na quëhuna honrar na, adë lasáquëdi'i lo quë naquëhuna, perë Shtada quëhúni' parë gunë mënë honrar na. Na më el mizmë de quë rni'i të náhi' Dios shtë të.

⁵⁵ Perë lë'è të adë runguë bë'adi'i të lë'è më perë na, sí, runguë bë'ahia lë'è më. Si talë niania'a lu të de quë adë runguë bë'adia'a lë'è më, iurní nabisha igual ziquë lë'è të. Perë na guldía rnia'a, runguë bë'ahia lë'è më nu quëhuna cumplir lo quë narni'i më lu.

⁵⁶ Abraham, shtadë guëlu hia'a, bëquitë ldú'í' nu gúpi' fe de quë guëdchini el quë naguëshel'dë Dios lu guë'dchiliu. Nu de verdá gunáhi' de quë bédchinia nu gu' lëgrë la'ni ldú'í'.

⁵⁷ Iurni guni'i rall lu Jesús:

—Todavía ni nápëdi'íl cincuenta izë nu rni'íl gunal lu Abraham.

⁵⁸ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a, antsë de Abraham hia nabania.

⁵⁹ Iurni guna'zi rall guë'è të parë guëlda'a rall lë'è Jesús perë lë'è më bëca'chilú më. Bëru'u më la'ni iádu'u.

9

Jesús bënëac tubi nguii nagulë ciegu

¹ Iurni ziadëdë Jesús stubi lugar; guná më lu tubi nguii naná gulë ciegu.

² Ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë:

—Dadë, ¿pëzielú gulë nguii rë'í ciegu; pë por duldë shtë shtádëll u por mizmë duldë shtënëll gúlëll ciegu?

³ Jesús repi:

—Gúquëdi'in por duldë shtënëll ni por duldë shtë shtádëll, sino quë gúlëll ciegu parë guená mënë pudërë shtë Dios la'ni vidë shtënëll.

⁴ Iurne' na tiempë parë guëdë'na'a dchi'ni shtë më, el quë nabëshel'dë na, purquë lë'è tiempë ze'dë, hia iurní adë chu gúnëdi'i dchi'ni.

⁵ Mientras zugá'ahia lu guë'dchiliu, nahia llni shtë ra narëta' lu guë'dchiliu.

⁶ Despuësë de guni'i Jesús ndë'ë, bëchi'bë shënë më lu guiu'u. Bëntsa'u më du'pë benë con bëllënë. Iurní bëte'bi më benë lu slu ciegu.

⁷ Iurní guni'i më:

—Guatibi lul rua' tanquë shtë Siloé. (Di'dzë ni runë cuntienë, el quë naguzia'a.)

Lë'ë ciegu guatibi slúhi'. Iurní bëabrill; hia be'rquë rnall.

⁸ Iurní lë'ë ra vëcini nu los de más ra nananë lë'ë ciegu, guni'i rall:

—¿Pë lëdë lë'ëdi'i narzubë gli gli; rná'bëll gu'në?

⁹ Bëldá rall guni'i:

—Lë'ëll ndë'ë.

Stubi rall guni'i:

—Lë'ëdi'ill ndë'ë perë ziquë rlua'a ciegu rlu'all.

Mízmë lë'ë nguui guni'i:

—Na nahia nguui ni.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Llallë bëac slul?

¹¹ Lë'ë ciegu bëquebi:

—Lë'ë nguui naná lë Jesús bëntsa'u benë. Bëtë'bi' slua nu guni'i'í lua: “Gua rua' tanquë shtë Siloé të guatibi slul”. Guahia iurní. Iurë na gudibia slua, hia be'rquë rnahia.

¹² Guna'bë di'dzë rall:

—¿Guáti'i nguui ni?

Lë'ë ciegu guni'i:

—Guënëdia'a.

Ra fariseo guna'bë di'dzëru'a rall lu ciegu

¹³ Iurní bia'a mënë lë'ë naguc ciegu lu ra fariseo.

¹⁴ Jesús bëntsa'uhi' du'pë benë nu bënëáqui' lë'ë nguui ni dzë narzi'i ldu'u mënë.

¹⁵ Ra fariseo bëabrí guna'bë di'dzë rall lu nguui ní, llallë guc be'rquë rnall. Lë'ëll guni'ill:

—Benë bëtë'bi' slua. Iurní guatibia slua; hia iurní gunahia.

¹⁶ Iurní bëldá ra fariseo guni'i:

—Perë nguui naná bënë ndë'ë, lëdë de Diósëdi'i zé'dëll purquë rúnëdi'ill rëspëti dzë narzi'i ldu'u mënë.

Perë sëbëldá rall guni'i:

—¿Ni mudë nall pecadurë? purquë tubi pecadurë nãpëdi'i pudërë gúni' milagrë ziquë narunë më rë'.

Guc dividir ra mënë.

¹⁷ Iurní bëabrí guna'bë di'dzë ra fariseo lu naná antsë na ciegu:

—Lë'ël, ¿pë rni'íl parë lë'ë nguui nabëne'e slul?

Lë'ëll guni'ill:

—Na rnia'a de quë na më tubi naru-adi'dzë shti'dzë Dios.

¹⁸ Perë lë'ë rall adë gualdidi'i ldu'u rall de quë guc ciegu nguui ni nu iurne' rnall, hashtë guna'bë rall ra shtadë nguui ni.

¹⁹ Iurní guna'bë di'dzë rall lu shtadë nguui:

—¿Pë lë'ë shini të ndë'ë? naná rni'i të gulë ciegu. ¿Llallë guc ni rnall?

²⁰ Ra shtádi' bëquebi:

—Nanë na'a de quë nguui ni na shini na'a nu gulëll ciegu

²¹ perë adë chu guënëdi'i lla guc ni de quë ne' rnall. Tampuquë guënëdi'i na'a chu bënëac slull. Gulë guna'bë di'dzë lull. Hia më gúshëll; mizmë lë'ëll guëni'ill chu bënëac slull.

²² Zni guni'i ra shtadë nguui purquë rdzëbë rai' ra më shtë iádu'u. Ra mënë shtë iádu'u na rall de acurdë guëgú rall grë ra mënë narni'i de quë Jesús na Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'ai'.

²³ Por ni guni'i shtadë ciegu: “Gulë guna'bë di'dzë lull; hia më gúshëll”.

²⁴ Iurní ra mënë shtë iádu'u, bëabrí guna'bë rall lu ciegu; repi rall:

—Guni'i lu na'a purë verdá. Guni'i de quë Dios bënëac lë'ël nu bédë'ë graci lu më, perë lë'ë na'a nanë na'a de quë Jesús na pecadurë.

²⁵ Iurní repi ciegu:

—Adë guënëdia'a si nall pecadurë u acuëdi'i; lúniquë lo quë nananëa de quë na nahia ciegu nu iurne' rnahia bien.

²⁶ Bëabrí guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëllë bënëti'i? ¿Pëllë bënëll parë bënë'ëll slul?

²⁷ Lë'ë ciegu bëquebi:

—Hia gunia'a lu të nu iurne' adë nëdi'i të guëdë'ë të cuendë. ¿Pëzielú bëabrí guni'i të zni'i? ¿Ni mudë rac shtu'u të gac të shmënë nguui ni?

²⁸ Iurní gurushtiá rall. Guni'i guidzë rall lë'ë ciegu:

—Lë'ël nall shmënë nguui ni, perë lë'ë na'a rianaldë na'a lëy shtë Moisés.

²⁹ Lë'ë na'a nanë na'a de quë Dios guni'i lu Moisés perë ní'i, ni siquierë adë chu guënëdi'i ca nezë bërú'll.

³⁰ Iurní lë'ë nguui bëquebi:

—¿Lla na shgabë tē? Rni'i të guënëdi'i të ca nezë bërú'll perë gulë guná, bënëáqui' slua.

³¹ Bien nanë hia'a de quë Dios ríndi'i shti'dzë ra mënë nanapë duldë; rini më shti'dzë el quë narunë adorar lë'ë më de verdá nu rini më el quë narunë según voluntá shtë më. Ni sí, rini më shti'dzi'.

³² Pues dizdë gurështë guë'dchiliu, la'di chu bínidi'i de quë tubi mënë bédë'ë slu nagulë ciegu.

³³ Si talë Jesús adë zé'dëdi'i de Dios, adë gáquëdi'i pë gúni'.

³⁴ Iurní guni'i rall guëc ciegu:

—Lë'ël gulël ziquë pecadurë nu nãpël duldë, nu rac shtú'ul guëluá'al lë'ë na'a.

Iurní gulú rall lë'ë ciegu la'ni iádu'u.

El quë narialdád'i ldu'i, nápëdi'ill llni shtë
Dios

³⁵ Jesús guc bē'a de quë lē'ë nguui ni gulú hia'ldë rall iádu'u, hia jamás guasúdi'iru'ui' iádu'u. Iurë lē'ë mē bēdi'aguēlú lē'ë nguui ni, guni'i mē lull:

—¿Gu rialdí ldu'ul shti'dzë shini Dios?

³⁶ Lē'ë nguui ni guni'i:

—Dadë, guni'i lua ¿chull mē ni? tē parë tsaldí ldua'a lē'i'.

³⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Hia lē'ël gunal lúhi'. Na nahia mēnē ni naquēadi'dzēnul.

³⁸ Iurní lē'ë nguui bēzullibi lu Jesús nu guni'ill:

—Rialdí ldua'a, Dadë.

³⁹ Lueguë guni'i Jesús:

—Na zelda lu guédchiliu tē parë guna juzguë ra mēnē. Zelda tē parë ra ciegu guēná rall, nu parë grë ra narni'i rna rall, guēabrí gac rall ciegu.

⁴⁰ Iurní bēldá ra fariseo naquēbezēnú lē'ë mē, guni'i rall:

—¿Ni mudë nu lē'ë na'a na na'a ciegu?

⁴¹ Jesús bēquebi:

—Si talë lē'ë tē na tē ciegu, ni tubi faltë nápëdi'tē lu Dios, parë cumë ziquë rni'i tē de quë rna tē, pues napë tē duldë delantë lu Dios.

10

Comparaciuni shtë vëquërë nu lli'li

¹ Guldía rnia'a, el quë natsutë rua' gurralli shtë lli'li, na el quë naquëhapë ra ma; parë el quë naná riutë stubi tēchi, ni lē'ë nguba'në nartë'tsë ma.

² Parë el quë nariutë rua' gurralli, na vëquërë shtë ra lli'li.

³ Lē'ë naná portërë rshá'lëll rua' puertë parë riutë vëquërë shtë lli'li. Nu runguë bē'a ra lli'li cha' vëquërë ni. Rna'bë vëquërë cadë lē'ë ra ma con lë ma. Nu rgu vëquërë lē'ë ra ma la'ni gurralli.

⁴ Despuësë rgu vëquërë lē'ë ra ma shtë'nëll, grëtë' ra lli'li rianaldë tēchi vëquërë. Hia lē'ë lli'li zianaldë tēchi mē purquë rini ma cha' mē

⁵ parë adë rianáldëdi' ra lli'li tubi mēnë naguënëdi'i ma. Al contrari, rllu'në ma lu ra mēnë ni purquë adë guënëdi'i ma cha' mēnë ni.

⁶ Jesús bēzú comparaciuni rē' parë lē'ë rall adë guasëdi'i rall lo quë naquëadi'dzë mē lu rall.

Jesús na vëquërë za'quë

⁷ Iurní lē'ë Jesús bēabrí guni'i mē:

—Guldía rnia'a lu tē, nahia rua' puertë shtë ra lli'li.

⁸ Grë ra naná bidë antsë de na, na rall ziquë nguba'në naca'a ra lli'li parë mizmë lē'ë rall, nu na rall ziquë narru'u lu ra mēnë,

parë ra lli'li adë bē'nëdi'i cuendë shti'dzë rall.

⁹ Na nahia puertë; el quë natsutë por na nasalvárëll, nu na rall ziquë lli'li nariutë rua' gurralli nu rru'u ma; adë runë faltë nagáu ma. Napë ra ma zihani dau.

¹⁰ 'Perë lē'ë nguba'në nadë más ridëll parë rbaa'nëll nu parë rguinill ra lli'li nu rzalull lē'ë ma; parë na zelda parë gapë tē vidë sin fin nu parë gapë tēhin sin adë runë fáltëdi'in.

¹¹ Nahia vëquërë za'quë. Guënehia vidë shtëna por ra lli'li.

¹² El quë narunë dchi'ni nadë más por pagu, iurë lē'ëll rnall zedë tubi ma dushë, rsá'nëll ra lli'li; más bien rllú'nëll lu ma dushë. Iurní lē'ë ma dushë rna'zi lē'ë lli'li nu rtë'tsë ma lli'li. El quë nádi'i vëquërë shtë lli'li, rsá'nëll ra lli'li purquë nádi'ill nashtënë ma.

¹³ Así es quë nguui rē' rllú'nëll purquë nadë más rúnëll dchi'ni por pagu; adë rúnëdi'ill importë ra lli'li.

¹⁴ 'Na nahia vëquërë za'quë. Runguë bē'ahia ra shi'lia nu ra shi'lia runguë bē'a raí' na.

¹⁵ Ziquë Shtada runguë bē'a na, na runguë bē'ahia lē'ë Shtada. Na rdchi'ba vidë shtëna por ra lli'li.

¹⁶ Napa stubi partidë lli'li nanádi'i ndë'ë; napë quë tsagna'ba lē'ë rall. Guëquë diaguë ma chahia; gac ma tubsë partidë nanapë tubsë vëquërë.

¹⁷ 'Lē'ë Dadë Dios rac shtu'u na purquë rdë'ëhia vidë shtëna; gatia por ra mēnë nu despuësë guëabrí guëbania.

¹⁸ Ni tubi adë chu guédchisúdi'i vidë shtëna sino na rdë'ëhia vidë shtëna por voluntá shtëna, nu napa pudërë de quë despuësë guédë'ahin, guëbania stubi. Zni na ordë nabëna recibir de Shtada.

¹⁹ Iurë ra contrari shtë mē bini rall grë di'dzë rē', iurní bēabrí guc dividir rall.

²⁰ Cantidá rall guni'i:

—¿Pëzielú runë tē cuendë hiunbrë rē'? cumë nápëll mēdzabë la'ni ldu'ull. Rac lúguëll.

²¹ Sëbëldá rall guni'i:

—Ni tubi chu nanapë mēdzabë la'ni ldu'u, gac gunë ziquë runë mē rē'. ¿Ni mudë tubi nanapë mēdzabë guédë'ei' slu ciegu?

Adë bē'nëdi'ra mēnë recibir lē'ë Jesús

²² Hia bēga'a tiempë naldë. Ciudá Jerusalén bē'në tucarë laní narëagná ldu'u ra mēnë dzë nagualú dchi'ni shtë iádu'u.

²³ Jesús canzë rua' iádu'u ru'bë catë nanú portali shtë Salomón.

²⁴ Ra contrari shtë mē bëtia'a rdondë rall lē'ë mē nu guni'i rall:

—¿Guc guëni'il lu na'a clarë de quë lē'ël nal Cristo? tē tsaldí ldu'u na'a. Guni'i por

derechë tubigasë të guënë na'a de verdá nal el quë nagudili Dios parë guëñibë'al.

²⁵ Guni'i Jesús:

—Hia gunia'a lu të perë adë nëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza. Grëtë' cusë el quë nabëna, guc por pudërë shtë Shtada; ra milagrë rlua'ain de quë nahia shini Dios

²⁶ perë lë'ë të adë nëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza purquë nádi'i të shi'lia. Hia gunia'a lu të antsë.

²⁷ Ra shi'lia rini shti'dza nu nanëa ra lli'li shtëna, nu lë'ë ra shi'lia ridë naldë na.

²⁸ Na rdë'a lë'ë rall vidë sin fin; jamás adë tsagnítidi'i rall parë siempërë. Ni tubi adë chu cudi'i shi'lia lu guiahia.

²⁹ Shtada bënë'e lë'ë rall parë na. Lë'ë më na más më ru'bë quë grë nanabani. Napë më pudërë nu adë ni tubi chu cudi'i shi'lia lu guia'a Shtada.

³⁰ Lë'ë Shtada con na, na na'a tubsë.

³¹ Iurní ra contrari shtë Jesús bëabrí guna'zi rall guë'ë parë guëlda'a rall lë'ë Jesús.

³² Jesús guni'i lu rall:

—Cantidá cusë za'quë bëna delantë lu të por pudërë shtë Shtada, ¿por guadë puntë naguënë'e guë'ë të na?

³³ Guni'i rall:

—Adë chu guënë'edi'i guë'ë lë'ël por tubi cusë za'quë nabë'nël sino quë guni'il mal cuntrë Dios. Nguiu nal perë rni'il nal Dios.

³⁴ Iurní guni'i Jesús:

—La'ni lëy shtë hia'a naescritë: “Guni'ihia lë'ë të na të dioses”,

³⁵ nu nanë hia'a de quë Sagradas Escrituras na verdá, adë chu gúnëdi'i anular shti'dzë më catë bërulé ra mënë dioses, grëtë' ra nabë'në recibir shti'dzë më.

³⁶ Talë Dios gulë na nu bë'në ldai' më na nu bëshe'ldë më na lu guë'dchiliu, ¿pëzielú rni'i të de quë na gunia'a di'dzë cuntrë Dios iurë gunia'a lu të: “Nahia shini Dios”?

³⁷ Si talë quëhúnëdia'a dchi'ni shtë Shtada, adë tsaldídi'i ldu'u të na.

³⁸ Perë si talë runa milagrë con pudërë shtë Dios, aunquë adë rialdídi'i ldu'u të na, gulë tsaldí ldu'u të lo quë naquëhuna të gac bë'a të nu tsaldí ldu'u të purquë Shtada quëhúni' grëtë' cusë ni por na; unidë na na'a.

³⁹ Bëabrí rall stubi parë gua'a rall lë'ë më prësi perë Jesús bëru'u guia'a rall.

⁴⁰ Iurní Jesús bëabrí stubi ladë cu' guia'a guë'ë'gu Jordán, mizmë lugar catë bëchu'bë nisë Juan ra mënë guë'lútë'. Ndë bëa'në më.

⁴¹ Cantidá mënë guagná rall lë'ë më nu guni'i rall:

—De verdá Juan adë bë'nëdi'i milagrë ru'bë nanianá ra mënë perë grëtë' el quë naguni'i Juan shcuendë nguui rë', verdá nahin.

⁴² Cantidá ra mënë gualdí ldu'u rall lë'ë Jesús lugar ni.

11

Guti Lázaro

¹ La'ni guë'dchi Betania guquërdëldë Lázaro con chupë zánëll, María nu Marta. Rac llu'u Lázaro.

² Mizmë María ni antsë gati Jesús, bëtë'bëi' sëiti nashi guë'a' Jesús nu bëcuë'dchi' con guitsë guëqui' guë'a' më. Zanë María rac llú'ull.

³ Marta nu María bëshe'ldë bëldá mënë naguaguëchi lu Jesús:

—Dadë, lë'ë el quë nalë rac shtú'ul, lë'ëll rac llú'ull.

⁴ Iurë bini më lo quë naguni'i rall, guni'i më:

—Galguidzë rë' adë tsalúdi'i con galguti, más bien parë guená të pudërë shtë Dios, nu por galguidzë rë' ra mënë guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtëna. Guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë shini Dios.

⁵ Nalë guc shtu'u Jesús Marta nu bëldëll nu Lázaro.

⁶ Iurë lë'ë ra mënë repi lu Jesús de quë Lázaro rac llú'i', bëa'në më chupë dzë catë nanú më.

⁷ Despuësë guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a stubi hashtë Judea.

⁸ Guni'i rai' lu më:

—Mësë, ¿ni mudë tsal Judea stubi? Guc ldu'u ra contrari shtënëll niaguini rall lë'ël con guë'ë.

⁹ Jesús guni'i:

—¿Pëllë lëdë guldídi'i narni'i: “Chi'bë chupë iurë napë tubi dzë”? Si talë chu zia'a rdzë, adë rrëldëdi'ill purquë rnall lu llni shtë ngubidzë,

¹⁰ perë si talë chu zia'a gue'lë, ni sí, rreldë ni purquë runë faltë llni.

¹¹ Despuësë de guni'i Jesús di'dzë rë', guni'i më:

—Lë'ë amigu shtë hia'a, Lázaro, gutëga'si perë na tsacua'ña lë'ëll.

¹² Iurní lë'ë ra shini gusë'dë më guni'i:

—Dadë, si talë naga'si Lázaro, guëáqui'.

¹³ Perë Jesús quëgni'i de quë Lázaro guti. Ra shini gusë'dë më runë shgabë rai' de quë quëadi'dzë më shcuendë mbëca'ldë.

¹⁴ Iurní clarë guni'i më:

—Lázaro hia guti

¹⁵ perë na rquitë ldu'a'a de quë núdia'a con lë'i' parë tsaldí ldu'u të na. Cha guiá guená hia'a lë'i'.

¹⁶ Iurní lë'ë Tomás, el quë narni'i rai' Cuachi, guni'i' lu los de más shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a nu lë'ë hia'a të parë gat-inú hia'a lë'ë më ndë.

Jesús bécua'ñi tégulë

¹⁷ Iurë bédchini Jesús guëlladchi Betania, bini' lë'ë Lázaro hia guc tapë dzë bégá'chi'.

¹⁸ Betania naquë guëlladchi rua' Jerusalén cumë ziquë chupë kilómetro guërudë.

¹⁹ Cantidá më israelitë guaguë'në visitar lë'ë Marta nu María parë gac consolar rai' por tégulë, zanë rai'.

²⁰ Iurë Marta guc bë'a de quë Jesús ziagdchini, bërú'ui'; guagtsa'guë'lúhi' lë'ë Jesús perë María bëa'në hiu'u.

²¹ Marta guni'i lu Jesús:

—Dadë, si talë niaquë'erdël ndë'ë, adë niátidi'i zana.

²² Perë nanëa de quë Dios guëne'e grëtë' lo quë naná rná'bël lu më.

²³ Jesús guni'i lu Marta:

—Lë'ë zánël guëabrá guëbáni'.

²⁴ Marta guni'i:

—Nanëa de quë guëabrá guëbáni' iurë guëbani ra tégulë stubi, lúltimë dzë.

²⁵ Jesús guni'i:

—Rcua'ñia ra tégulë, nu rdë'a vidë sin fin. El quë narialdí ldu'i na, aunquë nilë gútill, guëabrá guëbániill.

²⁶ Nu grëtë' el quë nanabani iurne' nu tsaldí ldu'ull na, jamás adë gátidi'ill. ¿Gurialdí ldu'ul ndë'ë, Marta?

²⁷ Marta guni'i iurní:

—Aha' Dadë, rialdí ldua'a de quë nal Cristo, shini Dios, el quë nanapë quë guëdchini lu guë'dchiliu.

Jesús bi'ni rua' ba'a

²⁸ Despuësë de guni'i Marta di'dzë rë', guagná'bëi' béli' María. Iurní guni'i Marta guitsë guitsë:

—Hia lë'ë mësë nanú ndë'ë. Lë'i' quëgná'bëi' lë'ël.

²⁹ Lueguë guasuldí María nu guagnáhi' lë'ë Jesús.

³⁰ Jesús la'di tsutédi'i më guë'dchi. Lë'ë më quërelde më lugar catë bédia'guë'lú më Marta.

³¹ Iurë ra më guë'dchi ni, ra nabëdchini parë gac consolar rai', guná rall guzia'a María, guasuldí rall nasesë. Guagnaldë rall lë'ë María; guni'i lu sa' rall:

—Guzia'a María rua' ba'a parë gú'ni' nga'li.

³² Iurë lë'ë María bédchini catë zuga'a Jesús, bézullibi María guëa' Dadë nu guni'i':

—Dadë, si talë nanul ndë'ë, adë niátidi'i zana.

³³ Iurë lë'ë Jesús guná ru'në María, nu guná më lu ra mënë narunë compa'ni lë'ë zanë tégulë, nu guná më ru'në rai', nalë bédchini tristë la'ni ldu'u më, demasiadë gubini ldu'u më.

³⁴ Guna'bë di'dzë më lu ra mënë:

—¿Ca bëga'chi tégulë?

Guni'i rall:

—Dadë, gude'e guënal.

³⁵ Iurní Jesús bí'ni'.

³⁶ Ra mënë guni'i iurní:

—Gulë guná, blac rac shtu'u më lë'ë tégulë.

³⁷ Perë beldá ra mënë guni'i:

—Ndë'ë lë'ë el quë nabëdë'ë slu ciegu, ¿pëllë nápi' pudërë parë niátidi'i Lázaro?

Jesús bécua'ñi Lázaro ladi ra tégulë

³⁸ Jesús nalë gubini ldu'i' stubi. Iurní guabi'guë më rua' ba'a. Nahin ziquë tubi nichë la'ni dani. Da'u ruahin tubi guë'ë ru'bë.

³⁹ Jesús guni'i:

—Gulë bédchisú guë'ë rë'.

Marta, zanë tégulë, guni'i':

—Dadë, perë rldia'a nahiu'dzë tégulë purquë hia guc tapë dzë gúti'.

⁴⁰ Perë Jesús guni'i:

—¿Pë adë guni'idia'a lul de quë si talë tsaldí ldu'ul na, guënal pudërë shtë Dios?

⁴¹ Iurní bédchisú rall guë'ë nananú rua' ba'a. Jesús gubi'a lu gube'e nu guni'i më:

—Dadë, dushquillil purquë rínil grëtë' lo quë narna'ba lul.

⁴² Nanëa de quë lë'ël rquë diáguël shti'dza siempër perë rnia'a lul por bien shtë ra mënë narëta' ndë'ë tē parë tsaldí ldu'u rall de quë lë'ël bëshé'ldël na.

⁴³ Despuësë de guni'i më ndë'ë, iurní fuertë guni'i më:

—Lázaro, bëru'u nga'li.

⁴⁴ Lë'ë tégulë bëru'u. Ra guia'a Lázaro nu guëáhi' li'bi con lari vendas. Nu lu Lázaro da'u tubi lari. Jesús guni'i:

—Bëshaquë lari rë' tē parë gac guzëáhi'.

Rac shtu'u mënë gati Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Con milagrë ni másru'u gualdí ldu'u ra mënë israelitë shti'dzë Jesús, ra mënë nabë'në compa'ni lë'ë María. Guná rall lo quë nabë'në më nu gualdí ldu'u rall lë'ë më.

⁴⁶ Perë beldá mënë gua rall lu fariseo nu guaguëchi rall grë lo quë nabë'në Jesús.

⁴⁷ Iurní ra fariseo nu ra jëfë shtë ra bëshuzi bédëa rall con ra Junta Suprema naná runë juzguë. Guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë guëdë'na'a? Jesús quëhunë cusë ru'bë nu milagrë.

⁴⁸ Si talë guëdë'ë hia'a sí lë'ël, grëtë' mënë tsaldí ldu'u rall lë'ë Jesús, nu ra gobiernë shtë ra mënë rumanë guëdchini rall tē parë guëzalú rall iádu'u shtë hia'a. Guëdubi naciuni shtë hia'a guëdë'ë rall fin.

⁴⁹ Perë tubi de lë'ë rall, Caifás, nall mërë jëfë shtë ra bëshuzi izë ni; guni'i':

—Lë'ë tē adë guëhëdi'i tē

⁵⁰ nu adë rdë'edi'i tē cuendë de quë más mejurë parë lë'ë hia'a, gati tubsë nguii, lëdëdi'i grë guë'dchi guëniti nu guëdubi naciuni tsalú.

⁵¹ Caifás guní'idi'i zndë'ë por shcuëndëll; más bien cumë nall jëfë shtë ra bëshuzi izë ni, guni'i' di'dzë rë' purquë el Espiritu Santo bënë'ne compa'ni lë'ëll guëni'll cusë naguër gac. Guní'ill gati Jesús shlugar naciuni Israel.

⁵² Lëdë guní'idi'ill lë'ësë shcuendë naciuni Israel sino quë gati Jesús parë guëtëá më grëtë' shini Dios naná bërë'tsë stubi naciuni.

⁵³ Zni dizdë dzë ni, ra contrari shtë Jesús bënë'ne rall de acuerdë parë quini rall lë'ë më.

⁵⁴ Por ni hia Jesús adë nëdi'i' ziazë më shlatë shlatë Jerusalén catë ra contrari shtë më nanú, sino bër'u'u më regiuni shtë Judea. Guzia'a më tubi lugar naquë guëlladchi catë na tubi shlatë, tubi lugar nalë Efraín. Nga'li bëa'në më con ra shini gusë'dë më.

⁵⁵ Hia runë faltë stu'psë parë laní Pascu shtë ra mënë israelitë. Cantidá mënë guë'dchi gua rall Jerusalén parë gac laní. Bënë'ne tucarë gunë rall custumbrë parë gac limpi rall según custumbrë shtë rall antsë bëga'a laní.

⁵⁶ Ra mënë quëguili rall lë'ë Jesús. Iurë rëta' rall íadu'u ru'bë, guna'bë di'dzë lu sa' rall:

—¿Pë zidë Jesús lu laní u adë guédëdi'ill?

⁵⁷ Ra fariseo nu ra jëfë shtë ra bëshuzi gunibë'a rall de quë si talë chu guini u chu guná lu Jesús, tsanu' rall rsunë'të parë guëna'zi rall lë'ë më prësi.

12

*Bëtia'a María nisë nashi guëa' Jesús
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)*

¹ Shu'pë dzë antsë laní Pascu, Jesús gua guë'dchi Betania catë quërelde Lázaro. Lázaro na el quë nabëcua'ñi Jesús ladi ra tégulë.

² Nga'li bënë'ne rall tubi shtse parë Jesús, gau më. Marta bënë'ne sirvë lu mellë. Lázaro guzubënu'hi' Jesús lu mellë.

³ Iurní lë'ë María bëdchinínú tubi guërudë litro sëiti nashi shtë nardo. Lasaquin zihani dumí. Bëté'bëi' sëiti ni guëa' Jesús. Iurní bëcuë'dchi' guëa' më con guitsë guëqui'. Guëdubi la'ni hiu'gu gu'të olor nashi.

⁴ Iurní guni'i' tubi shini gusë'dë më, Judas Iscariote, mizmë Judas nagunë intriegu lë'ë Jesús, guni'i' Judas:

⁵ —¿Pëzielú niatuu' nisë nashi rë' por tsunë gahiu'a bëllë bëdchichi parë guédë'ë hia'a ca'a prubi?

⁶ Perë Judas adë guní'idi'ill zni purquë bëga'a ldu'ull ra prubi sino nall nguba'në. Nall tesurërë shtë dumí nu rbaa'nëll dumí lo quë nardë'ë ra mënë.

⁷ Iurní guni'i' Jesús:

—Zuzú na'a purquë bé'ni' zni'i' por dzë na guëga'cha.

⁸ Ra prubi zuga'a con lë'ë të guëdubi tiempë perë na lëdë cuezënúdia'a lë'ë të guëdubi tiempë.

Guc shtu'u mënë quini rall Lázaro

⁹ Cantidá ra më israelitë guc bë'a rall de quë Jesús nanú Betania. Gua rall nga'li, lëdë niá'asëdi'i' parë guëná rall lu Jesús sino quë rac shtu'u rall guëná rall lu Lázaro, el quë nabëcua'ñi Jesús ladi ra tégulë.

¹⁰ Iurní lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi gu' rall de acuerdë parë quini rall Lázaro

¹¹ purquë por shti'dzë Lázaro cantidá ra mënë israelitë bës'a'në rall l dai' shtë ra fariseo nu gualí ldu'u rall Jesús.

*Guatë Jesús ciudá Jerusalén ziquë rëy
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)*

¹² Zihani mënë gua Jerusalén parë laní Pascu. Stubi dzë bini rall de quë Jesús ziaq-dchini parë ciudá Jerusalén.

¹³ Iurní bëshuguë rall llicu hiaguë zini parë guagtsa'guë'lú rall lë'ë më, fuerhtë guni'i' rall:

—Gunë Dios salvar. Llëru'bë na Rëy shtë hia'a naze'dë por lë Dadë Dios. Benditë na Rëy shtë Israel.

¹⁴ Jesús gudchibë më tēchi burrë. Zni rni'i' Sagradas Escrituras:

¹⁵ Adë rdzëbëdi'i' të, mënë naquërelde guë'dchi Sión.

Guë guná Rëy shtënë të; ze'dë guëdchíní. Dchí'bi' tēchi burrë.

¹⁶ Ra shini gusë'dë më adë guasëdi'i' rai' lueguë; hashtë más despuësë iurë lë'ë Jesús guashtë'i' ladi ra tégulë, iurní bëagná ldu'u rai' grëtë' ndë'ë naescritë lo quë narni'i' la'ni Sagradas Escrituras shcuendë Jesús. Bëagná ldu'u rai' lo quë naguc con Jesús.

¹⁷ Nu ra mënë nazunú Jesús iurë lë'ë më guna'bë më Lázaro la'ni ba'a nu bëcua'ñi më lë'ë Lázaro ladi ra tégulë, biadi'dzë rall lu ra mënë lo quë naguná rall.

¹⁸ Por ni ra mënë bër'u'u; guagtsa'guë'lú rall lë'ë Jesús. Bini rall de quë Jesús bënë'ne milagrë con Lázaro

¹⁹ perë ra fariseo guni'i' lu sa' rall:

—¿Gu rra të ni tubi adë chu pë rúnëdi'i'? Guë guná, grë ra mënë narë lu guë'dchiliu, zianaldë rall lë'ë Jesús.

Bëldá mënë griego gudili rall Jesús

²⁰ Entrë ra mënë nabëdchini Jerusalén parë gunë rall adorar Dios, nanú bëldá mënë griego.

²¹ Guabi'guë rall lu Felipe më Betsaida, tubi guë'dchi shtë Galilea. Bënë'ne rall ruëguë lu Felipe; guni'i' rall:

—Dadë, rac shtu'u na'a guëná na'a lu Jesús.

²² Felipe guagni'i' lu Andrés. Guërupë rai' guaguëchi rai' lu Jesús de quë ra më griego rac shtu'u rall guëná rall lu më.

²³ Iurní Jesús guni'i:

—Ne' bëga'a iurë të guëlua'a Dios llëru'bë na pudërë shtëna, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²⁴ Guldía rnia'a, si talë tubi bë'dchi trigu adë ldágüedi'in la'ni guiu'u nu ratsu luhin, todavía nahin tubsë bë'dchi, perë si talë ldaguë bë'dchi lu guiu'u nu gatsu luhin, tsaldanin nu guëne'ein zihani bë'dchi.

²⁵ El quë naquëhapë vidë shtëni' no más parë mizmë lë'ëll, segurë guënitin, perë el quë naná dispuestë guënitin vidë shtëni' por na, guëbänill parë siempër.

²⁶ Si talë chu rac shtu'u gunë sirvë lua, napë quë gue'dë naldëll na. Catë riahia, ndë guëdzëlë el quë narunë sirvë lua. Si talë chu gunë sirvë lua ziquë shmëna, gunë Shtada honrar nguiu ni.

Guni'i Jesús lu shini gusë'dë më gati më

²⁷ Guni'i Jesús:

—Iurne' adë rbedchidi'i ldua'a perë çpë guna? ÇNi mudë guënia'a lu Shtada: "Bëla na lo quë nagaca?" purquë parë ni zelda lu guë'dchiliu.

²⁸ Dadë, bëlua'a pudërë nanápëll.

Iurní bëdchini tubi bë nabëru'u lu gube'e. Guni'i bë:

—Hia gac bëlua'ahia pudërë shtëna, nu guëlua'ahia pudërë shtëna stubi.

²⁹ Ra mënë zihani narëta' nga'li, bini rall lë'ë bë. Bëldá rall guni'i de quë nguzi'u gubë. Sëbëldá rall guni'i:

—Tubi ianglë biadi'dzë lu më dizdë gube'e.

³⁰ Iurní Jesús guni'i:

—Lëdë por nádi'i bëdchini bë rë' sino por lë'ë të parë tsaldí ldu'u të.

³¹ Iurne' bëga'a iurë de quë lë'ë guë'dchiliu rë' gac juzguë. Nu iurne' guësëllu'në Dios lë'ë Satanás, el quë narnibë'a mënë shtë guë'dchiliu.

³² Iurë lë'ë ra mënë guëquë'ë rall na lu cruz, manërë ni guëna'ba grë ra mënë lua.

³³ Zni guni'i më lu rall parë guëdë'ë rall cuendë lla mudë gati më.

³⁴ Ra mënë guni'i rall lu Jesús:

—Riasë na'a por ra Sagradas Escrituras de quë lë'ë Cristo guëbäni' parë siempër. ÇPëzielú rni'il de quë lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac crucificári'? ÇChu na el quë nabëshe'ldë Dios?

³⁵ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Por stu'pë tiempë nanú llni entrë ladi të. Gulë tsagla'guë tsanaldë të llni. Gulë cue mientras napë të llni të parë adë guëná'zidi'i nacahi lë'ë të terciuni. Na ziquë el quë narzë lu nacahi; rdë'ëdi'ill cuendë ca nezë tsall.

³⁶ Gulë tsaldí ldu'u të lë'ë llni mientras zuga'a llni lu guë'dchiliu. Zni gac të shini Dios nanapë llni shtë më la'ni ldu'u të.

Despuësë de guni'i më ra cusë rë', Jesús guzia'a nu bëca'chilú më lu rall.

Guná ra mënë milagrë shtë Jesús perë gualdídi'i ldu'u rall

³⁷ Jesús bë'në zihani milagrë ru'bë lu ra mënë perë adë gualdídi'i ldu'u rall na më shini Dios.

³⁸ Pues zni gac cumplir naguni'i Isaías, tubi nabíadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'ë Isaías:

Dadë, çchull gualdí ldu'u diza'quë shtë hia'a? ÇChull gualdí ldu'u iurë bëlua'al pudërë shtënell lúhi'?

³⁹ Por ra di'dzë rë' adë bë'nëdi'i rall gan tsaldí ldu'u rall purquë nu zac naescritë la'ni mizmë librë shtë Isaías:

⁴⁰ Dios bë'në ra mënë ciegu nu bë'ni' naguëdchi ldu'u rall të parë adë guënádi'i rall con slull, nu tsasëdi'i rall con ldu'u rall.

Guquin parë adë guëbrídi'i ldu'u rall con Dadë Dios të gunëac më lë'ë rall.

⁴¹ Isaías guni'i zndë'ë purquë gunáhi' lu Jesucristo de quë llëru'bë na pudërë shtë më.

⁴² Zihani më narnibë'a, gualdí ldu'u rall lë'ë Jesús perë adë nëdi'i guëni'i rall delantë lu mënë de quë na rall shmënë Jesús. Bëdzëbë lë'ë rall ra fariseo të parë guëgúdi'i ra fariseo lë'ë rall la'ni iádu'u.

⁴³ Más bëquitë ldu'u rall gunë mënë alabar lë'ë rall quë nihunë rall cumplir voluntá shtë Dios.

Ra di'dzë shtë Jesús gunë juzguë ra mënë

⁴⁴ Jesús guni'i fuerter:

—El quë natsaldí ldu'i na, lëdë niá'asëdi'i na rialdí ldu'i sino tambiénn rialdí ldu'i Shtada el quë nabëshe'ldë na.

⁴⁵ El quë narná lua, rna lu më el quë nabëshe'ldë na.

⁴⁶ Nahia llni. Zelda lu guë'dchiliu. Grëtë' el quë narialdí ldu'i na, adë guëá'nëdi'ill la'ni nacahi.

⁴⁷ Si talë tubi de lë'ë të rini të shti'dza, perë adë rzu'bë diáguëdi'ill shti'dza, lëdë nádi'i guna condenar mënë ni purquë adë zëldëdia'a lu guë'dchiliu parë guna condenar lë'ë ra mënë sino zelda parë guna salvar ra mënë.

⁴⁸ El quë naguëquë guia'a na nu adë rialdídi'i ldu'u shti'dza, nápëll el quë nangunë condenar lë'ëll. Ra di'dzë nangunia'a lull, ni nangunë condenar ra mënë ni lúltimë dzë.

⁴⁹ Adë ruadí'dzëdia'a según voluntá shtëna; lë'ë Shtada el quë nabëshe'ldë na, gunibë'ai' na parë guënia'a lu të. Lo quë nabëlua'ahia, na mandamientë shtë Dios.

⁵⁰ Nu rac bë'ahia el quë nangunë cumplir mandamientë shtë Shtada, nápëll vidë eternë. Grë lo quë narnia'a, ze'dë de Shtada; lo quë nanguní'i më lua, zni ruadí'dza.

13

Jesús gudibi guëa' ra poshtë

¹ Antsë bédchini laní Pascu, rac bê'a Jesús de quë hia lë'ë iurë bëga'a parë gati më nu guësëa'në më ra shini gusë'dë më; guzëá më lu Shtadë më. Nalë guc shtu'u më ra shini gusë'dë më nananú guë'dchiliu. Guc shtu'u më lë'ë rai' hashtë gati më.

² Hia gualú shtse shtë Pascu, iurní lë'ë mëdzabë bëu' la'ni ldu'u Judas Iscariote, shini Simón. Bë'në mëdzabë parë rac shtu'u Judas gúnëll intriegu lë'ë Jesús guia'a ra contrari shtë më.

³ Jesús hia guc bê'a de quë ze'dë më de Dios nu guëabrí më con Dios nu lë'ë Dadë bédë'ë grëtë' pudërë parë Jesús.

⁴ Guasulú më lu mellë. Iurní bédchisú më lari lu guia'a nanacu më. Bëldi'bi më tubi toallë la'ni më.

⁵ Iurní gudë më nisë la'ni tubi natsë'ë. Guzublú më gudibi më guëa' ra shini gusë'dë më nu bëshá më toallë nanua'a më guëa' shini gusë'dë më parë guëbidchi nisë.

⁶ Iurë bédchini më lu Simón të quibi' guëa' Simón Pedro, perë Pedro guni'i:

—ÇPë lë'ël quíbil guëahia?

⁷ Jesús guchi lu Pedro:
—Iurne' adë riasëdi'il lo quë naquëhuna perë despuësë sí, tsasël.

⁸ Perë Pedro guni'i:
—Jamás adë quíbid'i'l guëahia.
Jesús guchi lu Pedro:
—Si talë guëzunëdia'a lë'ël, hiadë nádi'il shmëna.

⁹ Guni'i Simón Pedro:
—Iurne' pë Dadë, lëdë niá'asëdi'i guëahia tsati sino también guiahia nu guëca.

¹⁰ Perë Jesús guni'i:
—El quë naná gualú guzë, adë rqui'nidi'i gázëll stubi, nadë más guëa'll tsati. Hia lë'ë të limpi ldu'u të perë lëdë grëdi'i të.

¹¹ Guni'i më adë grëdi'i rai' na rai' limpi purquë guc bê'a më chu gunë intriegu lë'ë më. Por ni guni'i më: "Lëdë grëdi'i të na të limpi".

¹² Despuësë de gudibi më guëa' ra shini gusë'dë më. Jesús bëabrí gutë më shabë më; iurní guzubë më stubi lu mellë. Guni'i më:

—ÇGu riasë të lo quë naná bëna?

¹³ Lë'ë të rni'i të nahia mëse nu Dadë shtë të. Napë të rsunë purquë ni nahia.

¹⁴ Pues na, mëse nu Dadë shtë të, gudibia guëa' të nu zac lë'ë të napë quë quibi të guëa' sa' të.

¹⁵ Na bédchi'ba tubi muestrë parë lë'ë të. El mizme ni gunë të con sa' të ziquë nabëna.

¹⁶ Guldía rnia'a, tubi muzë adë lasáquëdi'll más quë shlámi'; más lasac nabëshe'ldë lë'ë muzë.

¹⁷ Si talë rdë'ë të cuendë lo quë narnia'a lu të nu gunë të cumplirin, iurní rquitë ldu'u të.

¹⁸ 'Adë quëgní'idia'a de grë të. Na rac bê'ahia guadë el quë nagulëhia perë napë quë gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras: "El quë naraunú na, ni bë'në cuntrë na parë gatia".

¹⁹ Dizdë iurne' rnia'a lu të antsë gac ndë'ë të parë gac bê'a të nahia el quë nagunia'a nu parë tsaldí ldu'u të shti'dza iurë lë'ë ndë'ë gac.

²⁰ Guldía rnia'a lu të, el quë nagunë recibir el quë naná bëshe'lda, ni gunë recibir na, nu el quë nagunë recibir na, ni gunë recibir el quë nabëshe'ldë na.

Guni'i Jesús de quë Judas gúnëll intriegu lë'ë më

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Iurë gualú guni'i Jesús di'dzë ni, nalë bë'në më llgabe la'ni ldu'u më; nalë gubini ldu'u më. Iurní guni'i më con di'dzë clarë:

—Guldía rnia'a, tubi de lë'ë të gunë intriegu na lu galguti.

²² Ra poshtë guzublú gubi'a rai' lu sa' rai' perë adë bédë'ëdi'i rai' cuendë chu gunë intriegu lë'ë më.

²³ Tubi de lë'ë rai', el quë narac shtu'u më, zúbi' cula'ni Jesús; caniháuhi'.

²⁴ Simón Pedro bë'në sëñi con guí'a' ai' të guëna'bë di'dzë nguii ni lu Jesús, chu gunë intriegu lë'ë më.

²⁵ Iurní nguii ni guni'i lu Jesús:

—Dadë, çchull gunë intriegu lë'ël?

²⁶ Jesús bëquebi:

—Guëtiá'ahia pedasë guetështildi la'ni platë nu guëdë'ahin ca'a nguii nagunë intriegu na.

Iurní bëtia'a Jesús guetështildi la'ni platë nu bédë'ë më pedasë cua'a Judas Iscariote, shini Simón.

²⁷ Judas bë'në recibirin; lueguë lueguë Satanás guatë la'ni ldu'ull. Iurní Jesús guni'i lu Judas:

—Lo quë narac shtú'ul gúnëll, bë'nin lueguë.

²⁸ Perë ni tubi de los de más poshtë adë guc bë'adi'i rai' pëzielú guni'i më zndë'ë lu Judas.

²⁹ Cumë Judas guc tesurërë shtë dumí, bëldá rai' bë'në rai' llgabë de quë Jesús rac shtu'u tsasi'i Judas lo quë naná rqui'ni lu laní, u tal vez guëdë'ë Judas gu'në ca'a ra prubi.

³⁰ Despuësë de lë'ë Judas bë'në recibir tubi ldë guetështildi, lueguë bërú'ull. Hia riu' gue'lë.

Mandamientë cubi shtë Jesús

³¹ Despuësë de lë'ë Judas bëru'u, Jesús guni'i:

—Jurne' guëlua'a Dios de quë llëru'bë na pudërë shtë nguiu nabëshe'ldë më lu guë'dchiliu, nu zihani mënë gunë rall alabar Dios por lo quë naguna; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

³² Si guëlua'a llëru'bë pudërë shtë Dios por lo quë naguna, también guëlua'a më llëru'bë na pudërë shtëna. Adë gac ldë'ë më parë gúni' cumplirin.

³³ Lë'ë të narac shtua'a, adë zúdia'a con lë'ë të llëru'bë tiempë. Lë'ë të tsatili të na perë cumë ziquë gunia'a lu contrari shtëna más antsë, rnía'a lu të lo mizmë iurne'. Rnía'a lu të stubi de quë adë gáquëdi'i tsa të catë guzëahia.

³⁴ Perë rnehia tubi mandamientë cubi parë lë'ë të de quë gac shtu'u të bëchi sa' të. Cumë ziquë na rac shtua'a lë'ë të, zníga'a lë'ë të napë quë gac shtu'u të sa' të.

³⁵ Si talë gac shtu'u të sa' të de verdá, grë mënë shtë guë'dchiliu guëd'ë rall cuendë de quë na të shmëna.

Guni'i Jesús lu Pedro, gúni' negar lë'ë më (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Simón Pedro guna'bë di'dzë lu Jesús:

—Dadë, ¿ca tsal?

Jesús guni'i:

—Catë guzëahia, hiadë gáquëdi'i gue'dë náldël lueguë perë despuësë, sí, iurní gue'dë náldël na.

³⁷ Iurní lë'ë Pedro guni'i:

—Dadë, ¿pëzielú gáquëdia'a gue'dë nalda lë'ël iurne'? Na nahia dispuestë guënehia vidë shtëna nu gatinúal.

³⁸ Jesús guni'i iurní:

—¿Guënë'el vidë shtënël por na? Guldía rnía'a lul, antsë lë'ë gay guëllidhí, guëni'il lu ra mënë de quë adë runguë bé'adi'il na. Tsunë vuetë guëni'il zni.

14

Jesús na nezë parë gube'e

¹ Gulë cue'zë rquëdi'ni ldu'u të. Gulë tsaldí ldu'u të Dios nu gulë tsaldí ldu'u të na. ² Lidchi Shtada nanú zihani lugar guëquërdë të; si talë adë nádi'in zni, hia niani'ihia lu të. Zni gac tsaguëna preparar tubi lugar parë lë'ë të.

³ Despuësë de bëna preparar lugar ni, iurní guëabría stubi con lë'ë të, guëquërdënu të na lidchi Shtada catë quërela.

⁴ Lë'ë të nanë të ca nezë guzëahia nu nanë të nezë ni.

⁵ Repi Tomás:

—Dadë, adë chu guënëdi'i ca nezë tsal. ¿Llallë guënë na'a nezë?

⁶ Jesús bëquebi:

—Nahia nezë parë gube'e; na ruadi'dza verdá; rdë'a vidë sin fin; sulë por na gac guëdchini mënë lu Shtada.

⁷ Si talë lë'ë të runguë bë'a të na, nu zac Shtada runguë bë'a të. Nu lë'ë të hia runguë bë'a të lë'i' didzë iurne' purquë guná të lu më.

⁸ Iurní Felipe guni'i:

—Dadë, bëlua'a Dios guëna na'a lúhi', hia con ni na'.

⁹ Guni'i Jesús:

—Felipe, ¿blac tiempë quëbezënúa lë'ë të nu todavía adë guënëdi'i të chu nahia? El quë naguná lua nu zac gunall lu Shtada. Néti'i, ¿pëzielú rnáb'ël de quë rac shtú'ul guënal lu Dadë Dios?

¹⁰ ¿Pëllë adë riasël na quëbezënúa Dadë nu Dadë quëbezënúhi' na? Grë lo quë narnia'a lu të, lëdë shcuendë iúbidia'a; lë'ë Dadë quëbezënúhi' na; lë'ë më quëhunë më shchi'ni më.

¹¹ Gulë tsaldí ldu'u të de quë Dadë quëbezënúhi' na nu na quëbezënúa lë'ë më. Si talë adë rac tsaldídi'i ldu'u të shti'dza, gulë tsaldí ldu'u të na por ra milagrë nabëna delantë lu të.

¹² Guldía rnía'a, el quë natsaldí ldu'i shti'dza, gúnëll mizmë dchi'ni naquëhuna, nu hashtë más cusë nalasac gúnëll purquë guzëahia catë quëbezë Shtada.

¹³ Grëtë' lo quë naguëna'bë të lu Shtada por nombre shtëna, gúnahin. Grë lo quë narna'bë të por nombre shtëna, gúnahin të parë shini Dios guësëdchini labansë lu Dadë Dios.

¹⁴ Na guna cualquier cusë parë lë'ë të, grë lo quë naguëna'bë të por nombre shtëna.

Guni'i Jesús guëshe'ldë më Espíritu Santo

¹⁵ Si talë rac shtu'u të na, gulë bëzu'bë diagué mandamientë shtëna.

¹⁶ Nu guna ruëguë lu Dadë Dios të guëshe'ldë më stubi natsagla'guë guëne'e cunseju parë lë'ë të nu cuezënúhi' lë'ë të parë siempër.

¹⁷ Náhi' Espíritu Santo naruadi'dzë verdá. Ra mënë shtë guë'dchiliu, adë nēdi'i gunë rall recibir lë'ë më purquë adë rnádi'i rall lúhi' nu adë runguë bé'adi'i rall lë'i'; parë lë'ë të runguë bë'a të lë'i' purquë lë'i' quëbezënúhi' lë'ë të. Quëhúni' compa'ni lë'ë të.

¹⁸ Adë guësëá'nédia'a lë'ë të ziquë bëzebi. Guëabría stubi parë guëquërdënúa lë'ë të.

¹⁹ Stu'pë tiempë quërdënúa lë'ë të perë hia lë'ë mënë shtë guë'dchiliu, adë guënëdi'i rall lua. Lë'ë të guënë na'a stubi. Lë'ë të guëbani të purquë nabanía.

²⁰ Dzë ní guëd'ë'ë të cuendë de quë na con Shtada unidë na na'a, nu guëd'ë'ë të cuendë de quë unidë na hia'a, lë'ë të con na.

²¹ El quë narac bë'a nu rzu'bë diaguéll mandamientë shtëna, mënë ni rac shtú'ull na de verdá. Nu Shtada rac shtú'ui' el quë narac shtu'u na, nu zac na rac shtua'a lë'ë

narac shtu'u na. Nu guëluá'ahia pudërë shtëna lúhi'.

²² Iurní Judas, lèdë Iscariótëdi'i, guní'ill lu Jesús:

—Dadë, çpëzielú rní'íl guëluá'al pudërë shtënë lu na'a perë adë guëluá'adi'íl pudërë shtënë lu mënë shtë gué'dchiliu?

²³ Jesús guni'i:

—El quë narac shtu'u na de verdá, guëzu'bë diáguëll shti'dza. Shtada gúni' gac shtú'ui' lè'të nguui ni, nu Shtada con na guëdchini na'a; guëlezënú na'a lè'ëll.

²⁴ Perë el quë adë rac shtú'udi'i na, tampuquë guëzu'bë diáguëll shti'dza. Diza'quë shtëna nabini tē, lèdë shtënëdia'ain sino shtënë Dadë Dios, el quë nabëshe'ldë na lu gué'dchiliu.

²⁵ 'Quëgnia'a lu tē grē ndë'ë mientras quëbezënúa lè'të tē

²⁶ perë lè'ë Espíritu Santo, el quë naguëne'e conseju parë lè'ë tē, Shtada guëshe'ldë lè'i'; cuezënúhi' shlugara nu guëluá'ai' lè'të tē grëtë' lo quë nagunia'a lu tē. Guëni'i' la'ni ldu'u tē, tē parë guëagná ldu'u tē enseñansé shtëna.

²⁷ 'Paz shtëna guëseana parë lè'ë tē, cuedchí ldu'u tē. Ra mënë shtë gué'dchiliu gúnëdi'i rall gan cuedchí ldu'u tē perë na sí, por na cuedchí ldu'u tē. Gulë cue'zë rquëdi'ni ldu'u tē. Adë rdzëbëdi'i ldu'u tē lo quë naguër gac.

²⁸ Hia bini tē de quë guzëahia con Shtada perë guëabrá stubi parë guëquëreldeñúa lè'ë tē. Talë de verdá rac shtu'u tē na, napë tē lègrë la'ni ldu'u tē. Bëa'në tē tristë purquë gunia'a lu tē: "Guzëahia lidchi Shtada". Lè'ë më napë më más pudërë quë na.

²⁹ Rnia'a lu tē iurne' tē parë iurë lè'ë ndë'ë gac, iurní tsaldí ldu'u tē na.

³⁰ 'Hiadë guadi'dzënúdi'irua'a lè'ë tē purquë hia mërë guëdchini el quë narnibë'a mënë shtë gué'dchiliu. Lè'ëll nápëdi'ill ni tubi pudërë parë na.

³¹ Napë quë gac zni tē parë ra mënë shtë gué'dchiliu, gac bë'a rall de quë lè'ë më bëshe'ldë më na. Gac bë'a rall lo quë naruna, gunibë'a më gúnahan.

'Gulë tsasuldí. Cha guëru'u hia'a de ndë'ë.

15

Comparaciuni shtë hiaguë

¹ Jesús guni'i:

—Nahia ziquë hiaguë nashi naná verdadërë. Shtada quëhapë më hiaguë ni.

² Rchúgui' grë llicu hiaguë nardë'ëdi'i nashi, nu grë llicu hiaguë nanua'a nashi, rqui'ni guëldin nu sunëhin tē parë guëne'e másru'u nashi.

³ Lè'ë tē na tē ziquë llicu hiaguë nanápëdi'i ndiaguë bidchi. Guquin por shti'dza nagunia'a lu tē.

⁴ Gulë gac unidë con na. Gulë tsagla'guë tsaldí ldu'u tē na, iurní quëbezënúa lè'ë tē. Tubi llicu hiaguë adë gáquëdi'i guëdë'ëin nashi si talë adë quëdi'in cula'ni trunquë shtë hiaguë. Mizmë manërë ni na tē. Lè'ë tē gáquëdi'i guëdë'ë tē nashi si talë nádi'i tē unidë con na.

⁵ 'Na nahia ziquë trunquë shtë hiaguë; na tē ziquë llicu hiaguë. El quë naná unidë con na nu quëbezënúa lè'i', ni el quë naguëne'e zihani nashi. Pues adë gáquëdi'i gapë tē nashi lè'ësë tē. Con na sí, gac tē ziquë tubi hiaguë narne'e nashi.

⁶ El quë nádi'i unidë con na, ni guëzebi tē parë guëbidchi ziquë llicu hiaguë tē guëdëahin parë tsequin lu gui'i.

⁷ 'Si talë tsagla'guë tē, gac tē unidë con na, nu adë guëá'ldëdi'i ldu'u tē grëtë' nabëluá'ahia lu tē. Gulë guna'bë grë lo quë narac shtu'u tē, grëtë' guënehia ca'a tē.

⁸ Lè'ë Shtada gunë recibir hunurë iurë lè'ë tē rdë'ë tē zihani nashi. Zni gac tē de verdá shmëna.

⁹ Na rac shtua'a lè'ë tē ziquë rac shtu'u Shtada na. Gulë tsagla'guë gac shtu'u tē na.

¹⁰ Si talë guëzu'bë diaguë tē grë mandamientë shtëna, zni guëná mënë de quë rac shtu'u tē na de verdá. Mizmë mudë ni rzu'bë diaga grë mandamientë shtë Shtada nu tsagla'guë rac shtua'a Shtada.

¹¹ 'Na ruadi'dza zndë'ë tē parë guëquitë ldu'u tē con na nu tsu lègrë ldu'u tē siemprë.

¹² Ndë'ë na mandamientë shtëna de quë gac shtu'u tē sa' tē ziquë na rac shtua'a lè'ë tē.

¹³ El quë narac shtu'u amigu shtënëll de verdá, rdë'ëll vidë shtënëll shlugar amigu ni. Nídi'i más llëru'bë amor quë ndë'ë.

¹⁴ Lè'ë tē na tē amigu shtëna si talë gunë tē cumplir grëtë' lo quë narnibë'ahia.

¹⁵ Adë rní'idia'a na tē muzë shtëna purquë ra muzë adë guënédi'i rall pé runë shlamë rall; más bien rnia'a lu tē na tē amigu shtëna. Grëtë' nabëluá'ahia lu tē, nanë tē iurne'. Grëtë' lo quë naguni'i Shtada lua, ni na lo quë nabëluá'ahia lu tē.

¹⁶ Adë gudíldi'i tē na sino na gudilia lè'ë tē parë gac tē shmëna, nu na bëna incarguë lu tē de quë gac tē ziquë tubi hiaguë narne'e zihani nashi za'quë nu nashi ni adë tsalúdi'in. Grëtë' lo quë narna'bë tē lu Shtada por lëa, guëne'e mëhin si talë tsaldí ldu'u tē shti'dza.

¹⁷ Zndë rnia'a lu tē nu rni'bë'ahia lè'ë tē de quë gac shtu'u tē bëchi sa' tē.

Ra mënë shtë gué'dchiliu guëná zá'quëdi'i rall lu tē

¹⁸ 'Si talë ra mënë shtë gué'dchiliu, adë guëná zá'quëdi'i rall lu tē, gulë bédë'ë cuendë guëllú adë guná zá'quëdi'i rall lua.

¹⁹ Si talë na tē mënë shtë gué'dchiliu, iurní sí, ra mënë niac shtu'u rall lè'ë tē cumë rac

shtu'u rall sa' rall. Na gudilia lë'ë të ladi ra mënë shtë guë'dchiliu, por ni ra mënë adë rna zá'quëdi'i rall lu të purquë hiadë nádi'i të mënë shtë guë'dchiliu.

²⁰ Gulë bësëagná ldu'u të lo quë nagunia'a lu të: "Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámi!". Si talë guzunaldë mënë na, nu zac lë'ë të sunaldë rall. Ra mënë nagualdi ldu'u grëtë' lo quë nabëluá'ahia lë'ë rall; nu zac tsaldí ldu'u rall naguëluá'a të lë'ë rall, zac gunë rall recibir shti'dzë të.

²¹ Zndë'ë gunë rall. Guëná zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna. Adë runguë bé'adi'i rall el quë nabëshe'ldë na.

²² Lë'ë rall ni tubi faltë nápedi'i rall si talë adë neldëdia'a lu guë'dchiliu nu si talë adë niuadi'dzëdia'a lu rall, perë iurne' naculpa-blë rall lu Dios purquë guná rall lua nu bini rall shti'dza.

²³ El quë narná zá'quëdi'i lua, nu lu Shtada rna zá'quëdi'i mënë.

²⁴ Ni tubi faltë niápëdi'i rall si talë adë nihúnëdia'a cusë ru'bë lu rall. Ni tubi mënë adë bé'nëdi'ill cumë ziquë bëluá'ahia lu rall, perë hia lë'ë rall guná rall grëtë' ra cusë rë' perë siembrë rna zá'quëdi'i rall lua nu rna zá'quëdi'i rall lu Shtada.

²⁵ Zndë'ë gac parë gac cumplir ra di'dzë nanaquë la'ni lëy nabë'në rall recibir. Rni'in: "Guná zá'quëdi'i rall lua sin pë lu nezë".

²⁶ 'Perë iurë guëdchini el quë nagunë consolar lë'ë të, guëni'i' faturë de na. Guëshe'lda lë'i' parë cuezënuhi' lë'ë të. Guëdchini' por partë shtë Shtada nu guëni'i' lu të purë verdá purquë nádi'i' bishi.

²⁷ Nu lë'ëga'a të ambiën guadi'dzë të faturë de na lu ra mënë; gac të testigu shtëna purquë gulezënu të na dizdë guzublúa shchì'nia.

16

¹ 'Rnia'a lu të grë ra cusë rë' parë gac preparadë të, të adë guëazë guëtëdi'i të iurë guëdchini cusë mal.

² Guëgú ra mënë lë'ë të iádu'u nu guëdchini iurë quini mënë lë'ë të. Guëni'i' rall de quë ni na voluntá shtë Dios iurë quini rall lë'ë të.

³ Zndë'ë gac purquë nunquë adë runguë bé'adi'i ra mënë shtë guë'dchiliu Dadë Dios nu runguë bé'adi'i rall na.

⁴ Zndë'ë rnia'a lu të, të iurë guëga'a iurë, iurní guëagná ldu'u të hia grëtë' ndë'ë gunia'a lu të.

Lo quë narunë Espíritu Santo

'Adë guní'idia'a lu të ra cusë rë' dizdë guzublú shchì'nia purquë na quëbezënuá lë'ë të iurní,

⁵ perë iurne' guzëahia parë cuezënuhia më el quë nabëshe'ldë na. Perë ni tubi de lë'ë të adë guna'bë di'dzëdi'i të lua: "¿Pëzielú tsal?"

⁶ Bini të de quë guzëahia, por ni bëa'në të tristë

⁷ perë rnia'a lu të verdá, mejurë nahin parë lë'ë të. Guzëahia purquë si talë adë tsádia'a, adë guídëdi'i më naguëne'e cunseju parë lë'ë të, perë si talë guzëahia, guëshe'lda lë'i'; cuezënuhi' lë'ë të.

⁸ Iurë lë'ë më guëdchini, guëni'i' lu ra mënë të gac bë'a rall blac duldë quëhunë rall. Guëluá'ai' tubi nezë ldi shtë Dios, nu guëni'i' de quë gunë Dios juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu.

⁹ Napë rall duldë purquë adë gualdi'i ldu'u rall na.

¹⁰ Tsasë rall pë runë cuntienë nezë ldi shtë Dios purquë na guzëahia catë quëbezë më. Hia lë'ë të adë guënádi'i të lua.

¹¹ Tsasë rall de quë nanú juici shtë Dios purquë hia nacondenadë lë'ë narnibë'a lë'ë ra mënë shtë guë'dchiliu.

¹² 'Nápërua'a más lo quë narac shtua'a guënia'a lu të perë lë'ë të adë gáquëdi'i tsasë të iurne'.

¹³ Perë iurë lë'ë Espíritu Santo guëdchini', lë'ë më guëluá'a më lë'ë të grëtë' verdá purquë nídi'i bishi la'ni ldu'i'. Adë guëni'idi'i' por partë shcuëndi'; más bien guëni'i' lu të lo quë nabíni' de Shtada. Gac bë'a të lo quë naguër gac por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁴ Lë'ë Espíritu Santo guëluá'ai' nahia më ru'bë. Guëluá'ai' shti'dza parë gac bë'a të, parë guëdë'ë të cuendë pë runë cuntienë shti'dza.

¹⁵ Grëtë' lo quë nanapë Shtada, shtëna; por ni gunia'a lu të lë'ë Espíritu Santo gúni' recibir lo quë naná shtëna nu guëluá'ai' lë'ë të parë tsalú guëdë'ë të cuendë shti'dza.

Rbini ldu'u të perë guëabrá guëquitë ldu'u të

¹⁶ 'Stu'psë runë faltë, hia guënádi'i të lua perë por dupë'në másru'u tsadzë iurní sí, guëná të lua purquë hia guzëahia catë quëbezë Shtada.

¹⁷ Iurní beldá ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu sa' rall:

—¿Pë runë cuntienë ra di'dzë rë: "Stu'psë runë faltë hia guënádi'i të lua perë por dupë'në másru'u sí, guëná të lua?" ¿Pëzielú rni'i': "Purquë guzëahia catë quëbezë Shtada?"

¹⁸ Guagla'guë guni'i' rall:

—¿Pë runë cuntienë stu'psë nu despuësëga'a stu'psë? Adë chu riasëdi'i pë quëadi'dzë më.

¹⁹ Jesús gac bë'a de quë rac shtu'u rai' guëna'bë di'dzë rai'. Iurní guni'i' më:

—Quëna'bë di'dzë të lu sa' të shcuendë lo quë nagunia'a lu të: "Runë faltë stu'psë; hiadë guënádi'i të lua perë despuësë másru'u

tsadzé, guëabrí tē guëná tē lua". Ni rac shtu'u guëna'bē di'dzē tē lu sa' tē.

²⁰ Guldía rnia'a, lē'ē tē gu'nē tē nu ldaguë tristē la'ni ldu'u tē perē ra mēnē shtë guë'dchiliu, guëquitē ldu'u rall purquë rñadí' rall lua. Aunquë lē'ē tē guëa'nē tē con galriá ldu'u, despuësē guëquitē ldu'u tē.

²¹ Cumē tubi na'a iurē lē'ē na'a bēga'a shiurē galē shini na'a, rdzēbē na'a nu rbini ldu'u na'a por dulurē, perē despuësē lē'ē me'dē bēdchini guë'dchiliu, hia adē rēagná ldu'u na'a dulurē. Iurni guëquitē ldu'u na'a purquë gulē tubi me'dē lu guë'dchiliu.

²² Zni zac lē'ē tē; rbini ldu'u tē iurne', perē na napē quē guëabrí. Guënahia lu tē stubi; iurni nalē guëquitē ldu'u tē, tubi cusē lēgrē; adē chu guëdchisúdi'in de lē'ē tē.

²³ 'Dzē ni hiadē guëná'bēdi'i di'dzē tē lua ni tubi cusē. Guldía rnia'a, lē'ē Dadē Dios guëne'e grētē' lo quē naguëna'bē tē lúhi'. Guëne'e mēhin si talē guëna'bē tē por na.

²⁴ Hashtë iurne' adē guná'bēdi'i tē lu Dadē por na. Rnia'a lu tē, gulē guna'bē lu mē. Guëne'e mē lo quē narunē faltē tē parē guëquitē ldu'u tē de verdá.

Bēna gan lu narnibē'a mēnē shtë guë'dchiliu

²⁵ 'Hia gunia'a lu tē grē ra cusē rē' por comparaciuni, perē guëdchini iurē hiadē guadi'dzēdia'a por comparaciuni sino quē iurni guadi'dza clarē shcuendē Dadē.

²⁶ Dzē ni lē'ē tē guëna'bē tē lu Shtada por lēa purquë iurni rqui'nidi'i guëna'ba lu mē por lē'ē tē

²⁷ purquë lē'ē Shtáda'a rac shtú'ui' lē'ē tē. Rac shtu'u mē lē'ē tē purquë rac shtu'u tē na nu rialdí ldu'u tē de quē beldē guëdchinia de Dios.

²⁸ Bērua'a catē quëbezē Shtada nu bēdchinia lu guë'dchiliu, perē iurne' guësa'na lē'ē guë'dchiliu parē guëabrí con lē'ē Shtada.

²⁹ Iurni ra shini gusē'dē mē guni'i:

—Iurne' sí, quëadi'dzēl clarē sin adē quëhunē dchi'nidi'il comparaciuni.

³⁰ Iurne' rialdí ldu'u na'a lē'ēl nu nanē na'a riasēl grē cusē. Rqui'nidi'il chu guëna'bē di'dzē lul. Rialdí ldu'u na'a de quē bēdchínil por partē shtë Dios.

³¹ Jesús repi:

—¿Gu gualdí ldu'u tē iurne'?

³² Guná, guëdchini iurē nu mizmē iurne', lē'ē tē guërē'tsē tē cadē lē'ē tē tubi ladē. Iurni guësa'nē tē na tubsia, perē adē zúdia'a tubsia purquë lē'ē Shtada quëbezēnúhi' na.

³³ Rnia'a lu tē grētē' ndē'ē tē parē cuedchi ldu'u tē por na. Ra mēnē shtë guë'dchiliu guëzac zi rall lē'ē tē perē gulē bēquitē ldu'u tē. Bēna gan lu narnibē'a mēnē shtë guë'dchiliu.

17

Jesús guna'bē lu Dios por shini gusē'dē mē

¹ Despuësē gualú biadi'dzē mē grē ra cusē rē', gubi'a mē lu gube'e nu guni'i mē:

—Dadē, hia lē'ē iurē bēga'a. Bēlua'a ra mēnē de quē shínil náhi' personē ru'bē delantē lul. Iurni shínil guëquëbi' nal personē ru'bē delantē lu rall.

² Bēné'el pudērē guiahia parē guë nibē'ahia grētē' ra mēnē narēta' lu guë'dchiliu, nu iurne' napa derechē guëdēa vidē sin fin parē mēnē nabēné'el parē na.

³ Parē gapē ra mēnē vidē sin fin, napē quē gunguë bē'a rall lē'ēl nu napē quē gunguë bē'a rall na. Nahia shínil nabēshé'ldēl lu guë'dchiliu. Sulē lē'ēl nal Dios verdadērē.

⁴ 'Siemprē bēluá'ahia lu ra mēnē llēru'bē na pudērē shtēnēl. Bēna gan grētē' dchi'ni nabēné'el guna.

⁵ Bē'nē honrar na culá'nil ziquë antsē lē'ē guë'dchiliu cueshtë, quëbezēnúa lē'ēl.

⁶ 'Grē ra mēnē nagulēl ladi ra mēnē shtë guë'dchiliu, bēné'el lē'ē rall parē na; na rall shmēna. Bēluá'ahia lu rai' pudērē shtēnēl nu bēzu'bē diaguë rai' diza'quē shtēnēl.

⁷ Iurne' rdē'ē rall cuendē de quē pudērē nanapa, bēné'el guiahia.

⁸ Grē ra di'dzē naguní'il lua, biadi'dza lu rai' nu bē'nē rai' recibir ra di'dzē ni. Hia gualdí ldu'u rai' de verdá de quē bēshé'ldēl na lu guë'dchiliu. Nanē rai' zelda por ordē shtēnēl.

⁹ 'Na runa ruëguë por lē'ē rai' iurne'. Adē rúnēdia'a ruëguë por ra mēnē shtë guë'dchiliu sino por ra mēnē nabēné'el parē na purquë shtēnēl lē'ē rai'.

¹⁰ Grē ra mēnē ni nashtēnēl nu na rai' shtēna. Por lē'ē rai' zihani mēnē guná rall pudērē shtēna.

¹¹ 'Na adē guëá'nēdia'a lu guë'dchiliu, perē lē'ē rai' sí, guëa'nē rai' lu guë'dchiliu. Hia lē'ē na gueldē guëzēa catē quërēldēl. Santo nal, nia Dadē. Gupē lē'ē rai' con pudērē shtēnēl grē ra nabēné'el parē na parē gac rai' unidē ziquë lē'ēl nu na unidē na hia'a.

¹² Iurē quëbezēnúa lē'ē nabēné'el parē na, gupa lē'ē rai'. Ni tubi adē chu bēnitidi'i sino el quē nagulē parē gac condenadēl. Zni guquin parē gac cumplir naná escritē la'ni Sagradas Escrituras de lē'ēl.

¹³ 'Iurne' Dadē, mērē gueldē guëzēa catē quëbēzēl perē mientras zugá'ahia stúpē'nē lu guë'dchiliu, rnia'a lul grē ra cusē rē', guini naná guëquë diaguë di'dzē rē'. Guëquitē ldu'u rai'; mizmē lēgrē nanapa gapē rai' guëdubi tiempē.

¹⁴ Na bēluá'ahia diza'quē shtēnēl lu rai' perē ra mēnē shtë guë'dchiliu, adē rna zá'quëdi'i rall lu rai'. Grē rai' nabēquë diaguë shtí'dzēl, adē na rai' ziquë mēnē shtë

gué'dchiliu; igual ziqué na, adé rianáldèdi'rai' tèchi ra cusé shtë gué'dchiliu.

¹⁵ Adé rná'bèdia'a, Dadé, de què guègul lè'è rai' lu gué'dchiliu, sino rac shtua'a gápèl lè'è rai' lu ra cusé shtë mèdzabè.

¹⁶ Cumé ziqué na, adé nádia'a mènè shtë gué'dchiliu, nu lè'è rai' adé nádi'rai' mènè shtë gué'dchiliu.

¹⁷ Por shti'dzèl bè'nè gac rai' santu parè lè'èl. Grè diza'què shtë'nèl na verdá.

¹⁸ Cumé ziqué bëshé'ldèl na lu ra mènè shtë gué'dchiliu, zní zac bëshé'lda lè'è rai' lu ra mènè shtë gué'dchiliu. Guèni'inú rai' shti'dzèl lu rall.

¹⁹ Quèhuna apartar mizmè na parè bien shtë rai' tè gac rai' completamente entregadè lu voluntá shtë'nèl. Gac cumprir ndè'è, Dadé, por shti'dzèl naná verdá.

²⁰ 'Perè adé rná'bèdia'a sulamèntè por lè'è rai', sino también por grètè' natsaldí ldu'i shti'dza iurè guadi'dzè rai' diza'què.

²¹ Grètè' ra mènè ni natsaldí ldu'i shti'dza, quèhuna ruèguè gac rai' unidè, Dadé. Gápè rai' tubsè llgabè ziqué na hia'a unidè nu nadápa'a mizmè llgabè. Bè'nè compa'ni lè'è rai' parè gac rai' unidè con lè'è hia'a, Dadé, parè ra mènè shtë gué'dchiliu, gac bè'a rall lè'èl bëshé'ldèl na.

²² Lè'è dereché nu pudèrè nabènè'el parè na, bédè'èhia parè lè'è rai' parè gac rai' unidè ziqué lè'è hia'a na hia'a unidè.

²³ Ziqué quèbezè'nú lè'è rai' nu quèbezè'nul na, zní rac shtua'a gac rall unidè completamente con lè'è hia'a parè ra mènè shtë gué'dchiliu, guèdè'è rall cuendè lè'èl bëshé'ldèl na nu guèdè'è rall cuendè de què rac shtú'ul lè'è rall mizmè manèrè ziqué rac shtú'ul na.

²⁴ 'Dadé lè'èl bènè'el grètè' ndè'è, nu rac shtua'a de què catè quèbèzèl nu zac lè'è rai' cuezè rai'. Rac shtua'a catè nezè guèquèrela nu lè'è rai' guèquèrelè rai' tè parè guè'ná rai' lugar za'què lu gube'e. Guè'ná rai' pudèrè nabènè'el purqué nalè rac shtú'ul na antsè lè'è gué'dchiliu cueshtë.

²⁵ Dadé, lè'èl rúnèl bien guèdubi tiempè perè ra mènè shtë gué'dchiliu, adé runguè bè'adi'i rall lè'èl, perè na sí, runguè bè'ahia lè'èl nu lè'è ra nagualdí ldu'i lè'èl, rdè'è rai' cuendè de què lè'èl bëshé'ldèl na.

²⁶ Bèluá'ahia lè'è rai' parè gunguè bè'a rai' chu nal, nu todavía tsagla'guè guèluá'aru'uhia lè'è rai' parè gac shtu'u rai' sa' rai' ziqué rac shtú'ul na; mizmè amor shtëna gapè rai' la'ni ldu'u rai' parè sa' rai'.

mè parè zia'a rai' stubi ladè rua' tubi rugi guèè'gu nalè Cedrón. Nga'li naquè tubi lahuertè, nu guatè'nú Jesús ra shini gusè'dè mè.

² Nu Judas, lè'è naná rac shtu'u gúnèll intriegu Jesús, nanèll lugar ni purqué zihani vèsè guanú Jesús lè'è rai' ndè. Nu nga'li rdéá rai' antsè.

³ Zni bè'nè Judas; bèdchínill con tubi shcua'a mènè con bèldá guèshiágd'u. Ra jèfè shtë ra bëshuzi con ra fariseo bëshé'ldè rall lè'è mènè ni. Nua'a rall lintèrnè nu grèaguè parè guèzianí. Nua'a rall spadè.

⁴ Hia rac bè'a Jesús grètè' lo què nanagac; iurní bèru'u mè ladi ra shmènè mè nu guni'i mè lu ra mènè:

—ZChu rguili tè?

⁵ Lè'è rall bè'quebi:

—Rguili na'a Jesús de Nazaret.

Jesús guni'i iurní:

—Na ndè'è.

Lè'è Judas nabè'nè intriegu Jesús, zugá'all con ra mènè ni.

⁶ Iurè lè'è Jesús guni'i: "Na ndè'è", iurní bèazè guetè rall nu galaguè rall lu guiu'u.

⁷ Iurní guni'i mè stubi:

—ZChull rguili tè?

Lè'è rall guni'i rall:

—Jesús de Nazaret.

⁸ Jesús repi lu rall iurní:

—Hia gunia'a lu tè de què na ndè'è. Si talè rguili tè na, gulè bène'e sí, tè parè guzèá ra shmèna.

⁹ Zni gac parè gac cumprir di'dzè naguni'i Jesús antsè: "Grètè' el què nabènè'el parè na, ni tubi adé gunitidia'a".

¹⁰ Iurní lè'è Simón Pedro nápi' tubi spadè; gulúhi' spadè nu bèchúgui' diaguè ladè ldi tubi naná lè Malco. Malco na muzè shtë jèfè shtë ra bëshuzi.

¹¹ Perè Jesús repi lu Pedro:

—Bèguèu' spadè shtë'nèl shlugarin. Si talè según voluntá shtë Shtada zè'dè parè sac zia, napè què guna cumprírin.

Guanú rall Jesús lu bëshuzi más narnibè'a (Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Iurní lè'è ra mènè con comandante shtë ra soliar nabèshe'ldè contrari shtë Jesús, guna'zi rall lè'è mè parè gua'a rall lè'è mè prèsi. Bèldi'bi rall guia'a mè.

¹³ Lueguè bia'a rall lè'è mè lu Anás naná suègrè Caifás. Izè ni Caifás gac bëshuzi namás narnibè'a.

¹⁴ Caifás rè' mizmè naguni'i lu ra mè israelitè: "Más mejurè parè lè'è hia'a gati tubsè nguui què guèdubi naciuni tsalú".

Pedro zu rualdè'a lidchi Anás

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Simón Pedro con stubi ra poshtë, guanaldè rai' lè'è Jesús. Lè'è stubi poshtë ni na el què nanè Caifás naná bëshuzi namás

18

Guna'zi ra mènè mal lè'è Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Despuès de gualú biadi'dzè Jesús ra di'dzè rè', bèru'u mè con ra shini gusè'dè

narnibë'a. Guatënú poshtë ni Jesús rualdëa' lidhchi Anás.

¹⁶ Pedro bëa'në fuërë rua' puertë shtë nezë. Iurní bëru'u lë'ë poshtë nananë lë'ë jëfë shtë ra bëshuzi. Lë'ë poshtë ni guchi lu na'a narapë rua' puertë parë tsuté Pedro.

¹⁷ Iurní lë'ë na'a guna'bë dí'dzëll lu Pedro: —¿Pë nu lë'ël nal shmënë nguui rë'?

Pedro bëquebi:

—Aqüedi'i, nádia'a shmënë nguui ni.

¹⁸ Cumë nalë naldë dzë ni, ra muzë con ra soliar bëntsa'u tubi guërdë të parë bëcuc'e rall gui'i të guëdzë'ë rall. Nu zac Pedro zuga'a con lë'ë rall. Quëtsë'ë Pedro rua' gui'i.

Guna'bë dí'dzë Anás lu Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Lë'ë Anás, tubi jëfë shtë ra bëshuzi, guzublú guna'bë dí'dzëll lu Jesús shcuendë ra shini gusë'dë më nu pë ldai' rlua'a më.

²⁰ Repi Jesús:

—Na biadi'dza delantë lu grë mënë. Bëluá'ahia la'ni ra iádu'u nu hashtë iádu'u ru'bë, grëtë' lugar catë rdëá ra mënë israelitë. Ni tubi cusë adë guni'idia'a naga'chi.

²¹ ¿Pëzielú rna'bë dí'dzëll lua pë cusë bëluá'ahia? Gulë guna'bë dí'dzë lu ra mënë nabini shti'dza. Nanë rall ldai' lo quë bëluá'ahia.

²² Iurë lë'ë Jesús guni'i zndë'ë, tubi soliar shtë iádu'u nazuga'a guëlladchi, gulubëll lu më nu guni'ill:

—¿Pë zni'i rquëbil lu jëfë shtë ra bëshuzi?

²³ Jesús repi:

—Si talë gunia'a mal, bëlua'a nia pë mal bëna perë si talë gunia'a verdá ¿pëzielú gulubël lua?

²⁴ Iurní lë'ë Anás bëshe'ldë lë'ë më lu Caifás. Li'bi guia'a më. Caifás na bëshuzi narnibë'a más entrë grë ra bëshuzi.

Pedro guni'i lu ra mënë de quë adë guënëdi'i lë'ë Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.66-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Perë Pedro tsagla'guë quëgtsë'ëi' rua' gui'i con ra mënë. Iurní guchi ra mënë:

—¿Pë nul lë'ël nal shmënë Jesús?

Pedro bë'në negar; guni'i':

—Aqüedi'i, nádia'a shmënë Jesús.

²⁶ Iurní guna'bë dí'dzë tubi muzë shtë Caifás, muzë ni nall shfamili shtë nguui nabëchugüë Pedro diágui'. Guni'i muzë ni lu Pedro:

—¿Pë nul lë'ël gunahia la'ni lahuertë con Jesús?

²⁷ Pedro bë'në negar stubi. Mizmë iurní bëllidhí tubi gay.

Jesús zuga'a lu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Iurní bia'a rall Jesús lu palaci catë gunë gubernadurë juzguë. Hia ze'dë grëgue'lë iurní. Ra contrari shtë Jesús adë guatëdi'i rall la'ni palaci parë guëa'në rall limpi según custumbrë religiuse shtë rall. Zni nanú permisi gau rall shtse shtë Pascu.

²⁹ Por ni Pilato bëru'u parë guagní'ill lu rall:

—¿Pë mal bë'në hiumberë rë'?

³⁰ Guni'i rall:

—Si talë nádi'ill hiumberë mal, adë chu guëdë'nëdi'i intriegu lë'ëll.

³¹ Iurní Pilato repi:

—Gulë bia'a lë'ëll mizmë lë'ë të nu gulë bë'në juzguë lë'ëll según narni'i lëy shtë të.

Ra contrari shtë Jesús bëquebi:

—Perë lë'ë na'a nápëdi'i na'a derechë parë guëdini na'a ni tubi mënë gátill.

³² Zni guc parë gac cumpliri shti'dzë Jesús naguni'i más antsë parë gac bë'a rall lla mudë gati më.

³³ Iurní Pilato bëabrí guatë la'ni palaci; iurní guná'bëll lë'ë Jesús nu guni'i Pilato:

—¿Pë lë'ël nal Rëy shtë ra më israelitë?

³⁴ Jesús repi:

—¿Pë ni rna'bë dí'dzëll por shcuendë lu nu chu stubi guni'i lul chu nahia?

³⁵ Pilato guni'i:

—Nádia'a më israelitë. Mizmë mënë sa'l con ra jëfë shtë ra bëshuzi, bë'në rall intriegu lë'ël lua ziquë tubi më mal. Guni'i lua pë mal bë'nëll.

³⁶ Guni'i më:

—Nahia Rëy shtë gubernë nanádi'i ziquë gubernë shtë guë'dchiliu. Si talë gubernë shtëna niac ziquë gubernë shtë guë'dchiliu, pues niadildi shmëna parë gáquëdi'i intriegu na guia'a ra më israelitë. Perë iurne' rnia'a lul de quë rnibë'ahia; nahia Rëy perë lëdëdi'i rëy shtë guë'dchiliu.

³⁷ Iurní Pilato repi:

—Rní'il de quë nal tubi Rëy.

Jesús guni'i:

—Nahia Rëy ziquë quëgní'il, parë ni gula lu guë'dchiliu. Zelda lu guë'dchiliu parë guadi'dza verdá. Grëtë' el quë narac shtu'u guini verdá, ni rdë'ë rall cuendë shti'dza.

³⁸ Pilato repi:

—¿Pë runë cuntienë dí'dzë, verdá?

Guni'i mënë gati Jesús

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Despuës de gualú guna'bë dí'dzë Pilato dí'dzë rë', bëru'tull stubi parë guadi'dzënull ra contrari shtë Jesús. Guni'i Pilato:

—Ni tubi delitë adë rdzëlëdia'a shtë nguui rë'

³⁹ perë ziquë tubi custumbrë, guëdë'a libertá tubi pësi la'ni dzë laní shtë Pascu. ¿Sëldahia Jesús rëy shtë të, u pë rni'i të?

⁴⁰ Iurní grë ra mënë gurushtia rall:

—Adë rldá'adi'il Jesús; bédë'ë libertá parë Barrabás.

Barrabás na tubi nguba'në, tubi më dushë.

19

¹ Iurní lë'ë Pilato gunibë'a guanú Jesús galné con chicuti.

² Ra sultadë bëntsa'u rall tubi coronë guitsë nu gulú rallin guëc Jesús nu bëgacu rall lë'ë më tubi lari color guindë.

³ Lueguë guabi'guë rall lu më; bë'në rall burnë. Guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë ra më israelitë.

Gulubë rall lë'ë më.

⁴ Iurní Pilato bëabrill; bërú'ull nu répill lu ra mënë:

—Gulë guná, rguhia nguii rë' delantë lu të parë guëdë'ë të cuendë de quë adë rdzëlëdia'a ni tubi delitë parë lë'ëll.

⁵ Iurní bëru'u Jesús con coronë guitsë zubë guëc më nu nacu më tubi lari color guindë. Iurní Pilato repi:

—Lë'ë nguii ndë'ë.

⁶ Iurë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra soliar shtë iádu'u, guná rall lë'ë më, guzublú gurushtíá; guni'i rall:

—Quëll lu cruz. Quëll lu cruz.

Pilato guni'i:

—Gulë bia'a lë'ëll nu gulë bëquë'ë lë'ëll lu cruz purquë adë rdzëlëdia'a ni tubi delitë nabë'nëll.

⁷ Perë ra contrari shtë më bëquebi rall:

—Lë'ë na'a napë na'a tubi lëy; según lëy shtë na'a rni'in de quë gati mënë ni purquë guni'll nall shini Dios.

⁸ Iurë Pilato bini zndë'ë, másru'u bëdzëbëll.

⁹ Iurní bëu'll stubi la'ni palaci nu guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—¿Chu mënë!?

Perë Jesús adë bëquëbidi'i'!

¹⁰ Iurní repi Pilato:

—¿Pë adë guëquëbidi'il lua chu mënë!? ¿Ni mudë adë guënëdi'il napa pudërë parë guna crucificar lë'ëll nu zac napa pudërë parë guënhia libertá lë'ëll?

¹¹ Jesús guni'i:

—Ni tubi pudërë nápëdi'il parë na si talë Dios adë bené'edi'i' pudërë. Por ni rnia'a lul de quë ra nabë'në intriegu na lul, ni napë mayurë duldë. Na rall más pecadurë quë lë'ëll.

¹² Dizedë iurní Pilato gudíllil manërë parë guëdë'ëll libertá lë'ë Jesús, perë ra contrari shtë më gurushtíá rall:

—Si talë guëldá'al nguii rë', nádi'il amigu shtë rëy César, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Cualquier el quë nagac rëy, ni quëhúnëll cuntrë gobiernë shtë César.

¹³ Iurë bini Pilato dí'dzë rë', gunibë'all guëru'u Jesús lugar ni nu Pilato guzúbëll lu

tribunal shtënell, lugar naná lë Gabata con dizë hebreo. Lë ni runë cuntienë, Empe-drado, lugar catë nanú pisë shtë cemëntë.

¹⁴ Guc visperë shtë Pascu, iurë bë'në mënë preparar laní. Mizmë dzë ziquë guërudë dzë, iurní Pilato guni'i lu ra contrari shtë Jesús:

—Ndë'ë na rëy shtënë të.

¹⁵ Lë'ë rall gurushtíá rall; guni'i rall:

—Gátill, gátill, quëll lu cruz.

Pilato guni'i:

—¿Ni mudë guna crucificar rëy shtënë të?

Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi bëquebi rall:

—Lë'ë na'a sulë tubsë rëy napë na'a.

Nall rëy César, el quë narnibë'a más la'ni guë'dchiliu.

¹⁶ Con ndë'ë Pilato bë'nëll intriegu lë'ë Jesús lu rall parë gati më lu cruz. Bia'a rall lë'ë më de ndë.

Cuë më lu cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ Nua'a më cruz. Zia'anú rall lë'ë më lugar nalë Calavera, di'dzë hebreo lëhin Gólgota.

¹⁸ Nga'li bë'në rall crucificar lë'ë më con chupë mënë mal, tubi rall cadë tubi cu', hia lë'ë Jesús guëláu.

¹⁹ Pilato bëquë'ë tubi letrërë narni'i: "Jesús de Nazaret, rëy shtë naciuni Israel". Quë letrërë guëc cruz.

²⁰ Cantidá mënë narëta' ndë, bi'ldi rall letrërë ni purquë lugar catë cuë më lu cruz naquë guëlladchi rua' ciudá Jerusalén. Lë'ë letrërë ni naescritë con dizë hebreo, nu dizë griego, nu dizë latín.

²¹ Ra jëfë shtë ra bëshuzi guni'i rall lu Pilato:

—Adë rquë'ëdi'il "Rëy shtë naciuni Israel" sino más bien bëquë'ë lo quë naguni'll: "Nahia Rëy shtë naciuni Israel".

²² Perë Pilato bëquebi:

—Lo quë nabëquëa'a, zni guëa'nin.

²³ Despuësë lë'ë ra sultadë bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz, iurní bëtëá rall shabë më nu gudí'dzë rall lari ni. Gulú rallin tapë ldë, tubi ldëgahin parë cadë tubi sultadë. Iurní guna'zi rall lari capë. Nahin tubi lari mantë, lari intë're de tubsë hili.

²⁴ Ra sultadë guni'i rall lu sa' rall:

—Adë chun guëché'zëdi'in; más mejurë guëdchíta'a guë'ë dado të parë nia'a chun gunë gan lari rë'.

Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Gudi'dzë rall shaba, perë stubi ldëhin gudchitë rall guë'ë dado".

²⁵ Zndë bë'në ra sultadë rumanë.

Guëa' cruz shtë Jesús quëbezë shni'a më nu quëbezë béldi' lë María naná tse'lë Cleofas. Nu quëbezë María Magdalena guëa' cruz.

26 Iurë Jesús guná më lu shni'a më, zugá'ai' cula'ni poshtë namás rac shtu'u më, repi më lu shni'a më:

—Nanë, lë'ë shíni' ni'i. Gápi' lë'ël.

27 Nu guni'i më lu poshtë ni:

—Lë'ë shní'al ni'i.

Dizdë iurní lë'ë poshtë ni bé'ni' recibir lë'ë María lidchi poshtë.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

28 Despuësë de ndë'ë, cumë Jesús rac bë'a më de quë grëtë' guc cumplir nu parë gac cumplir la'ni Sagradas Escrituras, guni'i më:

—Rbidcha.

29 Nga'li zuga'a tubi mbluri gadzë vini hi'. Iurní guna'zi ra suldadë tubi spongë; bëga'dzë rallin con vini nu bëzu'bë rall spongë ni guëc tubi hiaguë shtë hisopo. Iurní bédchi'guë rallin rua' Jesús.

30 Jesús gudchi më guëc spongë ni, Bii' më vini; iurní guni'i më:

—Grëtë' guc cumplir.

Iurní bërë'ngu më nu bé'ni' intriegu espíritu shtëhi' lu Dios.

Tubi suldadë bëquë'ë lansë cula'ni Jesús

31 Stubi dzë antsë gac laní, dzë narzi'i ldu'u mënë, ra mënë israelitë adë nédi'i rall guëa'në ra cuerpë lu cruz parë dzë narzi'i ldu'u mënë, pues dzë ni na dzë descansë nu nalë laní ru'bë na. Nu na dzë delicadë. Por ni guna'bë rall lu Pilato parë quitsu suldadë guëa' ra naquë lu cruz parë gati rall nu tsabús cuerpë shtë rall lu cruz.

32 Iurní ra suldadë bédchini rall guëa' cruz. Gudítsu rall guëa' primërë naquënú më lu cruz. Nu gudítsu rall guëa' stubi naquë stubi cu'.

33 Perë guabi'guë rall lu Jesús; guná rall hia guti më. Por ni adë gudítsudi'i rall guëa' më.

34 Perë tubi suldadë bëquë'ëll lansë cula'ni më. Iurní bëru'u rënë con nisë.

35 El quë naruadi'dzë ndë'ë gunall nu rní'll verdá nu rac bë'all de quë verdá ru-adí'dzëll tē parë lë'ë tē tsaldí ldu'u tē zndë'ë

36 purquë zndë'ë guzac parë gac cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Adë gudítsudi'i rall ni tubi ba'cu shtëni'".

37 Nu stubi partë shtë Escrituras rní'i: "Guëbi'a rall lu el quë nabëquë'ë rall lansë".

Jesús bëga'chi

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Despuësë de gualú grëtë' ndë'ë, José më guë'dchi Arimatea, guagná'bëll permisi lu Pilato parë guá'all cuerpë shtë Jesús tē tsacá'chill lë'ë më. José guc tubi shmënë më perë aunquë nilë naga'chi purquë rdzëbëi' lu ra contrari shtë Jesús. Pilato bédë'ë permisi; iurní bia'a José cuerpë shtënë më.

39 Nu zac Nicodemo, el quë naguagná lë'ë më gue'lë, bédchinínú Nicodemo con nanutsë mirra nu áloes cumë cincuenta kilo nuá'all.

40 Zni lë'ë José con Nicodemo bia'a rall cuerpë shtë Jesús. Bëtu'bi rall lë'ë më tubi ldë lari naquichi con mizmë naguctsa'u nisë nashi nanutsë según custumbrë shtë ra më israelitë napë quë guëga'chi tubi tégulë.

41 Lugar ni catë bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz, nga'li naquë tubi lahuertë. Mizmë la'ni lahuertë ni naquë tubi ba'a catë ni tubi la'di chu bëgá'chidi'i.

42 Nga'li bëca'chi rai' cuerpë shtë Jesús purquë lë'ë ba'a ni naquë guëlladchi, nu dzë descansë hia bëga'a.

20

Guashtë më ladi ra tégulë

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

1 Primërë dzë shtë llmalë María Magdalena gua rua' ba'a. Tumpranë nianá rru'u nacahi gunáhi' hiadë nídi'i guë'ë nada'u rua' ba'a.

2 Iurní guagllu'në María catë zúga'a Simón Pedro con lë'ë poshtë namás rac shtu'u Jesús. Guni'i María:

—Bia'a mënë shcuerpë Dadë Jesús catë bëgá'chi'; adë chu guënëdi'i catë guaca'chi ra mënë shcuérpi'.

3 Iurní Pedro con stubi poshtë bëru'u rai'. Gua rai' rua' ba'a.

4 Guërupë rai' ziaagllu'në rai' juntë perë lë'ë stubi poshtë gudchibëllú lu Pedro; bédchini' guëllútë' lë'í' rua' ba'a.

5 Iurní bëa'chi' nu gunáhi' lu lari liensë nanaga'a nga'li perë adë guatédi'i'.

6 Despuësë Simón Pedro bédchini tēchi poshtë ni. Iurní Pedro guatēhi' la'ni ba'a, nu zac lë'í' gunáhi' lu lari liensë; za'quë za'quë nē'achi dchi'bin shlugarin.

7 Nu guná Pedro lari naquichi nabëlli' guëc Jesús; adë dchi'bin juntë sino tubi ladë nē'achi dchi'bin.

8 Iurní poshtë nabédchini primërë, guatēhi' nu gunáhi'. Gualdí ldu'í' guashtë Jesús ladi ra tégulë.

9 Perë todavia adë guasédi'i rai' Sagradas Escrituras de quë Jesús napë quë gac recusitári' ladi ra tégulë.

10 Iurní ra poshtë bëabré rai' lidchi rai'.

Jesús bëlu'alú lu María Magdalena

(Mr. 16.9-11)

11 María Magdalena bëa'ni' tēchi fuërë rua' ba'a. Rú'ni' cula'ni ba'a. Mientras quéhú'ni', iurní bëa'chi' parë guënëhi' la'ni ba'a.

12 Gunáhi' chupë ianglë zuga'a; nacu rai' lari naquichi. Zúbëga'a ra ianglë ni; tubi zúbëga'a nezë guëc catë bëga'chi Jesús. Stubi zúbëga'a nezë guëa' catë bëga'chi më.

13 Lë'è ra ianglë guni'i rai' lu María:

—Nanë, ¿pëzielú rú'nël?

Lë'i' bëquebi:

—Purquë bia'a ra mënë lë'è Dadë Jesús, perë adë chu guënë'edi'i rsnë ca nezë guaca'chi ra mënë lë'i'.

14 Niá'asë gualú guni'i María zni, bédchigrëhi' lúhi' nezë téchi'; gunáhi' lu Jesús. Lë'è më zuga'a më nga'li perë adë rdë'èdi'i María cuendë de quë lë'è Jesús ni.

15 Iurní Jesús guna'bë dí'dzi' lu María:

—Nanë, ¿pëzielú rú'nël? ¿Chull rguúil?

María rúni' llgabë de quë aquë narapë lahuertë ni quëgni'i. Iurní répi' lu mënë ni:

—Si talë lë'èl biá'al cuerpë shtë Jesús, guni'i lua ca nezë guacá'chil lë'i' tã parë tsagliá shcuérpi'.

16 Jesús repi:

—María.

Lë'è María bédchigrëhi' nu guni'i' con dizë hebreo:

—Raboni. (Di'dzë ni runë cuntienë, Mësë.)

17 Jesús repi:

—Adë cué'zëdi'il na purquë la'di tsépidia'a catë quëbezë Shtada, perë tsagni'il lu ra los de más bëcha de quë lë'è na tsepia catë quërelde Shtada nu Shtádëga'a tã también. Tsepia catë quërelde Dios shtëna nu Dios shtënë tã.

18 Iurní lë'è María Magdalena guaguëni' visi lu ra shini gusë'dë më de quë lë'i' gunáhi' lu Dadë Jesús nu lë'è më guni'i grë ra cusë rë'.

Jesús bëlua'alú lu ra shini gusë'dë më

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Mizmë dzë ni na primërë dzë shtë lmalë; hia riu' gue'lë; ra poshtë rdëá rai' nga'li. Në'au rua' hiu'u dchidchi'chi purquë rdzëbë rai' contrari shtë Jesús. Iurní Jesús bëlua'alú lu rai' la'ni hiu'u. Guzú më guéláu catë rëta' rai' nu guni'i më:

—Gulë cuedchí ldu'u tã.

20 Despuësë de gualú guni'i më, iurní bëlua'a më guia'a më con cula'ni më catë gua clavë nu lansë. Iurní bëquitë ldu'u rai'; guná rai' lu Jesús.

21 Lueguë Jesús repi lu rai' stubi:

—Gulë cuedchí ldu'u tã. Cumë ziquë Dadë bëshë'ldi' na, zni guëshe'lda lë'è tã. Guëni'i tã lu ra mënë shti'dza.

22 Iurní bëca'a mbë më nu repi më:

—Gulë bë'në recibir Espiritu Santo.

23 Napë tã derechë; guëni'i tã chu bë'në më perdunë, nu chu bë'nëdi'i më perdunë.

Adë gualdidi' ldu'u Tomás shti'dzë ra poshtë

24 Tomás, tubi de lë'è ra poshtë narni'i ra mënë Cuachi, adë nídi'i' nga'li iurë lë'è Jesús bëlua'alú lu ra poshtë.

25 Los de más ra poshtë guni'i rai' lu Tomás:

—Guná na'ua lu Dadë Jesús.

Perë Tomás repi:

—Si talë adë guënëadia'a catë gua lansë cula'ni më nu guëgutëa shcuëna lugar shtë clavë nu cutëa guiahia culá'ni', hashtë iurní tsaldí ldu'a'a guashtë më ladi ra tégulë.

26 Bëdza'guë lmalë despuësë gudëdë ni, ra poshtë rëta' rai' stubi nacubi hiu'u ni. Dzë ni zuga'a Tomás con lë'è rai'. Iurní aunquë nilë në'au rua' hiu'u dchidchi'chi, Jesús bëlua'alú lu rai' nu guzú më guéláu catë rëta' rai'. Guni'i më:

—Gulë cuedchí ldu'u tã.

27 Nu guni'i më lu Tomás:

—Bëtia'a shcuënë'l lu guiahia nu gude'enú guiá'al; bëtia'a guiá'al culania. Adë rní'idi'il la'ni ldú'ul de quë adë guashtëdia'a ladi ra tégulë sino tsaldí ldú'ul nabania.

28 Bëquebi Tomás iurní:

—Lë'èl nal Dadë shtëna. Lë'èl nal Dios shtëna.

29 Jesús repi:

—Tomás, iurnë sí, rialdí ldú'ul purquë gunal lua perë más dichusë el quë naganádi'i lua perë rialdí ldu'u rall na.

Pëzielú guctsa'u librë rë'

30 Jesús bë'në másru'u cantidá ra cusë ru'bë nu milagrë lu ra shini gusë'dë më, cusë ni adë bëquë'edia'a la'ni librë rë'.

31 Perë ndë'è bëquëa'a tã parë tsaldí ldu'u tã Jesús de quë na më Cristo, shini Dios. Si talë tsaldí ldu'u tã shti'dzë Jesucristo, guëne'e më vidë sin fin parë lë'è tã.

21

Jesús bëlua'alú lu gadchi ra poshtë

1 Despuësë de ndë'è, Jesús bëlua'alú lu ra shini gusë'dë më stubi vueltë. Zuga'a më rua' nisë nalë Tiberias. Zni guc iurë bëlua'alú më lu rai'.

2 Bëdëá ra poshtë, Simón Pedro con Tomás, el quë narni'i rai' Cuachi. Zuga'a Natanael naná më Caná shtë Galilea nu zuga'a ra shini Zebedeo nu chupë de los de más shini gusë'dë më.

3 Iurní Simón Pedro guni'i lu rai':

—Tsagna'zia mbeldë.

Lë'è rai' guni'i rai':

—Nu zac lë'è na'ua guëzë na'ua.

Iurní bëpi' rai' la'ni barcu, perë gue'lë ni adë chu mbeldë guná'zidi' rai'.

4 Hia iurë ze'dë grëgue'lë, Jesús bëlua'alú lu rai' rua' nisë perë ra shini gusë'dë më adë bédë'edi'i rai' cuendë de quë lë'è më ni.

5 Iurní repi më:

—Lë'è tã narac shtua'a, ¿pë adë chu mbeldë guna'zi tã?

Lë'è rai' bëquebi rai':

—Ni túbidi'í.

⁶ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—Gulë bëtia'a guë'shu shtënë të ladë ldi cula'ni barcu; iurní guëna'zi të mbeldë.

Zni bë'në rai'. Despuësë adë bë'nëdi'i rai' gan niagú rai' guë'shu mbeldë la'ni nisë tantë zihani mbeldë nanú la'ni.

⁷ Iurní lë'ë poshtë naguc shtu'u Jesús más, guni'i lu Pedro:

—Lë'ë Dadë Jesús ndë.

Niá'asë gualú bini Pedro de quë lë'ë Dadë Jesús ni, iurní gúti' shabë purquë bëru'u lari iurë guagná'zi' mbeldë. Iurní bëldá'ai' lë'i' la'ni nisë parë guëdchíni' guëlu lë'i' catë zuga'a më.

⁸ Los de más poshtë bëdchíni rai' rua' nisë con barcu. Nu quëshaguiú rai' guë'shu shtë mbeldë. Pues zuga'a ra poshtë ziquë tubi gahiu'a metro hashtë ca lu zu më.

⁹ Iurë lë'ë rai' bëdchíni rai' lu guiu'u, bëru'u rai' la'ni barcu nu guná rai' tubi guërdë dchi'bë tubi mbeldë lu gui'i. Guná rai' du'pë guetështildi.

¹⁰ Jesús guni'i:

—Gulë te'enu bëldá mbeldë naguër gualú bëga'a.

¹¹ Simón Pedro guë'pi la'ni barcu; iurní bëshaguiúhi' guë'shu hashtë rua' nisë catë na guiu'u. Gadzëtë'in mbeldë, purë ma ru'bë, ciento cincuenta y tres; perë aunquë nilë zihani ma, adë gurié'zidi'i guë'shu.

¹² Iurní guni'i më lu rai':

—Gulë te'e të gau të.

Ni tubi rai' adë cuëdi'i valurë niana'bë di'dzë chu na më purquë rac bë'a rai' lë'ë Dadë Jesús ni.

¹³ Iurní lë'ë Jesús guabi'guë më lu rai'. Guna'zi më guetështildi nu belë shtë mbeldë; bëdë'ë mëhin cua'a ra poshtë gau rai'.

¹⁴ Zndë guc natsunë vësë de quë lë'ë Jesús bëlua'alú më lu ra poshtë despuësë guashtë më ladi ra tégulë.

Jesús guni'i lu Pedro: "Gupë shmëna"

¹⁵ Despuësë gualú gudáu ra poshtë, Jesús guni'i lu Simón Pedro:

—Simón, shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na de verdá más quë los de más sa'l rac shtu'u rai' na?

Pedro bëquebi:

—Aha' Dadë, lë'ël nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Jesús repi:

—Pues iurne', gupë ra mënë narialdí ldu'i na, ra naná ziquë lli'li mitu'në.

¹⁶ Iurní bëabrí guna'bë di'dzë më nachupë:

—Simón shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na de verdá?

Pedro bëquebi:

—Aha' Dadë, nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Iurní repi më:

—Ne' gupë ra mënë narialdí ldu'i na. Na rall ziquë lli'li narqui'ni vëquërë.

¹⁷ Hia natsunë vësë guna'bë di'dzë më lu Pedro:

—Simón shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na?

Iurní tristë bëa'në ldu'u Pedro purquë hia bëhunë guna'bë di'dzë më lúhi', si rac shtu'u Pedro lë'ë më. Iurní guni'i Pedro:

—Lë'ël nanël grëtë' cusë. Nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Iurní repi më:

—Iurne' gupë ra lli'li shtëna, ra mënë nare'dë naldë na.

¹⁸ Guldia rnia'a lul, iurë gúquël sultërë, rácul shábël lo quë narni'i ldu'ul nu rial catë rac shtú'ul perë iurë lë'ël gú'shël, stubi mënë guëna'zi guí'al parë sël, nu stúbi' gunë compañi lë'ël parë gácul shábël, nu guá'ai' lë'ël catë adë nëdi'il tsal.

¹⁹ Zni guni'i më parë guëdë'ë hia'a cuendë lla mudë gati Pedro purquë por galguti shtë Pedro, gúni' guëluá'ai' llëru'bë na pudërë shtë Dios. Despuësë repi më:

—Guagla'guë bëzu'bë diaguë enseñansë shtëna.

Lë'ë poshtë namás guc shtu'u Jesús

²⁰ Iurní guná Pedro nezë tēchi'; ze'dë naldë lë'ë poshtë naguc shtu'u Jesús, mizmë poshtë el quë nagudaunú më nu nazubë cula'ni më lu shtse shtë Pascu, mizmë el quë naguni'i lu më: "Dadë, ¿chull gunë intriegu lë'ël?"

²¹ Iurë lë'ë Pedro guná lu poshtë ni, guna'bë di'dzë Pedro lu Jesús:

—Dadë, ¿pé gac poshtë rë'?

²² Jesús bëquebi:

—Si rac shtua'a guëbánil ndë'ë hashtë iurë guëabrá stubi, adë rúnëdi'i tucarë gac bë'al. Lë'ël guagla'guë bëzu'bë diaguë enseñansë shtëna.

²³ Iurní bërë'tsë di'dzë rë' ladi los de más bëchi sa' ra poshtë de quë adë gátidi'i poshtë ni, perë adë guní'di'i Jesús de quë adë gátidi'i poshtë ni, sino quë guni'i më: "Si talë na rac shtua'a de quë guëbáni' hashtë guëabrá stubi, adë rúnëdi'i tucarë gac bë'al".

²⁴ Ndë lo mizmë poshtë naquëhunë testificar grë ra cusë rë', nu më el quë nabëquë'ë la'ni librë rë'. Rdë'ë hia'a cuendë de quë verdá ruadí'dzi'. Grë ra poshtë rdë'ë rai' cuendë de quë verdá na grë ra di'dzë rë'.

²⁵ Nanú másru'u lo quë nabë'në Jesús. Si talë niaquë'ë por tubin, llua'ahia de quë ni parë guëdubi guë'dchiliu adë niáldëdi'i nabë librë lo quë naniactsa'u. Amén.

Ndë'ë bëntsa'u ra poshtë

Jesús guni'i guëdchini Espíritu Santo

¹ La'ni primëre libërë nabëquëa'a lu, Teófilo, bëquëa'a lo quë nabë'në Jesús nu lo quë nabëlua'a më dizdë nabëdchini më guë'dchiliu hashtë iurë be'pi më gube'e.

² Antsë güe'pi më gube'e gulezë më poshtë shtë më. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë Jesús parë guni'i më lu ra poshtë guadë dchi'ni nabëa'nënu rai'.

³ Tsana gudëdë guti Jesús, lo mizmë lë'ë më bëlua'alú më lu ra poshtë tal ziquësë nabani më. Nu durantë cuarenta dzë guagla'guë bëlua'alú më lu rai'. Zihani cusë bë'në më lu rai'. Biadi'dzënu më lë'ë rai' la mudë tsutë mëne nezë lu gube'e catë rribë'a Dios të gac salvar rall.

⁴ Iurë nianá zuga'anú Jesús lë'ë ra poshtë, guni'i më lu rai' adë guëru'udi'i rai' ciudá Jerusalén. Repi më:

—Gulë cuezë ndë'ë hashtë guëdchini Espíritu Santo ziquë guni'i Shtada lu të, purquë guni'i Shtada nu na gunia'a lu të, guëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të.

⁵ Verdá Juan Bautista bëchu'bë nís'i ra mëne con nisë perë la'ni sëbëldá dzë lë'ë më guëzunë më ldu'u të con pudërë shtë Espíritu Santo. Guëdchini më parë cuezënuhi' lë'ë të.

Jesús be'pi parë gube'e

⁶ Iurë zunú Jesús ra poshtë, guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, ¿pë hia bëga'a iurë parë guëcubi naciani Israel ziquë nahin antsë?

⁷ Perë Jesús repi lu rai'!

—Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të gac gaquin. Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të pë dzë Shtada gunë ra cusë rë' purquë niétiqë lë'ë më napë më cuendë pë tiempë guëcubin.

⁸ Perë iurë guëdchini Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të, lë'i' guëné'ei' pudërë parë gac të firmë; tsagní'ínú të ra mëne grë ra cusë naganá të bëna. Guëni'i të lu ra më Jerusalén nu guzia'a të regiuni shtë Judea nu regiuni shtë Samaria hashtë lúltimë guë'dchi catë rialú guë'dchiliu.

⁹ Iurë gualú biadi'dzënu Jesús ra poshtë, mientras rbi'a rai' lu më, be'pi më gube'e. Gunitilú më la'ni shcahi. Dizdë iurní adë gunádi'i rai' lu Jesús.

¹⁰ Nianá rbi'a ra poshtë nezë lu gube'e, be'pi Jesús. De repëntë guná rai' chupë ianglë zuga'a cula'ni rai'; nacu ianglë lari naquichi.

¹¹ Repi ianglë lu rai'!

—Lë'ë të më Galilea, ¿pëzielú rbi'a të lu gube'e? purquë Jesús naganá të be'pi lu gube'e, lo mizmë lë'ë më guëabrá stubi

vuelte tal ziquësë guná të be'pi më. Zni guëabrá më stubi.

Matías bë'u lugar shtë Judas

¹² Iurní bietë rai' lu dani nalë Olivos. Bëabrá rai' parë Jerusalén. Rëa'në Jerusalén guëlla' parë dani Olivos tubi distanci de tubi kilómetro.

¹³ Iurë bëdchini rai' Jerusalén, bëa rai' hiu'u catë quërelde rai'. Be'pi rai' hashtë guia'a segundë pisë catë na tubi cuartë ru'bë. Grë ra nabëagri lë rai': Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo Ilga'në Alfeo. Nu zuga'a Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy shtë Moisés. Tambiën zuga'a Judas shini Jacobo.

¹⁴ Grë ra më rë' bédëa rai' tubsë parë ruadi'dzënu rai' Dios. Nu ra bëchi Jesús nu María, shni'a më, bédëa rai' con sëbëldá ra na'a; bédëa rai' nga'li.

¹⁵ Dzë ni Pedro guasuldí guéláu ladi grë nazubëga'a ndë. Na rall ziquë tubi gahiu'a galdë mëne nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús. Guni'i Pedro lu rai'!

¹⁶ —Rnia'a lu të iurne' cumë ziquë bëcha, napë quë gac cumplir nabëquë'ë David. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë David tsana bëquë'ei' la'ni Sagradas Escrituras ra cusë nabë'në Judas purquë Judas guanull ra mëne parë guna'zi rall Jesús.

¹⁷ Guc Judas tubi sa' na'a iurë guzënu na'a lë'ë Jesús. Jesús gudili lë'ëll nu guquëll tubi shini gusë'dë më parë bë'nëll dchi'ni con lë'ë na'a,

¹⁸ perë bë'nëll duldë. Con dumí nabëtuu' Judas lë'ë Jesús, guasi'i ra mëne tubi ldë guuu'u lachi. Lo mizmë lugar ni galaguë Judas rguëc Judas. Nu gutsë lá'nill; bëru'u grë llëguëzi'all.

¹⁹ Ra më Jerusalén bini rall pë gac con Judas nu gululë rall lachi ni Acéldama según dzë shtëne rall. Rni'i rall, Lachi Catë Bellë'ë Rënë.

²⁰ Guni'i zac Pedro:

—Guc cumplir narni'i la'ni libërë Salmos. Rni'i libërë ni zndë'ë:

Guëa'nëgá lídchill,

nu adë guëdzëlédí' chu guëquërelde lídchill.

Guëdzëlë stubi naguëu' shlugarëll, tubi naganunë dichi'ni.

²¹ Ze'dë naldë ra nguii naquëhunë compa'ni lë'ë na'a lu guëdubi tiempë naguzënu na'a Dadë Jesús.

²² Ze'dë naldë rall dizdë nabëchu'bë nisë Juan lë'ë Jesús nu hashtë tsana lë'ë më be'pi gube'e. Rqui'ni guëdili hia'a stubi nguii; guëu' nguii ni shlugar Judas. Rqui'ni tubi naná testigu de quë guashtë Jesús ladi ra tégulë.

²³ Iurní gudili rai' chupë nguii naze'dë naldë lë'ë rai' dizdë naguzënu rai' Jesús.

Túbill lë José nu lëll Barsabás. Nu napë stubi lëll Justo; tsunë lëll. Stúbill lë Matías.

²⁴ Iurní grë rai' biadi'dzënú rai' Dios:

—Dadë, lë'èl nanëll lla na la'ni ldu'u grë nguii; por voluntá shtënëll bëlua'a guadë de chupë nguii rë' gáquëll poshtë; gúnëll shchí'níl con lë'è na'a

²⁵ purquë Judas bëniti. Bësëa'nëgall shchí'níl. Por duldë nabë'nëll, zëagzëll lugar shtënëll cashtigu. Gabildi bë'në tucaréll.

²⁶ Iurní gudchitë rai' guë'è dado nia'a chu guëru'unú poshtë. Bë'në tucaré Matías. Iurní lueguë bëu'll ladi ra poshtë parë bëzá rai' chi'bë chupë.

2

Tsana bédchini Espíritu Santo

¹ Tsana bédchini laní Pentecostés, grë ra poshtë nu ra narialdi ldu'i diza'quë, bédëá rall tubsë lugar.

² De repëntë bini rai' tubi ruidë nabëru'u nezë lu gube'e ziquë ridë tubi mbë dushë. Gubë guëdubi la'ni hiu'u catë zübë rai'.

³ Iurní bédchini llni guëc rai'. Cadë túbi' rlu'a'ain ziquë tubi be'lë cadë lë'è ra nazubë la'ni hiu'u.

⁴ Grë rai' bë'në recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rai' parë cuezënú më lë'è rai'. Espíritu Santo bëzunë ldu'u rai' nu bédë'ëi' pudërë të guadi'dzë rai' stubi dizë nadë ráquëdi'i rai'.

⁵ Dzë ni guquërelde zihani israelitë ciudá Jerusalén. Bédchini rall de grë naciuni shtë guë'dchiliu. Rialdi ldu'u rall shti'dzë Dios nu runë rall cumprir creenci shtë më'në israelitë.

⁶ Iurë bini rall ruidë nagu' nga'li, bédëá rall nu adë bédzélëdi'i rall pë nihunë rall purquë cadë lë'è rall bini rall dizë shtënë rall.

⁷ Nalë bédzëguë'è ldu'u rall. Guasë ldu'u rall; guni'i lu sa' rall:

—¿Pë lë'ëdi'i më Galilea grë ra ndë'è naquëadi'dzë?

⁸ ¿Lallë bë'në rall rac rall ruadi'dzë rall dizë shtë hia'a?

⁹ purquë ndë'è zë'pa'a zihani guë'dchi nu naciuni. Ndë'è ze'dë më'në shtënë Partia. Ze'dë më'në shtënë Media. Ze'dë më'në shtënë Elam. Ze'dë më'në shtënë Mesopotamia. Ze'dë më'në shtënë Judea. Ze'dë më'në shtënë Capadocia. Ze'dë më'në shtënë Ponto. Ze'dë më'në shtënë Asia.

¹⁰ Nu ze'dë më'në shtënë Frigia. Ze'dë ra më'në shtënë Panfilia nu Egipto. Ze'dë ra më'në lugar shtënë Africa narëa'në más zitu quë Cirene. Nu entrë lë'è hia'a nanú ra israelitë nanapë dereché ziquë më'në rumanë; quërelde rall ndë'è. Stubi shcu'a'a më'në gualdi ldu'u rall creenci shtënë ra israelitë.

¹¹ Tambiën nanú ra më'në naze'dë tubi dani nalë Creta nazubë la'ni nisëdu'u. Nu ze'dë ra më'në Arabia, perë grë hia'a rini hia'a quëadi'dzë ra më'në Galilea con dizë shtëna'a. Quëadi'dzë rall milagrë nu cusë za'quë nabë'në Dios parë ra më'në.

¹² Grëtë' më'në Jerusalén rdzëguë'è ldu'u rall; adë bédzélëdi'i rall pë gunë rall. Rni'i lu sa' rall:

—¿Pë runë cuntienë ra cusë rë'?

¹³ Perë stubi tantë rall bë'në rall burnë; guni'i rall:

—Rzuum'dchi ra tuntë rë'.

Lo quë naguni'i Pedro lu ra më'në

¹⁴ Iurní guasuldi Pedro con guëzá chi'bë tubi poshtë. Guni'i Pedro lu më'në; fuerhtë guni'i':

—Lë'è të më Judea nu grë ra më'në naquërelde Jerusalén, gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a lu të iurne' parë gac bë'a të.

¹⁵ Ni tubi na'a adë rzuum'dchidi'i na'a cumë ziquë runë të shgabë të. Nanë të ni tubi chu rzuum'dchidi'i rquë guë'è rsili.

¹⁶ Más ndë'è ra cusë naguná të iurne', bëquë'è Joel tiempë guahietë; bëquë'ëi' shcuendë lo quë naguër gac. Joel guni'i shti'dzë Dios zdë'è:

¹⁷ Lúltimë dzë guëshe'lda Espíritu Santo parë cuezënúhi' grë më'në narëta' lu guë'dchiliu.

Llga'në ra më'në nu shtsa'pë rall guadi'dzë rall shti'dza.

Lë'è rall guëná rall cusë naguër gac nu nagudëdë gac.

Nu mëgulë guëná rall cusë naguëni'i shca'ldë rall.

¹⁸ Dzë ni guëshe'lda Espíritu Santo parë cuezënúhi' nguii nu ra na'a narzu'bë diaguë shti'dza.

Guadi'dzë rall zihani cusë cumë ziquë guni'i ra shmuza guahietë.

¹⁹ Guia'a lu gube'e guëlu'ahia cusë natsasë ldu'u më'në, nu guetë lu guë'dchiliu guëshe'lda ra señi nadzë'bë cumë ziquë rënë, be'lë nu tsasë ra shcahi cumë ziquë gushë.

²⁰ Guë'au lu ngubidzë guëcahi.

Nu mbehu guëac ziquë na rënë, antsë guëdchini më.

Dzë ni guëdchini më con llëru'bë pudërë nu llni shtënë më.

²¹ Nu grë ra më'në narna'bë lu më, gac salvar rall.

²² Lë'è të më israelitë, gulë bëquë diaguë iurne' lo quë narnia'a lu të. Dios bë'në zihani milagrë lu guë'dchiliu. Bë'në më cusë ru'bë por Jesús, më Nazaret, parë guëná të nu parë guëdë'è të cuendë de quë Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios. Hia lë'è të nanë të ndë'è.

²³ Perë gulë guná, tsana guc intriegu Jesús guia'a të, bia'a të lë'ë më präsi. Bë'në të intriegu lë'ë më lu ra nguiu mal parë gudini rall lë'ë më. Bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz perë dizdë antsë, ni na voluntá shtë Dios purquë hia zni ze'dë më gati më lu guë'dchiliu.

²⁴ Perë tsana gati Jesús, bëldishtë Dios lë'ë më ladi ra tëgulë. Adë bë'në galguti gan nasëa'në lë'ë më purquë napë më pudërë parë guashtë më ladi ra tëgulë.

²⁵ Guahietë bëquë'ë rëy David shcuendë Jesús zdë'ë:

Siemprë rnahia lu Dadë. Cabezënuhia lë'ë më, nu lë'ë më cabezë ladë ldi shtëna. Con lë'ë më adë chu guësëni'bidì'i na.

²⁶ Por ni nanú nilli ldua'a nu biadi'dza ra diza'quë nabësëquitë ldu'u ra mënë.

Rialdí ldua'a si talë gatia, guëzi'i ldua'a.

Adë bë gáquëdi'i shcuerpa,

²⁷ purquë lë'ël adë guësëa'nëdi'il shcuerpa ladi ra tëgulë.

Nu adë guësá'nëdi'il gau guiu'u shcuerpa purquë nahia shínil narac shtú'ul.

²⁸ Bëlua'a na nezë za'quë catë nezë napa vidë sin fin.

Nalë rquitë ldua'a iurë guëquërdëdnúa lë'ël.

²⁹ 'Rnia'a lu të Dadë, cusë clarë nahin. Shtadë guë'lú hia'a David, gúti' nu bëgá'chi'. Pues catë naga'a ba'a shtëni' grë hia'a nanë hia'a catë naga'a ba'a.

³⁰ Perë guc David muzë shtë Dios nu biadi'dzi' shti'dzë më. Bëquë'ë David lo quë naguc con Jesús. Dios guni'i lu David; bë'në më prometer nu bë'në më jurar de quë tubi shini David gac Rëy. Guërulë shini David, Cristo nu guëribé'ai' cumë ziquë gunibë'a David.

³¹ David cumë ziquë gunáhi' lo quë nagac cumplir dizdë antsë, biadi'dzi' shcuendë lla tsashtë Jesús ladi ra tëgulë. Nu guni'i David adë guësëa'nëgá Dios lë'ë Jesús ladi ra tëgulë, nilë shcuerpë më adë guëá'nëdi'i la'ni ba'a parë adë gáudi'i guiu'u lë'ë më.

³² Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tëgulë, el mizmë Jesús nagudini të. Na na'a testigu de quë gati Jesús nu nabani më iurne'.

³³ Por voluntá shtë Dios guzubë më ladë ldi shtë më, nu bëdë'ë Dios Espiritu Santo parë Jesús ziquë bë'në më prometer antsë. Bëdë'ë Dios pudërë lë'ë Jesús parë guëshe'ldë më Espiritu Santo guë'dchiliu parë cuezënuhi' grë ra nariadí ldu'u diza'quë shtënë Jesús. Nu grë ra cusë rë' narini të nu narná të, ze'din de lë'ë Jesús.

³⁴ Zni nahin purquë lëddëdi'i David be'pi gube'e sino mizmë David guni'i zdë'ë:

Lë'ë Dadë guni'i lu Shlama:

“Guzubë ndë'ë ladë ldi shtëna

³⁵ hashtë iurë guna gan lu grë enemigu shtënël nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzël”.

³⁶ 'Guëdubi naciuni Israel napë quë gac bë'a rall nahin verdá. Jesús nabë'në të crucificar, na më Cristo el quë nabëshe'ldë Dios parë guëribé'ai' lë'ë hia'a.

³⁷ Iurë bini ra mënë ra cusë naguni'i Pedro, nalë bëdzëbë rall nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu lu ra poshtë nacabezë nga'li. Guni'i rall:

—Gulë guni'i Dadë, çpë guëdë'në na'a?

³⁸ Iurní Pedro repi lu rall:

—Gulë bësa'në duldë shtënë të. Gulë bëabri ldu'u të con Dios nu gulë guni'i con guëdubinú ldu'u të Jesús na Cristo. Gulë tsa të, chubë nisë të. Iurní gunë më perdunë duldë shtë të nu guëne'e më Espiritu Santo të cuezënuhi' lë'ë të.

³⁹ Quëhunë Dios prometer grë cusë rë' parë lë'ë të nu parë ra shini të nu parë ra naquërdë zitu stubi naciuni. Dios guëshe'ldë Espiritu Santo parë grë mënë nacagna'bë më. Na më Dios narnibë'a lë'ë hia'a.

⁴⁰ Con ra di'dzë rë' nu zihani más, Pedro guagla'guë biadi'dzënuhi' mënë. Guni'i':

—Lueguë lueguë gulë gunë salvar lë'ë të ladi mënë mal naná guëdchi ldu'i.

⁴¹ Grë ra naguasë shti'dzë Pedro, bëriubë nisë rall. Ra nagualdí ldu'u diza'quë, na rai' ziquë tsunë mili mënë. Bëdëá rall con ra nariadí ldu'i shti'dzë Dios.

⁴² Grë ra naganaldë ra tēchi ra poshtë, guc rall firmë. Bëzu'bë diaguë rall grë ra cusë nabëlua'a ra poshtë. Nu gubani rall cumë ziquë tubi famili. Guc ldu'u sa' rall. Rna'bë rall lu Dios. Bëdëá rall parë bëllullë guetështildi ziquë bëlua'a Jesús lë'ë rall antsë. Dzë ni bëagná ldu'u rall la Santa Cena naguc tsana guzë nabani Jesús lu guë'dchiliu.

Manëre nagubani ra shmënë Jesús

⁴³ Grë mënë nalë bëdzëguë' ldu'u rall por tantë milagrë nu cusë ru'bë nabë'në ra poshtë.

⁴⁴ Grë ra mënë nariadí ldu'u diza'quë tubsë llgabë nua'a rall. Gudi'dzë rall nanapë rall.

⁴⁵ Bëtuu' rall nanapë rall ziquë shguiu'u rall. Iurní gudi'dzë rall centavë cua'a sa' rall nabënapëdi'i.

⁴⁶ Dzë con dzë ria rall iádu'u ru'bë nu ria rai' lidchi mënë. Ria rai' parë rëagná ldu'u rai' la Santa Cena. Grë rai' tubsë rau rai'. Rquitë ldu'u rai' nu guc ldu'u sa' rai'.

⁴⁷ Rna'bë rai' lu Dios nu ru'ldë rua' rai'. Guni'i rai':

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios.

Los de más mënë guë'dchi bë'në rall rëspëti shmënë Jesús. Dzë con dzë guna'bë Dios mënë parë gac salvar mënë të guëdëá rall con shmënë më.

3

Bëac tubi kujë

1 Tubi dzë Pedro nu Juan zia'a rai' iádu'u ru'bë rquë tsunë guadze'. Iurní na iurë rna'bë mënë lu Dios.

2 Ndë zubë tubi nguii rua' iádu'u; nall kujë dizdë nagülëll. Ráquëdi' rzëll; por ni glii glii rianú ra mënë kujë rua' iádu'u. Rzu'bë rall kujë ni rua' puertë nalë Hermosa parë rna'bëll gu'në lu ra mënë nazia'a iádu'u.

3 Iurë guná kujë lu Pedro nu Juan, zia'a rai' parë tsutë rai' la'ni iádu'u; guna'bë guni'i kujë lu rai' parë guëdë'e rai' tubi gu'në.

4 Iurní Pedro nu Juan gubi'a rai' lu kujë; repi Pedro lu kujë:

—Guná lu na'a.

5 Lë'e kujë gubi'a lu rai'. Llua'a kujë pë nadë'e rai' niaca'a kujë.

6 Perë Pedro guchi lull:

—Adë napa dumí nu adë napa orë parë guënhia cá'al, perë lo quë nanapa guna con lë'ël. Ziquë muzë nanahia shtënë Jesucristo më Nazaret, rnia'a lu iurne'. Por lë shtë më guasuldí nga'li nu guzë.

7 Pedro guna'zi guia'a kujë ladë ldi parë guasuldí kujë. Lueguë lueguë guasuldill. Bëac guëa'll.

8 Iurní lë'e kujë bëchësëll; guzublú rzëll. Guatënú kujë Pedro nu Juan la'ni iádu'u. Rzëll nu rchësëll. Guni'll llëru'bë na pudërë shtë Dios.

9 Grë ra mënë nazuga'a la'ni iádu'u, guná rall lë'e kujë rzë nu bini rall nacagni'i kujë lu Dios.

10 Nalë bëdzëguëë' ldu'u rall nu rdzëbë rall iurë guná rall lu kujë. Hia nanë rall nguii ni na lo mizmë nguii narzubë rua' iádu'u nalë Hermosa. Glii gliitë' guná'bëll gu'në.

Libanë shtë Pedro lugar catë lë Portali shtë Salomón

11 Kujë nabëac hiadë bësá'nëdi'll Pedro nu Juan. Zuga'a rai' rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón. Nalë guabi'guë guëllu'në mënë zihani lu Pedro nu Juan. Bëdzëguëë' ldu'u rall. Guná rall lë'e kujë zuldí.

12 Iurë guná Pedro ra mënë zihani, guni'i' lu rall:

—Lë'e të më israelitë, adë rdzëguëë'di' ldu'u të. ¿Pëzielú rbi'a të lu na'a zni'i? purquë lëdë lë'ëdi' na'a bédënëac na'a nguii rë' parë rzëll. Adë gúquëdi'in con pudërë shtë na'a; adë gúquëdi'in por devociuni nanapë na'a con Dios sino quë bënëac Jesús nguii rë'.

13 El mizmë Dios shtënë ra shtadë guëlu hia'a Abraham, Isaac, nu Jacob, nalë bë'në më honrar shini më Jesús. Perë lë'e të grë të bë'në të intriegu Jesús lu ra gobiernë parë gati më. Nu iurë Pilato guc ldu'ull niadë'ëll libertá lë'e Jesús, lë'e të adë gunëdi'i të.

14 Mejurë guna'bë të libertá shtë tubi nguii nagudini mënë. Adë gunëdi'i të ni-adë'e Pilato libertá lë'e Jesús, el quë naná limpi lu Dios, el quë naná justë delantë lu më. Santo náhi'.

15 Zni gudini të Jesús el quë narne'e vidë parë lë'e mieti. Perë bëldishtë Dios lë'e Jesús ladi ra tégulë. Na na'a testigu purquë bëabrí guná na'a lu më stubi vuelltë.

16 Jesús bënëac lë'e kujë rë' purquë gualdí ldu'u na'a shti'dzë më. Ziquë muzë nanahia shtë Jesús, gunia'a lu kujë: "Guasuldí nu guzë". Bëaquëll lueguë ziquë rna të lull iurne', nu nanë të lë'ëll bëaquëll.

17 Lë'e të Dadë, nanëa tsana gunibë'a jëfë shtë të quini të Jesús, gudini të lë'e më, perë adë guc bë'adi'i të chu gudini të. Nilë ra jëfë shtë të guc bë'adi'i rall chu na më.

18 Zni guc cumplir voluntá shtë Dios purquë bëquë'e ra profetë shti'dzë më antsë quë Cristo gati më lu cruz.

19 Por ni iurne' gulë gunë nadzë'e mudë nanabani të. Gulë bëdchigrë ldu'u të con Dios parë gunë më perdunë duldë shtënë të. Si talë gunë të zni, Dios guëzunë më la'ni ldu'u të nu gunë ldai' më guëdubi vidë shtë të.

20 Nu guëshe'ldë më Jesucristo stubi vuelltë guë'dchiliu. Ni na guni'i Dios antsë.

21 Perë iurne' Jesucristo cabezë gube'e hashtë iurë lë'e Dios guëzú shnezë grëtë' ra cusë nabëquë'e ra profetë santu, ra nabi-adi'dzë shti'dzë më guahietë.

22 Zni guni'i Moisés lu ra shtadë guëlu hia'a: "Dios Padre guëshe'ldi' tubi naguëni'i shti'dzë më, tubi nagalë ladi bëchi të ziquë bëshe'ldë më na. Gulë bëquë diaguë grë lo quë naguëni'i më lu të

23 purquë grë ra nadë guëzu'bë diaguëdi' shti'dzë më, guëdchisú më derechë nanapë rall ziquë mënë israelitë nu gac condenar rall."

24 "Zni guni'i ra profetë dizdë Samuel hashtë ra profetë nabitë despuësë. Grë rai' guni'i rai' naquëac iurne'.

25 Lë'e të bëa'nënu të ra di'dzë naguni'i Dios lu ra profetë. Na ni parë lë'e të nu parë bien shtënë të. Dios guni'i lu Abraham; bë'në më prometer ra cusë naquëac cumplir iurne'. Guni'i më lu Abraham: "Por ra shínil gunë ldahia grë ra mënë nanarë lu guë'dchiliu".

26 Iurë bëldishtë Dios lë'e shini më Jesús ladi ra tégulë, bidë më primërë lu të. Bëdchini më lu të parë gunë ldai' më lë'e të. Gunë më compa'ni lë'e të parë guësá'në të duldë shtë të, të gac salvar të.

4

Zu Pedro nu Juan lu gobiernë

1 Nianá cagni'i Pedro nu Juan lu ra mënë, bēdchini ra bēshuzi. Bēdchini tubi jēfē narapē iádu'u ru'bē. Nu ra saduceos bēdchini.

2 Nalē nalaa'dchi rall purquē Pedro nu Juan caglua'a rai' ra mënë nu guni'i rai' purquē shtē Jesús ladi ra tēgulē. Guni'i rai' por pudērē shtē Jesús, tsashtē grē tēgulē catē bēga'chi rai'.

3 Guna'zi gubernē lē'ē Pedro nu Juan nu bētia'a rall lē'ē rai' lachigui'bē purquē hia guadze' parē gac rēglē shcuendē rai'.

4 Perē mënë zihani nabini diza'quē shtē Jesús, gualdí ldu'u rall shti'dzē mē, na'a la nguui. Nu ra nagualdí ldu'i shti'dzē mē, guc rall ga'i mili, niētiquē nguui bēgabē.

5 Iurē brēgue'lē stubi dzē, bēdēá ra gubernē nu ra mēgulē nu ra mēsē narlua'a lēy. Grē rall bēdēá rall Jerusalén.

6 Zuga'a Anás naná jēfē shtē ra bēshuzi. Zuga'a Caifás. Zuga'a Juan, shmēnē bēshuzi. Zuga'a Alejandro nu grē shfamili shtē bēshuzi narnibē'a los de más bēshuzi. Zuga'a rall lugar ni.

7 Iurní gulú rall Pedro nu Juan lachigui'bē parē bēzú rall lē'ē Pedro nu Juan delantē lu ra mënë. Guna'bē di'dzē rall lu Pedro nu Juan:

—¿Chu rnibē'a lē'ē tē? ¿Chu bē'nē punērē lē'ē tē; bēnēac tē cujē rē'?

8 Iurní con pudērē nabēdē'ē Espírиту Santo la'ni ldu'u Pedro, guni'i' di'dzē rē':

—Lē'ē tē jēfē shtē guē'dchi rē' nu mēgulē shtē naciuni Israel,

9 hia quē lē'ē tē rna'bē di'dzē tē lu na'a lla bēdē'nē na'a parē bēac cujē rē';

10 rquebi na'a lu tē parē gac bē'a grē ra mēnē israelitē. Lē'ē cujē naguc llu'u zuga'a ndē'ē delantē lu grē tē. Bēaquēll por pudērē shtē Jesucristo, mē Nazaret, lo mizmē nagudini tē. Bēquē'ē tē lē'ē mē lu cruz parē bēdishtē Dios lē'ē Jesús ladi ra tēgulē.

11 Na Jesús ziquē tubi guē'ē principal shtē iádu'u. Guni'i tē adē guēllu'i'idi'in parē iurne' Jesús bēac mē ziquē tubi guē'ē namás lasac. Lē'ē tē adē guc shtú'udi'i tē lē'ē mē,

12 perē ni tubi chu stubi gunē salvar lē'ē hia'a, niētiquē Jesús purquē tubsē nguui bēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu naganē per-dunē duldē shtē hia'a.

13 Ra gubernē shtē ra israelitē guná rall adē bēdzēbēdi'i Pedro nu Juan; cagni'i rai' lu ra mënë. Guc bē'a rall Pedro nu Juan adē na rai' mē nabēsē'dē nu adē nádi'i rai' mē ru'bē. Guasē ldu'u rall. Guc bē'a rall Pedro nu Juan guzēnū rai' Jesús más antsē.

14 Nu guná ra gubernē lē'ē nguui naguc cujē; lē'ēll zuga'anú Pedro nu Juan. Hiadē pē rni'idi'i rall cuntrē lē'ē rai'.

15 Iurní gunibē'a rall guēru'u Pedro nu Juan ladi rall parē gac guadi'dzē lul sa' rall lla mudē gunē rall.

16 Guni'i lu sa' rall:

—¿Pē guēdē'na'a con ra nguui rē'? purquē grē ra naquērel'dē Jerusalén, nanē rall mila-grē ru'bē nabē'nē Pedro nu Juan. Bēnēac rall cujē. Nu lē'ē hia'a adē nu mudē guēca hia'a.

17 Mejurē parē adē guērē'tsēdi'i di'dzē ladi ra mënë, guētsēba'a lē'ē rall parē adē guadi'dzēdi'i rall lu ra mënë na rall shmēnē Jesús.

18 Iurní guna'bē rall lē'ē Pedro nu Juan. Gunibē'a rall parē adē guadi'dzēdi'i rai', nilē guēlu'a'adi'i rai' diza'quē shtē Jesús, nu nilē adē guēni'idi'i rai' lē'ē Jesús.

19 Iurní repi Pedro nu Juan lu ra gubernē:

—Gulē bē'nē shgabē tē chu shtēnē di'dzē guēzū'bē diaguē na'a. ¿Pē guēzū'bē diaguē na'a shti'dzē tē, u guēzū'bē diaguē na'a shti'dzē Dios?

20 Lē'ē na'a adē nu mudē guēca'chi ldu'u na'a ra cusē naganá na'a nu ra cusē naná bini na'a. Napē quē guēdia'a di'dzē na'a lu ra mënë.

21 Iurní ra gubernē bētsēbē rall lē'ē Pedro nu Juan parē lo mizmē timpē bēlda'a rall lē'ē rai' purquē adē bēdzēlēdi'i rall lla mudē nihunē rall cashtigu lē'ē rai'. Bēlda'a rall lē'ē rai' purquē bēdzēbē rall los de más mēnē; grē mēnē guni'i bēac cujē con pudērē shtē Jesús. Llēru'bē na pudērē shtē mē, guni'i rall.

22 Cujē nabēac por pudērē shtē Jesús, nápēll más de cuarenta izē.

Ra shmēnē Jesús guna'bē rall gunē Dios compa'ni lē'ē rall

23 Iurní bēru'u Pedro nu Juan; bēagzē rai' catē rē los de más sa' rai'. Biadi'dzē rai' grē lo quē naguni'i principal bēshuzi con ra mē gushē lu rai'.

24 Iurē gualú biadi'dzē rai' lla guc con lē'ē rai', grē ra narialdí ldu'i diza'quē shtē Jesús, guna'bē rai' lu Dios. Juntē guni'i rai':

—Dios Padre, lē'ēll nal Shtadē na'a. Lē'ēll nápēll llēru'bē pudērē. Bēntsá'ul gube'e; bēcue'shtēl guē'dchiliu. Bēcue'shtēl nisēdu'u nu grē ra cusē nananú lu guē'dchiliu.

25 Lē'ēll bēshē'ldēl Espírиту Santo parē gulezēnūhi' lē'ē David, muzē shtēnēl. Bēlu'al lē'ē David lla guēquē'ēi' ra di'dzē shtēnēl narni'i zdē'ē;

¿Pēzielú bēdzatsu ra mēnē?

¿Pēzielú ra mēnē shtē guē'dchiliu runē rall llgabē nanadē rllui'idi'i'?

26 Ra rēy shtē guē'dchiliu nu ra gubernē shtē ra guē'dchi, tubsē bēdzatsu rall cuntrē Dadē.

Bē'nē rall cuntrē Cristo, el quē nagudihil parē guēnibē'ai'.

27 Verdá nahin Herodes nu Poncio Pilato bēdēá rall ndē'ē cuntrē Jesús, shínil. Limpí náhi'; santu náhi'. Nu ra mē rumanē con ra mē israelitē, bē'nē rall cuntrē shínil nabēshē'ldēl parē guēnibē'ai' lē'ē na'a.

²⁸ Con ni guc cumprir ra cusë naguni'il antsë. Bë'në rall ni purquë hia zni ze'dë gac.

²⁹ Dadë, iurne' guná pë runë rall cuntrë lë'ë na'a. Bë'në compa'ni lë'ë na'a parë adë guëdzëbëdi'i na'a. Guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë'nël lu ra mënë.

³⁰ Bëlua'a pudërë shtë'nël. Bë'në compa'ni lë'ë na'a parë gunëac na'a narac llu'u. Guëdë'në na'a ra milagrë narac shtë'u'l. Gac rahin por pudërë shtë'në Jesús, shínil, më naná limpi la'ni ldú'i'.

³¹ Iurë gualú biadi'dzë'nú rai' Dios, lugar catë rë rai' bëllú. Nacubi bédchini Espíritu Santo parë cuezë'núhí lë'ë rai'. Nu adë bédzëbëdi'i rai'; guni'i rai' diza'quë shtë Dios lu ra mënë.

Grë cusë na shtë rai'

³² Ra nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, guc rall zihani. Tubsé lligabë napë rall. Tubsé na ldu'u rall. Ni tubi adë chu rni'i: "Ndë'ë shtëna" purquë gudi'dzë rall grë nanapë rall cua'a nadë pë nápëdi'i según nicidá shtë'në cadë lë'ë rall.

³³ Ra poshtë guagla'guë guni'i rai' lu mënë con llëru'bë pudërë de quë Dadë Jesús gubani purquë bëldishtë Dios lë'i' ladi ra tégulë. Nalë bë'në ldi' Dios guëc rai', nu ra mënë bë'në rëspëti lë'ë rai'.

³⁴ Ladi ra mënë nagualdí ldu'i diza'quë, ni tubi rall adë pë bëqu'nidi'i purquë ra mënë nanapë ra guiu'u lachi nu ra nanapë lídchi', bëtuu' rai' guiu'u parë be'dë guë'nú rall dumí.

³⁵ Dumí ni bë'në rai' intriegu lu poshtë. Hia ra poshtë gudi'dzë rai' dumí parë narqu'i'ni según nicidá nanapë mënë.

³⁶ Tiempë ni gu' tubi nguiú lëll José. Gúlëll tubi dani nalë Chipre nazubë la'ni nisëdu'u. Nall levita. Ra poshtë gululë lë'ëll Bernabé narni'i, el quë narunë consolar.

³⁷ Bernabé bëtuu' tubi ldë guiu'u nanápëll. Dumí nabëtuu'll guiu'u guagsá'nëll lu ra poshtë.

5

Bishi nabë'në Ananías nu Safira

¹ Dzë ni gu' tubi nguiú lëll Ananías. Tsé'lëll lë Safira. Bëtuu' rall tubi ldë guiu'u.

² Nguiú ni bëa'në'nú tubi partë dumí nabëtuu'll guiu'u. Stubi partë ni guagsá'nëll lu ra poshtë. Répill:

—Zeldë guë'núa dumí nabëtúa shguiu'ua.

Perë tsé'lëll bien nanëll de quë bëa'në'nú rall tubi partë dumí.

³ Iurní Pedro guchi lu Ananías:

—Ananías, ¿pëzielú bësa'nël guatë mëdzabë la'ni ldú'l parë bëntsá'u'l bishi lu Espíritu Santo? Bëa'në guë'nul tubi partë dumí nagudilli mënë.

⁴ ¿Pëllë lëdë shtëdi'il guiu'u ni? Iurë bëtuu'l, shtë'nël grë dumí. ¿Pëzielú bë'nël

ni? purquë lu Dios bëntsá'u'l bishi, lëdë niétiquëdi'i lu na'a.

⁵ Iurë Ananías bini ra di'dzë naguni'i Pedro, guláguëll nu gútil. Grë ra nabini naguc Ananías, nalë bédzëbë rall.

⁶ Iurní bédchini bëlda nguiú catë galaguë Ananías. Bëtu'bi rall cuerpë tubi lari naquichi. Lueguë bia'a rall tégulë parë guaca'chi rall tégulë.

⁷ Hia guc tsunë iurë guti Ananías; iurní bédchini tsé'lëll Safira perë gá'adi'i guc bë'all pë guc con Ananías.

⁸ Pedro guna'bë di'dzë lu Safira:

—Bëquebi lua. ¿Pë verdá nahin bëtuu' të guiu'u përci shtë grë dumí nabe'dë guësa'në Ananías lu na'a?

Safira guchi lu Pedro:

—Aha'. Dani bëtuu' na'a guiu'u.

⁹ Iurní Pedro guni'i lull:

—¿Pëzielú gu' të de acuerdë? Bënts'a'u të bishi parë bësiguë të Espíritu Santo nia'a guldí më runë më cashtigu. Perë fuërë ze'dë ra nguiú nabia'a tsé'lël parë guaca'chi rall tsé'lël. Iurne' gua'a rall lë'ël parë tsaca'chi rall lë'ël.

¹⁰ Lueguë iurní gulaguë Safira lu Pedro. Gútil. Iurní guatë ra nguiú catë zu Pedro; guná rall lu na'a; hia guti na'a. Gulú rall na'a la'ni hiu'u parë guaca'chi rall lë'ë na'a cu' tse'lë na'a.

¹¹ Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús nu grë ra nabini ra cusë rë' naguc con Ananías nu Safira, nalë bédzëbë rall.

Zihani milagrë bë'në ra poshtë

¹² Zihani milagrë nu cusë ru'bë bë'në ra poshtë lu ra mënë. Grë ra narialdí ldu'i diza'quë, rdëa' rall rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón.

¹³ Perë zihani mënë adë bédë'di'i valurë të guëdëa' rall ladi shmënë Jesús, perë adë pë rni'idi'i rall cuntrë ra mënë ni purquë casi grë mënë shtë ciudá Jerusalén, bë'në rall rëspëti shmënë Jesús.

¹⁴ Dzë con dzë más bëac zihani ra nguiú nu zihani ra na'a nagualdí ldu'u shti'dzë më.

¹⁵ Iurní guzublú rall gulú rall narac llu'u nezë. Gudishi rall narac llu'u lu daa' u lu tubi pedasë lari na'ldë parë iurë tédë Pedro, guëquë shcaa'l shtë Pedro guëc ra narac llu'u.

¹⁶ Tambiën bédchini zihani mënë shtë guë'dchi guëlla' nu mënë shtë Jerusalén; bédchininú rall narac llu'u. Bédchininú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'í. Bëac grë rall.

Bëzac zi mënë Pedro nu Juan

¹⁷ Dzë ni jefë shtë ra bëshuzi con shmënë ra partidë saduceo, gupë rall llëru'bë mbidi tantë zihani mënë zianaldë tëchi poshtë.

¹⁸ Guna'zi rall ra poshtë. Bëtia'a rall poshtë lachigui'bë

¹⁹ perë tubi ianglë shtë Dios la'ni gue'lë, guagshá'li' ra puertë shtë lachigui'bë parë bëru'u ra poshtë nu guchi ianglë lu rai'!

²⁰ —Gulë bëagzë nu gulë biadi'dzë lu ra mënë la'ni iádu'u ru'bë, lla gunë rall parë gac salvar rall.

²¹ Iurë bini rai' naguni'i ianglë, brëgue'lë tumpranë gua rai' iádu'u ru'bë parë zia'glá'guë caglua'a rai' mënë.

Iurní jëfë shtë ra bëshuzi nu ra nazuga'anú rall, bëtëá rall sa' rall miembrë shtë Junta Suprema. Ndë'ë na ra gubernë narunë juzguë, quiere decir, grë ra më gushë shtë nacuni Israel. Iurní gunibë'a rall guëru'u ra poshtë lachigui'bë.

²² Perë iurë bëdchini ra suldadë rua' lachigui'bë, adë chu nádi'i la'ni. Guanú rall rsunë lu ra gubernë.

²³ Rapi rall lu ra nazuga'a lu juntë:

—Biagná na'a rua' lachigui'bë. Niétiqüë na; dchi'chi në'au rua' lachigui'bë. Guná na'a lu ra suldadë naquëhapë rua' lachigui'bë, perë iurë bëshalë na'a lachigui'bë, ni tubi adë chu nádi'i la'ni.

²⁴ Jëfë narapë iádu'u con ra bëshuzi principal con lë'ë bëshuzi más më ru'bë, bini rall naguchi ra suldadë lu rall; bëdzëguëe' ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pë fin gapë ndë'ë iurne'?

²⁵ Lueguë iurní bëdchini tubi nguiu lu ra jëfë nu gúchill:

—Ra nguiu nabëtia'a të lachigui'bë, lë'ë rall zuga'a la'ni iádu'u ru'bë. Caglua'a rall lë'ë ra mënë.

²⁶ Iurní lë'ë jëfë narapë iádu'u con sëbëldá suldadë, guagli'i rall ra poshtë perë sin quë adë pë bë'nënu rall lë'ë rai' purquë bëdzëbë rall niagáu guë'ë ra mënë lë'ë rall.

²⁷ Iurë be'dë guënu rall ra poshtë, bëzú rall lë'ë rai' lu Junta Suprema. Guni'i jëfë shtë ra bëshuzi:

²⁸ —Hia bëdë'në na'a providë lë'ë të de quë adë guadi'dzëdi'i të lë Jesús parë guëlua'a të ra mënë. Nu guná, ¿pë quëhunë të iurne'? Casí grë mënë Jerusalén hia bini rall nacaglua'a të. ¿Pë adë runë të shgabë të? Cagdchi'bë të guëc na'a por nguiu naguti lu cruz.

²⁹ Iurní Pedro nu ra poshtë guni'i rai'!

—Pimëre napë quë guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë Dios, lëdë guëlúdi'i shti'dzë ra nguiu guëzu'bë diaguë na'a.

³⁰ Perë Dios shtë shtadë guëlú hia'a, bëldishtë më lë'ë Jesús ladi ra tégulë, el mizmë Jesús nagudini të, el quë nabëquë'ë të lu cruz.

³¹ Dios bëldishtë lë'i' parë gube'e. Bëcuezë më lë'ë Jesús ladë ldi shtë më. Dios guni'i Jesucristo na el quë naguënbë'a lë'ë hia'a; náhi' el quë nagunë salvar lë'ë hia'a lu cash-tigu shtë'në më. Bë'në Dios punëre nguiu ni

të parë gunë nadzë'ë të mudë nanabani të, nu parë gunë më perdunë lë'ë të.

³² De grë cusë rë' na na'a testigu con Espíritu Santo purquë cabezënu'hi' lë'ë na'a. Verdá nahin guashtë Jesús ladi ra tégulë, nu Dios bëdë'ë Espíritu Santo parë grë ra nagualdí ldu'i shti'dzë më.

³³ Iurë bini ra nazuga'a lu juntë lo quë naguni'i ra poshtë, nalë bëldë rall nu guc ldu'u rall niaguini rall lë'ë ra poshtë.

³⁴ Perë ladi ra nazubë lu juntë, bëru'u tubi nguiu lë Gamaliel. Nall mësë shtë lëy nabëquë'ë Moisés nu nall fariseo. Nalë runë ra mënë rëspëti lë'ëll. Guasuldill nu gunibë'all parë bëru'u ra poshtë stubi ladë.

³⁵ Lueguë guni'ill lu ra sa'll:

—Rnia'a lu të ziquë më ládza'a, gulë gapë cuidadë lo quë nagunënu të ra nguiu rë'.

³⁶ Bësëagná ldu'u të hia zia'a tiempë ne'; dzë ni gu' tubi nguiu nabëru'lë Teudas. Guni'ill lu ra mënë lë'ëll nall tubi nguiu ru'bë. Bësiguëll mënë. Ziquë tapë gahiu'a nguiu guanaldë rall lë'ë Teudas, perë despuësë gudini ra mënë lë'ëll. Hia grë ra mënë nacanalde lë'ëll, bëtë'tsë rall. Zni gualú partidë shtë Teudas.

³⁷ Despuësë de ra dzë ni, gu' stubi nguiu. Bëru'lëll Judas. Nall më Galilea. Dzë ni guasë cënsë shtë ra mënë. Zihani mënë guanaldë lë'ë Judas, perë gudini rall lë'ëll nu grë ra shmënell bësa'në sa' rall. Bëtë'tsë rall.

³⁸ Por ni rnia'a lu të, gulë bësa'në ra nguiu rë'. Zuzia'a rall. Adë rzunaldëdi'i të lë'ë rall purquë si talë cusë rë' nahin cusë shtë nguiu, zialuhin.

³⁹ Perë si talë ndë'ë nahin shchi'ni Dios nu rac shtu'u të guënitilú tëhin, ¿lla guëru'u të? Gulë gupë cuidadë, purquë si talë lë'ë rall quëhunë rall shchi'ni Dios nu lë'ë të rzu të lu rall, quëhunë të cuntrë Dios iurní.

⁴⁰ Iurë gualú biadi'dzë Gamaliel lu ra nazú lu juntë, bëa'në rall conformë. Iurní guna'bë rall lë'ë poshtë. Gunibë'a rall guëdia'a rai' hiaguë, nu guni'i rall fuertë lu rai' de quë adë guadi'dzëdi'i rai' shti'dzë Jesús. Bëdë'ë rall libertá lë'ë rai'.

⁴¹ Bëru'u ra poshtë lu juntë. Nalë bëquitë ldu'u rai' purquë ra nazubë lu juntë, guni'i guidzë rall lë'ë Pedro nu Juan purquë na rai' shmënë Jesús. Guc bë'a rai' grë lo quë naguc, bë'në më ordenar nu bëquitë ldu'u rai'.

⁴² Perë adë bësá'nëdi'i rai' guagla'guë biadi'dzë rai' lu ra mënë de quë Jesús na Cristo el quë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Glli glítë' guazë guaglua'a rai' ra mënë la'ni iádu'u ru'bë nu lidchi ra mënë.

6

Gulë shmënë Jesús gadchi nguiu parë gunë rall compañi ra poshtë

¹ Tiempë dzë ni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë. Cadë dzë gudi'dzë rall cumidë

gau ra nanadë nãpëdi'i, perë ra më israelitë naruadi'dzë dizë griego guzublú guni'i rall cuntrë ra më israelitë naruadi'dzë dizë hebreo. Guni'i rall lu ra poshtë, ra viuðë naruadi'dzë griego adë cuá'adi'i rall igual ziquë cua'a ra viuðë naruadi'dzë hebreo.

² Iurní guëzá chi'bë chupë poshtë bëtéá rai' grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Guchi rai' lu rall:

—Adë napë na'a tiempë parë qui'dzë na'a cumidë parë ra narqui'ni cumidë. Más nasac guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zni rac shtu'u më.

³ Por ni rnia'a lu të, Dadë, gulë gudili gadchi nguiu entrë lë'ë të. Gulë gudili ra nguiu naná humildë, ra nanapë llgabë za'quë nu ra nguiu nacabezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u rall; qui'dzë rall nagáu ra mënë.

⁴ Lë'ë na'a guëna'bë na'a lu Dios por lë'ë të nu tsagla'guë guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús.

⁵ Grë rall gurë rall de acuerdë. Iurní gudili rall gadchi nguiu parë gunë rall dchi'ni. Primërë Esteban, nall tubi nguiu con guëdubínú ldu'ull rialdí ldu'ull Dios. Cabezë Espíritu Santo la'ni ldu'ull. Guagla'guë lë rall: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas nu Nicolás. Nicolás na më guë'dchi Antioquía. Adë nall më israelitë perë más antsë gualdí ldu'i creenci shtë ra më israelitë.

⁶ Lueguë be'dë guënú rall ra nguiu rë' lu ra poshtë. Guna'bë rai' lu Dios por lë'ë rall nu bédchi'bë ra poshtë guí'ái' guëc rall parë bë'në rall recibir dchi'ni ni.

⁷ Guëdubi guë'dchi shtë Jerusalén bërë'tsë diza'quë shtë Jesús. Nalë guadalë ra narialdí ldu'i diza'quë. Zihani ra bëshuzi israelitë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

Guna'zi rall Esteban

⁸ Esteban nall tubi nguiu nanapë pudërë nu favurë shtë Dios. Dios runë compaí lë'ëll parë rúnëll milagrë nu cusë ru'bë lu ra mënë.

⁹ Perë bëldá ra nguiu gudildi di'dzë con Esteban. Ra nguiu ni ze'dë rall de iádu'u shtë mënë nalë Esclavos Libertados. Ra nguiu ni guc rall muzë naguzac zi, perë despuësë gupë rall libertá. Bëdchini sëbëldá nguiu de los de másru'u lugar cumë ziquë Cirene, Alejandría, Cilicia nu regiuni shtë Asia. Grë ra nguiu rë' gudildi di'dzë rall con Esteban,

¹⁰ perë adë bë'nëdi'i shti'dzë rall gan lu Esteban purquë Esteban ruadi'dzi' con llëru'bë pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo parë lë'i'.

¹¹ Iurë guná rall adë bë'nëdi'i rall gan parë niuadi'dzënú rall Esteban, gudilli rall bëldá nguiu mal parë guëni'i rall bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall de quë bini rall cagni'i

Esteban ra di'dzë cuntrë lëy shtë Moisés nu cuntrë Dios.

¹² Mudë ni bëtsatsu rall ra mënë con ra më gushë nu mësë narlua'a lëy. Guna'zi rall Esteban nu bia'a rall lë'i' lu Junta Suprema.

¹³ Gudili rall stubi shcua'a nguiu mal naguëni'i bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall:

—Nguiu rë' siempër rni'ill cuntrë iádu'u santu shtëna'a nu cuntrë lëy nabëquë'ë Moisés.

¹⁴ Nu bini na'a rni'i nguiu rë', quë Jesús më Nazaret, guëcuell iádu'u ru'bë; gúnëll cambi custumbërë nabësëa'në Moisés parë lë'ë hia'a.

¹⁵ Iurní ra gobiernë shtë Junta Suprema nu grë ra nazuga'a lu juntë, guná rall lu Esteban. Guc cambi lúhi'. Guná rall lúhi' cumë ziquë lu tubi ianglë.

7

Biadi'dzë Esteban lla na shcuëndi' lu Junta Suprema

¹ Iurë zuga'a Esteban lu Junta Suprema, jëfë shtë ra bëshuzi guna'bë di'dzë lu Esteban zdë'ë:

—¿Pë gualdí ra nguiu narni'i cuntrë lë'ëll?

² Con zihani histori biadi'dzë Esteban lu rall:

—Dadë bëchi, gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a lu të. Llëru'bë na Dios shtëna'a. Bëlua'alú më lu shtadë guëlü hia'a Abraham tsana guquërëldi' regiuni Mesopotamia. Biadi'dzënú më Abraham antsë tsana guquërëldi' Harán.

³ Repi Dios lu Abraham: “Bësã'në lãdzël nu grë ra sa' lu nãagzë zitu tubi lugar naguëluá'ahia lë'ëll”.

⁴ Iurní bëru'u Abraham lãdzi' nalë Caldea parë guëquërëldi' Harán. Despuësë guti shtadë Abraham, iurní Dios bëshe'ldë lë'ë Abraham lugar catë dzu hia'a iurne'.

⁵ Perë Dios adë bédë'ëdi'i ni tubi partë shtë lugar rë' parë nianibë'a Abraham ni siquierë tubi ldë guiu'u mitu'në catë ni-azubë tubi hiu'u lidchi'. Perë Dios bë'në prometer lu Abraham guëdë'ë më lugar ni parë shíni' despuësë tsana gáti', perë dzë ni Abraham gá'adi'i nápi' shíni'.

⁶ Nu guni'i Dios lu Abraham ra shíni' natsadalë, guëquërëldë rall ziquë më zitu lugar catë adë na lãdzë rall. Por tapë gahiu'a izë gac rall muzë nu guëzac zi rall lu dchi'ni.

⁷ Tambiën guni'i Dios lu Abraham: “Na guna cashtigu ra mënë naguëzac zi ra shíni' lu dchi'ni. Despuësë tsana guëru'u rall lugar ni, iurní gunë rall adorar na lugar rë'.” Lugar ni dzu hia'a iurne'.

⁸ Dios bë'në prometer lu Abraham de quë grë ra shíni Abraham, na rall shmënë Dios. Ziquë tubi lëy parë lë'ë rai', gunibë'a më

gac circuncidar shini Abraham, quiere decir, bēchuguē Abraham du'pē guí'di shtēnē partē delicadē shtē llguē'nē. Dzē Isaac napē tubi llmalē gúlēll, gac circuncidárēll. Isaac bē'nē lo mizmē tsana gúpēll shínill, Jacob. Nu zni bē'nē Jacob con ra shini'. Ra shini Jacob béac rall chi'bē chupē nanaguc chi'bē chupē grupē shtē naciuni Israel.

⁹ Ra shini Jacob naguc ra shtadē guēlú hia'a, gupē rall mbidi José, bēchi rai'. Bētuu' rai' lē'ē José. Ra naguzi'i José bia'a lē'ē José parē Egipto, perē Dios bē'nē compa'ni lē'i';

¹⁰ adē bēsá'nēdi'i mē lē'i'. Nu bēdē'ē mē llēru'bē llgabē parē bēá'nēll bien lu rēy Faraón. Nu Faraón bē'nē nombrar lē'ē José ziquē gubernadurē shtē Egipto. José guná grē ra dchi'ni nagunē ra mēnē lidchi Faraón.

¹¹ 'Gudēdē ra izē; bēdchini galzi guēc ra mēnē shtē Egipto nu Canaán. Nalē bēldia'nē rall lu gubini. Ra shfamili Jacob, ra shtadē guēlú hia'a, adē rdzélēdi'i rai' nagáu rai'.

¹² Perē bini Jacob de quē nanú dau Egipto, iurní bēshé'ldi' ra shini' parē guaca'a rall nagáu rai'. Nu bēabri rai' ladzē rai'. Ndē'ē primērē viajē shtē rai'.

¹³ Dzē bēré dau shtē rai', gua rall Egipto stubi vueltē. José bēquebi lu ra bēchi' chu nall. Nu rēy shtē Egipto bínill ca nezē ze'dē José.

¹⁴ Iurní José bēshe'ldē ra bēchill parē guagl'i rall Jacob, shtadē rall con grē shfamili'. Famili rē' ra rai' setenta y cinco mēnē.

¹⁵ Zni gac con Jacob. Bēagzē rai' Egipto con grē shfamili'. Guquērdē rai' ndē. Despuēsē guti Jacob. Nu ndē guti ra shini Jacob, ra shtadē guēlú hia'a.

¹⁶ Iurní bia'a rai' ba'cu shtē ra tēgulē parē lugar nalē Siquem. Ndē bēga'chi ra ba'cu ni catē guzi'i Abraham tubi ldē guiu'u lachi más antsē lu shini Hamor naquērdē ra Siquem.

¹⁷ 'Dzē ni hia mērē gac cumplir lo quē nabē'nē mē prometer lu Abraham, bē'nē mē jurar lu Abraham de quē guēdalē shini'. Béac rai' mēnē zihani lugar Egipto.

¹⁸ Tiempē ni cagnibē'a tubi rēy naciuni Egipto perē adē bēagnádi'i ldú'ull pē bē'nē José guahietē.

¹⁹ Mizmē rēy ni bēsiguēll shtadē guēlú hia'a. Gunibē'a rēy lu ra israelitē parē guēru'ldē rall shini rall lu nisē parē gati ra me'dē.

²⁰ Dzē ni gulē Moisés. Guc me'dē chulē nu nacha'ngu me'dē delantē lu Dios. Bē'nē shtadē me'dē gan; gupē rai' lē'ē me'dē tsunē mbehu lidchi'.

²¹ Tsana guagsa'nē rai' me'dē lu nisē parē nia'a pē niac me'dē, bēdchini shtsa'pē rēy shtē Egipto. Biá'all me'dē nu gunall me'dē cumē ziquē shínill.

²² Dzē'ē mudē bēsē'dē Moisés grētē' studi narac bē'a ra mē Egipto. Nu guquēll tubi nguui de buen llgabē parē ruadi'gzēll nu grē ra cusē nalē ráquēll.

²³ 'Dzē ni napē Moisés cuarenta izē, guagnáhi' ra mē ládzi', ra mē israelitē naquērdē tubi lugar shtē Egipto.

²⁴ Lugar ni gunáhi' lu mal tratē naquēhunē tubi mē Egipto con tubi mē israelitē. Moisés guagláhi' mē ládzi'. Por mal nabē'nēnū mē Egipto, gudini Moisés mē Egipto.

²⁵ Moisés bē'ni' llgabē ra mē ládzi' nadē'ē rall cuendē de quē Dios bēshe'ldē lē'i' parē guēdē'ēi' libertá lē'ē rall, perē ra mē israelitē adē guasēdi'i rall.

²⁶ Stubi dzē Moisés bēdia'guēlú chupē mē ládzi'; cadildi rall. Guaglá Moisés lē'ē rall nu gúchi' lu ra nacadildi: "Lē'ē tē bēchi sa' tē. ¿Pēzielú rdildi tē?"

²⁷ Iurní nacagdē'ē galnē sa'll, bēsínill lē'ē Moisés; répill: "¿Chull bēshe'ldē lē'él? ¿Pē zé'dél ndē'ē ziquē narnibē'a parē ze'dē guē'nēl juzguē lē'ē na'a?"

²⁸ ¿Pēllē rac shtu'uu quínill na ziquē gudínill mē Egipto na'guē?"

²⁹ Iurē bini Moisés lo quē naguni'i nguui ni, bēllu'nē Moisés. Bēagzēll parē regiuni nalē Madián. Ndē guquērdēll ziquē mē zitu. Bētsé'all nu gúpēll chupē shínill.

³⁰ 'Hia guc cuarenta izē guquērdēll Madián. Dzē ni zull lachi guēlla' dani nalē Sinai, bēlua'alú tubi ianglē lull. Bēru'ui' lu be'lē catē rēuldē tubi hiaguē.

³¹ Moisés bēdzēguē'ē ldú'i'; bē'ni' llgabē, pēzielú rēuldē hiaguē rē'. Guabi'guēll parē gunall luhin. Bínill voz shtē Dios naguni'i:

³² "Nahia Dios shtēnē ra shtadē guēlul. Nahia Dios shtē Abraham. Nahia Dios shtē Isaac. Nahia Dios shtē Jacob." Iurní lē'ē Moisés guzublú bēdzēbēll nu bēchí'chill. Hia adē gunēdi'ill niagbí'all lu hiaguē catē rru'uu be'lē.

³³ Nu guchi Dios lull: "Gulú rachi guēa'l purquē lugar catē nanul na lugar santu purquē na zugá'ahia ndē'ē iurne'.

³⁴ Rnahia grē trabaju nardēdē ra shmēna naquērdē Egipto, nu rquē diaga iurē ru'nē rall lua. Por ni iurne' guna librar lē'ē rall. Guēshe'lda lē'él ziquē shmēna hashtē Egipto."

³⁵ 'Antsē ra israelitē adē bē'nēdi'i rall cuendē lē'ē Moisés; repi rall: "¿Chu bēshe'ldē lē'él ziquē jēfē parē ze'dē guē'nēl juzguē lē'ē na'a?" Perē Dios bēshe'ldē lē'i' Egipto. Nu lē'ē ianglē naguni'i lull catē zubē hiaguē narēuldē, bē'ni' compa'ni lē'ē Moisés. Gúqui' jēfē parē gualdull mē israelitē lugar ni.

³⁶ Gua Moisés Egipto parē gualdúhi' ra shtadē guēlú hia'a. Por pudērē shtē Dios bē'ni' milagrē nu cusē ru'bē Egipto. Bē'ni' milagrē rua' Nisēdu'u Llni. Por cuarenta izē bē'ni' milagrē la'ni ra dani catē zia'a za rai'.

³⁷ Lo mizmë Moisés rë' guni'i lu ra më israelitë: "Dios guëshe'ldë tubi naguadi'dzë shti'dza delantë lu të. Galë më ladi bëchi sa' të cumë ziquë bëshe'ldë më na. Gulë tsaldí ldu'u të grë lo quë naguëni'i më lu të."

³⁸ Lë'ë Moisés ni guzëni lë'ë ra mënë la'ni ra dani Sinaí catë guni'i ianglë lúhi' antsë. Moisés guquërelidëni ra shtadë guëlu hia'a. Bë'ni' recibir ra diza'quë shtë Dios të guëne'e Moisés di'dzë ni parë lë'ë hia'a. Di'dzë ni napë pudërë parë siemprë; nunquë adë tsalúdi'in.

³⁹ "Shtadë guëlu hia'a bëzu'bë diaguëdi'i rai' shti'dzë Moisés. Adë gunëdi'i rali nanibë'a Moisés lë'ë rali. Mejurë guc ldu'u rali nëabri rali parë Egipto.

⁴⁰ Tubi dzë adë zuga'anú Moisés lë'ë rali, repi rali lu Aaron: "Adë guëne'e na'a rsunë pë cazac Moisés. Adë nídi'ill ndë'ë, nu gull lë'ë hia'a Egipto; por ni rac shtu'u na'a iurne', guntsá'ul tubi dios naquiblu lu hia'a delantë."

⁴¹ Lueguë bëntsa'u rali tubi ngunë mitu'në de orë. Gudini rali beldá ma parë bédë'ë rali tubi ofrendë lu dzanë narunë rali adorar. Nalë bëquitë ldu'u rali por lo quë nabëntsa'u rali con guia'a rali.

⁴² Iurni Dios bë'në intriegu lë'ë rali parë quëhunë rali adorar ra cusë lu guë'dchiliu, ziquë ra mbelëgui'i nu ngubidzë. Zni naescritë la'ni librë nabëquë'ë ra profetë. Rni'i librë ni:

Lë'ë të më israelitë, guzë të lu dani durantë cuarenta izë.

Gudini të ra ma parë bë'në të ofrecer lu dios shtë të,

perë ni tubi ma adë bë'në të ofrecer lua con guëdubinú ldu'u të.

⁴³ Be'rquë nua'a të nichí shtë Moloc, dios shtë të.

Nua'a të tubi mbelëgui'i shtë dios Renfán.

Ra idolo rë' bëntsa'u të parë runë të adorar.

Por ni guëgúa të de ladzë të parë guëshe'lda lë'ë të más zitu stubi ladë Babilonia parë tsa të cashtigu.

⁴⁴ "Ra shtadë guëlu hia'a tsana guzë rali dani, nua'a rali tubi hiu'u lari nu tubi nichí catë gutsa'u ra lëy nabëquë'ë Moisés. Hiu'u lari guntsá'uhin ziquë guni'i Dios lu Moisés nu ziquë bëlua'a më lúhi'.

⁴⁵ Ra shtadë guëlu hia'a gupë rali hiu'u lari ni por llëdumi tiempë ziquë tubi cusë nabëshe'në Dios parë lë'ë rali. Nu ra mënë nabidë con Josué, nua'a rali hiu'u lari rë' tsana bëdchisú rali ra guiu'u shtëni stubi ra naciuni. Dios bë'në compa'ni lë'ë rali parë guëru'u ra mënë lugar ni parë guëu' ra shtadë guëlu hia'a. Nga'li guquërelidë rali hashtë tiempë naganibë'a rëy David.

⁴⁶ Dios guc shtu'u lë'ë David. Guna'bë David lu Dios niuntsá'ui' tubi iádu'u catë

niaquërelidë Dios verdadërë, mizmë Dios nabë'në Jacob adorar.

⁴⁷ Perë David adë bë'nëdi'i' gan naza'a tubi iádu'u lidchi Dios, perë shínill Salomón, sí, bë'nëll gan; bëzá'ai' iádu'u lidchi Dios.

⁴⁸ Perë Dios nacabezë gube'e cumë llëru'bë na më, adë quërelidëdi'i më la'ni iádu'u narza'a ra nguiu. Ziquë guni'i profetë shti'dzë Dios narni'i:

⁴⁹ Gube'e cabeza, nu rnibë'ahia guëdubi guë'dchiliu.

Guë'dchiliu na ziquë tubi bangu catë rzu guë'ahia.

¿Pëllë clasë iádu'u guntsa'u të parë guëbeza la'ni?

Adë rqu'nidia'a lugar catë guëzi'i ldu'a'a.

⁵⁰ Na bëntsa'ua grë cusë rë' lu guë'dchiliu.

⁵¹ Lë'ë të de por si naguëdchi ldu'u të nu adë rínidi'i të shti'dzë Dios. Na të cumë ziquë ra mënë nadë guë'nëdi'i Dios. Siemprë quëhunë të cuntrë Espiritu Santo. Na të ziquë guc ra shtadë guëlu hia'a.

⁵² Ra shtadë guëlu hia'a, bédë'ë rali hiaguë grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Ni túbi' adë chu bidëdi'i sin quë adë niadë'ë hiaguë guëc rai'. Ra shtadë guëlu hia'a, gudini rali profetë nabiadi'dzë de quë guëdchini stubi nguiu naná tubldí shcuëndi' lu Dios. Iurná bidë më perë lë'ë të bë'në të intriegu lë'ë më lu guia'a më rumanë nu gudini të lë'ë më.

⁵³ Lë'ë të bë'në të recibir lëy shtë Dios nabidëni ra ianglë, perë adë bëzu'bë diaguëdi'i të di'dzë ni.

Gudini rali Esteban

⁵⁴ Iurë gualú bini rali grë ra cusë naguni'i Esteban, nalë beldë rali hashtë rchushí lai' rali; rna rali lu Esteban.

⁵⁵ Perë cabezëni Espiritu Santo la'ni ldu'u Esteban. Beldísi' lúhi' lu gube'e; gunáhi' lu gluri shtë Dios catë cabezë më. Nu gunáhi' lu Jesús nacabezë ladë ldi shtë Dios.

⁵⁶ Guni'i Esteban:

—Gulë guná, rnahia gube'e lla'lë. Rnahia lu Jesús, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Cabezë më ladë ldi shtë Dios.

⁵⁷ Perë grë rali bësë'au rali diaguë rali. Gurushtíá rali nu zedë guëllu'në rali parë quini rali Esteban.

⁵⁸ Gulú rali Esteban fuërë rua' guë'dchi. Ndë bédë'ë guë'ë rali Esteban parë gátí'. Ra nabini shti'dzë Esteban, gulú rali shabë rali nu guatishi rali shabë rali lu tubi nguiu nalë Saulo.

⁵⁹ Iurë bédë'ë guë'ë rali Esteban, quëadi'dzënihi' Jesús. Guná'bëi' lë'ë më; guni'i':

—Dadë Jesús, bë'në recibir espíritu shtëna.

⁶⁰ Despuësë iurní bëzullibi Esteban nu fuertë guni'i' lu Dios nacabezë gube'e:

—Adë rtiá'adi'il culpë duldë shtë rali.

Iurë gualú guni'i Esteban di'dzë ni, gúti'.

8

Rzunaldë Saulo ra shmënë Jesús

¹ Saulo gu' de acuerdë tsana gudini rall Esteban. Mizmë dzë ni guzublú guzunaldë mënë grë ra narialdí ldu'i diza'quë ciudá Jerusalén. Grë ra shmënë Jesús bërë'tsë rall; gua naguna'zi nezë regiuni shtë Judea nu guna'zi rai' nezë Samaria, perë ra poshtë bëa'në rai' Jerusalén.

² Bëldá nguui za'quë bëca'chi rall lë'ë Esteban nu nalë bi'ni rall por lë'i'.

³ Perë Saulo adë bëgá'adi'i ldu'ull ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Riutëll hui'u por hui'u parë rgull ra mënë, na'a la nguui. Rshaguill ra prubi parë riagsëá'nëll mënë lachigui'bë.

Caglua'a rai' diza'quë reguni Samaria

⁴ Ra nabëru'u Jerusalén cualquier nezë zia'a rall, rni'i rall diza'quë shtë Jesús lu ra mënë.

⁵ Felipe gua tubi guë'dchi shtë Samaria. Ndë guzublú guni'ill lu ra mënë chu na Jesucristo.

⁶ Bëdëá mënë zihani parë rquë diaguë rall bien grë ra di'dzë naguni'i Felipe. Nu rna rall lu milagrë nabë'në Felipe.

⁷ Zihani mënë narac ll'u, bëac rall. Gulú Felipe mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë. Nalë gurushtiá ra mëdzabë iurë bëru'u rall. Zihani kujë nu mënë narac galguidzë llunguë, bëac rall.

⁸ Nalë bëquitë ldu'u ra mënë grë nabë'në Felipe ciudá ni.

⁹ Ndë guquërdë tubi nguui nalë Simón. Rac rquë'ë bëlliull. Zdë'ë mudë bësiguëll ra mënë shtë Samaria. Bëdzëguë' ldu'u rall iurë rna rall narunë Simón. Rni'ill de quë lë'ëll nall tubi më nalasac.

¹⁰ Grë ra mënë dizdë ra më ru'bë hashtë más nabi'chi, bëquë diaguë rall pë rni'i Simón. Guni'i rall lë'ëll nall më ru'bë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

¹¹ Gualdí ldu'u rall lë'ë Simón por magi nabë'nëll. Llëdumi tiempë bësiguëll ra mënë

¹² perë zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë naguni'i Felipe. Ruadi'dzë Felipe mudë tsutë mënë nezë lu gube'e parë tsa rall catë rribë'a Dios. Por Jesús gac salvar mieti, guni'i Felipe nu bëchu'bë nisi' na'a la nguui, ra nagualdí ldu'i diza'quë.

¹³ Mizmë Simón bëriubë nísëll purquë gualdí ldu'ull diza'quë nu guanaldëll lë'ë Felipe. Nalë bëdzëguë' ldu'ull; gunall milagrë nu sëni ru'bë nabë'në Felipe.

¹⁴ Bini ra poshtë nabëa'në Jerusalén, ra mënë Samaria gualdí ldu'u rall diza'quë. Iurní bëshë'ldë rai' Pedro nu Juan parë zia'a rai' Samaria.

¹⁵ Bëdchini Pedro nu Juan guë'dchi ni; guna'bë rai' lu Dios parë guëdë'ë më Espiritu Santo parë cuezënúhi' grë ra më Samaria nagualdí ldu'i diza'quë.

¹⁶ Ra nagualdí ldu'i diza'quë todavía adë bë'nëdi'i rall recibir Espiritu Santo la'ni ldu'u rall. Más antsë tsana bëriubë nisë rall, ra nabëchu'bë nisë lë'ë rall, guna'bë rall niétiqüë lë shtë Dadë Jesús.

¹⁷ Iurní Pedro nu Juan bëdchi'bë guia'a rai' guëc ra mënë ni. Lueguë bëdchini Espiritu Santo parë gulezënúhi' lë'ë rall.

¹⁸ Iurë guná Simón bëdchi'bë poshtë guia'a rai' guëc ra mënë nu gunall bëdchini Espiritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall, Simón bë'nëll ofrecëré dumí.

¹⁹ Répill lu ra poshtë:

—Gulë bëtu' du'pë pudëré nanapë të parë guna ziquë runë të, të iurë guëdchi'ba guahia guëc ra mënë, gunë rall recibir Espiritu Santo.

²⁰ Repi Pedro lull:

—Dios guënitilú lë'ël con grë shtu-mil. ¿Pëllë llua'al sí'il con dumí lo quë narzëlaa'chi Dios ca'a mënë?

²¹ Adë nápël derechë con lë'ë na'a purquë bë'nëll duldë la'ni ldu'ul. Zuldídi'i shcuëndëll delantë lu më.

²² Bësa'në llgabë mal shtë'nëll; bëagri ldu'ul con Dios; guna'bë lu më të gunë më perdunë lë'ël.

²³ Gadzë duldë la'ni ldu'ul; nal ziquë nanú bajo ordë shtë Satanás.

²⁴ Iurní guchi Simón lu poshtë:

—Gulë guna'bë lu Dios por na të parë adë guëzac zídí'i më na ziquë guni'i të.

²⁵ Ra poshtë guni'i rai' lu mënë Samaria ra cusë naguná rall nu biadi'dzë rai' diza'quë lu ra mënë. Iurní bëru'u rai' parë gua rai' los de más guë'dchi shtë Samaria. Guagni'i rai' diza'quë; despuësë bëagri rai' parë Jerusalén.

Biadi'dzënú Felipe tubi më Etiopía

²⁶ Dzë ni repi tubi ianglë lu Felipe:

—Bë'në preparar të tsal tubi nezë narëa'në ladë sur, nezë nazia'a de Jerusalén parë guë'dchi nalë Gaza. Nezë rë' rdëdë catë nídi'i mënë.

²⁷ Lueguë bëru'u Felipe. Zia'ai'; perë nezë naziá'ai', bëdia'guë'lúhi' tubi nguui më Etiopía. Nádi'ill nguui completë nu nall tesorëré shtë Candace, tubi na'a narnihë'a naciuni Etiopía. Lë'ë tesorëré guall Jerusalén parë guaguë'nëll adorar Dios.

²⁸ Zëagzëll parë ládzëll. Zúbëll lu guërrëdë shtëll. Quëú'ldëll la'ni tubi librë nabëquë'ë Isaías.

²⁹ Iurní repi Espiritu Santo lu Felipe:

—Guabi'guë cula'ni guërrëdë shtë'në më Etiopía.

³⁰ Iurë guabi'guë Felipe cula'ni guërredë, bini' quëu'ldë nguiu ni la'ni librë shtë Isaías. Felipe guna'bë di'dzë lull:

—¿Gu riasël lo quë nacagni'i la'ni librë?

³¹ Nguiu ni repi lu Felipe:

—Adë riasëdia'a purquë adë nápëdia'a chu guëni'i pë runë cuntienë ni.

Iurní répill lu Felipe të tsepi Felipe nu subë Felipe la'ni shguërrédëll.

³² La'ni librë catë quëu'ldë më Etiopía lë'ë partë ni cagni'i:

Bia'a rall nguiu parë gátì' ziquë ll'li, nu ziquë rëa'në ll'li ziquë gu'pë delantë lu ra narna'zi, zni bëa'në nguiu rë'.

Adë bëllá'lëdi'i rua'll parë niaru'u tubi di'dzë.

³³ Dzë ni guna'zi ra mënë lë'ëll, bë'në rall condenar lë'ë nguiu ni sin ni tubi causë.

Adë pë jusstisi bë'në rall. Nalë fier bë'në rall tratë nguiu ni.

Bëdchisú rall vidë shtëñëll.

³⁴ Iurní më Etiopía guna'bë di'dzë lu Felipe:

—Bë'në favurë guni'i lua, ¿chu guzac zdë'ë? ¿Pë lu mizmé lë'ëll rní'll u nu chu stubi guzac zdë'ë?

³⁵ Iurní Felipe guzublú guni'i' pë runë cuntienë partë catë bi'ldi më Etiopía la'ni librë. Guni'i Felipe ra diza'quë shtë Jesús nu lla gac salvárell.

³⁶ Iurë ziadëdë rall tubi lugar catë rë nisë, guna'bë di'dzë më Etiopía lu Felipe:

—Ndë'ë rë nisë. ¿Pë adë gac chubë nisa ndë'ë?

³⁷ Felipe repi lull:

—Si talë guëdubiní ldu'ul rialdí ldu'ul shti'dzë Jesús, zac chubë nísël ndë'ë.

Iurní repi nguiu ni:

—Rialdí ldua'a niétiquë Jesucristo na shini Dios.

³⁸ Gunibë'a nguiu parë guzudchí guërredë parë bietë rai'. Iurní guatë rai' la'ni nisë. Bëchu'bë nisë Felipe lë'ëll ndë.

³⁹ Iurë bëru'u rall rua' nisë, Espiritu Santo bia'a lë'ë Felipe. Lë'ë nguiu nillí gu' ldu'ull nu rquitë ldu'ull. Guaglá'guëll shnézëll.

⁴⁰ Bëdchini Felipe guë'dchi nalë Azoto, nu gudëdë'i guë'dchi por guë'dchi. Cagluá'ai' mënë diza'quë hashtë bëdchíni' guë'dchi nalë Cesarea.

9

Bëac Saulo shmënë Jesús (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Saulo guagla'guë bë'në nalaa'dchill; guc ldu'ull quínill ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Por ni guagnall jëfë shtë ra bëshuzi

² parë gunë rall firmar tubi guichi parë zia'a Saulo. Guziá'all ra iádu'u shtë më israelitë guë'dchi Damasco. Ndë tsatílill ra na'a nu nguiu nacanalëdë tëchi diza'quë shtë

Jesús. Gue'dënull ra mënë ni; guëldáguëll lë'ë rai' lachigui'bë.

³ Guc iurë zia'a zull nezë, hia mërë guëdchínill guë'dchi Damasco, nasesë bëdchini tubi llíni nezë lu gube'e. Gu'të llíni lu nezë catë zia'all.

⁴ Saulo gulaguë lu guiu'u; gunall lu llíni nu bínill tubi bë naguni'i:

—Saulo, Saulo, ¿pëzielú rzunáldël na?

⁵ Iurní guna'bë di'dzë Saulo:

—¿Chu lë'ël? Dadë, rní'il lua zni'i.

Iurní bë guni'i:

—Nahia Jesús. Rzunáldël shmëna parë quínill. ¿Pë adë rac bë'al lo mizmé na rzunáldël? Adë guëllu'idi'i lo quë naquëhúnël. Quëhúnël ziquë runë ngunë narlda'a patadë lu garrudchi. Zni quëhúnël.

⁶ Iurní nalë bëdzëbë Saulo nu bëchí'chill. Répill:

—Dadë, ¿guadë narac shtú'ul guna?

Perë lë'ë bë guni'i:

—Guashtë nga'li nu gutë ladi guë'dchi. Ndë guëni'i mënë lul pë gúnël.

⁷ Ra nguiu nazënú lë'ë Saulo, bëa'në rall ziquë gu'pë tantë bëdzëbë rall purquë bini rall bë nacagni'i lu Saulo, perë ni tubi adë chu gunádi'i rall.

⁸ Iurní Saulo guashtë lu guiu'u, parë iurë bëshá'lëll slull, hiadë gúquëdi'i nianall. Bëa'nëll ciegu. Ra nguiu nazënúhi', guna'zi rall guiá'ai' parë guc bëdchíni' guë'dchi Damasco.

⁹ Ndë bëa'ni' tsunë dzë; adë gúquëdi'i ni-anáhi'. Adë gudáudi'i' nu adë pë bi'i'di'i'.

¹⁰ Guë'dchi Damasco quërelëdë tubi nguiu nalë Ananías. Rialdí ldu'ull shti'dzë Jesús. Bëlua'alú Jesús lull nu repi më lull:

—Ananías.

Bëquebi Ananías lueguë:

—Lë'ë na ndë'ë, Dadë.

¹¹ Jesús repi lull iurní:

—Guashtë nga'li nu gua lidchi Judas naquërelëdë nezë nalë Nezë Ldi. Guna'bë di'dzë por tubi nguiu më Tarso. Lëll Saulo. Ndë quëadi'dzënull Dios.

¹² Lu Saulo bëlua'alú tubi nguiu lë Ananías. Nguiu ni lë'ël. Gunall guatël parë guëdchi'bë guiá'al guëquëll të parë guëac slull nu guëna Saulo stubi vultë ziquë nall antsë.

¹³ Iurní bini Ananías naguni'i Jesús, repi Ananías lu më:

—Perë Dadë, zihani mënë rni'i lua shcuendë nguiu rë'. Nablac fier quëhúnëll Jerusalén con ra mënë narialdí ldu'i shti'dzël.

¹⁴ Iurne' zé'dëll ndë'ë con guichi nabëdë'të ra jëfë shtë bëshuzi parë guá'all prési grë ra mënë narunë adorar lë'ël.

¹⁵ Perë Jesús repi lu Ananías:

—Guasë purquë na gudília nguiu rë' parë guëni'ill diza'quë delantë lu ra mënë shtë

stubi naciuni nu lu ra rëy shtë rall. Nu tsagní'ill diza'quë shtëna lu ra më israelitë.

¹⁶ Na guëluá'ahia lë'ëll nu guënia'a lull grë cusë mal nagunënú mënë cuntrë lë'ëll purquë nall shmëna.

¹⁷ Iurní lë'ë Ananiás zia'a lidchi Judas catë quërelde Saulo. Guatëll nu bëdchi'bë guiá'all guëc Saulo. Répill:

—Bëchi Saulo, lë'ë Jesús naguni'i lul nezë nazé'dël, bëshe'ldë më na ndë'ë parë gac guënal stubi vueltë nu parë guëdchini Espíritu Santo të cuezënúhi' lë'ël.

¹⁸ Lueguë iurní bëlla'lë slu Saulo. Gunáhi' nu bíní' gulaguë cumé ziquë tubi gui'lli la'ni slúhi'. Saulo guasuldí nu bëriubë nísí'.

¹⁹ Despuësë gudáuhi' nu bëu' fuersë shtëhi' stubi vueltë. Bëá'ni' bëldá dzë Damasco con ra narialdí ldu'i diza'quë.

Guzubú Saulo guni'i diza'quë lu ra mënë Damasco

²⁰ Lueguë guzublú guni'i Saulo diza'quë shtë Jesús lu ra mënë la'ni iádu'u shtë ra israelitë. Guní'ill lu mënë, Jesús náhi' shini Dios nabadë lu gué'dchilíu.

²¹ Grë ra mënë nabëquë diaguë shti'dzë Saulo, bëdzëguë' ldu'u rall nu guni'i lu sa' rall:

—Perë nguiu rë' na el quë naguzunaldë ra mënë Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quë. Nu lo mizmë lë'ëll zé'dëll ndë'ë parë guá'all prësi ra shmënë më parë tsagsá'nëll lë'të rall lu ra jéfë shtë bëshuzi.

²² Perë Saulo biadí'dzëll lu ra mënë con más llini; adë bëdzëbëdi'i'. Guní'í' de quë Jesús na Cristo nabëshe'ldë Dios. Bë'në Dios compa'ni lë'ë Saulo. Ra israelitë naquërelde Damasco, bëa'në rall sin ni tubi di'dzë purquë adë bëdzëlédi'i' rall pë niani'i rall.

Bëru'u Saulo guia'a ra contrari shtëhi'

²³ Gudëdë zihani dzë; iurní ra më israelitë gurë rall de acuerdë parë quini rall lë'ë Saulo.

²⁴ Lueguë bini Saulo pë lligabë quëhunë rall. Dzë la gue'lë rbezë rall Saulo rua' puertë salidë shtë ciudá parë quini rall Saulo.

²⁵ Ra shmënë Jesús bëtia'a rall Saulo la'ni tubi rëguelë parë iurë gu' gue'lë, bëldaguë rall Saulo stubi tëchi lu'. Lu' ni nahin ziquë tubi lu' bësu'u nasë'au alreducedurë ciudá. Zni mudë gula'a Saulo lu galguti.

Bëabré Saulo Jerusalén

²⁶ Iurë bëdchini Saulo Jerusalén, guc ldu'i' niagdza'gui' ladi ra shmënë Jesús perë grë rall rdzëbë rall Saulo purquë gá'adi'i' tsaldí ldu'u rall de quë Saulo hia bëabré ldu'ull, de quë bëáquëll shmënë Jesús.

²⁷ Perë Bernabé guagsëá'nëll Saulo lu ra poshtë. Biadí'dzëll lla guni'i Saulo lu ra mënë Damasco, de quë Saulo biadí'dzëll

con guëdubinú ldu'ull ziquë tubi muzë shtë Jesús.

²⁸ Iurní Saulo bëá'ni' Jerusalén parë quëhúni' dchi'ni con ra poshtë. Guadi'dzënúhi' diza'quë hiu'u por hiu'u sin adë pë nádi'i'.

²⁹ Con guëdubinú ldu'i' ruadí'dzi' ziquë muzë shtë Jesús. Biadí'dzënúhi' con ra më israelitë naruadi'dzë dizë griego. Perë ra mënë guduli rall mudë parë quini rall Saulo.

³⁰ Ra mënë narialdí ldu'i' diza'quë, guc bë'a rall de quë ra më israelitë zunaldë rall lë'ë Saulo. Iurní bia'a rall lë'ë Saulo parë gué'dchi Tarso.

³¹ Dzë ni grë ra mënë narialdí ldu'i' diza'quë, ra narëta' regiuni Judea nu Galilea nu Samaria, nalë rbedchi ldu'u rall. Másru'u guc shtu'u rall lë'ë Jesús nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Nu Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë rall parë guaru'bë grupë shtë rall.

Bëac Eneas

³² Canzë Pedro; quëhúni' visitar grë ra naná shmënë Jesús. Gudëdë guagnáhi' ra narianaldë nezë santu shtë Jesús, ra naquërelde tubi gué'dchi nalë Lida.

³³ Ndë nanú tubi nguiu nalë Eneas. Hia guc shunë izë ráquëll galguidzë llunguë. Nagá'all; adë ráquëdi'i' rzëll.

³⁴ Pedro bëdchini lu Eneas nu guchi Pedro: —Eneas, Jesucristo gunëac lë'ël. Guashtë nga'li nu bëldisë shtaa'l.

Lueguë lueguë guashtë Eneas.

³⁵ Grë ra naquërelde gué'dchi Lida nu grë ra naquërelde gué'dchi Sarón, guná rall lla bëac nguiu ni. Lueguë bësa'në rall custumbërë guahietë shtë rall parë guanaldë rall nezë za'quë shtë Jesús.

Guashtë Dorcas ladi ra tëguë

³⁶ Tiempë ni nanú tubi na'a gué'dchi shtë Jope. Rialdí ldu'i' diza'quë shtë Jesús. Lëll Tabita perë ra mënë naruadi'dzë dizë griego, rni'i' rall lë na'a ni Dorcas. Dorcas bë'në bien nu bëdë'ëll gu'në cua'a ra prubi. Bë'nëll zihani cusë za'quë.

³⁷ Bëdchini tubi dzë, guc ll'u'u Dorcas nu gútil. Custumbërë shtë ra mënë ni na rguibi rall cuerpë shtë ra tëguë. Gudibi rall shcuerpë Dorcas nu bëcuezë rall cuerpë guia'a la'ni hiu'u guërupë písë.

³⁸ Gué'dchi Jope rëa'në guëlla' gué'dchi shtë Lida catë nanú Pedro. Bini ra më Jope nanú Pedro gué'dchi Lida. Iurní bëshe'ldë rall chupë nguiu parë guagni'i rall lu Pedro: —Guërrë cha guiá hia'a gué'dchi Jope.

³⁹ Lueguë bëru'u Pedro con lë'ë ra nguiu ni. Iurë bëdchini rall Jope, bia'a rall Pedro quartë catë naga'a tëguë. Nalë ru'në ra viudë nabëdëá nga'li. Bëlua'a rall vestidë nu manguë nabëntsa'u Dorcas tsana gubáni'.

⁴⁰ Lueguë Pedro gunib'è'a guëru'u grë ra mënë la'ni cuartë. Iurní bëzullibi Pedro nu biadi'dzënúhi' Dios. Rbí'ai' lu naguti nu répi' lúhi':

—Tabita, guashtë nga'li.

Lueguë lë'ë tégulë bëlla'lë slúhi'; gunáhi' lu Pedro. Guzubë ldi'.

⁴¹ Pedro guna'zi guiá'all parë guasuldill. Lueguë guna'bë Pedro ra viudë nu los de más narialdí ldu'i Jesús parë bé'ni' presentar lë'ë Dorcas nagubani.

⁴² Grë mënë shtë ciudá Jope bini rall mila-grë nabë'në Pedro. Nalë zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

⁴³ Por zihani dzë bëa'në Pedro ciudá Jope lidchi tubi curtidor shtë gui'di ladi ngunë. Lëll Simón.

10

Biadi'dzënú Pedro Cornelio

¹ Gu' tubi nguiu ciudá Cesarea; lëll Cornelio. Nall capitán narnib'è'a tubi gahiu'a sultadë. Ra sultadë ni lë rall Italiano.

² Cornelio con grë shfamíllil runë rall adorar Dios guëdubínú ldu'u rall. Adë nádi'i Cornelio më israelitë perë bédë'll zihani dumí. Bë'nëll ayudë ra më israelitë. Siemprë ruadi'dzënull Dios.

³ Tubi dzë quierë rquë tsunë guadze', bëlua'alú tubi ianglë lu Cornelio. Clarë gunall tubi ianglë shtë Dios naguatë catë zuga'a Cornelio. Repi ianglë lull:

—Cornelio.

⁴ Gubi'a Cornelio lu ianglë nu nalë bëdzëbëll. Guna'bë dí'dzëll lu ianglë:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Iurní repi ianglë lull:

—Dios bëquë diaguë ra dí'dzë shtë'nëll iurë ruadi'dzënull më nu rëagná ldu'u më lë'ël purquë bé'nëll ayudë ra prubi.

⁵ Bëshe'ldë bëldá nguiu guë'dchi Jope parë tsaglli'i rall Simón, nu lëll Pedro; chupë lëll.

⁶ Quërelde Pedro lidchi tubi curtidurë nalë zac Simón. Nápëll lídchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lul pë gúnëll.

⁷ Iurë gubi' ianglë, guna'bë Cornelio chupë shmúzëll con tubi sultadë nananë Cornelio. Sultadë ni gualdí ldu'i shti'dzë Jesús. Guézá rall na rall muzë shtë Cornelio.

⁸ Biadi'dzë Cornelio lu rall lla biadi'dzënull ianglë. Iurní bëshe'ldë Cornelio lë'ë rall parë ziaglli'i rall Pedro.

⁹ Stubi dzë quierë guërudë dzë, ziagdchini rall ciudá Jope. Lo mizmë iurë Pedro be'pi guëc hiu'u të guadi'dzënúhi' Dios.

¹⁰ Nalë rldi'anë Pedro; rac shtú'ui' gáuhi'. Perë mientras quëhunë ra shfamili Pedro preparar cumidë, Pedro gunall bédchini tubi cusë shtë Dios lull.

¹¹ Guná Pedro bëlla'lë lu gube'e nu gunall lu ziquë tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din ca zu Pedro. Li'bi guézá shquini.

¹² La'ni lari nanú grë clasë ra ma nanapë tapë guéáhi' nu ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u nu ra ma nariasë.

¹³ Iurní bini Pedro tubi bë naguni'i:

—Pedro, guasuldí nu gudini ma gaul.

¹⁴ Perë Pedro guchi:

—Dadë, nunquë adë ráudia'a ra ma naná providë según ra custumbrë shtë na'a.

¹⁵ Lë'ë bë guni'i lu Pedro stubi vultë:

—Lo quë nabëzunë Dios, limpi nahin; adë rní'idi'il nahin mal parë lë'ël.

¹⁶ Zni guc tsunë vësë; iurní be'pi lari lu gube'e.

¹⁷ Quëhunë Pedro llgabë pë runë cuntienë nagunall iurë lë'ë ra nguiu nabëshe'ldë Cornelio ze'dë guëna'bë dí'dzë rall ca na lidchi curtidurë nalë Simón.

¹⁸ Bédchini rall rua' lidchi Simón; fuertë cana'bë rall:

—¿Gu quërelde tubi nguiu ndë'ë nalë Simón Pedro?

¹⁹ Pedro nianá zúbëll guia'a guëc hiu'u. Quëhúnëll llgabë nia'a pë runë cuntienë lo quë nabëshe'ldë Dios lull. Iurní repi Espíritu Santo lull:

—Pedro guná, tsunë nguiu cagna'bë rall lë'ël.

²⁰ Bietë; bë'në compa'ni lë'ë rall. Adë pë llgabë rúnëdi'il purquë na bëshe'lda lë'ë rall.

²¹ Iurë bietë Pedro, guagnall ra nguiu nabëshe'ldë Cornelio. Répill lu ra nguiu:

—Na lëa Pedro nacaguili të. ¿Pë rsunë nua'a të?

²² Repi rall lu Pedro:

—Zë'pë na'a purquë bëshe'ldë Cornelio lë'ë na'a parë sël con lë'ë na'a lídchil. Cornelio nall tubi nguiu honradë nu rialdí ldu'ull Dios. Nalë rac shtu'u më israelitë lë'ël. Tubi ianglë shtë Dios guni'i lu Cornelio parë bëshe'ldëll lë'ë na'a nu guni'i ianglë lull lë'ël guëni'il lu Cornelio pë gúnëll.

²³ Iurní Pedro guni'i lu rall:

—Gulë tsutë ndë'ë; gulë bëa'në ne gue'lë.

Hia brëgue'lë bëru'unú Pedro lë'ë rall parë zia'a rall lidchi Cornelio. Nu guanaldë bëldá narialdí ldu'i diza'quë naquërelde guë'dchi Jope.

²⁴ Stubi dzë bédchini rall ciudá Cesarea. Ndë cabezë Cornelio lë'ë rall con grë shfamíllil. Tambiën guna'bë Cornelio bëldá amigu shtëll.

²⁵ Iurë bédchini Pedro lidchi Cornelio, Cornelio bëru'u; bë'nëll saludar lë'ë Pedro nu bëzullíbill lu Pedro parë bë'nëll adorar Pedro.

²⁶ Perë Pedro guna'zi guia'a Cornelio; répi':

—Guzuldí purquë adë guzá'quëdi' rzullíbil lua purquë nahia nguiu ziquë lë'ël.

²⁷ Mientras ziazú rall quëadi'dzë rall, guatë Pedro lidchi Cornelio. Guná Pedro zihani mënë rë.

²⁸ Guni'i Pedro lu ra mënë:

—Lê'è tè bien nané tè lla na creenci shtë ra mè israelitè. Providè guédza'guè ra mè israelitè con mënë de stubi naciuni. Adè nâpèdi' rall permisi parè tsuté rall lidchi mënë zitu, perè bêlua'a Dios na adè tsaglá'guèdia'a creenci ni. Grè ra nguiu nabèzunè Dios, limpi na rall. Adè naprovidè parè tsutéa lidchi rall. Bêlua'a Dios na de què adè guèni'idia'a sulè mënë israelitè na rall allegadè lu Dios, de què mënë zitu na rall condenadè.

²⁹ Por ni ziquèsè guna'bè tè na, lueguè zelda; adè bé'nèdia'a negar. Gulè guni'i lua nia'a pè rac shtu'u tè.

³⁰ Iurni guzublú biadi'dzè Cornelio lu Pedro:

—Guc tapè dzè ne'; lo mizmè iurè ziquè iurni, rquè tsunè guadze' quèrela; quèhuna ayunè nu quèhuna orar lu Dios. De repèntè gunahia tubi ianglè shtë Dios. Nalè rcabni'i lari naquichi.

³¹ Guni'i ianglè lèa: “Cornelio, Dios bëquè diaguè ra di'dzè shtënèl iurè rnábèl lu mè. Nu rèagná ldu'u mè lê'èl purquè bédè'èl dumí cua'a ra prubi.

³² Bêshe'ldè bêldá shmènèl ciudá Jope parè tsagl'i' rall Simón Pedro. Nâpèll lidchill rua' nisèdu'u. Pedro guèni'i lul ra cusè nagúnèl.” Zni guni'i ianglè lua.

³³ Por ni lueguè bêshe'lda ra shmèna; bidè guèlli'i rall lê'èl. Iurne' dzu na'a grè na'a ndè'è delantè lu Dios parè guèquè diaguè na'a grè lo què naguni'i Dios lul parè guèni'il lu na'a.

Lo què naguni'i Pedro lu ra mè lidchi Cornelio

³⁴ Guzublú guni'i Pedro lu grè mënë narè lidchi Cornelio. Guni'i Pedro:

—Iurne' gualú rac bé'ahia adè rúnèdi'i Dios menos ni tubi mënë lu gué'dchiliu

³⁵ sino què rca'a mè grè ra nanapè rëspèti nu rzu'bè diaguè rall shti'dzè mè.

³⁶ Guni'i Dios más antsè lu grè na'a ziquè shini Jacob ra diza'què shtë mè. Bêshe'ldè mè lê'è Jesucristo parè bidè guèni'inúhi' lê'è hia'a diza'què shtë Dios parè cuedchí ldu'u hia'a. Jesucristo na rëy; napè mè dereché parè rnibè'a mè grè naciuni.

³⁷ Lê'è tè bien nané tè pè guc ladzè ra mè israelitè. Primèrè guzublú Juan Bautista, bêlua'ai' diza'què lu ra mënë, iurni bëchu'bè nísi'. Despuèsè guzublú Jesús shch'i'ni' nezè Galilea.

³⁸ Lê'è tè nané tè lla bédè'è Dios pudèrè parè Jesús mè Nazaret. Bêshe'ldè Dios Espiritu Santo parè cuezènúhi' lê'è mè. Bè'nèac mè grè ra nananú mèdzabè la'ni ldu'i. Bè'nè mè bien por pudèrè shtë Dios cumè cabezènúhi' lê'è Jesús.

³⁹ Lê'è na'a na na'a testigu shtë grè ra cusè rè' nabè'nè Jesús. Bè'nè mè milagrè nezè Judea nu ladi ciudá Jerusalén. Despuèsè bëquè'è ra mënë lê'è Jesús lu cruz; guti mè.

⁴⁰ Gudèdè tsunè dzè guti Jesús, iurni bêldishtè Dios lê'è Jesús ladi ra tégulè. Nu Dios bêshe'ldè Jesús parè bêlua'alú mè lu na'a stubi vuelte.

⁴¹ Adè bêlua'alú mè lu grè ra mënë, niétiqùè lu na'a bêlua'alú mè. Dios gudili lê'è na'a dizdè antsè parè na na'a testigu. Verdá nahin; guashtë mè ladi ra tégulè. Despuèsè lê'è na'a gudaunú na'a lê'è mè; bédii'nú na'a lê'è mè.

⁴² Nu bêshe'ldè mè lê'è na'a parè guiagni'i na'a diza'què shtë mè lu ra mënë. Iurne' cagni'i na'a verdá. Dios bédè'è pudèrè lê'è Jesús ziquè tubi juèsi parè gunè mè juzguè grè ra mënë nanabani nu grè naguti.

⁴³ Tambièn ra profetè nagurè guahietè, cagni'i rai' shcuendè Jesús de què grè ra natsaldí ldu'i lê'è mè, runè mè perdunè duldè shtë rall. Por lê'è mè gac perdunè rall.

Bêdchini Espiritu Santo parè cuezènúhi' lê'è ra mënë lidchi Cornelio

⁴⁴ Nianá quèadi'dzènú Pedro lê'è ra mënë lidchi Cornelio, lê'è Espiritu Santo bêdchini parè cuezènúhi' grè ra narquè diaguè di'dzè shtë Pedro.

⁴⁵ Ra israelitè narialdí ldu'i diza'què, ra naze'dè naldè lê'è Pedro, nalè bédzèguè' ldu'u rall. Guná rall ra narquè diaguè shti'dzè Pedro, adè na rall mè israelitè perè bè'nè rall recibir Espiritu Santo nabèzèlaa'dchi Dios parè lê'è rall.

⁴⁶ Bini rall quèadi'dzè ra mè rè' stubi dizè. Quèhunè rall adorar Dios; guni'i rall llèru'bè na pudèrè shtë Dios.

⁴⁷ Iurni guni'i Pedro:

—Hia què bêdchini Espiritu Santo parè cuezènúhi' lê'è rall igual cumè ziquè bédè'na'a recibir lê'i', hiadè nídi'i stubi cusè más. Guèriubè nisè rall iurne'.

⁴⁸ Gunibè'a Pedro lu rall:

—Gulè bëchubè nisè lê'è tè. Gulè guni'i lê Jesucristo purquè na tè shmènè mè.

Despuèsè bè'nè rall ruèguè lu Pedro parè guèa'nè Pedro sèbèldá dzè con lê'è rall.

11

Bèabri Pedro Jerusalén

¹ Ra poshtë nu ra nagualdí ldu'i diza'què narè Judea, bini rall de què tambièn ra mënë nanadí' mè israelitè gualdí ldu'u rai' diza'què.

² Iurè bèabri Pedro Jerusalén, bêldá ra mè israelitè gudildi di'dzè rall con Pedro. Mènè ni guanaldè rall tèchi custumbrè shtë gac circuncidar meti.

³ Bèsègua'a rëdchi rall Pedro. Guni'i rall:

—¿Pëzielú guagnal ra mënë nanádi'i më israelitë? ¿Pëzielú guataunul lë'ë rall?

⁴ Iurní biadi'dzë Pedro lu rall lla mudë guc guagná Pedro ra mënë de stubi naciuni. Répi':

⁵ —Na zuhia ciudá Jope. Iurë cagnia'a lu Dios, gunahia cusë nabëshe'ldë Dios lua. Gunahia tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din nezë lu gube'e. Li'bi guézá shquinin, nu gulaguin hashtë catë zugá'ahia.

⁶ Iurë gunahia nia'a pë nanú la'ni lari, gunahia nanú ra ma nazubë tapë guéahi'; nanú ra ma dushë; nanú ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u; nanú ra ma nariasë.

⁷ Nu binia tubi bë naguni'i: "Pedro, gualdí. Gudini ma nagaul."

⁸ Perë na gucha lúhi': "Dadë, nunquë adë gudáudia'a ma naná providë segun creenci shtë mënë israelitë".

⁹ Iurní bë guni'i lua stubi vultë: "Lo quë hia bëzunë Dios, limpi nahin. Adë chu guëni'idi'i nahin mal parë Dios."

¹⁰ Zni guni'i bë tsunë vultë; despuësë be'pi lari guia'a stubi.

¹¹ Lueguë iurní bëdchini tsunë nguiu mënë Cesarea catë quërela parë ze'dë ca'a rall na.

¹² Lë'ë Espiritu Santo bëshë'ldi' na parë tsanalda lë'ë rall sin ni tubi lligabë de quë na rall de stubi naciuni. Tambiën guzënu shu'pë nguiu rë' na. Grë na'a bëdzutë na'a lidchi Cornelio.

¹³ Lë'ëll biadi'dzëll lu na'a gunal zu tubi ianglë lhdchill nu repi ianglë: "Bëshë'ldë bëldá shmënël ciudá Jope parë tsaglli'i rall lë'ë Simón, stubi lëll Pedro.

¹⁴ Lë'ëll guëni'll lul lla mudë gúnëll parë gac salvar, lë'ëll con grë shfamíil."

¹⁵ Iurë guzublú quëadi'dzënúa lë'ë rall, bëdchini Espiritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë rall tal cumë ziquë bëdchíni' tsana bëdë'na'a recibir lë'i'.

¹⁶ Iurní bëagná ldua'a lo quë naguni'i Jesús lu na'a tsana guzënu na'a lë'ë më. Guni'i më: "Juan bëchu'bë nisë ra mënë con nisë perë Dios guëne'e më Espiritu Santo parë guzënu më ldu'u të nu parë cuezënuhi' lë'ë të".

¹⁷ Si talë Dios bëshë'ldë Espiritu Santo parë cuezënuhi' ra mënë stubi naciuni, igual cumë ziquë bënë më con lë'ë hia'a, ra nagualdí ldu'i shti'dzë Dadë Jesucristo, adë nu mudë guna cuntrë Dios.

¹⁸ Iurë bini ra mënë grë lo quë naguni'i Pedro lu rall, bëac dchi rall; hiadë pë guni'idi'i rall. Iurní guzublú bënë rall adorar Dios. Guni'i rall:

—De verdá Dios bënë perdunë lë'ë ra nanádi'i më israelitë. Bëshalë më nezë parë guëabrá ldu'u rall con lë'ë më nu parë gapë rall vidë sin fin.

Ra mënë nagualdí ldu'i Jesús ciudá Antioquia

¹⁹ Tsana gudini rall Esteban, guagla'guë rzunaldë mënë los de más ra narialdí ldu'i diza'quë. Ra shmënë Jesús bëagzë rall hashtë regiuni Fenicia nu Chipre nu guë'dchi shtë Antioquia. Ndë guagni'i rall diza'quë niétiquë lu ra më israelitë, lëdë núdi'i lu ra stubi mënë.

²⁰ Bëldá narialdí ldu'i Jesús, na rall më Chipre nu Cirene. Bëdchini rall ciudá shtë Antioquia. Guni'i rall diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më griego.

²¹ Guni'i rall lu mënë con llëru'bë pudërë shtë Dios. Zni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë nu guanaldë rall tēchi enseñansë shtë Jesús.

²² Bini ra shmënë Jesús narëta' Jerusalén de quë zihani më Antioquia, hia rzu'bë diaguë rall diza'quë. Iurní bëshë'ldë rall Bernabë parë guall Antioquia.

²³ Iurë bëdchini Bernabë Antioquia, gunall lla mudë cadgë'ë Dios ra cusë za'quë parë ra narzu'bë diaguë diza'quë. Nalë bëquitë ldu'u Bernabë nu guni'inúhi' ra mënë të tsanaldë rall shnezë Dios nu gac rall firmë, adë guëazë guëtëdi'i rall shnezë Dios.

²⁴ Bernabë nall tubi nguiu za'quë. Gualdí ldú'ull Dios. Cabezënu Espiritu Santo la'ni ldú'ull. Zihani ra më Antioquia gualdí ldu'u rall diza'quë shtë Jesucristo.

²⁵ Despuësë gubi' Bernabë parë zia'ai' ciudá Tarso. Ndë guatíll Saulo parë be'dë guënull lë'i' Antioquia.

²⁶ Ndë bëa'në rai' tubi izë con ra shmënë Jesús. Bëlu'a rai' zihani mënë. Ra shmënë Dios naquërelde Antioquia por primërë vësë bërulë rai' cristianos.

²⁷ Tiempë dzë ni bëdchini bëldá nguiu nabë'në recibir llni shtë Dios parë guëni'i rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall de Jerusalén parë bëdchini rall Antioquia.

²⁸ Túbill lë Agabo. Guzull guni'll lu ra narialdí ldu'i diza'quë tubi cusë nagac cumplir. Con pudërë nabëdë'ë Espiritu Santo, lë'ëll guni'll guëdchini tubi gubini dushë guëdubi guë'dchiliu. Gubini rë' guc cumplirin tiempë tsana cagnibë'a rëy Claudio.

²⁹ Grë ra më Antioquia narialdí ldu'i shti'dzë Jesús, gu' rall de acuerdë parë gunë rall ayudë; bëshë'ldë rall dumí parë prubi naquërelde Judea.

³⁰ Bëtëá rall dumí; cadë tubi rall bëdë'ë lo más posiblë. Bëshë'ldë rall dumí con Bernabë nu Saulo ca'a ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén.

12

Guti Jacobo nu gua Pedro lachigui'bë

¹ Tiempë ni rëy Herodes nalë guzunáldëll bëldá ra shmënë Jesús.

² Gunibë'all guti Jacobo, bëchi Juan. Gu-dini rall lë'i' con spadë.

³ Herodes guná nalë rëuu' ldu'u ra më israelitë nu guc ldu'u Herodes guená'zill Pedro. Dzë ni bë'në tucarë laní naráu ra më israelitë guetështildi sin levadurë.

⁴ Guna'zi rall Pedro prësi; Herodes gunibë'a tsa Pedro lachigui'bë nu gunibë'all tapë grupë suldadë gapë rall lë'ë Pedro. Cadë tapëgá suldadë tubi grupë. Bë'në Herodes llgabë niagull Pedro delantë lu ra mënë despuësë de laní Pascu.

⁵ Nalë segurë nanú Pedro lachigui'bë purquë quëhapë ra suldadë lë'ëll. Perë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë, zia'gla'guë quëhunë rai' orar dzë la gue'lë. Con guëdubinú ldu'u rall cagni'inú rall lë'ë më por shcuendë Pedro.

Por milagrë shtë Dios bëru'u Pedro lachigui'bë

⁶ Herodes bë'në llgabë guëgull Pedro lachigui'bë; tsagsá'nëll Pedro lu ra mënë grëgue'lë. Pedro naga'si lachigui'bë. Lí'bi' con chupë cadënë. Nu quëhapë chupë suldadë lë'i'. Stubi shcua'a suldadë zu rua' lachigui'bë.

⁷ Iurní bëdchini tubi ianglë shtë Dios la'ni lachigui'bë nu gut'të tubi llni. Ianglë bëni'bi' lë'ë Pedro parë guëbáni'. Bëcua'ñi ianglë lë'ë Pedro nu rëpi' lu Pedro:

—Nasesë guashtë.

Lueguë bëru'u ra cadënë nali'bi' guia'a Pedro.

⁸ Lë'ë ianglë repi lúhi':

—Bëshi'i' dchi'chi lá'níl nu bëquë'ë shráчил.

Iurní bë'në Pedro gan, repi ianglë lull:

—Gutë shábël nu gude'e naldë na.

⁹ Pedro bëru'u; zianáldi' tëchi ianglë. Adë rac bë'adi'i' gu nahin verdá lo quë naquëhunë ianglë con lë'i'. Llúa'ai' cani'i shcá'ldëll.

¹⁰ Gudëdë rai' lu ra primërë puertë gui'bë naná parë nezë shtë ciudá; iubi puertë bëlla'lë parë bëru'u rai'. Iurë guzë rai' tubi nezë, lë'ë ianglë bësá'ní' lë'ë Pedro.

¹¹ Iurní bëdë'ëi' cuendë; guni'i' la'ni ldu'i':

—Iurne' sí, rdë'ëhia cuendë, Dios bëshe'ldë ianglë shtëni' parë bëldá'ai' na guia'a Herodes. Bëldá'ai' na guia'a ra mënë israelitë, grë lo quë nagic ldu'u rall nihunënú rall na.

¹² Iurë quëhúni' llgabë, zia'ai' lidchi María, shni'a Juan Marcos. Ndë zihani mënë rë ra. Quëhunë rall ruëguë lu Dios parë guëru'u Pedro lachigui'bë.

¹³ Iurë bësédchi Pedro rua' puertë, bëru'u tubi criadë; lëll Rode. Guagnall nia'a chu ndë nacagna'bë rua' nezë.

¹⁴ Perë iurë guc bë'all cha' Pedro, por tantë bëquitë ldu'ull, adë bëshá'lëdi'ill rua' nezë sino quë guaglú'nëll; guagní'ill lu ra mënë nazubë la'ni hiu'u. Rëpill lu rall:

—Pedro zuga'a rua' nezë.

¹⁵ Iurní repi rall lu Rode:

—Rac túntël rní'il zni'i'.

Perë Rode guni'i':

—Guldía, Pedro ndë nazuga'a rua' nezë.

Perë ra nazubë la'ni hiu'u rni'i' rall:

—Lë'ëdi'i' Pedro sino ianglë shtëni' Pedro gudëdë.

¹⁶ Perë Pedro nianá cagsédchi' rua' nezë. Iurë bësha'lë rall rua' puertë nu guná rall lu Pedro, nalë bëdzëguë' ldu'u rall.

¹⁷ Pedro bë'në sëñi con guiá'ai' të guëac dchi rall. Iurní guni'i' Pedro, bëlda'a Dadë Jesús lë'ëll lachigui'bë. Rëpi':

—Gulë biadi'dzë ndë'ë lu Jacobo nu lu ra grë narialdí ldu'i' diza'quë shtë Jesús.

Iurní bëru'u Pedro parë zia'ai' stubi lugar.

¹⁸ Iurë brëgue'lë, nalë rdzëbë ra suldadë. Nezë rë' nezë rë' zia'a rall nia'a gua Pedro.

¹⁹ Gunibë'a Herodes tsatili rall lë'ë Pedro perë cumë adë bëdzëlëdi'i' rall Pedro, rëy Herodes guna'bë di'dzëll shcuendë Pedro. Iurní gunibë'a Herodes gati ra suldadë. Despuësë bëru'u Herodes Judea parë zia'a guëquërdëll guë'dchi Cesarea.

Bëdchini dzë guti Herodes

²⁰ Nalë rldënú Herodes ra mënë naquërdë ra guë'dchi Tiro nu Sidón, perë lë'ë ra mënë gurë rall de acurdë parë guna'bë rall en paz lu rëy purquë lu guiu'u shtë rëy rru'u naráu ra mënë shtë Tiro nu Sidón. Tubi grupë mënë shtë guë'dchi rë', gulutë rall amistá con Blasto, tubi muzë ru'bë shtë rëy. Blasto guagní'inull lë'ë rëy parë gu' en paz.

²¹ Herodes bëzú tubi tërmë lu rall parë pë dzë tsagdchini rall lidchi Herodes. Dzë ni gutë Herodes shábi' parë guzull de rëy nu guzúbëll lu tribunal shtë'nëll. Iurní guzublú guni'ill zihani di'dzë lu ra mënë.

²² Lë'ë ra mënë guzublú gurushtía; guni'i' rall:

—Ndë'ë nacagni'i' adë nall tubi nguiu sino quë nall tubi Dios.

²³ Lueguë iurní tubi ianglë shtë Dios bëdchini. Bëru'ldë ianglë lë'ë Herodes lu tubi galguidzë dushë purquë adë bëdë'ëdi'ill cuendë di'dzë shtë Dios. Más bëuu' ldu'ull naguni'i' ra mënë lull. Gudáu ra mbiziuguë lë'ë Herodes; gútil.

²⁴ Diza'quë shtë Dios guagla'guë bërë'tsë nezë rë' nezë rë'. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë.

²⁵ Bernabé nu Saulo guagsa'në dumí nabëshe'ldë ra mënë Antioquia parë ra prubi ciudá Jerusalén. Iurní bëagri' rai' con Juan Marcos hashtë Antioquia.

13

Bêshe'ldê Dios Bernabé nu Saulo lu dchi'ni

¹ Ladi mênê narialdí ldu'i diza'quê guê'dchi Antioquía, nanú Saulo. Nanú Bernabé. Nanú Simón narni'i ra mênê Ia'sê. Nanú Lucio mē Cirene. Nanú Manaén naguaru'bê lidchi Herodes, gubernadurê shtë Galilea.

² Tubi dzê ni bédêá rai'; cagna'bê rai' Dios nu quêhumê rai' ayunê; adê ráudi'i rai' dzê ni. Guni'i Espiritu Santo lu rai':

—Gulê bé'nê nombrar Bernabé nu Saulo parê dchi'ni naguêdê'a gunê rall.

³ Iurê gualú bé'nê rall orar nu bé'nê rall ayunê, bédchi'bê rall guia'a rall guêc Saulo nu Bernabé parê gunê rai' recibir shchi'ni Dios. Iurni bènê rall despedir lè'ê rai'. Zia'a rai'.

Zia'a ra poshtë parê Chipre

⁴ Bêshe'ldê Espiritu Santo lè'ê Saulo nu Bernabé parê tubi guê'dchi nalê Seleucia nanaquê rua' nisêdu'u. Ndê be'pi rai' la'ni barcu parê zia'a rai' Chipre, tubi dani nananú la'ni nisê.

⁵ Bêdchini rai' Salamina; nahin puertê catê riutê barcu. Ndê guzublú Saulo nu Bernabé cagni'i rai' diza'quê lu ra mênê la'ni iádu'u shtë ra mē israelitê. Nu zac Juan Marcos zia'anú rai'.

⁶ Guêdubi guê'dchi shtë Chipre guazê rai'. Bêdchini rai' tubi guê'dchi lè Pafos. Ndê bêdia'guêlú rai' tubi narunê galbèlliú. Nall mē israelitê nu lèll Barjesús. Nalê runtsá'ull bishi; guni'll grê ra di'dzê narni'll nahin verdá.

⁷ Barjesús nall amigu shtë gubernadurê nalê Sergio Paulo. Gubernadurê nall tubi nguii nasini guêquêll. Bêshe'ldèll rsunê parê cagna'bê mênê Bernabé nu Saulo purquê gubernadurê rac shtú'ull guinill diza'quê shtë Dios.

⁸ Napê Barjesús stubi lè, Elimas, quiere decir narunê dchi'ni shtë bèlliú. Adê nêdi'i Elimas niuadi'dzênú Saulo gubernadurê purquê adê nêdi'ill tsaldí ldu'u gubernadurê shti'dzê Dios.

⁹ Iurni Saulo, nápi' stubi lèhi' Pablo, con pudêrê shtë Espiritu Santo nacabeznú la'ni ldú'i, gubi'a guê'i' lu Elimas.

¹⁰ Guni'i Pablo lull:

—Lê'êl guêdzê bishi nu duldê la'ni ldú'ul. Shini mēdzabê nal. Enemigu nal shtë cusê za'quê. Rluá'al ra mênê bishi, nu adê rsá'nêdi'ill tsuté rall nezê za'quê shtë Dios.

¹¹ Iurne' Dios gunê mē cashtigu lè'êl; guêá'nêl ciegu por tubi tiempê; adê guênádi'ill lu llni ngubidzê.

Lueguê lueguê bêcachi slu Elimas nu beá'nêl ciegu. Caguilill tubi naguêna'zi guia'all parê sèll.

¹² Iurê guná gubernadurê naguc con Elimas, gualdí ldu'u gubernadurê diza'quê. Nalê bédzêguêê' ldu'ull iurê bínill shti'dzê Dios naguni'i Pablo.

Zia'a Pablo nu Bernabé regiuni Pisidia

¹³ Pablo con ra sáhi' be'pi rai' barcu puertê nalê Pafos parê zia'a rai' hashtë tubi guê'dchi nalê Perge nananú regiuni Panfilia; perê bêsa'nê Juan Marcos dchi'ni shtë Dios. Mejurê bêagrill Jerusalén.

¹⁴ Iurni bêru'u Pablo con Bernabé guê'dchi Perge. Zia'a rai' ciudá Antioquía nanaquê regiuni shtë Pisidia. Dzê nabèzi'i ldu'u ra mênê, guatê Pablo con sáhi' iádu'u shtë mē israelitê. Ndê guzubê rai' parê guêquê diaguê rai'.

¹⁵ Bi'ldi ra jêfê shtë iádu'u la'ni librê nabêquê'ê Moisés nu bi'ldi rall librê shtë ra profetê. Iurni guni'i rall lu Pablo:

—Lê'ê tē sa' hia'a, talê nua'a tē tubi di'dzê ziquê conseju parê grê hia'a, dzu hia'a ndê'ê. Gulê guni'i.

¹⁶ Iurni guasuldí Pablo; bé'ni' tubi sêni con guia'ai' parê guêac dchi ra mênê. Guni'i':

—Gulê bêquê diaguê lè'ê tē mē israelitê, nu grê tē naze'dê guê'nê adorar Dios.

¹⁷ Dios shtë naciuni Israel, gulê mē shtadê guêlú hia'a parê mizmê lè'i'. Bê'nê mē shtëada'a tubi naciuni ru'bê tsana nianá quêrelêdê rai' Egipto. Nu despuêsê Dios gulú lè'ê rai' Egipto con pudêrê shtë mē.

¹⁸ Durantê cuarenta izê bia'a ldu'u Dios mudê fierê shtë rai' iurê zia'a rai' nezê catê nídi'i mênê.

¹⁹ Nu gunitilú mē gadchi naciuni nanaquê regiuni shtë Canaán. Bêd'êi' lugar ni parê guquêrelêdê shtadê guêlú hia'a.

²⁰ Durantê tubi tiempê tapê gahiu'a guêruldê izê, guquêrelêdê naciuni Israel ndê. Ra juêsi nabêshe'ldê Dios, gunibê'a rai' naciuni Israel hashtë tiempê shtë Samuel.

²¹ Iurni guna'bê ra mênê lu Dios tubi rëy naguênibê'a lè'ê rall. Bêd'ê Dios tubi rëy nalê Saúl. Gunibê'a Saúl lè'ê rall cuarenta izê. Saúl nall shini tubi nguii nalê Cis naze'dê ladi shini Benjamín.

²² Despuêsê Dios gulú lè'ê Saúl lugar shtënèll parê subê David ziquê rëy naguênibê'a mē israelitê. Guni'i Dios: "Gudilia David lga'nê Isaí. David na tubi nguii nabêuu' ldu'a'a nu gúnèll cumplir grê lo quê narac shtua'a."

²³ Gulê Jesús ladi llèbni David nu lè'ê Jesús náhi' el quê nagunê salvar mē israelitê. Ni bé'nê Dios prometer más antsê.

²⁴ Pues antsê guzublú Jesús dchi'ni shtëhi', Juan Bautista guni'i lu zihani mênê israelitê tē gunê nadzê'ê rall mudê nanabani rall nu chubê nisê rall ziquê sêni de quê bêabrí ldu'u rall con Dios.

²⁵ Tsana ze'dë guëdchini gati Juan, guni'i: "¿Chu runë të llgabë nahia? Adë rúnëdi'i të shgabë të nahia el quë nacabezë të. Ze'dë stubi më más lasac quë na. Na adë lasáquëdia'a parë lë'ë më. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca du gui'di shtënë shrachi më."

²⁶ Rnia'a lu të Dadë naze'dë zu famili shtë Abraham, nu rnia'a lu grë të narunë adorar Dios. Dios bëshel'dë diza'quë rë' parë gac salvára'a.

²⁷ Ra naguquërel'dë Jerusalén nu jëfë shtë rall, adë gac bë'adi'i rall chu na Jesús. Nu adë guasëdi'i rall ra di'dzë shtë ra profetë nabëquë'ë shti'dzë Dios guahietë. Rsë'dë rall di'dzë rë' la'ni iádu'u shtë mënë israelitë cadë dzë narzi'i ldu'u ra mënë, perë tsana bë'në rall condenar Jesús, bë'në rall cumplir grë lo quë naná escritë de lë'ë më.

²⁸ Adë bëdzëlëdi'i rall ni tubi dul'dë nabë'në Jesús perë guna'bë rall lu Pilato parë gati më.

²⁹ Iurë gac cumplir grë lo quë narni'i la'ni Sagradas Escrituras shcuendë Jesús, bësietë mënë lë'ë më lu cruz parë bëga'chi më la'ni ba'a.

³⁰ Perë bëldishtë Dios lë'ë më ladi ra tégulë parë gubani më stubi vultë.

³¹ Nu zihani dzë bëlua'alú Jesús lu ra nabë'në compa'ni lë'ë më iurë ziazgë më de Galilea parë Jerusalén. Lë'ë ra mënë ni guná rall lu Jesús nu iurne' quëadi'dzë rall ziquë testigu de quë Jesús nabani.

³² Nu zac lë'ë na'a, cagni'i na'a diza'quë nabë'në më prometer lu shtëada'a. Gac cumplirin parë lë'ë hia'a purquë na hia'a shini'rai'.

³³ Bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë. Zni naescritë la'ni secundë Salmo: "Lë'ël nal shinia. Nedzë bënehia vidë parë lë'ël."

³⁴ Guni'i Dios guëldishtëhi' lë'ë Jesús ladi ra tégulë parë adë gaudi'i guiu'u cuerpë shtë më. Zni naescritë la'ni Sagradas Escrituras naguni'i Dios: "Guënehia ra cusë za'quë parë lë'ë të, lo quë nabëna prometer lu David".

³⁵ Por ni David la'ni stubi Salmo guni'i: "Adë guësëa'nëgal cuerpë shtë shíni! narac shtë'ul la'ni ba'a parë adë gaudi'i guiu'u shcuérpi".

³⁶ David bë'në sirvë lu sáhi' tiempë nabani'. Bë'në zá'quëll ra cusë ziquë guni'i Dios lull. Perë despuësë gútil nu bëgá'chill. Gu'dzë cuerpë shtënëll.

³⁷ Perë cuerpë shtë nguü nabëldishtë Dios ladi ra tégulë, adë gú'dzëdi'in.

³⁸ Bëchi, napë quë gac bë'a të lo quë narnia'a lu të; lë'ësë Jesús napë pudërë parë gunë më perdunë dul'dë shtë të.

³⁹ Grë narialdi ldu'i Jesús na perdunë dul'dë shtë rall. Adë nídi'i mudë parë sunë almë shtë të por lëy nabëquë'ë Moisés

purquë adë nápëdi'in pudërë parë nihunin perdunë dul'dë shtë mënë.

⁴⁰ Gulë gupë cuidadë të l'dáguëdi'i cashtigu shtë Dios guëc të, ra cusë nabëquë'ë ra profetë iurë guni'i rai' shti'dzë Dios narni'i:

⁴¹ Gulë guná, lë'ë të naquëhunë burnë. Gulë bëtsëbë ldu'u të nu gulë gapë galguti sin fin.

Quëhuna tubi cusë ru'bë entrë lë'ë të, cusë adë tsaldídi'i ldu'u të ze'dë ra cusë de na. Nu adë tsaldídi'i ldu'u të si talë chu stubi guëni'i lu të.

⁴² Iurë bëru'u Pablo con sáhi', ra mënë nanádi'i më israelitë, guna'bë rall tubi favurë lu Pablo, guëabrá rai' stubi vultë dzë naguëzi'i ldu'u mënë naguëdza'guë lllalë parë tsagla'guë guadi'dzë Pablo diza'quë lu rall.

⁴³ Iurë gualú bëtë'tsë ra mënë zihani, sëbëldá më israelitë canal'dë lë'ë Pablo nu Bernabé. Nu zihani ra nanádi'i më israelitë perë guatë rall creenci shtë ra më israelitë, canal'dë rall Pablo nu Bernabé. Pablo nu Bernabé guni'inú rai' lu mënë ni të tsagla'guë tsaldí ldu'u rai' diza'quë shtë Dios.

⁴⁴ Bëdza'guë lllalë bédchini dzë descansë; casi grë mënë shtë guë'dchi bédëá rall parë guëquë diaguë rall di'dzë shtë Dios.

⁴⁵ Guná ra më israelitë tantë zihani mënë bédëá, bédë rall; napë rall mbidi. Guni'i guidzë rall lë'ë Pablo nu Bernabé. Bë'në rall insultar Pablo.

⁴⁶ Iurni Pablo nu Bernabé adë bëdzëbëdi'i rai'. Guni'i rai':

—Bëshel'dë Dios lë'ë na'a primërë lu të, na të më israelitë parë guëquë diaguë të diza'quë shtë Dios; perë nédí'i të guëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios. Adë nédí'i të gunë të recibir vidë sin fin. Iurne' guiagní'i na'a lu mënë de stubi naciuni

⁴⁷ purquë zni bëshel'dë Dios lë'ë na'a. Bëquë'ë Isaiás shti'dzë më narni'i:

Na Dios, rza lu lë'ël ziquë tubi llni parë grë ra mënë nanádi'i më israelitë.

Lë'ël tsanul ra diza'quë hashtë lúltimë guë'dchi shtë guë'dchiliu parë gunë Dios salvar lë'ë ra mënë natsaldí ldu'i shti'dzë më.

⁴⁸ Iurë bini ra mënë nanádi'i më israelitë, nalë bëquitë ldu'u rall. Guni'i rall nalë nasa'a diza'quë shtë Dios. Nu bédë'ë rall graci lu më. Grë ra nagudili Dios parë gac salvar, lueguë gualdí ldu'u rall shti'dzë më.

⁴⁹ Zni bërë'tsë diza'quë guëdubi regiuni shtë Pisidia.

⁵⁰ Perë ra israelitë naquërel'dë Antioquia biadi'dzë rall con bédá na'a nu nguü de rëspëti ladi guë'dchi. Na'a rë' napë rall devociuni parë Dios. Grë rall bëtsatsu rall më guë'dchi cuntrë Pablo nu Bernabé. Gulú rall lë'ë rai' fuërë rua' guë'dchi.

⁵¹ Pablo nu Bernabé bédchibi rall gushëguui'u shtë shrachi rall ziquë tubi sëñi de quë ra mënë Antioquía adë bëzu'bë diaguëd'i' rall diza'quë shtë Jesús. Iurní zia'a rai' ciudá nalë Iconio.

⁵² Ra nagualdí ldu'i' shti'dzë Jesús ciudá Antioquía, nalë bëquitë ldu'u rall. Cabezënu Espíritu Santo la'ni ldu'u rall.

14

Nanú Pablo nu Bernabé guë'dchi Iconio

¹ Pablo nu Bernabé guërupë rai' guatë rai' iádu'u shtë më israelitë guë'dchi Iconio. Bëlua'a rai' diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë, më israelitë nu ra më griego.

² Perë ra më israelitë nadë nëdi'i tsaldí ldu'i', bëtsatsu rall mënë nanádi'i israelitë parë bë'në rall llgabë mal cuntrë ra narialdí ldu'i' diza'quë.

³ Pablo nu Bernabé bëa'në rai' llëduni tiempë lugar ni. Adë bédzëbëdi'i rall guni'i rall lu mënë de quë Dios rac shtu'u më grë mënë narë lu guë'dchiliu. Dios quëhunë compañi lë'ë Pablo nu Bernabé parë bë'në rai' milagrë. Bë'në rai' cusë ru'bë. Zni guasë ra mënë diza'quë naguni'i Pablo, ze'din de Dios.

⁴ Perë ra mënë guë'dchi ni, adë bë'nëdi'i rall tubsë llgabë. Bëldá rall guni'i naza'quë na di'dzë shtë rai'. Sëbëldá rall guni'i adë nazá'quëdi'i di'dzë shtë rai'.

⁵ Iurní ra më israelitë nu ra nadë nádi'i israelitë, gu' rall de acuerdë con ra gubernë parë guëna'zi rall Pablo nu Bernabé nu ni-adë'ë guë'ë rall lë'ë rai'.

⁶ Bini Pablo nu Bernabé pë nihunë rall. Bëru'u rai' guia'a contrari shtë rai'. Gubi' rai' ciudá ni parë zëagzë rai' guë'dchi nalë Listra nu Derbe naquë regiuni shtë Licaonia.

⁷ Guagni'i rai' diza'quë guëdubi ciudá nu guë'dchi shtë regiuni ni.

Bësëdchi guë'ë mënë lë'ë Pablo guë'dchi Listra

⁸ Guë'dchi Listra nanú tubi nguii cujë; ráquëdi'i rzëll. Ndë zúbëll purquë dizdë nagúlëll nall cujë.

⁹ Caquë diaguë nguii ni nacagni'i Pablo. Iurní nalë rbi'a Pablo lu nguii ni; guc bë'a Pablo de quë rialdí ldu'ull parë guëáquëll.

¹⁰ Iurní fuertë guni'i Pablo lull:

—Guasuldí nga'li. Bëzú guëa'l lu guiu'u.

Lueguë guasuldí cujë nu guzublú rzëll.

¹¹ Iurë guná ra mënë pë bë'në Pablo con nguii ni, guzublú guni'i rall fuertë di'dzë naruadi'dzë ra më Licaonia. Guni'i rall:

—Dios ndë'ë bédchini ládza'a con cuerpë shtë nguii.

¹² Guni'i rall Bernabé na dios Júpiter nu Pablo na dios Mercurio purquë Pablo ru-adí'dzi' lu ra mënë.

¹³ Iádu'u shtë dios Júpiter zubin entradë shtë guë'dchi. Bëshuzi narunë dchi'ni la'ni iádu'u ni, bidënull bëldá ngunë con zihani guë'ë hashtë puertë shtë guë'dchi. Bëshuzi nu ra mënë rac shtu'u rall gunë rall adorar lë'ë ra poshtë nu quini rall ngunë ziquë tubi ofrendë parë lë'ë rai'.

¹⁴ Perë Pablo nu Bernabé guná rai' pë rac shtu'u gunënu mënë lë'ë rai'; guzublú bëch'ezë rai' shabë rai' ziquë tubi sëñi de quë adë rëuu'di'i ldu'u rai' lo quë nacani-hunë ra mënë. Guni'i rai' fuertë. Guatë rai' ladi ra mënë

¹⁵ nu guni'i rai':

—Lë'ë të Dadë, zpezëliu runë të zni'i? Lë'ë na'a na na'a nguii ziquë lë'ë të. Zë'pë guëni'i na'a lu të parë guësá'në të ra custombrë nadë guëllu'i'di'i. Lë'ë na'a rac shtu'u na'a tsanaldë të tēchi nezë za'quë shtë Dios nanabani. Bënts'a'u më gube'e nu guë'dchiliu nu grë cusë nananú lu guë'dchiliu bënts'a'u më.

¹⁶ Tiempë guahietë Dios bësëa'në më lë'ë ra mënë gubani rall ziquë mudë narac shtu'u rall

¹⁷ perë siempër bë'në Dios bien parë lë'ë rall nu bëshe'ldë më ganza'quë parë lë'ë rall. Bëdë'ë më sufsientë nagáu rall hashtë bëquitë ldu'u rall. Iurne' Dios quëhunë më lo mizmë con lë'ë hia'a.

¹⁸ Guni'i Pablo di'dzë rë' lu ra mënë perë apënë bë'ni' gan parë adë gudínidi'i ra mënë ra ma ziquë ofrendë lu rai'. Siempër rac shtu'u rall gunë rall adorar lë'ë rai'.

¹⁹ Ze'dë bëldá më israelitë shtë Antioquía nu Iconio. Bédchini rall Listra catë nanú Pablo. Bëquili rall mënë shtë Listra con bishi parë bédë'ë guë'ë rall Pablo. Bëshaguiú rall lë'i' parë gulú rall lë'i' rua' guë'dchi purquë luua'a rall hia guti Pablo.

²⁰ Iurní bédchini ra narialdí ldu'i' diza'quë catë naga'a Pablo; bédëá rdondë rall catë naga'a Pablo. Iurní bëlë ldu'i' nu guashtë'i'. Guatëhi' stubi vuellë guë'dchi. Perë brëgue'lë bëru'u rai' guë'dchi parë zia'a rai' stubi guë'dchi nalë Derbe.

²¹ Ndë guni'i rai' diza'quë shtë Dios lu ra më Derbe. Nalë zihani mënë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios. Despuës bëabrí rai' guë'dchi Listra, Iconio, nu Antioquía.

²² Ra lugar ni guni'inú rai' mënë narialdí ldu'i' diza'quë parë guagla'guë rall nu gac rall firmë, nu adë guësá'nëdi'i rall shnezë Dios. Guni'i rai' de quë antsë tsuté mieti catë rribë'a Dios, napë quë sac zi mieti purquë na rai' shmënë Jesús.

²³ Cadë guë'dchi catë nanú ra narialdí ldu'i' diza'quë, Pablo nu Bernabé bëzú rai' bëldá nguii naguëna dchi'ni shtë Dios. Despuës biadi'dzënu rai' Dios nu bë'në rai'

ayunë, bënë rai' animar lë'ë mënë ni të gac rall firmë lu shnezë Dios, el quë narialdi ldu'u rai'.

Bëabri Pablo nu Bernabé guë'dchi Antioquia

²⁴ Gudëdë rai' regiuni shtë Pisidia parë bëdchini rai' regiuni shtë Panfilia.

²⁵ Guni'i rai' diza'quë lu ra mënë ciudá shtë Perge. Despuësë gua rai' guë'dchi Atalia.

²⁶ Ndë be'pi rai' barcu parë zia'a rai' Antioquia ciudá catë ra narialdi ldu'i shti'dzë Dios, bëdë'ë rai' dchi'ni shtë Dios parë lë'ë rai'; mizmé lugar ni antsë biadi'dzënú rall Dios parë gunë më compa'ni lë'ë rai'. Iurne' bëabri rai' purquë hia bënë rai' gan dchi'ni rë'.

²⁷ Iurë bëdchini rai' Antioquia, bëtëa rai' grë mënë narialdi ldu'i diza'quë. Biadi'dzë rai' lu rall mudë nabë'në Dios compa'ni lë'ë rai'. Guni'i rai' Dios bëdë'ë lugar parë gualdí ldu'u ra mënë nanádi'i më israelitë perë guaté rall shnezë Dios.

²⁸ Pablo nu Bernabé bëa'në rai' ciudá ni llëduni tiempë con ra narialdi ldu'i diza'quë.

15

Gua Pablo nu Bernabé ciudá Jerusalén

¹ Tiempë dzë ni bëdchini bëldá nguü Antioquia. Na rall më Judea. Guzublú caglua'a rall ra mënë narialdi ldu'i diza'quë. Guni'i rall:

—Parë gac salvar të napë quë gunë të cumplir custumbrë riuguë tubi partë delicadë shtë ngulë'në ziquë bëquë'ë Moisés la'ni lëy parë guëdë'na'a cumplir.

² Pablo nu Bernabé biadi'dzënú rai' ra nguü rë' llëduni tiempë hashtë gudildi di'dzë rall. Por fin ra narialdi ldu'i diza'quë, bënë rall nombrar Pablo nu Bernabé con sëbëldá nguü parë zia'a rall Jerusalén. Guaguë'në rall rëglë asuntë ni con los de más ra poshtë con ra mëgulë naná cabësë shtë ra më narialdi ldu'i Dios.

³ Bëshe'ldë ra më Antioquia lë'ë rai'. Gudëdë rai' ra regiuni shtë Fenicia nu Samaria. Quëadi'dzë rai' shti'dzë Dios lu ra mënë narialdi ldu'i diza'quë. Guni'i rai' lu ra mënë nanarë catë zia'a rai', grë lo quë nabë'në Dios con ra mënë de stubi naciuni, cumë bëagri ldu'u rall con Dios nu bësa'në rall creenci gushë parë zianaldë rall shnezë Dios. Grë ra më narialdi ldu'i diza'quë, bini rall shti'dzë Pablo nu Bernabé. Nalë bëquitë ldu'u rall.

⁴ Tsana bëdchini rai' Jerusalén, ra narialdi ldu'i diza'quë bënë rall recibir lë'ë rai' con llëru'bë cari'ni. Zubënú ra mënë rë' ra poshtë nu ra mëgulë naná cabësë ladi grupë shtë rai'. Pablo nu Bernabé guzublú biadi'dzë rai' grë ra cusë nabë'në Dios con lë'ë rai',

cumë ziquë mënë stubi naciuni gualdí ldu'u rall diza'quë.

⁵ Perë iurní bëldá ra fariseo narialdi ldu'i shti'dzë Jesús, guasuldí rall nu guni'i rall:

—Rqui'ni riuguë du'pë partë delicadë shtë nanádi'i më israelitë parë gac salvar rall. Cha guëdë'na'a obligar lë'ë rall tsanaldë rall tēchi lëy shtë Moisés. Gac salvar rall iurní.

⁶ Bëdëa ra poshtë nu ra mëgulë parë bësë'dë rall di'dzë rë'.

⁷ Llëduni tiempë biadi'dzë rall. Iurní gualdí Pedro nu guni'i':

—Rnia'a lu grë të narialdi ldu'i diza'quë, cumë ziquë nanë të hia zia'a tiempë gudili Dios na entrë lë'ë të. Nu bëshe'ldë më na parë guagnia'a diza'quë shtë më lu ra mënë nanádi'i më israelitë. Nu gualdí ldu'u rall diza'quë.

⁸ Dios rna la'ni ldu'u ra mieti; bënë më recibir lë'ë rai' cumë ziquë shini më. Bëdë'ë më Espiritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rai' igual ziquë bëdë'ë më Espiritu Santo parë lë'ë hia'a.

⁹ Quëhunë Dios compa'ni lë'ë rai' igual ziquë lë'ë hia'a masiá adë nádi'i rai' më israelitë. Bëzunë më la'ni ldu'u rai' purquë gualdí ldu'u rai' diza'quë shtë më.

¹⁰ Aunquë lë'ë të nanë të Dios quëhunë më salvar lë'ë rai', siempër riagla'guë rni'i të tsanaldë rai' tēchi lëy shtë Moisés. Nahin tubi lëy dushë parë lë'ë rall; nilë ra shtadë guëlú hia'a, nilë lë'ë hia'a adë bëdë'nëdi'ia'a cumplir lëy ni. Nahin tubi lëy dushë parë lë'ë hia'a. Adë chu gúnëdi'i gan gunë cumplirin.

¹¹ Perë lë'ë hia'a bien nanë hia'a, bënë më salvar lë'ë hia'a ndigá. Rnia'a lu të na rall shini më purquë nalë guc shtu'u më lë'ë ra nanádi'i më israelitë. Nu na Jesús Shtadë shtë grë ra narialdi ldu'i diza'quë.

¹² Grë rall bëac dchi nu bëquë diaguë rall; iurní Bernabé nu Pablo guzublú biadi'dzë rai' lla gua rai' ladi ra mënë de stubi naciuni. Nu bënë Dios zihani milagrë por lë'ë rai'. Dios bënëac zihani clasë galguidzë.

¹³ Iurë gualú biadi'dzë rai', Jacobo gualdí nu guni'i' lu ra mënë:

—Iurne' guadi'dza lu të narialdi ldu'u diza'quë; gulë bëquë diaguë.

¹⁴ Pedro biadi'dzë lu hia'a lla bënë Dios. Dzë ni por primërë vultë gudili më ra nanádi'i më israelitë parë gac rall shmënë më.

¹⁵ Ndë'ë bëru'uin de acuerdë con lo quë nabëquë'ë ra profetë la'ni Sagradas Escrituras tiempë guahietë. Rni'i rahin zdë'ë:

¹⁶ Despuësë guëabria të guëzá'ahia hiu'u shtë David naná ziquë hiu'u dachi.

Guëcubia reinadë shtëhi' nagurë.

¹⁷ Gúnahin të parë ra mënë nanádi'i më israelitë quili rall na, nu ra mënë

shtë grë naciuni narna'bë lëa, gac rall shmëna.

¹⁸ Zni cagn'i Dadë dizdë tiempë guahietë të gac bë'a mieti.

¹⁹ Por ni rnia'a lu të shgaba. Adë pë gunëndi'i hia'a con ra nanadi'i mënë israelitë perë bëabri ldu'u rall con Dios. Adë chu gúnëdi'i obligar lë'e rall parë tsanaldë rall lëy shtë Moisés.

²⁰ Perë guëquë'e hia'a lu rall parë adë gaudi'i rall belë shtë ra ma narunë ra mënë ofrecërë ziquë ofrendë lu ra ídolo. Nu adë guëquëndi'i rall sa' rall, nu adë gaudi'i rall rënë, nilë belë shtë ra ma nadë bëshë'di'i rënë.

²¹ Hia por llëduni tiempë bi'ldi ra mënë lëy nabëquë'e Moisés cadë iadu'u shtë rall, nu cadë dzë nabëzi'i ldu'u rall caglua'a mësë lë'e rall nabëquë'e Moisés.

²² Iurni ra poshtë con ra mëgulë naná cabësë nu grë ra narialdí ldu'i diza'quë, gudili rall bëldá nguii ladi lo mizmë sa' rall parë bëshë'ldë rall lë'e rai' Antioquia con Pablo nu Bernabé. Bë'në rall nombrar Silas con Judas. Judas stubi lëll Barsabás. Na rall nguii më ru'bë ladi ra narialdí ldu'i diza'quë.

²³ Bëntsa'u ra poshtë tubi cartë parë bia'a rai' narni'i:

“Lë'e na'a ra poshtë nu ra mëgulë nu grë ra narialdí ldu'u diza'quë shtë Jesús naquërelde Jerusalén, rshe'ldë na'a tubi saludë parë grë ra narialdí ldu'i diza'quë, ra nanadi'i më israelitë. Rshe'ldë na'a tubi saludë lë'e të grë ra naquërelde Antioquia nu ra naquërelde regiuni Siria nu Cilicia.

²⁴ Nanë na'a bëru'u bëldá nguii ladi na'a. Bidë rall ciudá shtë të parë bidë guëni'i rall lu të rqui'ni tsanaldë të tēchi lëy nabëquë'e Moisés parë gac salvar të. Perë adë bëshë'ldëdi'i na'a lë'e rall. Niétiqë bidë guëchili rall shgabë të; rnibë'a rall gac circuncidar të nu gunë të cumplir lëy shtë Moisés.

²⁵ Por ni bëdzú na'a de acuerdë lu juntë shtë na'a parë gudili na'a bëldá nguii ladi na'a parë guidë guëná rai' lë'e të. Bëshë'ldë na'a lë'e rai' con Pablo nu Bernabé, nguii narac shtu'u hia'a.

²⁶ Bernabé nu Pablo na rai' nguii nabëdchi'bë ra vidë shtë rai' lu galguti iurë guagni'i rai' diza'quë shtë Jesucristo, Shtáda'a, lu ra mënë.

²⁷ Cagshe'ldë na'a lu të Judas nu Silas parë guëni'i rall lu të ra cusë naze'dë la'ni cartë nanua'a rall.

²⁸ Bëuu' ldu'u Espiritu Santo nu bëuu' ldu'u na'a parë adë guëdchi'bëdi'i na'a ni tubi lëy dushë guëc të. Sulamëntë runë tucarë gunë të cumplir ra cusë naze'dë la'ni cartë catë rni'i:

²⁹ Adë gau të belë shtë ra ma nabë'në mënë ofrecer ziquë ofrendë lu ra ídolo, nu adë gau të rënë, nilë belë shtë ra ma nanadë bëshë'di'i rënë, nu adë rquëndi'i të sa' të. Talë gapë të lë'e të lu grë ra cusë rë', zia të bien. Ndë'e gualú cartë. Guëa'në të con Dios.”

³⁰ Iurni bëru'u rai' parë zia'a rai' Antioquia. Ndë bëtéa rai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë. Bëdë'e rai' cartë guia'a ra mënë nabëdëa nga'li.

³¹ Iurë bi'ldi rall cartë, nalë bëquitë ldu'u rall nu gurëdchi ldu'u rall por lo quë naguni'i la'ni cartë.

³² Judas nu Silas bë'në rall recibir tubi pudërë shtë Dios parë guëni'i rall ra cusë narac shtu'u Dios. Biadi'dzë rai' con llëru'bë pudërë shtë më. Con zihani di'dzë naguni'i rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë, bëa'në ra mënë ni más firmë parë tsanaldë rall shnezë Dios.

³³ Bëa'në rai' tubi tiempë ciudá Antioquia. Despuësë ra narialdí ldu'i Jesús bë'në rall despedir lë'e rai' parë bëabri rai' Jerusalén. Guni'i rall lu rai':

—Dushquilli Dios, bidë guëná të lë'e na'a. Guzëá të con bien.

³⁴ Silas adë bëabridi'i' Jerusalén; bëa'ni' Antioquia.

³⁵ Pablo con Bernabé bëa'në rai' Antioquia parë guagla'guë guëni'i rai' diza'quë lu ra mënë. Con stubi tantë ra nguii, caglua'a rai' mënë diza'quë shtë Jesús.

Bëshë'ldë Dios lë'e Pablo segundë viajë

³⁶ Gudëdë bëldá dzë, iurni Pablo guni'i lu Bernabé:

—Cha guía guëgná hia'a nia gua ra narialdí ldu'i diza'quë, grë ra ciudá catë biaglua'a hia'a ra mënë antsë.

³⁷ Bernabé guc ldu'i' niua'a rai' Juan Marcos

³⁸ perë Pablo adë nēdi'i' nianaldë Juan Marcos purquë más antsë bësëa'nëgá Juan Marcos lë'e rai' lugar nalë Panfilia.

³⁹ Gudildi di'dzë rai' por cuendë rë' nu bës'a'në sa' rai'. Bernabé bia'a Juan Marcos parë zia'a rai' Chipre.

⁴⁰ Pablo gudili lë'e Silas parë tsanaldë Silas lë'i'. Ra narialdí ldu'i diza'quë, biadi'dzëni' rai' lë'e më parë gunë më compa'ni lë'e Pablo nu Silas iurná guzia'a rai' lu shchi'ni më.

⁴¹ Iurni Pablo nu Silas bëru'u rai' nu gudëdë rai' regiuni shtë Siria nu Cilicia. Guagni'i rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë parë tsagla'guë rall firmë shnezë Dios.

16

Guanaldë Timoteo lë'e Pablo nu Silas

¹ Bëdchini Pablo nu Silas guëdchi Derbe nu Listra. Ndë bëdia'guëli rai' tubi nguii

narialdí ldu'i diza'quë; lëll Timoteo. Shni'a Timoteo na më israelitë; lë'ë quë lë'ë rialdi ldu'i diza'quë. Perë shtadë Timoteo na më griego.

² Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë naquërelde Lистра nu Iconio, rni'i rall na Timoteo tubi nguiu demasiadë humildë nu za'quë.

³ Guchi Pablo lu Timoteo parë tsanaldëll lë'ë rai'. Nu bënë Pablo circuncidar lë'ë Timoteo ziquë na custumbrë shtë ra më israelitë. Zni bënë'ni' parë adë beldëdi'i më israelitë con lë'ë Pablo. Grë ra israelitë naquërelde lugar ni, nanë rall shtadë Timoteo nall më griego.

⁴ Grë ra guë'dchi nardëde rai', ruadi'dzënu rai' ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Quëadi'dzë rai' rsonë nabëde'ë mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén tē parë guëzu'bë diaguë rall.

⁵ Ra mënë narialdí ldu'i Dios, guc rall más firmë lu ra diza'quë shtë Jesús. Dzë con dzë guaru'bë grupë shtë shmënë Dios cadë guë'dchi.

Gue'lë bëlua'alú tubi nguiu lu Pablo; nall ziquë më Macedonia

⁶ Adë bësá'nëdi'i Espíritu Santo nalua'a rai' diza'quë lu ra mënë naquërelde regiuni shtë Asia. Por ni gudëde rai' ra regiuni shtë Frigia nu Galacia parë bédchini rai' la raya shtë Misia.

⁷ Ndë bënë'ni' rai' llgabë niutë rai' regiuni shtë Bitinia perë Espíritu Santo adë bësá'nëdi'i' niutë rai' ndë.

⁸ Mejurë gudëde nezë rai' hashtë Misia parë guëtë rai' puertë shtë Troas.

⁹ Ndë bëlua'alú tubi nguiu lu Pablo gue'lë. Gunáhi' tubi nguiu më Macedonia. Zuldí mënë ni nu rúnëll ruëguë lu Pablo. Rní'ill: "Cha regiuni shtë na'a Macedonia parë gúnëll compañi lë'ë na'a".

¹⁰ Iurë gudëde guná Pablo lë'ë nguiu, na Lucas nacaquëa'a librë rë', bédë'në na'a preparar viajë shtë'në na'a parë guziá na'a Macedonia purquë Dios cagna'bë lë'ë na'a guëdia'a na'a diza'quë parë ra mënë shtë Macedonia.

Bédchini Pablo nu Silas guë'dchi Filipos

¹¹ Puertë Troas bédzepe na'a la'ni barcu parë zia na'a tubldí la'ni nisë hashtë Samotracia. Samotracia na tubi dani la'ni nisëdu'u. Hashtë stubi dzë bédchini na'a puertë Neápolis.

¹² De Neápolis bëru'u na'a parë Filipos. Filipos na tubi guë'dchi más llëru'bë lu grë ra guë'dchi shtë Macedonia. Quërelde ra më rumanë ndë, nu grë ra më shtë guë'dchi bënë'ni' rall rëspëti lëy shtë ra rumanë. Guquërelde na'a Filipos beldá dzë.

¹³ Tubi dzë nabëzi'i ldu'u mënë, bëru'u na'a rua' guë'dchi parë bia na'a rua' tubi

guë'gu. Ra mënë bëne'e rsonë ndë nanú tubi lugar catë ruadi'dzënu rall Dios. Lugar ni guzubë na'a parë guëni'i na'a diza'quë lu ra na'a nabëdeá nga'li.

¹⁴ Ladi ra na'a ni nanú tubi na'a lë Lidia. Zédëll guë'dchi shtë Tiatira. Nu rtuu'll lari za'quë color moradë. Na'a ni gualdí ldu'i Dios parë adë guënedi'ill chu na Jesús. Bédë'ë më llgabë parë guasëll nu gualdí ldu'ull diza'quë nacagni'i Pablo.

¹⁵ Lidia bëriubë nísëll con shfamíll. Iurní guní'ill lu na'a:

—Si talë nanë tē nahia shmënë Jesús, gulë gude'e lidcha tē guëa'në tē beldá dzë.

Lidia bënë'nëll ruëguë lu na'a hashtë bédëa'në na'a lidchill.

¹⁶ Guzac na'a tubi vueltë iurë zia na'a lugar catë guëdia'a di'dzënu na'a Dios, bédia'guëlu na'a tubi lliguëna'a. Nápëll tubi mëdzabë la'ni ldu'ull. Rúnëll divini por pudërë shtë mëdzabë. Guní'ill ra cusë nagac con ra mënë. Zni bënë'nëll gan zihani dumí parë ra shlamëll.

¹⁷ Lliguëna'a ni bidë náldëll lë'ë na'a con Pablo. Fuertë guní'ill:

—Dios nacabezë gube'e, bëshe'ldë më ra nguiu rë'. Caglua'a rall nezë parë gac salvára'a.

¹⁸ Zihani dzë bënë'në lliguëna'a rë' zdë'ë. Glli, glli, fuertë guní'ill; bidë náldëll lë'ë na'a. Perë beldë Pablo nu guní'i' lu mëdzabë nananú la'ni ldu'u lliguëna'a:

—Con pudërë nabëne'e Jesucristo guahia, rnía'a lul por lë shtë më, bëru'u la'ni ldu'u na'a rë'.

Lueguë lueguë iurní bëru'u espíritu dzabë.

¹⁹ Iurë guná shlamë shtë lliguëna'a, hi-adë nidi'i mudë gunë rall gan dumí con pudërë nagúpëll, guna'zi rall Pablo nu Silas. Guagséa'në rall lë'ë rai' lu gobiernë nazubë cula'ni galërë.

²⁰ Bëagnú rall lë'ë rai' lu ra juësi nu guní'i' rall:

—Nguiu rë' na rall mënë israelitë. Cagt-satsu rall mënë ciudá shtë hia'a.

²¹ Caglua'a rall creenci adë nádi'i de acuerdë con lëy rumanë. Adë nidi'i mudë guanálda'a tēchi rall purquë na hia'a më rumanë.

²² Iurní bédzatsu mënë cuntrë Pablo nu Silas. Gunib'ë'a gobiernë parë bëru'u shabë Pablo nu Silas parë bédë'ë hiaguë rall lë'ë rai'.

²³ Despuësë huëtë' bédë'ë hiaguë rall lë'ë rai', beldaguë rall lë'ë rai' lachigui'bë. Nu gunib'ë'a rall lu carcelërë parë gápëll lë'ë rai' con cuidadë.

²⁴ Iurë bënë'në carcelërë recibir Pablo nu Silas, guagséa'nëll lë'ë rai' hashtë tubi cuartë namás dchi'chi. Ndë bënë'nëll segurë; bëgá'sëll guëa' rai' la'ni tablë nalë cepo.

²⁵ Iurë guc guërudë gue'lë, lë'ë Pablo nu Silas quëadi'dzënu'rai' Dios nu quëu'ldë rua' rai' cantë lu Dios. Los de más prësi nananu'ndë, caquë diaguë rall.

²⁶ De repëntë bëdchini tubi llu ru'bë nabëseni'bi hashtë cimientë shtë lachigui'bë. Grë ra puertë shtë lachigui'bë, bëlla'lin nu ra cadënë nali'bi guia'a ra prësi, galugüë rahin lu guiu'u.

²⁷ Iurní gubani carcelërë; gunall rua' puertë lla'lë rahin. Gulull spadë shtënell parë quínill lo mizmë l'é'll. Bë'nëll llgabë grë ra prësi bëllu'në.

²⁸ Perë Pablo gunall pë nihunë carcelërë nu fuertë guni'i Pablo:

—Adë rguínidi'i l'é'ël. Grë na'a zuga'a na'a ndë'ë.

²⁹ Lueguë iurní guna'bë carcelërë tubi llni. Guatë guëllu'nëll catë zuga'a ra prësi. Nalë rchi'chill tantë rdzëbëll. Bëzullbill lu Pablo nu Silas.

³⁰ Iurní gulull lë'ë rai' lachigui'bë nu guna'bë dí'dzëll lu rai':

—Dadë, guni'i lua çlla guna parë gac salvara?

³¹ Iurní repi rai':

—Guëdubinú ldu'ul tsaldí ldu'ul Jesucristo, l'é'ël con grë shfamíllil parë gunë Dios salvar l'é'ë të.

³² Iurní biadi'dzënu' Pablo nu Silas lë'ë carcelërë diza'quë, l'é'ëll con grë shfamíllil naquërelde lídchill.

³³ Mizmë gue'lë ni carcelërë gudíbill lu ridë catë bëdia'a hiaguë ladi rai'. Lueguë carcelërë con shfamíllil bëriubë nisë rall.

³⁴ Iurní bia'a carcelërë lë'ë rai' lídchill parë bédë'ëll nagudáu rai'. Nalë rquitë ldu'u shfamíllil carcelërë purquë grë rall hia gualdí ldu'u rall diza'quë.

³⁵ Brëgue'lë rsili, ra gubernë bëshe'ldë ra suldadë lu carcelërë parë guëdë'ë carcelërë libertá lë'ë Pablo nu Silas.

³⁶ Repi carcelërë lu Pablo:

—Bëdchini suldadë shtë gubernë parë guënehia libertá lë'ë të. Iurne' guzia'a të con bënë.

³⁷ Perë Pablo guni'i lu ra suldadë:

—Adë chu guëru'u. Ra gubernë bë'në bëdia'a hiaguë na'a lu ra mënë. Adë bë'nëdi'i rall juzgar lë'ë na'a segun lëy rumanë, nu nadapë na'a lo mizmë derechë nanapë më rumanë. Bëtia'a rall lë'ë na'a lachigui'bë nu iurne' rac shtu'u rall cu të lë'ë na'a lga'chi. Pues guidë ldu rall lë'ë na'a lo mizmë lë'ë rall.

³⁸ Ra suldadë bëaguënu' rall rsunë lu ra gubernë grë naguchi Pablo lu rall. Bëdzëbë ra gubernë iurë bini rall Pablo nu Silas napë rall derechë cumë më rumanë.

³⁹ Gua ra gubernë rua' lachigui'bë. Guadi'dzënu' rall lë'ë Pablo nu Silas; guni'i rall:

—Gulë bë'në dispensar lë'ë na'a por lo quë nabëdë'në na'a.

Iurní bëgü rall lë'ë rai'. Guni'i rall:

—Gulë bë'në favurë; gulë bëru'u guë'dchi shtë na'a.

⁴⁰ Bëru'u Pablo nu Silas lachigui'bë parë zia'a rai' lidchi Lidia. Despuësë guni'inú rai' lu ra narialdi ldu'i diza'quë; guni'i rai':

—Gulë gac firmë con di'dzë shtë Jesús.

Iurní bëru'u rai' ciudá ni.

17

Bëdzatsu më guë'dchi Tesalónica

¹ Gudëdë Pablo nu Silas ra guë'dchi nalë Anfípolis nu Apolonia parë bëdchini rai' ciudá Tesalónica. Ndë zubë tubi iádu'u shtë ra më israelitë.

² Ziquë na custumbërë shtë Pablo, guáhi' iádu'u. Tsunë lmalë bë'ni' parë guagni'inull ra mënë cadë dzë descansë.

³ Bí'ldi' la'ni Sagradas Escrituras lu ra mënë. Nu bëluá'ai' ra mënë Cristo napë quë gati më nu despuësë de guti më, napë quë tsashtë më ladi ra tégulé. Rni'i Pablo:

—Lo mizmë Jesús nacagnia'a lu të, na më Cristo el quë nagudili Dios.

⁴ Bëldá ra më israelitë gualdí ldu'u rall diza'quë nu bëtsa'guë rall Pablo nu Silas. Zihani më griego narunë adorar Dios, gualdí ldu'u rall, nu zihani na'a tse'lë ra më ru'bë narnibë'a, gualdí ldu'u rall shti'dzë Jesús.

⁵ Perë los de más ra më israelitë nanadë rialdídi' ldu'i diza'quë, nalë bëldënu' rall Pablo nu Silas. Gudíll rall bëldá nguui mal nandigá canzë ra nezë. Guni'i rall lu mënë ciudá parë guëasë mënë cuntrë Pablo. Guat-sutë rall lídchi Jasón. Ziatíll rall Pablo nu Silas purquë nanë rall Jasón bédë'ë lugar quërelde Pablo nu Silas. Rac shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë rai' parë gunë rall intriegu lë'ë rai' lu ra mënë parë gunë rall juzgar lë'ë rai'.

⁶ Perë adë bëdzélëdi'i rall lë'ë rai' lidchi Jasón. Iurní guaca'a rall Jasón; bëshaguitú rall l'é'ëll con sëbëldá ra narialdi ldu'u diza'quë. Guagsa'në rall lë'ë rai' lu gubernë shtë ciudá. Gurushtia' ra nguui mal. Guni'i rall:

—Guëdubi lugar catë riutë Pablo rdzatsu ra më guë'dchi con ra creenci shtë rall nu ze'dë rall guë'dchi rë'.

⁷ Jasón bédë'ë lugar lídchill parë lë'ë rall. Grë ra nguü rë' nanú rall cuntrë lëy shtë César purquë rni'i rall napë rall stubi rëy nalë Jesús.

⁸ Iurë bini ra mënë ra cusë naguni'i rall, bëdzatsu rall.

⁹ Perë Jasón con sëbëldá naguna'zi rall, gudíll rall dumí parë gupë rall libertá. Bëru'u rall.

Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Berea

¹⁰ Ra narialdí ldu'i diza'quë naquërelde Tesalónica, lueguë lueguë gague'lë gulú nezë rall lë'ë Pablo nu Silas. Zia'a rall guë'dchi Berea. Ziquësë bëdchini rall ndë, gua rall iádu'u shtë ra më israelitë.

¹¹ Mënë naquërelde ndë, más nabënë na rall quë ra israelitë naquërelde Tesalónica purquë guëdubínú ldu'u rall bëquë diaguë rall diza'quë naguni'i Pablo, nu gli gli bë'në rall saber nia'a gu nahin verdá cumë ziquë na la'ni Sagradas Escrituras.

¹² De manërë quë zihani nguii israelitë nu më griego, gualdí ldu'u rall diza'quë. Nu zihani na'a tse'lë ra më ru'bë, gualdí ldu'u rall diza'quë.

¹³ Tsana bini ra contrari naquërelde Tesalónica de quë nanú Pablo guë'dchi Berea, gua rall hashtë Berea parë guagt-satsu rall ra mënë guë'dchi ni. Cagni'i Pablo diza'quë lu ra mënë.

¹⁴ Perë ra narialdí ldu'i Jesús, lueguë bëshe'ldë rall lë'ë Pablo hashtë rua' nisëdu'u. Niétiquë Silas nu Timoteo bëa'në rall guë'dchi Berea.

¹⁵ Ra naguaguë'në compañi lë'ë Pablo, guagsa'në rall Pablo ciudá Atenas. Bëabrinú rall rsunë shtë Pablo; rac shtú'ui' tsa rall Atenas. Lueguë guzia'a Timoteo nu Silas catë nanú Pablo.

Nanú Pablo guë'dchi Atenas

¹⁶ Mientras cabezë Pablo lë'ë Silas nu Timoteo ciudá Atenas, nalë adë bëuu'di'i ldú'i'; adë gurëdchí ldú'i' iurë gunáhi' lu zihani ídolo narunë ra mënë adorar.

¹⁷ La'ni iádu'u shtë ra më israelitë biadi'dzënú Pablo con los de más mënë narunë adorar Dios. Nu cadë dzë rni'i Pablo lu ra mënë lu lguëa' catë rdëá rall.

¹⁸ Bëldá ra nguii naná rsë'dë ldai' shtë narni'i rall estoicos nu sëbëldá nguii naná rsë'dë ldai' narni'i rall epicúreos, biadi'dzënú rall Pablo. Nanú rall guni'i lu sa' rall:

—¿Pë quëadi'dzë ndë tantë ruadí'dzëll?

Sëbëldá rall guni'i:

—Llua'a na'a di'dzë shtënë stubi dios cubi quëadi'dzëll.

Rni'i rall zni purquë bini rall Pablo cagni'i diza'quë shtë Jesús, chu na më nu Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tégulë.

¹⁹ Jurní bia'a rall lë'ë Pablo tubi lugar nalë Areópago catë rdëá ra më ru'bë parë guëquë diaguë rall pë rni'i ra mësë. Ndë guni'i rall lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë runë cuntienë ra ldai' cubi naze'dënul.

²⁰ Rni'il lu na'a ra cusë cubi na nunquë gá'adi'i guini na'a. Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë na ra cusë naruadí'dzëll.

²¹ Zni guni'i rall purquë grë më Atenas nu ra më de stubi naciuni naquërelde

ndë, rëuu' ldu'u rall cualquier cusë cubi. Llëduni tiempë hiadë ruadí'dzë rall stubi cusë, niétiquë ra cusë cubi naguërë rini rall ruadí'dzë lu sa' rall.

²² Jurní Pablo guasuldí guëláu rall lugar nalë Areópago nu guni'i':

—Lë'ë tē më Atenas, rnahia demasiadë devociuni napë tē parë ra dios shtë tē

²³ purquë tsana canzëa, rbí'ahia lugar catë cabezë ra dios shtë tē. Bëdia'guë'lú tubi bëcu'guë naquë tubi letrërë luhin narni'i: “Dios nagá'adi'i chu guënëdi'i”. PUES Dios naquëhunë tē adorar sin quë guënëdi'i tē, nanëa Dios rë'. Ze'dë guënia'a diza'quë shtë më.

²⁴ Na më Dios nabëntsa'u guë'dchiliu nu grë ra cusë nananú la'nin. Rnibë'a më guë'dchiliu nu gube'e. Adë quërëldëdi'i më la'ni iádu'u nabëntsa'u ra mënë.

²⁵ Adë rquí'nidi'i më ra cusë naruntsa'u ra mënë. Niétiquë pë rquí'ni më purquë mizmë Dios rne'e vidë nu grë cusë narquí'ni hia'a.

²⁶ Grë ra mënë nanarë lu guë'dchiliu na rall shini Adán, nguii nabëntsa'u Dios iurë bësinlú më guë'dchiliu. Bë'në Dios punërë ra tiempë naguëbani grë ra naciuni nu lugar catë guëquërelde mënë.

²⁷ Bë'në Dios ni parë quili ra mënë lë'i' purquë rac shtu'u më grë mieti guëdia'guë'lú rall lë'ë më. Dios adë núdi'i zitu de lë'ë hia'a.

²⁸ Por voluntá shtë Dios nacabezë gube'e, nadápa'a vidë nu por lë'ë më rni'bi hia'a nezë rë' nezë rë'. Por lë'ë më quërëlda'a guë'dchiliu. Por voluntá shtë më nabánia'a nu rdë'na'a dchi'ni. Lo mizmë guni'i ra bëldá mësë shtë tē: “Na hia'a shini Dios”.

²⁹ Ziquë shini Dios, adë chu gunë llgabë de quë na më cumë ziquë ra dzanë naguctsa'u con orë u bëdchichi u guë'ë. Mënë runtsa'u rall cusë ni ziquë na shgabë rall.

³⁰ Adë pë guni'i Dios lu ra mënë tiempë guahietë tsana gá'adi'i guënë rall lë'ë më perë iurne' sí, rnibë'a më lu mënë gudubi guë'dchiliu, gunë nadzë'ë mudë nanabani rall nu guëabrí ldu'u rall con Dios

³¹ purquë Dios hia bë'në më designar tubi dzë nagunë më juzguë ra mënë. Dios gulë tubi nguii nagunë juzguë grë mënë lu guë'dchiliu. Verdá nahin purquë bëldishtë Dios nguii rë' ladi ra tégulë.

³² Iurë bini ra mënë lo quë naguni'i Pablo de quë tsashtë ra tégulë, nanú rall bë'në burnë. Sëbëldá rall guni'i rall lu Pablo:

—Mejurë stubi dzë guëquë diaguë na'a ra shti'dzëll.

³³ Jurní Pablo gubi'. Bësëa'nëgáhi' lë'ë ra mënë,

³⁴ perë bëldá rall gualdí ldu'u rall diza'quë nu guanaldë rall Pablo. Ladi ra mënë ni nanú tubi nguii lë Dionisio. Nall miembrë shtë partidë Areópago. Nu nanú tubi

na'a lë Dámaris con zihani ra nagualdí ldu'u diza'quë shtë Jesús.

18

Pablo bédchini guë'dchi Corinto

¹ Despuësë de ni, bëru'u Pablo Atenas parë zia'ai' ciudá Corinto.

² Ndë bédia'guë'lúhi' tubi më israelitë; lëll Aquila. Ze'dë nguui rë' tubi regiuni nalë Ponto. Antsë Aquila nu tsé'lëll Priscila gubi' rall Italia purquë rëy Claudio gunibë'a guëru'u grëtë' më israelitë ciudá Roma. Pablo guagná lë'ë Aquila lídchi'.

³ Cumë nápi' mizmë dchi'ni nanapë Aquila bëá'ni' lidchi Aquila parë bë'në rai' dchi'ni. Bëti'bë rai' lari nal'dë naguëllu'i parë hui'u lari.

⁴ Ra dzë narzi'i ldu'u mënë, Pablo ria iádu'u catë riagni'i' diza'quë lu ra mënë. Zihani rall gualdí ldu'u rall naguni'i Pablo, më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë.

⁵ Tsana bëru'u Silas nu Timoteo regiuni Macedonia, bédchini rall Corinto. Iurní Pablo bësëa'nëgall dchi'ni shtë'në lari nal'dë parë guaglá'gui' niétiqë dchi'ni shtë diza'quë. Guni'inúhi' më israelitë quë Jesús na Cristo el quë nacabezë rall të guëdchíni' guë'dchiliu.

⁶ Perë ra israelitë bë'në rall cuntrë Pablo nu guni'i rall di'dzë fier guëc Pablo. Repi rall:

—Ze'dë guësiguël lë'ë na'a con bishi nanuá'al.

Iurní Pablo bédchíbi' shábi' lu ra mënë; nu guni'i':

—Hia beldë guënia'a diza'quë shtë Jesús lu të. Adë nédi'i' të gua'a tēhin. Adë nahia responsablë talë guënití almë shtë të. Iurne' guziahia lu ra më nanádi'i më israelitë.

⁷ Bëru'u Pablo iádu'u. Zia'ai' lidchi tubi nguui naquërdë cu' iádu'u, lëll Justo nu runë Justo adorar Dios.

⁸ Jëfë shtë iádu'u lëll Crispo. Gualdí ldu'u Crispo Jesucristo con grë shfamili Crispo. Nu zihani mënë Corinto bini rall diza'quë nu gualdí ldu'u rall nu bëriubë nisë rall.

⁹ Tubi gue'lë Pablo guná lu Jesús. Bëlua'alú më lull nu guni'i' më:

—Adë rdzëbëdi'il. Guagla'guë guni'i' diza'quë lu ra mënë

¹⁰ purquë na quëhuna compaíni lë'ël parë adë chu guená'zidi'i lë'ël parë quínidi'i rall lë'ël. Napa zihani mënë natsaldí ldu'i diza'quë ciudá rë'.

¹¹ Pablo bëa'në tubi izë guërudë ciudá Corinto parë cagluá'ai' diza'quë shtë Jesús.

¹² La'ni ra dzë nacagnibë'a Galión; nall gubernadurë shtë regiuni Acaya; ra israelitë bë'në rall cuntrë Pablo nu bia'a rall Pablo lu tribunal.

¹³ Ndë guni'i' rall lu gubernadurë:

—Nguui rë' cagluá'all ra mënë nu rialdí ldu'u mënë shti'dzëll. Rni'll la gunë ra mënë adorar Dios stubi l dai' naná cuntrë lëy shtë ra më rumanë.

¹⁴ Hia guzublú Pablo parë guadi'dzë Pablo, iurní Galión guni'i' lu ra israelitë:

—Si talë ndë'ë rac tratë tubi delitë ru'bë ziquë tubi galguti, pues guëquë diaga shti'dzë të

¹⁵ perë lëdë znídi'i. Rac tratë niétiqë lëy shtë të con di'dzë nu ra lë nanua'a të. Gulë bë'në rëglë asuntë ni lo mizmë lë'ë të. Adë nahia juësi shtë ra cusë naquëhunë të.

¹⁶ Iurní bëgú Galión ra mënë lu tribunal shtë'nëll.

¹⁷ Grë ra griego guna'zi rall lë'ë Sóstenes parë bédë'ë galnë rall delantë lu gubernadurë. Sóstenes nall jëfë shtë iádu'u, perë lë'ë gubernadurë hiadë bë'nédi'i casë nacanihunë ra mënë.

Bëagri Pablo ciudá Antioquia

¹⁸ Bëa'në Pablo zihani dzë ciudá Corinto. Despuësë bë'ni' despedir ra më narialdí ldu'i diza'quë nu bë'pi' barcu con Priscila nu Aquila parë zia'a rai' regiuni Siria. Antsë tsepi rai' barcu puertë nalë Cencrea, bëga'a mënë guëc Pablo. Zni bë'ni' cumplir tubi promësë lu Dios.

¹⁹ Tsana bédchini rai' ciudá Efeso, Pablo bësëá'ni' lë'ë Priscila nu Aquila. Guáhi' iádu'u shtë ra israelitë. Ndë biadi'dzënúhi' ra mënë nardëa.

²⁰ Ra mënë bë'në ruëguë lu Pablo parë guëá'ni' más timpë con lë'ë rall perë Pablo adë nédi'i'.

²¹ Mejurë bë'ni' despedir ra mënë; répi':

—Rqui'ni tsahia Jerusalén parë sua pendentë lu laní naze'dë. Con voluntá shtë Dios guëabrá stubi vultë con lë'ë të.

Bë'pi' Pablo barcu. Gubi'll Efeso.

²² Despuësë bédchíni' puertë Cesarea nu guall Jerusalén parë guaguë'ni' saludar grë ra narialdí ldu'i diza'quë ciudá Jerusalén. Lueguë bëagri' parë Antioquia.

²³ Zihani timpë guquërdí' ciudá Antioquia. Despuësë bërú'ui' stubi vultë parë guaguë'ni' visitar ra mënë narialdí ldu'i Dios regiuni shtë Galacia nu Frigia. Guni'inú Pablo lë'ë rall tsagla'guë rall firmë shnezë Dios.

Cagni'i Apolos diza'quë lu ra më Efeso

²⁴ Bédchini tubi nguui ciudá Efeso; lëll Apolos. Nall më israelitë. Gúllëll ciudá Alejandría. Nalë nasini guëc Apolos parë ru-adi'dzëll diza'quë shtë Dios. Bien bëluá'all nu guasëll Sagradas Escrituras.

²⁵ Nanëll bidë Jesús guë'dchiliu parë gunë më salvar ra mënë natsaldí ldu'i lë'ë më. Con guëdubinú ldu'ull bëluá'all ra mënë chu na Jesús. Bien nanëll Juan Bautista bëchu'bë nísi' ra mënë perë gá'adi'i guc bë'adi'll

ra nacanalde Jesús rriubë nisë rall ziquë shmënë Jesús.

²⁶ Apolos adë bëdzëbëdi'i guni'll lu ra mënë la'ni iáu'u, perë iurë bini Priscila nu Aquila naguni'i Apolos, guna'bë rall lë'ë Apolos stubi ladë. Biadi'dzënú rall lë'ë Apolos ra cusë nadë riasëdi'll de quë Jesús bëshë'ldi' Espiritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë mënë narialdí ldu'i Dios.

²⁷ Tsana bë'në Apolos llgabë tédëll regiuni shtë Acaya, ra më Efeso narialdí ldu'i Dios, bënë rall compaňi lë'ë Apolos parë tsáhi' ndë. Bëquë'ë rall tubi cartë lu ra mënë Acaya të parë gunë rall recibir Apolos. Iurë bëdchini Apolos Acaya, nalë bënëll compaňi ra shmënë Jesús parë cagsë'dë rall shti'dzë Dios. Más antsë Dios bënë compaňi lë'ë rall parë tsaldí ldu'u rall diza'quë.

²⁸ Bi'ldi Apolos la'ni Sagradas Escrituras lu ra mënë israelitë. Bëluá'all de quë Jesús na Cristo nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu hashtë guc rall cunformë lo quë naguni'i Apolos.

19

Bëagri Pablo guë'dchi Efeso

¹ Nanú Apolos ciudá Corinto tsana gudëdë Pablo lugar la'ni dani parë bëdchíni' ciudá Efeso. Ndë bëdia'guëll Pablo zihani narialdí ldu'i diza'quë.

² Repi Pablo lu rall:

—Iurë gualdí ldu'u të shti'dzë Jesús ¿gu bënë të recibir Espiritu Santo la'ni ldu'u të?

Iurní repi rall:

—Ni siquierë bini na'a gu nanú Espiritu Santo u nídi'i Espiritu Santo.

³ Iurní guna'bë di'dzë Pablo lu rall stubi vueltë:

—¿Lla bëriubë nisë të?

Repi rall:

—Ziquë bëchu'bë nisë Juan Bautista ra mënë.

⁴ Iurní guni'i Pablo lu rall:

—Juan Bautista bëchu'bë nísi' ra mënë iurë bënë nadzë'ë rall mudë nanabani rall. Nu guni'i Juan lu rall tsaldí ldu'u rall Jesús naná Cristo naguëdchíni despuësë de Juan.

⁵ Iurë bini ra nguiu rë' naguni'i Pablo lu rall, bëriubë nisë rall por lë Jesús.

⁶ Bëdchi'bë Pablo guí'ai' guëc rall; lueguë bëdchíni Espiritu Santo la'ni ldu'u rall nu cadë lë'ë rall guni'i rall stubi dizë. Guni'i rall di'dzë narunë rall recibir por pudërë shtë Dios.

⁷ Ra nabë'në recibir Espiritu Santo na rall cumë ziquë chi'bë chupë nguiu.

⁸ Durantë lu tsunë mbehu Pablo gua iáu'u shtë ra më israelitë. Guëdubinú ldu'i' guni'inúhi' ra mënë, nu gualdí ldu'u rall lo quë nacagni'i Pablo. Adë rdzëbëdi'i Pablo. Cagni'i' por lë'ë Jesús tsuté mieti catë rribë'a

Dios ziquë rëy. Ra mënë bëa'në rall cunformë lo quë naguni'i Pablo.

⁹ Perë bëldá më israelitë adë gualdídi' ldu'u rall shti'dzë Jesús tantë naguëdchi ldu'u rall. Delantë lu ra mënë guni'i rall lë'ë nezë naguëadi'dzë Pablo, na mal. Iurní Pablo biequi lu rall; biá'ai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë la'ni tubi hiu'u shucelë lidchi tubi nguiu lë Tiranno. Ndë bëlu'a'a Pablo lë'ë ra mënë gli gli.

¹⁰ Zni guagla'guë bëa'në Pablo chupë izë nga'li, de manërë grë mënë naguërelde regiuni shtë Asia bini rall diza'quë shtë Jesús. Ra israelitë nu ra nanadí'i më israelitë, bini rall shti'dzë Pablo.

¹¹ Dios bëdë'ë pudërë guia'a Pablo parë bë'ni' zihani milagrë ru'bë

¹² Hashtë ra panitë nu ra lari nabëga'ldë Pablo, guanú mënë lu narac llu'u. Bëac ra narac llu'u nu bëru'u ra mëdzabë nananú la'ni ldu'u ra mënë.

¹³ Perë bëldá ra israelitë canzë rall; rgu rall mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Guc ldu'u rall niaca'a dchi'ni rall lë Dadë Jesús parë nagú rall mëdzabë. Guni'i rall lu espíritu mëdzabë:

—Gulë bëru'u. Rribë'ahia lë'ë të por pudërë shtë Jesús, el mizmë lëhi' nacagni'i Pablo.

¹⁴ Zni bënë gadchi shini tubi nguiu israelitë nalë Esceva. Na Esceva tubi jëfë shtë ra bëshuzi.

¹⁵ Guzac tsana bënë shini Esceva nagú rall espíritu mëdzabë, bëquebi mëdzabë lu rall:

—Naná Jesús. Nanëa Pablo perë lë'ë të ¿chu na të?

¹⁶ Iurní nguiu nanapë espíritu mëdzabë la'ni ldu'i, guná'zill lë'ë ra shini Esceva. Bëdë'ë mëdzabë galné. Con guëdubi fuërsë shtëll bë'nëll gan lu guézá gadchi nguiu. Guc rall ridë. Bëru'u guëllu'në rall lugar ni sin shabë rall.

¹⁷ Grë ra naguërelde ciudá Efeso, bini rall pë guc. Nalë bëdzëbë rall nu guni'i rall:

—Llëru'bë na pudërë shtë Dadë Jesús.

¹⁸ Iurní zihani ra narialdí ldu'i diza'quë, bëquebi rall ra cusë mal nabë'në rall antsë.

¹⁹ Nu zihani ra mënë nabësë'dë bëllíu, be'dënú rall shlibrë rall parë bëza'i rall librë delantë lu ra mënë. Gulú rall präci shtë librë. Lasaquin cincuenta mili bëllë bëdchichi.

²⁰ Zni guagla'guë bërë'tsë diza'quë con llëru'bë pudërë. Zihani mënë guatë rall shnezë Jesús.

²¹ Despuësë de ni, Pablo bë'ni' llgabë parë tsaguë'ni' visitar ra lugar shtë Macedonia nu Acaya parë tsaglá'gui' viajé shtëhi' hashtë Jerusalén. Guni'i' despuësë de tsáhi' Jerusalén, guziá'ai' ciudá Roma.

²² Iurni bëshé'ldi' chupë sáhi' parë Macedonia. Lë rall Timoteo nu Erasto purquë Pablo bëa'në stubi tiempë regiuni shtë Asia.

Rëasë ra më Efeso cuntrë Pablo

²³ Tiempë dzë ni rëasë ra më Efeso cuntrë Pablo por shcuendë diza'quë.

²⁴ Tubi nguiu lë Demetrio runtsá'ull dzanë con bëdchichi. Napë rahin figurë shtë iádu'u catë cabezë dios nalë Diana narunë ra mënë adorar. Ra mënë naruntsa'u dzanë, runë rall gan zihani dumí.

²⁵ Bëtëa Demetrio grë ra sa'll nu ra nanapë lo mizmë dchi'ni rë'. Guni'll lu ra nguiu ni:

—Lë'ë të Dadë, cumë ziquë nanë të nadápa'a tubi vidë za'quë; adë pë rúnëdi'i faltë parë lë'ë hia'a purquë segurë na dumí nardchi'bë shchi'ni hia'a.

²⁶ Perë cumë nanë të Pablo cagni'll lu ra mënë, ra dios naruntsa'u ra nguiu nádi'in Dios. Zni rialdí ldu'u zihani mënë, lëdë niétiquëdi'i ndë'ë më Efeso sino quë casi guëdubi regiuni shtë Asia.

²⁷ Demasiadë nadzë'bë na ndë'ë purquë shchi'ni hia'a, zëdchini dzë hiadë nídi'i dchi'ni guëdë'na'a. Nu lo mizmë iádu'u catë cabezë dios Diana, zëdchini tiempë hiadë tsádi'i mënë iádu'u. Zni gac desprëci pudërë shtë Diana, el quë narunë ra mënë adorar guëdubi guë'dchiliu. Nanë hia'a grë guë'dchiliu quëhunë rall adorar lë'ë Diana.

²⁸ Iurë bini rall naguni'i Demetrio, nalë bëlédë rall. Gurushtiá rall; guni'i rall:

—Guëbani Diana dios shtëna'a. Llëru'bë na Diana.

²⁹ Nalë bëdzatsu ra mënë guëdubi ciudá. Guna'zi rall chupë nguiu naquëhunë compañi lë'ë Pablo. Túbill lë Gayo; stúbill lë Aristarco. Na rall më Macedonia. Bëshaguiú ra mënë lë'ë Gayo nu Aristarco hashtë lugar catë rdëa mënë.

³⁰ Guc ldu'u Pablo niutë Pablo lugar ni parë niani'inúhi' ra mënë, perë ra narialdí ldu'i diza'quë, adë bësá'nëdi'i rall nia Pablo ndë.

³¹ Nu ra bëldá gubernë shtë Asia nartsa'guë Pablo, bëshé'ldë rall rrunë lu Pablo; bënë rall ruëguë lu Pablo de quë tsutëdi'i' ndë.

³² Lu juntë shtë ra mënë gurushtiá rall tubi cusë. Stubi tantë rall gurushtiá stubi cusë purquë nalë bëdzatsu rall, perë más zihani rall nabëdëa, adë guc bé'adi'i rall rrunë pëzielú bëdëa rall.

³³ Perë nanú bëldá ra israelitë nacagsini lë'ë Alejandro parë guëni'i Alejandro lu ra mënë favurë shtë ra më israelitë. Alejandro quëhúnëll sëñi con guiá'ai' parë guëac dchi ra mënë.

³⁴ Perë iurë bëdë'ë ra mënë cuendë Alejandro náhi' më israelitë, gurushtiá rall ziquë chupë iurë. Guni'i rall:

—Guëbani Diana, dios shtë hia'a. Llëru'bë na Diana.

³⁵ Iurë bësëac dchi prësëntë lë'ë ra mënë, guni'll:

—Lë'ë të Dadë, grë më guë'dchiliu nanë rall de quë nadápa'a iádu'u catë cabezë dios Diana. Llëru'bë náhi'. Nanë të nadápa'a dzanë Júpiter nabietë lu gube'e.

³⁶ Ndë'ë adë chu rúnëdi'i negar. Gulë cuezë; adë pë rúnëdi'i të. Adë pë zia'a guë'nëdi'i të. Gulë bënë llgabë lla gunë të.

³⁷ Ra nguiu naze'dënu të, adë quëhunë rall ofender nu adë cagni'i rall cuntrë dios shtë hia'a.

³⁸ Talë Demetrio nu ra narunënull dchi'ni, napë rall dishi'bi con stubi mënë, parë ni nanú gubernë nu nanú ra juësi parë gunë rall rëglë. Ndë cadë lë'ë rall quili rall derechë shtë rall.

³⁹ Perë si talë rac shtu'u të stubi cusë, gac rëglin lu juntë perë gaquin legal

⁴⁰ purquë nanú peligrë parë lë'ë hia'a gunë gubernë rumanë acusar lë'ë hia'a ziquë enemigu shtë gubernë. Adë nídi'i mudë pë guëni'i hia'a lu rall pëzielú bësë ra mënë.

⁴¹ Iurë gualú guni'i prësëntë zdë'ë, bëtë'tsë ra mënë.

20

Gua Pablo Macedonia nu Grecia

¹ Iurë gualú bëtë'tsë ra mënë lu juntë, Pablo guna'bë ra narialdí ldu'i diza'quë parë guëni'inúhi' lë'ë rai' más enseñansë. Bë'ni' despedir lë'ë rai' con tubi abrasë parë zia'ai' Macedonia.

² Grë ra lugar shtë Macedonia guaguë'ni' visitar nu guni'inúhi' grë ra narialdí ldu'i diza'quë të tsagla'guë rall firmë lu shnezë Dios. Despuësë zia'ai' parë regiuni Grecia.

³ Ndë béa'ni' tsunë mbehu. Iurni gubi' parë guená'zi' barcu nu guziá'ai' Siria. Ndë bini Pablo caguili mënë mudë parë gáti'. Hi-adë gualúdi'i guall con barcu, mejurë béagri' nezë zia'ai'. Gudëdi' stubi vuetë Macedonia.

⁴ Gadchi nguiu bënë compañi lë'ë Pablo; gudchi'bëll rall hashtë ciudá Tesalónica. Lë rall Sópater më Berea. Stubi lë Aristarco. Stubi lë Segundo; na rall më Tesalónica. Stubi lë Gayo më Derbe. Stubi lë Tíquico nu Trófimo naze'dë regiuni Asia. Nu zuga'a Timoteo.

⁵ Gulezë rall lë'ë na'a, Pablo nu Lucas, hashtë ciudá Troas.

⁶ Bëdëa'në na'a ciudá Felipe hashtë gudëdë laní naráu më israelitë guetështildi sin levadurë. Iurni bëdzepi na'a barcu. Guzë na'a ga'i dzë parë bëdchini na'a Troas.

Ndë bëtëdë'në na'a gadchi dzë con ra nguiu nacabezë lë'ë na'a.

Nanú Pablo ciudá Troas

7 Primëré dzë shtë lmalë bëtëdë ra narialdí ldu'i diza'quë parë bëshullë rall guetështildi parë gáu rall. Zni réagná ldu'u rall la Santa Cena. Bëlu'a Pablo lë'ë rall hashtë guërudë gue'lë purquë grëgue'lë napë quë guëru'ui'.

8 Bëtëdë rall la'ni cuartë naná pisë guia'a nu rquëgui'i zihani llni la'ni cuartë.

9 Ndë zubë tubi sultërë rua' ventanë shtë cuartë. Lëll Eutico. Por llëdumi tiempë guni'i Pablo lu ra mënë; sultërë ni guna'zi mbëca'ldë lë'ëll. Nilli nagá'sill nu dizdë pisë tsunë hashtë lu guiu'u guláguëll. Gútil. Gualdishtë mënë lë'ëll.

10 Iurní Pablo biéti' hashtë catë gulaguë sultërë. Bëa'chu Pablo parë gudëdchi Pablo lë'ëll. Iurní guni'i Pablo lu ra mënë;

—Adë rdzëbëdi'i të purquë hia bëagri gubánill stubi.

11 Iurní be'pi Pablo parë guia'a. Bëshúlli' guetështildi parë gudáhi'. Nu guagla'guë biadí'dzi' hashtë brëgue'lë. Iurní gubi'.

12 Ra mënë bia'a rall sultërë lídchi' nabáni'. Nalë gurëdchi ldu'u rall.

De Troas guatë Pablo guë'dchi Mileto

13 Lë'ë na'a gudchi'bëlu' na'a con barcu. Bia na'a hashtë guë'dchi Asón parë biaglli'i na'a Pablo ziquë guni'i' lu na'a antsë. Lë'i' por guëáhi' bëdchíni' Asón.

14 Tsana bëdia'guëlu' na'a lë'i' Asón, iurní tubsë bëdzepi na'a barcu parë zia na'a tubi guë'dchi nalë Mitilene.

15 Ndë bëru'u na'a parë bëtëdë na'a brëgue'lë cu' tubi daní la'ni nisëdu'u lë Quío. Hashtë stubi dzë bëdchíni na'a puertë nalë Samos. Bëzi'i ldu'u na'a guë'dchi shtë Trogilio. Hashtë stubi dzë bëdchíni na'a ciudá Mileto.

16 Zni bëtëdë'në na'a purquë Pablo adë gunëdi'i' nëá'ni' llëdumi tiempë Asia. Adë gunëdi'i' Pablo nia Pablo Efeso purquë rac shtú'ui' guëdchíni' prontë Jerusalén parë sùhi' pendientë laní narni'i rall Pentecostés. Guc ldu'i' nadchinigáhi'.

Shti'dzë Pablo lu ra mëgulë shtë Efeso

17 Tsana nanú na'a ciudá Mileto, gunibë'a Pablo guidë ra mëgulë naná cabesë shchi'ni Dios ciudá shtë Efeso.

18 Iurë bëdchíni rai', Pablo guni'i lu rai':

—Lë'ë të nanë të lla mudë gubania dizdë primëré dzë na belda Asia.

19 Guëdubi tiempë guquërdëldëna të, bëna sirvë lu Dios galnadu'u shtëna. Nu nalë gulaguë nisë slua por tantë naguëdchi ldu'u ra mënë. Quëhuna sirvë lu më bien aunquë zihani vultë bë'në mënë israelitë cuntrë ra.

20 Bëlu'á'ahia lë'ë të diza'quë shtë Jesús lídchi të nu catë bëtëdë të parë bien shtë të. Ni tubi di'dzë shtë Jesús, adë bëca'chi ldu'udia'a.

21 Rnia'a lu ra më israelitë nu lu ra nanádi' më israelitë guëabri ldu'u rall con Dios. Guësá'në rall nezë mal nu tsaldí ldu'u rall Jesucristo, Shtáda'a.

22 Iurnë' guziahia parë Jerusalén purquë Espíritu Santo cagshé'ldi' na ndë. Más adë guënëdia'a cuendë pë saca ndë.

23 Niétiquë nanëa lo quë Espíritu Santo guni' lua de quë grë ciudá catë riahia, gunë ra mënë cuntrë na hashtë lachigui'bë guëtia'a rall na.

24 Perë adë bë rní'udia'a pë runënu' ra mënë na. Niétiquë rac shtua'a guëzalúa dchi'ni nabëne'e Jesús guiahia. Na më Shtada. Napë guënia'a lu ra mënë quë Dios cagna'bë më ziquë tubi favurë grë ra mënë parë gac rall shini më.

25 'Antsë gunia'a lu të lla tsutë të nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios, perë iurnë' nanëa ni tubi de lë'ë të hiadë guëabrídí'i guëná të lua stubi vultë.

26 Rnia'a lu grë të, bëna gal lu dchi'ni nabëne'e Dios guiahia. Si talë tubi të adë tsaldí'di' ldu'u të Jesús nu guënití almë shtë të, adë nádia'a responsablë

27 purquë grë lo quë naguni'i Dios lua, guni'ihia lu të. Ni tubi di'dzë adë bëca'chi ldu'udia'a de lë'ë të.

28 Iurnë' mizmë lë'ë të gulë gupë lë'ë të. Nu gulë gupë ra grupë mënë narialdí ldu'i' diza'quë purquë Espíritu Santo bë'në më punërë lë'ë të cumë cabesë shtë rall. Por ni gulë bëlu'a'a shti'dzë Jesús lu ra narialdí ldu'i' Jesús. Jesús bëne'e më vidë shtë më ziquë präci parë gac salvar të.

29 Nanëa tsana guziahia, guëdchíni mësë falsë nagunë dañi ra nacanalde shnezë Dios. Ziquë ma dushë nardchíni llgurrali líli'li, rtë'tsë ma ra líli'li. Zni guëdchíni ra mësë falsë ladi të.

30 Lo mizmë ladi të guëru'u bëldá nguiu naguëlua'a bishi lu ra narialdí ldu'i' Jesús parë tsanalde rall nezë mal.

31 Gulë gupë cuidadë nu gulë bësëagná ldu'u të purquë durantë lu tsunë izë, dzë la gue'lë, adë gulëzëdi'i guni'inúa lë'ë të. Nisë zubë slua bëlu'á'ahia lë'ë të.

32 'Iurnë' guësëana lë'ë të con Dios nu con diza'quë shtë më. Cagnia'a lu të na të bëcha. Nalë rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. Diza'quë shtë Dios napin pudërë parë tsaldí ldu'u të más parë gac të firmë lu shnezë Dios. Cagna'ba lu më guëne'e më grë ra cusë za'quë nanapë më parë ra më nagudíli më parë gac rall shini më.

33 Nunquë adë rzëbídí'i ldua'a dumí parë gaca ricu purquë lëdë parë nídi'i caglu'á'ahia

lê'ê të. Nu adê rzébidi'i ldua'a lari chulê parê gacua.

³⁴ Cumê ziquê nanê të bëna dchi'ni con prupi guahia parê gudilia grê narqui'nua nu parê bédê'a narqui'ni ra naguzênú na.

³⁵ Siemprê bêluá'ahia lê'ê të napê quê gunê të dchi'ni parê gunê të compañi ra nanadê bë nápêdi'i. Rêagná ldua'a di'dzê naguni'i Dadê Jesús tsana guni'i mē: "Más rquitê ldu'u hia'a guêdê'ê hia'a naca'a mênê, lédêdi'i guêne'e mênê naca'a hia'a".

³⁶ Iurê gualú guni'i Pablo ra di'dzê rê', bészullibi Pablo parê guèni'inúhi' Dios. Bê'nê Pablo orar con grê ra nabêquê diaguê naguni'i Pablo.

³⁷ Grê rall bi'ni rall purquê gubini ldu'u rall. Gudêdchi rall lê'ê Pablo nu bêsagraua' rall lê'ê Pablo.

³⁸ Nalê gubini ldu'u ra mênê purquê guni'i Pablo lu rall hiadê guêabridi'i guená rall lúhi' stubi. Iurní grê rall guaguê'nê rall compañi lê'ê Pablo hashtë raa' barcu.

21

Bëagrí Pablo Jerusalén

¹ Bêsê'anê na'a ra narialdí ldu'i diza'quê parê bédzepi na'a barcu. Bia na'a tubldí hashtë tubi dani la'ni nisê nalê Cos. Brêgue'lê guzê na'a; bédchini na'a hashtë stubi dani la'ni nisê nalê Rodas. Ndê bêru'u na'a stubi parê bédchini na'a puertê nalê Pátara.

² Puertê Pátara bédia'guêlú na'a tubi barcu naguêru'u parê Fenicia. Bédzepi na'a barcu ni.

³ Iurê ziazú na'a lu nisê, guná na'a lu dani la'ni nisê nalê Chipre. Bêa'nin ladê rubêsê catê ziazú barcu. Bia na'a hashtë Siria. Bédchini na'a puertê shtë Tiro catê bêsê'anê barcu carguê. Ndê bédietê na'a barcu.

⁴ Bédzelê na'a ra narialdí ldu'i diza'quê nu bédê'anê na'a gadchi dzê con lê'ê rall. Espíritu Santo bédaguê llgabê guéc rall lo quê nagac cumplir con Pablo. Guni'i rall lu Pablo adê tsádi'i' Jerusalén.

⁵ Iurê bészá gadchi dzê, bêru'u na'a. Grê ra narialdí ldu'i diza'quê con tse'lê rall nu shini rall, bê'nê rall compañi lê'ê na'a hashtë fuêrê ciudá. Bédchini na'a rua' nisêdu'u. Ndê bészullibi na'a parê biadi'dzênú na'a Dios.

⁶ Iurní bédê'nê na'a despedir lê'ê rall con abrasê parê bédzepi na'a barcu. Hia cadê lê'ê rall bëagrí rall lidchi rall.

⁷ Bêru'u na'a Tiro. Guzê na'a lu nisê hashtë Tolemaida. Bédietê na'a barcu ndê, nu bédê'nê na'a saludar ra narialdí ldu'u diza'quê nu bédê'anê na'a con lê'ê rall tubi dzê.

⁸ Brêgue'lê Pablo con grê nazuga'anú lê'i', bêru'u na'a parê bia na'a ciudá shtë Cesarea. Ndê bia na'a lidchi Felipe el quê narni'i

diza'quê shtë Jesús lu ra mênê. Antsê bê'nê ra poshtë nombrar lê'ê Felipe ziquê tubi muzê ladi gadchi nguii naqui'dzê alimêntê parê ra prubi. Bêa'nênú na'a Felipe lídchi'.

⁹ Napê Felipe tapê shtsá'pèll. Guézá rall lliguêna'a; guni'i rall enseñansê narunê rall recibir por pudêrê shtë Dios.

¹⁰ Hia zihani dzê guquêrelde na'a Cesarea tsaná bédchini tubi mē Judea nalê Agabo. Nall muzê shtë Dios nu guni'ill ra enseñansê nabê'nèll recibir por pudêrê shtë Dios.

¹¹ Agabo be'dê guê'nèll visitar lê'ê na'a. Guná'zill cinturón shtë Pablo nu bédí'bill guêrupê guêa'll con guêrupê guíá'all; guni'ill: —Espíritu Santo cagni'i zdê'ê mudê guêldi'bi ra israelitê guêa' nashtë'nê cinturón rê'. Gunê rall intriegu nashtë'nê cinturón lu ra nanádi'i mē israelitê. Gaquinê Jerusalén.

¹² Iurê bini na'a zdê'ê, lê'ê na'a nu ra mē Cesarea bédê'nê na'a ruêguê lu Pablo parê adê tsádi'i Pablo Jerusalén.

¹³ Perê Pablo guni'i lu na'a:

—Adê rú'nédi'i të purquê más rsébini të ldua'a. Masiá iurne' guêldi'bi rall na ziquê tubi prési, nahia cunformê. Masiá quini rall na ciudá Jerusalén, nahia dispuestê gatia por Dadê Jesús.

¹⁴ Adê bédê'nédi'i na'a gan nazú na'a lull. Iurní adê biadi'dzédi'i na'a más; niétiquê guni'i na'a lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac cumplir voluntá shtë Dios.

¹⁵ Despuêsê bédê'nê na'a preparar parê bia na'a Jerusalén.

¹⁶ Bédá ra mē Cesarea narialdí ldu'u diza'quê, bê'nê rall compañi lê'ê na'a con tubi nguii mē Chipre. Lèll Mnasón. Nápèll tubi lidchi Jerusalén catê bédê'anê na'a. Hia guahietê gualdí ldu'u Mnasón diza'quê shtë Jesús.

Guaguê'nê Pablo visitar lê'ê Jacobo

¹⁷ Iurní bédchini na'a Jerusalén; ra narialdí ldu'i diza'quê, nalê békuitê ldu'u rall; guná rall lu na'a.

¹⁸ Brêgue'lê bianú na'a Pablo; biadê'nê na'a visitar lê'ê Jacobo. Ndê zubê ra mēgulê naná cabêsê shchi'ni Dios.

¹⁹ Pablo bê'ni' saludar lê'ê rall. Iurní biadi'dzi' tubi por tubi ra cusê nabê'ni' por pudêrê shtë Dios ladi ra mênê de stubi naci-uni.

²⁰ Iurê bini ra mēgulê nabiadí'dzê Pablo, guni'i lul sa' rall: "Nalê nabênê na Dios. Llêru'bê na pudêrê shtë mē." Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Guná Dadê, zihani mē israelitê gualdí ldu'u rall diza'quê. Na rall zihani mili, perê grê rall rni'i rall rqui'ni guianálda'a têchi lèy shtë Moisés.

²¹ Iurne' bini rall de quê lê'el cagluá'al grê ra israelitê naquêrelde stubi lugar, adê

gúnedi'i rall cumprir nabëquë'ë Moisés. Nu bini rall rni'il de quë adë gáquëdi'i circuncidar ra shini rall, nilë tsagla'guë rall custumbrë shtëna'a.

²² ¿Pë guëdë'na'a iurne'? purquë segurë gac bë'a rall lë'ël be'dë guëzël.

²³ Mejurë gúnël lo quë naguëni'i na'a lul. Nanú tapë nguii ladi hia'a. Cabezënú rall tubi promësë guëdë'ë rall lu Dios. Bë'në rall prometer tubi cusë lu më.

²⁴ Lë'ël bia'a lë'ë rall iádu'u parë gunë të ofrecërë bël dá ma ziquë ofrendë parë Dios. Gudilli gashtë shtë rall nu despuësë guëzá të guëga'a të guëc të. Zni guëdë'rë ra më israelitë cuendë de quë adë nádi'i verdá shcuëndël nabini rall, sino quë guëdë'ë rall cuendë nul canáldël lëy shtë Moisés.

²⁵ Perë ra nanádi'i më israelitë nu gualdi ldu'u rai' diza'quë, hia bëquë'ë na'a lu rall más antsë de quë adë pë quëdi'nidi'i ldu'u rall por ra cusë rë'. Niétiquë adë gáudi'i rall belë nabë'në ra mënë ofrecërë ziquë ofrendë lu ra ídolo. Nu adë gáudi'i rall rënë, nilë belë shtë ra ma nanadë bëshë'edi'i rënë, nu adë quënúdi'i rall sa' rall.

La'ni iádu'u guna'zi mënë Pablo prësi

²⁶ Iurní Pablo bia'a guëzá tapë nguii parë bë'në rall según lëy nabëquë'ë Moisés. Brëgue'lë stubi dzë bë'në rall cumpririn. Lueguë guatë rall iádu'u parë bë'në Pablo visi lu ra bëshuzi pë dzë gunë cadë tubi rall ofrecërë ra ma ziquë ofrendë lu Dios.

²⁷ Hia mërë gualú guëzá gadchi dzë naguni'i Pablo, bël dá ra israelitë naze'dë regiuni Asia, guná rall lu Pablo la'ni iádu'u ru'bë. Bëtsatsu rall grë ra mënë nu guna'zi rall lë'ë Pablo.

²⁸ Gurushtiá rall:

—Lë'ë të më israelitë, gulë bë'në compa'ni lë'ë na'a purquë nguii rë' canzëll grë ladë. Cagluá'all ra mënë lda'i' naná cuntrë naci-uni shtë hia'a nu cuntrë lëy shtë Moisés nu cuntrë mizmë iádu'u shtë Dios. Nu iurne' gultëll la'ni iádu'u bël dá më griego. Zni quëhúnëll manchar lugar santu rë'.

²⁹ Zni guni'i rall purquë antsë guná rall Pablo canzënúhi' Trófimo ladi ciudá. Trófimo nall më Efeso. Por ni bë'në rall llgabë de quë Pablo bia'a lë'ë Trófimo la'ni iádu'u.

³⁰ Nalë bédzatsu ra mënë guëdubi ciudá nu bëdchini guëllu'në rall iádu'u parë guëna'zi rall Pablo. Bëshaguiú rall lë'ë Pablo parë gualdú rall Pablo la'ni iádu'u. Lueguë bësë'au rall iádu'u.

³¹ Hia guc ldu'u rall niaguini rall Pablo. Iurní gua rsunë lu capitán shtë ra suldadë rumanë de quë grë mënë shtë ciudá nalë bédzatsu rall.

³² Iurní bëtëá capitán ra suldadë nu ra sa' narnibë'a capitán. Bëdchini guëllu'në rall catë rë ra mënë. Iurë guná ra mënë lu

capitán nu ra suldadë, gulezë bédë'ë rall shtë Pablo.

³³ Iurní guabi'guë capitán; biá'all Pablo prësi. Gunibë'all bëli'bi Pablo con chupë cadënë. Despuësë guna'bë di'dzë capitán:

—¿Chu na nguii rë'? ¿Pë bë'nëll?

³⁴ Nalë gurushtiá ra mënë nu nalë ruidë bëquë'ë rall. Hia guni'i mënë tubi cusë; stubi tantë guni'i rall stubi cusë. De mudë adë guasëdi'i capitán pë guni'i rall. Mejurë bia'a capitán lë'ë Pablo cuartel.

³⁵ Iurë bëdchini rall rua' cuartel parë tsepi rall, ra suldadë bël disi rall lë'ë Pablo guia'a purquë tantë bédëá mënë caguini rall lë'ë Pablo.

³⁶ Grë ra mënë nacanalde, gurushtiá rall: —Gátill; gátill.

Bëquebi Pablo lu ra mënë chu na Pablo

³⁷ Mërë lë'ë ra suldadë gultë lë'ë Pablo la'ni cuartel; Pablo repi lu capitán:

—¿Zac guënia'a lu chupë di'dzë?

Bëquebi capitán lu Pablo iurní:

—Perë lë'ël rac ruadi'dzël griego.

³⁸ ¿Lëdë lë'ëdi'il më egipcio nabëtsatsu ra mënë ca dzë cuntrë gobiernë rumanë? Bia'a më egipcio tapë mili nguii mal hashtë lumë catë nidi'i mënë.

³⁹ Iurní Pablo bëquebi lu capitán:

—Nahia më israelitë. Gula Tarso, ciudá ru'bë shtë regiuni Cilicia. Tarso na catë gula. Bë'në faturë, bëne'e permisi të guëni'inúa ra mënë.

⁴⁰ Bédë'ë capitán permisi. Iurní guzuldi Pablo lu shquillier catë re'pi mënë rua' cuartel. Bë'në Pablo sëni con guiá'ai' lu ra mënë parë guëac dchi rall. Iurë bëac dchi rall, Pablo guni'i lu rall con dizë hebreo:

22

1 —Lë'ë të Dadë nu ra mëgulë, rac shtua'a guëquë diaguë të pë guënia'a.

2 Iurë bini ra mënë Pablo cagni'll lu rall con dizë shtë rall, dchítë' bëac rall. Pablo guni'i lu rall:

3 —Nahia israelitë; gula ciudá Tarso regiuni shtë Cilicia perë guaru'ba ndë'ë Jerusalén. Gamaliel guc shmësa. Bëluá'ai' na lëy shtë shtadë guëlu hia'a. Con guëdubinu ldu'a bëna sirvë lu Dios, igual ziquë quëhunë të iurne'.

4 Antsë guzunalda ra narialdi ldu'i diza'quë parë gati rall. Nu guna'zia prësi nguii nu ra na'a parë bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë.

5 Jëfë shtë ra bëshuzi nu grë mëgulë narnibë'a, nanë rall pë bëna. Lë'ë rall bëne'e rall cartë parë biahia lu ra bëchi sa' hia'a naquërelde ciudá Damasco. Ndë niagliá ra narialdi ldu'i Jesús. Quëdú rall con cadënë; ne'dë guëna lë'ë rall Jerusalén parë gac cashtigu rall.

Biadi'dzë Pablo lu ra mënë lla bëäqui' shmënë Jesús

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ 'Iurë ziazúa nezë, hia mërë guëdchinia Damasco, quierë guërduldë dzë, de repëntë gu'të tubi llni catë ziazúa. Nahin tubi llni fuertë nabëdchini nezë lu gube'e.

⁷ Gulaga lu guiu'u. Lueguë binia tubi voz naguni'i lua: "Saulo, çpëzielü rzunáldël na?"

⁸ Iurní guna'bë di'dza: "¿Chu lë'ël Dadë?" Iurní guni'i voz lua: "Nahia Jesús më Nazaret. Rzunáldël na."

⁹ Ra nazianúa guná rall lu llni nu nalë bëdzëbë rall perë adë bínidi'i rall di'dzë shtë naguni'i lua.

¹⁰ Iurní repia: "Dadë çpë rac shtú'ul guna?" Lë'ë Dadë Jesús guni'i lua: "Guashtë nga'li nu guagla'guë shnézël parë Damasco. Ndë guëni'i mënë lul guagë nagúnël. Guëni'i rall lul pë cusë rnibë'a Dios gúnël."

¹¹ Perë llni bësëa'në na ciegu. Hia ra sahia guna'zi rall guiahia parë guc bëdchinia Damasco.

¹² 'Ndë guquërdë tubi nguiu lëll Ananías. Humildë nall nu canáldëll tēchi lëy nabëquë'ë Moisés. Grë ra israelitë naquërdë Damasco, rni'i rall Ananías na më za'quë.

¹³ Ananías bidë guëná na; iurë bëdchinill, nëll lua: "Bëchi Saulo, gueábrí guënal stubi vultë". Iurní lueguë lueguë gubi'ahia stubi vultë nu gunahia lu Ananías.

¹⁴ Nëll lua: "Dios shtë ra shtëada'a gudili më lë'ël dizdë antsë parë gac bë'al guadë naná voluntá shtë më. Gudili më lë'ël parë guënal lu Jesús naná justë delantë lu Dios nu parë guëquë diáguël ra di'dzë naguëni'i më lul

¹⁵ purquë lë'ël nal testigu shtëhi'. Tsagni'il lu ra mënë lu guë'dchiliu grë lo quë nagunal nu nabínil de lë'ë më.

¹⁶ Iurnë' gua; adë rac ldë'ëdi'il. Gua tē chubë nísël. Guna'bë lu Jesús parë guëzunë më ldú'ul grë ra duldë shtënël."

Bëshe'ldë Jesús lë'ë Pablo hashtë stubi naciuni

¹⁷ 'Iurní bëagría Jerusalén; guahia iádu'u ru'bë. Guaguëna adorar Dios. Gunahia tubi llni nabëshe'ldë Dios.

¹⁸ Bëlua'alú Jesús lua nu guni'i më: "Nas-esë bëru'u Jerusalén purquë adë gúnëdi'i mënë cuendë lo quë naguëni'il de na".

¹⁹ Iurní gunia'a lu Jesús: "Dadë, ra mënë nanë rall lla riahia grë ra iádu'u shtë rall parë ruahia ra mënë narialdí ldu'u lë'ël parë tsa rall prési. Bëldaga lë'ë rall lachigui'bë nu rnibë'ahia rau rall galnë.

²⁰ Tsana gudini rall Esteban, muzë shtënël, zugá'ahia ndë. Cagni'i Esteban diza'quë lu ra mënë. Guca de acuerdë parë gudini rall Esteban. Nu hashtë gupa ra shabë nabë'në ni."

²¹ Perë Jesús guni'i lua: "Bëagzë purquë ziquë shmensajëra, guëshe'lda lë'ël zitu ladi ra mënë nanádi'i më israelitë".

Quëhapë capitán lë'ë Pablo

²² Hashtë puntë rë' bëquë diaguë ra mënë shti'dzë Pablo. Iurní guzublú gurushtiá rall; guni'i rall:

—Gati nguiu rë'. Gati nguiu rë'. Hiadë rac shtú'udi'i na'a guëná na'a lu nguiu rë'.

²³ Gurushtiá rall nu cagru'ldë rall shabë rall lu mbë nu cagru'ldë rall iu'lli tantë rldë rall.

²⁴ Iurní gunibë'a capitán caguëu' rall Pablo la'ni cuartel. Nu gunibë'all guëquë'ë hiaguë ra suldadë lë'ë Pablo con chicuti parë guëquebi Pablo pëzielú gurushtiá ra mënë cuntrë lë'ëll.

²⁵ Perë iurë hia naquëdú Pablo parë guëquë'ë hiaguë rall lë'ëll, Pablo repi lu menor capitán nazuga'anú rall:

—ÇPë napë tē derechë guëquë'ë hiaguë tē tubi nguiu nanapë derechë ziquë mënë rumanë, tubi nadë guc condenádëdi'i?

²⁶ Iurë bini menor capitán lo quë naguni'i Pablo, guaguë'nëll visi lu capitán mayurë. Gúchill:

—Gupë cuidadë lo quë nagúnël con nguiu rë' purquë nall tubi nguiu nanapë derechë ziquë më rumanë.

²⁷ Iurní guabi'guë capitán lu Pablo nu guna'bë di'dzëll:

—ÇPë guldil; nápël derechë ziquë mënë rumanë?

Pablo bëquebi lu capitán:

—Guldía ni nahin.

²⁸ Iurní repi capitán lu Pablo:

—Perë gudilla zihani dumí parë bëaca më rumanë.

Pablo repi lull:

—Perë na napa derechë ziquë më rumanë purquë dizdë gula, shtëada napë rai' derechë ni.

²⁹ Ra naniadë'ë hiaguë lë'ë Pablo, bëazë guetë rall. Hiadë gualúdi'i bëquë'ë hiaguë rall lë'i'. Lo mizmé capitán bëdzëbëll bëquëdull lë'ë Pablo purquë bédë'ëll cuendë Pablo nápi' derechë ziquë më rumanë.

Bëzú ra mënë lë'ë Pablo lu Junta Suprema parë gac rëglë shcuëndëll

³⁰ Brëgue'lë stubi dzë bëtëá capitán ra jëfë shtë ra bëshuzi nu miembrë shtë Junta Suprema. Bëshá'quëll Pablo parë bëzull Pablo lu Junta Suprema purquë capitán rac shtú'ull gac bë'all nia'a pë delitë guëdchi'bë ra israelitë cuntrë Pablo.

23

¹ Guná Pablo lu ra miembrë shtë Junta Suprema nu guni'i':

—Rnia'a lu të Dadë, hashtë iurne' nanëa shgaba nu vidë shtëna tubldi nahin delantë lu Dios.

² Ananías nall bëshuzi ru'bë shtë Dios. Guni'bë'all lu ra mënë nazuga'a guëlla' lu Pablo parë capë rall rua' Pablo.

³ Iurni Pablo guni'i' lu Ananías:

—Dios guëzac zi lë'ël purquë nal guetë guërupë tëchi. Zúbël nga'li parë gúnël juzguë na ziquë rni'i' lëy, lëdëdi'i parë guëni'bë'al capë rall ruahia. Adë quëhúnëdi'il ziquë rni'i' lëy.

⁴ Los de más nazuga'a lu Pablo repi rall:

—Z'Pëllë zni ruadi'dzël di'dzë dzabë delantë lu bëshuzi ru'bë shtë Dios?

⁵ Pablo repi lu rall iurni:

—Lë'ë të Dadë, adë guënédia'a cuendë lë'i' náhi' bëshuzi ru'bë shtë Dios. Pues naescritë la'ni Sagradas Escrituras: “Adë rni'i' guidzëdi'il tubi narnibë'a mënë ladzë të”.

⁶ Iurni bédë'ë Pablo cuendë de quë bëldá ra miembrë shtë Junta Suprema, na rall partidë shtë saduceos. Sëbëldá rall na partidë shtë fariseos. Guni'i' Pablo fuertë:

—Rnia'a lu të Dadë, nahia fariseo purquë dizdë ra shtada guc ra më partidë shtë fariseo. Nu be'dë guëzú ra mënë na lu tribunal shtë të niétiquë purquë rialdi ldua'a Dios guëldishtë më ra tégulë.

⁷ Iurni ra nabini lo quë naguni'i' Pablo, guc dividir rall. Ra fariseo nu saduceo guzublú quëadi'dzë lul sa' rall hashtë gudildi di'dzë rall

⁸ purquë ra saduceo adë rialdidi'i ldu'u rall tsashtë ra tégulë nu rni'i' rall adë nidi'i ianglë nu nilë tubi espíritu nanabani. Perë ra fariseo rialdi ldu'u rall grë ra cusë rë'.

⁹ Grë rall gurushtia rall. Iurni guasuldí bëldá mësë narlua'a lëy; na rall fariseo. Nalë nalaa'dchi guni'i' rall:

—Nguiu rë' adë pë mal quëhúnëdi'ill purquë si talë guni'i' tubi espíritu u tubi ianglë lull, adë chu su lull, no sea guëdë'na'a cuntrë Dios.

¹⁰ Nalë gudildi di'dzë rall nu nalë bédzëbë capitán. Bë'nëll lligabë niabé guiu rall lë'ë Pablo nihunë rall pedasë lë'ë Pablo. Por ni gunibë'a capitán gue'dë guëzë ra suldadë parë tsaldú lë'ë Pablo, guëldisë guia'a rall nu guëguëu' ra suldadë lë'ë Pablo cuartel.

¹¹ Brëgue'lë stubi dzë bëlu'alú Jesús lu Pablo nu repi Jesús lull:

—Bëcuedchí ldú'ul. Adë rdzëbëdi'ill purquë ziquë guni'il lu ra mënë shti'dza ndë'ë, zni guëshe'lda lë'ël; tsagni'il lu ra mënë ciudá Roma. Nal testigu shtëna.

Gu' bëldá mënë de acuerdë parë quini rall Pablo

¹² Brëgue'lë stubi dzë bëldá ra israelitë gu' rall de acuerdë parë quini rall Pablo. Bë'në rall jurar lu Dios zndë'ë:

—Dios gunë më condenar lë'ë na'a si talë chu quínidi'i Pablo. Adë pë guëdáudi'i na'a; adë pë guëdii'di'i na'a hashtë nuvërë guëdini na'a lë'ë Pablo.

¹³ Más de cuarenta nguiu bënë jurar ni.

¹⁴ Gua rall lu jëfë shtë ra bëshuzi nu lu ra mëgulë shtë ra më israelitë, nu guchi rall:

—Lë'ë na'a guni'i' na'a lu Dios de quë gunë më condenar lë'ë na'a. Adë pë guëdáudi'i na'a hashtë nu vërë guëdini na'a Pablo.

¹⁵ Iurne' lë'ë të con los de más miembrë shtë Junta Suprema, gulë guna'bë lu capitán gli; guidënú rall Pablo stubi vuelte delantë lu të. Gulë guchi lu capitán rac shtu'u të guësë'dë të lla na shcuendë Pablo, perë lë'ë na'a hia dzu na'a listë parë guëdini na'a lë'ëll antsë guëdchinill lu të.

¹⁶ Tubi nguiu shini zanë Pablo, bínill lo quë narac shtu'u nguiu mal gunënú rall Pablo. Guall cuartel; guanull rsunë lu Pablo.

¹⁷ Pablo guna'bë tubi capitán parë guëni'i' lu capitán:

—Bia'a nguiu rë' lu capitán mayurë purquë nuá'all tubi rsunë natsagni'ill lu capitán.

¹⁸ Iurni bia'a suldadë lë'ëll lu capitán mayurë nu repi suldadë:

—Lë'ë prësi Pablo guná'bëll favurë lua parë ze'dënúa nguiu rë' ndë'ë purquë nuá'all tubi rsunë parë lë'ël.

¹⁹ Iurni guna'zi capitán guia'a nguiu parë biá'all lë'ëll stubi ladë nu guna'bë di'dzëll:

—Z'Pë rac shtú'ul guëni'il lua?

²⁰ Guni'i' nguiu lu capitán:

—Ra israelitë nanú rall de acuerdë parë guëna'bë rall lul de quë gli guá'al Pablo lu Junta Suprema stubi vuelte. Guëni'i' rall ziquë protëstë guëzú rall lul de quë guësë'dë rall shcuendë Pablo.

²¹ Perë adë tsaldidi'i ldú'ul shti'dzë rall purquë más de cuarenta nguiu naca'chilú; cabezë rall lë'ë Pablo parë quini rall lë'i'. Bë'në rall jurar lu Dios de quë adë pë gau rall nu adë pë gu rall hashtë nuvërë quini rall Pablo. Iurne' niétiquë cabezë rall rsunë shtënëll nia'a zëgul Pablo gli.

²² Iurni gulú nezë capitán lë'ë nguiu. Repi capitán:

—Adë chu lu ruadi'dzëdi'il lo quë nabidë guëni'il lua.

Bëshe'ldë capitán lë'ë Pablo lu gubernadurë Félix

²³ Guna'bë capitán mayurë chupë capitán menor shtënëll nu gunibë'al gac armar chupë gahiu'a suldadë con setenta suldadë naquibë guay con chupë gahiu'a suldadë nagua'a lansë. Guni'bë'all parë guzia'a ra suldadë ciudá Cesarea rquë guë'ë iurë gue'lë.

²⁴ Nu gunibë'a capitán gac preparar guay naquibë Pablo. Repi capitán lu ra suldadë gapë rall Pablo bien parë adë pë gunënú ra israelitë lë'ë Pablo nezë.

²⁵ Bëdë'ë capitán tubi cartë parë bia'a ra suldadë lu gubernadurë. Rni'i cartë:

²⁶ "Na capitán Claudio Lisias, runa saludar lë'ël Dadë gubernadurë Félix con llëru'bë rëspëti.

²⁷ Rquë'a lu shcuendë nguui rë', lë Pablo. Ra israelitë guna'zi rall lë'ë nguui ni, perë iurë binia de quë dizdë gúlëll nápëll derechë ziquë më rumanë, guahia con ra suldadë parë bëna librar lë'ëll guia'a ra israelitë.

²⁸ Cumë na rac shtua'a gac bë'ahia pëzielú runë rall acusar lë'ë Pablo, biahia lë'ëll lu juntë shtë ra israelitë.

²⁹ Ndë gac bë'ahia adë pë delitë nápëdi'll parë gátill, nilë parë tsull lachigui'bë. Niétiquë runë ra israelitë acusar lë'ë Pablo purquë adë zianáldëdi'll tëchi lëy religiusë shtë rall.

³⁰ Perë binia de quë bëldá ra contrari rac shtu'u rall quini rall lë'ë Pablo, por ni lueguë cagshe'lda lë'ëll lu. Nu gunibë'ahia lu ra contrari shtënëll de quë gunë rall rëglë asuntë ni delantë lul. Gualú cartë rë'. Guëa'nëll bien."

³¹ Iurni gunibë'a capitán lu ra suldadë të gua'a rall Pablo la'ni gue'lë hashtë tubi guë'dchi lë Antúpatris.

³² Brëgue'lë bëagrí ra suldadë nanazë guëa' parë cuartel. Hia ra nanadchi'bë guay guagla'guë rall viajë shtë rall con Pablo.

³³ Iurë bëdchini rall Cesarea, bëdë'ë rall cartë guia'a gubernadurë nu bë'në rall in-triegu lë'ë Pablo guí'all.

³⁴ Iurë gualú bi'lldi gubernadurë cartë, guna'bë dí'dzëll lu Pablo chu mënéll. Bínill de quë Pablo na më regiuni Cilicia,

³⁵ repi gubernadurë lull:

—Na guna rëglë asuntë shtënëll iurë guidë ra mëné narunë acusar lë'ël.

Iurni gunibë'a gubernadurë parë gupë ra suldadë lë'ë Pablo la'ni palaci shtë rëy Herodes.

24

Pablo bë'në defender mizmë lë'i' lu gubernadurë Félix

¹ Gudëdë ga'i dzë nanú Pablo prësi, bëdchini Ananías, jëfë shtë ra bëshuzi. Bëdchini Ananías ciudá Cesarea con bëldá ra mëgulë miembrë shtë Junta Suprema con tubi naguëni'i por lë'ë rall, lëll Tértulo. Ra nguui rë' bëdchini rall lu gubernadurë parë gunë rall acusar lë'ë Pablo.

² Iurë be'dë guënú ra suldadë lë'ë Pablo lu gubernadurë, Tértulo guzublú quëhúnëll acusar lë'ë Pablo. Guni'i Tértulo:

—Dushquíllil Dadë gubernadurë; por lë'ël gurëdchi ldu'u na'a, gutë en paz parë lë'ë na'a. Blac obrë quëhúnëll por lë'ë na'a nu parë bien shtë naciuni.

³ Por grë ra cusë rë' cane'e na'a graci lul; cadë'në na'a recibirin guëdubi ladë shtë naciuni. Por ni demasiadë rdë'në na'a rëspëti lë'ël Dadë gubernadurë.

⁴ Perë parë adë guëdchisúdi'i na'a tiempë shtënëll, rna'bë na'a favurë lul parë guëquë díaguëll bëldá dí'dzë shtë na'a.

⁵ Bëdzëlë na'a nguui rë'; nall ziquë tubi gui'lli mal. Grë ladë lu guë'dchiliu cagsátsull mëné nu quëgull divisioni ladi ra më israelitë. Nall guëc partidë nalë nazareno.

⁶ Nu hashtë gac ldu'ull nihúnëll manchar iádu'u shtënë na'a. Lë'ë na'a guna'zi na'a lë'ëll nu gac ldu'u na'a nidë'në na'a juzguë lë'ëll de acuerdë ziquë rni'i lëy shtë na'a,

⁷ perë capitán Lisias gudëdë lágüëll lu na'a con zihani suldadë. Bëdchisull nguui rë' lu na'a

⁸ nu guni'll guëdchini na'a lul. Lo mizmë lë'ël guëna'bë dí'dzël lu nguui rë' parë gac bë'al guadë naná verdá naquëhac acusar lë'ëll.

⁹ Grë ra israelitë nazuga'a lu gubernadurë, guni'i rall grë cusë nahin verdá.

¹⁰ Iurni bë'në gubernadurë sëni lu Pablo parë guadí'dzëll. Guni'i Pablo:

—Rquitë ldua'a zugá'ahia delantë lul Félix parë guna defender na lo quë naquëhunë rall acusar na. Nanëa hia zihani izë nal juësi naciuni rë'.

¹¹ Si talë rac shtú'ul guëna'bë dí'dzël, gac bë'al pë gac Jerusalén. Gac chi'bë chupë dzë bëdchinia Jerusalén parë guaguëna adorar Dios.

¹² Ni tubi adë chu bëdzëlëdi'i cadildi dí'dzënúa. Nu adë bëdzëlëdi'i rall na ca tsatsua mëné la'ni iádu'u ru'bë, nilë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë stubi partë shtë ciudá.

¹³ Ra nguui rë' adë nídi'i mudë gunë rall probar ni tubi cusë naquëhunë rall acusar na.

¹⁴ Perë sí, rquebia lul de quë quëhuna sirvë lu Dios shtë ra shtadë guëlú na'a; rialdi ldua'a grë ra cusë nanaquë la'ni ra libré nabëquë'te ra profetë nu libré nabëquë'te Moisés. Runa adorar Dios segun nezë cubi shtë Jesús. Rni'i ra nguui rë' nezë ni na mal; rni'i rall lo quë naquëhuna, adë nazá'quëdi'in.

¹⁵ Nu rialdi ldua'a ziquë ra nguui rë' de quë Dios guëldishtë më ra tégulë, grë ra nabë'në bien nu ra nabë'në mal.

¹⁶ Por ni quëapa mizmë na parë adë guna duldë delantë lu Dios nu nilë lu ra mëné.

¹⁷ Zni gac tiempë. Despuësë gudëdë bëldá izë, guazëa ladzë mëné, bëagria ladza parë

bëna ofrecerë bëldá ma ziquë ofrendë lu Dios.

¹⁸ Iurë cadë'a ofrendë shtëna lu Dios íadu'u ru'bë, bëdchini bëldá israelitë naze'dë regiuni Asia. Bëdia'guëlu' rall na la'ni íadu'u despuësë de bëna cumprir ra cusë rë'. Perë adë bëdzëledi'i rall na con zihani mënë nu sin ni tubi ruidë.

¹⁹ Ra israelitë nidë guëdchini rall ndë'ë si talë napë rall tubi delitë nagunë rall acusar na.

²⁰ Perë cumë adë nidi'i rall iurne', ra nguiu rë' nacabezë ndë'ë guëni'i rall si talë bëna tubi cusë mal delantë lu Junta Suprema.

²¹ Rquebia lul tsana guagzú rall na, gunia'a fuertë lu Junta Suprema de quë rialdí ldua'a Dios guëldishtë më ra tégulë. Niétiqüë por ni quëhunë rall acusar na.

²² Félix nanë zá'quëll lla na ra creenci nanua'a ra mënë narialdí ldu'i Jesús. Por ni bësëá'nëll asuntë rë' pendientë. Guní'll lu grë ra nazuga'a lull:

—Guna rëglë asuntë ni tsana guidë capitán Lisias parë guëna'bë di'dza lull lla na asuntë shtë të.

²³ Iurní Félix gunibë'all lë'ë capitán parë tsagla'guë gapë rall Pablo ziquë prësi perë con du'pë libertá. Nu bëdë'ë capitán permisi parë tsuté amigu shtë Pablo parë guadi'dzënú rall Pablo, nu gunë rall compani lë'i' pë cusë rqui'ni'.

²⁴ Despuësë gudëdë zihani dzë, Félix con tsé'lëll guna'bë rall lë'ë Pablo parë guadi'dzë Pablo lu rall lla mudë guëbani tubi mënë natsaldí ldu'i Jesús. Tse'lë Félix lë Drusila nu nall më israelitë.

²⁵ Biadi'dzë Pablo lu Félix con tsé'lëll lla mudë rac shtu'u Dios guëbani mieti tubi vidë ldi delantë lu më nu rac shtu'u Dios guës'a'në ra mieti nezë mal. Tambiën guni'i Pablo lu rall guëdchini tubi dzë nagunë Dios juzguë lë'ë ra mënë lu guë'dchiliu. Iurë bini Félix grë ra di'dzë naguni'i Pablo, bëdzëbëll nu répill:

—Bëagzë shlugarëll lachigui'bë. Iurë gapa tiempë, guëna'ba lë'ël ndë'ë stubi.

²⁶ Perë Félix cabëzëll niadë'ë Pablo dumí nacá'all. Por ni rná'bëll lë'ë Pablo zihani vultë parë ruadi'dzënull lë'ë Pablo.

²⁷ Chupë izë gudëdë znisë hashtë bëru'u Félix galgubernadurë nu bëu' Porcio Festo shlugar Félix. Félix guc ldu'ull guëá'nëll bien lu ra israelitë; por ni bësëá'nëll Pablo prësi.

25

Bë'në Pablo defender lë'i' lu Festo

¹ Gubernadurë Festo bëdchinill Cesarea. Tsunë dzë despuësë bëru'ull parë zia'all Jerusalén.

² Ndë bëru'u ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra israelitë namás më ru'bë. Bë'në rall demandë lë'ë Pablo.

³ Guna'bë rall tubi favurë ru'bë lu Festo parë gue'dë guëzë Pablo Jerusalén, purquë nezë rac shtu'u rall quini rall Pablo.

⁴ Perë Festo guni'i lu rall:

—Pablo nanú prësi ciudá Cesarea. Na guëabría ndë sëbëldá dzë.

⁵ Talë entrë de lë'ë të nanú ra namás rnibë'a, së rall con na Cesarea. Ndë gunë rall acusar lë'ë Pablo si talë bë'nëll tubi cusë narna'bë cashtigu.

⁶ Guquëredë Festo Jerusalén tubi lllmalë u du'pë más. Iurní bëabrill Cesarea. Brëgue'lë stubi dzë guzúbëll lu tribunal shtë'nëll nu gunibë'all gue'dë guënú rall Pablo lull.

⁷ Iurë guatë Pablo lu tribunal, guabi'guë ra më israelitë naze'dë Jerusalén. Bë'në rall acusar lë'ë Pablo zihani cusë ru'bë perë ni tubin adë gúquëdi'i nihunë rall probar.

⁸ Iurní bë'në Pablo defender lë'i'; guni'i':

—Na adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë lëy shtë ra israelitë, nilë cuntrë íadu'u ru'bë nu nilë cuntrë rëy César.

⁹ Festo rac shtu'u guëa'në zá'quëll lu ra israelitë. Guna'bë dí'dzëll lu Pablo:

—¿Gu rac shtú'ul tsal Jerusalén parë guna rëglë asuntë shtë'nëll ndë?

¹⁰ Pablo repi lu Festo:

—Na zugá'ahia delantë lu tribunal shtë gobiernë rumanë catë runë tucarë gac rëglë shcuenda. Bien nanëll adë bëna ni tubi delitë cuntrë ra më israelitë.

¹¹ Si talë bëna tubi delitë narna'bë parë gatia, adë rllú'nëdia'a lu galguti, perë si talë adë nidi'i verdá ladi ra cusë naquëhunë ra israelitë acusar na, ni tubi adë chu napë derechë parë gunë intriegu na guia'a rall. Por ni rna'ba iurne' lo mizmë rëy rumanë gúnëll rëglë asuntë shtëna.

¹² Iurní biadi'dzënú Festo ra miembrë shtë Festo; iurní guni'ill lu Pablo:

—Hia quë rná'bëll gunë rëy rumanë rëglë shcuëndëll, pues lu rëy guëshe'lda lë'ël.

Pablo delantë lu rëy Agripa

¹³ Gudëdë bëldá dzë, rëy Agripa con zánëll Berenice bëdchini rall Cesarea parë guaguë'në rall saludar lë'ë Festo.

¹⁴ Zihani dzë bëa'në rall ciudá rë'. Festo biadi'dzëll lu rëy shcuëndë Pablo. Guni'i Festo:

—Nanú tubi nguiu prësi ndë'ë; lëll Pablo. Félix bësëá'nëll lë'ë Pablo lachigui'bë parë guna rëglë shcuëndëll.

¹⁵ Tsana guahia Jerusalén, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mëgulë shtë'në ra israelitë, bë'në rall presentar tubi demandë cuntrë Pablo. Rna'bë rall guna condenar nguiu rë' parë gátill.

¹⁶ Perë repia lu rall gubernë rumanë adë nãpëdi'i rall derechë gunë rall condenar ni tubi prësi sino quë primërë runë prësi defender lë'i' lu ra naquëhunë acusar lë'i'.

¹⁷ Por ni tsana bëdchini rall ndë'e, adë gunitia timpë; lueguë brëgue'lë guzuba lu tribunal. Gunibë'ahia be'dë guënú rall Pablo.

¹⁸ Bëdchini ra mënë narunë acusar lë'ëll perë adë bë'nëdi'i rall probar delitë nachi'bë rall guëc Pablo. Bëna llgabë nahin tubi cusë ru'bë perë lëdë znídi'i.

¹⁹ Niétiqë runë rall acusar lë'ë Pablo por creenci nanapë rall. Gudildi di'dzë rall por shcuendë tubi nguui nalë Jesús. Gútil perë Pablo rni'll nianá nabani Jesús.

²⁰ Adë rac bë'ahia lla mudë guna rëglë asuntë rë' purquë rac tratë creenci shtë rall. Na guna'bë di'dza lu Pablo nia'a zia Pablo Jerusalén parë gac rëglë shcuëndëll,

²¹ perë lë'ëll guná'bëll guëá'nëll prësi hashtë gunë rëy rumanë rëglë shcuëndëll. Por ni gunibë'ahia tsagla'guë tsull prësi hashtë tsana tsu mudë guëshe'lda lë'ëll lu rëy ru'bë lë Augusto.

²² Iurní Agripa repi lu Festo:
—Na rac shtua'a guëquë diaga pë ruadi'dzë Pablo.

Festo guni'i iurní:
—Talë rac shtú'ul, lueguë lo mizmë gli guínil pë ruadi'dzëll.

²³ Brëgue'lë bëdchini rëy Agripa nu Berenice con zihani lujë shtë rall. Guaté rall la'ni cuartë shtë palaci con ra jëfë militari con ra më ru'bë de rëspëti shtë ciudá. Iurní Festo gunibë'a lë'ë ra suldadë parë guaglli'i rall Pablo.

²⁴ Guni'i Festo:
—Rnia'a lul rëy Agripa nu lu ra dadë nacabezënú lë'ë hia'a, guëzia nguui rë' lu tē. Zihani ra më israelitë naquërdë Jerusalén nu ra naquërdë ndë'e Cesarea, runë rall acusar lë'ë nguui rë'. Nalë gurushtiá rall parë gati nguui rë'.

²⁵ Perë na llua'ahia adë pë bë'nëdi'ill parë gátill. Nu lo mizmë lë'ëll guná'bëll gunë rëy Augusto rëglë shcuëndëll. Bëna llgabë guëshe'lda lë'ëll lu rëy Augusto

²⁶ perë cumë adë bëdzélëdia'a ni tubi cusë mal nabë'nëll parë guëquëa'a lu Dadë rëy Augusto. Por ni rzuhia lë'ëll lu tē, más bien lul rëy Agripa, parë guadi'dzënú lë'ëll nia'a zëquëbill pë delitë bë'nëll. Rac shtua'a gac bë'ahia pë guëquëa'a lu rëy Augusto

²⁷ purquë adë guëlédi'i guëshe'lda lë'ëll lu rëy sin quë adë guënehia rsunë pë delitë nãpëll.

26

Biadi'dzë Pablo shcuëndi' lu rëy Agripa

¹ Iurní guni'i Agripa lu Pablo:

—Guni'i lla na shcuëndëll.

Pablo bëldisë guí'a'i' ziquë tubi saludë parë zulú gúnëll defender lë'ëll. Guni'll:

² —Nalë rquité ldua'a iurne' purquë zugá'ahia delantë lul, rëy Agripa, parë guna defender na de grë ra cusë narunë ra israelitë acusar na.

³ Lë'ël nanël ra custombrë nu ra creenci nanapë ra israelitë, lla na pegadë rall lu cusë ni. Por ni rna'ba lul, bëcuedchí ldu'ul. Guëquë diáguël shti'dza nagueña'a lul.

Biadi'dzë Pablo lu Agripa lla guc vidë shtëhi' antsë gáqui' shmënë Jesús

⁴ 'Grë ra israelitë nanë rall lla guc vidë shtëna didzë nabi'cha, tsana guquërdënuhia lë'ë rall ladza. Nanë rall mudë naguequërela Jerusalén.

⁵ Nanë rall didzë nabi'cha guca partidë fariseo. Ra fariseo quëhunë rall cumplir creenci shtë rall más quë grë ra mënë. Si talë rac shtu'u rall, be'rquë guëni'i rall verdá cagnia'a lul.

⁶ Zugá'ahia lu tribunal niétiqë purquë rialdi ldua'a, Dios guëldishtë më ra tégulë purquë más antsë bë'në Dios prometer lu ra shtadë guëlu'na'a de quë tsashtë ra tégulë.

⁷ Grë ra chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel, runë rall adorar Dios dzë la gue'lë. Cabezë rall nia'a guc guëldishtë më ra tégulë, perë guná, quëhunë rall acusar na purquë rialdi ldua'a mizmë cusë ni.

⁸ Perë rna'bë di'dza lul, ¿chu guëni'i naganë guëldishtë Dios ra tégulë parë guëbani rai' stubi vultë?

Bëquebi Pablo lla guzunáldëll ra shmënë Jesús

⁹ Más antsë llua'ahia quëhuna cusë za'quë narac shtu'u Dios; por ni bëna zihani cusë cuntrë ra mënë naguealdí ldu'i diza'quë shtë Jesús më Nazaret.

¹⁰ Zihani cusë bëna Jerusalén cuntrë lë'ë rall. Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëne'e cartë guiahia tē guna'zia zihani ra naguealdí ldu'i diza'quë. Bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë. Tambiën guca de acuerdë tsana gudini rall bëldá shmënë Jesús.

¹¹ Zihani vultë bëzac zihia lë'ë rall hashtë nihunë rall negar na rall shmënë Jesús. Bëquë'ë hiaga lë'ë rall la'ni grë ra jádu'u shtë rall. De tantë rldënuhia lë'ë rall, rzunalda lë'ë rall hashtë ra ciudá de stubi naciuni.

Biadi'dzë Pablo lla bëáqui' shmënë Jesús (Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹² 'Zni mudë canzëa con cartë nabëne'e ra jëfë shtë bëshuzi. Bëshe'ldë rall na hashtë ciudá Damasco parë ziatilia ra shmënë Jesús.

¹³ Perë rnia'a lul, Dadë rëy, nezë naziahia, quierë guërudë dzë, gunahia tubi llni ru'bë nabëdchini nezë lu gube'e. Nahin más fuerhtë

quë llni ngubidzë. Rni'bë llni; bëdchini llni catë zugá'ahia con ra nanaldë na.

¹⁴ Grë na'a gulaguë na'a lu guiu'u. Nu binia tubi bë naguni'i dizë hebreo: "Saulo, çpëzielú rzunáldël na? Quëhúnël ziquë runë ngunë iurë rlda'a ma patadë lu garrudchi."

¹⁵ Iurní repia: "¿Chu lë'ël Dadë?" Iurní guni'i Dadë lua: "Na nahia Jesús. Rzunáldël na

¹⁶ perë guashtë nu guasuldí. Bëlua'aluhia lul nu gudilia lë'ël parë gúnël sirvë lua. Gáquël testígu shtëna. Tsagní'íl lu ra mënë shti'dzë naguëluá'ahia lul.

¹⁷ Guëghuia lë'ël guia'a shtë mënë israelitë nu guia'a shtë mënë nanadë më israelitë. Iurne' cagshe'lda lë'ël lu ra mënë ni.

¹⁸ Guëshe'lda lë'ël lu rall parë tsagní'íl diza'quë lu rall parë guësëa'në rall nezë mal nu së rall shnezë Dios nu guëru'u rall pudërë shtë mëdzabë Satanás parë tsanaldë rall Dios nu tsaldí ldu'u rall na. Zni gunë Dios perdunë duldë shtë rall. Gapë rall lugar con los de más shini më naná rialdí ldu'i na."

Bëzu'bë diaguë Pablo di'dzë naguni'i Jesús lull

¹⁹ Zni guni'i Jesús lua, rëy Agripa. Bëzu'bë diaga di'dzë shtë Jesús nabëdchini nezë lu gube'e.

²⁰ Lueguë gunia'a diza'quë shtë Jesús lu ra më Damasco. Despuësë guahia Jerusalén nu guëdubi regiuni shtë Judea. Lu ra mënë nanádi'i më israelitë, guagnia'a diza'quë. Gunia'a lu rall de quë gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu guëábrí ldu'u rall con Dios. Gunia'a lu rall guëlu'a'a cambi la'ni ldu'u rall por cusë za'quë naquëhunë rall.

²¹ Bëna ra cusë rë', por ni guna'zi ra israelitë na la'ni iádu'u ru'bë. Nu guc ldu'u rall niguni rall na

²² perë Dios adë bësá'nëdi'i guia'a më na; nianá nabania hashtë ne'. Cagluá'ahia diza'quë lu ra mënë ru'bë nu lu ra mënë humildë. Grë ra cusë nabëluá'ahia nahin de acuerdë con nabëquë'ë Moisés nu ra profetë. Bëquë'ë rai' naguër gac.

²³ Bëquë'ë rai' de quë Cristo napë quë gunë më sufrir galguti perë despuësë de guti më, tsashtë më ladi ra tégulë parë hiadë guëábrídi'i gati më. Zni guc tē quishi më llni guëc ra më israelitë nu guëc ra nanádi'i më israelitë parë tsasë rall diza'quë shtënë më.

Guc ldu'u Pablo nialdí ldu'u rëy Agripa diza'quë

²⁴ Iurë quëhunë Pablo defender lë'í', cagní'í' di'dzë rë', iurní fuertë guni'i Festo guëc Pablo:

—Rac lúguël tantë rsë'dël la'ni librë. Quëhunë luguë librë guëquël.

²⁵ Perë Pablo repi lull:

—Rac lúguëdia'a Dadë Festo. Al contrari grë di'dzë nacagnia'a lu tē nahin verdá.

²⁶ Ndë'ë zuga'a rëy Agripa. Bien nanëll ra cusë rë'. Por ni quëadi'dza guëdubinú ldu'a'a delantë lull purquë nanëll adë gúquëdi'in naga'chi sino quë guquin lu zihani mënë.

²⁷ ¿Chu rialdí ldu'ul, rëy Agripa, lo quë naguni'i ra profetë? Nanëa de quë rialdí ldu'ul shti'dzë rai'.

²⁸ Agripa guni'i iurní:

—Por stu'psë nihúnël gan niaca shmënë Jesús.

²⁹ Pablo guni'i:

—Por stu'psë u por zihani di'dzë nagunia'a, rna'ba lu Dios de quë lë'ël nu grë ra nazubëga'a ndë'ë, guëac rall shmënë Jesús ziquë nahia; nadë más rac shtua'a adë guëlí'bidí'i rall ziquë nali'bia con cadënë.

³⁰ Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', grë ra nazubë ndë guasuldí rall con rëy Agripa con Berenice nu Festo.

³¹ Gua rall tubi ladë parë biadi'dzë rall asuntë shtë Pablo. Guni'í lul sa' rall:

—Nguiu rë' adë pë bé'nëdi'ill tantë parë gátill nu nilë lachigui'bë adë rúnëdi'i tuçarë tsull.

³² Agripa repi lu Festo iurní:

—Be'rquë nalda'a hia'a nguui rë' si talë adë naná'bëdi'ill gunë rëy Augusto rëglë shcuëndëll.

27

Bëshe'ldë rall lë'ë Pablo hashtë Roma

¹ Tsana gualú bë'në rall llgabë tē guëshe'ldë rall lë'ë Pablo parë Italia, bë'në rall intriegu lë'ë Pablo con sëbëldá prësi guia'a capitán nalë Julio. Julio nall capitán shtë compañía Augusto.

² Bëdzepi na'a tubi barcu naze'dë lugar nalë Adramitio nu guzia'a barcu hashtë ra puertë shtë Asia. Bëdzepi na'a con Aristarco naguzë con lë'ë na'a. Nall më guë'dchi Tesalónica nanaquë regiuni Macedonia.

³ Brëgue'lë bëdchini na'a puertë shtë Sidón. Ndë Julio bë'në bien con Pablo; bëdë'ëll permisi guaguë'në Pablo visitar ra sáhi' naquërdë Sidón nu parë bë'në rall ayudë lë'ë Pablo.

⁴ Bëca'a nezë na'a stubi vultë parë lu nisë. Adë chu gua tubldí purquë mbë ze'dë al contrari. Bësëa'në na'a Chipre ladë guia'a rubësë na'a.

⁵ Zia na'a lu nisë. Bëdëdë na'a lu nisë frentë shtë regiuni Cilicia nu Panfilia hashtë bëdchini na'a puertë Mira nanaquë regiuni shtë Licia.

⁶ Puertë Mira bëdia'guëlu capitán shtë suldadë tubi barcu naze'dë puertë shtë Alejandria. Nu guzia'ain parë Italia. Bëdzepi na'a la'ni barcu parë guagla'guë na'a viajë shtë na'a.

⁷ Zihani dzë guzë na'a tsalaa'dchiga; con zihani dchi'ni bédchini na'a cu' tubi puertë nalë Gnido. Perë cumë nianá zuga'a mbë al contrari, bédëdë na'a lu puertë Salmón parë bédëdë na'a guëlladchi Creta.

⁸ Bédchini na'a tubi puertë narni'i rall Buenos Puertos, guëlla' nanú tubi guë'dchi nalë Lasea.

⁹ Hia demasiadë tiempë cagniti na'a. Nanú peligrë guëzë na'a lu nisë purquë hia ze'dë guédchini tiempë naldë. Iurní Pablo bédë'ëi' tubi cunseju lë'ë capitán.

¹⁰ Guni'i Pablo:

—Rnia'a lu të Dadë, purquë rnahia nanú peligrë guëzë hia'a lu nisë. Guënítia'a barcu con todë viajë nananú la'ni barcu hashtë guënítia'a vidë shtëna'a.

¹¹ Perë capitán shtë ra suldadë, adë bé'nëdi'ill casë lo quë naguni'i Pablo; más bé'nëll cuendë naguni'i capitán shtë barcu nu lë'ë nashtënë barcu.

¹² Perë cumë puertë ni adë guëlëdi' nahin parë guëtë'dë rall tiempë naldë, casi grë rall bé'në rall llgabë guëru'u rall parë nia'a zunë rall gan guédchini rall hashtë puertë Fenice shtë Creta. Puertë ni naza'quë nahin parë cuezë rall nga'li tiempë naldë. Adë riutëdi' mbë dushë nga'li purquë naquëhin nezë guetë shtë Creta.

Guna'zi tubi mbë dushë lë'ë rall lu nisëdu'u

¹³ Bédchini tubi mbë du'u naze'dë nezë sur. Bé'në rall llgabë zac tsagla'guë rall viajë. Iurní bëru'u rall parë guagla'guë guzë rall guëlla' rua' guiu'u nalë Creta.

¹⁴ Perë du'psë tiempë gudëdë, iurní bédchini tubi mbë dushë nezë lu barcu, tubi mbë narni'i rall Mbë Norte.

¹⁵ Bia'a mbë barcu; adë bédë'nëdi'i na'a gan nazënu na'a barcu cuntrë shnezë mbë. Mejurë bës'a'në na'a bia'a mbë lë'ë na'a.

¹⁶ Gudëdë na'a tubi dani la'ni nisë ladë sur. Dani ni lë Claudia catë adë nídi'i mbë. Iurní con tantë dchi'ni bëldisë na'a barcu bi'chi nacagubë barcu ru'bë parë bia'a barcu ru'bë lë'in.

¹⁷ Despuësë de bëshepi rall barcu bi'chi, bël'di'bi dchi'chi rall ra hiaguë shtlazë barcu con du ru'bë. Lueguë bël'daguë rall lari catë gutë mbë. Bës'a'në rall ziazunú mbë barcu shmudë mbë purquë bédzëbë rall nialdaguë barcu tubi lugar peligrösë catë nanú iu'lli narni'i rall La Sirte.

¹⁸ Brëguë'lë stubi dzë cumë nianá zuga'a mbë dushë, guzublú bëru'ldë rall carguë shtë barcu la'ni nisë.

¹⁹ Bëunë dzë zuga'a mbë dushë; lo mizmë lë'ë rall bëru'ldë rall pë shtë barcu lu nisë.

²⁰ Por zihani dzë adë gunádi'i na'a lu ngu-bidzë, nilë lu ra mbelëgui'i. Con tantë mbë

dushë nazuga'a bédë'në na'a llgabë aquë niati na'a.

²¹ Bédëdë na'a llëduni tiempë sin quë adë gudáudi'i na'a. Iurní Pablo guasuldí ladi grë ra naze'dë la'ni barcu. Guni'i Pablo lu ra mënë:

—Mejurë nazu'bë diaguë të shti'dza, Dadë. Adë chu naru'u dani Creta. Iurne' nablac peligrë zia'a dëda'a; cagniti hia'a grë ra cusë nadia'a hia'a la'ni barcu.

²² Perë adë rbínidi'i ldu'u të. Gulë gupë valurë purquë adë chu gátidi'i. Barcu ni, sí guëniti hia'a.

²³ ¿Pëzielú nanëa? purquë ne' gue'lë bidë guëlua'alú tubi ianglë shtë Dios lua, Dios naquëhuna adorar nu quëhuna shchi'ni'.

²⁴ Guni'i ianglë lua: “Adë rdzëbëdi'ill purquë napë quë tsal lu rëy Augusto parë gúnëll rëglë shcuëndëll. Nu gunë Dios lo quë naguná'bël lúhi'. Dios gunë më librar grë ra naze'dënu' la'ni barcu.”

²⁵ Por ni rnia'a lu të Dadë, adë riádi'i ldu'u të; gulë guëdë'lë valurë lë'ë të purquë na rialdí ldu'a'a Dios. Nanëa de quë sac lo quë naguni'i ianglë lua.

²⁶ Guëniti hia'a barcu perë grë hia'a nabani hia'a guédchini hia'a lu tubi dani la'ni nisë.

²⁷ Iurní gudëdë chidá dzë, bédchini na'a lu nisëdu'u nalë Adria. Bia'a mbë lë'ë na'a nezë rë' nezë rë'. Iurë guc guërudë gue'lë, ra marinërë bé'në rall llgabë de quë hia ziadgchini na'a lu guiu'u bidchi.

²⁸ Bërë'shë rall nia'a bël'dá metrë na parë ichi nisë guetë. Nahin cuarenta y dos metrë. Hia más delantë bërë'shë rall stubi vueltë, hia rëa'në nisë niétiqúë galdë bi gadchi metrë.

²⁹ Iurní bédzëbë rall niazudchí barcu lu nisë; niac chucar barcu con ra guë'ë narë la'ni nisë. Bëldaguë rall tapë gui'bë ru'bë nezë ichi barcu. Nalë rac ldu'u rall guiubë grëgue'lë.

³⁰ Ra marinërë guc ldu'u rall nihunë rall librar lë'ë rall lu peligrë naga'chi. Guzublú cagldaguë rall barcu bi'chi lu nisë. Bé'në rall ziquë cagldaguë rall ra gui'bë ru'bë nezë delantë lu barcu,

³¹ perë Pablo guni'i lu capitán nu lu suldadë. Guni'i':

—Si talë ra nguü rë' adë guëá'nëdi'i rall la'ni barcu, lë'ë të adë nídi'i mudë gac salvar të lu nisë purquë adë guënëdi'i të lla rsë të barcu.

³² Iurní ra suldadë bëchuguë rall du shtë barcu bi'chi parë gulaguin lu nisë.

³³ Tumpranë nianá nacahi, guni'i Pablo lu grë rall parë gau rall. Nu repi Pablo:

—Hia guc chupë lmalë gá'adi'i gaga'si të nu nilë adë gudáudi'i të.

³⁴ Iurne' rnia'a lu të parë gau të zudu'pë purquë rqui'ni gapë të fuërsë parë gac salvar të. Adë chu guënitidi'i vidë shtëhi'.

³⁵ Iurë guni'i Pablo zdë'ë, guná'zill tubi guetështildi nu bédë'ëll graci lu Dios delantë lu grë ra mënë naze'dë la'ni barcu. Iurni bëshúllëllin parë gudáull.

³⁶ Lueguë gupë rall valurë parë gudáu rall.

³⁷ Grë ra naze'dë la'ni barcu na na'a chupë gahiu'a con sesenta y seis mënë.

³⁸ Iurë gualú gudáu na'a catë lu bielë na'a, bëru'ldë ra marinërë trigu lu nisë.

Bë'azë barcu lu nisë

³⁹ Iurë brëgue'lë, ra marinërë bënguë bë'adi'i rall guiu'u narná rall lúhi'. Perë guná rall tubi lugar za'quë catë adë nádi'i guetë ichi nisë parë tsutë barcu. Bë'në rall llgabë zac tsabi'guë barcu ndë.

⁴⁰ Bëchuguë rall ra du nali'bi ra gui'bë ru'bë parë bëa'në rahin la'ni nisë. Nu bël'dë rall du nali'bi tablë narsë lë'ë barcu. Iurni bël'disë rall lari shtë barcu delantë parë bedia'a mbë luhin. Lueguë ziabi'guë barcu rua' guiu'u.

⁴¹ Perë guagldaguë barcu catë rdza'guë sa' chupë nezë shtë'në nisë. Ndë guasubë barcu la'ni iu'lli. Tubi partë nezë delantë gua'dzin la'ni iu'lli. Hia gáquëdi'i guëni'bin ni tubi ladë. Nu nezë ichi barcu guzublú guc pedasin por fuërsë shtë nisë.

⁴² Ra suldadë guc ldu'u rall niguini rall grë ra prësi parë adë cúbëdi'i prësi nisë të guëllu'në rall.

⁴³ Perë capitán shtë ra suldadë rac shtú'ull gúnëll salvar lë'ë Pablo. Por ni adë gunëdi'ill niguini ra suldadë ra prësi. Mejurë gunibë'all ra narac rrubë nisë, ldaguë rall lu nisë primërë parë guëdchini rall lu guiu'u.

⁴⁴ Nu gunibë'a capitán los de más prësi, tsagla'guë quibë rall lu ra tablë u lu ra hi-aguë shtë barcu naguc pedasë. Zni grë na'a bëdchini na'a lu guiu'u.

28

Nanú Pablo dani nalë Malta

¹ Iurë hia grëtë' na'a bëdchini na'a lu guiu'u, bini na'a de quë lugar ni lë Malta. Zubin la'ni nisë.

² Ra mënë naquërelde ndë, bënë rall tratë lë'ë na'a por bien. Bëcue'e rall zihani gui'i parë bëdzë'ë ldu'u na'a tantë rac naldë na'a por guiu narlaguë. Por ni guna'bë rall lë'ë na'a parë bëdzë'ë ldu'u na'a rua' gui'i.

³ Iurni Pablo guagtëall du'pë hiaguë bid-chi. Iurë cagtiá'all hiaguë lu gui'i, por galnaldë shtë gui'i, bëru'u guëllu'në tubi mbe'ldë dushë la'ni hiaguë. Cuë ma guia'a Pablo.

⁴ Guná ra mënë naquërelde lugar ni ze'bi na'ldë mbe'ldë guia'a Pablo, iurni guni'i lul sa' rall:

—Aguë, nguui rë' nall tubi nguui mal nagudini mënë. Masiá guc salvá'ëll lu nisëdu'u perë lu tubi dios narunë justici, adë guëdë'ëdi'i' lugar guëbánull.

⁵ Perë Pablo bédchibi guiá'all parë galaguë mbe'ldë lu gui'i. Lë'ëll hiadë pë gúquëdi'ill.

⁶ Grë ra mënë cabezë rall guëna' ra sëguí guia'a Pablo u zátill de repëntë. Hia llëduni cabezë rall; adë pë ráquëdi'i Pablo. Hia gurënë bënë'ë rall llgabë iurni; guni'i lul sa' rall:

—Sugurë tubi dios nall.

⁷ Guëlla' catë zuga'a na'a, naga'a shguiu'u nguui namás më ru'bë; lëll Publio. Bë'nëll recibir lë'ë na'a con bien nu bënëll atender lë'ë na'a lídchill durantë lu tsunë dzë.

⁸ Perë shtadë Publio nagá'all; rac llú'ull; nanull shldí nu ráquëll narla'guë. Pablo guaguë'në visitar lë'ë shtadë Publio. Guna'bë Pablo lu Dios por lë'ëll nu bédchi'bë Pablo guiá'ai' guëquëll. Bëac nguui ni lueguë.

⁹ Despuësë de ni, grë ra mënë narac ll'u bidë rall lu Pablo nu bëac rall.

¹⁰ Nalë cusë bëzëlaa'dchi ra mënë ni parë lë'ë na'a iurë bëdzepi na'a barcu parë guëca'a nezë na'a. Bëzëlaa'dchi rall grë lo quë narquini na'a.

Bëdchini Pablo ciudá Roma

¹¹ Tsunë mbehu guquërelde na'a Malta. Iurni bëdzepi na'a la'ni tubi barcu nabitë gudëdë tiempë naldë lugar ni. Barcu ni ze'din de puertë Alejandría. Nu naquë chupë figurë cula'nin shtë ra dios narni'i rall Cástor nu Pólux.

¹² Bëdchini na'a tubi puertë Siracusa catë bëdëa'në na'a tsunë dzë.

¹³ Hia de ndë bëru'u na'a; zia na'a guëlla' rua' guiu'u hashtë bëdchini na'a puertë nalë Regio. Brëgue'lë stubi dzë bëdapë na'a mbë naze'dë nezë sur. Hashtë guërupë dzë bëdchini na'a puertë narni'i rall Puteoli.

¹⁴ Ndë bedia'guëllú na'a du'pë mënë narialdi ldu'i diza'quë. Bënë rall invitar lë'ë na'a parë bëdëa'në na'a con lë'ë rall tubi lmalë. Despuësë bëru'u na'a parë Roma.

¹⁵ Ra më Roma narialdi ldu'i diza'quë, hia napë rall nutici de quë guëdchini na'a Roma. Bëru'u rall; bidë guëlli'i rall lë'ë na'a hashtë nezë catë rni'i' rall Foro de Apio. Bëdchini rall hashtë stubi lugar catë naquë paradë nalë Tsunë Tabernas. Iurni guná Pablo lu rall, nalë bëquitë ldú'i' nu bëdë'ëi' graci lu Dios. Guní'i':

—Dushquilli Dios, iurne' bëdchinia ladzë të.

¹⁶ Iurë bëdchini na'a Roma, lë'ë capitán bënëll intriegu lë'ë ra prësi lu jéfë shtë

ra guardë. Perë bédë'e rall permisi guëquërdë Pablo stubi lugar, nu quëhapë tubi suldadë lë'e Pablo.

Pablo guzublú guní'i' diza'quë lu ra më Roma

¹⁷ Iurë guc tsunë dzë bëdchini na'a Roma, Pablo bëtëáhi' ra më israelitë namás më ru'bë naquërdë Roma. Guní'i' lu rall:

—Iurne' guënia'a lu të Dadë, adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë ra më israelitë, nilë cuntrë custumbërë shtë ra shtadë guëlu hia'a, perë guna'zi ra israelitë na pësi Jerusalén. Nu bë'në rall intriegu na lu ra gubernë rumanë.

¹⁸ Iurë zua lu tribunal shtë gubernë, adë bëdzëdi'i rall ni tubi delitë parë nihunë rall condenar na lu galguti. Por ni guc ldu'u gubernë nalda'a rall na perë ra israelitë adë gunëdi'i rall. Por ni napë quë guna'ba gunë rëy Augusto rëglë shcuenda.

¹⁹ Perë na adë napa ni tubi cusë naguna acusar ra mënë shtë naciuni Israel.

²⁰ Por ni guna'ba lë'e të parë guënia'a lu të nu guadi'dza lu të pëzielú bëzu'bë rall cadënë na. Nahin purquë rialdí ldua'a ziquë grë ra israelitë, de quë Dios guëldishtë më lë'e ra tégulë.

²¹ Iurní guní'i' rall lu Pablo:

—Gá'adi'i' chu gúnëdi'i' recibir cartë shtë më israelitë naquërdë Judea naguëni'i' lla na shcuëndë. Nu nilë ni tubi israelitë naze'dë ndë, niétiquë pë ruadi'dzë rall cuntrë lë'ël, pë mal bë'në.

²² Rac shtu'u guëquë diaguë na'a nia'a pë rni'il purquë nanë na'a grë ladë rni'i' ra israelitë cuntrë creenci cubi nanua'a ra shmënë Jesús.

²³ Iurní gudili rall tubi dzë naguadi'dzë rall. Dzë ni nalë zihani mënë bëdchini rall catë quërdë Pablo. Dizdë rsili nu parë hashtë guadze' biadi'dzë Pablo lu rall lla na nezë lu gube'e catë rni'bë'a Dios. Bi'ldi Pablo zihani di'dzë lo quë nabëquë'e Moisés nu lo quë nabëquë'e ra profetë parë tsaldí ldu'u ra mënë na Jesús lúniquë shini Dios.

²⁴ Nanú rall gualdí ldu'i' naguni'i' Pablo perë nanú mënë adë gualdídi'i' ldu'u rai'.

²⁵ Adë gúdi'i' rall de acuerdë. Guzublú gubi' rall. Iurní Pablo guní'i':

—Profetë Isaías bëquë'ëi' lo quë naguni'i' Espíritu Santo lu ra shtadë guëlu hia'a lla na shcuëndë të. Guní'i':

²⁶ Gua guëchi lu ra mënë zdë'e:

Lë'e të de verdá guini të perë nunquë adë tsasë të.

De verdá guëná të perë nunquë adë guëdë'di'i' të cuendë.

²⁷ Purquë nalë naguëdchi bëac ldu'u të nu adë nëdi'i' të tsasë të.

Bësë'au të diaguë të parë adë guínidi'i' të.

Bësë'au të slu të parë adë guënádi'i' të.

Adë nëdi'i' të guëabrá ldu'u të con na, Dios, parë guna salvar lë'e të.

²⁸ Gulë bédë'e cuendë iurne'. Dios cagshe'ldë më ra diza'quë lu ra nanádi'i' më israelitë parë gac salvar rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

²⁹ Iurë guní'i' Pablo zdë'e, ra israelitë bëru'u rall. Nalë quëadi'dzë lul sa' rall cuendë rë'.

³⁰ Chupë izë guquërdë Pablo hiu'u guërë'e nu bë'ni' recibir grë ra nariá visitë lídchi'.

³¹ Guëdubinú ldu'i' bëluá'ai' ra mënë lla mudë tsutë mieti nezë lu gube'e catë rni'bë'a Dios ziquë rëy. Nu bëlu'a'a Pablo ra mënë chu na Jesucristo Shtáda'a. Guëdubi tiempë rë' ni tubi adë chu bëru'udi'i' nihunë cuntrë lë'e Pablo.

Cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Romanos

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu ra shmënë Dios naquërelde Roma

¹ Na Pablo, nahia muzë shtë Jesucristo. Dios gulë na; guna'bë më na cumë ziquë poshtë shtëni'. Bëshe'ldë më na especial parë tsagnia'a diza'quë naze'dë de Dios.

² Dios bëluá'ai' ziquë promësë diza'quë rë' dizdë guahietë por medio de profetë iurë bëquë'e rai' Sagradas Escrituras.

³ Diza'quë nabëquë'e rai' runë tratë shcuendë Jesucristo Shláma'a; náhi' shini Dios. Bidë Jesucristo; guc më nguiu; na më llëbni shtë rëy David.

⁴ Manërë cubi bëlu'a Dios con llëru'bë pudërë nu milagrë de quë Jesucristo na shini më. Por Espiritu shtë Jesucristo naná santu, bëlu'a Dios Jesucristo na shini më purquë guashtë më ladi ra tëgulë.

⁵ Por Jesucristo bédë'na'a recibir llëru'bë favurë; bëshe'ldë më lë'e na'a, ra poshtë shtë më, parë tsagni'i na'a diza'quë shtë më entrë grë ra naciuni të guëzu'bë diaguë mënë shti'dzi' nu gunë rall honrar lë'e më.

⁶ Nu lë'e të guna'bë më parë gac të shmënë Jesucristo.

⁷ Quëquë'a lu të naquërelde ciudá Roma. Rac shtu'u Dios lë'e të nu gulë më lë'e të parë gac të shmënë më narunë cumplir voluntá shtë më. Gulë bë'në recibir bendición shtë më. Gulë cuedchi ldu'u të por Dios Shtëda'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Rac shtu'u Pablo tsaguë'në visitar mënë rumanë

⁸ Quëgnia'a primërë, por Jesucristo quëgnëhia graci lu Dadë Dios por lë'e të purquë grë ladë shtë guë'dchiliu, cagni'i ra mënë mudë rrë'tsë shti'dzë Dios entrë lë'e të.

⁹ Quëhuna sirvë Dios con guëdubinú ldu'a'a; quëadi'dza diza'quë shtë shini më, nu na më testigu de quë siempër rna'ba lu më por lë'e të.

¹⁰ Rna'ba lu më de quë si talë nahin voluntá shtë më, guëne'e më permisi gueldë guënahia lë'e të tubi visitë. Si na voluntá shtë më, iurne' guna gan gueldë guënahia lë'e të.

¹¹ Rac shtua'a iurë guënahia lë'e të, guësëdchinia tubi don narzëlaa'dchi Dios por medio de Espiritu Santo të gac të más firmë lu shnezë më.

¹² Quierë decir, tantë lë'e të nu lë'e na guëdë'na'a recibir bendición shtë Dios parë bien shtë hia'a.

¹³ Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të, zihani vultë guc shtua'a gueldë guënahia lë'e të perë hashtë ne' la'di gúnëdia'a gan.

Rac shtua'a gueldë guënahia lë'e të parë guadi'dza lu mënë shti'dzë Dios parë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. Rac shtua'a gac të mënë narianaldë tēchi Espiritu Santo. Zni bëna stubi lugar entrë los de más mënë nanádi'i më israelitë.

¹⁴ Napë quë quilla lo quë narze'bia; guadi'dza lu grë mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë griego nu ra mënë naquërelde zitu lu nacahi, nu mënë nabësë'dë tantë nu nabësë'dëdi'i.

¹⁵ Zni por partë shtëna nalë rac shtua'a guadi'dza diza'quë lu të naquërelde ciudá Roma.

Pudërë shtë diza'quë

¹⁶ Adë rtúdi'i lua diza'quë purquë nahin pudërë shtë Dios parë gac salvar grëtë' narialdí ldu'i shti'dzë më. Primërë bédchini diza'quë ni lu ra më israelitë; despuësë bédchinin lu ra më nanádi'i më israelitë.

¹⁷ Por mizmë diza'quë rlu'a'a lla mudë gunë Dios perdunë ra pecadurë, perë mizmë timpë gunë më lo quë naná tubldí. Iurne' nu parë siempër na salvára'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Zni rni'i Sagradas Escrituras: "Tubldí na shcuendë nguiu lu Dios si talë rialdí ldu'i de verdá. Nguiu ni guëbánil parë siempër."

Faltë nanapë mënë lu Dios

¹⁸ Rac bë'a hia'a de quë cashtigu shtë Dios ze'dë guëdchini. Dios naquëbezë gube'e gúni' cashtigu grë ra narunë mal con grë ra nadë nápëdi'i rëspëti parë lë'e më. Zni gaquin con ra mënë naquërelde lu duldë perë mizmë timpë rdë'e rall cuendë nanú Dios verdadërë.

¹⁹ Bien rdë'e rall cuendë nanú tubsë Dios purquë mizmë lë'e më bëlu'a'a më ra cusë ni lu rall.

²⁰ Adë chu gáquëdi'i guná lu Dios, perë rac bë'a hia'a pudërë shtë më; riasë hia'a por lo quë nabënts'a'u më. Dizdë bëcueshtë më guë'dchiliu, clarë rlu'a'a pudërë shtë më nu de quë nápëdi'i më fin. Por ni grë mieti na culpablë delantë lu më.

²¹ Aunquë nilë nanë mënë nanú Dadë gulanë, adë bë'nëdi'i rall honrar lë'e më ziquë runë tucarë, nu adë bédë'di'i rall graci lu më por lo quë nabë'në më. Al contrari, guanaldë rall tēchi ra llgabë shtë nguiu, llgabë adë lasáquëdi'i. Zni bëa'në rall lu nacahi con duldë la'ni ldu'u rall.

²² Aunquë rni'i rall na rall mënë narac bë'a, perë mizmë lë'e rall bësa'në rall guëdchini nacahi la'ni ldu'u rall; bëac rall tuntë.

²³ Adë bë'nëdi'i rall adorar Dios nanápëdi'i fin, sino mejurë bë'në rall adorar ra figurë ziquë mënë narati. Bë'në rall adorar figurë shtë ma shcuaguë nu ra serpentë; hashtë ma natapë guëáhi', bë'në rall adorar.

²⁴ Por ni Dios bësa'në lë'ë rall gunë rall cumplir cualquier mal nananú la'ni ldu'u rall. Quëhunë rall cumplir cusë dzabë narac shtu'u cuerpë shtë rall. Quëhunë rall duldë fier entrë mizmë sa' rall.

²⁵ Voluntariamente quëhunë nadjë'ë rall verdá shtë Dios por bishi. Rzullibi rall lu ra cusë nabëntsa'u Dios. Más quëhunë rall adorar lo quë naguctsa'u, lëdëdi'i Dios nanabani, el quë narunë tucarë gunë mieti alabar parë siemprë. Amén.

²⁶ Por grë cusë ni Dios bësa'në grëtë' rall lu deseó mal nananú la'ni ldu'u rall, cusë shtu ra, hashtë ra na'a bë'në rall cambi; adë rac shtú'udi'i guëtsë'a rall con nguui ziquë na nezë za'quë, sino rac shtu'u rall mizmë sa' na'a.

²⁷ Mizmë manërë ra nguui, adë guc shtú'udi'i rall na'a cumë na vidë za'quë sino nalë guc shtu'u rall mizmë sa' nguui rall. Na rall mamflor. Bë'në rall recibir la'ni mizmë cuerpë shtë rall cashtigu narunë tucarë lë'ë rall por mal vidë nanapë rall.

²⁸ Hia bëquë guia'a rall Dios, por ni Dios bësa'në lë'ë rall parë tsanaldë rall llgabë dzabë shtë rall. Nu rúnëru'u rall cusë mal naná demasiadë fier.

²⁹ Nalë gadzë grë cusë dzabë la'ni ldu'u rall. Ra nguui rquënú rall stubi na'a; ra na'a rquënú rall stubi nguui. Runë rall cusë dzabë nadë rlluí'di'i. Rzebi ldu'u rall pë shtë mënë. Quëhunë rall grë clasë maldá. Nagubini rall. Rguini sa' rall. Nadishi'bi rall. Rguë sa' rall. Nachismë rall.

³⁰ Naga'chi ruadi'dzë rall cuntrë sa' rall. Rna tushë rall cusë shtë Dios. Rushtiá rall guëc sa' rall. Nadchini rall. Rguili ldu'u rall cusë mal. Nápëdi'i rall rëspëti lu shtadë rall.

³¹ Nèdi'i rall tsasë rall. Adë rúnëdi'i rall cumplir shti'dzë rall. Nápëdi'i rall cariñi. Rac shtu'u rall gunë rall vengar. Adë rgá'adi'i ldu'u rall sa' rall.

³² Lë'ë ra mënë ni, nanë rall gunë më juzguë lë'ë rall. Nanë rall el quë naquëhunë ra cusë ni, runë tucarë gati rall; perë mizmë lë'ë rall tsagla'guë quëhunë rall ra duldë ni nu rsini rall sa' rall lu duldë. Iurni rquitë ldu'u rall.

2

Dios quëhúni' juzguë según verdá shtëni'

¹ Por ni rnia'a lu të, nápël faltë lë'ël narunë juzguë sa', cualquier de lë'ë të. Quëhúnël juzguë stubi sa' por lo quë narunë sa', perë quëhúnël condenar mizmë lë'ël purquë quëhúnël mizmë cusë.

² Pues nanë hia'a de quë Dios quëhunë më juzguë tubldí tubldí iurë quëhunë më condenar ra naquëhunë ra duldë.

³ Lë'ël quëhúnël juzguë stubi sa' perë quëhúnël ra cusë mal igual cumë runë sa'.

¿Pë rúnël llgabë zúnël gan guëca'chilul lu condenaciön shtë Dios?

⁴ ¿Gu rúnël desprëci de quë quëhunë më zihani favurë parë lë'ël, de quë na më pacënci? ¿Pë adë rdë'di'il cuendë de quë adë quëhunë më juzguë lë'ël lueguë lueguë? të parë gunë nadjë'ël mudë nanabánil.

⁵ Perë lë'ël naguëdchi ldu'ul, adë nëdi'il guëabrá ldu'ul con Dios. Por ni quëgdchi'bël guëquël más cashtigu dushë parë mizmë lë'ël iurë gunë më juzguë grë mieti lu juici. Dzë ni gunë më juzguë tubldí parë guëlua'a mieti na më justë; runë më juzguë manërë tubldí.

⁶ Quilli më cadë tubi mieti narunë tucarë según nabë'në mieti.

⁷ Guëne'e më vidë sin fin parë ra naná pacënci nu rianaldë rall tëchi cusë za'quë, ra naquërelde sulë parë gunë rall honrar lë'ë më, ra narianaldë tëchi cusë narialúdi'i.

⁸ Perë parë ra narunë cumplir deseó mal nananú la'ni ldu'u rall, ra nanëdi'i guëzu'bë diagüë shti'dzë më, sino más rëuu' ldu'u rall maldá, gunë më cashtigu lë'ë mënë ni; guëdchi'bë më cusë dushë guëc rall.

⁹ Runë tucarë sufrimientë dushë nu galriá ldu'u parë grë ra natsagla'guë quëhunë duldë, primërë lugar parë ra më israelitë, nu zac parë ra më nanádi'i më israelitë.

¹⁰ Perë gunë më honrar; gunë më alabar; cuedchi ldu'u grë ra narianaldë tëchi ra cusë za'quë, primërë lugar parë ra më israelitë nu zac parë ra mënë nanádi'i më israelitë.

¹¹ Dios runë tratë igual con grë mieti.

¹² Grëtë' ra naquëhunë duldë aunque guënëdi'i rall lëy shtë Moisés, grëtë' ra mënë ni gac condenar rall sin quë rúnëdi'i cuendë lo quë rni'i lëy. Perë grë ra nananë lëy shtë Moisés nu runë ra mënë ni duldë, gac rall juzguë según narni'i mizmë lëy.

¹³ ¿Chu naza'quë lu Dios? Pues sulë el quë narunë cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, lëdëdi'i el quë narini shti'dzë më perë rúnëdi'ill cumplirin.

¹⁴ Hashtë ra nanádi'i më israelitë, nápëdi'i rall lëy shtë Moisés, perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy sulë purquë la'ni ldu'u rall nanú tubi lëy naze'dë de Dios; lëy ni rlua'a pë na mal nu pë na za'quë. Por ni napë ra mënë ni tubi lëy narunë juzguë lë'ë rall; mizmë lë'ë rall napë rall lëy narni'i naná za'quë u lo quë naná mal.

¹⁵ Mizmë mënë ni rlua'a por conductë shtë rall, lë'ë lëy naná escritë la'ni ldu'u rall. Prupi shgabë rall na testigu na verdá ndë'ë. Mizmë shgabë rall quëhunë acasar lë'ë rall u guëlahin lë'ë rall.

¹⁶ Dzë nangunë Dios juzguë grë cusë naquëhunë mënë naga'chi, gunë mëhin por Jesucristal zo ziquë ruadi'dza diza'quë lu ra mënë.

Ra më israelitë në lëy nabëquë'e Moisés

¹⁷ Perë lë'ël rni'il nal më israelitë, nu rni'i ldu'ul tubldi na shcuëndel lu Dios purquë nâpël lëy shtë Moisés, nu runë nadchînil de quë nal shmënë Dios.

¹⁸ Bësë'dë të lëy shtë më nu rac bë'a të pë naná mal. Nanë të lo quë narac shtu'u Dios.

¹⁹ Rialdi ldu'ul ráquël guëluá'al tubi nari-asëdi'i shnezë Dios. Rni'i ldu'ul nal tubi llni parë ra naquëredë lu nacahi.

²⁰ Rni'i ldu'ul nal mësë, de quë ráquël guëluá'al ra narac bë'adi'i nu ra naguënëdi'i shti'dzë Dios. Zni rni'il purquë nâpël lëy naná za'quë; nahin tubi muestre grë verdá shtë Dios.

²¹ Si talë lë'ël quëgluá'al stubi mënë çpëzielú adë rluá'adi'il el mizmë lë'ël? Si talë rluá'al sa'l adë naza'quë cuánëll çpëzielú rbaa'nël?

²² Si talë mizmë lë'ël rluá'al sa'l adë quënúdi'i tse'lë sa'll çpëzielú rquënu'l tse'lë mënë? Si talë mizmë lë'ël rna túshël lu ra figurë naruntsa'u mënë të gunë rall adorar çpëzielú rbaa'nël lo quë nanú la'ni iádu'u?

²³ Nalë nadchînil por lëy shtë Dios. Rni'il nal më za'quë purquë nâpël lëy, perë quëhúnëru'ul desprëci Dios purquë adë quëhúnëdi'il cumplir lo quë narni'i lëy.

²⁴ Por causë shtënë të, ra mënë nanádi'i më israelitë, cagni'i rall cuntrë Dios. Zni naescritë la'ni Sagradas Escrituras.

²⁵ Na verdá custumbrë shtë narchuguë partë cuerpë shtë ngulë'në, napë valurë si talë quëhúnëll cumplir lëy shtë Dios, perë si talë adë rzu'bë diáguëdi'il grë puntë shtë lëy, iurni nal igual ziquë ra më nanádi'i israelitë.

²⁶ Nu grë ra nadë gáquëdi'i circuncidar, perë quëhunë rall cumplir lo quë naná es-critë la'ni lëy, na rall lu Dios ziquë mënë nabë'në cumplir custumbrë rë'.

²⁷ Çpë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë ra nanádi'i më israelitë perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy, vidë shtë rall nahin mejurë quë vidë shtë të? Gunë rall juzguë lë'ë të nanapë lëy nu custumbrë shtë circuncidar perë adë rzu'bë diáguëdi'i të mandamientë shtë lëy.

²⁸ Tubi israelitë verdadërë na el quë nabëzunë Dios ldu'ull, lëdëdi'i el quë nanapë sëfni shtë circuncidar. Parë gáquël shmënë Dios, nádi'in por fuërë shtë nguü sino runë tratë shcuëndë almë shtë mieti, cusë dentrë ldu'u nguü.

²⁹ Adë gáquëdi'i hia'a shmënë më por guëzu'bë diága'a lëy, sino gáca'a shmënë më por Espíritu Santo. Pues el quë naná limpi lu Dios, nâpëll hunurë shtë Dios, lëdë níá'asëdi'i hunurë shtë sa' nguü.

3

¹ Iurni çpë provëchë napë tubi më israelitë? u çpë rllui'i custumbrë parë riuguë

partë cuerpë shtë nguü?

² Pues ra mënë israelitë napë rall más quë los de más mënë. Primërë lugar, Dios bédë'e më shti'dzë më parë ra më israelitë.

³ Perë rna'bë di'dza lu të çlla gac si talë bédá rall adë gualldi'i ldu'u rall shti'dzë më? Çpë por ni adë gunë më cumplir shti'dzë më? Aquëdi'i.

⁴ Al contrari, quëhunë Dios verdá aunquë grëtë' ra nguü na bishi. Pues Sagradas Escrituras rni'i de Dios:

Guëlu'a'a nal verdá por lo quë narni'il.

Adë chu guëdch'i'bëdi'i galquíá lul iurë guëná mënë lo quë nabë'nël.

⁵ Perë tal vez guëni'i tubi nguü: "Si talë lë'ë duldë naquëhuna, rllui'i parë guëlu'a'a más quë Dios na verdá, nádi'i më za'quë si talë gúni' cashtigu na". Ni na ziquë runë mieti llgabë.

⁶ Aquëdi'i bëchi, purquë si adë gúnëdi'i më juzguë duldë shtë hia'a, tampuquë adë rúnëdi'i tucarë gunë më juzguë los de más mënë narëta' lu guë'dchilliu.

⁷ U si talë guëni'il: "Bishi shtëna, bë'nin parë rlu'a'a verdá shtë Dios nu bë'nin parë gunë mënë alabar lë'ë më"; u rni'il: "Çpëzielú gunë më juzguë na ziquë los de más pecadurë?"

⁸ Aquëdi'i bëchi, purquë si talë zni nahin, cha guëdë'na'a duldë të parë más gunë mi-eti alabar lë'ë më. Pues nanú mënë bishi narni'i de quë zni quëglua'a na'a. Justë na gac condenar ra mënë ni.

Grë hia'a nadápa'a duldë

⁹ Çpë guëni'i hia'a? Ra më israelitë çgu na rall más allegadë lu Dios? Aquëdi'i, purquë hia guni'i hia'a de quë grë mënë na rall pecadurë, tantë më israelitë nu zac ra nanádi'i më israelitë. Grë hia'a nadápa'a duldë.

¹⁰ Sagradas Escrituras rni'i:

Ni tubi më za'quë nídi'i; ni por tubi mënë.

¹¹ Nídi'i chu riasë; nídi'i chu rguili Dios.

¹² Grëtë' rall bëniti rall shnezë Dios. Grëtë' na rall ziquë cusë nadë rllui'idi'i.

Ni tubi adë chu nádi'i më za'quë, ni por túbidi'i.

¹³ Iurë ruadi'dzë rall, na ziquë tubi ba'a catë cuezë tégulë narldi'a.

Shti'dzë rall na purë bishi.

¹⁴ Rgue rall guëc sa' rall; shti'dzë rall na venenë shtë serpientë.

¹⁵ Nalë listë na rall parë quini rall sa'll.

¹⁶ Ancalë ria rall, rsëdchimi galriá ldu'u nu galërzac zi.

¹⁷ Adë guënédi'i rall nezë za'quë catë rbed-chí ldu'u mënë.

¹⁸ Adë nâpëdi'i rall rëspëti lu Dios, cumë rúnëdi'i importë parë lë'ë rall lo quë nacagni'i Dios.

¹⁹ Rdë'ë hia'a cuendë grë lo quë narni'i lëy shtë Moisés, na parë ra mënë nabë'në recibir lë'ë lëy të parë grëtë' ra mënë guëac dchi delantë lu më nu parë grë mieti gac bë'a rall napë rall faltë delantë lu më.

²⁰ Nidi'i mudë gac tubldí shcuendë nguui delantë lu Dios por más quë rúnëll cumplir puntë shtë lëy, purquë lëy rllui'i sulamëntë parë gac bë'a hia'a lo quë na mal delantë lu Dios.

Gac salvar nguui si talë rialdí ldu'i shti'dzë Dios

²¹ Iurne' quëglua'a Dios stubi nezë parë gac tubldí shcuendë mieti lu më, lédëdi'i por gunë nguui cumplir grë puntë shtë lëy. Mizmë lëy con ra di'dzë shtë ra profeté, cagni'i lla gunë më salvar ra pecadurë.

²² Manërë narunë Dios parë gac tubldí shcuendë nguui lu më nadë más si talë rialdí ldu'u nguui shti'dzë Jesucristo. Ndë'ë na parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më, tantë parë më israelitë igual parë mënë nanádi'i më israelitë.

²³ Pues grëtë' ra mënë napë rall duldë. Grë mietë runë faltë gac rall za'quë ziquë na Dios.

²⁴ Perë Dios bë'në tubi favurë ru'bë; na tubldí shcuenda'a manërë ndigá por lo quë nabë'në Cristo Jesús. Gudilli më con mizmë rënë shtëhi' parë gac salvára'a.

²⁵ Dios bëcuezë më Cristo; galguti shtë Jesús bë'në më nadzë'ë galguti shtë hia'a. Iurne' gáca'a perdunë si talë rialdí ldu'u hia'a lë'ë më de verdá. Bë'në Dios zní parë guëlua'a më de quë na më justë; pues adë bë'nëdi'i më cashtigu ra mënë nabë'në duldë tiempë más guahietë. Bëga'a ldu'u më lë'ë rall.

²⁶ Pues iurne' bëlua'a më lu ra mënë, na më justë të gac bë'a mieti quëhunë më tubldí delantë aunquë grë mieti napë rall duldë. Natubldí shcuendë nguui lu Dios si talë rialdí ldu'i shti'dzë Jesús.

²⁷ ¿Pë nadápa'a parë runë nachínia'a? Niétiquë. ¿Pëzielú? purquë tubldí na shcuenda'a lu më sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá.

²⁸ Zní clarë rlua'a iurne', lë'ë nguui nasalvárëll si talë rialdí ldu'i shti'dzë më, lédëdi'i purquë quëhunë nguui cumplir puntë shtë lëy.

²⁹ ¿Ni mudë Dios na Dios shtë më israelitë sulamëntë? Aquëdi'i; también na më Dios shtë ra nanádi'i më israelitë.

³⁰ Na më Dios; runë më tubldí shcuendë mieti si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Rúnëdi'i importë si riuguë partë shcuerpë rall u adë rúnëdi'i rall cumplir custumbrë ni.

³¹ Por di'dzë rë' ¿pë cagni'i hia'a adë rllui'idi'i lëy? Aquëdi'i; más bien quëgni'ia'a másru'u firmë valurë shtë lëy.

4

Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios

¹ ¿Pëllë guëni'i hia'a shcuendë shtë Abraham, shtadë guëllú hia'a? ¿Pëzielú gúqui' më za'quë lu Dios?

² Primërë puntë, si talë natubldí shcuendí lu Dios purquë bë'ni' cumplir obrë za'quë, iurní nápí' rsunë gac nachíni'; perë lédë delantë lu Diósëdi'i.

³ ¿Pë rni'i Sagradas Escrituras? "Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu guni'i Dios tubldí na shcuendë Abraham lu më".

⁴ Pues iurne' si tubi nguui quëhúnëll tubi dchi'ni lu lamë, rguilli lamë pagu, lédëdi'i ziquë regalë sino quë ziquë narunë tucarë ca'a nguui.

⁵ Perë el quë adë rúnëdi'i obrë za'quë perë rialdí ldu'i shti'dzë Dios, el quë narunë natubldí shcuendë nguui, nguui ni na më za'quë lu Dios, sulë por galrialdí ldu'i shtëni'.

⁶ Tambiën zní guni'i David tiempë guahietë de quë dichusë na nguui, el quë Dios runë recibir ziquë mënë za'quë, lédëdi'i purquë bë'në nguui ni obrë za'quë.

⁷ Guni'i David:

Rquitë ldu'u ra nabë'në Dios perdunë nu bëca'chi më duldë shtë rall.

⁸ Rquitë ldu'u nguui naná lë'ë Dadë adë guëdchi'bëdi'i galquiá cuntrë nguui por duldë nabë'në nguui.

⁹ ¿Pë rni'i ldu'ul? ¿Niá'asë rquitë ldu'u më ra mënë israelitë u nu zac ra mënë nanádi'i më israelitë? Pues gunia'a, Dios bë'në tubldí shcuendë Abraham, shtadë guëllú hia'a, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

¹⁰ Perë ¿guc bë'në më tubldí shcuendë Abraham, despuësë guriuguë partë shtë shcuérpi' u antsë? Pues antsë, lédë despuësëdi'i.

¹¹ Custumbrë religiusë ni, Abraham bë'ni' recibirin ziquë sëni de quë hia gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më nu Dios bëca'a lë'i' ziquë nguui za'quë. Mudë rë' guc Abraham dadë shtë grëtë' ra mënë naná rialdí ldu'u shti'dzë Dios de verdá, hashtë ra nadë rúnëdi'i cumplir custumbrë shtë circuncisión.

¹² Nu Abraham na shtadë ra më israelitë nanadë rúnëdi'i confiar custumbrë ni parë gac rall më za'quë lu Dios sino rialdí ldu'u rall shti'dzë më, igual ziquë bë'në Abraham antsë gúqui' circuncidar.

Bë'në Dios cumplir promësë shtëhi' purquë gualdí ldu'u ra mënë shti'dzë më

¹³ Dios bë'ni' prometer lu Abraham nu lu grëtë' llëbni Abraham de quë gunë rai'

recibir guë'dchiliu ziquë herenci parë guëquereldë rai'. Bë'në më ni, lëdëdi'i purquë bëzu'bë diaguë Abraham puntë shtë lëy, sino purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

¹⁴ Si talë sulamëntë ra nanapë lëy gunë rall recibir guë'dchiliu ziquë herenci, iurní adë lasáquëdi'i tsaldí ldu'u mieti shti'dzë më, nu promësë shtë Dios nápëdi'i valurë

¹⁵ purquë lëy nua'a cashtigu. Catë nanú lëy, nanú cashtigu parë ra nabë'nëdi'i cumplir lëy, perë catë nídi'i lëy, nídi'i mudë parë runë mënë cuntrë lëy.

¹⁶ Por ni lë'ë promësë naguni'i Dios lu Abraham, gac cumplirin ziquë tubi favurë parë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Manërë ni ra cusë za'quë shtë më, na parë grë llëbni Abraham, lëdë níá'asëdi'i parë ra nari-aldë tēchi lëy sino también parë ra nari-aldí ldu'i shti'dzë Dios mizmë manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Quiere decir, lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, nahin tubi favurë; guëdchinin ndigá parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Pues Abraham na shtáda'a, grëtë' hia'a.

¹⁷ Ni na lo quë narunë cuntienë Sagradas Escrituras. Rni'in de quë bë'në më lë'ë Abraham ziquë shtadë guëlu zihani naciuni. Gunë më recibir grë ra mënë narialdí ldu'i shti'dzë më mizmë manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Dios napë më pudërë parë cua'ñi më ra tēgulë, nu cagni'i më shcuendë cusë naguër gac ziquë hia gudëdin.

¹⁸ Iurë guni'i Dios lu Abraham de quë gáqui' shtadë zihani naciuni, gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më aunquë hia gú'shi'; gulëzi' gac cumplir shti'dzë më. Nu gac cumplir shti'dzë më; llëbni Abraham adë chu gūnëdi'i gan guëlabë ra mënë ni.

¹⁹ Abraham adë gulëzëdi'i tsaldí ldu'i shti'dzë më aunquë napë Abraham más quë tubi gahiu'a ízë; mërë gáti'; nu rdë'ei' cuendë de quë tantë lë'i' nu Sara tsë'li', hia nalë gú'shi' parë gápi' shíni'. Nunquë tsúdi'i shíni'.

²⁰ Adë bészádi'i ldu'i sino quë gualdí ldu'i de verdá. Gulezë náldi' nu bëdë'ei' graci lu Dios antsë gac cumplir promësë ni.

²¹ Abraham gúpi' segurë sin ni tubi galërza ldu'i de quë Dios nápi' pudërë parë gunë më lo quë nabë'në më prometer.

²² Por ni bëca'a Dios lë'ë Abraham; tubldí na shcuëndi' lu Dios, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

²³ Ra di'dzë: "Tubldí na shcuëndi' lu Dios purquë gualdí ldu'i shti'dzë më" adë naescritëdi'in sulë por bien shtë Abraham

²⁴ sino también parë lë'ë hia'a naná rialdí ldu'u shti'dzë më. Gunë më tubldí shcuendë cadë túbía'a si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë el quë nabëcua'ñi Jesús, Shtáda'a, ladi ra tēgulë.

²⁵ Bë'në Dios intriegu lë'ë Jesús lu galguti por causë shtúlda'a nu bëcua'ñi më lë'i' ladi ra tēgulë parë adë chu guëdchí'bëdi'i galquíá cuntrë lë'ë hia'a.

5

Bendición narsëdchini perdunë shtë Dios

¹ Zni natubldí shcuëndá'a lu Dios purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Iurne' rbedchí ldu'u hia'a lu më por Jesucristo Shláma'a.

² Por Cristo zuga'a hia'a lu nezë za'quë catë nanú bendición shtë Dios purquë rialdí ldu'u hia'a. Rquitë ldu'u hia'a nu dzulëza'a tiempë guëná hia'a lu më; cuezënú hia'a lë'i'.

³ Nu zac rquitë ldu'u hia'a iurë nadápa'a problemë, purquë nanë hia'a galërzac zi runë bien tē gáca'a pacënci nu dzu hia'a más firmë lu shnezë më.

⁴ Si talë dzu hia'a lu shnezë më sin quë adë guëazë guëtëdi'ia'a, iurní nadápa'a esperansë; dzulëza'a ra cusë naguër gac.

⁵ Hia esperansë nadápa'a adë rsëdchínidi'in shtu parë lë'ë hia'a purquë nanú zihani amor naze'dë de Dios la'ni ldu'u hia'a por Espíritu Santo nabëshe'ldë Dios parë cuezënúhi' lë'ë hia'a.

⁶ Antsë lë'ë hia'a completamente adë nadápëdi'i hia'a esperansë; perdidë na hia'a, perë bëga'a iurë nabë'në Dios punërë, iurní gati' Cristo por grë ra nanapë duldë.

⁷ Nádi'i sencigi tubi de lë'ë hia'a gátia'a por tubi mënë, ni siquierë por tubi mënë za'quë; u tal vez nanú ejemplë gapë nguui valurë gáti' shlugar sáhi' naná demasiadë naza'quë.

⁸ Perë claramente bëlua'a Dios de quë rac shtu'u më lë'ë hia'a purquë Cristo guti shlugára'a; dzë ni todavía na hia'a pecadurë.

⁹ Bë'në Dios recibir lë'ë hia'a; tubldí na shcuëndá'a lu më por galguti shtë Jesús. Más segurë iurne', gac salvára'a de grë cashtigu dushë naguëshe'ldë Dios guëc mënë mal.

¹⁰ Antsë gúca'a enemigu shtë Dios; bëdë'na'a cuntrë lë'ë më, perë bë'në më tē gáca'a amigu shtëhi'; nadápa'a paz por galguti shtë shini më. Iurne' mucho más segurë gáca'a salvar por lë'ë më; cuezënúhi' lë'ë hia'a; unidë na hia'a con lë'ë më.

¹¹ Más de ni, nalë rquitë ldu'u hia'a iurne' nu rdë'na'a alabar Dios por lo quë nabëlua'a Jesucristo Shláma'a, el quë nabë'në tē gáca'a amigu shtë Dios.

Comparaciuni Adán nu Cristo

¹² Zni gac, por tubsë nguui bidchini duldë lu guë'dchiliu. Hia de tēchi ni ze'dë nalë galguti. Hia bëdchini cashtigu shtë galguti parë grë mënë narëta' lu guë'dchiliu purquë grëtë' rall bë'në rall duldë.

¹³ Antsë bëquë'ë Moisés lëy shtë Dios, nanú duldë lu guë'dchiliu, perë adë

bë'nëdi'i më cashtigu ra mënë según lëy purquë nidi'i lëy iurní.

¹⁴ Perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, dizdë tiempë shtë Adán hashtë Moisés, nanú galguti. Grë mënë guti aunquë adë bë'nëdi'i rall mizme duldë nabë'në Adán nanadë bëzu'bë diáguëdi'i mandadë shtë Dios. Adán na tubi muestrë shtë më, el quë nanapë quë guëdchini.

¹⁵ Perë favurë nabë'në Dios parë lë'ë hia'a ndigá, na más llëru'bë quë duldë nabë'në Adán. Por duldë shtë tubsë nguii, bédchini galguti parë grë mënë, perë por galrac shtu'u shtë Dios nu favurë shtë Jesucristo, be'dë guëdchini vidë sin fin parë zihani mënë.

¹⁶ Pues resultatë shtë favurë nabë'në Dios, na más llëru'bë quë resultatë shtë duldë nabë'në Adán. Fin shtë duldë nabë'në Adán, na guc condenar grë mënë, perë fin shtë favurë nabë'në Dios, bédchinin despuësë zihani izë. Favurë ni napë resultatë naná adë nidi'i condenación parë pecadurë.

¹⁷ Bédchini sentenci shtë galguti parë grë mieti purquë tubsë nguii bë'në duldë, perë parë el quë narunë recibir favurë shtë Dios, el quë narunë recibir perdunë shtë më ziquë regalë, guënbë'a nguii ni juntë con Jesucristo. Sulë por tubsë nguii, Jesucristo, gac salvá'ra.

¹⁸ Ziquë por tubsë nguii nabë'në duldë nu por ni nacondenadë grë mieti, también por tubsë nguii, por lo quë nabë'në Jesucristo, gunë Dios recibir grë mieti ziquë mënë za'quë naná tubldí shcuendë lu më të parë guëbani rall parë siempër.

¹⁹ Quiere decir, por tubsë nguii nanadë bëquë diáguëdi'i shti'dzë Dios, cantidá mënë na rall pecadurë, perë por tubsë nguii nabë'në cumplir shti'dzë më, cantidá mënë gac rall mënë za'quë delantë lu Dios sin ni tubi demandë en cuntrë lë'ë rall.

²⁰ Bëdë'ë Dios lëy lu Moisés të parë másru'u guëdalë duldë, perë catë bédalë duldë, ndë nanú más favurë ru'bë shtë Dios; más rlu'a'a rac shtu'u më ra mënë.

²¹ Zni guquin; antsë grë mieti nanú bajo ordë shtë duldë, nu por maldá nabë'në mënë guti rai', perë iurne' favurë shtë Dios rribë'a, con resultatë gac mënë sin duldë delantë de Dios. Gac salvar rall siempër por Jesucristo Shláma'a.

6

Hia gútia'a parë duldë

¹ ¿Pë guëni'i hia'a iurne'? ¿Guëdë'na'a duldë të parë guëlua'a Dios másru'u rac shtu'u më lë'ë hia'a?

² Aquëdi'i. Hia bëru'u hia'a nezë mal catë nanú galguti eternë. ¿Lallë guëabrá hia'a stubi parë nezë ni? Hia gútia'a parë duldë.

³ ¿Pë adë riasëdi'i të de quë grë lë'ë hia'a naná unidë con Jesucristo, también nadápa'a partë galguti shtëhi'?

⁴ Por ni iurë bëriubë nisa'a, runë significar nadápa'a partë mizme galguti shtë Jesús nu ziquë guashtë më ladi ra tégulë por pudërë ru'bë shtë Dadë Dios, zni runë tucarë guëbânia'a manërë cubi con pudërë shtëhi'.

⁵ Si talë na hia'a unidë con Cristo nu con galguti shtëhi', zni zac gáca'a ziquë lë'ë më iurë tsashtë hia'a ladi ra tégulë.

⁶ Rac bë'a hia'a vidë mal nanabânia'a antsë, guti juntë con Cristo lu cruz të parë jamás guësínidi'i duldë lë'ë hia'a lu maldá. Zni gápa'a libertá të guënbë'adi'i duldë lë'ë hia'a

⁷ purquë grë ra naguti, lë'ë duldë nápëdi'in ni tubi pudërë parë nguii ni.

⁸ Si talë gutinú hia'a Jesucristo, rialdí ldu'u hia'a de quë guëbaninú hia'a lë'ë më.

⁹ Nanë hia'a Cristo guashtëhi' ladi ra tégulë; hia jamás adë guëabridi'i gati më. Hia gualú pudërë shtë galguti parë lë'ë më.

¹⁰ Por galguti shtë më, bédë'ë më fin con pudërë shtë duldë; jamás gáti', perë iurne' nabani më; unidë náhi' con Dios parë siempër.

¹¹ Mizmë manërë gulë bë'në tratë duldë nananú la'ni ldú'ul ziquë cusë naguti, nu gulë gubani tubi vidë cubi, mënë naquëgdë'në cumplir voluntá shtë Dios purquë unidë na të con Jesucristo Shláma'a.

¹² Por ni adë rdë'edi'i të sí guënbë'a duldë lë'ë të. Nanú deseo mal la'ni cuerpë shtë të; cuerpë ni napë quë gáti', perë adë gúnëdi'i të cumplir lo quë narac shtu'u duldë gunë të.

¹³ Nu adë rdë'edi'i të sí parë ni tubi partë cuerpë shtë'nél gúní' duldë, ni tubi partë guëzú'bë diáguëdi'i deseo mal. Mejurë gulë bë'në intriegu cuerpë shtë të lu Dios, purquë na të ziquë mënë naná guti perë bëabrá guëbani të stubi. Gulë bë'në intriegu grë partë shcuerpël lu Dios, cadë tubi partë cuerpë gaquin ziquë tubi trashtë parë dchi'ni za'quë shtë më

¹⁴ purquë duldë adë nádi'in shlámël, adë nádi'il bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios naquëhunë zihani favurë parë lë'ël.

Comparaciuni shtë el quë narunë sirvë tubi lamë

¹⁵ ¿Pë runë cuntienë ndë'ë de quë nanú permisi guëdë'na'a duldë purquë adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios? Aquëdi'i.

¹⁶ Lë'ë të nanë të bien, el quë narnibë'a lë'ël nu rzu'bë diáguël shti'dzi', nall lamë shtë'nél. Zniti'i nahin si talë rzu'bë diáguël deseo mal naze'dënu galguti u si talë rzu'bë diáguël shti'dzë Dios parë guëbanil tubi vidë za'quë.

17 Dushquilli Dios; antsë lë'ë të na muzë shtë duldë perë iurne' na të muzë shtë Dios. Bëzu'bë diaguë të con guëdubinú ldu'u të enseñansë nabë'në të recibir.

18 Dzë ni bënë'në më librar lë'ë të lu pudërë shtë duldë nu bënë'në më parë gac të mënë narianaldë nezë za'quë.

19 Cagní'ihia comparaciuni rë' të parë más nasesë tsasë të. Ziquë más antsë bënë'në të intriegu shcuerpë të parë cusë dzabë, hashtë bënë'në të cumplir grë duldë naná cuntrë lëy shtë Dios, iurne' gulë bënë'në intriegu shcuerpë të parë cusë naná tubldí delantë lu Dios, con fin gac të mënë santu.

20 Iurë lë'ë të todavía bëzu'bë diaguë të duldë, iurní adë nápëdi'i të libertá parë gunë të sirvë Dios.

21 ¿Pë provëché gulú të de ra cusë mal, cusë nabë'në të antsë perë iurne' rtu lu të por duldë ní? Fin shtë duldë ni na galguti parë ra narianaldë tëchi cusë mal ni.

22 Perë iurne' na të librë; ra cusë ni adë rribë'adi'i lë'ë të, sino quë na të muzë shtë Dios parë gunë të cumplir voluntá shtë më. Ndë'ë sí, napin provëché. Primërë napë të vidë sagradë narëuu' ldu'u Dios nu despuësë guëquërdënnú të lë'ë më parë siembrë.

23 Lúniquë pagu narguilli duldë parë ra narunë duldë, na galguti, perë regalë shtë Dios na vidë sin fin por Jesucrito Shláma'a.

7

Comparaciuni shtë nabëts'ë'a

1 Bëchi, lë'ë të narac bë'a lëy shtë Dios, rdë'ë të cuendë lo quë narni'i lëy runë tucarë gunë mieti cumplir hashtë gati mieti.

2 Por ejemplë, tubi na'a casadë nali'bi' con tsé'li' por lëy hashtë gati tsé'li' perë iurë gati tse'lë na'a, iurní na na'a librë. Lë'ë lëy shtë galcasadë hia adë rúnëdi'i obligar lë'ëll.

3 En cambi si talë na'a ni guëcá'all stubi nguui mientras lë'ë tsé'li' nabani, iurní quëhúnëll duldë adulteri; perë si talë tse'lë na'a guti, lë'ë lëy nali'bi na'a con tsé'li', hia nápëdi'in pudërë parë lë'ëll nu si talë ca'a na'a ni stubi nguui, hia adë nádi'in duldë.

4 Zni zac na lë'ë të bëchi la sahia, na të ziquë tubi na'a naguti tsé'li'. Antsë gac të unidë con lëy shtë Moisés, perë iurne' por gac unidë të con Cristo lu cruz, iurne' adë rribë'adi'i lëy lë'ë të sino rribë'a Cristo lë'ë të, el quë naguashhtë ladi ra tëgule. Zni gut të parë guëquërdëldë të tubi manërë santu.

5 Antsë iurë guanálda'a tëchi deseo mal naguc shtu'u cuerpë shtë hia'a, cusë nabëdë'na'a purquë lëy bënë'në prohibëhin; cusë mal ni bésini lë'ë hia'a lu duldë, grë partë shtë shcuërpa'a. Bënë'në duldë parë gua'a lë'ë hia'a lu galguti.

6 Perë bënë'në Dios parë adë nápëdi'i lëy pudërë subrë lë'ë hia'a. Gútia'a parë lëy

nanapë lë'ë hia'a ziquë muzë shtëhin të parë guëdë'na'a sirvë Dios con libertá, lëdëdi'i ziquë tubi naná bajo ordë shtë lëy sino tubi manërë cubi según Espíritu Santo.

Duldë nananú la'ni ldua'a

7 ¿Pë guëni'i hia'a de ndë'ë, de quë lë'ë lëy na mal? Aquëdi'i. Adë nádi'i lëy cusë mal purquë por lo quë naná escritë la'ni lëy, runguë bë'ahia faltë nanapa. Por ejemplë, sin lëy nunquë adë guëdë'édia'a cuendë de quë na duldë iurë rzebi ldua'a pë shtë mënë, purquë naescritë: "Adë sébidi'i ldu'ul pë shtë mënë".

8 Por lo quë narni'i mandamientë, lë'ë duldë bënë'në gan; bësëdchinin zihani deseo mal la'ni ldua'a. Pues catë nídi'i lëy adë rac bë'adi'i mieti pë na duldë.

9 Tubi tiempë más antsë, adë bédë'édia'a cuendë pë rni'i lëy; contentë nabanía; perë iurë bënguë bë'ahia pë rni'i lëy, gac bë'ahia de quë napa duldë, de quë runë tucarë gatia parë siembrë.

10 Lëy naná designadë parë guëne'e vidë parë na, bëaquin ziquë tubi sentënci parë gatia.

11 Bësiguë duldë na. Duldë bënë'në provëché të parë guësëdchiní mandamientë galguti parë na con resultatë bëna duldë nu nahia ziquë tubi naguti.

12 Pues grë lëy con mandamientë shtë më na santu; na rahin justë nu za'quë.

13 Rna'bë di'dza ¿tubi cusë za'quë bësëdchiní galguti parë nu? Aquëdi'i, sino duldë bia'a na lu galguti. Bënë'në dchi'ni duldë cusë za'quë parë bësëdchinin galguti. Zni rlua'a lla na duldë, demasiadë mal. Por mandamientë shtë Dios, rac bë'a hia'a blac fier na duldë.

14 Rdë'ë hia'a cuendë de quë lëy na santu perë na, nahia mal; quëhuna cumplir deseo mal nananú la'ni ldua'a por duldë naná ziquë lamë shtëna.

15 Lë'ë duldë naruna, nanéa adë nazá'quëdi'in perë lo quë nadë rac shtú'udia'a, ni quëhuna; lo quë narac shtu'u guna, ni adë rúnédia'a cumplir.

16 Zni si talë quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, nahia de acuerdë de quë tubldí na lëy shtë Dios.

17 Pues adë nádia'a naquëhunë ra cusë mal sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin cusë mal ni.

18 Rdë'ëhia cuendë de quë la'ni ldua'a nídi'i cusë za'quë. Rac shtua'a guna bien perë adë nápédia'a fuersë parë guna cumplir.

19 Adë rúnédia'a cumplir ra cusë za'quë narac shtua'a guna, sino lë'ë duldë nadë rac shtú'udia'a, ni sí, quëhuna cumplirin.

20 Iurne' si quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, lëdë nádia'a naquëhunin sino

duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin ra cusë mal.

²¹ Zni nahin iurë rac shtua'a guna bien, sulë mal runa.

²² Perë por partë shtë espíritu la'ni ldua'a, nalë rquítë ldua'a con lëy shtë Dios

²³ perë la'ni shcuërpa nanú stubi pudërë naná runë cuntrë cusë za'quë. Nahia ziquë prësi shtë pudërë mal ni nananú la'ni shcuërpa.

²⁴ Prubi de na. ¿Chu guëne'e libertá parë guna gan lu duldë nanua'a na lu galguti?

²⁵ Rdë'ëhia graci lu Dios purquë bë'në më librar na lu pudërë shtë duldë nananú la'ni ldua'a. Bë'në mëhin por Jesucristo, Shláma'a. La'ni ldua'a rac shtú'uhia guna cumplir ra mandamientë shtë Dios, perë shcuërpa runë cumplir mal deseo narsëdchini duldë.

8

Bendición narsëdchini Espíritu Santo

¹ Pues iurne' adë gúnëdi'i Dios condenar ni tubi naná unidë con Cristo Jesús

² purquë Espíritu Santo rne'e vidë sin fin por lë'ë më. Bëlá më na de duldë con sentënci naná gatia.

³ Lo quë lëy adë rúnëdi'i gan; nápëdi'in pudërë parë gunë compa'ni lë'ë hía'a të guëdë'na'a cumplir lëy; débil na shcuërpa'a. Perë Dios sí, bëshe'ldë më shini më con cuerpë shtë nguü; bëdchini Jesús parë guëdchisúhi' duldë; bë'në më condenar duldë nananú la'ni ldu'u mieti.

⁴ Zni bë'në më të parë guëdë'na'a cumplir lo quë narnibë'a lëy. Cagnia'a shcuendë ra nardë'ë sí parë guësë Espíritu Santo lë'ë rai' nu adë rúnëdi'i rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rai'.

⁵ Grëtë' el quë narianaldë tëchi cusë mal, conductë shtë rall na mal; perë el quë narianaldë tëchi cusë shtë Espíritu Santo, runë rall cumplir lo quë narac shtu'u Dios.

⁶ El quë narianaldë tëchi cusë mal, gáti' perë el quë narianaldë ra cusë za'quë shtë Espíritu, nápëll vidë verdadërë nu cuedchí ldu'ull.

⁷ Grë ra narianaldë tëchi deseo mal, na rall enemigu shtë Dios purquë adë nëdi'i guëzu'bë diaguë rall shtí'dzë më. Adë ráquëdi'i guëzu'bë diaguë rall shtí'dzi'.

⁸ Por ni ra narunë intriegu mizmë lë'ë rall lu duldë, adë rquítëdi'i ldu'u rall Dios.

⁹ Perë lë'ë të adë rianáldëdi'i të tëchi deseo mal la'ni ldu'u të sino rnibë'a Espíritu Santo lë'ë të si talë verdá quëbezë Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Grë ra nanápëdi'i Espíritu shtë Cristo, nádi'i rall shmenë Cristo.

¹⁰ Perë si talë Cristo cuezënúhi' la'ni ldu'u të aunquë shcuerpë të gati por causë duldë, espíritu shtë të napë vidë eternë purquë tubldí na shcuendë të lu Dios.

¹¹ Si talë lë'ë Espíritu nabëcua'rii Jesús ladi ra tégulë, cuezënúhi' lë'ë të, mizmë më ni guëne'e vidë parë cuerpë shtë të, cuerpë naná destinadë parë gati. Gunë Dios ni por Espíritu shtë më naquëbezënú të.

¹² Por ni bëchi, lë'ë deseo mal nananú la'ni ldu'u hía'a, adë nápëdi'in ni tubi pudërë ni derechë parë guëdë'na'a cumplir ra cusë ni

¹³ perë si talë tsagla'guë gunë të ra cusë mal, gati të. En cambi si talë por pudërë shtë Espíritu Santo guëdë'el fin con ra cusë mal narúnë, iurní guëbánil parë siemprë.

¹⁴ Si talë quëgsë Espíritu Santo lë'ël, nal shini Dios. Sulë mënë ni na legítimë shini më.

¹⁵ Lë'ë Espíritu nabë'në të recibir, nádi'i' Espíritu shtë galëzrac zi parë rdzëbë të lúhi' stubi, sino bë'në të recibir Espíritu narunë parë gac të shini Dios nu por Espíritu ni rná'ba'a lúhi': "Nal Dios, Shtadë na'a".

¹⁶ Mizmë Espíritu ni na testigu juntë lo quë narni'ldu'u hía'a de quë na hía'a shini Dios.

¹⁷ Na hía'a shini Dios nu quëhunë më tratë lë'ë hía'a ziquë shini më; juntë con Cristo nadápa'a derechë guëca'a hía'a lo quë nanapë më. Si talë rzac zi hía'a juntë con Cristo, también guëdápa'a partë con lë'ë më iurë gunë Dios honrar shíni'.

¹⁸ Parë na grëtë' galëzrac zi shtë tiempë ne', adë rúnëdi'in comparat con cusë za'quë nu hunurë naguëdápa'a despuësë,

¹⁹ purquë grë lo quë nabëntsa'u Dios, quëbezin con llëru'bë deseo parë iurë gunë Dios honrar grë ra shini më.

²⁰ Grë cusë napë quë tsalú, lëdëdi'i por prupi voluntá shtënin sino por voluntá shtë Dios naná bëntsa'u grëtë' cusë. Perë bëntsa'u më ra cusë ni con segurë de quë gac cambin

²¹ purquë lo quë nabëntsa'u më, gunë më librar të parë adë tsalúdi'in; adë rú'dzëdi'in, sino gapin partë juntë con ra shini më iurë gunë më librar lë'ë rai'.

²² Rdë'ë hía'a cuendë guëdubi cusë nabëntsa'u më riá ldu'in nu ru'nin ziquë tubi na'a nanapë dulurë shtë nagalë shíni'. Zni na guë'dchiliu hashtë nedzë.

²³ Lëdë niá'asëdi'i ra cusë nabëntsa'u Dios riá ldu'u hashtë gac cumplir tiempë, sino nu lë'ë hía'a, aunquë nadápa'a Espíritu cumë sëñi de lo quë guëdë'na'a recibir despuësë, riá ldu'u hía'a demasiadë; dzuléza'a nia'a ca iurë guëca'a më lë'ë hía'a nu gac cambi shcuërpa'a parë adë gátidi'ia'a stubi jamás.

²⁴ Gúca'a salvar con esperansë tubi dzë gunë më cambi shcuërpa'a, perë todavía rnádi'i hía'a lo quë narbéza'a. Lo quë rna hía'a rqu'i'ndi'i dzuléza'ahin

²⁵ perë si talë dzuléza'a lo quë nadë chu rnádi'i, iurní con pacënci dzuléza'a.

²⁶ Nadápa'a esperansë; nu Espíritu Santo quëhúni' compa'ni lë'ë hía'a catë adë ráquëdi'i hía'a. Pues adë rac bë'adi'i hía'a

lla guená'ba'a lu Dios, parë lë'ë Espiritu Santo quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a. Quëhúni' ruëguë lu më con bë nadë gúnëdi'i gan shtí'dza'a guëni'i pë runë cuntienë.

²⁷ Nu Dios el quë nanë grë shgába'a, riasë më grë di'dzë shtë Espiritu Santo purquë lë'ë Espiritu canihúni' ruëguë de acuerdë con voluntá shtë Dios. Quëhunë më ruëguë lu Dios por grë ra narialdí ldu'u shti'dzë më.

Na hia'a más quë narunë gan

²⁸ Nanë hia'a grë cusë quëac parë bien shtë ra menë narac shtu'u më de verdá, ra nagulë Dios según voluntá shtë më,

²⁹ purquë grëtë' nabënguë bë'a Dios dizdë antsë, bë'në më destinar lë'ë rai' të parë gac rai' ziquë shini më nabërulë Jesús parë gac Jesús el quë nagunë recibir más hunurë entre grë ra sáhi'.

³⁰ Grë ra nagulë Dios, guc destinar rai'; ni guna'bë më lë'ë rai'. Ra menë naná guna'bë më, bë'në më të gac tubldí shcuendë rai' lu më. Na rai' justë; bë'në më parë guëquërdënú menë ni Jesucristo lu gube'e.

³¹ ¿Pë más guëni'i hia'a quë? ¿Si Dios nanú favurë de lë'ë hia'a, chull gunë gan lu hia'a?

³² Dios voluntariamente bë'ni' intriegu prupi shini më parë gáti' shlugára'a. Bë'në më intriegu shini më lu galguti të gac salvára'a. ¿Llallë gunë më negar guëdë'ë më los de más cusë za'quë? hia quë cuezënú shini më lë'ë hia'a.

³³ ¿Chull guëdchi'bë demandë lu Dios cuntrë ra nagulë më? Ni túbidi'i; Dios quëhunë tubldí shcuenda'a lu më.

³⁴ ¿Chull gunë condenar lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Cristo gúti' nu zac guashtë më ladi ra tégulë nu quëbezë më lugar shtë pudërë juntë con Dios nu quëhunë më ruëguë por lë'ë hia'a.

³⁵ ¿Chull gunë gan parë guëdchisú amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Masiá rzunalde menë lë'ë hia'a; si talë rguini menë lë'ë hia'a, u si nanú problemë u galërzac zi; masiá runë faltë nagüëdáhu'a u runë faltë shába'a; si talë zuga'a hia'a lu peligrë, ni tubi cusë gúnëdi'i gan guëdchisú amor shtë Cristo de lë'ë hia'a.

³⁶ Sagradas Escrituras rni'i:

Nadzú hia'a nu na hia'a dispuestë gátia'a grë ra dzë purquë na hia'a shmënë më. Quëhunë menë tratë lë'ë hia'a cumë tubi lli'li lu ra narguini lë'ë ma.

³⁷ Perë entrë grë cusë rë', na hia'a menë narunë gan lu grë cusë mal por Jesucristo el quë narac shtu'u lë'ë hia'a.

³⁸ Zníti'i, napa segurë de quë ni tubi cusë guëguquë lë'ë hia'a de Dios, el quë narac shtu'u lë'ë hia'a; ni por galguti, ni por tubi nanabani iurne', nilë por ra ianglë, nilë por grë ra narnibë'a lu gube'e, ni por lo quë naguër guëdchini nu nilë por nananú iurne'

³⁹ nilë lo quë naná guia'a, ni por lo quë nananú guetë, ni por stubi clasë pudërë nananú la'ni guë'dchiliu, gáquëdi'i guëguquë lë'ë hia'a lu amor shtë Dios, amor nabëlua'a më lu hia'a por Cristo Jesús Shláma'a.

9

Gulë Dios ra menë israelitë

¹ Cagnia'a verdá cumë shmënë Cristo nanahia; quëbezënú Espiritu Santo na, nu mizme shgaba quëhunë testificar ruadi'dza verdá.

² Nalë nahia tristë nu riá ldua'a; se intiende quëhuna sufrir la'ni ldua'a por sahia, ra më israelitë.

³ Nahia dispuestë gunë më condenar na si talë por ni gac salvar ra sahia, ra menë naná më ladza.

⁴ Lë'ë rai' na rai' më israelitë; gudili Dios lë'ë rai' të gac rai' shini më. Bëlua'alú llni lu rai', llni naze'dë de Dios. Ra conveñi nu promesë nu lëy shtë Dios, bë'në rai' recibir. Bë'në rai' recibir ordë lla rac shtu'u Dios gunë rai' adorar Dios la'ni iádu'u.

⁵ Lë'ë rai' na llëbni shtadë guëlú hia'a nu de lë'ë rai', según nardchini menë lu guë'dchiliu, gulë Cristo el quë nagulë Dios parë guëribé'ai'. Jesucristo na Dios nu runë tucaré grë mieti gunë rall alabar lë'i'. Benditë na më parë siempër. Amén.

⁶ Quëgní'dia'a de quë adë bë'nëdi'i Dios cumprir shtí'dzi', sino todavía napë shti'dzë më valurë parë ra menë purquë nanú menë nanádi'i llëbni Israel, parë gudili Dios lë'ë rai'; na rai' shmënë më.

⁷ Gudilidi'i Dios grë ra llëbni Abraham parë gac rai' legitímë shini Abraham sino rni'i më lu Abraham: "Por shínil Isaac, gápël llëbni naná ra nagudilia".

⁸ Grë ndë'ë runë cuntienë ni tubi na shini Dios sulë purquë gúlëll më israelitë, sino ra shini Dios na el quë narialdí ldu'u promesë shtë Dios. Menë ni na de verdá llëbni Abraham.

⁹ Pues lë'ë promesë naguni'i Dios lu Abraham rni'i: "Stubi izë ziquë tiempë ne' guëabria nu Sara gápi' tubi shíni".

¹⁰ Más de ni nanú ejemplë shtë Isaac, shtadë guëlú hia'a. Guërupë shini Rebeca na rai' shini tubsë nguui, Isaac.

¹¹⁻¹³ Ra shini Isaac nu Rebeca todavía lá'adi'i gálëdi'i rai', ni tubi mal bë'nëdi'i rai', perë guni'i Dios lu Rebeca: "Shínil naguëlú galë, gáquëll muzë parë shínil naguëdchini despuësë". Ni na de acuerdë lo quë Sagradas Escrituras rni'i: "Guc shtua'a Jacob perë guná zá'quëdia'a lu Esaú". Zni bëlua'a clarë Dios napë më dereché gulë më lo quë narni'i ldu'u më. El quë narac shtu'u më, rna'bë më; nídi'i importë pë cusë quëhunë rall.

¹⁴ ¿Gu runë cuntienë di'dzë rë' de quë adë nazá'quëdi'i Dios? Aquëdi'i.

¹⁵ Mizmë Dios guni'i lu Moisés: "Guna favurë parë el quë narac shtua'a; guëga'a ldua'a el quë narac shtua'a".

¹⁶ Zni nahin, lë'ë favurë shtë Dios, zé'dëdi'in lu mënë purquë rac shtu'u mënë, nilë por lo quë naquëhunë rall sino por voluntá shtë më, el quë narga'a ldu'i mënë.

¹⁷ Nanú stubi ejemplë; la'ni Sagradas Escrituras rni'i shcuendë rëy shtë Egipto. Rni'in: "Bëzúa lë'ël ziquë rëy shtë Egipto parë guená mënë pudërë shtëna por mudë naruna tratë lë'ël të guini mënë narëta' lu guë'dchiliu, blac llëru'bë na pudërë shtëna".

¹⁸ Zni zac guëni'i hia'a napë më pacënci parë el quë narac shtu'u më, nu zac runë më të gac naguëdchi ldu'u mënë según voluntá shtë më.

¹⁹ Perë guëni'il lua: "Si talë zni nahin ¿pëzielú rdchi'bë Dios demandë cuntrë nguui? ¿Chull rzutipë lu voluntá shtë Dios?"

²⁰ Perë rnia'a lul, ¿chu na talë parë rchupë dí'dzël con Dios? Nídi'i mudë guni'i lu mënë naruntsa'u gue'su: "¿Pëzielú bëntsá'ul na znd'ë?"

²¹ Na Pablo rnia'a lu të, el quë naruntsa'u gue'su, nápëll derechë guntás'ull cualquier cusë narni'i ldú'ull. Con mizmë benë shtë gue'su guntás'ull tubi gue'su chulë nu especial, nu con mismë benë gactsa'u tubi cusë nadë rluá'adi'i chulë.

²² ¿Pë rni'i ldú'ul? Aunquë más antsë guc shtu'u guëlua'a Dios pudërë shtë më cuntrë ra mënë nabë'në mal, bia'a ldu'u më mal mudë shtë nguui ni; pacënci guc më con ra narunë tucarë cashtigu eternë.

²³ Nu guc shtu'u guëlua'a më ra favurë ru'bë nu bendición parë lë'ë hia'a. Bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a; bé'ni' preparar lë'ë hia'a dizdë más antsë parë guëquërelidën hia'a lë'ë më.

²⁴ Parë ni gulë më lë'ë hia'a, mënë israelitë nu ra nanádi'i më israelitë.

²⁵ Ziquë rni'i la'ni librë nabëquë'ë Oseas: Ra nanádi'i shmëna, gululëhia lë'ë rai' shmëna.

Lë'ë ra nadë rac shtú'udia'a antsë, ni gululëhia mënë narac shtua'a.

²⁶ Mizmë lugar catë antsë guni'i Dios: "Nádi'i të shmëna", ndë guëni'i mënë: "Na të shini Dios nanabani".

²⁷ Nu Isaías guni'i shcuendë naciuni Israel: "Aunquë nilë llëbni shtë tégulë Israel na cantidá mënë ziquë iu'lli shtë nisëdu'u, nadë más bëldasë rall gac salvar

²⁸ purquë gunë më cumplir shti'dzi' hashtë tsalú sentënci cuntrë ra narëta' lu guë'dchiliu".

²⁹ Gaquin ziquë mizmë Isaías guni'i antsë:

Dadë shtë ra ianglë, si talë adë bé'nëdi'i më perdonë bëldá shtadë guëlu hia'a të gátidi'i rai',

pues iurnë' na hia'a ziquë ra mënë naguquërelidë guë'dchi Sodoma nu Gomorra.

Ra mënë israelitë nu diza'quë shtë më

³⁰ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'ë? ¿Pëllë guëni'i hia'a de quë ra nanádi'i më israelitë, ra nadë rac shtú'udi'i gunë rall cumplir lëy shtë Dios, hia nasalvar rall; tubldí na shcuendë rall lu Dios purquë gualdí ldu'u rall shti'dzë më

³¹ perë ra mënë israelitë narianaldë tëchi lëy shtë më, bé'nëdi'i rall gan gac rall më za'quë lu Dios?

³² ¿Pëzielú? purquë ra më israelitë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Dios parë gac salvar rall sino gualdí ldu'u rall mizmë lë'ë rall, u sea ra obrë za'quë nabë'në rall gualdí ldu'u rall. Zni gulaguë rall ziquë tubi narrelidë guëc guë'ë.

³³ Ziquë naescritë la'ni shti'dzë Dios: Guná, na rdchi'ba tubi nguui naná ziquë tubi guë'ë catë rrelidë mënë guëquin.

Na më ziquë guë'ë narunë storbë.

El quë narialdi ldu'i shti'dzë më, ni nunquë guëntill shnézi'.

10

¹ Bëchi, lo quë narac shtua'a con guëdubinú ldua'a, lo quë narna'ba lu Dios, gac salvar na mënë israelitë.

² Nahia testigu de quë zianaldë rai' lëy shtë Dios con llëru'bë devociuni perë adë riasëdi'i rall; nápëdi'i rall llni shtë Dios.

³ Adë guënédi'i rall manërë runë Dios parë gac tubldí shcuendë nguui lu më; más bien guc shtu'u rall por gunë cumplir lëy, gac rall më za'quë lu Dios. Adë nëdi'i rall gunë rall recibir salvaciuni cumë favurë nabë'në më por grë mieti.

⁴ Pues parë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë rianaldëdi'i rall tëchi lëy parë gac tubldí shcuendë rall lu më. Rac bé'a rall sulamëntë por Cristo napë nguui tratë con Dios.

⁵ Nu Moisés bëquë'ëi' gac tubldí shcuendë nguui lu Dios si talë gunë nguui cumplir lëy; guni'i Moisés: "El quë nagunë cumplir grë puntë shtë lëy, guëquitë ldu'i parë siemprë".

⁶ Perë manërë parë gac tubldí shcuendë nguui lu Dios por fe na znd'ë; lëdë nagánëdi'in. Adë rúnëdi'il llgabë napë quë tsépil lu gubë'e parë tsaglíl'l Cristo parë gac salvárel

⁷ nu adë rúnëdi'il llgabë napë quë guiëtél catë nanú ra tégulë parë tsaglíl'l Cristo de ndë. Aquëdi'i.

⁸ ¿Pëllë rni'i lëy? Rni'in: "Bëdchini di'dzë parë lë'ël; hia ruadi'dzël di'dzë ni lu mënë;

cabezin la'ni ldu'ul". PUES mizmë diza'quë rë'ë naquëd'ë'në na'a predicar, rni'i de quë napë quë tsaldí ldu'u mënë shti'dzë Jesús.

⁹ Ruadi'dzë na'a de quë si talë rni'il Jesús na Dadë nanapë derechë parë guëmbë'ai' lë'ël nu si talë rialdí ldu'ul de verdá de quë bêldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë, zac salvárël.

¹⁰ Napë quë tsaldí ldu'ul shti'dzë më parë gac tublí shcuëndël lu Dios; con rua'l quëhúnël testificar rialdí ldu'ul Dios; por ni nasalvárël.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i: "Ni tubi chu narialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë guëtúdi'i lull".

¹² Nídi'i diferenci entrë ra më israelitë nu con ra nanádi'i më israelitë, pues mizmë Dadë Jesús na Dadë shtë grë mënë nu rne'e më sin medidë ca'a grë ra narialdí ldu'i lë'ë më.

¹³ Zni na, grë ra narna'bë Dadë Jesús parë gúni' perdunë lë'ëll, gac salvárëll.

¹⁴ Perë çlallë guëna'bë rall lë'ë më si talë adë rialdídi'i ldu'u rall lë'ë më? Çlallë tsaldí ldu'u rall lë'ë më si talë chu nádi'i naruadi'dzë lu rall diza'quë shtë më? Çlallë guini rall? nu adë chu nádi'i nanua'a shti'dzë më parë lë'ë rall.

¹⁵ Çlallë tsagni'i mënë diza'quë si talë adë chu nádi'i el quë nabëshe'ldë lë'ë nguui ni? Ziquë rni'i Sagradas Escrituras: "Blac nasa'a iurë guëdchini ra naruadi'dzë diza'quë nu notici narsëquitë ldu'u mënë".

¹⁶ Perë lëdë grëdi'i mënë runë rall cuëndë diza'quë, ziquë bëquë'ë Isaías: "Dadë çhull gualdí ldu'u di'dzë nabíadi'dzë na'a lu rall?"

¹⁷ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rialdí ldu'u mënë iurë ruadi'dzë tubi më diza'quë lu rall. Diza'quë ni na mizmë shti'dzë Jesucristo.

¹⁸ Perë rna'bë di'dza lu të çpë adë bínidi'i rall lo quë nacagni'i Dios lu mënë? Clarë quë sí; bini rall grëtë' di'dzë ni. Sagradas Escrituras rni'i:

Biadi'dzë Dios shti'dzi' guëdubi nezë shtë guë'dchiliu.

Shti'dzë më bërë'tsë hashtë catë rialú guë'dchiliu.

¹⁹ Guëabrí guëna'bë di'dza: çpë na posiblë adë gac bé'adi'i mënë israelitë shti'dzë më? PUES primëre puntë, Moisés bëquë'ëi' shti'dzë Dios narni'i:

Guna parë guëzebi ldu'u tu tubi naciuni nanadë runguë bé'adi'i na.

Guna tratë lë'ë rall të guëldënu' të lë'ë rall, mënë nanëdi'i tsasë rall shti'dza.

²⁰ Segundë puntë, Isaías gupë valurë nu bëquë'ëi':

Ra nagudíli'di'i na, bêdia'guë'lú rall na.

Guëlua'aluhia lu ra nadë guná'bëdi'i por na.

²¹ Perë en cuantë shcuëndë mënë israelitë rni'i Isaías: "Guëdubi tiempë bêldí guiahia

parë guna recibir mënë nanëdi'i guëquë di-aguë shti'dza, mënë narni'i cuntrë voluntá shtëna".

11

Mënë israelitë naná salvar

¹ Iurne' quëgna'bë di'dza: çpë na posiblë bëquë guia'a më parë siempër ra mënë israelitë? Aquëdi'i; pues mizmë na nahia më israelitë; nahia llëbni Abraham; Benjamín na shtadë guëluhia.

² Dizdë más antsë Dios gulë më ra mënë israelitë; adë bëquë guia'a Dios lë'ë rall. çpë riasëdi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras la'ni histuri nabë'në Elías? Bëdchi'bë Elías galquiá cuntrë mënë israelitë; guní'i lu Dios:

³ "Dadë, ra mënë gudini rall ra nabíadi'dzë shti'dzël nu bëzalú rall bëcu'guë shtë'nël. Sulë na nahia muzë shtë'nël nanabani. Nu rac shtu'u rall quini rall na."

⁴ Perë Dios bëquëbi lu Elías: "Na gulëhia mënë; napa gadchi mili nguui nadë bëzullbídi'i delantë lu dzanë Baal".

⁵ Rnia'a lu të, mizmë iurne' ziquë tiempë dzë ni, Dios napë tubi tantë mënë israelitë nagulë më ziquë favurë shtë më të gac rai' shini më.

⁶ Si talë na rai' shini më por tubi favurë, iurní nádi'in por lo quë naquëhunë rai' purquë iurní favurë nídi'i favurë sino salvaciuni na ziquë rallë narunë tuçarë por lo quë nabë'në rall. Bë'në më favurë ni sulë por galër'ga'a ldu'í'.

⁷ çpë guën'ia'a? Casi grë mënë israelitë adë bêdzëlëdi'i rall manërë parë gac salvar rall, perë bêldá rall nagulë Dios, bë'në rai' recibir favurë shtë më. Los de más më israelitë gac naguëdchi ldu'u rall, bë'në Dios.

⁸ Zni rni'i Sagradas Escrituras: "Bësa'në Dios lë'ë rall lu nacahi të adë tsasëdi'i rall; adë rnádi'i rall con slu rall; adë rínidi'i rall con diaguë rall, bë'në Dios. Zni na rall hashtë iurne'."

⁹ Nu zac rni'i David:

Grë cusë za'quë nanapë mënë ni, guëabrí ziquë trampë catë ldaguë rall.

Vidë chulë shtë rall guëabrí guëc rall cumë cashtigu.

¹⁰ Nu slu rall guëcachi të parë guënádi'i rall verdá.

Nu galríá ldu'u shtë rall gac ziquë tubi bultë në'ë.

Salvaciuni shtë ra nanádi'i më israelitë

¹¹ Iurne' rna'bë di'dza: çpë na ra mënë israelitë ziquë tubi mënë narredlë lu guë'ë nu gúnëdi'll gan jamás tsashtëll stubi? Aquëdi'i, sino iurë bëquë guia'a më israelitë salvaciuni, ra mënë nanádi'i më israelitë guatë rall shnezë Dios parë gac salvar rall të parë guëná mënë israelitë nu guëzebi

ldu'u rall lu mënë ni; iurní tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

¹² Guënia'a lu të stubi cusë, si talë iurë bëquë guia'a mënë israelitë salvaciuni shtë Dios, iurní bëdchini bendición parë los de más mënë, blac llëru'bë bendición guëdchini iurë guëabrí ldu'u rall lu Dios. Si talë ra më nanádi'i më israelitë, napë rall favurë shtë Dios purquë ra mënë israelitë bënëti rall shnezë Dios, blac cusë za'quë guëdchini lu guë'dchiliu iurë tsaldí ldu'u mënë israelitë shti'dzë Dios.

¹³ Perë napa tubi di'dzë parë lë'ë të nanádi'i më israelitë. Bëshe'ldë Dios na; nahia poshtë shtë më. Nahin tubi hunurë parë na.

¹⁴ Quëhuna shchi'ni më con guëdubinú ldua'a të ra sahia mënë israelitë, iurë guëná rall lë'ë të, gac shtu'u rall gac salvar rall.

¹⁵ Pues si talë iurë bëquë guia'a Dios lë'ë rall, ra mënë nanádi'i më israelitë guaté rall shnezë Dios, ç'llallë gac iurë ra mënë israelitë guëabrí ldu'u rall shnezë Dios stubi? Gaquin ziquë iurë tsashtë tëgulë ladi ra tëgulë.

¹⁶ Iurnë' guënia'a shcuendë Abraham nu naciuni Israel. Si talë tubi mustrë shtë nacubë na santu, grë nacubë na santu. Si slu'chi hiaguë na santu, también ra llicu hiaguë na santu.

¹⁷ Bëldá ra mënë israelitë na rall ziquë llicu hiaguë olivo guishi; bëriuguë rahin perë lë'ë të gac injertar lu tronquë shlugar ra mënë ni, nu napë të partë con vidë shtë hiaguë verdaderë con ra naná shmënë Dios.

¹⁸ Adë runë nadchínidi'i të; adë chu guëni'idi'i na të mejurë quë los de más llicu hiaguë. Si talë runë nadchini të, gulë bësëagná ldu'u të de quë napë të vidë sin fin sulë purquë unidë na të con tronquë shtë hiaguë. Lë'ë tronquë rne'le vidë parë lë'ë të; lëdë lë'ëdi'i të rdë'ë të vidë parë hiaguë ni.

¹⁹ Perë tal vez guëni'il lua: "Perë llicu hiaguë riuguin të parë gac injertara; guca injertë lu tronquë shtë hiaguë".

²⁰ Rnia'a lu të; bëdchisú Dios ra mënë israelitë purquë adë gualdíd'i ldu'u rall shti'dzë Dios, perë lë'ël nápël vidë sin fin sulë purquë rialdí ldu'ul shti'dzë më. Zni nahin; adë runë nadchínidi'il sino gupë cuidadë

²¹ purquë si talë adë bënëdi'i Dios per-dunë ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë legítimë, tampusquë gúnëdi'i më per-dunë lë'ël si adë rialdídi'i ldu'ul de verdá.

²² Gulë guná, blac llëru'bë na amor shtë Dios, perë runë më cashtigu. Ra naná ziquë llicu hiaguë nabëriuguë bënë më cashtigu demasiadë, perë parë lë'ël gunë më bien si talë tsagla'guë gáquël unidë con lë'ë më; no sea quë zac lë'ël gáquël ziquë llicu hiaguë nabëriuguë.

²³ Más de ni, si talë ra mënë israelitë nanádi'i unidë con Cristo iurne', si talë guëabrí ldu'u rall lu shnezë Dios, gapë rall vidë sin fin; gac rall ziquë llicu hiaguë naguc injertë lu tronquë stubi. Napë më pudërë parë gunë mëhin.

²⁴ Perë lë'ël nal ziquë llicu hiaguë olivo guishi; nádi'il më israelitë perë bëriuguë parë gáquël injertadë con verdaderë hiaguë olivo. Ni na contrari lo quë narunë mieti; adë gáquëdi'i unír tubi llicu hiaguë guishi lu tubi tronquë za'quë. Zni nahin con ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë verdaderë. Blac sencigi nahin gunë më injertë ra mënë ni lu tronquë shtë hiaguë stubi vësë.

Ra mënë israelitë gac salvar rall

²⁵ Bëchi, quëgnia'a comparaciuni purquë rac shtua'a gac bè'a të tubi secretë nabëlua'a Dios ne'. Antsë guasëdi'i hiá'ahin. Perë adë rúnëdi'i të llgabë na të mejurë quë los de más sa' të. Bëldá ra më israelitë na rai' ziquë ciegu; naguëdchi ldu'u rai' hashtë gac cumplir zihani mënë nanádi'i më israelitë gac salvar.

²⁶ Iurë nasalvar ra mënë ni, iurní grë mënë israelitë gac salvar rall; Sagradas Escrituras rni'i:

El quë nagunë librar, zé'di' de Sión.

Guëdchisúhi' duldë shtë llëbni Jacob.

²⁷ Ndë'ë na tubi promësë nardë'a con lë'ë rai' iurë guëdchisúa duldë shtë rall.

²⁸ Çpë runë cuntienë grë ndë'ë parë ra nabë'në recibir diza'quë? Pues ra më israelitë na rall enemigu shtë Dios iurne' parë gunë të recibir bendición shtë më. Perë gulë më lë'ë rall; bè'në ldai' më lë'ë rall purquë na rall shini shmënë Dios naguquërelde guahietë.

²⁹ Rna'bë më mënë; rzëlaa'dchi më bendición cua'a mënë; nunquë gunë më cambi galërni'i ldu'u më.

³⁰ Más antsë adë gualdíd'i ldu'u të shti'dzë më perë iurne' sí, bënë të recibir galërga'a ldu'u më. Guquin purquë ra mënë israelitë nēdi'i tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

³¹ Aunquë iurne' lë'ë rall adë rzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë më, guëdchini tubi dzë guëga'a ldu'u Dios lë'ë rall stubi nu gac salvar rall. Gunë rall recibir galërga'a ldu'u më stubi juntë con lë'ë të.

³² Pues parë Dios grëtë' mënë na rall ziquë ra prësi la'ni lachigui'bë. Grëtë' mënë adë bënëdi'i cumplir mandadë shtë më të parë guëga'a ldu'u më grë mieti.

³³ Blac llëru'bë na shgabë më. Riasé më grëtë' ra cusë. Adë chu gúnëdi'i gan gac bè'all por completë shgabë më. Adë chu ráquëdi'i gac bè'all manërë naquëhunënu më con lë'ë hia'a.

³⁴ "Çhull tsasë llgabë nanapë Dadë Dios? u çhull bédë'ë conseju parë lë'ë më?

³⁵ ¿Chu béd'è nacua'a mè tè parè guëabrí quilli mè lè'èll ziquè pagu?"

³⁶ Purquè por lè'è mè rni'bi grètè' cusè. Bècua'shtë mè grètè' cusè; bèntsa'u mè grètè' cusè parè gunè mè recibir hunurè nu graci shtë mènè. Runè tucarè grètè' mènè guèdè'è rall labansè parè lè'è mè hashtë nidi'i fin. Amén.

12

Rac shtu'u Dios guëquèrèlda'a sulè parè lè'è mè

¹ Zniti'i bëcha, quèhuna ruèguè lu tè gunè tè intriegu mizmè lè'è tè parè Dios purquè bèga'a ldu'u mè lè'è tè. Gulè bè'nè presen-tar mizmè lè'èll ziquè ofrendè parè lè'è mè. Gulè gac tè mènè santu, mènè narèuu' ldu'u Dios. Ni runè tucarè gunè tè purquè riasè tè, nu znì gunè tè alabar lè'è mè.

² Adè chu guëquèrèldèdi'i ziquè los de más mènè shtë guè'dchiliu, sino gulè gac mènè nacubi por cambi nananú la'ni ldu'u tè. Zni másru'u gac bè'a tè naná voluntá shtë Dios; quiere decir, guadè naná cusè za'què nu guadè narquité ldu'u mè nu lo què naná tubldí delantè lu mè.

³ De acuerdè con favurè nabè'nè mè, gulè mè na ziquè poshtë shtëhi', rnia'a lu tè adè chu gunèdi'i llgabè nall mè ru'bè lu sa'll. Mejurè gulè bè'nè llgabè lo què naná verdá nu tubldí de acuerdè con fe nabèzèlaa'chi Dios parè lè'èll.

⁴ Ziquè cuerpè shtë nguii naná zihani partè perè tubsè cuerpè,

⁵ znì zac lè'è hia'a, cantidá na hia'a perè na hia'a tubsè cuerpè naná unidè con Jesucristo, nu lè'è hia'a unidè na hia'a, cadè nguii con grè sa' nguii.

⁶ Cadè túbia'a nadápa'a don nabèzèlaa'dchi Espiritu Santo segùn favurè nabè'nè Dios. Llni nu fuersè narne'e Dios adè nádi'in igual parè cadè túbia'a, perè runè tucarè guèdè'nè dchi'nia'a llni nadápa'a. Si talè por pudèrè shtë Dios ráquèl guèni'il shti'dzè mè, guni'i shti'dzè mè de acuerdè con lldai' shtë mè nabèdè'na'a recibir de lè'è mè.

⁷ Si talè ráquèl rúnèl sirvè lu sa'l, pues bè'nè sirvè lu rai' con guèdubinú ldu'ul. Si talè ráquèl guèluá'al shti'dzè mè con pudèrè shtë mè, pues runè tucarè guèluá'al con guèdubinú ldu'ul.

⁸ Si talè ráquèl guèdè'èl cunseju sa'l, bè'nin con guèdubinú ldu'ul. El què nardè'è parè schi'ni Dios, pues guèdè'èll sin què cuèzi' gúnèll recibir premi. El què narac guè'nibè'a, pues tsagla'guè guè'nibè'all con cuidadè. El què narga'a ldu'u sa'll, guèga'a ldu'ull con lègrè.

Lo què narunè tucarè gunè ra narialdí ldu'i diza'què

⁹ Gulè gac shtu'u de verdá grè mènè. Gulè guná tushè ra cusè mal perè gulè tsagla'guè ra cusè za'què.

¹⁰ Gulè gac shtu'u con llèru'bè cariñi grè sa' tè. Gulè bè'nè honrar sa'l; gulè bè'nè rèspesti lu sa'l.

¹¹ Adè gac nabèchidi'il; gulè bè'nè sirvè Dadè Jesús guèdubi tiempè.

¹² Gulè bèquitè ldu'u tè con esperansè nanápèl; gulè gac mènè pacènci iurè rzu-naldè mènè lè'èll; adè cuèzèdi'i tè sino gulè guna'bè lu Dios guèdubi tiempè.

¹³ Gulè bè'nè compa'ni ra narialdí ldu'i shti'dzè Jesús con nicidá shtë rai'. Gulè bè'nè recibir bien grè naze'dè visitè lídchil.

¹⁴ Si talè tubi mènè rguell guèquèl, guna'bè lu Dios parè guèdè'è mè bendición parè nguii ni. Adè rúnèdi'il igualadè con lè'èll.

¹⁵ Gulè cue nalègrè con ra naquèrèldè nalègrè nu gulè bèga'a ldu'u tè con ra naru'nè lu galèria ldu'u.

¹⁶ Súdi'i ni tubi dishi'bi entrè lè'è tè. Adè runè narú'bèdi'il lu sa'l, sino gulè gac amigu shtë ra mènè nanádi'i mè ru'bè lu guè'dchiliu.

¹⁷ Adè riabridi'i gúnèl cusè mal parè el què narunè cuntrè lè'èll. Gulè guni'i ldu'u gunè tè bien delantè lu grè sa' tè.

¹⁸ Gulè guëquèrèldè sin dishi'bi con grè mieti.

¹⁹ Adè rúnèdi'il vengar sino béd'è si gunè Dios cashtigu purquè Sagradas Escrituras rni'i: "Runè tucarè guna vengar; na guèguillahin, rni'i Dadè".

²⁰ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Si talè enemigu shtë'nèl rldia'nè, béd'è nagáuhi'. Si talè rbídchi', béd'è nagáuhi' purquè si talè gúnèl znì, iurní guèá shnill por galèsthtú."

²¹ Adè rdè'èdi'il sí gunè duldè gan lul, sino lè'èll bè'nè gan lu mal con lo què naná za'què.

13

¹ Runè tucarè grètè' mènè gunè rall rèspesti ra gubernè nu autoridá purquè grè ra autoridá na por voluntá shtë Dios. Ra autoridá zúbèga'a rai' por permisi shtë Dios.

² Grè ra narzutipè lu shti'dzè gubernè rúnèll cuntrè lo què nabè'nè Dios punèrè. El què narzutipè lu shti'dzè gubernè rsèdchinnill cashtigu parè mizmè lè'èll.

³ Grè ra narnibè'a nananú guè'dchiliu, adè rtsèbèdi'i rall ra mènè naquèhunè cusè za'què sino què rtsèbè rall ra naquèhunè mal. ¿Gu rac shtú'ul guèbánil sin què rdzèbèdi'il lu autoridá? pues gulè cue cusè za'què; hia iurní guèá'nèl ziquè ra mè za'què lu ra gubernè.

⁴ Pues lè'è ra autoridá na rall el què nabè'nè Dios punèrè parè bien shtë tè, perè

si talë lë'ël quëhúnël mal, iurní sí, guëdzëbël lu autoridä purquë bë'në më punërë lë'ë rall parë gunë rall cashtigu tubldí grëtë' el quë naquëhunë mal.

⁵ Por ni rqui'ni gunë të rëspëti ra autoridä, lëdë niá'asëdi'i parë zë'dëdi'i cash-tigu guëquël sino también purquë la'ni ldú'ul nanël zni naza'quin.

⁶ Por rsunë rë', gulë quilli ra impuestë nacagna'bë gobiernë purquë na rall por voluntá shtë Dios. Bë'në më punërë lë'ë rall parë dchi'ni ni.

⁷ Gulë bëdë'ë lo quë narunë tucarë parë cadë tubi sa'l. El quë naze'bi contribución, gulë quilli contribución. Grë ra naze'bi impuestë, gulë quilli impuestë. El quë narunë tucarë rëspëti, gulë bë'në rëspëti lë'i' nu el quë narunë tucarë hunurë, gulë bë'në honrar lë'i'.

⁸ Adë rzë'bidí'i të ni tubi lu sa' të sino gulë quilli lo quë narzë'bil lu sa'l. Gulë guc shtu'u sa'l purquë el quë narac shtu'u sa'll de verdá, bë'nëll cumplir lo quë nacagnibë'a lëy shtë Dios.

⁹ Ra mandamientë rni'i: "Adë rúnëdi'il duldë adulteri. Adë rguínidi'il sa'l. Adë rbaa'nëdi'i të. Adë ruadi'dzë bíshidi'il lu sa'l. Adë rzëbidi'i ldú'ul pë shtë mënë." Grë ndë'ë con los de más mandamientë shtë Dios, gúnël cumplir si talë gúnël lo quë narni'i shti'dzë më: "Gulë guc shtu'u grë sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël".

¹⁰ El quë naná rac shtu'u sáhi', adë quëhúnëdi'ill mal cuntrë bëchi sa' ni; por ni el quë narac shtu'u sa'll de verdá, canihúnëll cumplir lëy shtë Dios.

¹¹ Más de ni, gulë bëdë'ë cuendë tiempë nabánia'a. Hia bëga'a iurë; gáca'a ziquë el quë nagubani lu mbëca'ldë purquë dzë naguëdchini Dadë Jesús stubi, más guëlladchi zuga'ain parë iurnë' quë iurë lë'ë hia'a gualdí ldu'u hia'a diza'quë.

¹² Na ziquë gue'lë ze'dë grëgue'lë; hia lë'ë gue'lë ziaqdzaguë. Lë'ë dzë ze'dë bi'guë. Por ni rqui'ni guësá'na'a grë cusë mal narunë mieti lu nacahi. Ziquë suldadë nanacu shabë suldadë, cha zuga'a hia'a con llni shtë Dios parë tildia'a cuntrë mal.

¹³ Ziaqlá'ga'a lu shnéza'a sin ni tubi duldë, ziquë narunë tucarë narzë rdzë. Adë chu gáquëdi'i zudchi. Nu adë chu tsádi'i ca nanú ruidë, nilë catë quërelde mënë ziquë mbecu. Adë chu gápëdi'i mal vici; adë chu tsutédi'i lu dishi'bi. Adë chu gáquëdi'i mbidiosë

¹⁴ sino gulë gac ziquë tubi nanacu bien con mizmë pudërë shtë Dadë Jesucristo. Adë rdë'di'íl sí lu ra deseo mal narsini lë'ël lu mal.

¹ Gulë bë'në recibir sa'l narialdí ldu'i diza'quë aunquë adë zuga'adi'ill firmë lu shnezë më. Bë'në recibir lë'ëll sin quë adë rchupë dí'dzëdi'íl subrë puntë narau'll.

² Por ejemplë nanú tubi sa'l narialdí ldú'ull nanú permisi gaull grë clasë cumidë, parë nanú stubi sa'l naná débíl; rni'ill runë tucarë gau mieti ra verdurë, lëdëdi'í gau mieti belë.

³ Pues el quë naráu belë, adë gúnëdi'ill juzguë lë'ë sa'll naráu sulë ra verdurë. Nu zac el quë nadë rau belë, adë gúnëdi'ill juzguë el quë naráu grë clasë cumidë purquë Dios bë'në recibir lë'ë mieti ni.

⁴ ¿Chull nal të quëhúnël juzguë lë'ë muzë shtë stubi lamë? Pues lu shlamë muzë, gac muzë juzgar u gunë muzë recibir hunurë. Pues muzë shtë Jesús zull firmë lu shnezë më purquë Dios napë pudërë parë gunë muzë ni gan lu grë prëbë naze'dë lúhi'.

⁵ Stubi comparaciuni; nanú bëldá mënë quëhunë rall cumplir ra dzë delicadë. Stubi sa'l rni'ill grë ra dzë na igual; nídi'i dzë delicadë parë lë'ëll. Pues nadë más runë tucarë cadë nguü gáqui'í firmë con creenci shtëhi'.

⁶ El quë nanapë rëspëti lu dzë delicadë, pues quëhúnëll honrar Dios, nu zac el quë naquëhúnëdi'i cumplir ra dzë delicadë, lu Dios nápëll rëspëti. El quë naráu grëtë' cusë, pues quëhúnëll rëspëti Dios nu quëgdë'ëll graci lu më por cumidë. Nu el quë narunë providë gaull cualquier cusë, quëhúnëllin parë lë'ë më nu rdë'ëll graci lu më.

⁷ Nadápa'a el quë narnibë'a lë'ë hia'a; mientras nabánia'a, na hia'a muzë shtë më nu iurë gátia'a, na hia'a shmúzi'.

⁸ Si talë nabánia'a, nabánia'a parë lë'ë Dadë. Si talë rátia'a, rátia'a parë lë'ë më. Si talë guëbánia'a u si talë gátia'a, na hia'a shmënë Dios.

⁹ Por mizmë rsunë ni, Cristo guti nu bëabré nabani më të parë gac më Dadë tantë ra mënë naguti nu zac ra nanabani.

¹⁰ Perë lë'ël ¿pëzielu' rúnël juzguë ra bëchi sa'l? Grëtë' hia'a napë quë guëdchínia'a a de-lantë lu Cristo të parë gunë më juzguë cadë lë'ë hia'a.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i: Ziquë segurë na nabanía, rni'i Dadë, grëtë' mënë gac bë'a rall nahia Dios nu guëzullibi rall lua.

Grëtë' mënë gunë rall alabar na.

¹² Zníti'i cadë tubi hia'a napë quë guëdë'ë hia'a cuendë lu Dios por lo quë naquëdë'na'a.

Adë chu gáquëdi'i mal ejemplë parë sa'l

¹³ Por ni rnía'a, adë chu gúnëdi'i juzguë sa'll sino al contrari, gulë guni'i ldú'ul guëquërelde'l naza'quë, lëdëdi'i manërë mal;

14

Adë rúnëdi'íl juzguë sa'l

no sea quë guëlaguë sa'l lu duldë por causë shtënël.

¹⁴ Unidë nahia con Jesucristo, por ni napa segurë de quë grë cumidë nalimpi; nidi'i mal si talë guëdauha'ain, perë si tubi nguui rni'i ldu'ull nanu' dau adë lîmpidi'i, pues parë lë'ëll naprovidë gaullin.

¹⁵ Perë si talë raul grë clasë cumidë nu zni quëhúnël ofender sa'l, pues adë rac shtú'udi'il sa'l iurni; runë fáltël amor parë sa'l. Adë rúnëdi'il niétiqùë; adë gáudi'il belë si talë por ni guëni'ti sa'l. Jesucristo gúti' por lë'ëll.

¹⁶ Adë rdë'ëdi'il lugar guëni'i mënë mal por lo quë nanël na bien.

¹⁷ Si talë rni'bë'a Dios lë'ël, si náhi' Rëy, nidi'i importë custumbrë pë raul u pë ruu'l, sino stubi cusë rqui'ni naná tubldí shcuënda'a lu mē, nu cuedchí ldu'u hia'a lúhi', nu rquitë ldu'u hia'a por Espíritu Santo nacuezénú lë'ë hia'a.

¹⁸ El quë narunë sirvë Cristo manërë za'quë, ni rquitë ldu'u Dios con lë'ëll nu ra sa'll adë bē nápëdi'i guëni'i rall cuntrë lë'ëll.

¹⁹ Por ni cha guia'gla'ga'a nezë catë rbedchí ldu'u hia'a, catë nidi'i dishi'bi, catë guëdë'na'a compa'ni sa' hia'a tē gac rall más firmë lu shnezë Dios.

²⁰ Adë rshí'nidi'il dchi'ni shtë Dios por lo quë narául. Grë dau naza'quë gau mieti perë na mal si talë raul tubi cusë nu ejemplë shtënël na ziquë tubi guë'ë catë rrelde sa'l nu gúnëll duldë.

²¹ Pues bien nahin adë chu gáudi'i belë, nu adë chu gúdi'i vini, nu ni por chu guëdë'nëdi'i cualquier tubi cusë narunë rrelde bëchi sa' hia'a lu duldë, ni lo quë runë da'ni parë fe shtë sa' hia'a.

²² ¿Gu rialdí ldu'ul de quë grë dau naza'quë? Pues nabënë nahin perë adë rdildi dí'dzëdi'il con sa'l subrë puntë rë'. Rquitë ldu'u nguui el quë naná firmë lu shnézi', el quë nanël rúnëll bien.

²³ El quë naráu cualquier cusë nu rza ldu'ull, nall culpablë purquë adë quëháudi'ill con fe; adë quëhúnëdi'ill cumplir según rialdí ldu'ull. Cualquier cusë naguëdë'na'a, si nápëdi'i hia'a confiansë naza'quin, pues duldë nahin parë lë'ë hia'a.

15

Gulë bē'në lo quë narac shtu'u sa'l

¹ Grë hia'a naná firmë lu shnezë Dios, runë tucarë guëdë'na'a compa'ni ra nazugá'adi'i firmë lu shnezë mē. Gáca'a mē pacënci, lëdëdi'i mënë narguili bien shtëna'a.

² Cadë tubi hia'a runë tucarë guëdë'na'a bien con sa' hia'a tē tsaldí ldu'u rall más; gac rall firmë lu shnezë mē.

³ Mizmë Jesucristo adë bëquitëdi'i ldu'i' mizmë lë'i' sino guc cumplir lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Grë ra didzabë naguni'i mënë cuntrë lë'ël, bëabrí guni'i rall cuntrë na".

⁴ Pues grë lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras, cuë ra di'dzë ni parë bien shtë hia'a. Naescritin tē guësë'da'a la'nin tē gua'a ldu'u hia'a firmë lu shnezë mē tē gáca'a mē pacënci por shti'dzë mē nu gápa'a esperansë.

⁵ Quëgna'ba lu Dios, el quë narni'inú lë'ë hia'a, gúni' compa'ni lë'ë tē, tē gac unidë tē ziquë bësëa'në mē tubi ejemplë parë lë'ë hia'a

⁶ tē gac gunë tē alabar Dios con tubsë llgabë nu con tubsë bē. Gulë bē'në alabar Dadë Dios naná Shtadë Shláma'a Jesucristo.

Bërë'tsë diza'quë ladi ra nanádi'i mē israelitë

⁷ Por ni, gulë bē'në recibir grë sa' tē cumë ziquë Jesucristo bē'ni' recibir lë'ë hia'a parë guëlua'a pudërë shtë Dios.

⁸ Lo quë narnia'a na, bidë Cristo parë bē'në mē sirvë lë'ë ra mē israelitë parë gac cumplir grë ra promësë naguni'i Dios lu shtadë guëlu' hia'a. Bidë mē parë guëlua'a mē ra di'dzë shtë Dios na verdá.

⁹ Nu bidë mē parë ra mënë nanádi'i mē israelitë, guëdë'e rall graci lu mē por galër'ga'a ldu'u mē. Ni na de acuerdë naná escritë:

Guna alabar lë'ël entrë grë naciuni. Gulda cantë lul; guënia'a blac llëru'bë na pudërë shtënël.

¹⁰ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i: Gulë bëquitë ldu'u tē mënë nanádi'i israelitë. Gulë bëquitë ldu'u tē juntë con shmënë mē.

¹¹ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i: Gulë biadi'dzë cusë ru'bë nabë'në Dios lu grë mënë shtë guë'dchiliu.

Lë'ë tē nanádi'i mē israelitë, gulë bē'në alabar lë'ë mē juntë con ra shmënë mē.

¹² Nu Isaías bëquë'ëi': Tubi llëbní Isái guëdchini tē guëni'bë'a mē ni ra naciuni.

Ra mënë tsaldí ldu'u rall lë'i', el quë nagunë salvar lë'ë rall.

¹³ Quëgna'ba lu Dios, el quë narunë parë gápa'a esperansë, guëshe'ldë mē lëgrë nu paz la'ni ldu'u tē purquë rialdí ldu'u tē shti'dzë mē. Cagna'ba gapë tē zihani esperansë por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁴ Bëcha, napa segurë de quë lë'ë tē na tē mē za'quë nu rac bē'a tē ra cusë shtë Dios, nu nanëa de quë rac tē guëdë'e tē conseju parë cadë tubi sa' tē.

¹⁵ Perë la'ni cartë rë', adë bëdzëbëdia'a guëquëa'a lu tē grë enseñansë rë' tē adë guëá'ldëdi'i ldu'u tē di'dzë ni. Bënahin purquë zni bē'në mē incarguë de quë gu-nahin.

¹⁶ Bë'në Dios tubi favurë de quë guna sirvë lë'ë Dadë Jesucristo entrë ra nanádi'i më israelitë. Quëhuna dchi'ni rë' naná bëne'e Dios parë gac salvar mieti, parë raca guna presentar grë ra nanádi'i më israelitë lu Dios ziquë tubi ofrendë naguëca'a më, tubi ofrendë nabë'në ldai' Dios por Espiritu Santo.

¹⁷ Por Jesucristo naná runë compa'ni na, napa rsunë parë guëquitë ldu'a'a con dchi'ni nabëna por lë'ë më

¹⁸ purquë adë nãpëdia'a valurë guënia'a lu të más cusë, sulamëntë lo quë nabë'në Cristo la'ni vidë shtëna; gunia' lu ra mënë të ra nanádi'i më israelitë tsaldí ldu'u rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

¹⁹ Por milagrë nu sëñi nu con pudërë shtë Espiritu Santo, biadi'dza shti'dzë Jesucristo dizdë Jerusalén nu alreduerë lugar ni hashtë regiuni Ilírico; biadi'dza guëdubi lugar ni.

²⁰ Zni guni'i ldu'a'a tsagnia'a diza'quë lu ra mënë catë nunquë guc bë'adi'i mënë lë Dadë Jesucristo të parë shchi'nia gáquëdi'in ziquë tubi mënë narza'a lidchi' guëc cimientë shtë hiu'u nabëntsa'u stubi sáhi'.

²¹ Ziquë na escritë:
Grë ra nadë bë'nëdi'i recibir diza'quë shtëhi', guini rall.

Grë ra nadë riasëdi'i shti'dzi', tsasë rall.

Guc ldu'u Pablo tsáhi' ciudá Roma

²² Nalë rac shtua'a guënia'a diza'quë lu ra nanadë guënédi'i lë'ë më. Zihani mënë runë rall contrë na; por ni adë bëna gan tsahia tubi visitë lë'ë të.

²³ Perë iurne' bëna gan shchi'nia ndë'ë, guëdubi regiuni rë'. Por zihani izë rac shtua'a guëbaninúa lë'ë të.

²⁴ Gueldë guëna visitar lë'ë të iurë tsahia España. Despuësë de tubi visitë con lë'ë të, rialdí ldu'a'a gunë të compa'ni na con nicidá nanapa parë nezë España.

²⁵ Perë iurne' tsahia Jerusalén; guahia du'pë ayudë parë ra shmënë Jesús narëta' ndë

²⁶ purquë ra mënë Macedonia nu Acaya bëtëra rai' tubi ofrendë parë ra shmënë Jesús nabënëpëdi'i, ra naquërelde Jerusalén.

²⁷ Pues bë'në rall llgabë ziquë cusë za'quë, gunë rall compa'ni ra mënë ni. Nabënë nahin purquë ra mënë Acaya nu Macedonia bë'në rall recibir diza'quë por ra mënë israelitë. Iurne' runë tucarë gunë rall compa'ni ra prubi con dumí shtë rall.

²⁸ Iurë guna gan con asuntë rë', guna in-triegu ofrendë ni guia'a rai'; iurní guërua'a parë España. Pues iurní gueldë guënahia lë'ë të.

²⁹ Napa segurë de quë iurë guënahia lu të, guëdchinia con bendición shtë Jesucristo.

³⁰ Bëchi, quëhuna ruëguë lu të por nombre shtë Dadë Jesucristo nu por amor narne'e Espiritu Santo, de quë gunë të compa'ni na con oraciuni lu Dios.

³¹ Gulë guna'bë lu më të parë guelá më na grëtë' lo quë narac shtu'u gunë ra nadë rialdídi'i ldu'u shti'dzë Jesús, ra naquërelde Judea. Gulë guna'bë lu më të parë ra shmënë Jesús nananú Jerusalén, gunë rall recibir con bien ayudë naguahia parë lë'ë rai'.

³² Nu gulë guna'bë lu më, si na voluntá shtë më, gueldë guënahia lë'ë të; guëdchinia con légrë shtë më nu guna du'pë descansë con lë'ë të.

³³ Dios el quë narunë parë cuedchí ldu'u mieti, cuezëñuhi' lë'ë të. Rac shtua'a cuedchí ldu'u të por pudërë shtë Dios; cuezëñu më lë'ë të. Amén.

16

Pablo quëhúni' saludar sáhi'

¹ Runa presentar lu të Febe, tubi na'a naná rialdí ldu'i diza'quë. Quëhúnëll sirvë ra shmënë Dios naquërelde guë'dchi Cencia.

² Gulë bë'në recibir lë'i' con bien por lë Dadë Jesús, cumë ziquë runë tucarë gunë mieti con ra narialdí ldu'i Dios. Gulë bë'në compa'ni lë'i' cualquier cusë narquí'ni' purquë lë'i' bë'në compa'ni zihani mënë nu na bë'ni' compa'ni.

³ Gulë bë'në saludar Priscila nu Aquila naná ra shmëna lu dchi'ni shtë Jesucristo.

⁴ Lë'ë rai' bëdchi'bë rai' prupi vidë shtë rai' parë gac salvara lu peligrë. Lëdë niá'asë na rdë'ëhia graci lu rai', sino zac ra los de más bëchi sa' hia'a nanádi'i më israelitë perë rialdí ldu'u rai' shti'dzë më.

⁵ Gulë bë'në saludë grë ra narialdí ldu'i diza'quë, ra nardëá lidchi Priscila nu Aquila. Gulë bë'në saludar Epeneto, el quë narac shtua'a. Epeneto guc primërë nagualdí ldu'i diza'quë regiuni Acaya.

⁶ Gulë bë'në saludë María, el quë nalë bë'në dchi'ni entrë lë'ë të.

⁷ Gulë bë'në saludë ra sahia, Andrónico nu Junias naganu' rai' na la'ni lachigui'bë. Ra poshtë shtë më, napë rai' zihani rëspëti parë Andrónico nu Junias; más de ni, gualdí ldu'u rai' diza'quë más antsë quë na.

⁸ Gulë bë'në saludë Amplias, stubi shmënë Jesús; nalë rac shtua'a lë'i'.

⁹ Gulë bë'në saludë Urbano, el quë nabë'nëni' shchi'ni Jesús con lë'ë hia'a. Nu gulë bë'në saludë Estaquis, el quë narac shtua'a.

¹⁰ Gulë bë'në saludë Apeles naná bë'në gan lu grë prëbë ziquë shmënë Jesús. Nu zac gulë bë'në saludë famili shtë Aristóbulo.

¹¹ Gulë bë'në saludë ra më ladza, Herodiön, nu ra famili shtë Narciso naná rialdí ldu'u diza'quë.

¹² Gulë bë'në saludë Trifena nu Trifosa naná bë'në shchi'ni Jesús, nu zac bë'në saludë Nanë Pérsida; nalë bë'ni' dchi'ni shtë Dadë Jesús.

¹³ Gulë bë'në saludë Rufo el quë napë famë entrë ra naná rialdí ldu'i diza'quë, por lo quë nabë'ni'. Nu zac gulë bë'në saludë shni'a Rufo naná ziquë shni'ahia.

¹⁴ Gulë bë'në saludë Asíncrito nu Flegonte nu Hermas nu Patrobas nu Hermes con los de más shmënë Dios naná quërdënú rai'.

¹⁵ Gulë bë'në saludë Filólogo nu Julia nu Nereo con zánëll. Gulë bë'në saludë Olimpas con grë ra naná rialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, ra naná quërdënú lë'ë Olimpas.

¹⁶ Gulë bë'në saludë cadë tubi lë'ë të con cariñi santu. Grë ra grupë shtë shmënë Cristo rshé'ldë rall saludë parë lë'ë të.

¹⁷ Bëchi, runa ruëguë lu të, gulë gupë cuidadë ra nargú divisioni nu ra naná rdchi'bë problemë parë lë'ë të. Lo quë naquëhunë rall, na cuntrë diza'quë naná bësë'dë të. Gulë gulë con lë'ë rall

¹⁸ purquë grë ra mieti ra adë na rall bajo ordë shtë Dadë Jesucristo sino quëhunë rall cumplir deseó mal nananú la'ni ldu'u rall nu rguguë rall ldu'u ra mënë naná sencigi. Con di'dzë chulë nu libanë bishi, rsiguë rall ra mënë.

¹⁹ Grë mënë rac bë'a rall lla bëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios, nu rquitë ldua'a. Rac shtua'a gac nasini të parë gunë të cusë za'quë, lëddë'di' parë gunë të cusë mal.

²⁰ Lë'ë Dadë narcue'dchí ldu'u hia'a nas-esë, gunë më gan lu Satanás ziquë tubi nguiu naguë'lú guëc ma. Lë'ë Dadë Jesucristo gunë ldai' lë'ë të.

²¹ Timoteo naquëhunënú dchi'ni na, rshé'ldëll saludë parë lë'ë të; nu Lucio nu Jasón nu Sosípater, mënë ladza; rshé'ldë rall saludë.

²² Na Tercio, caquë'a'a cartë rë'; quëgshe'lda saludë parë lë'ë të cumë unidë na hia'a con Dadë Jesucristo.

²³ Gayo el quë nardë'ë pusadë parë na, nu rdëá grupë shtë shmënë Jesús lídchi', rshé'ldi' saludë parë lë'ë të. Nu Erasto naná tesorerë shtë guë'dchi, rshé'ldëll saludë; nu tubi bëcha lë Cuarto, tubi shmënë Jesús, rshé'ldëll saludë.

[

²⁴ Lë'ë Dadë Jesucristo gunë ldai' grë të. Amén.]

Rialú cartë rë' con tubi labansë

²⁵ Iurne' guëdë'na'a alabar Dios, el quë narac gunë parë gac të firmë lu diza'quë shtë salvaciuni naná biadi'dza; ráqui' gúni'

parë gac të firmë según lo quë nabëlua'a më lu hia'a, cusë naná naga'chi más antsë dizdë guzublú guë'dchiliu

²⁶ perë iurne' bëru'u di'dzë ni lu llni nu rdë'ë hia'a cuendë di'dzë ni por ra Sagradas Escrituras nabëquë'ë ra nabiadidzë shti'dzë më guahietë. Grë ndë'ë na de acuerdë con mandamientë shtë Dios eternë. Shti'dzë më bëdchini parë gac bë'a mieti shtë grë naciuni të tsaldí ldu'u rall de verdá nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

²⁷ Guëdë'na'a alabar Dios por Jesucristo. Lë'ësë më na Dios nananë grë cusë. Llëru'bë na pudërë shtë më. Amén.

Primère cartè nabèquë'e San Pablo lu mènè Corintios

Bèquë'e Pablo tubi cartè nu bëshé'ldi'in lu ra shmènè Dios naquèrelè Corinto

¹ Na Pablo, nahia tubi nagulè Dios. Nahia tubi poshtë shtë Jesucristo purquè zni na voluntà shtë mè. Bëshé'ldè mè na.

² Juntè con Sòstenes, bëshè'a, quèquè'a cartè rè' nu guèshé'ldahin lu grupè shtë shmènè Dios naquèrelè guè'dchi Corinto. Na tè shmènè mè nabèzunè Dios almè shtë tè purquè unidè na tè con Cristo Jesús. Dios guna'bè'lè'è tè, tè gac tè santu. Na tè shmènè mè igual ziquè los de más naná rianaldè tèchi l dai' shtë Jesucristo, Shláma'a. Na mè el què narnibè'a lè'è rai' nu también rnibè'a mè lè'è hia'a.

³ Gulè bè'nè recibir bendición shtë mè nu gulè cuedchí ldu'u tè por Dios, Shtëada'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Bendición nadápa'a por Jesucristo

⁴ Siemprè rdè'a graci lu Dios por lè'è tè nu rdè'a graci lu mè por ra favurè shtë Dios nanapè tè purquè unidè na tè con Jesucristo.

⁵ Por na tè unidè con Cristo, Dios bène'e grètè' clasè bendición naná rac bè'a tè pè runè cuntienè shti'dzè mè nu rac tè ruadi'dzè tè shti'dzè mè.

⁶ Grè ndè'è quèhunin testificar de què na verdá shti'dzè Jesús, di'dzè nabiadidzè na'a lu tè iurè guquèrelè'nú na'a lè'è tè.

⁷ Iurne' adè pè runè fáltèdi' lo què narne'e Dios. Napè tè pudèrè shtë Espiritu Santo mientras quèbezè tè con ánimo dzè naguèabri Jesucristo, Shláma'a, stubi.

⁸ Lè'è mè gunè mè compa'ni lè'è tè parè gac tè firmè lu shnezè mè hashtë fin shtë guè'dchiliu. Iurní nu tubi chu guèdchi'bè galquiá guèc tè; guè'anè tè sin culpè dzè naguèabri mè stubi.

⁹ Dios siemprè quèhúni' cumplir grè shti'dzè mè. Lè'è mè guna'bè mè lè'è tè parè gac tè unidè con shini mè, Jesucristo Shláma'a.

Divisioni entrè ra shmènè Dios

¹⁰ Bèchi, quèhuna ruèguè lu tè purquè na hia'a shmènè Jesucristo. Gulè gac tè de acuerdè con lo què naruadi'dzè tè nu adè rdè'èdi'i tè sí tsu divisioni entrè lè'è tè. Gulè guquèrelè tè sin dishi'bi. Gulè gapè mizmè llgabè nu gulè bè'nè juzguè mizmè manèrè.

¹¹ Rnia'a lu tè ndè'è, bèchi, purquè ra famili shtë Cloé guni'i rai' lua nanú dishi'bi entrè lè'è tè.

¹² Nahin verdá; tubi tè rni'i: "Na nahia shmènè Pablo". Stubi tè rni'i: "Nahia shmènè Apolos". Stubi tè rni'i: "Nahia shmènè Cefas". Stubi tè rni'i: "Nahia shmènè Cristo".

¹³ ¿Gu nanú zihani Cristo? Nanè tè na, Pablo, adè cuèdia'a lu cruz por duldè shtë tè. Adè bèriubè nisè tè en el nombre shtë Pablo.

¹⁴ Dushquilli Dios de què adè bèchu'bè nisèdia'a ni tubi de lè'è tè sino sulè Crispo nu Gayo

¹⁵ tè adè guèni'idi'il bèchu'bè nisè Pablo lè'èl en el nombre shtë Pablo.

¹⁶ Nu zac bèchu'bè nisa ra famili shtë Estéfanas perè adè rëagná'di' lduua'a bèchu'bè nisa stubi de lè'è tè.

¹⁷ Pues Cristo bëshé'ldè mè na parè guadi'dza diza'què lu ra mènè, lédèdi'i parè guèchu'bè nisa ra mènè. Bëshé'ldè mè na parè guadi'dza lu mènè manèrè sencigi, lédèdi'i con di'dzè nadè rac bè'adi'i mènè humildè tè parè guèdè'è mieti cuendè pè runè cuntienè galguti shtë Jesús lu cruz.

Cristo nápi' pudèrè; por lè'i' ze'dè guèdchini llni shtë Dios

¹⁸ Diza'què de què guti Cristo lu cruz por lè'è hia'a nahin ziquè cusè nadè rllu'idi'i parè ra narianaldè nezè mal catè tsalú rall, perè parè lè'è hia'a nazia'a nezè za'què catè gac salvára'a, diza'què ni na pudèrè shtë Dios.

¹⁹ Zni rni'i Sagradas Escrituras: Guèzalúa grètè' llni shtë ra mè sabi; Guèseana tubi cu' grè ra llgabè shtë ra namás rac bè'a.

²⁰ ¿Pè fin napè ra di'dzè shtë mè sabi u ra di'dzè shtë ra narlua'a lèy shtë Moisés?

¿Ca nanú ra enseñansè shtë ra nardildi di'dzè?

Ra enseñansè shtë mèsè narianaldè llgabè shtë mènè, pues Dios bèluá'ai' enseñansè shtë rall na tuntè.

²¹ Dios el què narac bè'a grètè' cusè nu rac gunè mè grè cusè, gunibè'ai' de què ra mènè shtë guè'dchiliu nunquè gunguè bè'adi'i rall lè'è mè por prupi llni shtë rall, nilè por tantè narac rall. Más bien guc shtu'u mè gac salvar mieti sulè por diza'què. Rni'i mènè tuntè nahin, perè por diza'què gac salvar grè ra narialdí ldu'i shti'dzè mè.

²² Ra mènè israelitè rac shtu'u rall guéná rall milagrè shtë Dios, iurní tsaldí ldu'u rall. Ra mènè naná'di'i mè israelitè, rguili rall llni nanapè mènè guè'dchiliu

²³ perè lè'è hia'a rdia'a dí'dza'a de què por galguti shtë Cristo lu cruz gac salvára'a. Parè ra mènè israelitè diza'què na ziquè tubi guè'è catè rrellè rall. Parè ra mènè naná'di'i mè israelitè, diza'què na ziquè cusè nadè rllu'idi'i.

²⁴ Perë grë ra naguna'bë Dios, ra më israelitë u ra nanadí'i më israelitë, sulë Cristo na nezë parë gac salvar mieti. Cristo na pudërë nu llni shtë Dios parë gac salvára'a.

²⁵ Parë ra mënë guë'dchiliu, diza'quë shtë Dios na ziquë cusë nadë rlluí'di'i, perë rnia'a lu të llni shtë Dios más lasac quë grë ra llni nanapë mënë guë'dchiliu; nu lo quë narni'i rall na débil parë Dios, nahin más fuertë quë grë ra fuersë nanapë mënë.

²⁶ Dadë, gulë bédë'e cuendë de quë Dios gudili më lë'ë të aunquë du'psë de lë'ë të rac bë'a të según llgabë shtë ra mënë. Du'psë të na të më nalasac; du'psë të na mënë naná rribë'a.

²⁷ Dios gulë ra mënë sencigi, ra nadë ráquëdi'i, të parë guëtú lu ra më sabi, ra nanapë llni shtë mënë. Gulë më ra mënë débil según llgabë shtë mënë parë guëtú lu ra mënë namás fuertë.

²⁸ Gulë më ra nalasáquëdi'i nu ra mënë narunë ra sáhi' desprëci; quiere decir, gulë më cusë nalasáquëdi'i parë tsalú cusë narni'i mënë napin valurë nu parë guëlua'a lu llni ra cusë narni'i mënë adë nádi'i verdá.

²⁹ Zni bënë më të adë chu gunë nadchínidi'i delantë lu më.

³⁰ Perë mizmë Dios bënë më unir lë'ë të con Cristo Jesús nu bënë Dios të gac bë'a hia'a lë'ë më por Cristo, nu por Cristo tubldí na shcuénda'a lu Dios. Por Cristo na hia'a shmënë më naná rzunë almë shtë hia'a. Por Cristo na hia'a salvar. Guzi'i më lë'ë hia'a.

³¹ Zni nahin de acuerdë lo quë narni'i Sagradas Escrituras: "Si talë tubi de lë'ë të runë nadchínil pues bënë nadchini sulë por lo quë nabënë Dadë".

2

Diza'quë nu galguti shtë Jesús

¹ Bëchi, iurë bidë guënia'a lu të lë'ë verdá shtë Dios, adë biadi'dzëdia'a ziquë tubi mësë narlua'a con di'dzë nadë rac bë'adi'i të sino biadi'dza clarë. Gunia'a lu të di'dzë nabëlua'a Dios lua.

² Iurë guquërednúa lë'ë të, guni'i ldua'a guadi'dza sulë tubsë di'dzë de quë Jesucristo gunë salvar lë'ë hia'a, de quë guti më lu cruz por lë'ë hia'a.

³ Iurë bidë guëdchinia lu të, pues adë gualdíd'i ldua'a mizmë na sino bëdzëba nu bëchi'cha.

⁴ Iurë gunia'a lu të ra diza'quë shtë Dios, adë guni'inúdia'a lë'ë të con di'dzë sabi naze'dë por llni nanapë mënë guë'dchiliu, sino guni'inúa lë'ë të con pudërë shtë Espiritu Santo, el quë nabënë zihani cusë ru'bë.

⁵ Guni'inúa lë'ë të, të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios purquë bini të pudërë shtë më, lédëdi'i por tantë rac ruadi'dza. Zni guc parë

gac të firmë; dchi'chi na fe shtë të ziquë tubi cimientë shtë hiu'u.

Por Espiritu Santo rac bë'a hia'a

⁶ Zni na manërë biadi'dzë na'a diza'quë lu ra mënë, perë biadi'dzë na'a di'dzë sabi lu ra mënë namás rianaldë ra shnezë Dios. Ra di'dzë sabi naruadi'dzë na'a, adë zé'dëdi'in de guë'dchiliu rë', nilë por ra mënë naquëgnibë'a ra sa' rall. Grë cusë ni nasesé tsalú ra

⁷ perë ruadi'dzë na'a con llni shtë Dios. Ruadi'dzë na'a ra cusë secretë shtë Dios. Ruadi'dzë na'a di'dzë sabi shtë më, ra cusë nabënë më ordenar antsé cueshtë guë'dchiliu parë gac salvára'a.

⁸ Ni tubi ra naná rribë'a lu guë'dchiliu rë', adë riasëdi'i rall ndë'ë. Si talë niasé rall, adë niaquë'di'i rall Dadë Jesús lu cruz, el quë narnibë'a guëdubi gubë'e.

⁹ Zni rni'i Sagradas Escrituras:

Dios bënë më preparar cusë adë ni chu gunádi'i nu adë chu bínidi'i, nu adë chu bënëdi'i llgabë.

Cusë ni na parë ra narac shtu'u lë'ë më.

¹⁰ Grë ndë'ë bëlua'a më lu hia'a por Espiritu shtë më. Lë'ë Espiritu na llni nu riasé Espiritu ra cusë namás naga'chi, hashtë shgabë Dios namás secretë rac bë'a Espiritu.

¹¹ ¿Chull gac bë'a lo quë nanú la'ni ldu'u nguui? Mizmë nguui riaséll llgabë nananú la'ni ldú'ull. Zni na con Dios; sulamëntë Espiritu shtë më rac bë'a llgabë shtë më.

¹² Lë'ë hia'a adë bédë'nëdi'ia'a recibir Espiritu naná rribë'a mënë shtë guë'dchiliu sino bédë'na'a recibir Espiritu naná ze'dë de Dios të gac bë'a hia'a grë bendición nabëzëlaa'chi më parë lë'ë hia'a.

¹³ Ruadi'dzë na'a shcuendë ra cusë rë' con di'dzë nabëlua'a Espiritu shtë Dios, lédëdi'i con di'dzë nabësë'dë na'a por ra mësë shtë guë'dchiliu. Zni rlua'a na'a ra cusë shtë Espiritu lu ra mënë narianaldë tēchi Espiritu Santo.

¹⁴ Grë ra nanápëdi'i Espiritu cuezënuhi' la'ni ldú'ull, adë rúnëdi'ill recibir di'dzë shtë Espiritu purquë parë lë'ëll cusë ni adë rlu'fidi'i. Cusë tuntë rni'ill. Adë riasëdi'ill purquë rqui'ni llni shtë Espiritu parë tsasë mënë ra cusë shtë Espiritu.

¹⁵ Perë grëtë' nacabezénú Espiritu Santo rac bë'a rall grëtë' cusë nalasac; perë ra sa' nguui ni, ra nadë tsanaldëdi'i tēchi Espiritu Santo, adë rac bë'adi'i rall blac lasac na primërë nguui ni.

¹⁶ Ra Sagradas Escrituras rni'i: "¿Chull riasé? u ¿chu rac bë'a lla na llgabë shtë Dadë Dios? ¿Chull guëlua'a Dios?" Perë lë'ë hia'a nadápa'a Espiritu; por ni rac bë'a hia'a llgabë shtë Cristo.

3

Quèdè'na'a sirvè l'è Dadè Dios

¹ Zni nahin bëchi, adè gú'di'i manèrè tè guadi'dza lu tè cumè ziquè mènè naquëgsè Espiritu Santo, sino biadi'dza lu tè ziquè mènè narianaldè tèchi ra cusè shtë guè'dchiliu. Na tè ziquè me'dè en cuantè ra cusè shtë Cristo.

² Bèlu'ahia lè'è tè con enseñansè sencigi cumè ziquè tubi me'dè naradchi. Rúnèdi'i tè gan gau tè cumidè ziquè mè ru'bè. Todavía adè riasèdi'i tè ra enseñansè naná rqui'ni parè su tè firmè lu shnezè Dios.

³ Hashtë ne' na tè ziquè mènè narianaldè tèchi ra cusè shtë guè'dchiliu; quèrelè tè igual ziquè los de más sa' tè.

⁴ Si talè rni'il: "Na nahia shmènè Pablo"; stubi tè rni'il: "Nahia shmènè Apolos", iurni quèhunè tè llgabè ziquè ra mènè shtë guè'dchiliu, lédèdi'i ziquè mènè nanapè Espiritu Santo.

⁵ ¿Chull na Pablo? ¿Chull na Apolos? Na na'a nadè más ra nabèshe'ldè Dios; por shti'dzè na'a gualdi ldu'u tè diza'què shtë Dadè. Cadè tubi muzè shtë Dios bé'ni' segùn fuersè nu llni nabène'e mè.

⁶ Na bècabnía bè'dchi; Apolos gudi'li ra plantè, perè Dios bèsèru'bè mè ra plantè ni.

⁷ De manèrè de què ni tubi na'a, el què nabècabnì bè'dchi u el què naguati'li ra plantè, lasáquèdi'i na'a, perè Dios na el què nalasac. Bèsèru'bè mè ra plantè.

⁸ El què narcabnì nu el què nargui'li, na rai' unidè, nu Dios quilli cadè tubi lè'è hia'a segùn dchi'ni naquèdè'na'a.

⁹ Grè hia'a na hia'a ra nardè'na'a dchi'ni juntè con lè'è mè. Lè'è tè na tè ziquè guiu'u lachi catè quèhunè mè dchi'ni.

Na tè ziquè tubi hiu'u naquègza'a mè.

¹⁰ Nahia ziquè mèsè albañi naná gulè Dios parè guèzu'ba cimientè shtë hiu'u. Hia stubi quègza'a hiu'u guèc cimientè ni. El què narza'a hiu'u rqui'ni gápi' cuidadè manèrè naquègzá'all hiu'u.

¹¹ Pues ni tubi adè chu nápèdi'i derechè guèzúbèll stubi cimientè purquè hia nanú cimientè verdadèrè naná mizmè Jesucristo.

¹² Perè cadè nguiu quègzá'all tubi hiu'u con orè u bédchichi u guè'è nalasac u con hiaguè u con gui'lli guìa.

¹³ Lè'è dchi'ni de cadè lè'è hia'a guèru'u lu llni dzè shtë juici. Dzè ni guèdchini gui'i tè parè gunè gui'i prèbè pé clasè dchi'ni bè'nè mieti.

¹⁴ Si talè tubi de lè'è hia'a bèza'a tubi hiu'u nanadè tsequi lu gui'i, gunè nguiu ni recibir pagu por dchi'ni nabè'nèll

¹⁵ perè en cambi, si talè tubi de lè'è hia'a guèza'a hia'a tubi hiu'u con cusè naná sutipèdi'i lu gui'i, pues guènitill grètè; nidi'i pagu parè lè'èll aunquè lè'èll gac salvàrèll

cumè ziquè rgu nguiu tubi cusè la'ni hiu'u narie'qui.

¹⁶ ¿Pè adè rac bè'adi'i tè de què na tè ziquè iádu'u catè cuezè Dios, de què Espiritu shtë Dios cuezè'núhi' la'ni ldu'u tè?

¹⁷ Si talè tubi de lè'è tè quèhúnèll usar iádu'u shtë mè tubi cusè mal, guène'e mè fin parè lè'èll. Catè cuezè mè, nahin santu nu también cuerpè shtë tè na santu.

¹⁸ Adè rsignèdi'il mizmè lè'èll. Si talè tubi de lè'è tè rni'il nal sabi con llni nanapè mènè guè'dchiliu, mejurè guèabril ziquè tubi naráquèdi'i tè gáquèl mè sabi de verdá.

¹⁹ Pues llni shtë ra mènè narianaldè cusè shtë guè'dchiliu rè', nahin ziquè cusè tuntè parè Dios. Naescritè: "Dios quèhunè parè ldaguè mè sabi lu galènasini shtë rall ziquè rlaguè tubi ma lu trampè".

²⁰ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Lè'è Dadè rac bè'ai' ra llgabè shtë mènè sabi, de què lasáquèdi'i shgabè rall".

²¹ Por ni adè chu gunè nadchínidi'i de què nall shmèsè sa'll. Pues grètè' cusè nahin parè lè'è tè;

²² Pablo, Apolos, Pedro, guè'dchiliu, nu vidè, nu galguti, nu lo què naná iurnè', nu ra cusè naguèr gac, grèhin na parè lè'è tè.

²³ Nu lè'è tè na tè shmènè Cristo; rni'bè'a mè lè'è tè nu Cristo rzu'bè diágui' shti'dzè Dios.

4

Dchi'ni shtë ra poshtë

¹ Grètè' tè napè què gunè tè llgabè de què na na'a sulamèntè shmuzè Cristo. Gulè mè lè'è na'a parè tsaglia'a na'a ra mènè di'dzè shtë mè, cusè de què antsè adè gac bè'adi'i mieti.

² El què naná incarguè tubi dchi'ni, napè què gáqui' naza'què; napè què gúni' cumplir lo què narunè tucarè.

³ Por partè shtëna adè riádi'i ldua'a iurè quèhunè tè juzguè lè'è na, nilè riádi'i ldua'a por los de más sahia narunè juzguè na; pues adè ráquèdia'a gunè juzguè mizmè na.

⁴ Perè si talè ni tubi shgaba adè quègdchì'bèdi'i galquiá cuntrè na, adè na segurè de què nápèdia'a faltè. Lè'è Dadè na el què nagunè juzguè shchi'nia.

⁵ Adè rúnèdi'i tè juzguè nasesè. Gulè cuezè hashtë lè'è Dadè guèabré; guègú mè grètè' cusè lu llni, grè lo què naga'chi lu nacahi. Guèlua'a mè grètè' narac shtu'u mieti la'ni ldu'u rall. Iurni gunè mè honrar cadè nguiu segùn narunè tucarè.

⁶ Dadè, quèadi'dza ra cusè rè' parè bien shtë tè. Quègdchi'ba tubi comparaciuni naná runè tratè dchi'ni nabèdè'nè na'a, Apolos con na. Gulè guaglia'guè enseñanse shtë na'a; gulè bè'nè cumplir lo què narni'i Sagradas Escrituras shcuendè lo què narunè tucarè gunè mènè, nu parè ni tubi

të adë rni'idi'i nadchini de mësë shtënlë nu rúnël desprëci stubi mësë entrë lë'ë të.

⁷ ¿Chull bë'në të tsu tubi mësë entrë lë'ë të? ¿Pë cusë nápël nanádi'i lo quë nabë'nël recibir? Si talë bözëlaa'chi më lo quë nanápël, ¿pëzielú runë nadchini? Rúnël ziquë lë'ël bë'nël gan por mizmë fuersë shtënlë.

⁸ Lë'ë të më Corinto, runë nadchini të purquë rni'i të adë pë runë fáltëdi'i, de quë napë të grë bendición narshe'ldë Dios dizdë gube'le. Runë të llgabë rquí'nidi'i të lë'ë na'a, de quë rnibë'a të ziquë rëy, de quë lasáquëdi'i na'a. Nalë rac shtua'a de quë nanibë'a të ziquë rëy të guëribë'anú na'a lë'ë të.

⁹ Pues llua'ahia de quë Dios bësa'në më lë'ë na'a ra poshtë lúltimë lugar. Na na'a ziquë ra mënë mal naguc condenar parë gati rai'. Dzu na'a lu ra mënë nu lu ra iaaglë nadë más parë guëbi'a rai' lu na'a cumë cusë nardzëguë' ldu'u mieti.

¹⁰ Rdë'në na'a sirvë lu Cristo perë lë'ë të rni'i të na na'a tuntë mientras rni'i të na të shmënë më namás rac bë'a. Na na'a ra nalasáquëdi'i perë lë'ë të sí, lasac të. Quëhunë mënë honrar lë'ë të perë quëhunë të desprëci lë'ë na'a.

¹¹ Hashtë iurne' quëgzac zi na'a lu galërldia'në nu lu galërbidchi; runë fáltë shabë na'a; ra mënë rushtíá rall guëc na'a; adë nídi'i lidchi na'a.

¹² Rdzaguë na'a lu ra dchi'ni naquëhunë guia'a na'a. Ra mënë rgue guëc na'a perë rdchigrë na'a con di'dzë nanapë bendición shtë Dios. Rzunaldë rall lë'ë na'a perë lë'ë na'a rua'a ldu'u na'a sin adë pë rni'idi'i na'a cuntrë lë'ë rall.

¹³ Rni'i rall cuntrë lë'ë na'a perë na na'a pacënci. Quëhunë rall tratë lë'ë na'a ziquë guílli lu nezë; runë rall tratë lë'ë na'a ziquë cusë más nadzabë la'ni guë'dchiliu, cusë nadë rlluí'idi'i.

¹⁴ Adë rquë'edia'a ndë'ë parë guëtú lu të sino parë guënehia cunsëju ziquë ra shinia narac shtua'a.

¹⁵ Aunquë napë të chi'i mili mësë naná rlua'a lë'ë të, napë të tubsë shtadë të. Por ra diza'quë nagunia'a lu të, na të unidë con Cristo Jesús. Por ni nahia ziquë shtadë të.

¹⁶ Por ni quëhuna ruëguë lu të de quë cubënebi të cumë ziquë ejemplë shtëna.

¹⁷ Parë gunë të cumpril narac shtua'a, bëshe'lda Timoteo lu të. Náhi' tubi nguii nabëna gan por Cristo nu rac shtua'a lë'i'. Siemprë quërelde zá'quëll ziquë shmënë Dios. Lë'ë Timoteo guësëagná ldu'i' lë'ë të lo mizmë enseñansë nabëlu'ahia lla narunë tucarë guëquërelde ra mënë shtë Cristo, igual ziquë rlua'ahia guëdubi lugar catë nanú grupë shtë shmënë Dios.

¹⁸ Nanú bældá de lë'ë të nalë runë rall nadchini; runë rall llgabë adë gueldë guënádia'a lë'ë të

¹⁹ perë quëbeza të parë tsahia lueguë nu gueldë guënahia lë'ë të si talë Dadë guënë'ei' permissi. Iurni gac bë'ahia chu narunë nadchini. Gac bë'ahia si talë nadë más ruadidzë rall u si napë rall pudërë shtë Dios.

²⁰ Catë rnibë'a Dios ziquë rëy, nanú más quë di'dzë narni'i mënë; nanú milagrë nu sëñi naquëhunë më.

²¹ ¿Pë rac shtu'u të? ¿Zeldë guënahia lë'ë të con tubi hiaguë; gau të varë? u ¿zeldë guënahia lë'ë të cumë më nadu'u, ziquë tubi narac shtu'u lë'ë të?

5

Napë quë gunë të juzguë el quë nabë'në mal

¹ Quëgni'i mënë de quë entrë lë'ë të nanú ra naquërelde mal, de quë tubi nguii cuá'all shmadrástëll. Pues duldë ra ra mënë nanadë israelitë, adë rúnëdi'i rall duldë ni.

² Mejurë niatú lu të nu niu'në të por conductë shtë nguii ni. Runë tucarë guëgú të lë'ëll ladi grupë shtë shmënë Dios.

³ Pues aunquë la'di súdia'a nga'li perë rëagná ldua'a lë'ë të. Hia bëna juzguë el quë nabë'në duldë ni cumë zugá'ahia nga'li con lë'ë të.

⁴ Gulë bédëá con autoridá shtë Dadë Jesucristo, nu lë'ë na quëbezëna lë'ë të con espíritu shtëna, nu lë'ë pudërë shtëné Jesucristo Shláma'a, quëbezënu lë'ë të.

⁵ Gulë bë'në intriegu nguii ni guia'a Satanás të parë tsalú shcuërpëll con mal deseo shtënlëll, perë espíritu shtë nguii ni gac salvar iurë lë'ë Dadë Jesús guëabri stubi.

⁶ Mal na iurë runë nadchini të. ¿Pëllë adë guënëdi'i të tubi dichë narni'i: "Du'pë levadurë rdë'ë fuersë guëdubi nacubë'?"

⁷ Gulë bë'në ziquë ra mënë israelitë guahietë. Iurë bédchini laní Pascu, gulú rall grë guetështildi naguctsa'u con levadurë. Gulë bësa'në grë duldë nananú entrë lë'ë të, të gac të limpi ziquë guetështildi cubi nagudáu ra mënë israelitë dzë shtë laní. Gulë guná, lë'ë lli'li shtë Pascu, hia guti. ¿Chu na sacrifici ni? Pues mizmë Cristo.

⁸ Zni rqui'ni guëquërelde ru'u hia'a con ldu'u limpi nu con verdá naná ziquë guetështildi sin levadurë. Adë chu guëquërelde'i con cusë mal; adë gápëdi'i të llanë la'ni ldu'u të.

⁹ La'ni stubi cartë nabëshe'lda lu të, guní'ihia lu të adë gápëdi'i të tratë con ra narquënu ra sáhi'.

¹⁰ Adë guní'idia'a lu të de quë na mal si talë napë të tratë con ra mënë shtë guë'dchiliu, ra narquënu ra sáhi', u ra narzebi ldu'u pë shtë më, u ra nguba'në, u ra narunë adorar ra figurë naractsa'u, purquë

nídi'i mudë guëquërelde të lu guë'dchiliu sin quë napë të tratë con ra mënë ni.

¹¹ Lo quë nagunia'a lu të iurne', adë gapë të tratë con tubi nguii naná rni'i nall shmënë Dios. Si talë nguii ni rquënull ra sáhi', u si talë rzebi ldu'tull pë shtë mënë, u si talë rúnëll adorar ra figurë, u si talë ruadí'dzëll cuntrë sa'll, u si talë rzuu'dchill, u si talë nall nguba'në; con nguii ni adë raunúdi'i të lë'ëll.

¹²⁻¹³ Pues adë rúnëdi'i tucarë guna juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu; pues Dios gúni' juzguë lë'ë rall perë grupë shtë shmënë Dios, sí, runë tucarë gunë rall juzguë sa' rall. Por ni gulë cu nguii naquëhunë duldë ni entrë lë'ë të.

6

Ra dishi'bi nariagdchininú të lu ra juësi

¹ Adë nazá'quëdi'i rdchi'bë të galquiá cuntrë stubi sa'l delantë ra juësi nanadë guënëdi'i Dios. Gulë bënë rëglë ra asuntë entrë mizmë lë'ë të.

² Nanë të ra shmënë Dios gunë rai' juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu. Si talë gunë të juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu, pues rac të gunë të juzguë ra asuntë mitu'në entrë ra grupë shtë shmënë Dios.

³ ¿Pëllë adë rac b'adi'i të de quë guëd'ëna'a juzguë ra ianglë? Cuantë más runë tucarë guëd'ëna'a juzguë ra asuntë shtë vidë të'.

⁴ Si talë nápël problemë con stubi sa'l, adë nazá'quëdi'i guëdchí'bël galquiá cuntrë sa'l. Pues ra shmënë Dios namás lasáquëdi'i entrë lë'ë të, rac rall runë rall rëglë asuntë shtë'nël.

⁵ Ndë'ë rnia'a lu të, të parë guëtú lu të. ¿Pëllë adë nídi'i entrë lë'ë të ni siquierë tubi naná rac gunë juzguë parë gúnëll rëglë asuntë nanápël?

⁶ ¿Pëllë rqui'ni tubi narialdí ldu'i Dios, guëdchí'bëll demandë lu stubi sa'll delantë lu ra juësi naguënëdi'i Dios?

⁷ Napë të dishi'bi nu rdchi'bë të galquiá cuntrë sa' të. Rlua'a de quë adë bënëdi'i të cumplir shti'dzë Jesús; napë të faltë. Mejurë gulë bënë sufrir mal tratë. Gulë bédë'ë si cuanë mënë lo quë nanápël.

⁸ En cambi quëhunë të mal; rbaa'nël pë cusë shtë ra naná shmënë Dios.

⁹ ¿Pëllë adë rac b'adi'i të de quë grëtë' ra mënë mal, adë tsutëdi'i rall catë quëbezë Dios? Adë rdë'ëdi'i të si parë guëguga sa' të lë'ë të. Ra narquënu sa'll, ra narunë adorar figurë, ra narunë duldë adulteri, ra narunë ziquë ra mamflor,

¹⁰ ra nguba'në, ra narzebi ldu'u pë shtë sa'll, ra zudchi, ra naná runë cuntrë sa'll, ra nardchisú pë shtë mënë con engañi; grë mënë ni adë ni mudë tsutë rall lugar catë rni'bë'a Dios ziquë Rëy.

¹¹ Antsë zni bënë të; guc të igual ziquë ra mënë ni perë iurne' bëzunë më almë shtë të; unidë na të con Dios santu. Napë të tratë con Dios; bënë më recibir lë'ë të por lo quë nabë'në Jesucristo juntë con Espíritu nabëshe'ldë Dios, Shtëada'a.

Shcuerpë nguii na santu

¹² Rni'i mënë: “Nahia librë parë guna lo quë narac shtua'a”. Perë rnia'a lu të, grë cusë adë rsëdchínidi'i cusë za'quë parë lë'ë hia'a. Rni'il de quë nahia librë parë guna lo quë narac shtua'a, parë adë guëd'ëdia'a sí parë guëni'bë'a cusë mal na. Adë nádia'a bajo ordë shtë ra cusë ni.

¹³ Stubi cusë rni'i mieti: “Cumidë na parë guëdáuha'a nu nabánia'a parë guëdáuha'a” perë Dios guëd'ëi' fin guërupë ra cusë ni. Nídi'i verdá de quë cuerpë shtë mieti na parë guëquënu mieti sa'll, sino shcuërpa'a na parë lë'ë Dadë Jesús nu lë'ë Dadë na parë bien shtë hia'a.

¹⁴ Ziquë bëldishtë Dios lë'ë Dadë Jesús ladi ra tégulë, zni zac guëldishtë më lë'ë hia'a con pudërë shtë më.

¹⁵ ¿Pëllë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë cadë tubi de lë'ë të na partë shtë cuerpë shtë Cristo? ¿Ni mudë guënehia sí parë partë shtë Cristo gaquin partë shtë cuerpë shtë na'a mal? Aquëdi'i, jamás gaquin zni.

¹⁶ ¿Pëllë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë iurë tubi nguii rquënull con tubi na'a mal, hia iurní guërupë rall rac rall tubsë cuerpë? Pues ra Sagradas Escrituras rni'i: “Guërupë rall gac rall tubsë cuerpë”.

¹⁷ Perë iurë tubi mieti gac unir con Dadë, hia guërupë rai' na rai' tubsë. Napë rai' mizmë espíritu.

¹⁸ Gulë bëllu'në lu grë duldë narunë tratë cusë mal entrë ra na'a nu ra nguii. Cualquier stubi duldë naná runë tubi mieti, quëhunin dañi parë sa'll, parë el quë narquënu sáhi', quëhúnëll dañi cuntrë prupi shcuërpëll.

¹⁹ ¿Pëllë adë rdë'ëdi'i të cuendë de quë cuerpë shtë të na lugar catë cuezë Espíritu Santo? Bédë'ë Dios Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të, parë guëquërelde'ënuhi' lë'ë të. Lë'ë më na më dueñi shtë të; rni'bë'a më lë'ë të, lédëdi'i rni'bë'a të mizmë lë'ë të.

²⁰ Guzi'i Dios lë'ë të tubi prëci namás lasac të gac të shmënë më. Por ni gulë bënë honrar lë'ë më con cuerpë shtë të nu con espíritu shtë të. Guërupë cusë ni ze'dë de Dios.

7

Cunseju parë ra casadë

¹ Iurne' guna contëstë ra preguntë na-guna'bë di'dzë të la'ni cartë nabëshe'ldë të. Bien nahin parë tubi nguii de quë guëtsé'adi'i nguii

² perë cumë nanú zihani tentación parë gunë mieti duldë, mejurë cadë nguii gapë tsé'lëll nu cadë na'a gápi' tsé'li'.

³ Grë ra nguii naná casadë napë quë gunë rall cumplir lo quë narunë tucarë ziquë tse'lë na'a, nu ra na'a casadë napë quë gunë rall cumplir con tse'lë rai'.

⁴ Tubi na'a adë nádi'll dueñi shtënë shcuérpëll sino quë tsé'li' nápëll derechë parë shcuérpë tsé'li'. Mizmë manërë ra nguii adë nádi'll dueñi shtë shcuérpëll sino quë tse'lë nguii nápëll derechë parë shcuérpë nguii.

⁵ Lë'ë të naná casadë, adë rúnëdi'il negar parë ga'anul tsé'lëll; sulamëntë si talë guërüpë të na të de acuerdë por tubi timpë parë gunë të orar lu Dios, hia despuësë napë quë guëbrí ga'anul tsé'lëll të parë gúnëdi'i Satanás gan lul nu ldáguëll lu duldë.

⁶ Cagnia'a lu të ndë'ë ziquë tubi permisi, lëdëdi'i ziquë mandamientë shtë Dios.

⁷ Pues por partë shtë na, rac shtua'a de quë grë nguii gac ziquë na, perë adë nádi'in posiblë. Bëzëlaa'dchi Dios cadë tubi nguii fuersë especial; bëldá rall rtsë'a; stubi nguii adë rtsë'adi'll.

⁸ Rnia'a lu ra nanádi'i casadë nu lu ra viuðë de quë nabién si adë guëtsë'adi'i të ziquë nahia

⁹ perë si talë adë ráquëdi'i gunë të gan lu ra deseo, pues gulë bëtsë'a. Mejurë guëtsë'al quë gápëll mal llgabë.

¹⁰ Grëtë' të shmënë Dios naná casadë, rnibë'ahia lu të de quë ra na'a adë guësá'nëdi'll tsé'ell. Mandadë rë' lëdëdi'i shtëna sino nahin mandadë shtë Dadë Jesús.

¹¹ Pues si talë tubi na'a bësa'nëll tsé'lëll; separadë na rall; adë cá'adi'll stubi nguii u guécá'all tsé'lëll stubi. Mizmë manërë napë quë gunë ra nguii cumplir; adë gáquëdi'i divorciar rall.

¹² Lu të los de más mënë, rnia'a lo quë llua'ahia na bien. Lë'ë Dadë bësa'nëdi'i di'dzë rë'. Si talë nanú tubi nguii rialdí ldú'ull shti'dzë Dios perë tsé'lëll adë rialdídi'i ldu'i shti'dzë më, perë lë'ë na'a ni nall cunformë guëquërdënnul tsé'lëll, nguii ni napë quë tsagla'guë guëquërdëll con tsé'lëll.

¹³ Nu zac, si talë tubi na'a rialdí ldú'ull shti'dzë Dios perë tsé'lëll adë rialdídi'i ldú'ull shti'dzë më, si talë lë'ë nguii ni nall cunformë guëquërdënnul tsé'lëll, adë gac divorciar rall.

¹⁴ Lë'ë nguii nanadë rialdídi'i ldu'i perë tsé'li' sí rialdí ldu'i shti'dzë Dios, nguii ni rúnëll recibir bendición shtë Dios. Nu zac lë'ë na'a nanadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios perë tsé'lëll sí nall shmënë Dios, pues na'a ni quëhúnëll recibir bendición shtë Dios. Guc ldai' por Dios por nall unidë con tsé'lëll. Si talë lëdëdi'i zni, shini shtë ra mënë ni na rai'

ziquë shini ra nanadë rialdídi'i ldu'i Dios, perë iurne' ra shini rall quëhunë rall recibir ra bendición shtë Dios.

¹⁵ Perë si talë lë'ë nguii u lë'ë na'a nadë rialdídi'i ldu'i Dios, rac shtú'ull guësá'nëll tsé'lëll, pues zni gaquin. Iurni lë'ë nguii u lë'ë na'a naná bëa'në, nall librë. Gulë Dios lë'ë hia'a parë guëquërdëda'a en paz të adë tsúdi'i dishi'bi entrë ra naná casadë.

¹⁶ Lë'ë të na'a, nídi'i segurë de quë tsaldí ldu'u tsé'lëll si guëquërdënnul lë'ëll. Nu zac lë'ë të nguii, nídi'i segurë tsé'lëll tsaldí ldu'i shti'dzë Jesús.

¹⁷ Ndë'ë na narunë tucarë guëdë'na'a; cumë ziquë bëne'e Dios llni cadë túbia'a, cha guëdë'na'a cumplir voluntá shtë më. Runë tucarë tsagla'guë nguii cumë iurë guna'bë më lë'ëll. Pues runë tucarë tsagla'guë guëquërdëda'a de acuerdë con principí shtë vidë cubi nadápa'a. Zni rnibë'ahia guëdubi grupë shtë shmënë Dios.

¹⁸ Si talë iurë guna'bë Dios lë'ëll, nu nápëll sëñi de quë bëriuguë partë cuerpë shtënëll según custumbërë shtë mënë israelitë, adë guëtí'idi'il sëñi ni. Si talë adë gúquëdi'il circuncidar iurë gúquëll shmënë Dios, adë rdë'ëdi'il sí guëchuguë mënë shcuérpëll.

¹⁹ Nídi'i importë lu Dios si gúquëll circuncidar u aquëdi'i. Lo quë narunë importë lu Dios na guëzu'bë diáguëll mandamientë shtë më.

²⁰ Lo quë narunë tucarë gunë mieti na, tsagla'guë mieti mizmë ofici nanapë nguii iurë lë'ë Dadë guná'bëi' nguii ni.

²¹ Si talë nal bajo ordë shtë sa'l iurë guna'bë më lë'ëll, adë riádi'i ldú'ul. Perë si talë nanú manërë parë gápëll libertá, pues mejurë guërüp'ul librë.

²² Grë ra naná bajo ordë shtë sa'll iurë Dios guná'bëi' ra nguii ni, gúqui' shmënë më nanapë libertá. Nu el quë nanádi'i bajo ordë shtë sa'll perë guna'bë më lë'ëll, nall bajo ordë shtë Cristo. Rnibë'a më lë'ëll.

²³ Dios guzi'i më lë'ëll tubi präci ru'bë; adë rdë'ëdi'il sí gac të bajo ordë shtë ra mënë.

²⁴ Bëchi, runë tucarë cadë nguii tsagla'guë gúnëll mizmë ofici catë tsu nguii iurë guna'bë Dios lë'ëll.

²⁵ Iurní caquëna'a shcuendë ra lliguëna'a nadë bëtsë'adi'i. Adë nápëdia'a ni tubi mandadë shtë Dios perë rnia'a lu të lo quë nal-luá'ahia. Pues rac tsaldí ldu'u të na purquë zihani vultë bëga'a ldu'u më na, por ni runë tucarë guëquë diaguë të shti'dza.

²⁶ Lluá'ahia de quë mejurë guëa'në nguii tal cumë ziquë na nguii por tantë cusë durë naná ze'dë lu guë'dchiliu.

²⁷ Si talë bëtsë'al adë rúnëdi'il llgabë parë guësá'nëll tsé'lëll. Si talë nápëdi'il tsé'lëll, adë riúbëdi'i ldú'ul parë guëtsë'al.

²⁸ Perë si talë guëtsë'al, nádi'in duldë. Si talë guëtsë'a tubi lliguëna'a, adë nádi'in

duldë. Perë grëtë' ra casadë gunë rall sufrir por cusë durë naze'dë tiempë ne', nu rac shtua'a adë gápëdi'i të más cusë durë.

²⁹ Dadë, quëquëa'a lu të; stu'pë tiempë rëa'në. Iurne' parë delantë ra naná casadë, runë tucarë guëbani rall ziquë nádi'i rall casadë.

³⁰ Ra naná tristë napë quë guëriubë ldu'u rall të gunë rall cumplir voluntá shtë Dios. Ra naná quëhunë ra laní, runë tucarë quëna'zi rall shchi'ni më nasesë. Ra nartuu', runë tucarë adë gac shtú'udi'i rall cusë shtë guë'dchiliu.

³¹ Ra narquitë ldu'u por ra cusë shtë guë'dchiliu, adë chu guëd'èdi'i sí të rnib'ë'a cusë shtë guë'dchiliu l'èll, purquë guë'dchiliu nu ra cusë shtë tiempë ne', nasesë tsaluhin.

³² Rac shtua'a de quë cadë tubi të adë riádi'i ldu'u të. L'èë nguiu naná sultërë rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë Dadë Dios nu rac shtú'ull gúnëll cumplir voluntá shtë më parë guëquitë ldu'u më l'èëll.

³³ Perë iurë l'èë sultërë guëts'ë'all, iurní rac ldú'ull por ra cusë shtë guë'dchiliu nu parë guëquitë ldu'u tsé'lëll l'èëll.

³⁴ Zni na con tubi lliguëna'a nu ra na'a casadë. L'èë na'a nanápëdi'i tsé'lëll, rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë Dadë Dios të gac na'a ni santu; rac shtú'ull gúnëll cumplir parë guëquitë ldu'u më con l'èëll. Perë l'èë na'a casadë rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë guë'dchiliu nu rac shtú'ull gúnëll dchi'ni të guëquitë ldu'u tsé'lëll l'èëll.

³⁵ Quëgnia'a lu të nd'èë parë bien shtë të, lédëdi'i parë adë guëts'ë'adi'i të. Rac shtua'a guëbani të manërë za'quë nu parë gunë të sirvë Dadë con guëdubinú ldu'u të.

³⁶ Si tubi shtadë lliguëna'a rúnëll llgabë guëd'èll permisi të guëts'ë'a lliguëna'a purquë hia rdëdë galëlliguëna'a shtë'nëll, nu nanë nguiu ni rac shtu'u lliguëna'a guëts'ë'all, pues gac lo quë narni'i ldú'ull; nádi'in duldë.

³⁷ Perë si stubi nguiu zull firmë con galëmi'i ldú'ull nu rnall de quë shtsápëll nall cuntëntë sin quë adë guëts'ë'adi'ill, nguiu ni naná firmë de quë adë guëts'ë'adi'i shtsáp'ëll, bien quëhúnëll.

³⁸ Zni el quë naná quëgd'èë shíni' parë guëts'ë'ai', quëhúnëll bien, nu zac el quë nadë quëgd'èdi'i shíni' parë guëts'ë'a shíni', mejurë quëhúnëll.

³⁹ L'èë na'a casadë por lëy, nalí'bill hashtë gati tsé'li' perë si talé tsé'lëll gati, iurní na'a ni nápëll libertá parë guëts'ë'all stubi con el quë narac shtú'ull perë sulamëntë si talé nguiu ni rialdí ldu'i shti'dzë Dios.

⁴⁰ Perë llua'ahia de quë más guëquitë ldu'u na'a ni si guëá'nëll sin quë guëts'ë'adi'ill. Ni na lo quë narnia'a nu rialdí ldua'a

de quë zni na voluntá shtë Espíritu Santo naquëbezënu na.

8

Cumidë nabë'në mënë ofrecërë lu dzanë

¹ Iurne' quëquëa'a shcuendë shtë dau naná gac ofrecërë lu ra figurë naruntsa'u mënë con guia'a mënë. Bien rac b'ë'a hia'a custumbrë ni nápëdi'in valurë; adë rlluí'idi'in. Adë chu gunë nadchnidi'i por lo quë nananëll, mejurë gac shtu'u mieti sa' mieti parë tsaru'bë vidë cubi nabëne'e Espíritu Santo.

² Si talé tubi de l'èë të runë nadchini por lo quë nariasëll, pues todavía runë faltë zihani cusë parë riasëll.

³ Si talé tubi de l'èë të rac shtú'ul Dios de verdá, pues Dios rúni' recibir nguiu ni ziquë tubi shini më.

⁴ Gunia'a nd'èë parë gac b'ë'a të shcuendë ra dau naquëhunë mieti ofrecërë lu ra dzanë. Pues rac b'ë'a hia'a de quë tubi figurë nápëdi'in vidë; nápëdi'in fuersë parë guë'dchiliu rë', nu rac b'ë'a hia'a nanú tubsë Dios.

⁵ Pues quëgni'i mënë nanú ra dios gube'e nu dios lu guë'dchiliu; pues ra dios ni nu ra dadë ni zihani rai' nanú

⁶ perë parë l'èë hia'a nanú tubsë Dios, Shtáda'a. L'èë më b'ëntsá'ui' grëtë' ra cusë. Nabánia'a parë guëd'è'na'a cumplir lo quë narac shtu'u më, nu zac nanú tubsë Dadë Jesucristo, Shláma'a. Por l'è'i' gurështë grëtë' ra cusë nu nadápa'a vidë eternë por l'èë më.

⁷ Perë grë ra mieti adë rac b'ë'adi'i rall nd'èë. Antsé b'è'në rall adorar ra dzanë nu todavía napë rall rëspëti iurë rau rall belë naguc ofrecërë lu ra dzanë. Adë rialdídi' ldu'u rall firmë nu rini la'ni ldu'u rall na rall culpablë iurë rau rall belë ni.

⁸ Perë por ra cusë nardáuha'a adë gáca'a mejurë u más peor delantë lu Dios. Adë rúnëdi'i importë si talé ráuha'a u adë ráudi'i hia'a. Igual nahin parë Dios.

⁹ Perë gulë gapë cuidadë de quë libertá nanápël parë gaul grëtë' ra cusë, adë gaquin ejemplë mal parë sa' lu ldáguëll lu duldë por ejemplë shtë'nëll.

¹⁰ Tubi comparaciuni, l'èëll rd'èëll cuendë ra dzanë nápëdi'i rall vidë, nu rzubënu mënë catë rau të belë naguc ofrecërë lu ra dzanë. Si talé tubi sa' rialdí ldu'i Dios, rnall l'èëll nga'li nu creenci shtë'nëll na débil, lo quë naquëhúnëll rsëdchini mal llgabë parë nguiu ni nu gúnëll tubi cusë nanádi'i za'quë parë l'è'i'.

¹¹ L'èëll nanël verdá perë guëluá'al mal nezë parë sa'; adë nazá'quëdi'in. Pues guti Cristo por nguiu ni igual ziquë guti më por l'èëll.

¹² Iurë quëhúnël duldë cuntrë bëchi sa'l, iurë rguínll llgabë shtë sa'l naná débíl, pues tambiën quëhúnël duldë cuntrë Cristo.

¹³ Por ni règlë shtëna na zndë'ë; si talë quëhuna tubi cusë narunë ldaguë bëcha lu duldë, nunquë jamás adë gáudia'a belë, no sea nahin mal parë bëchi la sahia nu gúnëll duldë por ejemplë shtëna.

9

Derechë nanapë tubi poshtë

¹ ¿Gu adë rialdídi'i ldu'u të shti'dza? Pues napa libertá nu grë derechë cumë los de más poshtë shtë më. Gunahia lu Jesucristo, Shláma'a. Nu lë'ë të na të resultatë shtë shchi'nía nabëna en el nombre shtë Dios.

² Parë stubi ra mënë nádia'a poshtë parë lë'ë të napë quë rac bë'a të nahia poshtë shtë më purquë lë'ë të na të ziquë tubi muestrë de quë nahia poshtë de verdá purquë unidë na të con lë'ë më.

³ Ndë'ë na lo quë narnia'a lu ra mënë narni'i cuntrë na.

⁴ Napa derechë guëchahia lo quë narne'e mënë gáuha, nu parë gua'.

⁵ Napa derechë parë cahia tubi na'a parë gunë tse'la compa'ni na lu ra viajë igual ziquë runë los de más poshtë. Zni quëhunë ra bëchi Dadë Jesús nu Pedro.

⁶ ¿U runë të llgabë de quë Bernabé nu na, na na'a lúniquë nanápëdi'i derechë parë guësa'në na'a dchi'ni material parë guëni'inú na'a mënë na diza'quë?

⁷ ¿Ca na nguü narunë sirvë ziquë suldadë perë rállëll por gashtë nanápëll? ¿Chull racbní hiaguë uvë perë ráudi'll nashi shtë hiaguë ni? Grë vëquërë naquëhapë ma ¿pë ruu'di'll lechë?

⁸ Adë rúnëdi'i të llgabë de quë di'dzë rë'l na shgabë nguü sulamëntë purquë lëy nabëquë'ë Moisés rni'i igual.

⁹ Rni'i lëy shtë Dios: "Adë rgúdi'il guë'shu rua' ngunë naná rguitsë trigu". Pues clarë nahin; adë rquëgní'di'i Dios di'dzë rë'l purquë rga'a ldu'u më ra ngunë

¹⁰ sino nahin tubi comparaciuni parë lë'ë hia'a. Lëy ni naescritë parë bien shtë hia'a. El quë naraa'në lu guü'u nu el quë narcabní bè'dchi, guërupë rall runë rall dchi'ni purquë cuezë rall dzë gunë rall recibir partë shtë cuseché narunë tucaré cadë lë'ë rall.

¹¹ Iurní bëcabní na'a bè'dchi narne'e vidë cubi parë lë'ë të. ¿Pë llua'a të na mal si guëdë'në na'a recibir cusë material de lë'ë të?

¹² Pues si stubi mënë napë derechë gúnëll recibir cusë material shtë të, másru'u derechë napë na'a guëdë'në na'a recibir cusë ni.

Perë adë guná'bëdia'a niétiqúe de lë'ë të. Rua'a ldu'u na'a grë cusë durë; gudilli na'a

gashtë shtë na'a parë másru'u guërë'tsë diza'quë shtë Cristo.

¹³ Nanë të de quë ra narunë dchi'ni la'ni iádu'u ru'bë, quëhunë rall recibir partë ra cusë nardë'ë mënë ziquë ofrendë lu Dios. Ra naná quëhunë dchi'ni rua' bëcu'guë, runë rall recibir tubi partë shtë ra ma naguc ofrecërë lu bëcu'guë.

¹⁴ Igual manërë na, lë'ë Dadë gunibë'ai' el quë naruadi'dzë diza'quë shtë më, gúnëll recibir lo quë narquí'nill; guëdë'ë ra shmënë Dios lo quë narunë tucaré cá'all.

¹⁵ Perë na nunquë guná'bëdia'a dumí lu të. Nu zac adë quëquë'hëdia'a ndë'ë parë guna recibir dumí shtë të. Mejurë gatia antsë guëdchisú mënë lë'ë galërquitë ldu'a nanapa por mudë nanabania entrë lë'ë të.

¹⁶ Parë na adë runë nadchínidia'a purquë ruadi'dza diza'quë, purquë ni napë quë guna; zni Shlama gunibë'ai' guna. Pues prubi de na si talë adë guadi'dzëdia'a diza'quë.

¹⁷ Por ni si talë guadi'dza diza'quë sulë por prupi voluntá shtëna, runë tucaré tubi premi cahia; perë quëhuna cumplir purquë nahin mandadë shtë Dadë; nahia ziquë tubi muzë nanapë quë gunë dchi'ni por la fuersë.

¹⁸ ¿Pë premi napa iurne'? Nahin de quë quëadi'dza diza'quë lu ra mënë, perë adë rúnëdia'a cubrë ni tubi centavë. Quiere decir adë quëhúnëdia'a cubrë lu ra mënë aunque napa derechë cahia ayudë shtë rall.

¹⁹ Nádia'a bajo ordë shtë ra mënë, perë nahia siervë shtë mieti të parë guna gan másru'u mënë parë Cristo.

²⁰ Iurë guquërela entrë ra më israelitë, nahia cumë lë'ë rai' parë guna gan lë'ë rai' por Cristo. Iurë nanúa entrë ra naná bajo ordë shtë lëy, pues nahia cumë lë'ë rai' të parë guna gan lë'ë rai' por Cristo.

²¹ Iurë nanúa entrë ra naguënëdi'i lëy shtë Dios, nahia ziquë lë'ë rai' parë guna gan lë'ë rai' por Cristo. Adë rúnëdi'i cuntienë ndë'ë de quë nápëdia'a rëspëti parë lëy shtë Dios, sino guca ziquë lë'ë rai' të gac bë'a rall verdá shtë Dios nu gac rall shmënë Cristo.

²² Iurë nanúa ladi ra nadë rialdídi'i ldu'i con guëdubinú ldu'u rai', nahia ziquë lë'ë rai' të parë guna gan lë'ë rall; tsaldí ldu'u rall más. Quiere decir; guquërela ziquë cualquier sahia të parë guna gan lë'ë rai' por Cristo.

²³ Quëhuna grë ndë'ë parë guërë'tsë diza'quë nu parë guëquitë ldu'a'a juntë con lë'ë të por ra cusë za'quë narsëdchini diza'quë.

²⁴ Nanë të de quë entrë ra narllu'në tubi carrërë, tubsë naná gunë recibir premi. Gulë gubani ziquë el quë narllu'në lu carrërë parë gunë të recibir premi shtë Jesús.

²⁵ Grètë' ra narunë preparar parë deportë, rquë'ë lüiá'all lo quë adë nazá'quëdi'i. PUES lë'ë rall quëhunë rall zni parë gunë rall recibir tubi premi, tubi corunë shtë guë'ë perë guë'ë ni lueguë rbidchi. En cambi lë'ë hia'a quëdë'na'a dchi'ni durë parë guëdë'na'a recibir tubi premi nanadë tsalúdi'i parë siemprë.

²⁶ Adë rllú'nëdia'a lu carrërë ziquë ciegu; adë quëhúnëdia'a ziquë tubi nguiu naná quëgdë'ë golpë lu mbë

²⁷ sino quëgzac zia shcuërpa; quëhuna obligar el mizmë cuerpë shtëna parë guëzu'bë diaguë shcuërpa voluntá shtëna. Zni canihuna; no sea de quë despuësë de bëluá'ahia sahia shti'dzë Dios, guna fallar lu rëglë nu gúnëdia'a gan premi shtë Jesús.

10

Mënë narunë adorar ra figurë

¹ Dadë, rac shtua'a gac bë'a tē de quë ra shtadë guëlu na'a despuësë bëru'u rai' Egipito, guzë rai' guëa' shcachi nu gudëdë rai' Nisëdu'u Llni.

² Zni guc ziquë tubi galëriubë nisë parë lë'ë rai' purquë guanaldë rai' Moisés guëa' shcachi nu gudëdë rai' nisëdu'u. Bë'në rai' recibir Moisés ziquë lamë shtë rai'.

³ Grètë' rai' gudáu rai' con mizmë dau nabëshe'ldë Dios.

⁴ Grètë' rai' bii' rai' mizmë bebide nabëdë'ë më purquë bii' rai' nisë nabëru'u la'ni guë'ë. Guë'ë ni na Cristo nabëshe'ldë Dios parë gúni' compa'ni lë'ë rai' lu nezë.

⁵ Perë cantidá lë'ë rai' adë bëquitëdi'i ldu'u Dios con lë'ë rai', por ni bëa'në ra cuerpë shtë rai' nezë; guti rai'.

⁶ Grë ndë'ë guzac parë gac bë'a hia'a lla quëhunë Dios; nahin ejemplë tē adë chu guëzëbidi'i ldu'i cusë mal cumë ziquë bë'në ra mënë ni.

⁷ Por ni adë rúnëdi'i tē adorar ra figurë naractsa'u cumë ziquë bë'në bëldá ra më israelitë. Naescritë la'ni Sagradas Escrituras: "Ra mënë guzubë rall; gudáu rall; bii' rall; lueguë guasuldí rall parë guëgui'i rall lu figurë".

⁸ Nu adë chu guëquënúdi'i sáhi' cumë ziquë bëldá ra mënë ni bë'në rai' nu guti galdë bi tsunë mili mënë tubsë dzë.

⁹ Nu adë chu guëtë'dë prëbë lu Dadë aunque na më pacënci. Bëldá ra mënë ni bë'të'dë rall prëbë lu më nu gudahuë' serpientë lë'ë rai'; guti rai'.

¹⁰ Nu adë chu guëni'idi'i cuntrë Dios cumë ziquë bëldá rai' bë'në rai'; guti rai', bë'në ianglë shtë galguti.

¹¹ Grètë' ndë'ë guzac ra shtadë guëlu hia'a parë gac bë'a hia'a lla quëhunë Dios. Na escritë ra ejemplë ni la'ni Sagradas Escrituras parë lë'ë hia'a nanabani iurne'. PUES hia

blac izë gudëdë; hia parë lë'ë hia'a bëdchini tiempë cubi.

¹² El quë narialdí ldu'i zugá'all firmë lu shnezë Dios; pues gápëll cuidadë tē parë adë ldáguëdi'ill lu duldë.

¹³ Cualquier cusë mal nartë'dë mëdzabë lu hia'a, igual nahin ziquë rdëdë lu los de más mënë, perë rac tsaldí ldu'u tē shti'dzë Dios. Lë'ë më jamás adë guësá'nëdi'i më lë'ë tē; guëne'e më pudërë parë gunë tē gan lu ra cusë mal. Iurë guëdchini tubi cusë mal, iurní Dios guëne'e më pudërë parë guëru'ul la'ni ra cusë ni parë adë guëazë guëtëdi'ill lu shnezë më sino gáquël firmë.

¹⁴ Por ni bëchi narac shtua'a, gulë bëllu'në catë runë mënë adorar ra figurë.

¹⁵ Quëgnia'a lu tē cumë ziquë ra nardë'ë cuendë. Gulë bë'në juzguë si talë na verdá lo quë naquëgnia'a iurne'.

¹⁶ Iurë rdëá hia'a nu rdi hia'a la'ni copë nabë'në ldoi' Dios, nu rdë'ë hia'a graci lu më por vini ni, nahin tubi sëñi de quë quëdë'na'a recibir ra bendición naze'dë por galguti shtë Jesús. Nu iurë rdáuha'a guëtështildi naná rllullë, na sëñi de quë unidë na hia'a con Cristo nu nadápa'a tratë con lë'ë'i.

¹⁷ Aunquë cantidá na hia'a, pues quëháuha'a pedasë shtë tubsë guëtështildi; na hia'a tubsë cuerpë purquë unidë na hia'a con el quë naná guëtështildi verdadërë.

¹⁸ Gulë guna'zi stubi ejemplë shtë naci-uni Israel. Ra bëshuzi nabë'në dchi'ni la'ni iádu'u, iurë gudáu rai' belë shtë ma nabë'në mënë ofrecerë lu Dios, rac bë'a hia'a de quë lë'ë rai' napë rai' tratë con Dios.

¹⁹ Adë quëgni'idia'a de quë ra figurë naractsa'u, napë rahin valurë, nilë adë quëgni'idia'a de quë belë naná guc ofrecerë lu ra figurë, lasaquin. Aquëdi'i.

²⁰ Lo quë nacagnia'a na, lë'ë ra mënë nanádi'i më israelitë, iurë quëhunë rall ofrecerë belë lu bëcu'guë, quëhunë rall ofrecerín lu mëdzabë mal, lëdë lu Diósëdi'i. Adë rac shtú'udia'a lë'ë tē gapë tē tratë con mëdzabë.

²¹ Adë nídi'i mudë gu tē la'ni copë shtë Dadë Dios nu al mizmë tiempë gu tē la'ni copë shtë mëdzabë. Nídi'i mudë gau tē lu mellë shtë Dadë nu mizmë tiempë gau tē lu mellë shtë mëdzabë. Adë nídi'i mudë gúnël adorar ra dzanë nu gúnël adorar Dios mizmë tiempë.

²² ¿Gu rac shtu'u tē guëldënú më lë'ë tē? ¿Gu napë tē más fuersë quë lë'ë më?

Libertá nanapë ra shini Dios

²³ Perë lë'ël rní'íl librë nal parë gúnël lo quë narac shtú'ul. Perë rnía'a lul, grë cusë adë rúnëdi'i compa'ni parë guësë Espíritu Santo lë'ël. Verdá nadápa'a libertá parë guëdë'na'a zihani cusë, perë lëdë grëdi'i

quëhunë compaňi parë su firmë sa' hia'a lu shnezë më.

²⁴ Runë tucarë quili nguui bien shtë sáhi', lëdëdi'i bien shtë mizmë lë'ëll.

²⁵ Gulë gau grëtë' lo quë nardú lu lliguëa' sin adë rna'bë dí'dzëdi'il si na bien u na mal según creenci shtënël

²⁶ purquë lë'ë guë'dchiliu na grëtë' lo quë nananú lu guë'dchiliu, rribë'a Dadë Dios.

²⁷ Si talë tubi sa' nanadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios parë quëhúnëll invitar lë'ëll gaul lídchill, pues gudáu grë lo quë nagunë rall sirvë lul sin quë adë rna'bë dí'dzëdi'il si lë'ë cumidë gua delantë lu ra figurë.

²⁸ Perë si talë tubi guëni'i lul: "Belë rë' guc ofrecerë ziquë ofrendë lu ra figurë", iurní adë ráudi'il belë ni, no sea gúnël dañi parë lë'ë sa' naguni'i dí'dzë ni lul.

²⁹ Quëgnia'a ndë'ë parë bien shtë sa', parë adë gúnëdi'il dañi fe shtë sa', lëdëdi'i purquë nal débil con creenci shtënël.

Si talë tubi sa' quëgna'bë dí'dzëll: "¿Pëzielú conductë shtëna gac cunformë con lligabë shtë sahia? purquë nahia librë.

³⁰ Si talë rdë'a graci lu Dios por lo quë naraucha, ¿pëzielú runë mieti juzguë conductë shtëna si fuërë nahia pecadurë?"

³¹ Perë rnia'a lu tē, si rau tē u ruu' tē u cualquier stubi cusë, gulë bē'nē grē cusë parë gunë mieti alabar Dios.

³² Adë chu quëréldëdi'i manërë parë ldaguë los de más sa' tē lu duldë, nilë por ra mē israelitë, ni por ra nanádi'i mē israelitë, ni por ra grupë shtë shmënë Dios.

³³ Rëglë shtëna na zndë'ë: adë rúnëdia'a ofender ra sahia; mejurë rac shtua'a guëquitë ldu'u rall; adë rguilia bien shtë na sino bien shtë los de más sahia tē parë gac salvar rai'.

11

¹ Gulë tsagla'guë ejemplë shtëna ziquë tsagla'ga ejemplë shtë Cristo.

Rëglë parë ra na'a naná rdëá

² Bëchi, rquitë ldua'a purquë siemprë rëagná ldu'u tē na nu ziaгла'guë tē enseñansë nabëluá'ahia lu tē.

³ Perë rac shtua'a gac bē'a tē Cristo na cabësë shtë nguui nu lë'ë nguui na cabësë shtë tsé'li' nu Dadë Dios na shlamë Cristo.

⁴ Si tubi nguui rë'au guëc nguui iurë lë'ë nguui quëhúni' oraciuni, u iurë quëadi'dzi' diza'quë naná ze'dë de Dios, quëhunë nguui ni desprëci el quë naná cabësë shtë nguui.

⁵ Perë si tubi na'a adë rë'audi'i guëc na'a iurë quëgná'bëll lu Dios u iurë quëadi'dzëll diza'quë, quëhúnëll desprëci el quë naná cabësë shtë na'a. Igual nall ziquë na'a naná rchuguë guëdubi guitsë guëc rall.

⁶ Si talë tubi na'a adë rë'audi'i guëc na'a, mejurë chuguë guitsë guëc na'a tubigasë, parë si talë parë lë'ëll nahin shtu parë

chuguë guitsë guëqui' u guëga'a guëc na'a, napë quë guë'au guëc na'a.

⁷ Lë'ë nguui adë rqui'nidi'i guë'au guëc nguui purquë lë'ë nguui quëhúni' representar personë shtë Dios nu rabtsë'ë nguui gluri shtë Dios, parë na'a quëhúni' representar personë nu pudërë shtë nguui.

⁸ Iurë bëntsa'u Dios lë'ë nguui, adë bē'nëdi'i' formar lë'ë nguui de cuerpë shtë na'a sino bē'në më formar lë'ë na'a de cuerpë shtë nguui.

⁹ Lë'ë më bëntsa'u më tubi na'a purquë bëqui'ni nguui lë'ë na'a. Adë bëntsa'udi'i më lë'ë nguui por nicidad shtë na'a.

¹⁰ Por ni rqui'ni guë'au guëc na'a ziquë sēni de quë lë'ë nguui na cabësë shtë na'a nu runë tucarë guë'au guëc na'a ziquë sēni de quë quëhunë rai' respëti lu ra ianglë.

¹¹ Cumë unidë na shmënë më por Cristo, lë'ë nguui nápëdi'ill vidë sin lë'ë na'a nu lë'ë na'a nápëdi'ill vidë sin por lë'ë nguui. Rqui'ni nguui na'a; ra na'a rqui'ni nguui.

¹² Ziquë lë'ë na'a guc formári' de nguui, también lë'ë nguui nápi' vidë por lë'ë na'a. Pues grëtë' cusë ze'dë de Dios.

¹³ Gulë bē'në juzguë mizmë lë'ë tē si talë na correctë guëna'bë tubi na'a lu Dios sin quë nē'audi'i' guëc na'a.

¹⁴ Mizmë lligabë la'ni ldu'u hia'a rni'i de quë si talë tubi nguui nápëll guitsë guëqui' llëduni, nahin tubi shtu

¹⁵ parë parë tubi na'a si talë guitsë guëqui' na llëduni, nalë nasa'a nahin parë lë'i' purquë zní bēdë'ë Dios guitsë guëqui' parë guësë'auhín guëqui'.

¹⁶ Si talë chu adë nádi'i de acuerdë nu rac shtú'ull gúnëll cuntrë enseñansë rë', pues rqui'ni gac bē'all de quë lë'ë na'a, ni los de más grupë shtë shmënë Dios, nápëdi'i na'a stubi custumbrë.

Manërë narunë tucarë gaul la Santa Cena

¹⁷ Mientras quëgnehia cunseju parë lë'ë tē, nanú stubi cusë narunë tē parë adë nádi'in naza'quë. Quëhunë tē cusë dzabë. Iurë rdëá tē parë gunë tē alabar Dios, nádi'in parë bien shtë tē sino quëhunë tē mal.

¹⁸ Primërë puntë iurë rdëá tē, nanú divisioni entrë lë'ë tē; adë na tē unidëdi'i. Zni rinia nu llua'ahia nahin verdá.

¹⁹ Pues rqui'ni tsu divisioni entrë lë'ë tē parë gac bē'a mieti chu na shmënë Dios de verdá.

²⁰ Perë iurë rdëá tē parë gau tē shtse shtë Dadë, lëdëdi'i na shtse shtë Dadë purquë nádi'in ziquë bē'në më ordenar.

²¹ Iurë rau tē, cadë tubi tē rguibëlú lu sa' tē parë gau tē lu shtse nanua'a tē mientras stubi sa' tē nápëdi'i pë gáuhi'; stubi tantë tē rzuu'dchi tē con vini.

²² ¿Pëllë adë nápëdi'i të lidchi të catë rau të, catë ruu' të? ¿Pë adë nápëdi'i të rëspëti parë los de más shmënë Dios? nu rgul shtu shtë sa'l nabënapëdi'i. ¿Pë guënia'a lu të iurní? ¿Guëni'ihia na të më za'quë? Aquëdi'i.

Shtse shtë Dadë

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³ Bëluá'ahia lë'ë të lo quë bëna recibir de lë'ë Dadë. Na zndë'ë. Mizmë gue'lë bë'në mënë traicionar lë'ë Dadë Jesús, guna'zi më guetështildi.

²⁴ Despuësë de bédë'ë më graci lu Dios, iurní bëshullë më guetështildi nu guni'i më: "Gulë gau ndë'ë; shcuërpa ndë'ë. Bëllullin por bien shtë të. Gulë gauhin parë guëagná ldu'u të galguti shtëna."

²⁵ Zni zac despuësë lë'ë shtse gualú, guna'zi më copë shtë vini nu guni'i më: "Ndë'ë na copë narunë cuntienë conveñi cubi naná selladë por rënë shtëna. Cadë vësë gu të vini ni, gulë bëagná ldu'u të galguti shtëna."

²⁶ Cadë vësë rau të guetështildi nu ruu' të vini lu Santa Cena, quëglua'a të stubi vësë más pë runë significar galguti shtë Jesús hashtë guëabrí më stubi.

Gulë gapë rëspëti parë shtse shtë Dadë

²⁷ Rqui'ni gápël cuidadë. Cualquier nanagá guetështildi u nanagú la'ni copë shtë Dadë sin quë nápëdi'ill rëspëti, quëhúnëll tubi duldë cuntrë cuerpë nu rënë shtë Dadë.

²⁸ Por ni cadë tubi të rqui'ni gunë të juzguë manërë nanabániil antsë gaul guetështildi nu antsë gul vini.

²⁹ El quë naráu nu el quë naruu' la Santa Cena sin quë nápëdi'i rëspëti lu cuerpë shtë Jesús, quëgsédchini nguui ni cashtigu parë mizmë lë'ëll.

³⁰ Por ni zihani lë'ë të rac llu'u të; nápëdi'i të fuersë, nu zac nanú bédá ra sa' të guti rai'.

³¹ Perë si talë guëdë'na'a juzguë conductë shtëna'a, iurní adë gúnëdi'i më juzguë lë'ë hia'a.

³² Perë iurë runë më cashtigu lë'ë hia'a, nahin parë adë gáquëdi'i hia'a condenadë con los de más mënë shtë guë'dchiliu.

³³ Zni bëchi narac shtua'a, iurë rdëá të parë gau të shtse shtënë më, gulë cuezë los de más sa' të antsë gau të.

³⁴ Si talë tubi të rldiá'nëll, gulë gau cumidë lídchil të parë Dios adë gúnëdi'i më cashtigu lë'ëll iurë nardëá të. Los de más asuntë guna rëglin iurë gueldë guënahia lë'ë të.

12

Don narzëlaa'dchi Espiritu Santo

¹ Bëchi, rac shtua'a gac bë'a të shcuendë ra don narzëlaa'dchi Espiritu Santo parë cadë tubi de lë'ë hia'a.

² Nanë të bien iurë nianá na të mënë nadë guëndëdi' Dios, guanaldë të tēchi ra figurë nanápëdi'i vidë. Zni bë'në të según lo quë nabëlua'a mënë lë'ë të.

³ Por ni, rac shtua'a gac bë'a të tubi më naquëbezënu Espiritu Santo la'ni ldu'i, nunquë guëni'idi'ill nacondenar Jesús. Nu zac sulë por pudërë shtë Espiritu Santo guëni'i mënë Jesús na el quë nanapë derechë parë guëni'b'ái' guëdubi guë'dchiliu.

⁴ Cadë tubi hia'a bédë'na'a recibir don nabëzëlaa'dchi Espiritu Santo. Zihani clasë pudërë rzëlaa'dchi më perë tubsë Espiritu nanú.

⁵ Nanú zihani manërë parë gunë mieti sirvë lu Dios, perë rdë'na'a sirvë tubsë Dadë.

⁶ Nu zac nanú zihani resultatë gurënë perë tubsë Dios, el quë narunë parë gunë mieti dchi'ni.

⁷ Cadë tubi mieti bë'ni' recibir don nabëzëlaa'chi Espiritu Santo të parë grë hia'a guëdë'na'a provëchë. Fuersë ni rlua'a por lo quë naquëhumë nguui.

⁸ Mizmë Espiritu quëgne'e llni nu pudërë parë guadi'dzë nguui con más llni ru'bë. Parë stubi mënë mizmë Espiritu quëgdë'ëi' fuersë parë ruadi'dzë nguui clarë di'dzë naze'dë de Dios.

⁹ Stubi mënë rúni' recibir fe por mizmë Espiritu.

¹⁰ Stubi rúni' recibir pudërë parë gunëáquëll ra narac llu'u por mizmë Espiritu. Stubi' rúni' recibir pudërë parë gúnëll milagrë. Stubi rúni' recibir fuersë parë guadi'dzëll diza'quë naná ze'dë de Dios. Stubi' rúni' recibir pudërë parë gac bë'all guadë na espíritu falsë nu guadë na espíritu verdadërë. Stubi mënë runë recibir fuersë parë guadi'dzëll dizë na nunquë bësédëdi'ill. Hia stubi mënë rúni' recibir fuersë nu pudërë parë guadi'dzëll pë runë cuntienë ra di'dzë gurënë.

¹¹ Grëtë' ra cusë rë' ze'dë de Espiritu Santo naná rne'e llni parë cadë tubi mieti según lo quë narni'i ldu'u Espiritu.

Grë hia'a na hia'a ziquë tubsë cuerpë

¹² Grë ra shmënë Cristo na ziquë tubi cuerpë nanapë zihani partë. Aunque zihani na ra partë shtë cuerpë, nahin tubsë cuerpë.

¹³ Pues grë hia'a, mënë israelitë nu ra mënë nanádi'i më israelitë, ra naná bajo ordë shtë ra mënë, nu ra nanapë libértá, grë hia'a bëaca'a tubsë cuerpë por lo quë nabë'në Espiritu Santo. Bë'në më punërë cadë tubi hia'a la'ni cuerpë. Cadë túbia'a bédë'na'a recibir mizmë Espiritu naze'dë de Dios.

¹⁴ Tubi cuerpë napë zihani partë, lédëdi'i tubsë partë.

¹⁵ Si talë guëa' hia'a guëni'i: "Adë nádia'a guia'a cuerpë; por ni adë nádia'a partë shtë

cuerpë", lëdë por nídí'i guëa' hia'a naseparadë parë lë'ë cuerpë.

¹⁶ Si talë diága'a guëni'i: "Adë nádia'a slu; por ni adë nádia'a partë shtë cuerpë", lëdë por nídí'i diága'a nasaparadë parë lë'ë cuerpë.

¹⁷ Si talë guëdubi cuerpë na slu, ¿llallë guínia'a iurní? Si talë guëdubi cuerpë na tubi diaguë, ¿llallë tsúllia hia'a iurní?

¹⁸ Perë Dios bëzú cadë tubi partë shlugarin catë runë tucarë nu catë guc shtu'u më.

¹⁹ Si talë grëtë' nahin tubsë partë, pues nádi'i cuerpë completë iurní.

²⁰ Perë iurne' nanú zihani partë perë tubsë cuerpë.

²¹ Slu hia'a adë gáquëdi'i guëni'i lu guia'a hia'a: "Adë rquí'nidia'a lë'ël". Nu zac guëca'a adë gáquëdi'i guëni'in lu guëa' hia'a: "Adë rquí'nidia'a lë'ël".

²² Al contrari, ra partë shtë cuerpë nanápëdi'i fuersë, partë ni más lasac parë cuerpë.

²³ Ra partë shtë cuerpë narni'i hia'a nápëdi'in hunurë, rácuhin con más hunurë; ra partë nanádi'i nasa'a, quëdë'na'a tratar con más cuidadë.

²⁴ Ra partë shtë cuerpë namás nasa'a rquí'nidi'in mizmë cuidadë. Dios bé'ni' punërë grëtë' partë shtë cuerpë segun voluntá shtë më. Ra partë narquí'nia'a menos, bédë'ë më más hunurë parë partë ni

²⁵ të parë adë tsúdi'i ni tubi divisioni ladi cuerpë sino quë cadë partë shtë cuerpë gapín cuidadë por los de más sáhi'.

²⁶ Si talë tubi partë shtë cuerpë quëzac zi u pë raquin, guëdubi cuerpë quëzac zi iurní. Si talë tubi partë quëhunin recibir hunurë, pues guëdubi cuerpë rquitë ldu'in iurní.

²⁷ Pues bien, lë'ë hia'a na hia'a cuerpë shtë Cristo; cadë tubi de lë'ë hia'a na hia'a partë shtë cuerpë ni.

²⁸ Zni Dios bé'në ordenar pë gunë cadë tubi shmënë më. Primërë gululë më ra poshtë, segundë lugar gululë më ra naruadi'dzë diza/quë naná ze'dë de Dios. Tecërë lugar gululë më ra mésë narlua'a shti'dzë më; cuartë lugar ra narunë milagrë, iurní ra narunëac ra narac llu'u. Nu gululë më ra narunë compaí, nu ra narnibë'a, nu ra naruadi'dzë stubi dizë.

²⁹ ¿Ni mudë grëtë' hia'a na hia'a poshtë? ¿Ni mudë grëtë' hia'a na hia'a na naruadi'dzë diza/quë naze'dë de Dios? ¿Ni mudë grëtë' hia'a na hia'a mésë, u guëdëna'a milagrë,

³⁰ u nápa'a pudërë parë gunëáca'a ra narac llu'u, u grëtë' hia'a rac ruadí'dza'a dizë gurënë? ¿Ni mudë grë hia'a rac guëni'ia'a pë runë cuntienë ra dizë ni? Pues clarë nahin; lëdë znídi'in.

³¹ Gulë guc shtu'u lo quë narzëlaa'chi Espíritu Santo, lo quë narunë compaí más grë ra shmënë më. Iurne' guëluá'ahia lë'ë të lo quë naná mejurë quë grë ra cusë rë'.

13

¹ Si talë raca ruadi'dza dizë shtë mënë nu ra dizë shtë ra ianglë, perë adë rac shtú'udia'a sahia, nápëdia'a amor; nahia ziquë gambanë nanídi'i chahi'; rsédchidi'in bien. Nahia ziquë cha' platí narsédchidi'i bien.

² Talë raca ruadi'dza lu mënë di'dzë naze'dë de Dios perë adë nápëdia'a amor; niétiquë nahia. Talë nanëa grë clasë secretë shtë mënë; talë riasëhia guëdubi naná rsë'dë mënë lu guë'dchiliu, nu si talë rialdí ldua'a Dios con guëdubinú ldua'a hashtë guëdchisú Dios ra dami lua, perë rac shtú'udia'a sahia, niétiquë nahia.

³ Talë qui'dza grë nanapa ca'a mënë; talë guna intriegu shcuera parë sequi lu gui'i, perë adë rac shtú'udia'a sahia, niétiquë nahia. Adë bë nápëdia'a iurní.

⁴ El quë nanapë amor nápëll pacënci; nazá'quëll. Humildë nall. El quë narac shtu'u sáhi', adë rzëbidi'i ldú'ull pë shtë sáhi'; adë runë nadchiní'di'ill lu sáhi'.

⁵ Gúnëll lo quë narac shtu'u sáhi', lëdëdi'i lo quë narac shtú'ull. El quë narac shtu'u sáhi', adë rldëdi'ill; adë nápëdi'ill mal llgabë.

⁶ Nápëdi'i nguii ni gustë iurë quëhunë mënë duldë. Mejurë réuu' ldú'ull iurë ria mënë shnezë Dios nu iurë adë rni'di'i mënë bishi.

⁷ El quë nanapë amor, nunquë rni'di'ill cuntrë sáhi'. Rialdí ldú'ull sall na më za'quë. Nápëll confiansë tsanalë sa'll shnezë Dios. Rua'a ldú'ull lu grë cusë durë.

⁸ Amor shtë Dios adë tsalúdi'in, perë guëdchini tiempë tsalú di'dzë naruadi'dzë mënë con pudërë shtë Dios. Guëdchini tiempë adë guadí'dzëdi'i mënë stubi dizë. Guëdchini tiempë lo quë nariasë hia'a, tsaluhin.

⁹ Du'psë riasë hia'a ne'; zihani cusë adë riasëdi'i hia'a. Ra narni'i di'dzë naze'dë de Dios, también runë faltë parë riasë rall grë cusë

¹⁰ perë iurë guëdchini Jesús con guë'dchiliu cubi, grë lo quë nádi'i completë, tsaluhin.

¹¹ Tiempë nahia llguë'në, biadi'dza ziquë llguë'në. Bëna llgabë ziquë llguë'në. Bëna juzguë ziquë llguë'në, perë iurë bësa'na grë cusë shtë galëllguë'në, guaru'ba.

¹² Rnádi'i hia'a ra cusë clarë iurne'. Riasëdi'i hia'a por completë. Ziquë rna hia'a lu guë'guanë gushë, rluá'adi'i bien luhin perë tubi dzë guëna hia'a bien. Guëná hia'a lu Dios. Riasë hia'a du'psë ne', perë dzë ni tsasë hia'a ziquë Dios nanë më lë'ë hia'a.

¹³ Tsunë cusë nãpëdi'in fin: fe, esperansë, nu amor. Delantë lu Dios amor na mayurë.

14

Enseñansë parë el quë naruadi'dzë dizë gurënë

¹ Gulë guni'i ldu'u gapë të más amor parë sa'l nu gulë gudili pudërë narne'e Espíritu Santo parë guadi'dzël shti'dzë Dios.

² Ra mieti naruadi'dzë dizë gurënë quëadi'dzëll lu Dios, lëdë lu mënëdi'i, purquë ni tubi adë chu riasëdi'i lo quë narni'i mënë ni. Ruadi'dzëll por pudërë shtë Espíritu Santo, parë di'dzë ni naga'chi parë los de más sa'll.

³ Perë en cambi el quë naruadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios, quëadi'dzëll lu ra sa'll të parë tsaldí ldu'ui rai' más nu parë su rall firmë lu shnezë Dios. Rdë'ëll conseju parë bien shtë sa'll.

⁴ El quë naruadi'dzë dizë gurënë, rúnëll parë bien de mizmë lë'ëll, parë el quë naruadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios, rúnëll bien parë tsasë grupë shtë shmënë Dios ra enseñansë shtë më.

⁵ Na rac shtua'a de quë grëtë' t' gapë të fuersë parë guadi'dzë të dizë gurënë, parë más rac shtua'a guadi'dzë të di'dzë naze'dë de Dios; pues más lasac el quë naruadi'dzë diza'quë quë mënë narac ruadi'dzë dizë gurënë. Shti'dzë mënë naruadi'dzë dizë gurënë, lasáquëdi'in parë los de más sáhi' si talë nídi'i tubi narni'i pë runë cuntienë ra dizë gurënë; napë quë guëni'll pë runë cuntienë ra di'dzë të napë shmënë Dios provëché.

⁶ Por ni bëchi, si talë na gueldë guënahia lë'ë të nu guadi'dza stubi dizë nanadë riasëdi'i t'ë, adë guëllu'i'di'in parë lë'ë t'ë. Rqui'ni guadi'dza lu të enseñansë nabëlua'a Dios lua u tubi di'dzë nabëna recibir de lë'ë më u tubi di'dzë naze'dë de lë'ë më u tubi enseñansë shtë më; iurní sí gunë t'ë provëché.

⁷ Ne' guënia'a tubi comparaciuni. Ra gu'i'bë músiquë nanápëdi'i vidë ziquë flauta u tubi arpa, si talë adë riubëdi'in clarë, çlla gac bë'a mieti pë ru'ldin, guadë na piesë naguëna'zin?

⁸ Nu lu tubi guërru, si talë lë'ë cha' trompetë riubëdi'in clarë çhull gunë preparar parë guëná'zill guërru?

⁹ Mizmë zac lë'ë t'ë, si talë ruadi'dzël tubi dizë nanadë riasëdi'i mieti, çllallë gac bë'a mieti guadë naquëgní'il? No sea shti'dzël na ziquë tubi naruadi'dzë sulë mbë.

¹⁰ Nanú zihani dizë naruadi'dzë mënë la'ni guë'dchiliu; grëhin nanú shnézi'.

¹¹ Perë si talë adë riasëdia'a dizë shtë stubi naruadi'dzë, nahia ziquë tubi më zitu parë lë'ë mënë ni nu lë'i' na ziquë më zitu parë na.

¹² Por ni hia quë lë'ë t'ë rac shtu'u t'ë gapë të pudërë nu lni shtë Espíritu Santo, gulë guna'bë lu Dios por pudërë parë guadi'dzël enseñansë të tsaldí ldu'u mieti shti'dzë Dios más.

¹³ Zni na el quë naruadi'dzë di'dzë gurënë, napë quë guëná'bëll lu Dios t'ë parë guëdë'ë më pudërë parë guëni'll pë runë cuntienë di'dzë ni.

¹⁴ Si talë ruadi'dzënuá Dios con di'dzë gurënë, quëgna'ba lu Dios con espíritu shtëna, parë adë quëgndia'a provëché parë shgaba cumë riasëdia'a di'dzë ni.

¹⁵ ÇPëllë guna iurní? Guëna'ba lu Dios con espíritu shtëna nu zac guëna'ba lu më con dizë nariasë mieti. Gulda ra labansë con espíritu shtëna nu zac con di'dzë nariasëhia

¹⁶ purquë si talë quëadi'dzënu'l Dios nadë más con espíritu shtënëll, el quë narquë di-aguë, el quë nadë bë'nëdi'i recibir pudërë shtë Espíritu ziquë lë'ëll, adë gúnëdi'll gac tsasëll shti'dzël. Nu adë gáquëdi'll guëni'll: "Nia Dadë", iurë tsalú oraciuni, iurë rdë'ëll graci lu më. Nguiu ni adë riasëdi'll lo quë narni'il.

¹⁷ Pues bien quëgdë'ël graci lu më parë parë stubi sa'l adë nãpëdi'll provëché la'ni ldu'ull.

¹⁸ Quëgdë'a graci lu Dios de quë na ruadi'dza di'dzë gurënë por pudërë shtë Espíritu Santo más quë grëtë' mënë

¹⁹ parë catë rdëá grupë shtë shmënë Dios, más rac shtua'a guënia'a ga'i di'dzë nariasë mënë quë chi'i mili di'dzë nanadë riasëdi'i mënë. Iurë ruadi'dza, rac shtua'a guëlu'ahia di'dzë naná parë bien shtë mieti.

²⁰ Bëchi, adë rúnëdi'i t'ë ziquë llguë'në nadë rac bë'adi'i guadë naná bien nu guadë naná mal, parë en cuantë ra cusë mal, rac shtua'a gac t'ë ziquë më gushë nardë'ë cuendë. Rac shtua'a gac t'ë llguë'në inocentë en cuantë ra cusë dzabë.

²¹ Naescritë la'ni librë shtë lëy: "Guadi'dza lu naciuni rë' stubi dizë gurënë. Mënë zitu guëni'i rall shti'dza, rni'i Dadë."

²² Zni na, ra dizë gurënë naruadi'dzë mënë por pudërë shtë Espíritu Santo, na rahin ziquë sëni parë ra nadë rialdidi'i ldu'i Dios, lëdëdi'i parë ra narialdi ldu'i shti'dzë më. En cambi el quë naruadi'dzë diza'quë naná ze'dë de Dios, nahin ziquë sëni parë ra narialdi ldu'i shti'dzë më, lëdëdi'i parë ra nanadë rialdidi'i ldu'i.

²³ Iurë grupë shtë shmënë Dios rdëá, si talë grëtë' quëadi'dzë stubi dizë por pudërë shtë Espíritu Santo nu ze'dë tsuté ra nadë rialdidi'i ldu'i, u ze'dë tsuté mënë nadë rac bë'adi'i shcuendë ra cusë ni, iurní guëni'i rall rac luguë t'ë.

²⁴ Perë si talë grëtë' t'ë quëadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios nu tsuté tubi nanadë

rialdídi'i ldu'i diza'quë, u mënë nadë bësë'dëdi'i shti'dzë më, iurní gunguë bë'a nguui ni dulde shtënëll nu shti'dzë të gunë juzguë lë'ëll.

²⁵ Grëtë' cusë naga'chi la'ni ldu'u nguui ni, guëru'uin lu llni nu iurní guëzullíbill lu më; guëni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios. Guëni'ill Dios quëbezënúhi' lë'ë të de verdá.

Iurë tsu cultë, gaquin con ordë

²⁶ Pues iurní bëchi, iurë rdëá të, si tubi de lë'ë të nápël tubi cantë, stubi të napë tubi enseñansë, stúbill rac shtú'ull guëni'ill di'dzë gurënë, stubi nguui rac shtu'u guëni'ill di'dzë nabë'nëll recibir de Dios, stubi të rac shtú'ul guëni'íl pë runë cuntienë ra di'dzë gurënë; bien nahin. Nadë más gulë bë'në grë ni parë tsaldí ldu'u ra shmënë Dios más.

²⁷ Iurë ruadí'dzël stubi clasë dizë, pues biadi'dzë chupë u por más tsunë të nu por turnë. Nu zac rqui'ni tubi naguadi'dzë pë runë cuntienë dizë ni.

²⁸ Si talë nídi'i naguëni'i shcuendë di'dzë ni, mejurë adë guadí'dzëdi'íl lu grupë shtë shmënë Dios. Mejurë guadi'dzënuł Dios la'ni ldu'ul guitsë guitsë.

²⁹ Nu si talë guadí'dzël diza'quë naze'dë de Dios, pues guëni'i chupë mieti u tsunë ra mënë narëta'; hia los de más gunë rai' juzguë lo quë naguñi'i ra nguui ni.

³⁰ Perë si talë Dios guëné'ei' galërac bë'a parë stubi sa' të naquëbezë nga'li, iurní lë'ë naguna'zi di'dzë primërë, guëac dchi; adë tsaglá'guëdi'i guadi'dzëll.

³¹ Manërë ni grëtë' të narunë recibir di'dzë naze'dë de Dios, gulë biadi'dzë tubi por tubi të parë grëtë' të tsasë'dë të nu gunë të provëché ra di'dzë ni.

³² El quë naruadi'dzë diza'quë naze'dë de Dios, pues el mizmë lë'ëll nápëll pudërë parë guadí'dzëll u parë adë guadí'dzëdi'ill.

³³ Dios adë rsëdchinidi'i' desordë sino rquitë ldu'u më iurë tsu cultë con ordë. Zni rluá'ahia ra grupë shtë shmënë Dios, ra nabëzunë më almë shtë rai'.

Ziquë na custumbrë entrë grë ra shmënë Dios,

³⁴ ra na'a adë nápëdi'i rall dereché parë guadi'dzë rai' lu cultë; adë bédë'e Dios si parë guadi'dzë rai' sino gac rai' obedientë ziquë cagnibë'a më la'ni lëy.

³⁵ Si talë rac shtu'u tsasë rai', guëna'bë di'dzë rai' lu tselë rai' lídchi' purquë nádi'i bien si talë tubi na'a guadí'dzëll lu cultë.

³⁶ Napë quë gac bë'a të de quë shti'dzë Dios adë guzublúdi'i con lë'ë të nu nádi'i të lúniquë mënë nabë'në recibir shti'dzë më.

³⁷ Si talë tubi të rni'íl bé'nëll recibir diza'quë naze'dë de Dios, u si talë cagní'íl ruadí'dzël por pudërë shtë Espíritu Santo, napë quë gac bë'al lo quë naquëquë'a ndë'ë nahin tubi mandadë shtë Dadë Dios.

³⁸ Perë si talë adë nēdi'i nguui gac bë'all nahin verdá, pues gulë bësa'në lë'ëll lu naca'hi shtënëll.

³⁹ Bëchi, gulë guni'i ldu'u parë gapë të pudërë parë guadi'dzë të diza'quë naze'dë de Dios; adë rcádi'i të guadi'dzë ra mënë stubi dizë

⁴⁰ perë gulë bë'në grë cusë con ordë, lëdëdi'i con desordë.

15

Guashtë Cristo ladi ra tēgulë

¹ Iurne' bëchi, rac shtua'a guëagná ldu'u të diza'quë naná biadi'dza lu të. Bë'në të recibirin nu tsagla'guë rianaldë të nezë shtë më con guëdubinú ldu'u të.

² Por diza'quë ni nasalvar të si talë tsagla'guë të lo quë nabëluá'ahia lë'ë të. Nasalvar të si gualdí ldu'u të shti'dzë më de verdá.

³ Primërë lugar, bëluá'ahia lë'ë të grë enseñansë nabëna recibir. Bëluá'ahia lë'ë të de quë Cristo guti por ra dulde shtëna'a cumë ziquë rni'i la'ni Sagradas Escrituras.

⁴ Bëga'chi më nu guashtëhi' ladi ra tēgulë dzë tsunë, igual ziquë rni'i ra Sagradas Escrituras.

⁵ Bëluá'ahia lë'ë të de quë bëluá'alú më lu Pedro; despuësë bëluá'alúhi' lu los de más poshtë.

⁶ Despuësë bëluá'alúhi' lu más de ga'li gahiu'a shmënë Dios naná bédëá. Zihani mënë todavía nabani rai'; sèbëldá rai' hia guti rai'.

⁷ Despuësë bëluá'alú Cristo lu Jacobo, iurní lu grë ra poshtë shtëni'.

⁸ Hia despuësë de ni bëluá'alú më lua aunquë nahia ziquë tubi lguë'në nabëdchini lu guë'dchiliu antsë gac cumplir tiempë parë gáli'.

⁹ Nahia el quë nalasáquëdi'i entrë los de más poshtë shtë më. Adë rúnëdi'i tucarë gaca poshtë purquë guzunalda ra shmënë Dios.

¹⁰ Perë lo quë nanahia iurne' na purquë gac shtu'u më na nu bë'në më zihani favurë parë na. Lo quë nabë'në më por na, napë resultatë. Bëna dchi'ni más quë los de más mënë aunquë nilë lëdë nádi'i, sino quë Dios bëne'e fuersë nu bë'në ldai' më na.

¹¹ Perë adë rúnëdi'i importë chu bë'në más dchi'ni. Biadi'dzë na'a lu të ra diza'quë nu gualdí ldu'u të shti'dzë më.

Tsashtë ra tēgulë stubi

¹² Si talë ruadi'dzë na'a de quë Cristo guashtëhi' ladi ra tēgulë çpëzielú bēldá de lē'ë të rni'i të de quë tsashtëdi'i ra tēgulë?

¹³ Si adë tsashtëdi'i rai' ladi ra tēgulë pues tampuquë lē'ë Cristo adë guashtëdi'i ladi ra tēgulë.

14 Talë Cristo adë guashtëdi'i ladi ra tégulë, hia diza'quë naná biadi'dzë na'a lu të nápëdi'in valurë nu fe shtë të nápëdi'in valurë; lasáquëdi'in.

15 Si talë nahin zni, rlua'a clarë na na'a testigu falsë purquë hia lë'ë na'a guni'i na'a lu ra mënë de quë Dios bêldishtë Cristo ladi ra tégulë. Perë si talë nádi'in verdá de quë ra tégulë adë tsashtëdi'i rai' stubi, pues iurní zac lë'ë Dios bêldishtëdi'i më lë'ë Cristo.

16 Si talë tégulë adë tsashtëdi'i rai' stubi, iurní lë'ë Cristo tampuquë guashtëdi'i ladi ra tégulë.

17 Si talë Cristo adë guashtëdi'i ladi ra tégulë, fe shtë të adë rllui'idi'in; todavía adë naperdunë duldë shtë të.

18 Nu ra tégulë nagualdí ldu'u shti'dzë Jesús, adë nádi'i rai' salvar.

19 Si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Cristo napin valurë sulamëntë mientras quërélda'a lu guë'dchiliu, iurní prubi na hia'a; nápëdi'i hia'a esperansë nu runë tucarë guëga'a ldu'u mënë lë'ë hia'a.

20 Perë verdá na de quë Cristo guc re-sucitar ladi ra tégulë; na më lë'ë primërë naguashtë parë adë guëabridi'i gáti' stubi.

21 Pues ziquë guzublú galguti por tubsë nguiu, también por tubi nguiu guzublú galëriashtë shtë tégulë.

22 Pues grëtë' mënë napë quë gati rai' purquë na rai' llëbni Adán; zni zac grëtë' naná unidë con Cristo, guëldishtë më lë'ë rai' ladi ra tégulë.

23 Perë cadë nguiu según turnë narunë tucarë lë'ëll. Cristo gúqui' ziquë primërë naná gátidi'i parë siempërë perë spusëdi iurë guëabrái më stubi, iurní gátidi'i jamás ra naná unidë con lë'ë më.

24 Iurní guëga'a iurë shtë fin; tsalú guë'dchiliu rë'. Guëdë'ë më fin grëtë' autoridá, grëtë' ra nanapë pudërë, nu guëdë'ë më fin parë grë ra narnibë'a lu guë'dchiliu. Iurní gunë më intriegu catë rniibë'a më ca'a Dios, Shtëada'a.

25 Guë nibë'a Cristo ziquë rëy hashtë iurë gunë Dios gan lu grë enemigu shtë Cristo nu guëzullibi rall lúhi'.

26 Lútimë enemigu nagunë më gan lúhi' na galguti

27 purquë Dios bêdë'ë më dereché guë nibë'a Cristo grëtë' cusë, perë iurë Sagradas Escrituras rni'i de quë Cristo nápi' dereché parë guë nibë'ai' grëtë' cusë, pues clarë nahin de quë Dios adë nádi'i' bajo ordë shtë Cristo, perë bêdë'ë më dereché parë guë nibë'a Cristo guëdubi guë'dchiliu.

28 Iurë grëtë' cusë guëa'nin bajo ordë shtë Cristo, iurní mizmë lë'ë Cristo, shini Dios, gúni' intriegu mizmë lë'i' con grë pudërë nanápi' lu Dios të parë Dios gáqui' el quë nanapë grë pudërë parë siempërë.

29 Nanú ra narni'i adë tsashtëdi'i ra tégulë, perë si nahin verdá, çpëzielú rriubë nisë rall por ra naná guti? Si talë adë tsashtëdi'i tégulë, mbanë na lo quë nacanihunë të; mejurë adë guëchu'bë nisë të sa' të shlugar ra tégulë.

30 Nu zac çpëzielú rdchi'ba vidë shtëna lu peligrë guëdubi tiempë si talë adë tsashtëdi'i ra tégulë?

31 Quëgnia'a lu të verdá de quë grëtë' dzë nanúa lu peligrë shtë galguti. Runë nadchinia por dchi'ni nabëna entrë lë'ë të; guquin purquë unidë nahia con Cristo Jesús, Shláma'a.

32 Perë si talë nahin ziquë narni'i tubi dichë: "Gudildia con ra ma dushë la'ni guë'dchi Efeso" çpë cusë bëna gan si talë ra tégulë adë tsashtëdi'i rai' stubi? Mejurë guëni'i hia'a: "Cha guëdáuha'a; cha guëdi hia'a; glii gati hia'a".

33 Adë rdë'ëdi'i të sí guëgugüë mënë lë'ë të por dí'dzë falsë. Nanú tubi dichë narni'i: "Ra amigu mal na rall causë rniit mënë nezë za'quë".

34 Gulë bë'në llgabë bien nu gulë bëabrái ldu'u të tubi nezë za'quë nu adë rúnëdi'i të duldë, pues nanú bêldá të naná guënédi'i Dios bien. Rnia'a lu të zndë'ë të parë guëtú lu të du'pë.

Lla tsashtë ra tégulë

35 Tal vez tubi de lë'ë të guëna'bë dí'dzël: "¿Llallé tsashtë ra tégulë? ¿Lla na cuerpë gapë rai' iurë guëbani rai'?"

36 Dí'dzë ni na tuntë. Nanël iurë lë'ëll rcabnil bè'dchi, hia bè'dchi ni napë quë gu'dzë të parë guëru'u tubi plantë.

37 Grëtë' nargabni la'ni guiu'u ziquë bè'dchi shtë trigu u stubi clasë bè'dchi, iurë rcabnilin, adë nápëdi'in formë shtë plantë sino nahin bè'dchi.

38 Dios rdë'ë më lu bè'dchi tubi formë narac shtu'u më, formë naná gurënë según narni'i ldu'u më. Cadë clasë bè'dchi rldanin nu napin formë narunë tucarë.

39 Grëtë' ra nanabani, nápëdi'i rall cuerpë igual; nanú cuerpë shtë mënë; stubi clasë cuerpë parë ra ma, nu cuerpë shtë ra ma'íi na stubi clasë; nu cuerpë shtë ra mbeldë gurënë nahin.

40 Nu zac nanú ra nanapë cuerpë lu gubë'e, nu nanú ra nanapë cuerpë lu guë'dchiliu, perë cuerpë nananú gubë'e, nasa'a rlua'ain. Lë'ë galnasa'a shtë cuerpë shtë guë'dchiliu gurënë nahin.

41 Lë'ë llni shtë ngubidzë gurënë nahin con llni shtë mbehu, nu zac gurënë na llni shtë ra mbelëgui'i. Entrë ra mbelëgui'i tubi mbelëgui'i rabtsë'ë llni shtëhin másru'u fuertë lu sa' mbelëgui'i.

42 Zni na con tégulë iurë riashtë rai'. Vidë shtë nguiu na ziquë tubi bè'dchi naná rialú,

perë iurë tsashtë nguiu ladi ra tëgulë, adë gâtidi'i jamás.

⁴³ Rtu lu hia'a por ra cuerpë nadápa'a iurne' purquë rati ra cuerpë, perë tsashtë hia'a nasa'a. Na hia'a débil iurne' perë iurë tsashtë hia'a ladi ra tëgulë, guédápa'a cuerpë fuertë naná tsalúdi'i.

⁴⁴ Lu gué'dchiliu rë' nadápa'a cuerpë shtë gué'dchiliu perë iurë tsashtë hia'a ladi ra tëgulë, guédápa'a cuerpë gurënë naná demasiadë nasa'a. Nadápa'a cuerpë shtë gué'dchiliu perë zac nanú cuerpë cubi narne'e Dios.

⁴⁵ Rni'i ra Sagradas Escrituras: "Primëre nguiu Adán béaqui' nguiu nanabani", perë rnia'a lu të lë'ë Adán naná bédchini' despuësë, na më lúniquë narne'e vidë cubi shtë Dios.

⁴⁶ Lë'ë nguiu shtë gué'dchiliu bédchi'ni' primëre con cuerpë naná guiu'u; hia despuësë bédchini' nguiu nanapë pudërë parë guéné'ei' vidë espiritual.

⁴⁷ Primëre nguiu guuctsa'u guiu'u; náhi' de gué'dchiliu, perë segundë nguiu bédchini' de gube'e.

⁴⁸ Ziquë guc nguiu naguctsa'u guiu'u, zni na grëtë' naralë la'ni gué'dchiliu. Ziquë guc nguiu nabédchini' de gube'e nu guziá'ai' gube'e, zni na ra mieti nanapë vidë naze'dë de lë'ë më nacuezë gube'e.

⁴⁹ Ziquë lë'ë nguiu nápëll cuerpë shtë gué'dchiliu, cambiën guédápa'a cuerpë ziquë cuerpë shtë Cristo nacabezë gube'e.

⁵⁰ Bëchi, rnia'a lu të grëtë' cuerpë nadápa'a iurne' adë gáquëdi'i tsutëhin catë rni'bë'a Dios. Lo quë nanapë quë tsalú, adë nápëdi'in partë con ra cusë nadë tsalúdi'i.

⁵¹ Rac shtua'a gac bë'a të tubi secretë; lëdë grëdi'ia'a gati hia'a sino gac cambi shcuérpa'a.

⁵² De repëntë ziquë iurë rguini láguël, guínil cha' shtë trompetë; iurní ra tëgulë guëbani rai' stubi të parë jamás adë guëabrídi'i gati rai'. Hia lë'ë hia'a gac cambi iurní.

⁵³ Lë'ë cuerpë shtëna'a narialú napë quë gac cambi parë adë tsalúdi'in jamás. Cuerpë shtëna'a naná rati, napë quë gac cambi të parë adë gâtidi'i jamás.

⁵⁴ Dzë ni iurë lë'ë cuerpë shtëna'a narialú gac cambi por cuerpë nadë rialúdi'i, nu lë'ë cuerpë shtëna'a gac cambi por cuerpë nanadë gâtidi'i, iurní gac cumplir lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Bédë'ë më fin lë'ë galguti.

⁵⁵ Lë'ël galguti, ¿gua pudërë shtënë parë gúnëll gan lu grë mieti?"

⁵⁶ Pues duldë bësédchini' galguti parë lë'ë mieti, nu duldë na ziquë tubi narnibë'a lë'ë mieti purquë lëy shtë Dios rlua'a grë mieti na rall pecadurë.

⁵⁷ Perë dushquilli Dios, rne'e më pudërë parë rac guédë'na'a gan lu galguti por Jesucristo, Shláma'a.

⁵⁸ Por grë ndë'ë, bëchi narac shtua'a, gulë tsagla'guë firmë lu shnezë më; adë tsaldídi'i ldu'u të stubi l dai'. Gulë bë'në dchi'ni shtë Dadë másru'u purquë nanë të dchi'ni naquëhunë të juntë con lë'ë Dadë, adë nádi'in sin resultatë.

16

Ofrendë parë ra shmënë Dios

¹ Iurne' quëquëa'a shcuendë ra centavë nardëa parë ra mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'. Gulë bëtëa centavë según lo quë nagunibë'ahia ra grupë shtë shmënë Dios naná quërdëldë regiuni Galacia.

² Cadë primëre dzë shtë llmalë, cadë tubi de lë'ë të napë quë guëtëal centavë según lo quë nabë'nël gan. Gulë cuntsa'uin të parë nídi'i nicidá guëtëa të ofrendë iurë guédchinia.

³ Iurë guédchinia ndë, guëshe'lda lë'ë ra narunë të nombrar; guédë'a guia'a rai' tubi cartë shtë recomendación parë gua'a rai' ofrendë shtë të hashtë Jerusalén. Gunë rall intriegu centavë ni parë ra naquërdëldë nga'li.

⁴ Si talë guëni'i ldua'a de quë nu zac na tsahia, sënëldë rai' na.

Guni'i ldu'u Pablo tsáhi' Corinto

⁵ Napë quë tsahia por regiuni shtë Macedonia; hia despuësë de ni, guédchinia Corinto.

⁶ Adë na segurëdia'a perë guëquërdëdnúa lë'ë të por du'pë tiempë u guëtëda tiempë naldë nga'li con lë'ë të. Iurní zac gunë të compa'ni na nezë shtëna catë guzëahia despuësë.

⁷ Adë rac shtú'udia'a gueldë guënahia lë'ë të por du'pë tiempë sino quë rac shtú'uhia cueza con lë'ë të tubi visitë llëdumi si talë na voluntá shtë Dios.

⁸ Perë na guëana Efeso hashtë tsalú laní Pentecostés

⁹ purquë ndë'ë nanú zihani dchi'ni shtë Dadë Jesús parë guna cumplir. Tsaldí ldu'u ra mënë shtí'dzë më; perë nanú zihani contrari narunë cuntrë shtí'dzë Dios.

¹⁰ Si talë guédchini Timoteo, gulë bë'në tratë bien lë'i' të parë adë riádi'i ldu'u purquë lë'i' quëhúni' dchi'ni shtënë Dadë igual ziquë na.

¹¹ Por ni adë chu gúnëdi'i desprëci lë'i'. Mejurë gulë bë'në compa'ni lë'i' parë tsagla'gui' viajë shtëni' të parë guédchini gueldë guënëhi' na. Quëbeza lë'i' juntë con los de más bëchi la sa' hia'a.

¹² Lë'ë bëcha'a Apolos, bëna ruëguë lúhi' të parë gúnëll compa'ni los de más sa' hia'a

iurë gue'dë guená rai' lë'ë të, perë Apolos quëgní'ill de quë nádi'i voluntá shtë Dios parë gue'dë guënnall lë'ë të iurne', perë hashtë guëne'e më sí, iurní gue'dë guënnall lë'ë të.

Rialú cartë rë' con saludë

¹³ Gulë guc mënë nasini nu gulë tsagla'guë firmë lu shnezë më. Gulë cue za'quë za'quë. Gulë bë'në shchi'ni Dios ziquë mënë naná rialdí ldu'i de verdá. Gulë gac nguiu nadë rdzëbëdi'i.

¹⁴ Grëtë' lo quë nangunë të, gulë bë'nin con guëdubinú ldu'u të con amor parë los de más sa' të.

¹⁵ Iurne' bëchi, nanë të de quë famili shtë Estéfanas guc rai' primërë naná gualdí ldu'i shti'dzë Jesús; na rai' primërë nagualdí ldu'i shti'dzë Dios entrë grë mënë naquërelde regiuni Acaya. Nu tsagla'guë quëhunë rai' sirvë los de más mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'.

¹⁶ Rac shtua'a de quë lë'ë të guëzu'bë diaguë të shti'dzë mënë ziquë lë'ë rai' nu zac grë ra naná runë compañi parë shchi'ni Dios, nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra mënë naquëhunë dchi'ni shtë më.

¹⁷ Nalë rquitë ldua'a de quë bëdchini Estéfanas, Fortunato, nu Acaico. Lë'ë rai' bë'në rai' cumplir lo quë narunë faltë nihunë të.

¹⁸ Nalë bësëquitë ldu'u rai' na nu zac lë'ë të. Napë quë gapë të respëti parë ra mënë ziquë lë'ë rai'.

¹⁹ Ra grupë shtë shmënë Dios naquërelde regiuni Asia, quëgshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Aquila nu Prisila con grupë shtë shmënë Dios nardëá lidchi rai', quëgshe'ldë rai' zihani saludë en el nombre shtë Dadë Jesucristo.

²⁰ Gulë bë'në recibir saludë shtë grë ra shmënë Dios naquërelde ndë'ë. Gulë bë'në saludar grë ra shmënë Dios con tubi abrasë.

²¹ Na Pablo, quëgshe'lda saludë parë lë'ë të con propi shti'dza nabëquëa'a.

²² Si talë tubi de lë'ë të adë rac shtú'udi'il Jesucristo de verdá, pues grë ra mënë ni gac condenar. Rac shtu'u hia'a guëdchini Dadë Jesucristo lueguë.

²³ Gulë bë'në recibir favurë nu bendición shtë Dadë Jesucristo.

²⁴ Quëgshe'lda amor shtëna ziquë sahia naná unidë con Jesucristo. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Corintios

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu ra mënë shtë Corinto

¹ Na Pablo, nahia tubi poshtë shtë Cristo Jesús purquë zni na voluntá shtë Dios. Juntë con Timoteo, bëcha'a naná rialdí ldu'í shti'dzë Jesús, quëquë'e na'a cartë rë' nu guëshe'ldë ná'ahin lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde ciudá Corinto nu zac lu grë ra nabëzunë Dios almë shtë rai', lë'e të naquërelde regiuni shtë Acaya.

² Gulë bë'në recibir bendición shtë Dios con galërbedchí ldu'u naná rne'e Dios Shtáda'a, juntë con Jesucristo Shláma'a.

Galërzac zi shtë Pablo

³ Zudë'na'a alabar Dios, lë'e Dios nu Dadë shtë Jesucristo Shláma'a. Lë'e më na Dadë nu quëhúni' consolar cadë lë'e mieti; na më el quë narga'a ldu'u mieti.

⁴ Lë'e më rúni' consolar lë'e hia'a iurë lë'e hia'a rzac zi hia'a të parë gac guëdë'na'a consolar los de más sa' hia'a narzac zi lu cusë durë. Quëdë'na'a consolar lë'e mënë con diza'quë naze'dë de Dios.

⁵ Nalë rzac zi hia'a purquë na hia'a shmënë Cristo, perë también nalë quëhunë më consolar lë'e hia'a.

⁶ Si talë rzac zi hia'a, nahin parë bien shtë të, të gapë të galërbedchí ldu'u nu parë gac salvar të. Mizmë cusë durë naquëac con lë'e na'a, nahin parë cuedchí ldu'u të; pues zni rua'a ldu'u të con pacënci ra cusë durë nadápa'a.

⁷ Rialdí ldu'u na'a; firmë na esperansë shtë na'a de quë adë rëazë guëtëdi'i të shnezë më. Rac bë'a na'a de quë ziquë rzac zi të purquë na të shmënë më, gunë më consolar lë'e të juntë con lë'e na'a.

⁸ Bëchi, rac shtu'u na'a gac bë'a të blac cusë durë naziadëdë na'a regiuni shtë Asia. Nga'li bédëdë na'a tubi prëbë ru'bë. Hia casi bë'rë fuersë parë gua'a ldu'u na'a lu ra cusë ni. Gualdí ldu'u na'a niati na'a lueguë.

⁹ Bëdë'në na'a llgabë na na'a ziquë tubi naná condenadë lu galguti, perë zni gac parë tsaldí ldu'u na'a shti'dzë Dios más, el quë nanapë pudërë të guëldishtëhi' tégulë ladi ra tégulë. Ra cusë durë gac rahin të parë adë gápëdi'i na'a confiansë mizmë lë'e na'a.

¹⁰ Dios bëlá më lë'e na'a lu peligrë nu tsagla'guë quëhunë më salvar lë'e na'a parë gátidi'i na'a. Rialdí ldu'u na'a lë'e më gúni' salvar lë'e na'a stubi vuetë lu peligrë shtë galguti.

¹¹ Lë'e të napë quë gunë të compa'ni lë'e na'a. Si talë zihani mënë gunë rall compa'ni lë'e na'a con oraciuni, zihani mënë guëdë'e

graci lu më por ra favurë nagunë më parë lë'e na'a.

Adë guádi'i Pablo Corinto

¹² Nanú tubi cusë narsëquitë ldu'u na'a. Shgabë na'a rni'i de quë nadzú na'a tubi manërë za'quë nu santu entrë ra mënë shtë guë'dchiliu nu zac entrë lë'e të. Na na'a verdá. Zni guquërelde na'a, lëdëdi'i por llni shtë na'a sino por favurë shtë Dios. Bë'në më compa'ni lë'e na'a.

¹³ Quëquë'e na'a lu të sulë ra cusë narac gu'ldë të nu rac riasë të. Quëbezë na'a de quë guëdë'e të cuendë shti'dzë na'a;

¹⁴ Hia riasë të tubi partë shtë ra cusë ni. Quëbeza de quë iurë lë'e Dadë Jesús guëabri' stubi, lë'e të guëquitë ldu'u të de lë'e na'a cumë lë'e na'a guëquitë ldu'u na'a de lë'e të.

¹⁵ Por tantë confiansë nanapa de lë'e të, runa llgabë gueldë guënahia lë'e të lueguë, antsë tsahia stubi lugar; nu iurë guëabria guënahia lu të stubi, guëquitë ldu'u të.

¹⁶ Runa llgabë de quë guna visitar lë'e të mizmë tiempë guziyahia parë Macedonia; nu despuës guëabria de ndë, gueldë guënahia lë'e të stubi të parë gunë të compa'ni na; guëshe'ldë të na parë Judea.

¹⁷ ¿Pë rni'i të de quë nahia falsë iurë guni' ldua'a zni? ¿Gu nahia ziquë mënë shtë guë'dchiliu? ¿Llua'a të de quë cagnia'a lu të: "Aha!" nu mizmë tiempë rnia'a: "Aquëdi'i"?

¹⁸ Dios na më testigu de quë lë'e na'a adë chu rni'idi'i: "Aha!" nu "Aquëdi'i" al mizmë tiempë

¹⁹ purquë Jesucristo shini Dios, nunquë guni'i më: "Aha!" u "Aquëdi'i" al mizmë tiempë. Lë'e Silvano nu Timoteo con na Pablo, biadi'dzë na'a lu të diza'quë shtë më. Con Cristo lë'e diza'quë siemprë napë resultatë. Nahin verdá.

²⁰ Pues por lë'e Jesucristo grë ra promësë shtë Dios gac cumplir. Por ni iurë quëhunë na'a alabar Dios, rni'i na'a: "Nia Dadë" purquë unidë na na'a con Cristo Jesús.

²¹ Dios na el quë nabë'në parë dzulezë na'a lu shnezë Cristo juntë con lë'e të, nu Dios na el quë nabës'ldë lë'e na'a con shti'dzë më.

²² Lë'e më gulë më lë'e hia'a nu bëne'e më Espiritu Santo parë cuezënhu'i lë'e hia'a; náhi' tubi garantiá de lo quë nague'dë'na'a recibir despuësë.

²³ Cagna'ba Dios të gac më testigu en cuntrë de na si talë ruadi'dza bishi. Adë bë'nëdia'a visitar lë'e të, më Corinto, purquë adë gac shtu'udia'a guna cashtigu lë'e të.

²⁴ Adë rni'bë'adi'i na'a pë cusë tsaldí ldu'u të; hia bien dzu të firmë lu shnezë më; nadë más guëdë'në na'a compa'ni lë'e të, të guëquitë ldu'u të.

2

¹ Por partë shtëna adë gúnëdia'a visitar lë'ë të iurne' të parë adë gaquin cusë durë parë lë'ë të.

² Si talë resultatë shtë visitë na galëriá ldu'u parë lë'ë të, ¿chull gunë parë guëquitë ldua'a? Sulë lë'ë të guësëquitë ldu'u të na.

³ Por ni bëquëa'a lu të tubi cartë más antsë; bënehia conseju parë lë'ë të, të parë gac rëglë asuntë ni. Iurní iurë guëdchinia ndë, adë riádi'i ldua'a por conductë shtë të. Mejurë napa segurë de quë si talë guëquitë ldua'a iurní, también guëquitë ldu'u të.

⁴ Iurë bëquëa'a cartë más antsë, nalë rquëdi'ni ldua'a; bëru'u nisë slua; perë adë bëquë'édia'a lu të parë guë'në të tristë sino bëquëa'a lu të parë gac bë'a të nalë rac shtua'a lë'ë të.

Nanú perdonë parë lë'ë nguui nabë'në mal

⁵ Si talë tubi mënë bë'nëll parë riá ldua'a, también bë'nëll parë riá ldu'u grë të. Perë adë rac shtú'udia'a guënia'a demasiadë cusë cuntrë nguui ni;

⁶ cashtigu naná bédë'ë të parë lë'i'; casi grë të guc të de acuerdë; hia na sufsientë parë lë'ëll.

⁷ Iurne' runë tucarë gunë të perdonë nguui ni, nu gulë bë'në consolar lë'ëll, no sea por tantë llgabë narúnëll, guëazë guétëll shnezë Dios.

⁸ Por ni quëhuna ruëguë lu të stubi, de quë guëlua'a të lu nguui ni de quë rac shtu'u të lë'ëll.

⁹ Bëquëa'a lu të más antsë të gac bë'ahia si talë na të obedientë, si talë rzu'bë diaguë të shti'dza.

¹⁰ El quë naquëhunë të perdonë, también runa perdonë lë'ëll. Si talë nanú stubi cusë narunë tucarë guna perdonë, pues bëna perdonë lë'ëll parë bien shtë të. Nanë Cristo rnia'a verdá.

¹¹ Cha guëdë'na'a zni të parë adë gúnëdi'i Satanás gan lu hia'a. Pues rdë'ë hia'a cuendë manërë narunë Satanás parë guësiguëll mënë.

Adë rbedchídi'i ldu'u Pablo guë'dchi Troas

¹² Iurë bédchinia guë'dchi Troas parë guadi'dza diza'quë shtë Cristo, bédzela zihani lugar parë guadi'dza shti'dzë më

¹³ perë adë bédchini cuntëntë purquë adë bédzélédia'a bëcha Tito ndë; por ni bëna despedir lë'ë mënë shtë Troas nu guahia hashtë regiuni shtë Macedonia.

Cristo quëhuni' parë guëdë'na'a gan

¹⁴ Dushquilli Dios el quë nazianú lë'ë hia'a lu desfile shtë Cristo Jesús. Lë'ë më quëhuni' parë guëdë'na'a gan lu enemigu guëdubi tiempë, nu quëhunë më compañi

lë'ë hia'a parë guadi'dza'a diza'quë naná ziquë olor nashi naná rrë'tsë por grëtë' partë.

¹⁵ Na hia'a ziquë olor nashi naná quëhunë Cristo ofrecërë lu Dios Padre. Parë bældá mënë vidë shtë hia'a quëhunë parë rëagná ldu'u rall na rall salvar, perë parë sèbældá mënë na hia'a parë rëagná ldu'u rall na rall condenar.

¹⁶ Parë ra narniti, na hia'a ziquë olor narguini mënë, perë parë ra naná salvar, na hia'a ziquë olor nashi shtë guë'ë purquë shti'dzë më naruadi'dza'a rne'e vidë sin fin. ¿Chull napë llni sufsientë parë gúnëll cumplir grë cusë rë'?

¹⁷ Pues lë'ë na'a adë nádi'i na'a ziquë zihani mënë naquëhunë neguci con shti'dzë Dios. Adë rdë'nëdi'i na'a cambi shti'dzë më ziquë runë zihani mënë; al contrari na na'a verdá. Lë'ë Dios bëshé'ldi' lë'ë na'a nu delantë lu më ruadi'dzë na'a shti'dzë më purquë quëbezënú Cristo lë'ë na'a.

3

Lë'ë těstë cubi

¹ Iurë rni'i na'a ra cusë rë' ¿gu rzublú ruadi'dzë na'a favurë de mizmé lë'ë na'a? u ¿llua'a të rqui'ni guëdë'në na'a presentar tubi cartë shtë recomendación parë lë'ë të? u ¿llua'a të napë quë guëdë'në na'a recibir cartë shtë recomendación nabëquë'ë të? Aquëdi'i. Stubi mënë rqui'ni cartë ni.

² Lë'ë të na të ziquë cartë shtë recomendación. Mënë guená rall vidë shtë të nu tsasë rall na na'a muzë shtë Dios.

³ Lë'ë të na të tubi sèni de quë dchi'ni nabëdë'në na'a ndë, ze'din de Dios. Mënë rni'i rall na të cartë shtë Cristo por dchi'ni nabëdë'në na'a entrë lë'ë të. Na të tubi cartë nanádi'i escritë con tindë sino por el Espíritu Santo shtë Dios nanabani. Na të tubi cartë nagúquëdi'i escritë lu tablë shtë guë'ë ziquë ra chi'i mandamientë, sino tubi cartë escritë lu ldu'u të.

⁴ Por Cristo napë na'a segurë de quë na na'a muzë shtëhi' nu delantë lu Dios adë nídi'i cusë parë guétú lu na'a lu më.

⁵ Lë'ë na'a adë cagní'di'i na'a de quë mizmé lë'ë na'a napë na'a llni parë guëdë'në na'a shchi'ni më, sino cagne'e më llni nu fuersë parë lë'ë na'a.

⁶ Pues lë'ë më bëne'e më guia'a na'a pudërë nu llni parë guëdë'në na'a sirvé lë'ë më parë guëni'ínú na'a lu ra mënë tubi těstë cubi entrë Dios nu mënë. Lë'ë těstë ni adë naescritëdi'in sino ze'din de Espíritu Santo. Lë'ë lëy escritë rsédchinin galguti parë grë mënë perë lë'ë Espíritu Santo rsédchíni' vidë sin fin.

⁷ Lë'ë lëy nabëquë'ë Moisés guc escritë lu tablë shtë guë'ë nu bédchinin con

galërabtsë'ë shtë Dios; nalë fuertë bédchinin hashtë ra më israelitë adë gúquëdi'i nianá rall lu Moisés purquë nalë rabtsë'ë lúhi' por du'pë tiempë. Si talë bédchinin lëy con zihani llni nu lë'ë lëy quëhunë condenar ra mënë lu galguti,

⁸ lë'ë di'dzë nabësëdchini Espíritu Santo, napë quë guëdchinin con más pudërë quë lë'ë lëy.

⁹ Quiere decir, si talë lëy nabë'në condenar lë'ë hia'a, bédchinin con llëru'bë pudërë nu llni, mucho más lë'ë diza'quë shtë Dios napin pudërë. Llëru'bë nahin; rni'in manërë gáca'a ziquë mënë nabë'në cumplir grë puntë shtë lëy.

¹⁰ Lë'ë lëy guc cusë nanapë llëru'bë valurë por du'pë tiempë perë iurne' lë'ë diza'quë más lasaquin quë lëy; napin más pudërë; nunquë adë rialúdi'in.

¹¹ Si talë lo quë narua'a ldu'u por du'pë tiempë, napin llëru'bë valurë, mucho más valurë napë lo quë adë rialúdi'i parë siempërë.

¹² Zni nalë firmë na esperansë shtë na'a; por ni ruadi'dzë na'a con tubi confiansë ru'bë.

¹³ Adë rúnëdi'i na'a ziquë Moisés el quë narsë'au lúhi' con tubi lari tē parë adë guënádi'i ra israelitë guëaldë llni naná ruá'adi'i ldu'u llëru'bë tiempë.

¹⁴ Perë lë'ë rall adë guasëdi'i rall; naguëdchi béac ldu'u rall. Todavía hashtë iurne' iurë rini rall Sagradas Escrituras, nacahi ldu'u rall. Nahin ziquë tubi lari narsë'au lu rall; adë rnádi'i rall; adë riasëdi'i rall purquë sulë Cristo rac guëdchisú lari ni parë gac bé'a rall.

¹⁵ Hashtë iurne' iurë rini rall ra di'dzë nabëquë'ë Moisés, na ziquë tubi lari narsë'au llgabë mieti; adë riasëdi'i rall shti'dzë më.

¹⁶ Perë iurë tubi mieti riabrí ldú'ull con lë'ë Dadë, iurní rdchini llni la'ni ldú'ull nu riasëll; adë pë narsë'au shgábëll.

¹⁷ Lë'ë partë shtë Sagradas Escrituras nacagni' shcuendë Dadë, cagni'in náhi' mizmé lë'ë Espíritu Santo; nu catë nanú Espíritu Santo, nga'li ra mënë nádi'i rall bajo ordë shtë lëy guahietë.

¹⁸ Por ni grëtë' hia'a hiadë nadápëdi'i hia'a ziquë lu nanë'au con tubi lari, sino na hia'a ziquë tubi guë'guanë narabtsë'ë pudërë shtë Dadë. Hía iurní lë'ë hia'a tsagla'guë rac cambi hia'a; réaca'a más y más ziquë Cristo purquë quëdë'na'a recibir pudërë nu llni shtë më. Zni canihunë Dadë naná lë'ë Espíritu Santo.

4

¹ Por grë ndë'ë nagunia'a lu tē, nadapë na'a zihani confiansë. Bëga'a ldu'u më lë'ë na'a; por ni bédë'në na'a recibir di'dzë shtë

tëstë cubi parë guadi'dzë na'a delantë ra mënë.

² Bëquë guia'a na'a grëtë' ra cusë naquëhunë mënë naga'chi, cusë narsëdchini shtu. Adë chu rsiguëdi'i sáhi', nilë adë chu rúnëdi'i cambi diza'quë shtë Dios. Rni'i na'a verdá lu mieti; zni rdë'në na'a recomendar mizmé lë'ë na'a lu grëtë' mënë nu delantë lu Dios.

³ Si talë adë riasëdi'i mënë lo quë narunë cuntienë diza'quë naquëgnia'a, si talë shti'dzë na'a nahin ziquë cusë naga'chi, es quë bëniti rall.

⁴ Pues lë'ë rall adë rialdídi'i ldu'u rall shti'dzë më purquë lë'ë narnibë'a guë'dchiliu rë' bësë'aul shgabë rall parë tsasëdi'i rall, no sea guëdchini llni shtë Dios guëc rall nu tsasë rall diza'quë nanapë pudërë shtë Cristo. Cristo na igual ziquë Dios.

⁵ Iurë ruadi'dzënu na'a ra mënë, adë ru-adi'dzëdi'i na'a shti'dzë na'a sino ruadi'dzë na'a shti'dzë Jesucristo, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Nu lë'ë na'a nadë más na na'a muzë shtë tē parë gac unidë tē con Jesú.

⁶ El mizmé Dios naná bëshe'ldë llni catë nanú nacahi, también bëshe'ldë më llni la'ni ldu'u hia'a tē guadi'dza'a diza'quë lu mënë. Nadápa'a llni nu riasë hia'a blac llëru'bë na llni nu pudërë shtë më purquë Jesucristo quëglúa'ai' pudërë shtë Dios.

Pudërë nadápa'a ze'dë de Dios

⁷ Lë'ë diza'quë nabëdë'në na'a recibir, ze'dë de Dios perë ra shcuerpë na'a na débíl ziquë guë'su guiu'u tē parë guëlua'a de quë grëtë' pudërë shtë'në na'a, ze'dë de Dios; adë zé'dëdi'in de mizmé lë'ë na'a.

⁸ Zni nahin aunquë rzac zi mënë lë'ë na'a demasiadë, nunquë adë nadzúdi'i na'a sin quë adë chu guëdzélëdi'i ca nezë guëru'u na'a. Aunquë riá ldu'u na'a, siempërë rbedchí ldu'u na'a.

⁹ Aunquë rzunaldë mënë lë'ë na'a, adë chu nádi'i ziquë tubi me'dë bëzebi. Aunquë rlua'a de quë bē'nē Satanás gan lu na'a, nídi'in fin shtë na'a.

¹⁰ Cualquier lugar nazía na'a, ra mënë rna rall de quë quëdë'në na'a sufrir ziquë Jesús bē'nē më sufrir iurë guti më. Quëdë'nē na'a sufrir tē parë guëlua'a de quë nabani më la'ni ldu'u na'a.

¹¹ Aunquë nabani na'a, na na'a dispuestë gati na'a purquë na na'a shmënë Jesús tē parë guëlua'a pudërë shtë Jesús por medio de shcuerpë na'a nanapë quë tsalú.

¹² Zni galguti dzu guëlladchi parë lë'ë na'a con resultatë de quë nabani tē.

¹³ Nadapë na'a mizmé fe nanapë el quë bëquë'ë zndë'ë la'ni Sagradas Escrituras: "Gualdí ldu'a, por ni biadi'dza". Zni zac

lë'ë na'a rialdí ldu'u na'a shti'dzë më; por ni ruadi'dzë na'a.

¹⁴ Rac bë'a na'a de quë Dios nabëldishtë Dadë Jesús ladi ra tégulë, también zac lë'ë hia'a guëldishtë më juntë con Jesús nu gua'a më lë'ë hia'a të parë cuezënu hia'a lë'ë më.

¹⁵ Rzac zi na'a grë ra cusë durë purquë rac shtu'u na'a lë'ë të nu parë grë narunë recibir ra favurë shtë Dios, gac rai' cantidá mënë nu guëdë'ë rall grací lu më; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

¹⁶ Por ni rquitë ldu'u na'a guëdubi tiempë aunquë nilë shcuerpë na'a rdubin. Cadë dzë quëac na'a nacubi; quëdë'në na'a recibir más fuersë shtë më.

¹⁷ Grëtë' galëzrac zi iurne', na ziquë tubi cusë nashashu nu rialuhin lueguë, perë quëhunë ra cusë ni parë guëdapa'a delantë ziquë tesurë namás llëru'bë nu namás lasac.

¹⁸ Pues adë rúnëdi'ia'a confiar por ra cusë narná mieti sino por ra cusë nadë rnádi'i mieti, purquë grëtë' ra cusë narná hia'a, napë quë tsalú. Grë ra cusë nadë chu rnádi'i, ni adë tsalúdi'i parë siempër.

5

¹ Rac bë'a hia'a si talë gátia'a, Dios bë'ni' preparar cuerpë cubi nadë rialúdi'i. Lë'ë cuerpë shtëna'a na ziquë tubi hiu'u narialú perë cuerpë naguëne'e Dios nápëdi'in fin. Lëdë nguüdi'i bë'në formarín.

² Mientras nabánia'a lu guë'dchiliu, pues rac ldu'u hia'a nu nalë rac shtu'u hia'a guzëá hia'a stubi lugar, lídcha'a lu gube'e

³të parë nga'li gunë më parë adë chu runë fáltëdi'i niétiqë.

⁴ Mientras nabánia'a con cuerpë shtë guë'dchiliu rë', rdë'na'a sufrir; rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më, perë lëdë por nídi'i rac shtu'u hia'a gátia'a, sino rac shtu'u hia'a gápa'a cuerpë cubi të parë cuerpë nadápa'a iurne', gac cambin por cuerpë nanadë rialúdi'i.

⁵ El quë nabë'në preparar ra cusë ni parë lë'ë hia'a na Dios nu bëne'e më Espíritu Santo cumë ziquë garantiá de lo quë naguëne'e më despuësë parë lë'ë hia'a.

⁶ Por grë ndë'ë siempër nadápa'a llëru'bë confiansë. Rdë'ë hia'a cuendë de quë mientras nabánia'a lu guë'dchiliu, dzu hia'a zitu parë lugar catë guzëá hia'a, u sea runë faltë parë guëquërdá'a con Dadë Jesús.

⁷ Zia'la'guë nabánia'a, lëdëdi'i por lo quë narná hia'a lúhi' sino purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

⁸ Nadápa'a esperansë nu rac shtu'u hia'a guëséa'na'a guë'dchiliu rë' të parë guëbánia'a con lë'ë Dadë.

⁹ Por ni rni'i ldu'u hia'a guësëquitë ldu'u hia'a lë'ë më mientras quërdá'a lu guë'dchiliu nu también si talë gátia'a, rac

shtu'u hia'a guëa'në më cuntëntë con lë'ë hia'a.

¹⁰ Zni rdë'na'a purquë Dios guësëdchini më grë hia'a delantë Cristo catë gunë më juzguë lë'ë hia'a. Cadë túbia'a guëdë'na'a recibir pagu según lo quë bédë'na'a mientras nabánia'a, sea cusë za'quë u sea cusë mal; guëdë'na'a recibir pagu narunë tucarë.

Diza'quë narsëdchini galërbezë ldu'u mieti

¹¹ Por ni rac shtu'u na'a guësëdchini na'a mënë lu Jesús purquë rdë'në na'a cuendë nadushë na juici shtë më. Lu Dios quërelde na'a bien; rdë'ë më cuendë lla na na'a nu rac shtua'a guëdë'ë të cuendë quërelde na'a sin maldá.

¹² Adë quëdë'nëdi'i na'a recomendar mizmë lë'ë na'a lu të stubi, sino quëdë'në na'a parë guëquitë ldu'u të por shchi'ni na'a. Zni rac guëquebi të lu ra mënë narunë nadchini por custumbrë narunë rall cumplir, perë adë rúnëdi'i rall casë ra cusë falsë nananú la'ni ldu'u ra.

¹³ Si talë na'a lueguë ziquë rni'i bëldá mënë, nahin parë guëdë'në na'a alabar Dios. Si talë chu nádí'i ziquë lueguë, nahin parë bien shtë të.

¹⁴ Lo quë nardë'në na'a, nahin purquë nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a. Nadapë na'a segurë de quë tubi guti por grëtë' hia'a, por ni hia grëtë' mieti na ziquë ra naguti.

¹⁵ Cristo guti por grëtë' mënë parë guëbani mieti nu parë gunë mieti cumplir voluntá shtë më, lëdëdi'i parë gunë rall cumplir lo quë narac shtu'u rall. Runë tucarë gunë mieti cumplir voluntá shtë el quë naguti shlugar rall, el quë naguashté ladi ra tégulë parë gac salvar rall.

¹⁶ Por ni adë chu guëni'idi'i lasac ra mënë por lo quë na rall la'ni guë'dchiliu, aunquë antsë zni rdë'në na'a llgabë. Guni'i na'a Cristo nadë más náhi' nguüu, perë iurne' hiadë chu rúnëdi'i llgabë zni.

¹⁷ El quë naná unidë con Cristo, más personë cubi; ra cusë gushë hia gualú parë nguüu ni. Hia bédchini vidë cubi parë lë'i'.

¹⁸ Grëtë' ndë'ë ze'dë de Dios. Bë'në më parë tsu en paz entrë lë'ë më nu lë'ë hia'a. Iurne' na hia'a amigu shtë Dios por galguti shtë Jesús, nu bë'në më incarguë lë'ë hia'a parë guadi'dzënu hia'a ra mënë diza'quë të parë gac unidë rall con lë'ë më.

¹⁹ Quiere decir de que iurë guti Cristo lu cruz, Dios quëhuni' recibir grë mieti narëta' lu guë'dchiliu ziquë amigu shtë më. Bédchisú më grë demandë naná en cuntrë lë'ë rall. Nu bë'në më incarguë lë'ë hia'a con diza'quë të gac mënë amigu shtë Dios.

²⁰ Zni zëdë'pë na'a; na na'a representantë shtë Cristo, cumë ziquë mizmë Dios nihunë më ruëguë lu të, cagni'inú na'a lë'ë të, gulë

bë'në recibir perdunë shtë më të gac të amigu shtëhi'.

²¹Jesús nunquë bë'nëdi'i' duldë, perë Dios bë'në tratë shini' ziquë pecadurë, ziquë tubi nabë'në grë duldë, parë gac tubi manërë su hia'a delantë lu Dios sin ni tubi demandë en cuntrë lë'ë hia'a. Iurni quëhunë Dios tratë lë'ë hia'a ziquë mënë nabë'në cumplir grë puntë shtë lëy dizdë bëdchini hia'a lu guë'dchiliu.

6

¹Verdá na ndë'ë; con Dios quëdë'në na'a dchi'ni nu rdënë na'a ruëguë lu të, gulë bë'në recibir ra favurë shtë më të gapë të provëchë la'ni vidë shtë të

²purquë rni'i më la'ni Sagradas Escrituras:

Bëna compa'ni lë'ë të iurë guna'bë të lua.

Iurne' bëga'a iurë parë gunë të recibir favurë shtë më.

Nedzë na parë gac salvar të.

³Lë'ë na'a adë rzúdi'i na'a storbë lu mënë parë adë chu guëni'i mal cuntrë dchi'ni shtë'në na'a,

⁴sino rac shtu'u na'a guëlua na'a na'a muzë shtë Dios guëdubi tiempë. Gac bë'a rall na na'a siervë shtë më por pacënci ru'bë nadapë na'a nu iurë rzac zi mënë lë'ë na'a nu iurë runë faltë lo quë narqui'ni na'a, u iurë rdëdë desgraci. Guëdubi tiempë quërelëdë na'a ziquë muzë shtë'në më.

⁵Ra mënë bëdë'ë rall galnë; gua na'a prësi; bëdzatsu mënë cuntrë lë'ë na'a; bëdë'në na'a sufrir lu dchi'ni durë; avësë adë chu rgá'sidi'i; avësë nidi'i nagáu na'a.

⁶Nu zac rlua'na na'a na na'a muzë shtë Dios por conductë za'quë shtë'në na'a; nu zac purquë riasë na'a verdá, nu zac na na'a pacënci, nu purquë na na'a nadu'u, nu por lë'ë Espíritu Santo nacuezënë lë'ë na'a, nu purquë rac shtu'u na'a sa' na'a de verdá.

⁷Nu zac rac bë'a mieti na na'a muzë shtë Dios purquë ruadi'dzë na'a verdá; nadapë na'a pudërë shtë Dios. Vidë shtë'në na'a na tubldi delantë lu më; pues nahin ziquë gui'bë parë tildinú na'a enemigu shtë na'a. Con gui'bë ni quëdë'në na'a defender lë'ë na'a nu runë na'a gan lu enemigu shtë na'a.

⁸Nanú mënë narunë honrar lë'ë na'a; sëbëldá mënë rtu lu rall de lë'ë na'a. Bëldá mënë rni'i rall bien de lë'ë na'a; sëbëldá mënë rni'i rall mal de lë'ë na'a. Bëldá vuellë bë'në ra mënë tratë lë'ë na'a ziquë mënë falsë. Bëldá vuellë bë'në mënë tratë lë'ë na'a ziquë ra narni'i verdá.

⁹Avësë runë rall tratë lë'ë na'a ziquë naná guënëdi'i rall, perë avësë runë rall tratë lë'ë na'a ziquë mënë nananë rall bien. Avësë mërë gati na'a perë zia'glá'guë nabani na'a. Rac cashtigu na'a perë adë chu ráti'di'i.

¹⁰Aunquë riá ldu'u na'a perë mizmë tiempë rquitë ldu'u na'a. Na na'a prubi perë quëdë'në na'a shchi'ni Dios të parë gac mënë ricu. Aunquë nadápëdi'i na'a cusë shtë guë'dchiliu, perë grëtë' ra cusë nashtë'në na'a.

¹¹Lë'ë të më Corinto, quëgni'i na'a lu të con guëdubinú ldu'u na'a; adë bëca'chi ldu'udi'i na'a ni tubi di'dzë tantë rac shtu'u na'a lë'ë të.

¹²Por partë shtë na'a adë pë rúnëdi'i faltë parë gac shtu'u na'a lë'ë të perë lë'ë të, sí, runë faltë parë rac shtu'u të lë'ë na'a ziquë runë tucarë.

¹³Lë'ë na'a rdënë na'a ruëguë lu të ziquë tubi dadë narunë ruëguë lu shini', de quë gunë të tratë lë'ë na'a bien, mizmë manërë ziquë quëdë'në na'a con lë'ë të.

Na hia'a ziquë iádu'u catë quëbezë Dios

¹⁴Adë chu gúnëdi'i unir con ra nadë rialdidi'i ldu'i shti'dzë Dios. Si talë gunë të zni, iurni na ziquë tubi ngunë nanádi'i igual con bëchi'. ¿Lla gac unidë mënë dzabë con mënë za'quë? ¿Llallë gac parë el quë nanapë llni shtë Dios con el quë naquërelëdë lu duldë?

¹⁵Nidi'i mudë gac Cristo de acuerdë con lë'ë Satanás, u ¿lla gac tubi narialdi ldu'i shti'dzë Dios, gápëll partë con el quë nadë rialdidi'i ldu'i shti'dzë më?

¹⁶¿Ni mudë catë quëbezë Dios nanabani, tambien runë sirvë parë ra dzanë ídolo? Pues lë'ë hia'a na hia'a catë quëbezë Dios nanabani. Mizmë Dios guni'i:

Guëquërela nu cuezë'núa lë'ë rall.

Gaca Dios shtë'në rall.

Lë'ë rall gac rall shmëna.

¹⁷Tambiën rni'i Dadë:

Adë tsaglá'guëdi'i të ladi rall; adë rgubënëbidi'i të ziquë runë rall.

Adë gápëdi'i të partë con el quë narná tushë Dios;

iurni guna recibir lë'ë të ziquë shinia.

¹⁸Gaca Dadë shtë të; nu lë'ë të na të ziquë lla'na nu shtsa'pa. Zni rni'i Dadë narnibë'a grëtë cusë.

7

¹Lë'ë të narac shtua'a, ni na promësë shtë Dios nadápa'a; por ni napë quë guëzunë hia'a de grë cusë mal, tantë nananú la'ni ldu'u hia'a nu lo quë nanú shgába'a. Por rëspëti nadápa'a parë lë'ë më, cha guëdë'ná na'intriegu mizmë lë'ë hia'a lu më të guëquëreláa naza'quë delantë lu më, tubi vidë limpi.

Ra më Corinto bë'në rall cambi shgabë rall

²Gulë bëdë'ë lugar la'ni ldu'u të parë lë'ë na'a; adë chu bëluá'adi'i cusë mal parë lë'ë të nu adë chu rguguëdi'i lë'ë të.

³ Adê rnia'a ndê'ê parê guêdchi'ba galquiá guêc tê purquê ziquê gunia'a lu tê antsê, nalê rac shtu'u na'a lè'ê tê. Juntê guébánia'a nu juntê gátia'a.

⁴ Llêru'bê confiansê napa parê lè'ê tê nu rnia'a lu mênê de quê nalê rquitê ldu'a con lè'ê tê. Aunquê rzac zi na'a lu cusê durê, perê nalê rquitê ldu'uhia nu nalê lêgrê ldu'a, bènê tê.

⁵ Dizdê bédchini na'a Macedonia, adê guz'i'di'i ldu'u na'a. Guêdubi ladê runê mênê cuntrê lè'ê na'a. Nanú ra narzunaldê lè'ê na'a nu rdzêbê na'a.

⁶ Perê Dios bêsêquitê ldu'u na'a iurê lè'ê Tito bédchini. Pues Dios na el quê narsêquitê ldu'u ra nariá ldu'i.

⁷ Nu zac bêsêquitê ldu'u mê ldu'u na'a purquê Tito guni'i' de quê rac shtu'u tê guéná tê lua, de quê bini ldu'u tê iurê bènê tê recibir primêrê cartê naná bêshe'lda. Guni'i' Tito de quê quêhunê tê cumplir lo quê narac shtua'a. Por ni bêsquitê ldu'a más todavía.

⁸ Aunquê primêrê cartê nabêquêa'a, bèn'in tê riá ldu'u tê, perê adê nádia'a tristê bêshe'ldahin lu tê. Por tubi tiempê sí, biá ldu'a purquê bêsêdchini cartê ni tristê la'ni ldu'u tê por du'pê tiempê

⁹ perê iurne' rquitê ldu'a, lédêdi'i purquê guc tê tristê sino purquê lè'ê galêtristê ni, bènê parê bêabrí ldu'u tê con Dios. Lè'ê tê guc tê tristê manêrê narquitê ldu'u Dios. Adê bédê'nêdi'i na'a ni tubi dañi parê lè'ê tê.

¹⁰ Lè'ê galêriá ldu'u naquêhunê parê guêabrí ldu'u mênê con Dios, na cusê za'quê. Fin shtêhin na salvaciuni parê lè'ê tê; por ni rquitê ldu'a de quê bêshe'lda cartê ni lu tê. En cambi lè'ê galêriá ldu'u nanapê mênê shtê guê'dchiliu, quêhunin parê guêniti mênê vidê shtê rall.

¹¹ Biá ldu'u tê de verdá nu lueguê bènê tê réglê asuntê ni tubi manêrê nabêsêquitê ldu'u Dios. Bêlua'a tê de quê nápêdi'i tê faltê por asuntê naguzac entrê lè'ê tê. Bêldênú tê nguii nabê'nê mal. Nalê guc shtu'u tê guêa'nê tê bien delantê lu Dios. Bènê tê cumplir lueguê narunê tucarê. Bènê tê cashtiga nguii ni. Clarê llua'a de quê nápêdi'i tê culpê con nguii ni.

¹² Iurê bêquêa'a primêrê cartê, adê bêshe'ldahin lu tê sulamêntê purquê runa llgabê por nguii nabê'nê mal, nilê por lè'ê personê nabê'nê nguii ni ofender, sino bêquêa'a cartê ni parê gac bê'a tê tubi manêrê clarê blac llêru'bê na rêsépêti nanapê tê parê lè'ê na'a. Bènê tê cumplir voluntá shtê Dios.

¹³ Por ni rbedchí ldu'u na'a.

Además de ni bêsquitê ldu'u na'a demasi- adê purquê Tito nalê náhi' cuntêntê; rquitê ldu'i' purquê bêsêdchini tê lêgrê ldu'i'.

¹⁴ Gunia'a lu Tito antsê de quê quêrelêdê tê bien nu rquitê ldu'a con lè'ê tê; Pues iurne' adê rtúdi'i lua lu Tito. Ziquê grêtê' na verdá lo quê nagunia'a lu tê, zni na verdá lo quê naguni'i' na'a lu Tito. Rquitê ldu'u na'a con lè'ê tê.

¹⁵ Iurne' lè'i' másru'u rac shtú'ui' lè'ê tê iurê rêagná ldu'i' lè'ê tê manêrê nabêzu'bê diaguê tê lo quê nagunibê'ai', nu zac cumê bènê tê recibir lè'i' con rêsépêti nu con hunurê.

¹⁶ Rquitê ldu'a cumê napa llêru'bê confiansê gunê tê cumplir lo quê narunê tucarê ziquê shmênê Dios.

8

Quêquê'ê Pablo lla guêdê'ê hia'a ofrendê

¹ Bêchi, rac shtu'u na'a guadi'dzê na'a blac llêru'bê favurê bènê Dios parê ra shmênê mê naquêrelêdê Macedonia.

² Napê rall zihani dificultá nu galêrzac zi perê rquitê ldu'u rai'. Nápêdi'i rall zihani cusê shtê guê'dchiliu; prubi na rai' perê con guêdubinú ldu'u rai' bédê'ê rai' dumí parê guêrê'tsê shti'dzê Dios más delantê.

³ Nahia testigu de quê con guêdubinú ldu'u rai' bédê'ê rai' grê lo quê nanapê rai' hashtê más bédê'ê rai'.

⁴ Bènê rai' ruêguê lu na'a tê guêdê'nê na'a permisi gunê rai' compa'ni ra shmênê Dios nanapê nicidá. Guquín tubi hunurê parê lè'ê rai'.

⁵ Zni bènê rai' hashtê más de lo quê nabêdê'nê na'a llgabê. Primêrê bédê'ê rai' mizmê lè'ê rai' tê parê gunê rai' sirvê Dadê Jesús; despuês bènê rai' sirvê lè'ê na'a. Zni bènê rai' purquê nahin voluntá shtê Dios.

⁶ Ejemplê ni bêsêquitê ldu'a, por ni bêna ruêguê lu Tito tê tsagnall lè'ê tê nu tsalú guêdêa' ofrendê. Pues Tito na el quê primêrê guna'zi ldi obrê ni antsê entrê lè'ê tê.

⁷ Nalê quêhunê tê sirvê lu Dadê; nalê rialdí ldu'u tê shti'dzê mê; nunquê rúnêdi'i tê faltê parê ra cusê shtê mê nu nalê rac shtu'u tê lè'ê na'a. Iurne' quêhuna ruêguê lu tê, gulê bènê cumplir obrê za'quê narni'i ldu'u tê parê ra shmênê Dios.

⁸ Adê cagn'i'idia'a ndê'ê cumê ziquê ordê; sulê rac shtua'a gac bê'a tê pê bènê stubi mênê, de quê bènê rall compa'ni ra prubi con guêdubinú ldu'u rall. Iurní guêlua'a sí talê rac shtu'u tê Dios.

⁹ Hia nanê tê favurê nabê'nê Jesucristo Shláma'a; nalê na mê ricu perê guc mê prubi; bêsêa'nê mê lidchi mê gube'e; bédchini mê lu guê'dchiliu ziquê tubi prubi parê gapê tê ra cusê nalasac de verdá.

¹⁰ Bêna llgabê subrê shcuendê ni; iurní quêgnia'a lu tê lo quê narunê tucarê gunê tê, purquê dizdê tubi izê guc tê primêrê entrê los de más shmênê Dios; bédê'ê tê ofrendê,

lédédi'i parè gunè tè cumplir sulamëntè, sino con zihani ánimo guc shtu'u guèdè'è tè lè'è dumí.

¹¹ Iurne' tsagla'guè tè hashtë tsalú con el mizmè deseó nanapè tè dizdè más antsè. Gulè bédè'è según lo què nanapè tè

¹² purquè si talè tubi nguui rac shtu'u guèdè'èll tubi ofrendè, Dios rúni' recibir ra ofrendè ni según lo què nanapè nguui. Lè'è mè adè rná'bèdi'i' guèdè'è nguui lo què adè nápèdi'i' nguui.

¹³ Asuntè ni adè rúnèdi'i' tratè de què obligadè na tè guèdè'è tè ofrendè nu stubi mènè adè bè gúnèdi'i' rall

¹⁴ sino runè tratè de què gunè mieti igual con sa' rall. Iurne' napè tè parè gunè tè compa'ni ra nabènapèdi'i'. Stubi dzè lè'è rall gunè rall ayudè lè'è tè lo què narunè faltè. Manèrè ni nanú igual entrè grè mieti.

¹⁵ Rni'i' Sagradas Escrituras: "El què nabètèá zihani cusè, adè bèá'nèdi'i' subrè parè lè'i'. El què nabètèá du'psè, adè bè'nè fáltèdi'i'."

Tito nu ra sáhi'

¹⁶ Dushquilli Dios el què nabèdè'è lu Tito mizmè deseó ziquè nanapa por lè'è tè.

¹⁷ Pues Tito guc de acuerdè con lo què naguna'ba, nu zac lè'i' nalè rac shtú'ui' guènáhi' lu tè. Iurne' tsagnáhi' lè'è tè por prupi voluntá shtëhi'.

¹⁸ Juntè con Tito quègshe'ldè na'a tubi shmènè Jesús. Entrè grè ra grupè shtë shmènè Dios ruadi'dzè rall blac naza'què na nguui ni. Nu nalè rac ruadi'dzèll diza'què.

¹⁹ Lèdè níá'asèdi'i' bronquè ruadi'dzèll, sino ra grupè shtë shmènè Dios, gulè nguui ni parè gúnèll compa'ni lè'è na'a lu viajè nu gúnèll compa'ni lè'è na'a con ofrendè nanua'a na'a. Quègdè'nè na'a dchi'ni ni parè gac honrar Dadè Jesús nu parè guèlua'a na na'a dispuestè parè guèdè'nè na'a sirvè lu tè.

²⁰ Rac shtu'u na'a adè chu guèdchi'bè galquíá guèc na'a por manèrè quèdi'dzè na'a dumí ru'bè nanua'a na'a.

²¹ Rni'i' ldu'u na'a gac na'a mènè naza'què, lèdè níá'asèdi'i' lu Dadè Dios sino también lu ra mènè.

²² Nu quègshe'ldè na'a stubi sa' hia'a con lè'è rai'; náhi shmènè mè nu zihani vueltè bèlua'ai' lu ra cusè durè de què náhi' tubi mè za'què. Iurne' másru'u rac shtu'u guènal lu tè tantè confiansè nápèll con lè'è tè.

²³ Si talè chu guèna'bè di'dzè shcuendè naná Tito, gulè guchi de què lè'i' náhi' el què naquèhunè compa'ni na parè guèdè'nè na'a sirvè lu tè. U si talè chu guèna'bè di'dzè shcuendè los de más bèchi la sa' na'a, gulè guchi de què grupè shtë shmènè Dios bèshe'ldè rai' lè'è mènè ni, nu gulè guchi de què quèhunè rai' honrar Dadè Jesucristo.

²⁴ Por ni gulè bèlua'a de què rac shtu'u tè lè'è rai' de verdá. Zni gac bè'a ra grupè shtë shmènè Dios de què napè tè amor shtë Jesús. Zni gapè na'a rsvnè parè quèquitè ldu'u na'a con lè'è tè.

9

Ofrendè parè ra shmènè Jesús

¹ Adè rquí'nidi'i' guèquèa'a lu tè shcuendè dumí nabètèá tè parè ra mènè nabèzunè Dios almè shtë rai'

² purquè nanéa dizdè tubi izè na tè dispuestè guèdè'è tè tubi ofrendè za'què. Con galèrquitè ldu'u cagnia'a lu ra mènè shtë Macedonia; rnia'a de què lè'è tè, mènè shtë Acaya, na tè preparadè parè gunè tè compa'ni ra prubi. Por ejemplè shtë tè casi grè rall rac shtu'u rall gunè rall igual.

³ Perè quègshe'lda ra naná bèchi sa' hia'a tè parè adè guèrú'udi'i' cusè falsè nagunia'a lu ra mènè Macedonia. Rac shtua'a gac tè preparadè ziquè gunia'a lu rall,

⁴ no sea de què cualquier de tubi mè Macedonia sènáldèll na lu guèdzélèll lè'è tè adè nádi'i' tè preparadè con ofrendè ni. Hia iurní nahin tubi shtu parè lè'è na'a purquè nadchini guni'i' na'a lu rall shcuendè tè. Nu gaugin tubi shtu parè mizmè lè'è tè purquè napè na'a zihani confiansè gunè tè cumplir lo què naguna'bè na'a.

⁵ Por rsvnè ni, llúa'ahia rquí'ni guèna'ba tubi favurè, quiblú ra bèchi sahia parè gunè rall compa'ni lè'è tè parè guètèá tè ofrendè nabè'nè tè prometer antsè. Zni lè'è ofrendè shtë tè nahin ziquè tubi mustrè de què de verdá rac shtu'u tè sa' tè, lédèdi'i' gac ofrendè ni ziquè cusè narne'e tè por la fuersè sino bédè'è tè voluntariamente.

⁶ Gulè bèsèagná ldu'u tè di'dzè rè': El què narcabni du'pè bè'dchi, du'psè cusechè rca'a nguui ni, nu el què narcabni zihani bè'dchi, zac guècá'all zihani cusechè.

⁷ Cadè tubi de lè'è hia'a napè què guèdè'è hia'a según narni'i' ldu'u hia'a con guèdubinú ldu'u hia'a. Adè chu guèdè'è ofrendè por la fuersè. Dios rac shtu'u el què narquitè ldu'u iurè rdè'èll ofrendè.

⁸ Dios napè mè pudèrè parè quène'e mè hashtë gunè subrè grè lo què narquí'ni tè, tè gapè tè sufisientè parè mizmè lè'è tè nu zac gapè tè parè gunè tè compa'ni sa' tè con másru'u cusè za'què.

⁹ Sagradas Escrituras rni'i' zndè'è:

Bè'nè mè za'què compa'ni ra prubi con lo què nanapè rall.

Ra obrè za'què shtë mènè ni, adè tsalúdi'in.
¹⁰ Dios rdè'è bèní parè el què narcabni nu rne'e mè nagáu mieti. Segurè gunè ldai' mè lo què nanapè tè parè gaugin más nu gunè mè compa'ni lè'è tè, tè parè gunè tè zihani cusè za'què.

11 Zni lè'è tè gapè tè grètè' clasè cusè nalasac parè rac guèdè'è tè tubi ofrendè za'què. Hia iurní ra centavè nabè'nè tè intriegu guia'a na'a, gaquin motivè parè guèdè'è zihani mènè graci lu Dios

12 purquè por lo què naquègdè'è tè ca'a bèchi la sa' hia'a, lèdè nía'asèdi'i quègdè'è tè lo què narqui'ni parè guèbani rai', sino también zihani mènè gunè rall alabar Dios; guèdè'è rai' graci lu mè.

13 Gunè rall alabar Dios purquè guèna' rall cusè za'què naquèhunè tè; nahin ziquè sèñi de què de verdá rzu'bè diaguè tè diza'què shtë Jesús. Nu zac gunè rall honrar Dios por ofrendè za'què naquègdè'è tè ca'a rall nu por lo què naca'a los de más mènè.

14 Lè'è rai' guèna'bè rai' lu Dios por lè'è tè. Gapè rai' llèru'bè cariñi por lè'è tè purquè guèna' rai' de què Dios tsagla'guè quèhúni' zihani cusè za'què parè lè'è tè.

15 Dushquilli Dios por lo què nabèzèlaa'dchi mè, tubi regalè adè chu gunèdi'i gan guèni'i blac llèru'bè nahin.

10

Derechè nanapè Pablo ziquè poshtë shtë mè

1 Na Pablo runa ruèguè lu tè con mizmè galnadu'u nu pacènci nanapè Cristo. Gulè bè'nè lo què nacagnia'a. Rni'i mènè de què iurè quèrèldè'núa lè'è tè, adè nápèdia'a valurè parè guadi'dza zihani cusè guèc tè perè iurè zitu nanúa, iurní sí napa valurè.

2 Runa ruèguè lu tè de què iurè gue'dè guènahia lè'è tè, adè nídi'i nicidá tildia lè'è tè. Pues lu bèldá mènè, sí, napè què gapa valurè purquè quègdchi'bè rall galquiá guèc na'a. Rni'i rall quègni'i na'a shti'dzè Jesús sulamèntè mizmè manèrè ziquè ra mènè shtë guè'dchiliu.

3 Verdá na de què quèrèldè na'a lu guè'dchiliu rè' perè adè quègdildidi'i na'a ziquè cualquier mènè shtë guè'dchiliu

4 purquè ra armè nadápa'a, adè nádi'i rahin lo què naruntsa'u mènè sino na rahin fuertè; napè rahin pudèrè shtë Dios parè gunin gan lu grè ra fuersè mal.

5 Zni quègdè'nè na'a gan lu grè llgabè nu galquiá nardchi'bè mènè cuntrè Dios. Quègdè'nè na'a gan lu cualquier cusè nadchini nu cusè narcá parè adè gunguè bè'adi'i mènè Dios. Grè llgabè, grè galèrni'i ldu'u shtë mieti naná cuntrè lè'è mè, quègdè'nè na'a ordenar parè guèzu'bè diaguè rahin shti'dzè Cristo.

6 Nu na na'a dispuestè guèdè'nè na'a cash-tigu grè ra mènè naná rzu'bè diaguèdi'i shti'dzè mè. Zni guèdè'nè na'a iurè bè'nè tè cumprir grè cusè narunè tucaré gunè tè.

7 Lè'è tè quèhunè tè juzguè sulè por lo què narná tè por fuèrè. Si talè tubi de lè'è tè rni'il nadchini nal shmènè Cristo, napè què

gac bè'al de què también lè'è na'a na na'a shmènè mè.

8 Aunquè nilè lè'è na rnua'a nadchini de què napa derechè parè guènbè'ahia lè'è tè, adè rtúdi'i lua purquè lè'è Dadè bène'e pudèrè rè' parè bien shfènè tè parè su tè más firmè lu shnezè mè. Adè bène'e mè pudèrè ni parè guèdè'nè na'a dañi parè lè'è tè.

9 Adè rúnèdi'i tè llgabè tè de què rtsèba lè'è tè con ra cartè narshe'lida lu tè.

10 Ra mènè rni'i de què di'dzè narquèa'a la'ni ra cartè, nadushè nu fuertè na rahin purquè zitu nanúa parè lè'è tè perè iurè quèrèldè'núa lè'è tè, ruadi'dza sin pudèrè; zni rni'i rall. Nu zac rni'i rall mudè naruadi'dza diza'què, rrú'udi'i shnezin.

11 Perè el què narni'i zndè'è napè què gac bè'all de què lo què narquè'è na'a la'ni cartè dizdè zitu, guèdè'nè na'a cumprir grè puntè ni iurè quèquèrèldè'nú na'a lè'è tè. Guèdè'nè na'a lo què narni'i na'a.

12 Adè nápèdi'i na'a valurè parè guèni'i na'a na na'a igual con ra narni'i bien de mizmè lè'è rall; adè chu rúnèdi'i comparat con ra naruadi'dzè bien de mizmè lè'è rall. Lè'è rall quèhunè rall tubi cusè tuntè nanadè rllu'i'di'i, purquè quèhunè rall comparat mizmè lè'è rall con los de más mènè naná quèhunè igual.

13 Adè rúnèdi'i na'a nadchini, sulamèntè runè tucaré guèni'i na'a de lo què bèdè'nè na'a, lèdèdi'i por lo què nabè'nè stubi mènè. Pues Dios quèglua'a mè lo què narunè tucaré guèdè'nè na'a nu bène'e mè permisi parè be'dè guèni'i na'a diza'què lu tè naquèrèldè Corinto.

14 Adè quègni'i'di'i na'a lo què nadè rúnèdi'i tucaré iurè rni'i na'a napè na'a derechè parè guèdè'è na'a cunseju, purquè lè'è na'a na na'a primèrè naná biadi'dzè diza'què entrè lè'è tè. Cagni'i na'a lu tè purquè nadapè na'a derechè.

15 Adè runè narú'hèdi'i na'a por dchi'ni nabè'nè stubi mènè si fuèrè nahin shchi'ni na'a, sino al contrari, rialdi ldu'u na'a de què iurè tsaldí ldu'u tè shti'dzè mè más, iurní guèru'u nezè parè guèdè'nè na'a más dchi'ni entrè lè'è tè hashtë regiuni más zitu tèchi ladzè tè.

16 Pues rac shtu'u na'a guèni'i na'a diza'què entrè ra mènè naquèrèldè más zitu què lè'è tè. Zni adè guèni'i'di'i na'a nadchini por lo què nabè'nè stubi muzè shtë Dios.

17 Si talè chu rac shtu'u guèni'ill nadchini, pues runè tucaré guèni'ill lo què nabè'nè Dadè Jesucristo.

18 El què nalasac delantè lu Dios, na el què lè'è mè rni'i nall nguui za'què, lèdèdi'i lè'è nguui narni'i de mizmè lè'èll de què lasáquèll.

11

¹ Rac shtua'a guëne'e të sí parë guadi'dza lu të ziquë tubi natuntë. Gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a

² purquë nahia ziquë tubi nahi' lu sa'll. Ndë ze/dë de Dios; pues na bëna comprometer lë'ë të con Cristo. Iurne' rac shtua'a guna presentar lë'ë të lu më cumë ziquë lliguëna'a purë naná ca'a tubsë nguui.

³ Perë ziquë bë'në serpientë, bësiguë ma lë'ë Eva con mañi; rdzëba, no sea de quë guëdë'ë të sí parë guësiguë Satanás lë'ë të nu guëazë guetë të shnezë Cristo, de quë adë tsaldí'di' ldu'u të lë'ë më con guëdubínú ldu'u të.

⁴ Lë'ë të bien quëhunë të recibir tubi naruadi'dzë de stubi Jesús gurënë, perë nádi'in shti'dzë më nabíadi'dzë rall lu të. Bien quëhunë të recibir con guëdubínú ldu'u të tubi enseñansë naná'di' de acuerdë con lo quë nabë'në të recibir antsë. Quëhunë të recibir stubi clasë diza'quë naná'di' de acuerdë con diza'quë narni'i lla gac salvára'a. Bini tēhin antsë.

⁵ Pues llúa'ahia de quë adë lasáquëdia'a menos quë ra mësë ru'bë naquëhunë të honrar entrë lë'ë të.

⁶ Aunquë ráquëdi'i parë ruadi'dza bien, perë rac bë'ahia bien lo quë quëhuna predicar. Clarë guná té grë lo quë nabëdë'në na'a; bien nahin.

⁷ ¿Gu bëna mal cuntrë lë'ë të iurë biadi'dza diza'quë shtë salvaciuni sin adë bë'nëdia'a cubrë ni tubi centavë? Guca ziquë tubi nalasáquëdi'i të parë guc të ziquë tubi naná lasac.

⁸ Bëna recibir dumí shtë ra shmënë Dios nardëa stubi lugar të parë guna sirvë lu të.

⁹ Nu iurë gulezë'núa lë'ë të, gupa nicidá perë adë guná'bëdia'a ni tubi cusë de lë'ë të. Ra shmënë Jesús naze'dë de Macedonia, mënë ni bëne'e rall lo quë narunë faltë parë na. Zni bëna të parë adë gápëdi'i të carguë parë nicidá shtëna. Tsagla'ga guna mizmé manërë ni.

¹⁰ Nahia segurë ruadi'dza verdá shtë Cristo; por ni, ni tubi guëcádi'i famë shtë na. Grë mënë shtë Acaya guini rall de quë quëhuna predicar sin adë chu gúnëdi'i cubrë centavë.

¹¹ ¿Pëzielú ruadi'dza zni? ¿Pë nahin purquë adë rac shtú'udia'a lë'ë të? Aquëdi'i. Dios nanë më rac shtua'a lë'ë të.

¹² Na tsagla'guë guna ziquë na manërë shtëna të parë adë rac guëni'idi'i mënë na rall muzë shtë më igual ziquë na, de quë quëhunë rall shchi'ni Dios ziquë lë'ë na'a.

¹³ Na rall mësë falsë; rguguë rall mënë nadë más; gululë rall mizmé lë'ë rall poshtë shtë më.

¹⁴ Perë rac tsaldí ldu'u hia'a zni quëhunë rall purquë mizmé Satanás rlua'alull lu

mënë ziquë tubi ianglë nanapë llni shtë Dios.

¹⁵ Por ni zihani vueltë ra naná bajo ordë shtë Satanás, también rlua'alú rall lu mënë ziquë mënë za'quë. Perë grë ra mënë ni gunë rall recibir juici narunë tucarë según obrë nabë'në rall.

Galëzac zi shtë Pablo

¹⁶ Stubi vësë rnia'a lu të, ni tubi de lë'ë të adë rúnëdi'i të llgabë de quë nahia ziquë tubi luguë; perë si talë zni runë të llgabë, gulë bëne'e sí parë guadi'dza ziquë tubi narunë nadchini.

¹⁷ Adë quëgní'idia'a ndë'ë ziquë tubi mandadë shtë Dadë Jesucristo, sino ziquë tubi naná luguë. Pues nahia luguë si talë rnia'a lu të nalasaca.

¹⁸ Pues nanú zihani ra nalë runë nadchini rall parë cusë shtë guë'dchiliu rë'. Nu zac na gunë nadchinia.

¹⁹ Lë'ë të nalë rquité ldu'u të con ra tuntë, tantë nasini guëc fë.

²⁰ Bien rdë'ë të sí parë lë'ë rall naná quëhunë obligar lë'ë të parë gunë të sirvë lu rall, nu rdë'ë të sí parë ra nardchisú lo quë nanapë të, nu rdë'ë të sí parë narac shtu'u guënbé'á lë'ë të, nu rua'a ldu'u të narunë desprëci lë'ë të nu ra nargubë lu të.

²¹ Rtu lua guënia'a lu të ndë'ë; adë nápëdi'i na'a valurë parë guëdë'në na'a ra cusë ni. Gulë bë'në perdunë lë'ë na'a.

Perë grë lo quë nanapë parë gunë naru'bë mieti, también rac runë naru'ba. Quëgnia'a ziquë tubi narac luguë.

²² Lë'ë rall rni'i rall na rall më hebreo; nu zac na nahia më hebreo. Rni'i rall na rall mënë israelitë; pues nu na nahia më israelitë. Na rall llëbni Abraham; pues nu na nahia llëbni Abraham.

²³ Rni'i rall na rall siervë shtë Cristo, pues lë'ë na nahia más quë lë'ë rall; nahia siervë shtë Cristo. Quëgnia'a ndë'ë ziquë tubi narac luguë. Nalë bëna dchi'ni más quë lë'ë rall. Guanúhia galné más quë lë'ë rall. Guahia lachigui'bë más quë lë'ë rall. Nu zihani vësë mërë niatia.

²⁴ Ga'i vësë ra më israelitë bëne'e rall cash-tigu treinta y nueve galné chicuti.

²⁵ Tsunë vësë bëne'e hiaguë rall na. Tubi vësë bëne'e guë'ë rall na. Tsunë vësë né'azë barcu naná ziazúa lu nisë. Tubi vësë nanúa lu nisëdu'u con tubi ldë tablë dzë la gue'lë parë bédchinia lu guiu'u.

²⁶ Zihani vësë gudëda ra viajë. Zugá'ahia lu ra peligrë shtë nisë guë'gu nu peligrë shtë nguba'në nu peligrë shtë ra mizmé sahia, nu zugá'ahia lu peligrë shtë ra më zitu. Nanúa peligrë entrë ra mënë shtë ciudá nu entrë ra mënë naquërelde fuërë shtë ciudá. Nanúa peligrë shtë nisëdu'u nu entrë ra bëchi la sahia naná falsë ra.

²⁷ Napa zihani dchi'ni nu ra problemë; zihani vësë gudëdë gue'la sin adë gutë ga'sidia'a; guzac zia lu galërldia'në nu galërbidchi. Zihani vësë nãpëdia'a nagauha. Guzac zia lu galnaldë nu runë faltë shaba.

²⁸ Ademãs de grë ra cusë rë', con ra más cusë, cadë dzë rac ldua'a por grë ra grupë shtë shmënë Dios.

²⁹ Si talë nanú sahia naná débíl; runë faltë parë tsaldí ldu'ull shti'dzë më, también riá ldua'a. Si talë nanú shmënë Jesús naná débíl, nahin ziquë na nahia débíl. Si talë rsini mënë sa'll lu duldë, rldëa.

³⁰ Si talë napë quë gunë nadchinia, pues gunë nadchinia sulamëntë purquë nalë runë faltë parë gaca lo quë narac shtu'u më.

³¹ Dios nu Shtadë Jesucristo Shláma'a, rac bë'a më quëgnia'a verdá. Runë tucarë guedë'ë mieti labansë lu më guédubi tiempë.

³² Iurë guquërela Damasco, lë'ë gubernadurë narunë sirvë rëy Aretas, bëshé'ldëll ra sultadë parë gupë rall puertë shtë ciudá parë guëna'zi rall na nu gua'a rall na prësi.

³³ perë por tubi ventanë shtë lu' bëlđaguë ra mënë na la'ni tubi tēpë. Zni bēna gan; bērua'a guia'a gubernadurë ni.

12

Debilitá shtë nguui nu pudërë shtë Dios

¹ Ni tubi adë pë gúnëdi'i gan por guadi'dzëll bien de mizmë lë'ëll, perë napë quë guënia'a shcuendë na vision naná gunahia nu shti'dzë Dios nabëlua'a më lua.

² Nanëa tubi nguui naná rialdí ldu'i shti'dzë Cristo; guc chidá izë bëlđisë Dios nguui ni hashtë gube'e más guia'a. Adë rdë'edia'a cuentë si lë'ë nguui guáhi' con cuerpë u sulamëntë espíritu shtëhi'. Dios rdë'ë cuendë de ni.

³⁻⁴ Perë nanëa de quë lë'ë nguui ni bëlđisë Dios; adë rdë'edia'a cuendë si guáhi' con cuerpë u sin cuerpë. Sulë Dios nanëhi'. Gua nguui ni hashtë lugar nalë paraíso nu bíni' di'dzë naná más secretë. Ni tubi chu adë nãpëdi'i permisi guadi'dzëll di'dzë ni.

⁵ Bien rac runa nadchini por nguui ni, perë adë gunë nadchínidia'a de ra cusë ni. Sulamëntë runë nadchinia por mudë nabëna sufrir por lë'ë Dadë.

⁶ Aunquë nilë rac shtua'a guadi'dza bien de mizmë na, pues adë nádí'in tubi cusë tuntë purquë quëadi'dza verdá. Adë guadi'dzëdia'a de mizmë na, no sea de quë tubi sahia gúni' llgabë de quë nahia más de lo quë rna rall u lo quë narini rall de na.

⁷ Ra cusë nagunahia, nalë cusë ru'bë nahin; por ni bēdchini tubi cusë narini la'ni ldua'a ziquë tubi guitsë naná gua'së

lu cuerpë shtëna të parë adë gunë nadchínidia'a. Nahin ziquë narunë dchi'ni Satanás parë quinín na të adë gunë nadchínidia'a demasiadë.

⁸ Tsunë vueltë guna'ba lu Dadë Dios të parë guëdchisúhi' cusë mal de na

⁹ perë lë'ë Dadë guni'i lua: "Amor shtëna quëbezënnul. Pudërë shtëna rlua'a mejurë iurë lë'ë mieti na ziquë tubi débíl nanãpëdi'i fuersë." Zni runë nadchinia iurë nãpëdia'a fuersë të parë guëlua'a pudërë shtë Cristo la'ni vidë shtëna.

¹⁰ Iurë nahia débíl, rquité ldua'a; iurë rni'i mënë cuntrë na, iurë rzac zia lu cusë durë, iurë rzunalđë mënë na, iurë nanú dificultá purquë nahia shmënë Cristo, rquité ldua'a. Iurë nãpëdia'a fuersë, runë Dadë compañi na.

Rac ldu'u Pablo por ra shmënë Cristo

¹¹ Nahia ziquë tubi luguë purquë quëadi'dza bien de mizmë na, perë lë'ë të bē'në të obligar bēnahin purquë lë'ë të runë tucarë guadi'dzë të bien de na; pues ni tubi adë lasáquëdi'i más quë lë'ë na. Ra mësë ziquë mësë ru'bë naná zianaldë të tēchi', adë bē'nēdi'i rall dchi'ni ziquë na; nu lasáquëdia'a.

¹² Dchi'ni nabëna con llëru'bë pacënci entrë lë'ë të, quëglua'a de quë nahia tubi poshtë de verdá. Nu zac ra milagrë, ra sēñi, ra cusë ru'bë nabëna, quëglua'a de quë gudili më na ziquë tubi poshtë.

¹³ Bēna tratë lë'ë të igual ziquë los de más shmënë Jesús naquërelđë stubi lugar. Sulë tubi cusë, adë bēcádia'a ofrendë shtë të. Bē'në perđunë culpë shtëna purquë bēcádia'a dumí shtë të.

¹⁴ Iurne' quëhuna preparar parë gueldë guënahia lë'ë të stubi. Nahin tecerë visitë shtëna, perë adë gueldë guëdchí'bēdia'a tubi carguë guëc të purquë adë rac shtú'udia'a dumí shtënë të sino rac shtua'a gáca'a unidë parë shchi'ni Jesús. Pues runë tucarë ra shtadë mieti guësëa'në herenci parë ra llguë'në, lédëdi'i ra llguë'në guedë'ë rall herenci ca'a shtadë llguë'në.

¹⁵ Na guëdubinú ldua'a guna gashtë lo quë nanapa hashtë guna gashtë grë fuersë nanapa parë bien shtë të parë tsaru'bë të espíritualmente. ¿Ni mudë por más rac shtua'a lë'ë të, menos rac shtu'u të na?

¹⁶ Nanú bēldá mënë entrë lë'ë të; nanë rall de quë adë bē'nēdia'a obligar lë'ë të niane'e të dumí cahia perë rni'i rall de quë con mañi bēsiguëhia lë'ë të.

¹⁷ ¿Ni mudë bēsiguëhia lë'ë të por ra nguui nabēshe'lda nga'li?

¹⁸ Guna'ba lu Tito të guidë guënull lë'ë të nu bēshe'lda stubi bēchi la sahia con Tito. ¿Ni mudë bēsiguë Tito lë'ë të? ¿Pë lédëdi'i na verdá de quë lë'ë Tito nu na bēdë'në na'a

tratë lë'ë të mizme manërë? Bëdë'në na'a igual parë bien shtë të.

¹⁹ Tal vez runë shgabë të de quë quëdë'në na'a defender mizme lë'ë na'a delantë lu të. Adë nadi'in zni sino al contrari, quëadi'dzë na'a delantë lu Dios nu por nombre shtë Cristo. Lë'ë të narac shtua'a, grë lo quë quëgdë'në na'a, na parë su të firmë lu shnezë Dios.

²⁰ Rdzëba de quë iurë guëndë guënahia lë'ë të, tal vez nadi'i të ziquë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá, nu adë guëdzëlëdi'i të na ziquë rac shtu'u të. Rdzëba de quë lë'ë të rdildi di'dzë të nu nanú dishi'bi entrë lë'ë të; rzebi ldu'u të pë shtë sa' të. Rldënu të sa' të; rni'i të cusë dzabë lu sa' të; nanú chismë ra, nu galërní'i guidzë sa', nu runë të naru'bë lu sa'l.

²¹ Rdzëba iurë guënahia lu të, Dios shtëna gunë më permitir gapa tristë la'ni ldua'a por conductë shtë të. Guëtú lua iurní hashtë runa por ra naná bè'në duldë antsë. Hashtë ne' adë bëagrídi'i ldu'u rall con Dios. Tal vez guënahia de quë todavía ziaгла'guë rquënú sa' rall, de quë napë rall zihani vici, de quë quëhunë rall cumplir deseó mal nananú la'ni ldu'u rall.

13

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹ Ndë'ë na tecerë vësë naguna visitar lë'ë të. Cualquier galquíá nardchi'bë të guëc sa' të napë quë tsu prëbë con chupë u tsunë testigu.

² Bëtsëba ra mënë nabë'në duldë con los de más sa' rall. Stubi vësë más rtsëba lë'ë rall mientras zitu nanúa, igual ziquë bëna iurë be'dë guënahia lë'ë të segundë visitë. Iurë guëlda, guna cashtigu ra mënë narunë duldë sin rgá'adi'i ldua'a.

³ Guëní'ihia fuertë lu rall purquë rac shtu'u të prëbë de quë quëbezënú Cristo na, de quë ruadi'dza por pudërë shtë më. Adë quëhünëdi'i të tratë con tubi Cristo nanápëdi'i fuersë sino con tubi Cristo narlua'a pudërë shtëhi' entrë lë'ë të.

⁴ Na verdá cuë më lu cruz cumë ziquë tubi nanápëdi'i fuersë, perë iurne' nabani më por pudërë shtë Dios. Zni zac lë'ë na'a, na na'a débil, perë iurne' unidë na na'a con lë'ë më nu por lë'ë më nadapë na'a pudërë shtë Dios parë guëdë'në na'a sirvë lu të.

⁵ Gulë bëtë'dë prëbë mizme lë'ë të, të parë gac bë'a të si talë rialdí ldu'u të shti'dzë më de verdá. ¿Pë adë rdë'ëdi'il cuendë de quë Jesucristo quëbezënúhi' lë'ë të si talë rialdí ldu'u të de verdá?

⁶ Pues rac shtua'a de quë gac bë'a të, lë'ë na'a bëdë'në na'a cumplir shti'dzë më; na na'a verdá.

⁷ Rna'ba lu Dios të parë adë gúnëdi'i të duldë. Zni rac shtu'u na'a, lëdëdi'i parë

guëlua'a de quë nadapë na'a pudërë. Rna'bë na'a lu më parë gunë të lo quë naná za'quë. Adë rúnëdi'i importë si talë rni'i mieti na na'a falsë u rni'i rall na na'a verdá.

⁸ Adë nídi'i mudë guëdë'në na'a cuntrë verdá, sino sulamëntë rac quëdë'në na'a favurë shtë verdá.

⁹ Por ni rquitë ldu'u na'a iurë lë'ë na'a na na'a débil perë lë'ë të su të firmë lu shnezë më. Tsagla'guë guëna'bë na'a lu Dios por lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më guëdubi tiempë.

¹⁰ Quëquë'ë na'a cartë rë' antsë guë'dë guëná na'a lë'ë të, të parë iurë lë'ë na'a zia na'a ndë, adë rquí'nidi'i guna cashtigu lë'ë të con derechë nanapa por Dadë Jesucristo. Pues lë'ë pudërë nanapa por Dadë Jesús, na parë bien shtë të parë másru'u tsaldí ldu'u të shti'dzë më, lëdëdi'i nahin parë guëdë'a fin lu fe shtë të.

¹¹ Iurne' bëchi, rac shtua'a guëru'u bien shchi'ni të. Gulë bëdë'ë sí parë gac cambi vidë shtë të hashtë na rahin completamente bien; gulë bëzu'bë diaguë shti'dza. Gulë gac të unidë; gulë guquërdënú të sa' të sin dishi'bi. Iurní Dios narne'e paz, nu Dios narunë parë gac shtu'u hia'a sa' hia'a, guëbezënú më lë'ë të.

¹² Gulë bë'në saludar grë ra shmënë Dios con tubi abrase.

¹³ Grëtë' ra shmënë Dios ndë'ë, rshe'ldë rall saludë parë lë'ë të.

¹⁴ Gulë bë'në recibir bendición shtë Dadë Jesucristo nu amor shtë Dios con ayudë shtë Espíritu Santo. Gulë bë'në recibir favurë shtë më. Amén.

Cartë nabëquë'ë San Pablo lu ra Gálatas

*Bëquë'ë Pablo cartë rë' lu shmënë Dios
naquërelde Galacia*

¹ Na Pablo nahia poshtë, tubi nagulë Dios. Lëdëdi'i gulë mënë na sino bëshe'ldë Jesucristo na. Tambiën Dios Shtáda'a, el quë nabëdishtë Jesucristo ladi ra tégulë, bëshé'ldi' na. Gulë më na ziquë poshtë.

² Na con grë ra narialdi ldu'i shti'dzë Jesucristo, ra naquërelde'nú na ndë'ë, rquë'ë na'a cartë rë' parë grë ra grupë shtë shmënë Dios, grë të naquërelde regiuni shtë Galacia.

³⁻⁴ Rac shtua'a guëshe'ldë Dios grë benciòn shtëhi' nu cuedchí ldu'u të por lë'ë më, Shtáda'a nu por Jesucristo. Shláma'a, el mizmë Jesús nabë'në entregar mizmë lë'i' lu galguti parë guëdchisú më duldë shtë hia'a nu parë guëlá më lë'ë hia'a lu mal shtë guë'dchiliu. Ni na voluntá shtë Dios, Shtáda'a.

⁵ Llëru'bë na Dios parë siemprë. Amén.

Tubsë nezë nanú parë gac salvar mieti

⁶ Nalë rdzëguëe' ldua'a de quë lë'ë të quëgsa'në të shti'dzë Dios; nasesë rëazë guetë të lu shnezë më, el quë naguna'bë lë'ë të parë gac të shmënë më. Guna'bë më lë'ë të parë gunë të recibir favurë shtë Cristo, parë iurne' zia'glá'guë të stubi nezë. Rialdí ldu'u të di'dzë naná cambi, lëdëdi'i diza'quë shtë më.

⁷ Pues nídi'i stubi diza'quë shtë salvaciuni. Es quë bëldá mënë quëglua'a rall lë'ë të di'dzë gurënë nu rza ldu'u të ra di'dzë nabëlu'ahia. Rac shtu'u rall gac cambi diza'quë shtë Cristo

⁸ perë si talë tubi mënë u mizmë na u tubi ianglë naze'dë de gube'e, si talë guëlu'a'all lu të stubi diza'quë de lo quë nabëlu'a' na'a lu të, pues nacondenádëll.

⁹ Gulë bësëgná ldu'u të lo quë naguni'i na'a lu të antsë; quëgni'ihia stubi vësë más, si talë chu guëlu'a'a stubi clasë diza'quë nanádi'i diza'quë lo quë nabë'në të recibir, Dios gunë cashtígu lë'ëll. Tsall gabildi catë nídi'i fin.

¹⁰ Gulë guni'i lua, ¿pë quëhuna lo quë narac shtu'u mënë u lo quë narac shtu'u Dios? ¿Pë quëhuna lo quë narëuu' ldu'u mënë? Si talë rac shtua'a nihuna narac shtu'u nguui, adë nádi'ihia muzë shtë Cristo.

Dios guna'bë Pablo ziquë poshtë shtë më

¹¹ Lë'ë të naná rialdí ldu'i Dios, rac shtua'a gac bë'a të lë'ë diza'quë nabëna predicar lu të, adë guzublugin por pudërë shtë nguui.

¹² Adë bëna recibirin de nguui; adë chu bëluá'adi'in na, perë mizmë Jesucristo bëluá'ai' shtí'dzi' na.

¹³ Lë'ë të hia bini të lla guc vidë shtëna antsë iurë guanalda religiuni shtë ra më israelitë. Hia nanë të lla bëzac zia ra mënë; guzunalda con fuersë ra grupë shtë shmënë Jesús parë guëdë'a fin obrë shtë Jesús. Guc shtua'a tsaluhin.

¹⁴ Lu religiuni shtë israelitë, guca más adelantadë quë grë sahia. Bëna cumplir con ra creenci ni más quë ra sahia de mizmë edá. Nalë guc shtú'uhia gunë mieti cumplir ra custumbrë shtë shtadë guëluhia

¹⁵ perë gulë Dios na antsë lë'ë na gala. Nalë guc shtu'u më na nu bë'ni' tubi favurë; gulë më na parë guënahia lu shini më

¹⁶ nu guna'bë më na parë cuezë'nú shini më na, nu parë guna predicar diza'quë shtë Jesús lu ra mënë nanádi'i më israelitë. Lë'ë tiempë nabë'në më ra cusë ni, ni tubi adë chu lu guagna'bë dí'dzëdia'a; adë guagni'inúdia'a mënë shcuendë ra cusë ni.

¹⁷ Adë guádia'a Jerusalén niagnahia ra mënë naná poshtë antsë de na, sino guahia regiuni shtë Arabia. Despuësë bëabria Damasco.

¹⁸ Gudëdë tsunë izë despuësë de guca shmënë Jesús, iurní guagnahia lu Pedro nananú Jerusalén. Guquërelde'nuhia lë'i' che'ni dzë.

¹⁹ Adë gunádia'a lu chu stubi poshtë, sulë gunahia Jacobo naná bëchi Dadë Jesús.

²⁰ Runa segurë delantë de Dios lo quë naquëquë'a ndë'ë nahin verdá.

²¹ Despuësë de guahia Jerusalén, guahia regiuni shtë Siria nu Cilicia.

²² Ra grupë shtë shmënë Jesús naquërelde regiuni shtë Judea, adë bënguë bë'adi'i rai' na

²³ sulamëntë bini rai' lo quë naguni'i mënë de na, de quë lë'ë nguui naguzunaldë ra shmënë Jesús; guc shtú'ull guëdë'ëll fin parë diza'quë, perë iurne' quëhúnëll predicar shti'dzë Jesús.

²⁴ Zni guni'i rall nu guni'i rall nalë llëru'bë na pudërë shtë Dios.

2

Ra poshtë bë'në rai' recibir Pablo

¹ Despuësë de gudëdë chidá izë, guahia stubi vualtë Jerusalén con Bernabé nu bi-ahia Tito.

² Guahia ndë purquë Dios bëlu'a'a më de quë napë quë tsahia Jerusalén. Ndë bédëa ra mënë naná encargadë con shchi'ni Jesús. Lu rai' biadi'dza diza'quë naquëhuna predicar lu mënë nanádi'i më israelitë. Bëna zni parë gac bë'ahia si talë na rai' de acuerdë con shchi'nia u si talë biadi'dza de baldë.

³ Perë ni siquierë adë bê'nëdi'i rall obligar gac circuncidar Tito, u sea guëriuguë cuerpë shtëhi' nu náhi' më griego. Nunúhi' na iurní.

⁴ Dzë ni bêldá sa' na'a falsë bêdchini ndë; guatë rall ladi na'a llga'chi parë quëgl'da'chi rall lla dzúdë'në na'a, si talë napë na'a libertá por Cristo u si talë zianaldë na'a tëchi ra custumbrë. Guc shtu'u rall guëabrí na'a stubi, niac na'a ziquë tubi naná bajo ordë shtë religiuni shtë rall.

⁵ Perë ni tubi mumëntë adë chu bêdë'edi'i lugar parë niua'a rall lë'ë na'a parë nezë ni tē gac bê'a tē diza'quë nabë'në tē recibir nahin verdá; nunquë adë gac cambin.

⁶ Ra narnibë'a entrë lë'ë rai', adë guní'idi'i rai' di'dzë cubi ziquë mandadë tē guna cumplir. Parë na adë rúnëdi'i importë chu na rai' purquë Dios adë rúnëdi'i më juzguë según lo quë narlua'a mieti por fuërë. Quëhuna repetir, ra narnibë'a entrë lë'ë rai', bê'nëdi'i rai' obligar guna cumplir lëy nabëdë'ë Dios lu Moisés.

⁷ Al contrari iurë gac bê'a rai' de quë bê'në më incarguë lë'ë na con diza'quë parë guëni'ínuhia lu ra mënë nanádi'i më israelitë, gac rall cunformë. Guc bê'a rall de quë bëshel'dë më na igual ziquë bëshel'dë më lë'ë Pedro tē guadi'dzë Pedro diza'quë lu ra më israelitë.

⁸ Pues mizmë Dios nabëshel'dë lë'ë Pedro ladi ra më israelitë bëshel'dë më na ladi ra nanádi'i më israelitë. El quë nabë'në compa'ni Pedro parë gúni' zihani milagrë, también bê'në më ni compa'ni na.

⁹ Jacobo nu Pedro nu Juan na rai' ziquë më principal entrë ra shmënë Jesús; gac bê'a rai' de quë Dios gulë më na nu bëshel'dë më na lu dchi'ni shtë më. Guc rai' cunformë nu gurë rai' de acuerdë con na nu Bernabë. Bëne'e rai' sí de quë Bernabë nu na tsagni'inú na'a lu ra mënë nanádi'i më israelitë nu lë'ë rai' guëa'në rai' con shchi'ni Dios entrë ra më israelitë.

¹⁰ Sulë tubi cusë bê'në rai' incarguë de quë guëdë'në na'a ayudë parë ra prubi. Zni gac shtu'u na'a guëdë'në na'a dizdë más antsë.

Pablo guni'i guëc Pedro iurë nanú rai' guë'dchi Antioquia

¹¹ Iurë Pedro gua ciudá Antioquia, gunia'a guëc Pedro delantë lúhi' lo quë naquëhúni' adë nazá'quëdi'in.

¹² Primërë gudaunúhi' con ra nanádi'i më israelitë perë iurë bêdchini mënë nabëshel'dë Jacobo, bëazë guetë Pedro; adë guagla'guë niaunúhi' con ra më griego. Bëdzëbë Pedro lu ra naze'dë purquë na rai' më israelitë naquëhunë cumplir custumbrë riuguë partë delicadë shtë me'dë.

¹³ Nu los de más më israelitë ndë, bêa'në rall de acuerdë nabë'në Pedro hashtë también Bernabë guzublú tsaldí ldu'i shti'dzë rai'. Bësiguë rall lë'ë Bernabë con devociuni falsë shtë rall.

¹⁴ Iurë gunahia hiadë ziazúdi'i rai' de acuerdë con verdá shtë diza'quë, gunia'a lu Pedro delantë grë rall: "Lë'ël nal më israelitë nu guquërdël ziquë ra mënë nanádi'i më israelitë. Bësá'nël custumbrë shtë më israelitë. ¿Pëzielú rúnël obligar ra nanádi'i më israelitë guëbani rall ziquë më israelitë?"

Nasalvára'a sulë por fe

¹⁵ Lë'ë na'a na na'a më israelitë; shtadë na'a na rai' më israelitë. Nádi'i na'a ziquë los de más pecadurë nanádi'i më israelitë

¹⁶ perë rac bê'a na'a de quë ni tubi nguii gáquëdi'i më za'quë delantë lu Dios por quëhunë nguii cumplir lëy shtë Moisés. Nanë na'a gac salvar nguii sulë si talë tsaldí ldu'u nguii shti'dzë Jesucristo. Por ni zac lë'ë hia'a rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Cristo Jesús. Sulë por ni tubldí na shcuëndá lu Dios. Adë rialdídi'i ldu'u hia'a por gunë mieti cumplir lëy, gac salvar mënë purquë ni tubi chu gunë gan gac tubldí shcuëndí' lu Dios por rúnël cumplir lo quë narni'i lëy.

¹⁷ Hia gunia'a na hia'a më za'quë delantë lu Dios sulë purquë rialdí ldu'u hia'a nu gunia'a rqui'ni gac bê'a hia'a nápa'a duldë igual ziquë los de más pecadurë. ¿Gu rúnë cuntienë di'dzë rë' de quë Cristo rsini lë'ë hia'a lu duldë parë gac bê'a hia'a nadápa'a duldë? Aquëdi'i.

¹⁸ Si talë tsanalda nezë nabësa'na antsë parë guëabrí gac cumplir ra custumbrë, iurni de verdá napa faltë

¹⁹ purquë na, hia gutia parë lëy guahietë; adë quëhunëdia'a confiar lë'ë lëy parë guëbania tubi vidë narëuu' ldu'u Dios.

²⁰ Hia vidë gushë gualú con Cristo lu cruz. Lë'ë duldë adë rñibë'adi'in na iurne', sino Cristo bëne'e vidë cubi nu rñibë'a më na. Vidë cubi nanapa iurne' la'ni guë'dchiliu, napa por pudërë shtë shini Dios purquë rialdí ldu'a'a shti'dzë më, el quë nara shtu'u na nu gúti' shlugara lu cruz.

²¹ Adë quëquë guiá'adia'a favurë nabë'në më parë gac salvara. Si talë na posiblë gac salvar mieti por gunë rall cumplir lëy, iurní shldi guti Cristo. Sulë por galguti shtë më quëhunë Dios recibir lë'ë hia'a ziquë mënë naná tubldí shcuëndë lu më, u sea mënë nanápëdi'i faltë delantë lu më.

3

Nasalvára'a por fe, lëdëdi'i por lëy

¹ Lë'ë tē naquërdë Galacia, lë'ë tē nadë rúnëdi'i llgabë, ¿chull bësiguë lë'ë tē, tē parë bëazë guetë tē shnezë Dios? Lu tē biadi'dzë

na'a diza'quë de quë Cristo guc crucificári'. Clarë riasë të guti më lu cruz.

² Iurne' gulë guni'i lua çgu bë'në të recibir Espíritu Santo shtë Dios purquë bë'në të cumplir lëy shtë Moisés u purquë rialdí ldu'u të diza'quë shtë Jesús?

³ Çgu na verdá na të mënë nadë rac bë'adi'i? Guzublú vidë cubi shtë të por Espíritu Santo; tubsë cusë bë'në të; gualdí ldu'u të shti'dzë më perë iurne' rni'i të rqui'ni gunë mieti cumplir lëy shtë Moisés parë gac salvar të. ¿Pë adë rac bë'adi'i të iurne'?

⁴ u shldi bë'në të sufrir zihani cusë durë? Pues quóin embanë si talë tsagla'guë të tëchi custumbërë guahietë.

⁵ Iurë bédë'ë Dios Espíritu Santo nu quëhúni' milagrë entrë lë'ë të çgu runë mëhin purquë rianaldë të tëchi lëy u sulë purquë rialdí ldu'u të shti'dzë më?

⁶ Guná, Abraham guquërdí' antse de Moisés. Gualdí ldu'u Abraham shti'dzë Dios nu guná më fe shtë Abraham nu bë'në më tratë Abraham ziquë nguiu za'quë delantë lu më.

⁷ Por ni rac bë'a hia'a sulë el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios na rall ziquë shini Abraham delantë lu më.

⁸ Zni Sagradas Escrituras guni'i didzë más antse de quë ra mënë naná'di' më israelitë, gunë më recibir lë'ë rall si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Por ni guni'i më lu Abraham diza'quë rë: "Gunë ldahia grëtë' mënë shtë guë'dchilíu por lë'ël".

⁹ Zni grëtë' el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios, quëhunë ldai' më lë'ë rai' purquë napë rall mizmë fe quë Abraham.

¹⁰ Grë ra narni'i napë quë gunë cumplir grë puntë shtë lëy parë gac salvar mënë, nacondenadë rall purquë naescritë zndë'ë: "Grëtë' nadë gúnëdi'i cumplir grë puntë lo quë naná escritë la'ni librë shtë lëy, nudë rall".

¹¹ Clarë nahin de quë ni tubi adë chu naperdunë lu Dios por bë'nëll cumplir mandamientë shtë lëy purquë Espíritu Santo rni'i la'ni Sagradas Escrituras: "Sulë el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios gunë më recibir cumë mënë naná tubldí shcuëndi' lu Dios. Nápëll vidë sin fin."

¹² El quë narunë confiar de quë por gúnëll cumplir lëy por ni tubldí na shcuëndëll lu Dios, pues nguiu ni adë rialdídi' ldu'i shti'dzë Dios purquë naescritë: "El quë narunë cumplir grë puntë shtë lëy, gápëll vidë sin fin ziquë tubi premi".

¹³ Cristo belá lë'ë hia'a lu sentënci nabësëdchini lëy. Lë'ë lëy bë'në condenar lë'ë hia'a lu galguti, perë Cristo gudilli parë gac salvára'a. Lë'ë më gúqui' ziquë tubi cusë nanudë por dulde shtë hia'a. Sagradas

Escrituras rni'i: "Nacondenadë por Dios grë el quë naquë lu tubi hiaguë".

¹⁴ Guti Cristo Jesús parë gac cumplir promësë naguni'i Dios lu Abraham. Por Jesús bë'në ldai' Dios ra mënë naná'di' israelitë nu bédchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

Promësë shtë Dios nu lëy

¹⁵ Lë'ë të naná rialdí ldu'i diza'quë, quëgnia'a lu të tubi comparaciuni naze'dë la'ni vidë shtë mieti. Iurë tubi nguiu runtsá'ull tëtë, si talë bë'nëll firmarin, ni tubi adë chu guëtí'di'in, nilë gúnëll cambiarin.

¹⁶ Dios bë'në tubi promësë lu Abraham nu zac parë tubi llëbni Abraham. Sagradas Escrituras rni'di'i "parë zihani llëbni Abraham" si fuërë zihani mënë, sino rni'i Sagradas Escrituras: "tubsë llëbni!"; quiere decir tubsë nguiu. Nguiu ni na Cristo.

¹⁷ Lo quë narnia'a lu të es quë Dios bédë'ë tubi promësë lu Abraham nu bë'në më firmarin con mizmë di'dzë shtë më. Bédë'ë më lëy lu Moisés tapë gahiu'a galdë bë chi izë despuësë de Abraham, perë lëy ni adë bëtí'di'i promësë nabédë'ë Dios lu Abraham.

¹⁸ Si talë bendición shtë Dios na por gunë mieti cumplir lëy, iurní adë nádi'in por tubi promësë sino tubi premi; perë bë'në Dios prometer lu Abraham sulë ziquë tubi favurë shtë më.

¹⁹ Iurnétia'a, çpëzielú bédë'ë Dios ra mandamientë parë ra mënë? Bédë'ë Dios mandamientë parë gac bë'a hia'a de quë na hia'a pecadurë. Lë'ë lëy napë pudërë hashtë bédchini lë'ë llëbni Abraham. Zni bë'në Dios prometer lu llëbni Abraham. Ra ianglë shtë Dios be'dë guësana'ë lë'ë lëy nu bë'në rai' incarguë lëy lu Moisés, el quë nazú guëlláu entrë Dios nu mënë.

²⁰ Perë iurë bë'në më prometer lu Abraham, adë ni chu zuga'adi'i guëlláu. Sulë Dios con Abraham; tubldí bédchini shti'dzë më lu Abraham.

Bédë'ë Dios ra mandamientë

²¹ Iurní rna'bë di'dza çquëhunë lëy shtë Moisés cuntrë promësë shtë Dios? Aquëdi'i. Si talë lë'ë lëy napë pudërë parë guëdë'ëin vidë eternë parë lë'ë mieti, iurní gac tubldí shcuëndë mieti por guëzu'bë diaguë rall puntë shtë lëy.

²² Perë Sagradas Escrituras rni'i de quë grëtë' mënë napë rall dulde; na rall culpablë delantë lu Dios. Zni guc voluntá shtë më parë grë mieti tsasë rall vidë eternë ze'dë de Dios parë grë naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesucristo, lëdëdi'i nasalvar mieti por ra mandamientë.

²³ Antsé de guëdchini diza'quë shtë Jesús, lë'ë hia'a na hia'a ziquë prësi bajo ordë shtë lëy. Lë'ë lëy gunibë'a lë'ë hia'a hashtë iurë lë'ë Cristo bëdchini.

²⁴ Ziquë tubi criadë na encargadë parë quëhápëll tubi llguë'në, zni guc lëy parë lë'ë hia'a. Guc bë'a hia'a pë na mal nu pë na bien por lëy, perë hia bëdchini Cristo. Por Cristo tubldí na shcuénda'a lu Dios sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

²⁵ Hia iurne' cumë bëdchini diza'quë shtë Jesús, adë nádi'ia'a ziquë lë'ë llguë'në shtë comparaciuni; adë nádi'ia'a bajo ordë shtë mandamientë.

²⁶ Grë hia'a na hia'a shini Dios por Cristo Jesús si talë rialdí ldu'u hia'a de verdá.

²⁷ Grë të nabëriubë nisë ziquë shmënë Jesús, napë të vidë shtë më; unidë na të con lë'ë më.

²⁸ Grë ra mënë naná unidë con Jesús, na ziquë tubsë cuerpë. Hia nádi'i importë si talë nal më israelitë u më griego; u si talë nal bajo ordë shtë sa'l u si talë nápël libertá; u si talë nal nguui u nal na'a.

²⁹ Si talë nal shmënë Cristo pues iurní nal llëbni Abraham nu grë lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, lë'ë të zac napë të.

4

¹ Lo quë naquëgnia'a lu të nahin cumë ziquë tubi llguë'në nagunë recibir tubi herenci. Guti ra shtadë llguë'në nu todavía nall llguë'në. Nall ziquë tubi muzë narunë dchi'ni; rni'bë'adi'll lë'ë herenci nabë'nëll recibir, perë en verdá lë'ë llguë'në nashtënë herenci ni.

² Nanú mënë nacanihapë ra cusë shtë llguë'në; nanú ra naná encargadë con herenci ni hashtë guëga'a iurë naguni'i shtadë llguë'në, iurni lë'ëll guëná'zill herenci.

³ Zni na con lë'ë hia'a; antsé na hia'a ziquë llguë'në shtë comparaciuni. Bëzu'bë diága'a enseñansë nu custumbrë shtë ra mënë guë'dchiliu

⁴ perë iurë bëga'a tiempë nabë'në Dios disponer, bëshe'ldë më shini më lu guë'dchiliu. Bëdchíni' por tubi na'a nu bë'në tucarë gúni' cumplir puntë shtë lëy purquë náhi' më israelitë.

⁵ Bëdchíni' parë gúni' librar lë'ë hia'a lu lëy nabë'në condenar lë'ë hia'a. Zni bëne'e më derechë të guëdë'na'a recibir libertá ziquë shini më.

⁶ Na të shini më; por ni bëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë të. Por lë'ë Espíritu Santo rni'i hia'a lu Dios: "Shtadë na'a".

⁷ Por ni na të shini Dios, lëdëdi'i bajo ordë shtë custumbrë. Por naná të shini Dios,

guëne'e më tubi herenci purquë unidë na të con Cristo.

Runë llgabë Pablo por ra shmënë Jesús

⁸ Antsé lë'ë të adë gunëdi'i të Dios; dzë ni na të bajo ordë shtë ra dios naguctsa'u. Bëzu'bë diaguë të voluntá shtë ra dios nananú lu guë'dchiliu perë de verdá nádi'i rai' Dios.

⁹ Perë iurne' nanë të Dios verdadërë; más bien quëgnia'a lu të, Dios runguë bë'a më lë'ë të ziquë shini më. ¿Pëzielú bëabri të stubi lu nezë gushë, lu rëglë nu custumbrë nanápëdi'i pudërë? ¿Gu rac shtu'u të gunë të obedecer ra cusë ni ziquë tubi nanali'bi con ra custumbrë?

¹⁰ ¿Pëzielú todavía rialdí ldu'u të nanece-sari gunë të cumplir ra dzë delicadë, u dzë shtë villili, u ra dzë shtë laní, u gunë të cumplir custumbrë shtë izë según rni'i lëy?

¹¹ Na rdzëba de quë bëna dchi'ni entrë lë'ë të de baldë.

¹² Lë'ë të naná rialdí ldu'u shti'dzë Jesús, na quëhuna ruëguë lu të de quë gac të libré ziquë na. Antsé guanalda tēchi ra custumbrë, perë bëaca shmënë Cristo ziquë na të iurne'. Lë'ë të siemprë bë'në të tratë na bien lëdëdi'i manërë mal.

¹³ Nanë të primërë vësë biadi'dza diza'quë lu të, guquërdënúa lë'ë të purquë guc llú'uhia.

¹⁴ Galguidzë ni guc tubi cusë dushë parë lë'ë të perë adë bë'nëdi'i të desprëci na; adë bëquë guiá'adi'i të na sino al contrari, bë'në të recibir na ziquë tubi ianglë shtë Dios u ziquë mizmë Cristo Jesús.

¹⁵ ¿Pë bëa'ldë ldu'u të de quë tiempë naguquërdënúa lë'ë të, nalë bëquitë ldu'u të? ¿Pë guc iurne'? Pues nahia testigu de quë si fuërë posiblë, na të dispuestë niane'e të prupi slu të shugar slua.

¹⁶ Perë ne' ¿gu rni'i të de quë quëhuna cuntrë lë'ë të iurë ruadi'dza lu të verdá?

¹⁷ Ra mënë narianaldë tēchi lëy, rac shtu'u rall gac të shmënë rall, perë lëdëdi'i parë bien shtë të sino rac shtu'u rall tsanaldë të tēchi enseñansë shtë rall parë despuësë gunë nadchini rall na të shmënë rall.

¹⁸ Parë na naza'quë rac shtu'u mënë ni lë'ë të perë sulë si talë na parë bien shtë të. Zni rac shtua'a guëdubi tiempë, lëdëdi'i sulamëntë iurë naquërdënúa lë'ë të.

¹⁹ Lë'ë të narac shtua'a, ziquë tubi na'a quëzac zi lu dulurë iurë guëdchini me'dë lu guë'dchiliu, quëhuna sufrir stubi vësë más hashtë conductë shtë të na de acuerdë con voluntá shtë Cristo.

²⁰ Rac shtua'a niabezënúa lë'ë të iurne' parë guadi'dza lu të stubi mudë. Pues adë rac bë'adia'a pë guna con lë'ë të iurne'.

Comparaciuni shtë Agar nu Sara

²¹ Lë'ë të narac shtu'u guëabré të parë tsanalde të tēchi lēy, gulë guni'i lua çgu adë riasēdi'i të lo quë narni'i lēy?

²² Naescritë la'ni Sagradas Escrituras de quë gupë Abraham chupë llguë'në; túbill nall shini tubi na'a narunë sirvë la'ni hiu'u shtë Abraham; stubi llguë'në gulë por tse'lë Abraham.

²³ Lë'ë shini criadë gulë ziquë grë llguë'në, perë llguë'në nagupë tse'lë Abraham, gúli' cumë milagrë. Bë'në më prometer guëdë'ë më tubi shini rai' aunquë tse'lë Abraham na më gushë.

²⁴ Ni na ziquë tubi comparaciuni. Guërupë ra na'a ni quëhunë rai' representar chupë conveñi entrë Dios nu mënë. Tubi conveñi ze'dë dizdë dani shtë Sinaí catë bēdë'ë më lēy parë Moisés. Agar runë representar lēy ni. Grētë' ra narianaldë tēchi lēy, na rall shini Agar nu na rall bajo ordë shtë lēy.

²⁵ Agar na ziquë dani Sinaí nananú Arabia. Rūni' representar ra naquërelde ciudá Jerusalén iurne'. Na rall bajo ordë shtë lēy.

²⁶ Perë nanú stubi Jerusalén naze'dë de gube'e. Librë na mënë ni. Na rall librë de custumbrë nu rēglë shtë nguui. Jerusalén ni na ziquë shni'a hia'a

²⁷ purquë Sagradas Escrituras rni'i: Bëquitë ldú'ul, lë'ë nagupēdi'i shínil. Bëquitë ldú'ul nu guni'i fuertë labansë parë Dios.

Lë'ël nadë nápēdi'i shínil, bëquitë ldú'ul purquë lë'ë na'a nanápēdi'i tsé'li' gápëll más shíni' quë lë'ë na'a nanapë tsé'li'.

²⁸ Perë lë'ë hia'a naná rialdí ldu'i Jesús, na hia'a ziquë Isaac. Na hia'a shini Dios por tubi promēsë naguni'i më.

²⁹ Iurne' ziquë ziempë shtë Abraham, lë'ë shini nagulë ziquë grë mënë, guzunaldëll naná shini nagulë por pudërë shtë Espiritu Santo. Igual quëhunë mënë iurne'; ra mënë narianaldë tēchi lēy, quëzac zi rall shmënë Dios.

³⁰ Perë çpë rni'i Sagradas Escrituras shcuendë ra cusë ni? Rni'in: "Gulú lë'ë na'a narunë dchi'ni lédhil con shíni' purquë adë gúnēdi'i tucarë ca'a shini na'a ni herenci juntë con shini shtë legítimë tse'lë Abraham".

³¹ Zni nahin; lë'ë të naná rialdí ldu'i Jesús, adë na hia'a ziquë shini Agar el quë naguc criadë shtë Sara. Adë rianaldēdi'ia'a tēchi custumbrë shtë lēy, perë rialdí ldu'u hia'a promēsë shtë Dios. Na hia'a shini Sara nanapë libertá.

5

Gulë tsanalde neze shtë Dios

¹ Bëlá Cristo lë'ë hia'a parë gápa'a libertá. Adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lēy iurne'.

Por ni gulë gac firmë lu libertá nabēne'e më nu adë guëdē'ēdi'i të sí guëni'bë'a lēy shtë mënë lē'ë të stubi.

² Gulë bëquë diaguë naquëgnia'a lu të. Na Pablo, quëgnia'a si talë rialdí ldu'u të nanecesari riuguë cuerpë shtë të parë gac salvar të, iurni quëquë guiá'al shti'dzë Cristo; iurni lo quë nabē'në Cristo adë lasáquēdi'i parë lë'ël.

³ Rac shtua'a guënia'a lu të stubi, de quë grë mieta narialdí ldu'i custumbrë shtë galriuguë cuerpë shtë nguui, lë'ë rall napë quë gunë rall cumplir grë puntë shtë lēy nabëquë'ë Moisés.

⁴ Lë'ë të naná rialdí ldu'i de quë gunë më recibir lë'ë të por quëhunë të cumplir lēy, adë nádi'i të unidë con Cristo. Lë'ë të bēsëa'në të shnezë Dios. Nídi'i mudë gunë më favurë të gac salvar të.

⁵ Lë'ë hia'a dzulëza'a dzë nangunë më cambiar lë'ë hia'a të gáca'a mënë za'quë delantë lu Dios. Rialdí ldu'u hia'a lë'ë më nu gaquin por Espiritu Santo shtë më.

⁶ Si talë unidë na hia'a con Cristo, adë lasáquēdi'i si talë bē'nël cumplir custumbrë shtë galriuguë cuerpë u adë bē'nēdi'íl cumplirin. Lo quë nalasac lu Dios na si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá nu si talë por fe rac shtu'u hia'a sa' hia'a.

⁷ Bien guzulblú guna'zi të shnezë më perë çchu guluguë lë'ë të parë adë rzu'bë diaguēdi'i të shti'dzë Dios?

⁸ Ldai' nabēlua'a nguui ni con tantë ánimo, adë zé'dēdi'in de Dios, el quë nagulë lë'ë të.

⁹ Ldai' shtë rall na ziquë levadurë nu nanú tubi dichë narni'i: "Du'pë levadurë rshepin guëdubi nacubë".

¹⁰ Napa confiansë de quë lë'ë Dadë Jesús adë guēsánēdi'i më tsaldí ldu'u të stubi di'dzë, sulë lo quë nabēluá'ahia lë'ë të, ni sí, tsaldí ldu'u të. El quë narsini ldu'u të stubi nezë, gunë Dios cashtigu lë'ël; adë nídi'i importë si talë nall më ru'bë u si adë nádi'ill më ru'bë entrë lë'ë të.

¹¹ Ra mēsë falsë cagni'i rall de quë quëhuna predicar custumbrë shtë galriuguë cuerpë të gac salvar mieta, perë si talë na todavía quëgnia'a lu të de quë nanecesari chuguë cuerpë shtë të parë gac salvar; çpēzielú rzunaldë ra më israelitë na? Si talë nahin ziquë rni'i rall, adë nialdēdi'i rall por diza'quë narni'i sulë por galguti shtë Jesús lu cruz gac salvára'a.

¹² Rac shtua'a de quë ra narsiguë lë'ë të con enseñansë ni chuguë cuerpë rall hashtë más todavía ziquë runë mënë nadë guënëdi'i Dios.

¹³ Lë'ë të naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús, gulë më lë'ë të parë napë të libertá, perë lédēdi'i parë gunë të duldë. Más bien gulë bē'në sirvë lu sa' të con amor.

¹⁴ Gunë të cumplir guëdubi lëy shtë Dios si talë guëzu'bë diaguë të tubsë mandamentë narni'i: "Gulë gac shtu'u sa'l ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël".

¹⁵ Perë si talë lë'ë të rdildi të ziquë ra ma, rahuë' ma sa' ma; gulë gapë cuidadë no sea guëshi'ni të shchi'ni Dios ndë.

Lo quë narac shtu'u ldu'u nguui nu lo quë narac shtu'u Espiritu Santo

¹⁶ Lo quë narnia'a lu të na zndë'e: gulë gubani según narni'i Espiritu Santo. Si talë rianaldë të tëchi Espiritu Santo, adë gúnëll cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'ul

¹⁷ purquë grë ra deseo mal, nahin cuntrë Espiritu shtë Dios nu lë'ë Espiritu na contrari shtë deseo mal; deseo mal nahin contrari shtë Espiritu. Por ni adë gáquëdi'i gunë të ra cusë narac shtu'u të

¹⁸ perë si talë guësa'në të quëgsë Espiritu Santo lë'ë të, iurní lë'ë lëy nápëdi'in pudërë parë gunin condenar lë'ë të.

¹⁹ Clarë rlu'a'a ra deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti. Rquënú rall tsel'le mënë. Nabani rall ziquë mbecu. Napë rall vici.

²⁰ Runë rall adorar stubi cusë, lédëdi'i sulë Dios. Rialdí ldu'u rall galbëlliú. Napë rall llanë la'ni ldu'u rall. Rdildinú rall sa' rall. Napë rall mbidi. Na rall mē dishi'bi; rēuu' ldu'u rall iurë nanú divisioni.

²¹ Celosë na rall; rdchisú rall pë shtë mënë. Rguini rall mënë. Rzuu'dchi rall. Nalë rau sha'të rall. Runë rall stubi ra cusë nanadë rllu'i'di'i, runë rall ziquë mamflor; perë grë mënë ni, quëgnia'a lu të iurne' igual ziquë hia gunia'a lu të antsë, el quë narunë ra cusë rē' adë nídi'i mudë tsutëll lugar catë rnibë'a Dios.

²² Perë lo quë narunë Espiritu la'ni ldu'u el quë narialdí ldu'i shti'dzë mē na zndë'e: rac shtú'ull sa'll. Rquitë ldu'ull. Rbedchi ldu'ull. Nápëll pacënci con sa'll. Ráquëll mē za'quë. Rúnëll cumplir shti'dzëll.

²³ Nadú'ull. Quëhápëll el mizmë lë'ël të gúnëdi'll duldë. Ra cusë mal adë rúnëdi'i gan lull sino quë quërédëll bien. Nídi'i lëy narunë prohíbë ra cusë rē'.

²⁴ Grë ra shmënë Jesús, hia bédë'ë fin ra cusë mal rē', mal llgabë con deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti.

²⁵ Cumë ziquë quërédla'a por pudërë shtë Espiritu Santo, cha guëdë'ë hia'a sí, de quë Espiritu Santo guësë mē lë'ë hia'a.

²⁶ Adë chu gac nadchínidi'i; adë chu napë mbidi lu sa'll; adë chu gac mē dishi'bi.

6

Gulë bē'nē compaṇi sa' tē

¹ Lë'ë të shmënë Jesús, si talë guëdzëlë të tubi sa'l ldaguëll la'ni duldë, lë'ë të narsë Espiritu Santo napë quë guëni'inú të mënë ni të parë adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë. Perë

gulë bē'nē ni ziquë mē nadu'u. Cadë tubi të gapë të cuidadë no sea quë lë'ël guëtë'dë Satanás prëbë lë'ël të ldaguëll lu duldë.

² Gulë bē'nē compaṇi sa'l lu grë cusë durë, cadë tubi de lë'ë të; zni gunë të cumplir lëy shtë Cristo.

³ Si talë tubi de lë'ë të rialdí ldu'ul de quë lasáquëll, iurní lu Dios lasáquëdi'il; mizmë lë'ël quëgsiguëll lë'ël.

⁴ Cadë tubi nguui napë quë gunë juzguë mizmë lë'ël, dchi'ni naquëhumë nguui; iurní guëquitë ldu'ull por lo quë naquëhúnëll. Iurní nídi'i nicidá gúnëll comparar dchi'ni shtë'nëll con dchi'ni shtë sáhi'.

⁵ Cadë tubi hia'a nápa'a narunë tucarë guëdë'na'a.

⁶ El quë narsë'dë shti'dzë Dios, napë quë gúnëll ayudë lë'ë ra mësë narlua'a lë'ël.

⁷ Adë rdë'di'i të sí guësguë mizmë lë'ë të, ni tubi adë chu gúnëdi'i gan lu Dios parë guësguëll lë'ë mē. Grëtë' el quë narcabní nguui, ni napë quë guëca'a nguui. Lo quë narunë nguui napin cusechë despuësë.

⁸ Si talë tubi mieti zianaldë tëchi ra deseo mal nananú la'ni ldu'ull, de mizmë vidë mal gápëll galguti. Perë si talë zianaldë nguui tëchi ra cusë za'quë shtë Espiritu Santo, gápëll tubi cusechë por mizmë Espiritu. Guëbánil parë siemprë.

⁹ Zni, adë chu cuëzëdi'i gunë cusë za'quë; adë chu guëdzáguëdi'i. Cha guëdë'na'a bien parë sa' hia'a purquë si talë tsaglá'ga'a shnezë mē, tubi dzë guëne'e mē tubi ganza'quë.

¹⁰ Por ni cadë vësë rdchini lugar parë guëdë'na'a bien parë sa' hia'a, pues guëdë'na'a cumplir. Guëdë'na'a bien, especialmente parë ra naná rialdí ldu'i enseñans nanapë los de más shmënë Dios.

Rialú cartë rē' con tubi saludë

¹¹ Gulë guná, naru'bë na lëtrë naquëquëa'a lu të con prupi guiahia.

¹² Grëtë' naquëhunë obligar lë'ë të parë tsutë të la'ni custumbrë shtë mē israelitë, rac shtu'u rall riuguë cuerpë shtë të, perë nadë más runë rallin parë guëa'në rall bien lu mënë nu parë adë guëzac zíd'i mënë lë'ë rall cumë shmënë Jesucristo, el quë naguti lu cruz.

¹³ Ra mënë narianaldë tëchi custumbrë rē', adë quëhúnëdi'i rall cumplir grë puntë shtë lëy perë rac shtu'u rall tsanaldë të tëchi ra cusë ni, nadë más purquë rac shtu'u rall gac rall mē ru'bë. Rni'i nadchini rall purquë rianaldë të tëchi rall.

¹⁴ Perë na rialdí ldu'a tubsë cusë parë gac salvara; runë nadchinia por tubsë cusë naná galguti shtë Dadë Jesucristo. Cuë mē lu cruz por na. Por mizmë cruz shtë mē ra cusë mal shtë guë'dchiliu, guti rahin parë na nu nahia ziquë naguti parë ra cusë ni.

¹⁵ Lu Dios adë rúnëdi'i importë riuguë shcuérpa'a u adë riúguëdi'in. Tubsë cusë lasac lu më si talë na hia'a mënë nacubi por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁶ Parë grë ra narianaldë tēchi enseñansë rē', guëga'a ldu'u më lē'ë rall nu cuedchí ldu'u rall. Ni na rall shmënë Dios, mënë israelitë de verdá.

¹⁷ Dizdë iurne' parë delantë adë chu guëní'idi'i de quë nápēdia'a derechë parë guëluá'ahia ra cusë ni, purquë grë ra ndi'bë nanua'a shcuérpa rlua'ain de quë Jesucristo na Shlama.

¹⁸ Lē'ë tē narialdí ldu'i Dadë Jesucristo, rac shtua'a favurë shtë më cuezēnú lē'ë tē. Amén.

Cartë nabëqu'ë San Pablo parë ra mënë Efesios

Caquë'ë Pablo lu ra naquërelde Efeso

¹ Na Pablo por voluntá shtë Dios nahia tubi poshtë shtë Jesucristo; bëshelidë më na. Caquë'a cartë rë' lu të nabëzunë Dios almë shtë të, lu të narunë cumplir shti'dzë Jesús, lu të naquërelde guë'dchi Efeso.

² Gulë bënë recipir ra bendición nu gulë cuedchi ldu'u të por Dios Shtáda'a nu por Jesucristo, Shláma'a.

Bendición narshe'ldë Jesucristo

³ Rdë'na'a alabar Dios, Shtadë Jesucristo, Shláma'a. Bënë l dai' Dios lë'ë hia'a con grë clasë bendición nananú gube'e purquë unidë na hia'a con Cristo.

⁴ Dios gulë më lë'ë hia'a juntë con Cristo ziquë cabësë shtë hia'a. Gulë më lë'ë hia'a dizdë más antsë cueshtë guë'dchiliu. Gulë më lë'ë hia'a parë guëquërelda'a delantë lu më sin ni tubi duldë, completamente limpi parë lë'ë më sin ni tubi demandë cuntrë lë'ë hia'a. Nu gudili më lë'ë hia'a parë gac shtu'u hia'a lë'ë më.

⁵ Bënë më destinat lë'ë hia'a dizdë antsë parë guëdë'na'a recipir ziquë shini më por lo quë nabë'në Jesucristo. Zndë'ë guquin según guni'i ldu'u Dios de acuerdë con lo quë narëuu' ldu'u më.

⁶ Siemprë rdë'na'a alabar lë'ë më por ra favurë ru'bë nabë'në më. Rac shtu'u më lë'ë hia'a; bënë l dai' më lë'ë hia'a; bënë më të gáca'a unidë con shini më. Jesucristo, el quë Dios rac shtú'ui'.

⁷ Llëru'bë amor napë Dios; bënë më salvar lë'ë hia'a ndigá por galguti shtë shini më. Bënë më perdunë duldë shtë hia'a; favurë ru'bë ni bënë më.

⁸ Napë më llëru'bë amor; bëshelidë më shini më parë guëne'e më llni, parë tsasë hia'a nu parë gac bë'a hia'a bien verdá shtë më.

⁹ Nu lë'ë më bëlua'a më lë'ë hia'a guadë naguni'i ldu'u më, cusë naná ga'chi antsë, perë iurne' rac bë'a hia'a purquë zni gac ldu'u më.

¹⁰ Por voluntá shtë më gac unidë grëtë' ra cusë nananú gube'e nu tantë ra nananú guë'dchiliu. Iurë guëga'a iurë gunë më unir ra cusë ni parë guë nibë'a Cristo ziquë cabësë subré grë lo quë nabëntsa'u Dios.

¹¹ Por naná hia'a unidë con Cristo Dios gulë më lë'ë hia'a dizdë antsë të parë guëdë'na'a recipir tubi partë narunë tu-carë ca'a Cristo; juntë guëdë'na'a recipirin. Grëtë' ni na de acuerdë según guni'i ldu'u më, según voluntá shtë më dizdë más antsë.

¹² Na hia'a primërë mënë nagualdí ldu'u shti'dzë më. Bënë më destinat lë'ë hia'a parë gáca'a mënë naquëhunë alabar lë'ë më. Rac shtu'u më guëni'ia'a llëru'bë na pudërë shtë në më.

¹³ Nu zac lë'ë të bini të diza'quë; bini të di'dzë narni'i lla gac salvar të; gualdí ldu'u të di'dzë shtë më. Guc të unidë con lë'ë më, nu guc të selladë por Espíritu Santo cumë ziquë shmënë Dios. Pues bënë më prometer guëshelidë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të.

¹⁴ Lë'ë Espíritu Santo na ziquë tubi garantiá de quë guëne'e më ra cusë nabë'në më prometer; gunë më librar shmënë më iurë guëga'a timpë. Guëla më shmënë më naguzi'i më. Segurë na ra cusë ni purquë nadápa'a Espíritu Santo. Zni nahin parë gunë më recipir graci nu labansë shtë mënë.

Guna'bë Pablo lu Dios por ra shmënë më

¹⁵ Rac bëshahia de quë lë'ë të rac shtu'u të sa't të nu rialdí ldu'u të shti'dzë më; por ni

¹⁶ nunquë adë rcuë'zëdia'a rdë'ëhia graci lu më por lë'ë të. Quëgna'ba lu më por lë'ë të,

¹⁷ të Dadë naquëbezë gube'e, lë'ë më naná Shtadë Jesucristo Shláma'a, guëshelidë më Espíritu Santo të parë gac bë'a të. Rna'ba lu më të guëne'e më másru'u llni guëc të. Llni shtë më ze'dë iurë runguë bë'a të lë'ë Jesús.

¹⁸ Quëgna'ba lu më guëzianí më lu shgabë të, të parë gac bë'a të guadë naná dzulëza'a, tubi esperansë nadápa'a purquë guna'bë më lë'ë hia'a. Quëgna'ba lu më të gac bë'a të blac llëru'bë nu blac nasa'a na herenci nanapë ra mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'.

¹⁹ Nu quëgna'ba lu më të gac bë'a të blac llëru'bë na pudërë shtë më nadápa'a purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Pudërë ni na mizmë pudërë nabëlua'a Dios con llëru'bë fuersë iurë bëcua'ñi më lë'ë Jesús ladi ra tégulë

²⁰ nu bëcuelzë më Jesús lugar cula'ni më, ladë ldi shtë më lu gube'e.

²¹ Bëcuelzë më lë'ë Jesús lugar shtë hunurë más guia'a quë grë ra autoridá nu gobiernë, más guia'a quë grë ra narnibë'a lu gube'e. Bëdë'ë më tubi lë más lasac quë grë ra lë la'ni guë'dchiliu rë' nu más lasac quë grë lë nanapë mënë parë timpë naze'dë.

²² Bëdë'ë më pudërë lu Jesús të guë nibë'ai' grëtë' mënë nu hashtë grë cusë guëa'në bajo ordë shtë më, nu bënë më punërë lë'ë Cristo ziquë cabësë shtë ra grupë shtë shmënë Dios.

²³ Pues ra narialdí ldu'i shti'dzë më, na rai' cuerpë shtë Cristo nu lë'ë më quëbezënuhi' lë'ë rai'. Na më cabësë shtë shmënë më guëdubi lugar shtë guë'dchiliu.

2

Nasalvára'a por amor shtë Dios

¹ Dios bëne'e më vidë eternë parë lë'ë të jëntë con Cristo; dzë ni todavía lë'ë të na të ziquë tëgulë por causë maldá nu duldë shtë'në të.

² Más antse guagnaldë të tëchi ra cusë shtë guë'dchiliu. Bëzu'bë diaguë të shti'dzë mëdzabë naná cuzë lu mbë, el quë narnibë'a lu nacahi; guanaldë të tëchi mëdzabë naná lamë shtë ra mënë nanadë rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më.

³ Grëtë' hia'a gubánia'a zni más antse; guanálda'a tëchi deseo mal nananú la'ni ldu'u hia'a; bédé'na'a complir cualquier cusë nabëdchini la'ni shgába'a. Gúca'a mënë mal. Gúca'a mënë narunë tucarë cashtigu dushë shtë Dios igual ziquë los de más sa' hia'a.

⁴ Perë Dios nalë bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a nu nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a;

⁵ bëne'e më vidë eternë parë lë'ë hia'a por Cristo iurë lë'ë hia'a todavía na hia'a ziquë tëgulë por causë duldë shtë'na'a. Na salvar të por tubi favurë nabë'në më, lédëdi'i por cusë za'quë nabë'në të.

⁶ Dios bëcuá'ni' lë'ë hia'a mizmë tiempë bédë'ë më vidë parë Cristo nu bëcuezë më lë'ë hia'a con Cristo Jesús lu gube'e.

⁷ Bë'në më zni të guëlua'a më blac llëru'bë na favurë shtë më parë lë'ë hia'a. Rac shtu'u më gac bë'a mieti blac llëru'bë amor napë më. Rac shtu'u më guëlua'a amor shtëhi' por grë tiempë naze'dë. Nadápa'a amor ni purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

⁸ Por tubsë favurë shtë Dios, nasalvar të purquë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Salvaciuni adë ze'dëdi'i por lo que naquëhunë të sino bëzëlaa'dchi mëhin ndigá.

⁹ Ni tubi chu gúnëll gac salvaciuni por lo quë narúnëll, nilë por obrë za'quë. Zni nahin të adë chu gunë nadchínidi'i delantë lu Dios.

¹⁰ Na hia'a lo quë nabëntsa'u Dios. Bëne'e më vidë eternë parë lë'ë hia'a por Cristo Jesús të guëdë'na'a cusë za'quë. Zni bë'në Dios destinar guëdë'na'a dizdë más antse.

Por Jesucristo cuedchi ldu'u hia'a

¹¹ Gulë bëséagná ldu'u të de quë antse adë nádi'i të mënë israelitë. Ra mënë israelitë rchugüë rall cuerpë shtë rall ziquë custombrë religiusë perë lë'ë rall bë'në rall tratë lë'ë të ziquë mënë nalasáquëdi'i purquë adë rchúguëdi'i të cuerpë shtë shini të.

¹² Gulë bëséagná ldu'u të de quë antse nádi'i manërë gungüë bë'a të Cristo purquë zitu na të parë lë'ë më. Guc të ziquë më zitu parë ra mënë nagulé Dios. Guc të ra naguënédi'i ra conveñi nabë'në Dios con mënë israelitë. Zitu zu të parë promësë nabédë'ë më lu rai'. Guquërelde të

guë'dchliu rë' perë nunquë nápëdi'i të esperansë gac salvar të; guquërelde të sin Dios iurní.

¹³ Perë iurne' unidë na të con Cristo Jesús. Antse quëbezë të zitu parë Dios, perë iurne' por galguti shtë Cristo guabi'guë të lu Dios.

¹⁴ Cristo na narcue'dchi ldu'u hia'a. Bë'në më parë gac en paz ra më israelitë na ra nanádi'i më israelitë. Unidë na grëtë' hia'a purquë lë'ë më bédchisú naná ziquë tubi lu' nabë'në dividir ra mënë.

¹⁵ Por cuerpë shtë Jesús naguti, bédë'ë më fin ra rëglë nu mandamientë shtë lëy të gac tubsë cuerpë cubi de mënë israelitë nu ra mënë nanádi'i më israelitë. Hia unidë na hia'a; nídi'i divisioni sino nanú paz entrë lë'ë hia'a.

¹⁶ Por galguti shtë Jesús lu cruz, bédë'ë më fin shtë ra cusë nabë'në dividir ra mënë, iurní bëcuedchi më ldu'u hia'a. Hia gualú divisioni nu llanë nananú antse entrë ra më israelitë nu ra nanádi'i israelitë.

¹⁷ Cristo bédchini nu biadi'dzë më diza'quë de quë hia gualú divisioni. Por shti'dzë më bëcuedchi ldu'u hia'a. Biadi'dzë më lu të nazuga'a zitu parë lë'ë më nu zac bédchini diza'quë ni lu na'a, ra më israelitë naná allegadë parë lë'ë më.

¹⁸ Pues por medio de Cristo grë hia'a, ra më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë, unidë na hia'a por lë'ë Espiritu Santo nu ráca'a guëná'ba'a lu Dios por lë'ë Espiritu.

¹⁹ Por ni lë'ë të mënë Efeso, hia adë nádi'i të ziquë më zitu parë Dios, nilë mënë nadë guënédi'i lë'ë më, sino napë të dereché ziquë los de más shini Dios. Na të shmënë Dios.

²⁰ Na të ziquë tubi hiu'u; cimientë shtëhin bëza'a ra poshtë nu ra nabíadi'dzë enseñansë naze'dë de Dios, nu mizmë Jesucristo na partë principal shtë hiu'u.

²¹ Por Jesucristo grë partë shtë hiu'u na unidë; cadë tubi partë gudchi'bë shlugári' nu lë'ë hiu'u tsagla'guë tsaru'bin ziquë tubi iádu'u nanabani nu nahin santu catë lë'ë më cuézi'.

²² Zni lë'ë të na të unidë con Cristo con los de más sa' të naná shmënë Dios; na të ziquë tubi hiu'u catë quërelde Dios purquë cuzë'nú Espiritu Santo lë'ë të.

3

Dios bëshe'ldë Pablo të guadi'dzi' diza'quë lu ra nanádi'i më israelitë

¹ Por mizmë rsunë rë', na Pablo nanúa prësi purquë nahia shmënë Jesús. Bëshe'ldë më na parë bien shtë të nanádi'i mënë israelitë.

² Lluá'ahia de quë bini të bë'në më incarquë diza'quë të parë guadi'dza lu të; bini të

bë'në më favurë ru'bë parë na, naná nahia poshtë parë ra nanádi'i më israelitë.

³ Dios bëlua'a naná rni'i ldu'u më lua; guni'i më lua cusë naná naga'chi antsë. Riasëhia nu bëquëa'a lu të con du'pë di'dzë shcuendë ra cusë ni.

⁴ Iurë quëu'ldë të ra di'dzë ni, gac bë'a të de quë riasëhia lo quë narunë significar galgut'i shtë Jesús,

⁵ tubi secretë naná naga'chi parë ra mënë naguqereldë más antsë perë iurne' sí, bëlua'a më secretë ni lu ra poshtë. Bëlua'a më ra cusë ni lu ra naruadi'dzë enseñansë naze'dë de Dios; santu na mënë ni; runë rai' sirvë lu më. Por Espiritu shtë më bëlua'a më secretë ni.

⁶ Lë'ë secretë ni na zndë'ë; de quë por diza'quë shtë Jesús ra mënë nanádi'i më israelitë, gac salvar rall mizmë manërë quë ra më israelitë nu na rall unidë con Cristo. Iurne' tubsë cuerpë nanú nu bë'në rall recibir mizmë promësë naguni'i Dios lu ra mënë israelitë. Grë mënë ni unidë na rai' por Cristo.

⁷ Sin quë adë rúnëdi'i tucara, guna'bë më na parë guadi'dza diza'quë. Bë'në më favurë nu bëne'e më pudërë parë guna dchi'ni shtë më.

⁸ Nahia el quë nalasac menos quë grë ra shmënë Dios perë bë'në më favurë të guadi'dza diza'quë lu ra mënë nanádi'i më israelitë të gac bë'a rall ra cusë za'quë; ni tubi chu gunë gan guëlábëll ra bendición nananú parë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús.

⁹ Bëshe'ldë më na parë guadi'dza lu grëtë' mënë de quë gunë më salvar ra mënë nanádi'i më israelitë. Secretë ni naga'chi dizdë antsë bëcua'shtë Dios guë'dchiliu, guë'dchiliu rë' naguacts'a'u por pudërë shtë Jesucristo.

¹⁰ Guquin të parë guená grë ra autoridá nu ianglë lu gube'e blac llëru'bë na llni shtë Dios nu gac bë'a rai' manërë gunë më cumplir voluntá shtëhi' por grupë shtë shmënë më.

¹¹ Dios bë'në cumplir ra cusë ni por medio de Jesucristo, Shláma'a, de acuerdë cumë ziquë guni'i ldu'u më dizdë principi shtë guë'dchiliu.

¹² Na hia'a unidë con lë'ë më purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më; por ni adë rdzëbëdi'ia'a lu Dios sino nápa'a confiánsë parë guadi'dzënú hia'a Dios.

¹³ Adë guëá'nëdi'i të tristë por lo quë quëhunënú mënë na ndë'ë. Mejurë ra cusë ni na tubi bien, tubi hunurë parë lë'ë të.

Amor shtë Cristo

¹⁴ Iurë runa llgabë lla na grë ndë'ë, rzullibia delantë lu Dadë shtë Jesucristo.

¹⁵ Quëhunë Dios të parë grë ra shmënë më naguëbezë lu gube'e nu ra naguërelldë lu guë'dchiliu, gac rall shini më, tubsë famili shtëhi'.

¹⁶ Rna'ba lu Dadë de quë guëne'e më llëru'bë bendición, pudërë, nu fuersë shtë Espiritu Santo la'ni ldu'u të. Rna'ba lu më të gac të firmë la'ni ldu'u të con mizmë fuersë shtë Dios.

¹⁷ Rna'ba lu më të cuezënú Dadë Jesucristo la'ni ldu'u të. Por fe cuezënú më lë'ë të. Nu rna'ba lu më de quë nunquë adë rúnëdi'i faltë amor parë sa' të. Zni gac të ziquë tubi hiaguë nanapë shlu'chi' catë nanú nisë; gac të ziquë tubi hiu'u nazubë lu cimientë dchi'chi.

¹⁸⁻¹⁹ Nu quëgna'ba lu më gac bë'a të bien con los de más sa' të nabëzúnë Dios almë shtë rai', blac llëru'bë na amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a. Pues amor shtë më na más llëru'bë quë shgába'a. Nu rna'ba lu më gunë të recibir llëru'bë pudërë shtë Dios la'ni ldu'u të, të gunë të cumplir voluntá shtë më.

²⁰ Iurne' cha guëdë'ë hia'a graci lu Dios, el quë nanapë pudërë parë gúni' más cusë ru'bë quë lë'ë hia'a rná'ba'a, hashtë más quë rac runë shgába'a. Quëbezënú pudërë shtë më la'ni ldu'u hia'a.

²¹ Lë'ë të naná grupë shtë shmënë Dios, gulë bë'në alabar lë'ë Dadë Dios por medio de Jesucristo. Gulë bë'në alabar lë'ë më hashtë tsalú tiempë catë nídi'i fin. Amén.

4

Unidë na hia'a por Espiritu Santo

¹ Grë ndë'ë na verdá; por ni na Pablo, nanúa prési purquë nahia shmënë Cristo. Quëhuna ruëguë lu të de quë quërelldë të ziquë runë tucarë, ziquë mënë naguna'bë Dios.

² Gulë gac humildë nu gulë gac më nadu'u. Gulë gac pacënci con sa' të. Gulë bë'në perduñë faltë shtë sa'l por amor nanápël parë lë'ë'.

³ Gulë guni'i ldu'u parë gac të unidë por pudërë shtë Espiritu të tsúdi'i dishi'bi entrë lë'ë të.

⁴ Nanú tubsë cuerpë shtë ra shini Dios nu nanú tubsë Espiritu. Nanú tubsë esperansë nabë'në të recibir iurë guna'bë më lë'ë të.

⁵ Nanú tubsë Dadë narnibë'a grë ra shmënë më. Nanú tubsë lda'i' narialdí ldu'u hia'a. Nanú tubsë galëriubë nisë naná sëñi na hia'a shmënë më.

⁶ Nanú tubsë Dios naná Dadë shtë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë më. Sulë lë'ë më rribë'ai' lë'ë hia'a. Quëhunë dchi'ni më lë'ë hia'a nu cabezënú më grëtë' hia'a.

⁷ Bë'në Cristo favurë parë cadë túbia'a të guëdápa'a don narzëlaa'dchi Espiritu Santo de acuerdë con voluntá shtë Cristo.

⁸ Por ni ra Sagradas Escrituras rni'i: Be'pi më gube'e; bia'a më ra nananú bajo ordê shtë mëdzabê.

Bëzëlaa'dchi më cusê za'quê parê ra nguui.

⁹ Perê zpeti'i runê cuntienê: "Be'pi më gube'e"? Runê cuntienê de quê primêre bietê më hashtë lugar más guetê shtë guê'dchiliu.

¹⁰ El quê nabietê lu guê'dchiliu na el mizmê më nabe'pi más guia'a shtë gube'e të parê guênibê'a më; parê gunê l dai' më grê lugar.

¹¹ Bê'nê më të gunê shmênê më recibir don narzëlaa'dchi Espîritu Santo. Primêre nanú poshtë; sêbêlda mënê na ra narlua'a di'dzê naze'dê de Dios; stubi mënê rac rni'i rall diza'quê parê tsaldí ldu'u mieti; stubi tantê na ra naquêhapê los de más sa' rai'; stubi rai' na mësê narlua'a los de más sa' rai'.

¹² Zni bê'nê më punêre ra mënê ni parê cadê tubi shini më gac rai' listê parê dchi'ni shtë më nu parê grê ra shini më gac rai' firmê lu shnezê më nu parê tsaru'bê fe shtë rai'.

¹³ Hashtë grêtê' hia'a na hia'a unidê con mizmê fe, hashtë gunguê bê'a hia'a más lè'ê shini Dios, hashtë tsaru'bê vidê cubi nabêne'e Cristo parê cadê túbia'a. Zni gáca'a tubi mënê naziaru'bê lu shnezê Dios hashtë gáca'a mënê za'quê ziquê na Cristo.

¹⁴ Hia iurní adê chu gáquêdi'i ziquê tubi lguê'nê naná runê cambi según rni'i ldu'ull. Hiadê chu nádi'i ziquê tubi gui'lli nanua'a mbê nezê rê', nezê rê'. Zni na ra narianaldê têchi cualquier enseñansê cubi naze'dê, ra l dai' narlua'a ra mësê con mañi. Ra mënê ni rguquê rall sa' rall con bishi.

¹⁵ Más bien cha guêní'ia'a verdá mientras rac shtu'u hia'a sa' hia'a. Rqui'ni gáca'a unidê con Cristo nu rqui'ni tsarú'ba'a más tê gáca'a ziquê na më. Lè'ê më na cabêsê shtë hia'a.

¹⁶ Por Cristo unidê na grê partê shtë cuerpê, cadê partê nali'bi con grê sáhi'. Cadê partê shtë cuerpê cuezê shlugári' nu rúni' compañi los de más partê shtë cuerpê tê gac cumplir lo quê narunê tuçarê; iurní lè'ê cuerpê na saludê, lédêdi'i rac llú'udi'in. Zni riaru'bê cuerpê bien nu grê ra partê shtë cuerpê rac shtu'u rai' sa' rai'.

Vidê cubi nadápa'a por Cristo

¹⁷ Pues ndê'ê rní'a lu tê ziquê tubi narni'i por mandadê shtë Dadê Dios; adê quêrelédêdi'i tê ziquê ra mënê nanadê guênêdi'i Dios, ra nanabani de acuerdê con llgabê nanadê rllu'idi'i.

¹⁸ Adê riasêdi'i rall por nacahi nananú la'ni ldu'u rall. Nápêdi'i rall vidê narne'e Dios purquê na rall ziquê ra nadê rac bé'adi'i por causê naguêdchi ldu'u rai'.

¹⁹ Adê rtúdi'i lu rall iurê quêhunê rall mal nu bê'nê rall intriegu mizmê lè'ê rall lu vici. Hia nápêdi'i rall rêsépêti parê cusê za'quê sino con gustê quêhunê rall cumplir grê de-seo nananú la'ni ldu'u rall.

²⁰ Perê bêlua'a Cristo lè'ê tê stubi manêre tê guêquêrelédê tê bien.

²¹ Rac bê'a tê shti'dzê më; riasê tê verdá nabêlua'a më.

²² Ziquê rgu mieti shabê guini, nu nácull lari límpi, gulê gulú grê cusê mal nananú la'ni ldu'u tê. Vidê shtë tê antsê bêsiguê lè'ê tê nu más bêsini'n lè'ê tê lu duldê.

²³ Mejurê tsagla'guê gulê gapê llgabê cubi cadê dzê.

²⁴ Nu ziquê shabê nacubi, gulê gacu con vidê cubi shtë Dios; bëzëlaa'dchi më vidê ni parê gáquêl ziquê Dios, tubi vidê za'quê sin ni tubi duldê.

²⁵ Por ni, adê rni'idi'il bishi lu sa' tê. Gulê guni'i verdá lu sa'l purquê grêtê' hia'a na hia'a unidê ziquê tubsê cuerpê.

²⁶ Si talê rldêl, adê rldêdi'il ts'a'a dzê. Adê rúnêdi'il duldê.

²⁷ Adê rdê'edi'il lugar gunê mëdzabê gan lul.

²⁸ El quê nagulaa'nê antsê, napê quê guêsá'nêll duldê ni nu gúnêll dchi'ni. Gunê nguui ni dchi'ni za'quê parê gápêll centavê tê guêdê'èll ca'a ra nabênápêdi'i.

²⁹ Adê ruadi'dzêdi'il didzabê lu sa' tê sino gulê biadi'dzê cusê za'quê lu sa' tê según nicidá nanapê sa'l tê gápêll más fe. Gulê guni'i di'dzê narsêdchini bendición parê ra narquê diaguê shti'dzêl.

³⁰ Adê rúnêdi'il niétiquê narsêdchini tristê parê Espîritu Santo shtë Dios purquê por lè'ê Espîritu nacabezunê ldu'u tê, na tê sel-ladê; na tê prupi shmênê Dios hashtë dzê guêdchisú më lè'ê hia'a lu guê'dchiliu nu guia hia'a gube'e.

³¹ Gulê bêzalú con grê disgustê nu llanê nu insultê con grê didzabê narni'i tê guêc sa' tê, nu con grê llgabê mal cuntrê sa'l.

³² Gulê gac shtu'u sa'l nu gulê gac tê më pacênci; gulê bê'nê perdunê sa'l ziquê bê'nê Dios perdunê lè'êl. Bê'nê më perdunê lè'êl purquê Cristo rac shtú'ui' lè'êl.

5

Lla runê tuçarê guêquêrelédê shmênê Dios

¹ Por ni gulê guagla'guê ejemplê shtë Dios. Rac shtú'ui' lè'ê tê ziquê shini më.

² Gulê gac shtu'u sa'l ziquê gac shtu'u Cristo lè'ê hia'a. Bê'nê më intriegu mizmê lè'ê më lu galguti por lè'ê hia'a. Gúqui' ziquê tubi lli'li naná guti lu bêcu'guê, tubi ofrendê nabêquitê ldu'u Dios.

³ Turne' lè'ê tê na tê shini Dios; por ni adê chu guêquênú sáhi' nu adê chu tsanaldêdi'i têchi cusê mal; adê chu guêzêbidi'i ldu'u ra

cusë shtë gué'dchiliu. Adë rúnëdi'i të cusë ni të parë ni tubi sa' të guëni'idi'i shcuendë ra cusë rë' entrë lë'ë të.

⁴ Adë ruadi'dzëdi'i të ra cusë naná runë parë guëtú lul, nilë cusë tuntë, nilë ra cusë dzabë naruadi'dzë mënë, purquë adë rëuu'di'i ldu'u Dios ra cusë ni; sino más bien gulë guni'inú sa'l grë cusë za'quë narunë më parë lë'ë hia'a.

⁵ Hia nanë të ni tubi narquënu ra na'a nu ra na'a narquënu ra nguiu, nilë tubi naruadi'dzë didzabë, nilë el quë narzebi ldu'u pë shtë mënë, adë nápëdi'i rall partë catë rribë'a Cristo, catë Dios na Rëy. PUES el quë narzebi ldu'u ra cusë shtë gué'dchiliu, quëhúnëll duldë idolatría; rúnëll adorar ra cusë material, lëdë Diósëdi'i.

⁶ Adë rdë'edi'i të lugar parë rsiguë sa' të con di'dzë tuntë purquë ze'dë guëdchini cashtigu shtë Dios guëc ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë më.

⁷ Por ni adë rápëdi'i të tratë con ra mënë narunë ra duldë ni.

⁸ Antsë lë'ë të gubani të lu nacahi; adë guc bë'adi'i të shti'dzë më perë iurne' bënë të recibir llni shtë Dadë Dios. Gulë guquërelde ziquë mënë nanapë llni shtë më la'ni ldu'u të.

⁹ Lë'ë llni rsëdchini cusë za'quë nu verdá nu tubi vidë naná tubdí.

¹⁰ Gulë guni'i ldu'u të tsanaldë të tēchi ra cusë narsëquitë ldu'u Dios.

¹¹ Adë gápëdi'i të partë con ra cusë nanadë rllu'idi'i, ra cusë narunë mënë lu nacahi. Más bien gulë gudildi ra mënë narunë duldë ni.

¹² Rtu lu hia'a guëni'ia'a shcuendë ra cusë mal naquëhunë mënë lu nacahi.

¹³ PUES iurë grë ra cusë rë' cuezin lu llni, iurní rlua'a bien clarë lla nahin. Llni rziani guëc grëtë' ra cusë ni. Llni shtë Dios napë pudërë pare gac cambi nguiu mal të gáqui' ziquë llni.

¹⁴ Por ni rni'i Sagradas Escrituras:

Gulë guëtëtsë mbëca'ldë lu të, lë'ë të nanaga'si.

Gulë bëru'u ladi ra mënë naquërelde lu nahi, nu Cristo guëziani la'ni ldu'u të.

¹⁵ Por ni gulë guná bien mudë nanabani të, lëdëdi'i ziquë mënë nanadë guënedi'i Dios, sino ziquë mënë nariasë shti'dzë më.

¹⁶ Gulë bënë cumprir cusë za'quë mien-tras nabani të purquë iurne' nalë duldë quëhunë mënë.

¹⁷ Adë gac të ziquë mënë tuntë naná guënedi'i, sino gulë gac të mënë narac bë'a voluntá shtë Dios.

¹⁸ Adë rzuu'dchidi'i të purquë galëzudchi gua'a lë'ë të gabildi. Mejurë gulë bédë'ë permisi guëribë'a Espiritu Santo guëdubi vidë shtënëll.

¹⁹ Gulë biadi'dzë lu los de más sa'l con Salmo nu cantë nu labansë nananú la'ni ldu'u të. Gulë bi'ldi; gulë bënë alabar lë'ë Dios con guëdubinú ldu'u të.

²⁰ Gulë bédë'ë graci lu Dadë Dios siempër por grë cusë. Gulë bédë'ë graci lu më en el nombre shtë Jesucristo, Shláma'a.

Vidë shtë naná cristiano

²¹ Gulë gac të muzë parë los de más sa'l. Zni quëhúnëll honrar Dadë Jesucristo.

²² Lë'ë të na'a naná casadë, gulë bënë rëspëti tsé'lël ziquë quëhúnëll rëspëti Dadë Jesús

²³ purquë lë'ë nguiu na ziquë cabësë shtë tsé'li', ziquë Cristo na cabësë shtë grupë shtë shmënë Dios. Cristo na më salvador shtë shmënë më nu lë'ë rai' na ziquë tubi cuerpë parë lë'ë më.

²⁴ Ziquë ra shmënë Dios napë rall rëspëti parë Cristo nu rzu'bë diaguë rai' shti'dzë më, zni runë tucarë ra tsé'le' nguiu gapë rai' rëspëti lu tsé'le' rai'.

²⁵ Lë'ë të nguiu casadë, napë quë gac shtu'u të tsé'lël igual manërë ziquë Cristo gac shtu'u më shmënë më nu bédë'ë më vidë shtënë më por lë'ë mënë ni.

²⁶ Zni bënë më parë gac ra mënë ni sin duldë, parë guëzunë më almë shtë rai' por shti'dzë më naná ziquë galëriubë nisë.

²⁷ Guti më por ra shmënë më të gunë më presentar lë'ë rai' delantë mizmë lë'ë më ziquë tubi lliguëna'a naná parë guëtës'ai', nasa'a, limpi, sin ni tubi manche, ni tubi bëshudi, bien hecho, nu gáqui' sulë parë tsé'li'. Cagnia'a shcuendë grupë shtë shmënë Dios.

²⁸ Zni runë tucarë ra nguiu gac shtu'u rall tsé'le' rall, igual ziquë rac shtú'ull mizmë lë'ëll. El quë narac shtu'u tsé'li' de verdá, ni rac shtu'u el mizmë lë'ë'i.

²⁹ PUES ni tubi de lë'ë hia'a rna tushë mizmë lë'ë hia'a, sino quë rdë'na'a alim-mentar shcuërpa'a nu quëhápa'a mizmë lë'ë hia'a. PUES Cristo quëhunë më lo mizmë con shmënë më

³⁰ naná ziquë cuerpë shtëhi'. Na hia'a partë shtë cuerpë shtënë më.

³¹ Naescritë: "Por ni lë'ë nguiu guësëa'në ra shtadë nguiu të parë guëtës'ai' tsé'li'; hia guërupë rai' na rai' tubsë".

³² Ni na tubi secretë ru'bë, perë cagnia'a lu të comparaciuni rë' quëhunë tratë shcuendë Cristo con grupë shtë shmënë Dios.

³³ Perë comparaciuni rë' también runë cuntienë de quë cadë tubi nguiu napë quë gac shtú'ui' tsé'li' igual ziquë rac shtú'ull mizmë lë'ëll, nu runë tucarë ra na'a gunë rai' rëspëti ra tsé'li'.

6

1 Lë'ë të liguë'në, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shtädël, purquë zni runë tucarë gunë të ziquë shini Dios. Tubldí nahin delantë lu Dios.

2 Lúniquë mandamientë shtë Dios nanapë promësë, rni'i zndë'ë: "Gulë bë'në rëspëti shtädël nu shni'al të parë guëquitë ldu'ul³ nu guëbánil zihani izë lu guë'dchiliu".

4 Lë'ë të nanapë shínil, adë rúnëdi'il tratë mal con shínil parë quë adë guëdëdi'i shínil; más bien gulë guni'inú lë'ë rall; gulë bédë'ë conseju za'quë të parë adë guëru'udi'i rall shnezë Dios.

5 Lë'ë të naná muzë, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shlámel lu guë'dchiliu rë'. Gulë gapë rëspëti parë lë'ë rai' nu gulë gac të ménë obedientë ziquë si fuërë quëhunë të sirvë lu Cristo.

6 Gulë bë'në sirvë bien lu rai' guëdubi tiempë, lëdë niá'asëdi'i iurë rna rai' lu të, të parë guëa'në të bien con lë'ë rai' si fuërë quëhunë të sirvë lu Jesucristo. Gulë bë'në sirvë con guëdubinú ldu'u të purquë zni rac shtu'u Dios gunë të.

7 Gulë bë'në dchi'ni con guëdubinú ldu'u të con légrë la'ni ldu'u të purquë zni rac shtu'u Dios. Adë rúnëdi'i të lligabë sulamëntë lu ménë quëhunë të sirvë.

8 PUES nanë të cadë túbia'a, ra muzë nu ra lamë, guëdë'na'a recibir según cusë za'quë u cusë mal naquëdë'na'a. Lë'ë Dadë guëne'e narunë tucarë cadë túbia'a.

9 Lë'ë të lamë, quëgnia'a lu të iurne'; gulë bë'në tratë bien con ra muzë. Gulë gac më nadu'u lu ra muzë shtënë të; adë rushtiádi'i të guëc rall. Gulë bësëagná ldu'u të napë të tubsë lamë lu gube'e. Lë'ë Dadë quëhunë më igual con grë mieti, ra naná runë dchi'ni nu ra naná rñibë'a.

Nadápa'a fuersë shtë Dios parë guëdë'na'a gan lu grë enemigu

10 Iurne' bëchi, gulë su firmë lu shnezë Dios. Na të unidë con lë'ë më nu rdë'ë më fuersë ru'bë parë lë'ë të.

11 Gulë bédë'ë sí parë guëgacu Dios lë'ë të ziquë suldadë nanua'a gui'bë të parë gac të firmë cuntrë grëtë' cusë naná guëguguë mëdzabë,

12 purquë adë quëdíldidi'ia'a con ménë; adë nádi'i enemigu shtëna'a ziquë ménë shtë guë'dchiliu sino enemigu shtëna'a na ra fuersë mal; adë chu rñádi'i lúhi'. Quiere decir, ra autoridá, ra narnibë'a lu nacahí, ra zihani espíritu mal nanapë más pudërë quë lë'ë hia'a.

13 Por ni gulë bë'në recibir grë fuersë narne'e Dios parë lë'ë hia'a të guëdë'na'a gan lu grë cusë mal naze'dënú mëdzabë lu hia'a, perë despuësë de tädë grë prëbë, todavía zu të firmë lu shnezë më.

14 Gulë gac firmë iurne' con verdá cumë ziquë tubi nalli'ila'ni. Gulë gubani tubi vidë tubldí delantë lu Dios; nahin ziquë vestidë narunë defender ldu'u suldadë.

15 Gulë bë'në preparar bien parë guëni'inú të ménë diza'quë narsëdchini paz entrë Dios nu ménë. Gulë bë'nin ziquë suldadë narunë preparar iurë quëquë'ëll sabádull.

16 Perë subrë de ni, gulë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Fe shtë të na ziquë defensë nanua'a suldadë. Fe gunë gan guësëaldë grë ra tentación shtë mëdzabë; na rahin ziquë flechë nanua'a gui'.

17 Gulë gac të segurë nasalvar të. Na ziquë tubi cascu gui'bë naná canihapë guëc suldadë, nu gulë guna'zi spadë shtë Espíritu Santo. Spadë ni na shti'dzë Dios.

18 Gulë bë'në cumplir conseju rë' mien-tras quëgna'bë të lu Dios. Gulë bë'në ruëguë lu Dios lo quë narac shtu'u Espíritu Santo. Nu gulë gac nasini nu listë sin quë adë chu guëazë guëtëdi'i. Nu gulë bë'në ruëguë lu më por grë ra shmënë më.

19 Nu gulë bë'në ruëguë lu më por na të parë guëne'eru'u më más llni nu valurë të iurë guëni'inhia ra ménë, gac bë'a rall diza'quë de quë nahin parë ménë narëta' guëdubi guë'dchiliu.

20 Dios bëshe'ldë më na; por ni nanúa prësi iurne'. Gulë guna'bë lu më të parë tsagla'guë guëni'ihia diza'quë. Zni runë tucarë guëni'ihia sin quë adë rdzëbëdia'a.

Rialú cartë con saludë

21 Tíquico lë'ë bëchi narac shtu'u hia'a, nu quëhúnëll cumplir dchi'ni shtë Dadë; lë'i' guadí'dzi' lu të grëtë' lo quë naguzaca, nulla quërela.

22 Quëgshe'lda lë'i' lu të, të parë gac bë'a të lla na shcuendë na'a ndë'ë nu parë guëni'inúhi' lë'ë të gac të más firmë lu shnezë Dios.

23 Rna'ba de quë Dios Shtëda'a nu lë'ë Jesucristo, Shlámá'a, gúni' parë cuedchí ldu'u të nu parë gac shtu'u të sa' të nu tsaldí ldu'u të di'dzë shtë më.

24 Nu rna'ba lu më gunë ldai' më lë'ë të, grëtë' narac shtu'u lë'ë Dadë Jesucristo de verdá. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo parë ra mënë Filipenses

Nanú Pablo lachigui'bë; bëquë'ëi' cartë lu ra mënë shtë Filipos

¹ Pablo nu Timoteo, na na'a siervë shtë Cristo Jesús. Quëquë'e na'a cartë rë' nu quëgshe'ldë na'a saludë lu të naquereldë guë'dchi Filipos, lu ra nabëzunë Dios almë shtë rai'. Quëquë'e na'a cartë rë' lu të naná cabësë shtë shmënë Dios nu lu të naná runë compaňi lë'e rai'.

² Gulë bé'në recibir favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtëada'a, nu por Jesucristo Shláma'a.

Guna'bë Pablo lu Dios por ra mënë nari-aldí ldu'i diza'quë

³ Cadë vësë narna'ba lu Dios el quë quëhuna adorar, rdë'a graci lu më por lë'e të. Rqitë ldua'a iurë rëagná ldua'a na të shmënë më.

⁴ Siempër ruadi'dzënúa Dios con lëgrë la'ni ldua'a; rna'ba lu më por bien shtë të.

⁵ Rnia'a dushquilli Dios purquë juntë quëgdë'na'a dchi'ni shtë më. Quëhunë të compaňi na të parë ruadi'dza diza'quë lu mënë dizdë primërë dzë nabini të diza'quë hashtë iurne'.

⁶ Iurne' nahia segurë de quë Dios, el quë naguzublú obrë shtë më la'ni ldu'u të, gunë më cumplirin. Tsagla'guë runë më obrë za'quë la'ni ldu'u të hashtë iurë Jesucristo guëabrí stubi.

⁷ Naza'quë rialdí ldua'a zni de lë'e të purquë nalë rac shtua'a lë'e të nu juntë bédë'na'a dchi'ni shtë Dios. Bë'në të compaňi na iurë nanúa lachigui'bë nu iurë biadi'dza shti'dzë më nu iurë bëluá'ahia lu ra mënë diza'quë na verdá. Juntë bédë'na'a recibir bendición nabëne'e më.

⁸ Dios nanë de quë ruadi'dza verdá; nalë rac shtua'a lë'e të igual cumë Cirsto Jesús rac shtu'u më lë'e të. Rac shtua'a guënahia lu të stubi vësë más.

⁹ Nu rna'ba lu më gac shtu'u të sa' të más cadë dzë. Nu rna'ba lu më tsasë të voluntá shtë më nu gapë të mizmë llgabë con lë'e më.

¹⁰ Zni gac bë'a të guadë naná más naza'quë gunë të nu gapë të tubi vidë limpi sin duldë nu adë chu bë nápëdi'i parë guëni'll guëc të iurne', nilë iurë guëabrí Dadë Jesús de gube'e.

¹¹ Zni gunë Jesucristo compaňi lë'e të, të parë guëquërelde të tubldí delantë lu më. Iurë guená mënë mudë naquërelde të, gunë rall alabar Dios; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

Guëquërelda sulë por Jesucristo

¹² Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të grë ra cusë nagudëdë con na, tubi bien nahin purquë másru'u bërë'tsë diza'quë shtë Dios.

¹³ Bërë'tsë shti'dzë më entrë grë ra suldadë hashtë lu los de más më gobiernë. Rac bë'a rall de quë nanúa prësi purquë nahia shmënë Jesús.

¹⁴ Más de ni, zihani ra shmënë Jesús iurë guná rall resultatë de quë nanúa prësi, rialdí ldu'u rall shti'dzë më más, nu quëadi'dzënú rall sa' rall shti'dzë Dios. Adë rdzëbëdi'i rall.

¹⁵ Verdá na bëldá mënë ruadi'dzë rall diza'quë shtë Jesucristo purquë napë rall galëmbidi shchi'nia, tantë mënë na rai' shmënë Jesús purquë biadi'dzënúa lë'e rai'. Rzebi ldu'u rall na. Sëbëldá mënë ruadi'dzë rall shti'dzë më purquë na rall de acuerdë con lo quë naquëhuna.

¹⁶⁻¹⁷ Ra mënë ni rac shtu'u rall na. Nanë rall nanúa prësi parë guna defender diza'quë delantë mënë. Perë ra nanapë mbidi quëhunë rall predicar sulë purquë rëuu' ldu'u rall hunurë shtë sa' rall. Adë ruadi'dzëdi'i rall tubldí. Rac shtu'u rall sac zihia más ndë'e lachigui'bë.

¹⁸ ¿Pë rní'ihia de ndë'e? Parë na, si talë ruadi'dzë rall diza'quë con bien llgabë u si talë ruadi'dzë rall diza'quë por mbidi, rquitë ldua'a. Nalë rquitë ldua'a iurë rac bë'ahia ruadi'dzë mënë shti'dzë Cristo.

¹⁹ Perë másru'u rquitë ldua'a purquë con ayudë shtë Espíritu Santo nabëshe'ldë Jesucristo, nu con oraciuni shtë të gapa libertá; guërua' lachigui'bë.

²⁰ Nalë rac shtua'a nu quëbeza de quë nunquë guna tubi cusë mal, no sea guëtú lua lu më. Guëdubi tiempë rac shtua'a gapa valurë të guadi'dza sin quë guëdzëbëdia'a. Iurní si talë guëbania u si talë gatia, guená mënë pudërë shtë Cristo la'ni vidë shtëna nu gunë mënë honrar lë'e më.

²¹ Cagnia'a ndë'e purquë si talë guëbania, sulë rac shtua'a guna honrar Cristo, nu iurë gatia, mejurë parë na purquë guëquërelnúa lë'e më.

²² Si talë guëne'e më más vidë parë na, tsagla'guë guëluá'ahia diza'quë lu ra mënë. Perë iurne' adë rac bë'adia'a guadë na guëna'zia; zuhia entrë chupë nezë; guëbania u gatia.

²³ Naganë parë na pë guëna'zia; por tubi ladë rac shtua'a gatia parë guëquërelda con Cristo; ni más mejurë parë na.

²⁴ Perë stubi ladë más rqui'ni tsagla'guë guëbania parë bien shtë të.

²⁵ Napa segurë de quë na voluntá shtë më guëquërelda lu guë'dchiliu stu'pë tiempë parë guna compaňi lë'e të, të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios más nu parë guëquitë ldu'u të.

²⁶ Iurë guëabí guená të lua stubi, guëdë'lë të graci lu Jesucristo por tantë lëgrë nanapë të por enseñansë naze'dë guënia'a lu të.

²⁷ Rqui'ni guëbani të ziquë mënë shtë Cristo, de acuerdë con diza'quë shtë më. Gulë bë'në cumplirin si talë guená të lua stubi u adë guënádi'i të lua. Rac shtua'a guëdchini nutici de quë tsagla'guë të firmë shnezë Dios, nu de quë unidë na të con tubsë llgabë la'ni ldu'u të mientras ru-adi'dzë të diza'quë lu ra mënë.

²⁸ Si talë adë rdzëbëdi'i të lu ra narunë cuntrë lë'ë të, gac bë'a rall de quë tsa rall lu cashtigu shtë Dios, nu mizmë tiempë gac bë'a rall de quë nasalvar të. Dios na el quë nagunë ra cusë rë'.

²⁹ Adë rdzëbëdi'i të purquë bë'në më tubi favurë naná gualdí ldu'u të shti'dzë më; nasalvar të. Nu stubi favurë bë'në më naná sac zi të por lë'ë më.

³⁰ Quëhunë mënë cuntrë lë'ë të igual manërë ziquë bë'në rall cuntrë na iurë guëquërdëndëna lë'ë të. Hia guná të lla bë'në mënë, nu rini të iurne' quëhunë rall cuntrë na stubi guë'dchi.

2

Jesucristo bidë ziquë mënë humildë

¹ Rquitë ldu'u të purquë unidë na të con Cristo. Quëhunë më compa'ni lë'ë të, të adë riádi'i ldu'u të. Rac shtu'u më lë'ë të. Quëbezënu Espíritu Santo lë'ë të. Rac shtu'u të sa' të nu rga'a ldu'u të lë'ë rall.

² Por ni gulë bësëquitë ldu'u të na más. Gulë gapë tubsë llgabë. Gulë gac shtu'u sa'l de verdá. Gulë gac unidë. Gulë gac të de acuerdë.

³ Adë runë narú'bëdi'il lu sa'l. Adë runë nadchímid'i'l lu sa'l. Mejurë gulë gac humildë nu gulë bë'në tratë sa'l manërë mejurë quë rúnël tratë mizmë lë'ë'l.

⁴ Adë rguílidi'il ra cusë naná bien parë mizmë lë'ë'l sino gulë gudili lo quë naná bien parë sa'l.

⁵ Gulë gapë mizmë llgabë nagupë Cristo Jesús; gulë bë'në ziquë bë'në më.

⁶ Aunquë Jesucristo na Dios, adë bözëbëdi'i ldu'i'l lugar shtë Dios Padre

⁷ sino bësëa'në Jesús lugar shtë hunurë nu bédchíni' lu guë'dchiliu të gúni' sirvë ziquë tubi muzë. Gúli' cumë tubi nguui.

⁸ Iurë bédchíni më con cuerpë shtë nguui, todavía más humildë gúqui'. Gúqui' obedi-entë; gac shtú'ui' gúni' cumplir voluntá shtë Shtádi'. Bëzu'bë diágui' hashtë gúti' lu cruz.

⁹ Por ni Dios bédë'ë más hunurë parë shíni'; napë më más hunurë quë grë cusë lu guë'dchiliu nu gube'e. Bédë'ë më tubi lë parë shíni' naná más ru'bë entrë grë nombre shtë mieti.

¹⁰ Bë'në Dios zni të grë ra nanabani, lo quë nananú gube'e nu lo quë nananú guë'dchiliu nu lo quë nananú lugar shtë ra tégulë, grë rall guëzullibi rall lu Jesucristo.

¹¹ Rac shtu'u Dios grë mënë guëni'i Jesucristo na Dadë narnibë'a të parë Dios Padre gúni' recibir labansë nu hunurë shtë grë mënë.

Ra narialdí ldu'i Jesús na ra'i ziquë llni

¹² Bëchi narac shtua'a, gulë bëzu'bë diaguë shti'dza ziquë quëhunë të siempër. Bëzu'bë diaguë të shti'dza iurë naguquërdëndëna lë'ë të; iurne' rqui'ni más gac të obedientë mientras quërela zitu parë lë'ë të. Bë'në Dios salvar lë'ë të, të gunë të cusë za'quë. Gulë gac mënë narunë cumplir purquë zni na voluntá shtë më. Nadzë'bë si talë adë gúnëdi'i të cumplir.

¹³ Rac runë të voluntá shtë Dios purquë Dios na el quë naquëgne'e deseó za'quë parë gunë të cumplir, nu tambien quëgne'e më fuersë parë gunë të cumplir voluntá shtë më.

¹⁴ Gulë bë'në shchi'ni më sin guëni'idi'il cuntrë sa'l; adë rdildi dí'dzëdi'i të

¹⁵ të parë adë chu guëni'idi'i quëhúnël cusë mal u nádi'il verdá. Na të shmënë Dios; iurní napë quë guëquërdëldë të bien entrë ra mënë narianaldë tēchi deseó mal nu ráquëdi'i gunë rall cusë za'quë. Lë'ë të na të ziquë mbelégui'i narabts'ë catë namás nacahi. Zni na të entrë lë'ë rall mientras ruadi'dzë të diza'quë lu ra mënë.

¹⁶ Diza'quë ni rne'e vidë cubi. Si talë gunë të ndë'ë, guëquitë ldu'a'a iurë guëabí Jesucristo de gube'e purquë guëlua'a de quë adë bë'nëdia'a dchi'ni de baldë entrë lë'ë të.

¹⁷ Si talë gatia purquë biadi'dza diza'quë lu të, nahin cumë ziquë lë'ë të bë'në të ofrecer mizmë lë'ë të ziquë ofrendë parë lë'ë më nu guëllë'ë rënë shtëna guëc ofrendë shtë të. Pues si talë zni gac, guëquitë ldu'a'a nu tsu lëgrë ldu'a'a juntë con lë'ë të por grë bendición shtë Dios.

¹⁸ Mizmë manërë runë tucarë guëquitë ldu'u të con na.

Timoteo nu Epafrodito

¹⁹ Si talë Dadë Jesús guëne'e permisi, rac shtua'a guëshe'lda Timoteo lueguë parë guë'dë guënal lë'ë të. Iurní iurë guëdchíni nutici de lë'ë të, guëquitë ldu'a'a.

²⁰ Adë nápëdia'a ni chu stubi ndë'ë ziquë Timoteo parë guëshe'lda lu të purquë sulë Timoteo napë zihani amor parë lë'ë të nu rac shtú'ul tsagla'guë të bien.

²¹ Pues los de más rguli rall por bien shtë rall; adë rúnëdi'i rall importë dchi'ni shtë Jesucristo.

²² Hia nanë të lasac Timoteo parë lu dchi'ni. Lë'ëll bë'nëll sirvë lu Jesucristo

con na igual ziquè tubi llguè'nè quèhúnèll dchi'ni lu shtadè llguè'nè.

²³ Rac shtua'a guèshe'lda lè'èll despuèsè gac bè'ahia lla guèru'u shcuenda.

²⁴ Nu rialdí ldua'a gunè Dios tubi favurè tè gueldè guènahia lè'è tè lueguè.

²⁵ Perè mientras quèbeza, rqui'ni guèshe'lda Epafrodito, bècha'a, tè gueldè guènáhi' lè'è tè. Epafrodito bè'nèll compa'ni na lu dchi'ni nu bè'nè mènè cuntrè lè'è na'a. Primèrè bèshe'ldè tè lè'èll parè ze'dè guè'nall na. Bè'ni' compa'ni na lu nicidá nanapa.

²⁶ Nalè rac shtu'u Epafrodito guèabrí guè'nall lè'è tè; rac ldu'ull purquè bini tè de què gac llú'ull.

²⁷ Verdá gac llú'ull; mèrè niátill perè Dios bèga'a ldu'u mè lè'èll; bèáquèll; nu bèga'a ldu'u mè na tè adè gápèdia'a más galèz Zac zi.

²⁸ Por ni nalè rac shtua'a guèshe'lda Epafrodito lu tè parè guèquitè ldu'u tè iurè guè'ná tè lúhi' stubi. Iurní guèquitè ldua'a también.

²⁹ Gulè bè'nè recibir lè'èll con lègrè la'ni ldu'u tè nu gulè bè'nè honrar grè ra naná ziquè Epafrodito.

³⁰ Hia niati Epafrodito lu dchi'ni shtè Jesucristo. Bèdchi'bi' vidè shtèhi' lu peligrè iurè bè'ni' dchi'ni shtè mè, dchi'ni nadè gúquèdi'i nihunè tè con na.

3

Tsagla'ga delantè

¹ Iurne' bèchi, gulè bèquitè ldu'u tè purquè unidè na tè con Dadè Jesús. Adè riasháquèdi'i ldua'a guèquèa'a lu tè mizmè enseñansè nabèluá'ahia antsè, tè adè guèsiguèdi'i mènè lè'è tè.

² Gulè gupè cuidadè ra mènè mal nanadè guè'nèdi'i Dios, ra naziagla'guè runè parè gac cumplir custumbrè shtè rall. Rni'i rall rqui'ni riuguè partè cuerpè ziquè quèhunè ra mènè israelitè parè gac mènè limpi delantè lu Dios.

³ Lè'è hia'a na hia'a limpi delantè lu Dios, lèdèdi'i lè'è rall. Clarè rlua'a na hia'a shmènè mè purquè rdè'na'a adorar lè'è mè segùn narni'í Espíritu Santo nu rquitè ldu'u hia'a purquè na hia'a shmènè Jesús. Adè rialdídi'i ldu'u hia'a gac salvára'a por ra cusè za'què naquègdè'na'a.

⁴ Parè mènè narni'í nasalvar rall por lo què nabè'nè rall, pues rnia'a, bèna más cusè què lè'è rall. Ni tubi chu napè más rsunè què na parè gúnèll confiar mizmè lè'èll.

⁵ Bèriuguè partè shcuerpa ziquè runè mènè israelitè iurè bèdza'guè llmalè gula. Benjamín gac shtadè guèluhia. Ra shtada na mè israelitè nu biadi'dzè rai' dizè hebreo. Guanalda tèchi léy nanapè mènè israelitè, igual ziquè quèhunè partidè shtè ra fariseo.

⁶ Por tantè devociuni parè religiuni nanapa, guzunalda ra narialdí ldu'u shti'dzè

Jesucristo. Bèna cumplir léy tubi manèrè ecsactè; ni tubi chu gunádi'i catè bèna fallar.

⁷ Antsè gunia'a grè ra cusè ni lasac, perè iurne' rdè'èhia cuendè de què ni tubin lasáquèdi'i parè gac salvara. Sulè Cristo rne'e salvaciuni.

⁸ Más què ni ra cusè nabèna antsè, na ziquè gui'lli narru'ldè mènè rua' guè'dchi. Más nasac gunguè bè'ahia lè'è Cristo Jesús, Shlama. Parè gaca shmènè mè, bèsa'na grè ra cusè shtè guè'dchiliu; na rahin ziquè gui'lli nalasáquèdi'i. Tubsè cusè rac shtua'a, gac mè Shlama de verdá.

⁹ Rac shtua'a gaca unidè con lè'è mè; gaca perdunè, lèdèdi'i purquè bèna cumplir léy shtè Moisés, sino purquè rialdí ldua'a shti'dzè Jesucristo. Runè Dios recibir lè'è hia'a cumè ziquè mènè naná tubldí shcuèndi' lu Dios sulè si talè rialdí ldu'u hia'a shti'dzè mè de verdá.

¹⁰ Rac shtua'a gunguè bè'ahia lè'è Cristo nu rac shtua'a gunè mè compa'ni na tè gapa mizmè pudèrè nanapè mè iurè guashtè mè ladi ra tègulè. Nu rac shtua'a guna sufrir ziquè lè'è mè bè'nè mè sufrir. Nahia dispuestè gatia ziquè guti mè

¹¹ tè parè tsashtèa ladi ra tègulè igual ziquè guashtè mè ladi ra tègulè.

Napè què gáca'a firmè hashtè lútimè dzè

¹² Adè quègní'idia'a lu tè de què bèna gan, de què nahia mè za'què, perè rac shtua'a tsagla'ga delantè parè guna cumplir con grè narac shtu'u mè parè na. Ni na narac shtua'a, purquè primèrè gudili Cristo Jesús na parè gaca shmènè mè.

¹³ Bèchi, mizmè na rnia'a de què adè bèna gan grè lo què narac shtua'a; tubsè cusè runa iurne'; bèa'ldè ldua'a grètè' lo què nabèna más antsè nu zia'gla'ga parè guna gan más'u cusè za'què shtè Dios. Con guèdubi fuersè shtè na, ziquè tubi narllu'nè lu carrèrè, rac shtua'a grè lo què nanapè mè parè na.

¹⁴ Tsagla'ga delantè ziquè tubi narllu'nè parè guna gan premi naguène'e Dios. Parè ni guna'bè Dios na purquè nahia unidè con Jesucristo.

¹⁵ Grè mènè narac bè'a bien shti'dzè Dios, napè què gunè rall mizmè llgabè ziquè gunia'a ndè'è. Perè si talè entrè lè'è tè nanú nguui nanapè stubi llgabè, Dios guèluá'ai' lè'èll lo què naná verdá.

¹⁶ Sulamèntè cha gáca'a firmè nu guèdè'na'a cumplir grè lo què nariasè hia'a.

¹⁷ Bèchi, gulè gubani ziquè nabania. Gulè guná manèrè nabani sa' tè, ra naquèhunè cumplir lo què nabèlu'a na'a. Gulè cubènebi manèrè nanabani rai'.

¹⁸ Gulè bè'nè narnia'a purquè nanú zihani narunè cuntrè Jesús. Nabani rall manèrè narlua'a de què adè rialdídi'i ldu'u

rall Jesús guti lu cruz. Hia gunia'a lu të ndë'ë zihani vuelltë nu rnia'a lu të stubi vësë más hashtë runa rnia'a lu të.

¹⁹ Gabildi na fin shtë ra mënë ni. Quërelde rall sulamëntë parë gunë rall cumplir deseo mal shtë rall. Adë rtúdi'i lu rall por mal nauquëhunë rall sino más rquitë ldu'u rall. Sulë ra cusë mal shtë guë'dchiliu zianaldë rall téchi'.

²⁰ Perë rribë'a Dios lë'ë hia'a dizdë gube'e. De gube'e quëbéza'a Dadë Jesucristo, el quë nagunë salvar lë'ë hia'a të parë gáca'a ziquë lë'ë më.

²¹ Ra cuerpë débil nadápa'a gunë më cambi të parë gaquin ziquë cuerpë nanapë më gube'e. Gunë mëhin con mizmë pudërë nanapë më parë guë'nibë'a më grë lo quë nanabani parë guëzu'bë diaguë rall shtë'dzi'.

4

Gulë bëagná ldu'u të lë'ë Dadë Jesús nu gulë bëquitë ldu'u të

¹ Por ni rnia'a lu të bëchi, nalë rac shtua'a lë'ë të nu napa deseo guënahia lu të. Rquitë ldua'a con lë'ë të; na të ziquë tubi premi parë na. Dchi'ni nabëna entrë lë'ë të adë gúquëdi'in de baldë. Iurne' gulë su firmë lu shnezë Dadë ziquë gunia'a lu të, lë'ë të narac shtua'a.

² Runa ruëguë lu Evodia nu Síntique, cue të de acuerdë purquë lë'ë të napë të mizmë lamë, Dadë Jesús.

³ Nu rna'ba tubi favurë lul, amigu, bë'në ruëguë lu ra na'a rë' gac rall de acuerdë purquë antsë bë'në rall compa'ni na parë guë'rë'tsë diza'quë shtë Jesús entrë mënë shtë guë'dchiliu. Lë'ë rai' con Clemente con los de más nabë'në compa'ni na, grë lë rai' naescritë la'ni librë shtë registrë nanapë Dios. Gac salvar rai'.

⁴ Gulë bëquitë ldu'u të guëdubi tiempë purquë na të shmënë Dadë Jesús. Stubi guënia'a lu të, gulë bëquitë ldu'u të.

⁵ Gulë gac mënë pacënci të parë gac bë'a mieti quëhunë të tratë bien con sa' të. Lë'ë Dadë Jesús hia mërë guëabri' lu guë'dchiliu stubi.

⁶ Adë riádi'i ldu'u të lu cusë durë sino bë'në ruëguë lu Dios të gunë më compa'ni lë'ël. Gulë bëdë'ë graci lu më; gulë guni'i lu më grë lo quë narac shtu'u të.

⁷ Iurní guëcue'dchí më ldu'u të. Llëru'bë na më parë guëcue'dchí ldu'u ra mënë; ni tubi chu rac bë'a mudë nanapë më parë guëcue'dchí më ldu'u mieti. Mizmë paz ni gapë ldu'u të con shgabë të purquë na të unidë con Cristo Jesús.

Gulë bë'në llgabë naná za'quë

⁸ Bëchi, guënia'a lu të antsë tsalú cartë rë', gulë bë'në llgabë lla gac të mënë verdá; gulë bë'në llgabë lo quë narunë tuarë rësëpëti.

Gulë bë'në llgabë lo quë naná tubldí nu purë delantë lu Dios; gulë bë'në llgabë lla gunë të parë gac shtu'u mieti lë'ë të nu parë gunë rall honrar lë'ë të. Gulë bë'në llgabë lla gunë të parë gac të më za'quë, nu gulë bë'në llgabë por grë lo quë nallasac lu Dios; gulë tsanaldë ra cusë ni.

⁹ Gulë bë'në grë lo quë nabëluá'ahia lu të, grë lo quë nabësë'dë të, grë lo quë nabini të, grë lo quë naguná të bëna. Iurní Dios narcue'dchí ldu'u hia'a cuezënu më lë'ël.

Ra mënë Filipos bëdë'ë ofrendë parë Pablo

¹⁰ Nalë rquitë ldua'a purquë nahia unidë con Jesús nu rdë'a graci lu Dadë purquë rac shtu'u të gunë të compa'ni na stubi vësë más aunquë hia zia'a llëduni tiempë dizdë bëshe'ldë të dumí. Adë rní'idia'a de quë bëa'ldë ldu'u të gunë të compa'ni na, parë rnia'a adë nídi'i mudë parë guëshe'ldë të ayudë.

¹¹ Adë rní'idia'a lu të ndë'ë purquë napa nicidá nu rac shtua'a gunë të compa'ni na, purquë bëlu'a'a më na lla gaca cunformë con lo quë nanapa; riádi'i ldua'a.

¹² Tubi tiempë guquërela ziquë ra prubi; niétiqë adë pë nápëdia'a; nu stubi vësë guquërela ziquë ricu. Pues nahia cunformë guëdubi tiempë; rdë'ëhia graci lu Dios si talë napa zihani cusë u si talë adë bë nápëdia'a. Rac rdë'a graci lu më iurë runë faltë nagáuha, igual ziquë iurë napa hashtë subrë.

¹³ Lë'ë Jesucristo cuezënu na; por fuersë narne'e më runa vencer grë clasë galërzac Zí.

¹⁴ Perë rnia'a lu të, bë'në të bien iurë bëshe'ldë të ayudë purquë gupa nicidá iurní.

¹⁵ Hia nanë të mënë shtë Filipos, iurë guzublú quëadi'dza diza'quë, iurë guquërela Macedonia, sulë lë'ë të bëne'e të ayudë cahia iurní. Stubi grupë narialdi' ldu'u diza'quë, bë'nëdi'i rall compa'ni na aunquë grë rall bë'në rall recibir diza'quë nagunia'a lu rall.

¹⁶ Mientras guquërela Tesalónica, lë'ë të bëshe'ldë të ofrendë parë nicidá shtëna. Chupë vuelltë bëshe'ldë të ayudë.

¹⁷ Adë rzëbidi'i ldua'a lë'ë dumí, sino rac shtua'a de quë lë'ë të gunë të recibir premi shtë Dios.

¹⁸ Hia bëna recibir más lo quë rqui'nia; con ofrendë nabëshe'ldë të con Epafrodito, napa sufsientë. Nápëdia'a más nicidá. Lo quë nabëshe'ldë të, na ziquë tubi olor nashi, tubi ofrendë parë Dios; bëca'a mëhin nu rquitë ldu'u më.

¹⁹ Dios rnibë'a grë cusë. Iurne' guëne'e më ca'a të grë lo quë narunë faltë mien-tras cuezënuhi' lë'ë të. Guëdchini ra cusë ni purquë unidë na të con Cristo Jesús.

²⁰ Dios Shtáda'a, cha guëdë'na'a alabar lë'ë më iurne' nu catë ní'i fin. Amén.

Rshe'ldë Pablo saludë parë amigu shtëhi'

²¹ Por partë shtë na, bë'në saludar grë ra grupë shtë shmënë Cristo Jesús ndë. Grë ra shmënë më nananú ndë'ë, rshe'ldë rall saludë parë lë'ë të.

²² Los de más naná rialdí ldu'i diza'quë, rshe'ldë rall saludë, especialmente ra mënë naquëhunë ra dchi'ni lidchi shtë rëy ru-manë.

²³ Rna'ba lu Dios, gunë ldai' Dadë Jesu-cristo cadë lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Colosenses

Quëquë'e Pablo cartë rë' lu ra colosenses

¹ Na Pablo nahia poshtë shtë Cristo Jesús purquë gudili më na.

² Juntë con bëcha Timoteo quëquë'a cartë rë' lu naná bëzunë Dios almë shtë rai' con ra bëchi la sahia narunë cumplir shti'dzë më, grë të naquërelde guë'dchi Colosas. Gulë bë'në recibir favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios, Shtëada'a.

Pablo rna'bë lu Dios por ra narialdí ldu'i diza'quë

³ Siemprë rdë'e na'a graci lu Dios naná Shtadë Jesucristo, el quë narnibë'a lë'e hia'a. Iurë rna'bë na'a lu më por lë'e të, rni'i na'a dushquilli Dios

⁴ purquë bini na'a lla rialdí ldu'u të shti'dzë Jesucristo nu bini na'a lla rac shtu'u të bëchi la sa' të naná rialdí ldu'i diza'quë.

⁵ Quërelde të zni purquë rialdí ldu'u të guëquërelde'nú të Jesucristo lu gube'e. Esperansë ni na ziquë tubi tesurë nagutsa'u parë lë'e të. Por diza'quë nabini të más antsë, nanë të nasalvar të. Gualdí ldu'u të diza'quë na verdá.

⁶ Lë'e diza'quë nabini të rrë'tsin por guëdubi nezë shtë guë'dchiliu, nu mënë zizagla'guë rialdí ldu'u rallin. Diza'quë quëhunin cambi vidë shtë mënë igual ziquë quëhunë diza'quë cambi vidë shtë të. Primërë vësë nabini të shti'dzë Dios, bédë'e të cuendë de quë verdá rac shtu'u më lë'e të, de quë bë'në më favurë të gac salvar të.

⁷ Bë'në të recibir diza'quë por Epafras, el quë nabëlua'a lë'e të shti'dzë Jesús. Náhi' muzë shtë hia'a; rac shtu'u hia'a lë'i'. Quëhúnëll cumplir siemprë lo quë narac shtu'u Cristo.

⁸ Guni'i Epafras lu na'a de quë rac shtu'u të grë ra shmënë Dios por amor narne'e Espíritu Santo la'ni ldu'u të.

⁹ Por ni dizdë bini na'a de lë'e të, adë bësá'nëdi'i na'a guëni'inú na'a lu Dios por lë'e të. Quëgna'bë na'a lu më de quë guëlua'a më lë'e të voluntá shtë më, de quë guëne'e më llni parë gac bë'a të pë na mal nu pë naná bien. Quëgna'bë na'a lu më tsasë të nezë za'quë por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁰ Quëgna'bë na'a lu më de quë conductë shtë të gaquin bien lu Dadë, de quë guëquitë ldu'u më con lë'e të, nu de quë gapë të resultatë lu shchi'ni më, nu de quë cadë dzë gapë të más llni shtë Dios.

¹¹ Quëgna'bë na'a lu më gac të mënë fuertë lu shnezë më por mizmë pudërë nanapë më. Llëru'bë na pudërë shtë më. Zni gunë të

gan lu cusë mal guëdubi tiempë nu gapë të pacënci nu guëquitë ldu'u të.

¹² Nu rna'bë na'a lu më de quë guëdë'e të graci lu Dadë Dios purquë lë'e më bëne'e derechë parë guëdápa'a lugar con los de más mënë santu catë quërelde më lu llni.

¹³ Bëlá Dios lë'e hia'a lu guia'a Satanás catë rribë'all nu bëzú më lë'e hia'a catë rribë'a shini më, Cristo. Náhi' Rëy. Nalë rac shtu'u Dios Padre shini më.

¹⁴ Por galguti shtë Jesús naperdunë duldë shtë hia'a. Gudilli më por duldë shtë hia'a lu cruz; iurne' nasalvára'a.

Rbedchí ldu'u hia'a por galguti shtë Jesús

¹⁵ Adë chu rnádi'i lu Dios Padre perë bédchini më iurë bédchini Cristo lu guë'dchiliu. Mizmë Dios bëlua'alúhi' lu mënë por Jesucristo naná igual ziquë Dios. Lë'i' nabani más antsë cueshtë guë'dchiliu.

¹⁶ Bëcueshtë Cristo grë cusë nananú gube'e nu guë'dchiliu. Grë ra narnibë'a ziquë rëy nu autoridá, grë ra nananú gube'e naná rribë'a los de más sáhi' bëcueshtë Cristo tantë narná hia'a lúhi', tantë chu rnádi'i lúhi'. Grë cusë nanabani, bëntsa'u Jesús të parë gunë rai' sirvë lu më.

¹⁷ Lë'e Jesús nanú më antsë cueshtë grë ra cusë. Nápëdi'i më fin. Por pudërë shtë më lo quë nanú lu gube'e nu lo quë nanú lu guë'dchiliu, grë cusë lo quë nanabani u lo quë nanápëdi'i vidë purquë zni gac shtu'u më. Rsë më grë ra cusë ni.

¹⁸ Jesucristo na cabësë shtë ra narialdí ldu'i diza'quë, grë ra shmënë më naná rdëá grë lugar; unidë na rai' con lë'e më. Entrë grë ra naguti, na më primërë; galguti adë bë'nëdi'i gan lúhi'. Nidi'i chu stubi ziquë Jesús; napë më más pudërë quë ra naná rribë'a.

¹⁹ Lë'e Dadë Dios con grë pudërë nanapë më, gac shtú'ui' cuezënúhi' la'ni shcuerpë Jesucristo.

²⁰ Por Jesús gac shtu'u Dios cuedchí ldu'u mieti lu më; gac en paz grë cusë nananú lu gube'e nu lo quë nananú lu guë'dchiliu. Gac shtu'u më gac unidë mënë con lë'e më por galguti shtë Jesús lu cruz. Bë'në më të gac amigu ra mënë con Dios.

²¹ Antsë lë'e të gac të enemigu shtë Dios. Zitu guëquërelde të parë lë'e më; adë guná zá'quëdi'i të lu më purquë guëquërelde të con maldá.

²² Perë iurne' lë'e të na të amigu shtë Dios por lo quë nabë'në Jesucristo. Por galguti shtë Jesús lu cruz, bëlá më lë'e të lu cashigu narunë tuacar gunë të recibir. Rac shtu'u më gunë më presentar lë'e të lu Dios ziquë mënë santu sín ni tubi cusë mal. Zu të lu më sín adë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lë'e të.

²³ Zni gac si talé tsagla'guè tsaldí ldu'u të shti'dzë më nu si talé gac të firmë lu shnezë më. Gulë gac ziquë tubi hiu'u naná rza'a lu guè'ë; adë chu guèazë guètéd'i lu diza'quë narni' guëbaninú hia'a lë'ë më. PUES diza'quë ni hia bërë'tsin por guédubi nezë shtë guë'dchiliu. Hia bini mënë di'dzë ni. Na Pablo nahia muzë shtë Dios; bëshe'ldë më na ziquë ministrë shtë më parë guadi'dza lu ra mënë.

Pablo quëhunë sirvë lu ra shmënë Dios

²⁴ Iurne' rquitë ldua'a entrë ra cusë durë purquë ra cusë durë naquëhuna sufrir, na rahin sufrimientë shtë Jesucristo. Tsalú sufrimientë ni la'ni shcuerpa parë bien shtë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios. Jesús na cabësë shtë ra mënë ni; na rai' grupë shtë shmënë Dios.

²⁵ Nahia ministrë shtë më; gudili më na ziquë muzë shtë më parë gac bë'a të ra diza'quë, nu nahia muzë shtë të parë guërë'tsë diza'quë entrë grë mënë.

²⁶ Iurne' quëglua'a më lu ra shmënë më, lo quë más antsë nanú naga'chi. Ra mënë, nilë ra ianglë adë gac bë'adi'i rai' secretë narac bë'a hia'a iurne'.

²⁷ Guc shtu'u më guëlua'a më lu shmënë më de quë por diza'quë, ra mënë nanádi'i më israelitë gac rall shini më, nu quëglua'a më quëbezënú Cristo lë'ë rall. Por Cristo naquëbezënú lë'ë rall tsutë rall lu gube'e. Ni na favurë ru'bë nabë'në më.

²⁸ Lë'ë na'a quëglua'a na'a shti'dzë Cristo nu quëgtsëbë na'a mënë të gac rall firmë lu shnezë më. Quëglua'a na'a lu ra mënë con llni shtë Dios parë tsasë rall shti'dzë më. Rni'i na'a lu rall por gac unidë rall con Cristo gac rall mënë za'quë de verdá sin ni tubi faltë.

²⁹ Quëhuna shchi'ni më con guédubi fuersë narne'e Cristo. Mizmë lë'ë më rne'e zihani pudërë parë tsagla'ga lu shchi'ni më të gac mënë justë delantë lu Dios.

2

¹ Rac shtua'a gac bë'a të de quë nalë quëhuna dchi'ni por lë'ë të nu por grë ra naquërelde guë'dchi Laodicea nu por grë ra nangunádi'í lua.

² Galërní'i ldua'a na zndë'ë; quëhuna parë gac rall firmë lu shti'dzë më nu parë gac shtu'u rall sa' rall más. Rac shtua'a de quë tsasë rall di'dzë nadë guënhédi'i mënë guahietë, perë iurne' sí, riasë rall shti'dzë Dios nu rungüë bë'a rall Cristo. Llëru'bë na cusë ni.

³ Por Cristo sulamëntë gac bë'a mieti llni shtë Dios. Por Cristo sulamëntë tsasë mieti verdá naná ziquë cusë nalasac.

⁴ Cagnia'a lu të cusë ni të parë ni tubi adë chu cuguédi'i lë'ë të con ra di'dzë narlua'a chulë perë falsë nahin.

⁵ PUES aunquë nilë adë zúdia'a con lë'ë të, rëagná ldua'a lë'ë të. Nalë rquitë ldua'a; nanëa unidë na hia'a. Nanëa tsaldí ldu'u të shti'dzë Cristo con guëdubinú ldu'u të. Na të firmë con fe shtë të.

⁶ Bë'në të recibir Cristo Jesús ziquë Dadë shtë të; por ni gulë guquërelde'ru'u unidë con lë'ë më.

⁷ Ziquë tubi hiaguë nanapë lu'chi za'quë u ziquë tubi hiu'u nanapë cimientë fuertë, gulë gac firmë lu shti'dzë më ziquë más antsë bësë'dë të. Nu gulë bédë'ë graci lu më guédubi timpë; gulë guni'iru'u dushquilli lu Dadë.

Vidë cubi narne'e Jesús

⁸ Gulë gapë cuidadë të adë chu cuguédi'i lë'ë të nu tsanaldë të enseñansë shtë rall. Caglua'a rall sulamëntë con lo quë naralë guëc mënë. Caglua'a rall di'dzë falsë nanapédi'i pudërë de acuerdë con custumbrë nu creenci shtë rall naná shgabë nguü. Adë nápédi'i rall llni shtë Cristo.

⁹ Dios gúqui' nguü; lë më Jesucristo. Grë pudërë nu grë llni shtë Dios napë Jesucristo,

¹⁰ nu lë'ë të rac bë'a të na të shini Dios. Por Jesucristo napë të mizmë vidë shtë Dios; adë runë fáltédi'i. Na më primërë entrë grë ra nanapë pudërë nu entrë grë ra espíritu naná rribë'a.

¹¹ Por Cristo na të limpi delantë lu Dios. Bëdchisú më duldë shtë të. Gúquédi'i të limpi por custumbrë shtë galriuguë cuerpë cumë runë mënë israelitë, sino Cristo bëzunëhi' almë shtë të.

¹² Bëriubë nisë të; bëga'chinú të Jesucristo nu zni gac resucitar të juntë con lë'ë më purquë gualdí ldu'u të pudërë shtë Dios, el quë nabëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tégulë.

¹³ Antsë nápédi'i të vidë shtë Dios, sino ziquë tégulë guquërelde'nú të duldë; gadzë duldë la'ni ldu'u të, perë iurne' Dios bëcua'ni lë'ë të juntë con Cristo. Unidë na hia'a con lë'ë më. Bë'në më perdunë grë duldë shtë hia'a.

¹⁴ Bëti'i Dios lo quë naná cuntrë lë'ë hia'a, grë lo quë nabédë'na'a cuntrë lëy shtë më. Lëy ni bédchi'bë demandë cuntrë lë'ë hia'a, perë bëti'i më grë demandë ni por galguti shtë Jesús. Bédë'ë më fin grë demandë iurë guti Jesús lu cruz.

¹⁵ Cristo bë'në gan lu grë nanapë pudërë nu lu grë el quë narribë'a. Bia'a më ra narnibë'a ziquë nariá tubi prësi; ziazú rall lu desfilë parë guëná mieti bë'në më gan lu rall. Iurë guti më lu cruz, bë'në më gan lu pudërë shtë rall.

Gulë gac shtu'u lo quë nanú lu gube'e

¹⁶ Por ni adë chu gunë juzguë lë'ë të por lo quë naráu të u lo quë naruu' të. Adë chu gúnédi'i juzguë lë'ë të por custumbrë shtë laní, si talë quëhunë të cumplir u adë

quëhúnëdi'i të cumplir. Adë chu gúnëdi'i juzguë lë'ë të por lo quë naquëhúnëll ra dzë narzi'i ldu'u mënë u ra dzë delicadë shtë laní.

¹⁷ Grë ra cusë rë' na ziquë tubi figurë shtë naná guëdchini despuësë, u sea Cristo.

¹⁸ Adë rsá'nëdi'i të ni tubi chu guëdchisú premi narac shtu'u Dios gapë të. Si talë guëni'i mënë lu të napë quë gunë të adorar ra ianglë u talë guëni'i rall napë quë cubënebi të shti'dzë ra ianglë, adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall. Grë mënë ni riutë rall cusë adë gunádi'i rall. Runë nadchini rall. Rianaldë rall tëchi llgabë mal; rialdí ldu'u rall cusë nanápëdi'i ni tubi prëbë.

¹⁹ Adë rianáldëdi'i rall shnezë Cristo con fe naná firmë. Lë'ë më na më cabësë shtë shmënë më. Por lë'ë më grë ra naná rialdí ldu'i de verdá, na rai' ziquë partë shtë cuerpë; napë rai' vidë; runë alimentar rai' por lë'ë më; riaru'bë rai' por pudërë shtë më. Ndë'ë ze'dë de Dios.

²⁰ Guti të juntë con Cristo; bënë më parë adë gúnëru'udi'i të duldë. Por ni çpëzielú quërelde të ziquë los de más mënë shtë guë'dchiliu? Çpëzielú rianaldë të tëchi ra custumbrë nu rëglë shtë nguiu?

²¹ Rni'i mënë: "Adë rgá'ldëdi'il ndë'ë" u rni'i rall: "Adë gáudi'il ndë'ë" u "Adë rná'zidi'il ndë'ë".

²² Grëtë' ra rëglë rë' napë quë tsalú, igual cumë los de más cusë tsalú rahin. Rëglë ni nadë más na rahin enseñansë nu lëy shtë mënë.

²³ Verdá rlua'a ra rëglë rë' ziquë cusë za'quë purquë el quë narianaldë tëchi cusë ni, quëzac zill el mizmë lë'ëll. Voluntariamente quëhúnëll cumplir con zihani devociuni. Rlua'a rall ziquë mënë narunë cumplir cusë durë, perë grëtë' ra custumbrë rë' nápëdi'in pudërë parë guëzalú deseó mal nananú la'ni ldu'u mënë.

3

¹ Iurní rnia'a lu të, guc resucitar të juntë con Cristo. Iurne' gulë gudili lo quë naná ze'dë de Dios catë quëbezë Jesucristo ladë ldi shtë më.

² Gulë tsanaldë ra deseó shtë më, lëdëdi'i ra deseó mal shtë mënë

³ purquë guti të parë cusë shtë guë'dchiliu; nabaninú të Cristo nu lë'ë më nabaninú më Dios. Vidë cubi nanapë të na ziquë cusë naga'chi; napë tëhin por Cristo.

⁴ Nadápa'a vidë verdadërë por Cristo. Iurë lë'ë më guëabri' lu guë'dchiliu stubi, guziá hia'a parë guëquërelde'nú hia'a lë'ë më catë nídi'i fin, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

Vidë cubi

⁵ Por ni gulë gudini grë cusë mal la'ni ldu'u të. Adë chu gápëdi'i stubi na'a, sulë tsé'li'. Gulë bësa'në grë cusë mal nanadë

rlluí'di'i. Adë tsaglá'guëdi'i të cusë dzabë ziquë mal deseó nananú la'ni ldu'u të. Adë rzébidi'i ldu'u të ra cusë shtë guë'dchiliu purquë ni na idolatria; quëhúnëll adorar ra cusë shtë guë'dchiliu.

⁶ Por rzu ra cusë ni naquëhunë mënë nanadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guëshe'ldë më cashtigu dushë guëc rall.

⁷ Lë'ë të bënë të grë ra cusë rë' iurë guquërelde të ziquë ra nadë guëndi'i Dios

⁸ perë rnia'a lu të, gulë bësa'në grë duldë. Adë rdë'di'il lugar ldaguë llanë la'ni ldu'ul. Adë chu guëldëdi'i lu sáhi'. Adë rúnëdi'il vengar. Adë rni'i guídzëdi'il guëc sa'l. Adë chu guëni'i'di'i di'dzë dzabë.

⁹ Adë chu guëni'i'di'i bishi lu sáhi'. Gulë bëdchisú grë ra cusë ni purquë hia bësa'në të mudë nanabani të antse con grë maldá.

¹⁰ Na të mënë cubi por pudërë shtë më. Dzë con dzë rcubi shgabë të con llni shtë më; quëac cambi të hashtë gac të ziquë el quë nabëdë'ë vidë cubi parë lë'ë të.

¹¹ Pues lu Dadë Dios sulë Cristo nasac. Adë rúnëdi'i importë si talë nal më israelitë u adë nádi'il më israelitë. Adë rúnëdi'i më casë si bëriuguë ziquë shtënë u adë bëriuguëdi'in, u si nal më zitu u si talë nal bajo ordë shtë stubi mënë, u si talë nápël libertá. Tubsë cusë nasac naná si talë runguë bé'al Cristo.

¹² Rac shtu'u Dios lë'ë të nu gulë më lë'ë të parë gac të mënë santu delantë lu më. Por ni ziquë racu mënë con shabë cubi, gulë gac mënë narga'a ldu'u sáhi'; gulë gac mënë humildë nu pacënci. Gulë gac mënë za'quë lu sa' të. Gulë bë'në sirvë lu rall.

¹³ Adë rié'dëdi'i të con mudë nanabani sa'l, sino bënë perdunë lë'ëll aunquë rd-chí'bëll demandë contrë lë'ël. Napë quë gúnëll perdunë sa'l igual manërë ziquë Dios bë'në perdunë lë'ël.

¹⁴ Más de ni gulë gapë llëru'bë amor, purquë rqui'ni gac shtu'u sa'l parë gac të unidë nu parë guëquërelde'nú të sin dishi'bi.

¹⁵ Gulë bëdë'ë sí cue'dchí Dadë Jesús ldu'u të; parë ni gulë më lë'ë të parë gac të mënë unidë ziquë cuerpë nanápëdi'i narunë mollestë. Nu gulë bëdë'ë graci lu më guëdubi tiempë.

¹⁶ Gulë bëdë'ë sí të guëni'bë'a diza'quë shtë Cristo entrë lë'ë të mientras quëglua'a të sa'l të, mientras quëni'inú të sa'l të con llni shtë Dios. Nu gulë bi'ldi lu Dios grë clasë cantë naná labansë parë Dios. Gulë bi'ldi lu më con guëdubinú ldu'u të. Gulë bëdë'ë graci lu më.

¹⁷ Cualquier cusë narunë të u lo quë narni'i të, gulë bë'nin sulë parë gunë mënë alabar Dadë Jesús nu gulë bëdë'ë graci lu Dios, Shtáda'a, por lë shtë shini më.

Lo quë narunë tucarë gunë ra shmënë Dios

¹⁸ Lë'ë të tse'lë nguui, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë tsé'lël purquë ni na narunë tucarë gunë të ziquë shmënë Dadë Jesús.

¹⁹ Lë'ë të nguui, gulë guc shtu'u tsé'lël; adë runë nadúshëdi'i lu tsé'lël.

²⁰ Lë'ë të lliguë'në, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shtadë të guëdubi tiempë purquë ni na lo quë narëuu' ldu'u Dios.

²¹ Dadë nanapë shini, gulë gapë vidë za'quë delantë lu shíni të adë tsasháquëdi'i ldu'u lliguë'në lu shnezë Dios.

²² Lë'ë të narunë sirvë lu lamë, gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë lamë, lëdë niá'asëdi'i iurë lë'ë lamë rna lu të, sino gulë bë'në sirvë lu rall guëdubinú ldu'ul. Napë quë guëa'në të bien lu lamë purquë zni guëlua'a de quë quëhunë të rëspëti Dios de verdá.

²³ Cualquier dchi'ni naquëhunë të, gulë bë'nin con guëdubinú ldu'ul purquë quëhunë të sirvë lu Dios, lëdë niá'asëdi'i lu mënë.

²⁴ Nanë të de quë lë'ë Dadë guëne'e më tubi herenci ziquë premi ca'a të purquë quëhunë të sirvë lúhi'.

²⁵ Perë el quë narunë mal, ni gúnëll recibir pagu mal por lo quë naquëhúnëll purquë lu Dios grë hia'a na igual. Gunë më tratë igual grë mënë.

4

¹ Lë'ë të lamë, gulë guc të mënë za'quë lu narunë dchi'ni. Gulë bë'në tratë bien lë'ë rall purquë nanë të lamë shtë të, quëbézi' gube'e.

² Gulë tsagla'guë guëni'inú Dios nu gulë cue nasini. Gulë béd'ë graci lu Dios.

³ Gulë guna'bë lu më por lë'ë na'a ndë'ë të parë guëne'e më permisi lu na'a parë guadi'dzë na'a diza'quë. Gulë guna'bë lu më të parë gac guëlua'a na'a lu mënë lo quë adë guënëdi'i, de quë sulë Cristo napë pudërë parë gunë më salvar mieti. Por diza'quë rë' nanúa prësi ndë'ë.

⁴ Gulë guna'bë lu më parë gunë më compa'ni na parë guëlua'ahia diza'quë tubi manërë clarë purquë zni runë tucarë.

⁵ Gulë guquërelde za'quë lu ra nadë ri-aldí'i ldu'i shti'dzë Jesús. Gulë bë'në provëchë bien guëdubi tiempë parë gúnëll bien delantë lu rall.

⁶ Ziquë iurë ria zedë guëc cumidë parë gapin sabor, gulë bësa'në de quë di'dzë shtë të gaquin naza'quë, lëdëdi'i di'dzë dzabë. Iurní gac bë'a të lla mudë guadi'dzëni' të sa' të.

Lútimë saludë nabëshe'ldë Pablo

⁷ Tíquico naná bëchi narac shtu'u hia'a, guëni'ill lu të cuendë shtë na. Tíquico nall el quë narunë compa'ni na lu shchi'ni më. Nall tubi servidor za'quë shtë Dadë Jesús.

⁸ Guëni'i Tíquico lu të lla na na'a ndë'ë. Quëgshe'lda lë'i' parë guëni'inull lë'ë të parë gapë të más ánimo lu shnezë më; su të más firmë lu shnezë Dios.

⁹ Nu guëshe'lda Onésimo; gúnëll compa'ni Tíquico. Onésimo na më ladzë të nu náhi' servidor za'quë shtë Jesús. Nalë rac shtu'u hia'a lë'i'. Guadi'dzë rai' lo quë naná zuzac na ndë'ë.

¹⁰ Aristarco el quë nananú lachigui'bë con na, quëgshé'ldëll saludë con Marcos, shprimi Bernabé. Lë'ë të napë të ordë shtë shcuendë Marcos. Si talë tsaguë'nëll visitar lë'ë të, gulë bë'në recibir lë'i' con bien.

¹¹ Tambiën Jesús nanapë stubi lëhi', Justo, quëgshé'ldëll saludë parë lë'ë të. Entrë grë ra mënë israelitë naná shmënë Jesús, Aristarco, Marcos, nu Justo, na rai' lúniquë nabë'në compa'ni na parë guadi'dza shti'dzë Dios, di'dzë narní'i lla tsutë mënë catë rnibë'a Dios. Lë'ë rai' de vërë nalë bë'në rai' compa'ni na.

¹² Epafra zac nall më ladzë të; quëgshé'ldëll saludë. Náhi' servidor shtë Jesucristo nu rúni' ruëguë lu Dios siempër por lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më nu quëgná'bëll lu më con guëdubinú ldu'ull de quë gac bë'a të voluntá shtë më. Quëgná'bëll gunë të cumplirin.

¹³ Nahia testigu de quë Epafra nalë bë'nëll dchi'ni parë bien shtë të nu zac parë bien shtë ra mënë naquërelde guë'dchi Laodicea nu Hierápolis.

¹⁴ Lucas lë'ë ducturë narac shtu'u hia'a, con Demas, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të.

¹⁵ Gulë bë'në saludar ra narialdi ldu'i Jesús, ra naquërelde guë'dchi Laodicea. Nu zac gulë bë'në saludar Ninfas con grë ra nardéa lídchi'.

¹⁶ Despuësë de gu'ldë të cartë rë', gulë bëshe'ldë mizmë cartë parë ra shmënë Dios naquërelde Laodicea. Nu gulë bi'di cartë nabëshe'lda lu ra mënë ni.

¹⁷ Guni'i lu Arquipo di'dzë rë': "Bë'në cumplir dchi'ni nabëne'e Dadë parë gúnëll. Adë gac nabëchidi'il lu voluntá shtë më."

¹⁸ Na Pablo quëquëa'a tubi saludë parë lë'ë të con oraciuni shtë të nanúa prësi. Dios gunë l dai' më lë'ë të. Amén.

Primerë cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Tesalonicenses

*Bëquë'e Pablo tubi cartë lu grupë shtë
shmënë Dios naquërelde guë'dchi Tesalónica*

¹ Na Pablo quëquëa'a cartë rë' con Silvano nu Timoteo lu ra grupë shtë shmënë Dios, ra naquërelde guë'dchi Tesalónica. Dios Shtëada'a con Jesucristo Shlâma'a gudili lë'e të; na të shmënë më. Rna'ba lu Dios Padre nu lu Dadë Jesucristo gunë më llëru'bë favurë parë lë'e të, nu rna'ba lu më gunë më compa'ni lë'e të, të cuedchi ldu'u të.

*Rna ra mënë lla zianaldë ra më Tesalónica
shnezë më*

² Iurë ruadi'dzënu na'a Dios, siemprë rna'bë na'a lu më por lë'e të. Siemprë rdë'e na'a graci lu më por lë'e të.

³ Rëagnã ldu'u na'a lë'e të iurë rna'bë na'a lu Shtëada'a Dios por lë'e të. Rëagnã ldu'u na'a de quë demasiadë rialdi ldu'u të Dios nu rëagnã ldu'u na'a tsagla'guë gunë të shchi'ni më con guëdubinú ldu'u të. Nalë rac shtu'u të lë'e më, nu zuga'a të firmë shnezë më purquë quëbezë të tiempë naguëdchini Dadë Jesucristo stubi vultë lu guë'dchiliu.

⁴ Rnia'a lu të, bëchi la sa' hia'a, nanë na'a rac shtu'u Dios lë'e të nu gulë më lë'e të parë gac të shmënë më.

⁵ Pues dzë ni biadi'dzë na'a lu të diza'quë, be'dë guëni'i na'a con pudërë shtë Espiritu Santo, lëdë niá'asëdi'i con di'dzë nadia'a na'a. Bëdchini na'a lu të purquë nanë na'a ra di'dzë rë' nahin verdã shtë Dios. Nu mizmë lë'e të rdë'e të cuendë lla bëlezënu na'a lë'e të parë bien shtë të purquë rac shtu'u na'a lë'e të.

⁶ Rgubënebi të ziquë dzudë'në na'a nu rgubënebi të lo quë nabë'në Dadë Jesús. Iurë gualdi ldu'u të diza'quë, demasiadë rquitë ldu'u të purquë quëbezënu të Espiritu Santo la'ni ldu'u të. Guc të shmënë Jesús perë mizmë tiempë guzunaldë mënë lë'e të demasiadë.

⁷ Ra mënë narialdi ldu'i diza'quë regiuni Macedonia nu Acaya, gunã rall lla mudë quërelde të; na të ejemplë parë lë'e rai'.

⁸ Guaglua'a të diza'quë shtë Dadë Jesús lë'e ra mënë, lëdë niétiquë ra naquërelde Macedonia nu Acaya sino quë lu grë ra naquërelde alreduerë ra regiuni rë'. Por ni adë rqu'ni'di'i pë guëni'i na'a de lë'e të lu ra mënë purquë nanë rall lla nabani të.

⁹ Lo mizmë lë'e rall ruadi'dzë rall mudë nabë'në të recibir lë'e na'a dzë nabitë guëna na'a lë'e të. Ruadi'dzë rall lla bësa'në të ídolo shtë të parë guanaldë të shnezë Dios,

më nanabani. Lueguë guzublú bëzu'bë di-aguë të shti'dzë Dios verdadërë.

¹⁰ Nu ruadi'dzë rall lla quëbezë të Jesús, shini Dios. Quëbezë të dzë guëabrí më de gube'e, lo mizmë Jesús nabëldishtë Dios ladi ra tégulë. Jesús ni gunë më salvar lë'e hia'a lu cashtigu dushë naguëshe'ldë Dios parë ra mënë shtë guë'dchiliu.

2

*Mudë nabë'në Pablo dchi'ni guë'dchi
Tesalónica*

¹ Mizmë lë'e të bëchi la sa' hia'a, nanë të dzë nabe'dë guëna na'a lë'e të, adë gúquëdi'in sin resultatë.

² Bien nanë të guzunaldë ra mënë lë'e na'a guë'dchi Filipos antsë bëdchini na'a Tesalónica. Guni'i guidzë ra mënë lë'e na'a nu bëquë'ë hiaguë rall lë'e na'a, perë Dios bë'në compa'ni lë'e na'a. Con guëdubinú ldu'u na'a biadi'dzë na'a ra diza'quë lu grë të. Adë bëdzëbëdi'i na'a aunquë nalë guzunaldë ra mënë lë'e na'a.

³ Adë bësiguëdi'i na'a lë'e të purquë ra di'dzë nabëlua'a na'a lë'e të nahin verdã. Guquërelde za'quë na'a con lë'e të, lëdëdi'i con ra lligabë mal. Be'dë guëni'i na'a lu të parë tsanaldë të nezë za'quë shtë Dios.

⁴ Iurë bëdëdë na'a lu prëbë shtë Dios, bë'në më incarguë lë'e na'a ra diza'quë shtë më nagunë salvar lë'e hia'a. Zni riagni'i na'a shti'dzë më lu ra mënë. Adë riagni'i na'a diza'quë lu ra mënë niétiquë parë gac shtu'u rall lë'e na'a sino quë dzudë'në na'a shchi'ni Dios, el quë narnibë'a lë'e na'a. Dios na testigu de quë verdã ra lligabë shtë na'a.

⁵ Cumë ziquë nanë të nunquë adë bëluá'adi'i na'a lë'e të con di'dzë chulë naruadi'dzë ra mënë shtë guë'dchiliu, nu adë bëluá'adi'i na'a lë'e të con protëstë parë nadchisú na'a shtumi të. Dios nanë më grë ra di'dzë rë' nahin verdã, grë di'dzë narni'i na'a lu të.

⁶ Nunquë adë rguilidi'i na'a parë gac na'a më ru'bë lu ra mënë, nilë lë'e të, nu nilë ra naquërelde ra stubi ladë, perë ziquë muzë shtë Jesús nanã na'a, napë na'a derechë parë niana'bë na'a lu të ra cusë narqui'ni na'a parë adë chu bë'nëdi'in.

⁷ Mejurë bëdë'në nadu'u na'a lu të ziquë tubi na'a narac shtu'u ra shini'.

⁸ Tantë rac shtu'u na'a lë'e të, be'dë guëni'i na'a diza'quë shtë Dios lu të nu bëdë'në na'a sirvë lu të purquë llëru'bë cari'ni nadapë na'a parë lë'e të.

⁹ ¿Gu rëagnã ldu'u të bëchi la sa' hia'a, lla bëdë'në na'a dchi'ni hashtë bëdzaguë na'a parë gudili na'a nagudáu na'a? Dzë ni be'dë guëni'i na'a diza'quë shtë Dios lu të.

Bëdë'në na'a dchi'ni dzë la gue'lë parë adë pë guná'bëdi'i na'a lu të.

¹⁰ Lë'ë të naná rialdí ldu'u diza'quë, nanë të nu rna Dios lla guqërelde'nú na'a lë'ë të. Guqërelde za'quë na'a con lë'ë të sin ni tubi llgabë mal. Adë guná'di'i të bëdë'në na'a duldë iurni purquë vidë shtë na'a limpi nahin delantë lu Dios.

¹¹ Cadë lë'ë të nanë të lla mudë biadi'dzë'nú na'a lë'ë të lla gunë të. Guni'inú na'a lë'ë të cadë tubi të cumë ziquë rni'inú shtadë llguë'në lë'ë llguë'në.

¹² Guni'i na'a lu të con guëdubinú ldu'u na'a; bëne'e na'a conseju parë guëbani të tubi vidë naná rëuu' ldu'u Dios. Guna'bë Dios lë'ë të parë tsutë të lugar catë rni'bë'a më, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

¹³ Tambiën rdë'ë na'a graci lu më guëdubi tiempë purquë dzë ni, bëquë diaguë të diza'quë shtë Dios. Tiempë nabe'dë guëni'i na'a lu të, bë'në të recibirin ziquë lë'ë më niani'i më lu të. Adë bë'nëdi'i të recibirin ziquë di'dzë përuchi, purquë de verdá na ra hin diza'quë shtë Dios narunë cambi vidë shtë të.

¹⁴ Pues rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, dzë ni guzaldë ra mënë ladzë të lë'ë të, gulubënebi të ziquë bë'në ra shmënë Dadë Jesús nanarë Judea. Ra më israelitë guzaldë rall lë'ë ra grupë shtë shmënë Dios, nu ra më ladzë të guzaldë rall lë'ë të purquë rialdí ldu'u të diza'quë.

¹⁵ Ra më israelitë gudini rall lë'ë Dadë Jesús nu gudini rall ra nabiad'i'dzë shti'dzë Dios lu rall. Mizmë manërë bëquë guia'a rall shti'dzë na'a. Adë quërelde za'quëdi'i rall delantë lu Dios. Rldë rall nu rzu rall lu grë mënë.

¹⁶ Nu adë gunëdi'i rall niagni'i na'a diza'quë lu ra mënë naná'di'i më israelitë parë gac salvar rall. Por lo quë naquëhunë rall, ziaru'bë ra duldë shtë rall. Iurne' bëdchini cashtigu dushë shtë Dios guëc rall parë siempër.

Rac shtu'u Pablo tsagnáhi' më Tesalónica stubi vultë

¹⁷ Por partë shtë na'a rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, dzë nagunitilú na'a lu të tubi tiempë, masiá adë chu rná'di'i lu të, perë siempër nanú të la'ni ldu'u na'a. Nu llëru'bë gan gupë na'a parë guëná na'a lu të stubi.

¹⁸ Guc ldu'u na'a nadë'pë na'a masiá niá'asë sulë Pablo. Guadza'guë vultë guc ldu'a nidë guna visitar lë'ë të perë cadë vultë narac shtua'a nelda, mëdzabë Satanás guzull lua parë adë bëldëdia'a.

¹⁹ Dzë naguidë Dadë Jesús stubi vultë, zuga'a të lu më; guëquitë ldu'u na'a con lë'ë të iurni. Nadapë na'a llëru'bë confiansë lë'ë të. ¿Chu gunë lëgrë ldu'u na'a iurë guëdchini

më? pues mizmë lë'ë të gunë lëgrë të ldu'u na'a dzë ni.

²⁰ Rbedchí ldu'u na'a con lë'ë të nu zihani mënë rni'i za'quë rall de lë'ë na'a purquë na të shmënë Dios.

3

¹ Iurni hiadë biá'adi'iru'u ldu'u na'a sin quë adë nianá na'a lla nabani të nga'li; bëdë'në na'a llgabë, mejurë guëdëa'në na'a lë'ësë na'a Atenas

² parë guëshe'ldë na'a Timoteo; guidë guënáhi' lë'ë të. Timoteo náhi' bëchi la sa' hia'a. Bëshe'ldë na'a Timoteo; bidë guëll'i'i tubi nutici shtë të lla quërelde të nga'li. Timoteo náhi' tubi muzë shtë Dios nabë'në dchi'ni con lë'ë na'a iurë biagni'i na'a diza'quë shtë Jesucristo lu ra mënë. Bëshe'ldë na'a lë'i'i parë guëni'inúhi' lë'ë të parë tsagla'guë të más firmë shnezë Dios

³ nu parë ni tubi të adë guëdzëbëdi'i nu nilë guëazë guëtëdi'i të shnezë më iurë rzu-naldë mënë lë'ë të. Bien nanë të de quë grë ra shmënë Jesús na rall designadë parë ra cusë durë rë'.

⁴ Dzë nianá guqërelde'nú na'a lë'ë të, guni'i na'a lu të de quë zunaldë ra mënë lë'ë hia'a. Zni guc cumë ziquë nanë të.

⁵ Por ni hiadë biá'adi'i ldu'a'a; bëshe'lda Timoteo parë bidë guënáhi' lë'ë të, gu nianá canalde të shnezë Dios. Purquë bëdzëbë na'a niasini mëdzabë lë'ë të nezë mal. Iurni adë pë resultatë nane'e shchi'ni Dios nabëdë'në na'a ladzë të.

⁶ Perë hia bëagri Timoteo de Tesalónica. Bëdë guënúhi' ra nutici za'quë lla nabani të nu nianá rialdí ldu'u të diza'quë nu nianá rac shtu'u sa' të. Biadi'dzë Timoteo nianá rëagná ldu'u të lë'ë na'a nu nianá rac shtu'u të lë'ë na'a. Rni'i'i napë të llëru'bë de seo de quë guëabri guëná lul sa' hia'a stubi vultë, igual ziquë rac shtu'u na'a guëná na'a lu të.

⁷ Por grë naguni'i Timoteo lu na'a de lë'ë të bëchi, nalë rquitë ldu'u na'a. Masiá rldë'nú mënë lë'ë na'a nu rzu-naldë rall lë'ë na'a, rbedchí ldu'u na'a purquë nianá ziagla'guë të firmë lu shnezë Dios.

⁸ Iurë bini na'a de quë nianá zu të firmë lu diza'quë shtë Dadë Jesús, nahin ziquë vidë cubi parë lë'ë na'a.

⁹ Adë rdzëlëdi'i na'a guadë graci guëdë'ë na'a lu Dios por lë'ë të, tantë rquitë ldu'u na'a; bini na'a naguni'i Timoteo de lë'ë të.

¹⁰ Dzë la gue'lë rna'bë na'a lu Dios, guëne'e më permisi lë'ë na'a parë guidë guëná na'a lë'ë të parë guëlu'a na'a lë'ë të narunë faltë tsasë të.

¹¹ Rna'bë na'a lu Dios Padre, Shtëda'a nu lu Dadë Jesucristo Shláma'a de quë gunë më compáni lë'ë na'a parë gac guëdë'pë guëná na'a lu të.

¹² Nu rna'bë na'a lu më gunë më compaňi lë'ë të parë más gac shtú'uru'u të sa' të, nu tsarú'lëru'u cariňi nanapë të con sa' të con grë mënë, igual ziquë lë'ë na'a rac shtu'u na'a lë'ë të.

¹³ Rac shtu'u na'a gunë më compaňi lë'ë të parë su të firmë shnezë më. Rac shtu'u na'a cuezë të limpi delantë lu Dios, Shtëada'a, dzë guëdchini Dadë Jesús con grë ra tëgulë nagualdí ldu'u diza'quë shtë më.

4

Mudë narac shtu'u Dios guëbani mieti

¹ Iurne' rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, bëlua' na'a lë'ë të lla mudë narac shtu'u Dios guëbani të nu nanë na'a zni nabani të. Ziquë muzë shtë Dadë Jesús, rdë'në na'a ruëguë lu të nu rni'inú na'a lë'ë të de quë tsagla'guë guëbani të mudë narac shtu'u Dios. Znisë tsagla'guë gunë të.

² Hia nanë të lla guni'i na'a lu të ra ldai' shtë Dadë Jesús purquë bëshe'ldë më lë'ë na'a guëni'inú na'a lë'ë të.

³ Mudë narac shtu'u Dios guëbani të nahin, gunë të intriegu mizme lë'ë të lu Dios. Guëbani të niétiquë parë lë'ë më; adë chu guëquëndi'i tse'lë sáhi'.

⁴ Cadë nguiu nanapë tsé'li' gac bë'all de quë rac shtu'u Dios guëbani za'quë rall con tsé'lëll. Gac shtú'ull tsé'lëll nu gúnëll honrar tsé'lëll.

⁵ Adë gúnëll ziquë runë ra mënë nanadë guënëdi'i Dios. Napë rall mal llgabë. Rac shtu'u rall gunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁶ Adë gunë të duldë rë' con tse'lë sa' të; adë gunë të ofender sa'l purquë Dadë Dios guëdë'ë më tubi cashtigu dushë parë ra narunë duldë rë'. Hia guni'i na'a lu të nu biadi'dzë na'a lu të shcuëndi ra cusë ni.

⁷ Dios guna'bë lë'ë hia'a parë guëbani hia'a sin duldë delantë lu më parë guëdápa'a tubi vidë limpi lu më.

⁸ Bëshe'ldë Dios lë'ë Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë hia'a. El quë narzu'bë diáguëdi'i di'dzë rë', quëhúnëll menos lë'ë Dios, lëdë niá'asëdi'i lë'ë na'a.

⁹ Hiadë rqui'nidi'i guëquëa'a lu të parë gac shtu'u sa' të purquë lu mizme Dios bëlua'a lë'ë të lla gac shtu'u sa' të.

¹⁰ Nu zni rac shtu'u të grë shmënë Jesús naquërelde Macedonia. Perë rdë'në na'a ruëguë lë'ë të, ra bëchi la sa' hia'a, gulë guaru'bë cariňi nanapë të con sa' të.

¹¹ Gulë guni'i ldu'u të guëbani za'quë të, adë pë dishi'bi. Gulë guni'i ldu'u të gunë të dchi'ni. Zni guni'i na'a lu të antse.

¹² Gulë bë'nin parë guëni'i za'quë ra mënë nanadë rialdidi'i ldu'u diza'quë; adë guëldënu rall lë'ë të sino guëni'i rall bien de lë'ë të. Zni adë pë gunë faltë parë lë'ë të.

Dzë guidë Jesús guë'dchiliu stubi vuellë

¹³ Rnia'a lu të bëchi, rac shtu'u na'a gac bë'a të pë gac con ra tëgulë parë adë tsúdi'i ldu'u të tristë ziquë nanú ldu'u ra narni'i iurë rati ra sa' rall, hiadë guëbrídi'i guená lu sa' rall stubi vuellë.

¹⁴ Ziquë rialdí ldu'u hia'a de quë Jesús guti nu guashtë më ladi ra tëgulë, zni rialdí ldu'u hia'a dzë guëshe'ldë Dios lë'ë Jesús stubi vuellë lu guë'dchiliu, guëdchininú më grë tëgulë nagualdí ldu'u diza'quë shtë më.

¹⁵ Por ni rnia'a lu të ra di'dzë shtë Dadë Jesús. Lë'ë hia'a ra naguëa'në guëbani hashtë dzë naguëdchini më, adë chu quiblúdi'i lu ra naguti parë tsepi gube'e

¹⁶ purquë dzë ni, guini ra mënë tubi voz ziquë shtë rëy. Guini rall voz shtë tubi ianglë principal nu gu'ldë ianglë trompetë shtë Dios. Iurni ze'dë guëdchini Dadë Jesús de gube'e. Primërë tsashtë ra tëgulë nagualdí ldu'u diza'quë.

¹⁷ Iurni grë ra shmënë Jesús nanabani lu guë'dchiliu juntë con ra naguashtë ladi ra tëgulë, guëldisë më lë'ë rai' lu guë'dchiliu parë guia' hia'a la'ni shchahi. Guiagtsa'guëlu hia'a lë'ë Dadë Jesús iurni. Zni guëlezënu hia'a lë'ë më parë siemprë.

¹⁸ Zni gaquin, por ni gulë guadi'dzënu sa'l di'dzë rë' të parë guëquitë ldu'u rall nu tsaldí ldu'u rall más.

5

¹ Rquëa'a lu të bëchi la sahia, de quë adë rqui'nidi'i gac bë'a hia'a pë dzë, nilë ca iurë guëdchini Dadë Jesús

² purquë bien nanë hia'a guëdchini më dzë ra mënë adë rzu nasinidi'i rall, igual ziquë rdchini nguba'në gue'lë. Zni guëdchini Dadë Jesús dzë adë pë llgabë runë ra mënë.

³ Dzë lë'ë mënë cagni'i: "Hia grë bëac dchi lu guë'dchiliu. Hia segurë nabani zá'ca'a." Dzë ni de repëntë guëdchini Jesús ziquë rna'zi dulurë ra na'a nanua'a shíni'. Zni guëdchini më parë guëzalú më guë'dchiliu nu adë chu mënë lda'a lu cashtigu rë'.

⁴ Perë lë'ë të bëchi la sahia, hia nanú llni guëc të, të adë guëdchini dzë ni guëc të ziquë rdchini tubi nguba'në terciuni.

⁵ Grë hia'a nanú llni la'ni guëca'a nu rdë'ë hia'a cuendë ra cusë narni'i Dios. Hiadë nacahi la'ni guëca'a nu hiadë rzëdi'i hia'a ziquë rzë ra më gue'lë.

⁶ Por ni hiadë chu gunëdi'i duldë ziquë duldë narunë ra mënë nanadë guënëdi'i Dios, sino quë guëdzú nasini hia'a nu guëagná ldu'u hia'a de quë juici shtë Dios napë quë guëdchini.

⁷ Ra narunë duldë adë rdë'edi'ill cuendë de quë mizme lë'ë rall rguili rall cashtigu shtë Dios parë lë'ë rall. Na rall ziquë ra narga'si gue'lë nu ziquë ra narzuu'dchi. Adë rdë'edi'i rall cuendë pë quëhunë rall.

⁸ Perë lë'ë hia'a nabani zá'ca'a delantë lu Dios. Guëdzú sini hia'a parë adë guësinidi'i mëdzabë lë'ë hia'a lu duldë. Tubi suldadë rácuil con guí'bë nashábëll nu rzú'bëll casco parë rúnëll defender cuerpë shtënéll iurë rdildi rall. Iguäl lë'ë hia'a napë quë guëdë'na'a defender lë'ë hia'a lu Satanás. Tsaldí ldu'u hia'a shti'dzë Dios de quë gunë më salvar lë'ë hia'a. Gac shtu'u hia'a lë'ë më parë adë gúnëdi'i Satanás gan guësiguëll lë'ë hia'a.

⁹ Adë gudíliidi'i Dios lë'ë hia'a parë gunë më cashigu lë'ë hia'a sino quë parë guëne'e më vidë sin fin. Rzelaa'dchi më vidë parë lë'ë hia'a purquë hia gudilli Dadë Jesucristo cuendë shtë hia'a.

¹⁰ Guti më lu cruz por lë'ë hia'a parë guëdápa'a vidë con lë'ë më la'ni gube'e. Si talë nianá nabani hia'a u hia guti hia'a guëbani hia'a con lë'ë më.

¹¹ Por ni tsagla'guë guëni'inú të ra sa' të con diza'quë rë' parë su rall firmë lu shnezë më.

Rni'inú Pablo lu ra narialdí ldu'i diza'quë

¹² Ziquë bëchi la sahia rnia'a lu të, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra naquëhunë shchi'ni Dios entrë lë'ë të, ra naná cabësë grupë shtë të.

¹³ Napë quë gunë të rëspëti nu gac shtu'u të lë'ë rall purquë gudili më lë'ë rall parë shchi'ni më. Gulë guquërelde za'quë; adë pë dishi'bi runë të.

¹⁴ Tambiën rnia'a lu të ziquë bëchi la sahia, gulë guni'inú lu ra mënë nanëdi'i gunë dchi'ni. Gulë bë'në animar lë'ë narunë faltë tsaldí ldu'i diza'quë. Gulë bë'në compa'ni nala'di su firmë lu shti'dzë më. Adë tsasháquëdi'i ldu'u të con ra sa' të.

¹⁵ Gulë guná, adë nádi'i bien gunë të ven-gar tubi sa' të. Adë rgúdi'i të galguezë. Mejurë gudili lla gunë të bien con grë ra sa' të nu con grë mënë la'ni guë'dchiliu.

¹⁶ Guëdubi tiempë gulë bëquitë ldu'u të.

¹⁷ Tsagla'guë guadi'dzënu të Dios nu gulë guna'bë lu më guëdubi tiempë.

¹⁸ Grë lo quë nacazac të, gulë bédë'ë graci lu më purquë ni na voluntá shtë më gunë të. Lë'ë ni na voluntá shtë më parë grëtë' narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesucristo.

¹⁹ Adë rcuë'zëdi'i të shchi'ni Espiritu Santo.

²⁰ Adë rqüë guiá'adi'i të diza'quë narni'i mënë lu të por pudërë shtë Dios.

²¹ Iurë ze'dë guëni'i tubi nguiu tubi di'dzë lu të, gulë bësë'din gu nahin diza'quë shtë Dios. Talë nahin shti'dzë Dios, gulë bëa'nënuhin perë si talë adë nádi'in shti'dzë Dios, adë rëa'në guënúdi'i tēhin.

²² Gulë bësa'në grë cusë mal.

²³ Rna'bë na'a lu Dios narcue'dchí la'ni ldu'u hia'a, gunë më compa'ni lë'ë të parë

gunë të cumplir grë narac shtu'u më. Gac të niétiquë shmënë më. Rna'ba lu më të guëzunë më almë shtë të nu espíritu shtë të. Gunë Dios compa'ni lë'ë të parë adë gunë dchi'ni të cuerpë shtë të lu cusë mal. Guëa'në të limpi sin duldë dzë naguëdchini Dadë Jesucristo.

²⁴ Dios gudili lë'ë të parë gac të shmënë më. Adë rúnëdi'i më cambi shti'dzë më. Guldí më iurë rni'i më lu të; gunë më cumplir grë cusë rë'.

Ndë'ë gualí cartë shtë Pablo con tubi saludë

²⁵ Quëhuna ruëguë lu të bëchi la sahia, gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a.

²⁶ Gulë bë'në saludar grë ra narialdí ldu'i diza'quë nga'li con tubi abrasë nacagshe'ldë na'a.

²⁷ Rna'ba lu të ziquë muzë shtë Jesucristo, bi'ldi cartë rë' lu grë ra shmënë Dadë Jesús narëta' nga'li.

²⁸ Rna'ba lu Dadë Jesucristo guëne'e më llëru'bë bendición parë lë'ë të. Zni gaquin. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Tesalonicenses

Bëquë'e Pablo tubi cartë lu grupë narialdí ldu'i diza'quë guë'dchi Tesalónica

¹ Na Pablo con ra sa' hia'a, Silvano nu Timoteo, rquë'a cartë rë' lu grupë nacanalde tëchi diza'quë shtë Jesús, ra naquërelde guë'dchi Tesalónica. Dios Shtëada'a con Dadë Jesucristo gudili më lë'ë të parë gac të shmënë më.

² Rna'bë na'a lu Dios Padre nu lu Dadë Jesucristo gunë më llëru'bë favurë parë lë'ë të. Cuedchí ldu'u të nu guëne'e më grë cusë za'quë parë lë'ë të.

Gunë Dios juzguë lë'ë ra narunë duldë

³ Rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, de quë siempër rna'bë na'a lu Dios nu rdë'ë na'a graci lu Dios por lë'ë të. Rdë'ë na'a graci lu më purquë ziaru'bë cariñi nanapë të con sa' thtë nu dzë con dzë tsaldíru'u ldu'u të diza'quë shtë Dadë Jesucristo.

⁴ Por ni rbedchí ldu'u na'a con lë'ë të nu cagni'i na'a lu ra grupë shtë shmënë Dios lla mudë bia'a ldu'u të lu ra nazunalde lë'ë të. Cagni'i na'a lu rall de quë su të firmë lu shnezë Dios masiá rzunalde mënë lë'ë të. Tzagla'guë tsaldí ldu'u të de quë naza'quë na Dios, masiá quëhunë ra mënë cuntrë lë'ë të.

⁵ Por grë cusë durë narunë mënë cuntrë lë'ë të, rdë'ë na'a cuendë de quë caglua'a Dadë Dios runë tucarë tsutë të lugar catë rribë'a më. Iurë rzunalde mënë lë'ë të, nahin tubi sëñi de quë justë na Dios nu gunë më juzguë grë mënë.

⁶ Siempër runë më ra cusë za'quë. Runë tucarë guëshe'ldë më cashtigu guëc ra narzunaldë lë'ë të

⁷ perë cuedchí ldu'u hia'a dzë guëdchini Dadë Jesús de gube'e. Guëdchini më con ianglë pudërusë shtë më

⁸ nu con be'lë narru'u lu gui'i dushë. Guëdchini më parë guëdë'e më cashtigu lë'ë ra nanadë guëñd'i Dios nu guëshe'ldë më cashtigu guëc ra narzu'bë diáguëd'i diza'quë shtë Dadë Jesús.

⁹ Guëzac zi më lë'ë rall la'ni gabildi catë nidi'i fin. Guëñitilú rall lu Dadë Jesús. Guëñitilú rall catë rribë'a Dios, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

¹⁰ Gac ra cusë ni dzë guëdchini Dadë Jesús. Gunë më recibir hunurë shtë mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'. Grë ra nabëzu'bë diaguë di'dzë shtë më, gunë rall alabar lë'ë më iurní. Guëni'i rall nabënë na më. Nu lë'ë të dzë ni, zuga'a të nga'li purquë gualdí ldu'u të diza'quë naguni'i na'a lu të.

¹¹ Por ni siempër cagna'bë na'a lu Dios por lë'ë të de quë tzagla'guë gunë më cambi mudë nanabani të parë gunë tucarë cusë za'quë ziquë shmënë Dios. Puc guna'bë Dios lë'ë të parë gac të shmënë më. Cagna'bë na'a lu më gunë më cumprir ra cusë narac shtu'u të gunë më. Con pudërë shtë më gunë të cumprir dchi'ni shtë më naguzublú të purquë rialdí ldu'u të lë'ë më.

¹² Zni gunë të alabar lë'ë Dadë Jesús ziquë runë tucarë. Mizmë tiempë guëlua'a më lë'ë të lu Dios de quë na të më za'quë. Zni gaquin niétiqë purquë Dios nu Dadë Jesucristo rac shtu'u më lë'ë të nu quëhunë më llëru'bë favurë parë lë'ë të.

2

Nguiu nagadzë duldë la'ni ldu'ull

¹ Iurne' rquë'a lu të shcuendë guc guëdchini Dadë Jesucristo de gube'e parë guëtéa më lë'ë hia'a lu guë'dchiliu nu guëquërelde'a con lë'ë më.

² Quëhuna ruëguë lu të, bëchi la sa' hia'a, adë rac ldu'udi'i të nu adë rdzëbëd'i ldu'u të de quë hia bëdchini Dadë Jesús, masiá rni'i ra mënë nahin verdá u rni'i rall nahin tubi di'dzë naguni'i Espiritu Santo lu rall. Talë rni'i rall de quë bé'në rall recibir tubi cartë nabëshe'ldë na'a narni'i zni, adë tsaldídi' ldu'u të shti'dzë rall.

³ Adë guësá'nëdi'i të guësiquë ra mënë lë'ë të purquë antse guëdchini më, tsunë cusë gac cumprir. Tiempë ni zihani mënë guësá'në rall lda'i' shtë Dios nu gunë rall cuntrë lë'ë më. Tiempë ni guëdchini tubi nguiu nagadzë grë clasë duldë la'ni ldu'ull, adë ni fin shtëñëll.

⁴ Gúnëll cuntrë ra dios shtë mënë nu sull lu grë clasë cultë catë runë mënë adorar Dios de verdá. Guëshepi guiá'all mizmë lë'ëll nu tsutël catë runë tucarë cuezë Dios nu guëñ'ill mizmë lë'ëll na Dios.

⁵ ¿Gu rëagná ldu'u të gunia'a lu të grë ra cusë rë' dzë guëquërelde'nú na'a lë'ë të?

⁶ Nanë të pé cusë rzu lu nguiu nagadzë grë clasë duldë la'ni ldu'ull, perë adë guëlua'alull lu ra mënë shtë guë'dchiliu hashtë tiempë nagunë Dios disponer.

⁷ Puc nanë hia'a de quë zihani mënë adë rac shtú'udi'i rall lëy za'quë nanadápaa iurne'.

⁸ Iurní nguiu nagadzë duldë la'ni ldu'ull guëlua'alull lu ra mënë lu guë'dchiliu, perë Dadë Jesús con tubi di'dzë nagunëni'i më, quini më lë'ëll. Guëñitilú më lë'ëll iurë guëdchini më con pudërë shtë më.

⁹ Lë'ë nguiu mal ni guëdchínill con pudërë shtë Satanás parë gúnëll zihani milagrë nu cusë nalá'adi'i guëná mënë.

¹⁰ Con zihani bishi guësiquëll lë'ë mënë nanadë rialdídi' ldu'i diza'quë. Guëñiti

rall purquë adë nëdi'i rall tsaldí ldu'u rall diza'quë parë gac salvar rall.

¹¹ Por ni Dios quëgsa'në më lë'ë rall parë tsaldí ldu'u rall bishi.

¹² Al fin grë ra nanadë gualdídi'i ldu'u diza'quë, ra nanapë gustë quëhunë duldë, gac condenar rall. Adë nídi'i fin parë lë'ë rall.

Dizdë principi gudili Dios lë'ë të

¹³ Perë rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, de quë siempër rna'bë na'a lu Dios; rdë'ë na'a graci lu Dios por lë'ë të purquë Dadë Jesús rac shtú'ui' lë'ë të nu dizdë principi gulë Dios lë'ë të. Na të shini më por pudërë shtë Espiritu Santo purquë gualdí ldu'u të diza'quë.

¹⁴ Nu napë të shti'dzë më naguni'i na'a lu të parë tsutë të lugar catë rlua'a pudërë nu lni shtë Dadë Jesucristo. Parë ni guna'bë Dios lë'ë të.

¹⁵ Por ni gulë tsagla'guë firmë lu shnezë Dios nu gulë bëagná ldu'u të grë ra enseñansë naguni'i na'a lu të nu gulë bëagná ldu'u të ra enseñansë nabëquë'ë na'a la'ni cartë rë'.

¹⁶ Dios Padre Shtáda'a con Dadë Jesucristo, nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a nu bëne'e më llëru'bë favurë parë lë'ë hia'a. Quëhunë më compaňi lë'ë hia'a parë tsaldí ldu'u hia'a más nu parë gac bë'a hia'a de quë bë'në më salvar lë'ë hia'a lu cashtigu shtë më.

¹⁷ Rna'bë na'a lu më de quë gunë më compaňi lë'ë të parë gapë të valurë nu fuersë parë gunë të shchi'ni më nu guëni'i të shti'dzë më lu ra mënë.

3

Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a

¹ Stubi cusë rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a parë más nasesë guërë'tsë diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më shtë guë'dchiliu. Gulë guna'bë lu Dios de quë gunë rall recibirin con gustë nu de quë tsaldí ldu'u rall diza'quë, igual cumë ziquë bë'në të recibirin.

² Gulë guna'bë lu Dios de quë gunë më librar lë'ë na'a guia'a nguiu mal nu ra narunë cuntrë shchi'ni Dios. Pues lëdë grédi'i mënë rialdí ldu'u rall diza'quë narni'i na'a

³ perë nabënë na Dadë Jesús nu gunë më lo quë naguni'i më. Guldí më gunë më compaňi lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më nu lë'ë më quëhapë më lë'ë të lu pudërë shtë mëdzabë.

⁴ Napë na'a confiansë lë'ë të purquë na të shmënë më, de quë quëhunë të ra cusë narnibë'a na'a gunë të. Nu tsagla'guë guëzu'bë diagüë të grë cusë ni.

⁵ Rna'bë na'a lu Dios gac bë'a të de quë rac shtu'u më lë'ë të. Rna'bë na'a gunë më

compaňi lë'ë të parë gapë të más pacënci masiá guëldënu mënë lë'ë të.

Runë tucarë grë mieti gunë rall dchi'ni

⁶ Rnibë'a na'a lu të bëchi la sa' hia'a, purquë na na'a muzë shtë Dadë Jesucristo de quë adë gunë të igual naquëhunë ra sa' të nanadë rac shtú'udi'i gunë dchi'ni. Nabëchi rall nu adë rënëdi'i rall rëspëti enseñansë naguni'i na'a lu rall.

⁷ Bien nanë të de quë runë tucarë grë të gunë të dchi'ni igual ziquë bédë'në na'a dchi'ni dzë guquërelë na'a con lë'ë të.

⁸ Gudilli na'a por grë cumidë nagudáu na'a. Dzë la guel'ë bédë'në na'a dchi'ni hashtë bédzagüë na'a parë adë ni tubi de lë'ë të adë guá'adi'i të nicidá shtë'në na'a.

⁹ Bédë'në na'a dchi'ni parë bëlua'a na'a lë'ë të de quë nabënë na gunë mieti dchi'ni. Be'rquë niadchini na'a lidchi të niadáu na'a sin quë adë niadíllidi'i na'a lu të purquë bédapë na'a derechë parë niadë'në na'a ni.

¹⁰ Perë dzë gulezënu na'a lë'ë të, guni'i na'a lu të de quë sa' të nanadë rac shtú'udi'i gunë dchi'ni adë guëdë'ë të pë gaul.

¹¹ Pues rni'i mënë lu na'a de quë bédá sa' të adë quëhúnëdi'i rall dchi'ni. Runë rall cupar lë'ë rall lu cusë nanadë rllu'i'di'i. Riutë rall la'ni ra cusë naquëhunë mënë.

¹² Ziquë muzë shtë Dadë Jesús, rnibë'a na'a nu rni'inú na'a lu të, runë tucarë gunë ra nguiu ni shchi'ni rall parë gau rall. Adë tsutëdi'i rall lidchi sa' rall parë quili rall pë gau rall.

¹³ Adë tsasháquëdi'i ldu'u të. Gulë tsagla'guë gunë të ra cusë za'quë delantë lu ra mënë.

¹⁴ Talë nanú tubi nguiu ladi të nanadë rzu'bë diaguëdi'i di'dzë rë' nacagshe'ldë na'a iurne', gulë guná chull. Adë guëtsá'guëdi'i të lë'ëll parë guëtú lull.

¹⁵ Gulë gac shtu'u lë'ëll nu gulë guni'inú lë'ëll ziquë bëchi sa' të, lëdëdi'i ziquë tubi enemigu shtë të.

Ndë'ë gualú cartë shtë Pablo con tubi saludë

¹⁶ Siempër nadápa'a paz por Dadë Jesucristo; por ni rna'bë na'a lu më gunë më compaňi parë cuedchí ldu'u të. Rac shtu'u na'a gapë të tubi vidë za'quë siempër ancalë nanú të, nu rac shtu'u na'a cuezënu Dadë Jesucristo lë'ë të, grë të.

¹⁷ Na Pablo gualú bëquëa'a cartë rë' lu të con tubi saludë parë grë të ziquë rquëa'a grë cartë narshe'lda parë gac bë'a të nahin tubi cartë nabëquëa'a.

¹⁸ Guëne'e Dadë Jesucristo llëru'bë bendición parë grë të. Amén.

Primerë cartë nabëquë'e San Pablo lu Timoteo

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu Timoteo

¹ Na Pablo, nahia poshtë shtë Jesucristo por mandadë shtë Dios el quë nangunë salvar lë'e hia'a. Bëshe'ldë Dadë Jesucristo na; na më el quë naguëne'e vidë sin fin juntë con lë'i'.

² Quëquëa'a cartë rë' lul, Timoteo, nal cumë ziquë shinia purquë gualdí ldu'ul Jesucristo iurë guni'inúa lë'el diza'quë. Rac shtua'a gápël favurë shtë Dios, quë guëga'a ldu'u më lë'el, quë rbedchí ldu'ul por pudërë shtë Dadë Dios con Jesucristo, Shláma'a.

Gulë gapë cuidadë por lda'i' faltà

³ Antsë bëna incarguë lë'el guëá'nël ciudá Efeso mientras tsahia regiuni Macedonia; gunia'a lul iurní de quë napë quë guëñib'el mënë parë adë guëluá'adi'i rall stubi clasë lda'i'.

⁴ Nu adë guëquë'edi'i rall listë llëduni ra lë shtë shtadë guëlu' rall, nu adë gúnëdi'i rall cuendë di'dzë shtë nguui bishi purquë fin shtë ra cusë ni nadë más rdildi di'dzë ra mënë. Adë runë rahin compa'ni parë guëdë'na'a cumplir lo quë narac shtu'u Dios. Sulë por fe gúnël cumplir voluntá shtë më. Grë ndë'e quëhuna incarguë lul stubi vuelte.

⁵ Lo quë narac shtua'a gunë të, gac shtu'u të sa' të con guëdubinú ldu'u të sin mal llgabë, nu tsaldí ldu'u të Jesús de verdá.

⁶ Bëldá mënë nabësa'në lu nezë za'quë shtë Dios, guanaldë rall tēchi di'dzë nadë guëlluf'idi'i.

⁷ Rac shtu'u rall gac rall mësë shtë lëy nabëquë'e Moisés perë adë riasëdi'i rall pë lo quë narni'i rall. Rac bë'adi'i rall pë runë cuntienë di'dzë narni'i rall con llëru'bë confiansë.

⁸ Rdë'e hia'a cuendë de quë lëy na za'quë, sulë si talë guëlua'a hia'a de acuerdë segun voluntá shtë Dios.

⁹ Rdë'e hia'a cuendë de quë lëy adë rzúdi'i lu ra narunë bien purquë Dios bédë'e lëy parë grë ra mënë mal con grë ra narzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios, grëtë' ra narunë cuntrë Dios con ra nanapë duldë, grëtë' ra nadë runë rëspëti Dios con grë ra nadë nēdi'i gunë cuendë shti'dzë më, grë ra narguini shtádi' nu ra narguini shni'ai', grëtë' ra narguini mënë gati mënë,

¹⁰ nu grë ra narquënú tse'lë sa'll, nu grë ra naná rquënú mizmë sa' nguui, grë ra narbaa'në parë cu rall dumí, parë grë ra naná bishi ra, nu grë ra narunë jurar con bishi; por ra cusë ni rzu lëy shtë Dios. Nu lë'e

lëy rzu parë grë ra narunë cuntrë enseñansë za'quë.

¹¹ Ra enseñansë rë' nahin de acuerdë con diza'quë shtë Dios. Di'dzë ni rni'i de quë llëru'bë na pudërë shtë Dios. Mizmë lë'e më bë'në incarguë diza'quë ni guiahia.

Rdë'e Pablo graci lu më por favurë nabë'në më

¹² Quëgdë'ëhia graci lu Dadë Jesucristo, bëne'e më pudërë parë guadi'dza diza'quë purquë gualdí ldu'u më na ziquë tubi muzë nangunë cumplir voluntá shtë më. Gulë më na parë guna shchi'ni më.

¹³ Gulë më na aunquë antsë napa gustë guni'ihia didzabë guëc më, bëna cuntrë lë'e më, gurushtiáhia guëc më, perë bëga'a ldu'u më na purquë todavía adë guc bë'adia'a pë canihuna. Adë bédchínidi'i llni shtë Dios guëca.

¹⁴ Perë llëru'bë favurë napë më parë na; iurne' rac shtua'a lë'e më; rialdí ldua'a shti'dzë më. Grëhin ze'dë de Cristo Jesús purquë nahia unidë con lë'e më.

¹⁵ Na ciertë nu grë mieti napë quë tsaldí ldu'u rall de quë Cristo Jesús bidë lu guë'dchiliu parë gunë më salvar grë ra nanapë duldë. Nu nahia primërë pecadurë entrë grë mieti.

¹⁶ Perë bëga'a ldu'u më na, sulë parë guëlua'a grë pacënci shtë më la'ni vidë shtëna. Guca primërë entrë grë ra pecadurë, perë lë'e më gulë më na parë gaca tubi ejemplë lu grë ra natsaldí ldu'i lë'e më të parë gapë rall vidë sin fin.

¹⁷ Por ni runë tucarë guëdë'e mieti graci nu hunurë lu Rëy nanabani parë siemprë, el quë nadë rátidi'i, el quë nadë chu rnádi'i lúhi', parë lúniquë Dios verdadërë nanapëdi'i fin. Amén.

¹⁸ Timoteo, cagnia'a lul ziquë shinia, guagla'guë tsaldí ldu'ul lë'e më con buen llgabë. Ra di'dzë nangun'i ra muzë shtë më iurë bē'nël recibir dchi'ni shtë më, gunë rahin compa'ni lë'el iurne'. Guc tubi suldadë za'quë shtë Jesús.

¹⁹ Adë guësá'nēdi'il fe shtēnēl sino tsaldí ldu'ul lē'e më más. Guagla'guë lu shnezë më con buen llgabë, pues bëldá mënë bēniti rall lu shnezë Jesús. Bëquë guia'a rall llni nabëdë'e Dios.

²⁰ Zni guzac Himeneo nu Alejandro, lë'të naná bëna intriegu lu Satanás të parë gac bë'a rall rqui'ni cuezë ra di'dzë dzabë narni'i rall cuntrë Dios.

2

Gulë guna'bë Dios por grë mënë

¹ Primeramëntë rac shtua'a gunë të ruëguë lu Dios, nu gulë guna'bë lu më, nu gulë guadi'dzënu lë'e më, nu gulë bédë'e graci lu më por grëtë' ra mënë.

² Gulë guna'bë lu Dios por grë gobiernë nu grëtë' autoridà të parë guédàpa'a tubi vidë sin dishi'bi, nu parë guédë'na'a cumplir voluntà shtë më nu parë guédàpa'a vidë naná de acuerdë con shti'dzë më.

³ Zndë'ë rac shtu'u Dios guédë'na'a cumplir naná correctë delantë lu më, el quë nagunë salvar lë'ë hia'a.

⁴ Rac shtu'u më grëtë' nguui gac salvar nu rac shtu'u më grëtë' nguui gac bè'a rall guadë naná verdá shtë më.

⁵ Nanú tubsë Dios nu nanú tubsë nazú guéláu entrë nguui nu Dios; më ni rni'inú Dios por ra nguui. Lë'i' na Dadë Jesucristo. Na më nguui.

⁶ Jesucristo bè'në intriegu mizmë lë'i' lu galguti parë gudilli më duldë shtë hia'a con prëci rënë shtëhi'. Iurë bè'në Dios disponer, bè'në më testificar por galguti shtë Jesús gunë më salvar lë'ë hia'a.

⁷ Gudili më na ziquë mensajerë nu poshtë shtë më, nu parë guélúa'ahia ra mënë nanádi'i më israelitë lla tsaldí ldu'u rall nu parë gac bè'a rall pë na verdá. Ruadi'dza verdá, lëdë bíshidi'i.

⁸ Por ni rnia'a lu të, rac shtua'a de quë guédubi ladë guëna'bë ra mënë lu Dios, guëdisë rai' oraciuni lu Dios, perë sulë con ldu'u limpi sin ni tubi llanë, nilë dishi'bi.

⁹ Nu rac shtua'a de quë ra na'a gacu rai' shabë rai' ziquë runë tucarë, lëdëdi'i con lujë. Gapë rai' rëspëti lu sa' rai'; adë guësë'ëdi'i rai' begu con lujë u orë u guë'ë naná lasaquë zihani dumí. Gácudi'i rai' shabë nalasac zihani dumí nadë más parë guëná mënë lo quë nanapë rall.

¹⁰ Mejurë gacu ra na'a stubi lari naná obrë za'quë ziquë runë tucarë gunë mieti naná shmënë Jesús.

¹¹ Ra na'a napë quë guëac dchi parë guësë'dë rai' nu gac rai' obedientë.

¹² Adë rdë'édia'a sí guëlua'a ra na'a ra shmënë Dios, nilë rni'bë'adi'i rai' nguui sino guëac dchi ra na'a

¹³ purquë primërë bëntsa'u Dios lë'ë nguui; despuësë bëntsa'u më lë'ë na'a.

¹⁴ Adë bësiguëdi'i mëdzabë lë'ë Adán sino Eva. Por naná guguë na'a iurní, gulaguë na'a la'ni duldë

¹⁵ perë gac salvar ra na'a iurë ralë ra shíni', si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më, si talë rac shtu'u rall Dios nu si talë quërelëdë rall bien lídchill, nu si talë adë gúnëdi'ill cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'ull.

3

Ra naná encargadë con shchi'ni Dios

¹ Si talë tubi nguui rac shtú'ull gápëll catë guëni'bë'ai' ziquë encargadë shtë los de más shmënë Dios, pues nahin tubi cusë za'quë lo quë narac shtu'u mënë ni.

² El quë nanapë carguë ni, rqui'ni guëbánil tubi vidë za'quë lu sa'll të parë ni tubi adë chu guëni'idi'i guëquëll. Napë quë gápëll mizmë lë'ëll de grë duldë; gápëll tubsë tsé'lëll. Gac mënë ni de buen llgabë; gáquëll më rëspëti. Gáquëll tubi narunë recibir visitë lídchill, nu gáquëll nasini parë guëlua'all los de más mënë.

³ Adë gúdi'ill zili vini; adë quíldi'ill dishi'bi, ni gáquëdi'ill narzebi ldu'u pë shtë mënë. Más bien gáquëll tubi nguui nadu'u nu adë tildi dí'dzëdi'ill con sa'll; adë sébidi'i ldu'ull dumí.

⁴ Nu rqui'ni guëni'bë'all lídchill za'quë za'quë, nu shínill gapë rai' rëspëti lu shtadë rai'.

⁵ Si talë adë gáquëdi'i guëni'bë'all lídchill con shínill, çlallë gáquëll guëni'bë'all los de más naná grupë shtë shmënë Dios?

⁶ Lë'ë encargadë shtë shmënë Dios, adë gáqui' tubi më nanapë du'pë tiempë dizdë bè'ni' recibir Cristo Jesús, no sea quë ldáguëll la'ni mizmë condenación nagulaguë mëdzabë; guc shtú'ull gáquëll më ru'bë.

⁷ Nu rqui'ni tubi encargadë con shmënë më gáquëll rëspëti por los de más nanadë rialdi'di' ldu'u diza'quë, no sea guëldáguëll lu duldë nu ra sa'll guëni'i guëquëll. Ni na tubi trampë shtë Satanás.

Ra narunë compa'ni ra encargadë con ra shmënë Dios

⁸ Zni zac, ra diáconos, ra narunë compa'ni entrë ra shmënë Dios, gac rai' mënë rëspëti, mënë narunë cumplir shti'dzi', mënë nadë rzuu'dchidi'i nu adë rzëbidi'i ldu'u rai' dumí.

⁹ Napë quë gac ra mënë ni nguui naná ri-asë bien diza'quë naná bèru'u lu lni iurne'. Gac rai' nguui sin ni tubi enga'ni la'ni ldu'í'.

¹⁰ Primërë gac probar ra mënë ni, si talë adë chu guëdchi'bëdi'i galquiá cuntrë nguui ni. Hia guëná'zi rai' dchi'ni ziquë muzë shtë los de más shmënë Jesús.

¹¹ Mizmë zni ra tse'lë shtë diáconos gac rall mënë rëspëti; gáquëdi'i rall nachismë; gac rall ra naquëhunë cumplir shti'dzi'. Gac rai' na'a za'quë të tsaldí ldu'u sáhi' lë'ë rai'.

¹² Tubi diácono napë quë gápëll tubsë tsé'lëll, nu napë quë guëni'bë'ai' bien shíni' con grë shfamíli'

¹³ purquë ra narunë sirvë ziquë diáconos, si talë gunë rai' cumplir bien shchi'ni më, gunë rai' gan rëspëti nu confiansë shtë sa' rai'. Guadi'dzë rai' diza'quë shtë Cristo Jesús sin quë adë rdzëbëdi'i rai'.

Diza'quë shtë Dios

¹⁴ Rac shtua'a gue'dë guënahia lul lueguë, perë mientras quëquë'a ra cusë rë'.

¹⁵ Si talë gac ldë'ëhia, gac bè'al lla runë tucarë guëquërelëdë entrë los de más shmënë

Jesús, quiere decir; entré ra famili shtë Dios. Pues grupë shtë shmënë Dios na ziquë pilari narapë hiu'u. Na rall ziquë cimientë shtë hiu'u naná quëhapë verdá shtë Dios.

¹⁶ Lléru'bë na ra enseñansë nadápa'a. Bëlua'a më rahin; iurní rialdí ldu'u hia'a ndë'ë:

Bëdchini Dios con cuerpë shtë nguiu, nu Espíritu Santo guní'i' tubldí na shcuendë më.

Guná ra ianglë lu më.

Ra mënë biadi'dzë rall diza'quë shtë më lu ra mënë guëdubi naciuni.

Mënë gualdí ldu'u rall shti'dzë më, nu bé'në Dios recibir lë'i' lu gube'e stubi.

4

Ra narlua'a tēchi lu shti'dzë Dios

¹ Espíritu shtë Dios rni'i' ldi de quë lúltimë tiempë bëldá mënë guësa'në rall shti'dzë Dios. Tsanaldë rall tēchi ra espíritu mal narsiguë, nu tsaldí ldu'u rall stubi ldai' falsë naze'dë de mëdzabë.

² Guëquë diaguë rall di'dzë shtë ra mësë falsë naná ziquë guetë nadchi'bë lu dchi'li. Llgabë ra hiumbre ni adë rínidi'i' ra; nahin ziquë tubi cusë naná cuë gui'i' con gui'bë ldë; hiadë rínidi'in.

³ Ra mënë ni nēdi'i' rall guëtsë'a mieti; nēdi'i' rall gau mënë belë; perë Dios bënts'a'u grëtë' dau ni. Na parë ra narialdí ldu'i' lë'ë më gau rallin, nadë más guëdë'ë rall graci lu më.

⁴ Grëtë' nabënts'a'u Dios bien nahin. Ni tubi adë chu guëquë guiá'adi'in sino gulë bé'në recibirin. Gulë bēdë'ë graci lu më

⁵ purquë shti'dzë Dios runë ldai' grëtë' guëc dau iurë rná'ba'a lu më.

Tubi muzë za'quë shtë Jesucristo

⁶ Si talë quëgluá'al enseñansë rē' lu ra bëchi sa'l, iurní nal tubi muzë za'quë shtë Dadë Jesucristo, nu mizmë lē'ël tsagla'guë gac alimentarël con shti'dzë Dios. Tsasël más ldai' za'quë narianaldël tēchi'.

⁷ Adë rúnēdi'il cuendë ra enseñansë falsë, nilë cuendë falsë sino quë ziquë tubi narunë ejercici diari, bēsē'dë shti'dzë Dios bien.

⁸ El quë narunë ejercici quëhúnëll provëché por du'pë tiempë perë el quë narunë ejercici espiritual, el quë naquëhunë cumplir voluntá shtë Dios, quëhúnëll provëché iurne' mientras quëréldëll lu guë'dchiliu nu quëhúnëll provëché parë tubi vidë naguëdchini más despuësë.

⁹ Di'dzë ni na verdá nu runë tucarë grë mieti tsaldí ldu'u rallin.

¹⁰ Ze'dë guëdchini stubi vidë; por ni rdë'na'a dchi'ni; rdë'na'a fuersë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzi'; dzulëza'a Dios

nanabani. Na më el quë nardë'ë vidë parë grë mieti perë másru'u gunë më salvar ra naná rialdí ldu'u shti'dzë më.

¹¹ Bëlua'a nu gunibë'a grëtë' enseñansë rē'.

¹² Gubani bien guëdubi tiempë të adë gúnēdi'i' mënë desprēci lē'ël purquë nal sultērë, más bien gáquël tubi ejemplë lu grë ra narialdí ldu'i' diza'quë. Gáquël ejemplë za'quë manērë naruadi'dzël nu por conductë shtënël. Gáquël ejemplë lu sa'l con purë llgabë limpi.

¹³ Mientras lē'ë na guelda nga'li, guagla'guë bi'ldi ra Sagradas Escrituras lu ra mënë nu biadi'dzë lu rai' shti'dzë Dios. Nu bēdē'ë conseju lu rai' lla runë tucarë guëquërdëldë rai'.

¹⁴ Siemprë bē'në dchi'ni con fuersë nu llni shtë Dios, cusë nabē'nël recibir iurë bēdchi'bë guia'a ra më guani'si guëquël, iurë guni'i' rai' cusë nagúnël.

¹⁵ Guagla'guë gúnël cumplir ra cusë rē' con guëdubinú ldú'ul parë gac bē'a mieti lla ziaqlá'guël másru'u delante con lē'ë më.

¹⁶ Gupë cuidadë mizmë lē'ël nu gupë cuidadë enseñansë naquëgluá'al, nu guagla'guë gáquël firmë lu shtnezë më. Si talë quëhúnël zndë'ë, gúnël segurë salvaciuni shtënël nu salvaciuni shtë ra narquë diaguë shti'dzël.

5

Conductë shtë Timoteo lu mënë

¹ Adë rni'idi'il guëc ra më guani'si naná encargadë con shchi'ni Dios, sino guni'inú lē'ë rai' con rēspēti ziquë ruadi'dzēnul shtádël. Nu biadi'dzēnú lē'ë ra nguiu de menos edá cumë si fuērë na rai' bëchil.

² Bē'në tratë ra na'a gushë cumë ziquë mizmë shni'al, nu ra na'a de menos edá, biadi'dzēnul lē'ë rai' ziquë zánël. Gápël rēspēti parë lē'ë rai'.

³ Bē'në compa'ni ra viudë, perë sulë ra naná viudë nanadë napēdi'i' famili.

⁴ Si talë tubi viudë nápi' shíni' u shinillágui', ra shíni' napë quë tsasë rall runë tucarë gúnëll compa'ni ra shtádi' u shmámi'; zni quilli rall lo quë naze'bi rall. Ni na correctë gunë tubi shmënë Dios. Lu Dios na za'quin nu nahin voluntá shtë më.

⁵ Tubi viudë de verdá lu Dios, na el quë nanápēdi'i' ni tubi shfamili', nu tsagla'guë rialdí ldú'i' Dios, nu quëhúni' oraciuni dzë lla guë'lë. Quëhúni' ruëguë lu Dios.

⁶ Perë lē'ë viudë nariagla'guë tēchi de-seo mal nananú la'ni ldu'i', pues nall ziquë tēgulë aunquë nabánill.

⁷ Gunibë'a grë ndë'ë lu ra viudë të parë guëquërdëldë rall bien sin ni tubi faltë. Iurní nidi'i' nicidá parë guēni'il guëc rai'.

⁸ Perë si talë tubi shmënë Dios nēdi'i' gápëll shfamillil u ra naquërdēndū lídchill, pues hia

bëquë guí'á'all shti'dzë Dios; nall más peor quë tubi nadë rialdí'di' ldu'i Dios.

⁹ Lu listë shtë ra viudë, adë rquë'ëdi'il lë grë rall, sulë ra nanapë sesenta izë u más, ra nagupë tubsë tsé'li,

¹⁰ Ra nabë'në obrë za'quë lu sáhi' ziquë ra nagupë bien shíni', ra nabë'në recibir visitë lídchi', ra nabë'në sirvë con galnadu'u ra shmënë Jesús, ra nabë'në compa'ni ra naquëhunë sufrir lu cusë dushë, ra nazianaldë tēchi ra cusë za'quë. Ra viudë ni na verdá. Runë tucarë gunë tē compa'ni lë'ë rai'.

¹¹ Perë adë rquë'ëdi'il lu listë lë ra viudë lliguë purquë iurë ra deseo mal guëdchini stubi, rlua'a tēchi rai' lu Cristo nu rac shtu'u guëtsë'a rai' stubi.

¹² Pues iurní napë rai' faltë purquë adë bé'nëdi'i rai' cumplir primërë comprumisi shtë rai' con Dadë Jesús.

¹³ Más de ni, quëac rall nabëchi lu dchi'ni; ria rall hiu'u por hiu'u; lëdë niá'sëdi'i galnabëchi sino nu zac ruadi'dzë rall cusë adë guëllu'ídi'i nu riutë rai' asuntë adë rúnëdi'i tucarë lë'ë rai'.

¹⁴ Por ni rnia'a, ra viudë lliguë guëtsë'a rai' stubi tē gapë rai' shini rai'; guënbë'a rai' prupi shfamili rai' tē parë adë guëd'ëdi'i lugar guëdchi'bë Satanás galquiá cuntrë shmënë Dios.

¹⁵ Pues hia bëldá viudë bësa'në rall shnezë Jesús parë zianaldë rall tēchi Satanás.

¹⁶ Si talë tubi shmënë Dios, sea na'a u nguui, nanú viudë entrë shfamíllil, runë tucarë lë'ëll gúnëll compa'ni viudë ni tē parë nídi'i nicidá parë grupë shtë shmënë Dios gapë rai' na'a ni, sino gunë rall compa'ni ra viudë de verdá, el quë nanápëdi'i famili nu adë pë nápëdi'i rai'.

¹⁷ Ra më guani'si, ra narnibë'a ra shmënë Dios, si talë quëhunë rai' bien, los de más mënë napë quë gunë rall rëspëti lë'ë rai' ziquë tubi muzë narunë tucarë chupë pagu. Rëspëti ni runë tucarë especialmente ra naruadi'dzë diza'quë nu el quë narlua'a shti'dzë Dios.

¹⁸ Pues Sagradas Escrituras rni'i: "Adë rguí'di'il guë'shu rua' ngunë naná rguitsë bë'dchi'", nu zac rni'in: "Ra narunë dchi'ni, nápëll dereché parë pagu shtë rall".

¹⁹ Adë rúnëdi'il cuendë grë ra naná rd-chi'bë ra galquiá cuntrë ra më guani'si entrë ra shmënë Dios, sulë si nanú chupë u tsunë testigu, iurní sí, bë'në casë lë'ë rall.

²⁰ Perë ra naziagla'guë runë duldë, pues rqui'ni guëni'il guëc rall delantë lu grë ra shmënë Dios tē parë los de más sa' rai', guëd'ë rai' cuendë nadzë'bë na cashtigu shtë më.

²¹ Runa incarguë lë'ël delantë lu Dios nu Dadë Cristo Jesús nu delantë ra ianglë naquëbezënu Dios, de quë tsaglá'guëll tēchi

ra rëglë rë'; bë'në juzguë bien; bë'në tratë igual grë sa'.

²² Adë riúbëdi'i ldu'ul parë guëdchi'bë guí'á'al guëc ra mënë parë gunë rai' recibir carguë entrë los de más shmënë Dios. Adë gápëdi'il partë con duldë shtë stubi mënë sino gápëll mizmë lë'ël de grë duldë.

²³ Ziquë zihani vuetë rac ll'u'u lá'nil, bi' du'pë vini, lëdë sulë nísëdi'i tē parë guëac lá'nil.

²⁴ Ra cusë mal naquëhunë bëldá nguui, lueguë rlua'ain; napë quë gac juzgar rall. Ra cusë mal naquëhunë sëbëldá nguui, naga'chi nahin iurne' perë napë quë guëru'uin lu llni.

²⁵ Igual na con cusë za'quë naquëhunë nguui. Bëldá vësë clarë rlua'a rahin lueguë; nanú adë rluá'adi'i rahin lueguë, perë adë nídi'i mudë guë'a'në ra cusë ni naga'chi por llëduni tiempë.

6

¹ Grë ra naná bajo ordë shtë ra lamë, pues rqui'ni gapë rall llëru'bë rëspëti lu shlamë rall tē parë adë chu guëni'ídi'i mal cuntrë Dios shtë hia'a nu cuntrë diza'quë shtë Jesús.

² Si nanú ra naná bajo ordë shtë lamë naná rialdí ldu'i diza'quë, pues rqui'ni másru'u gapë muzë ni rëspëti lu lamë purquë nall shmënë Jesús. Runë tucarë lë'ë muzë gúnëll dchi'ni lu lamë purquë nall tubi sa' narunë recibir resultatë shtë dchi'ni naquëhunë muzë, nu rac shtu'u Dios lë'ë lamë ni. Bëlua'a di'dzë rë' lu rall nu guni'inú lu mënë conseju rë'.

Ldai' za'quë parë guëquitë ldu'u mënë

³ Si talë chu quëglua'a stubi cusë falsë, cusë nanádi'i de acuerdë con enseñansë za'quë shtë Dadë Jesucristo, u si talë adë rialdí'di' ldu'ull diza'quë narni'i lla gunë mieti cumplir shti'dzë Dios,

⁴ pues nguui ni adë rac bë'adi'ill niétiquë; rac shtú'ull mizmë lë'ëll. Nanú deseo mal la'ni ldú'ull purquë nalë rac shtú'ull tildi di'dzëll con sa'll. Rdildi di'dzëll subrë pë runë cuntienë di'dzë. Hia de nga'li ze'dë ra cusë ziquë mbidi, dishi'bi, nu rushtiall lu sa'll, nu napë rall mal llgabë cuntrë sa' rall.

⁵ Rguili rall di'dzë con ra sa' rall. Na rall mënë nabëniti nezë za'quë shtë Dios. Adë guënédi'i rall verdá. Quëglua'a rall enseñansë shtë rall parë gunë rall gan dumí. Adë gápëdi'il tratë con mënë ni.

⁶ El quë naquëhunë cumplir shti'dzë Dios, adë pë rúnëdi'i faltë lë'ëll, por ni rquitë ldú'ull.

⁷ Pues sin quë ni tubi cusë bëdchínia'a lu guë'dchiliu nu iurë gátia'a, guziá hia'a, adë chu bë guá'adi'i.

⁸ Si talë nápa'a naguëdáuha'a con shába'a, nadë más con ni cha quëquitë ldu'u hia'a.

⁹ Perë grë ra narak shtu'u gac ricu, runë rall duldë; rlaguë rall la'ni trampë shtë mëdzabë. Napë rall llgabë nadë guëllu'i'di'i nu napë rall zihani deseo mal nanua'a lë'ë ra nguiu lu cashtigu; rnitit rall nu rialú mënë ni parë siempër.

¹⁰ Mënë rac shtu'u rall gapë rall dumí, perë amor shtë dumí na ziquë lu'chi shtë grëtë' clasë cusë mal. Pues por galërzebi ldu'u dumí, bëldá mënë bëniti rall lu shnezë Dios. Bësëdchini rall zihani dulurë mizme lë'ë rall.

Tsagla'guë tsaldí ldu'ul Dios

¹¹ Lë'ël Timoteo, nguiu nagulë Dios, bëllu'në lu grë ra cusë rë'. Gáquël më za'quë lu Dios; guagla'guë nezë za'quë; tsaldí ldu'ul Dios; gac shtu'u sa'l; gáquël më pacënci lu sa'l nu gáquël më nadu'u.

¹² Ziquë tubi nguiu rdildi con fuersë lu deportë, zni runë tucarël. Bë'në segurë vidë eternë; parë ni guna'bë më lë'ël iurë bënël testificar lu zihani mënë blac rac shtú'ul lë'ë më.

¹³ Iurne' delantë lu Dios, el quë nardë'ë vidë parë grëtë' ra cusë, nu delantë lu Cristo Jesús, el quë nadë bëdzëbëdi'i lu Poncio Pilato sino guní'i' verdá lu Pilato, quëgnibë'ahia lë'ël,

¹⁴ bë'në cumplir diza'quë. Gapë mizme lë'ël de grë cusë mal parë adë chu guëni'i'di'i guëquël tē adë chu guëni'i'di'i cuntrë diza'quë por causë shtënë l hashtë iurë guëabrá Dadë Jesucristo stubi.

¹⁵ Iurë guëga'a iurë, Dios gunë më cumplir grëtë' ndë'ë. Benditë na më. Na më lúniquë Dios pudërusë narnibë'a. Na më Rëy naná lasac lu más quë los de más rëy. Na më Dadë naná lasac lu grë ra dadë shtë guë'dchiliu.

¹⁶ Na më lúniquë nadë rátidi'i. Quërelde më lu llni catë ni tubi adë chu riabi'guëdi'i. Ni tubi mënë adë chu guná lúhi' nu gáquëdi'i guëná rall lu më. Shtënë më na grë hunurë nu derechë parë guëribë'a më parë siempër. Amén.

¹⁷ Grë ra naná ricu lu guë'dchiliu rë', guni'inú lë'ë rall adë gunë narú'bëdi'i rall lu sa' rall, nilë parë tsaldídi'i ldu'u rall dumí nanapë rall purquë lëdë segúrdi'i na cusë ni. Sino gunibë'a lu rall tsaldí ldu'u rall Dios, më el quë rne'e grëtë' ra cusë hashtë de subré parë guëquitë ldu'u hia'a.

¹⁸ Gunibë'a lu rall tē parë gunë rall bien con dumí nanapë rall. Gac rall ricu lu Dios con dchi'ni za'quë naquëhunë rall. Runë tucarë gunë rall ayudë con guëdubinú ldu'u rall ca'a ra mënë nanapë nicidá. Adë gáquëdi'i rall nadzabë sino më za'quë.

¹⁹ Zni gunë rall tē parë gapë rall tesurë verdadërë naná ziquë cimientë shtë hiu'u narialúdi'i parë tiempë naze'dë.

²⁰ Timoteo, gupë ra enseñansë shtë Jesús nagunia'a lul; adë riu'tëdi'il lu ra shti'dzë mësë falsë. Ruadi'dzë rall cusë naná guëllu'i'di'i. Adë rdildi dí'dzëdi'il con shti'dzë rall naná falsë aunquë rni'i rall na rahin di'dzë narak bë'a grë mënë.

²¹ Bëldá mënë guanaldë tēchi ra enseñansë shtë rall nu bëniti rall shnezë Dios.

Favurë shtë Dios guëa'nin con lë'ël. Amén.

Segundë cartë nabëquë'ë San Pablo lu Timoteo

Bëquë'ë Pablo cartë rë' lu Timoteo

¹ Na Pablo, nahia poshtë shtë Jesucristo. Bëshe'ldë Dios na purquë guni'í ldu'u më más antsë gunë më salvar mënë. Bë'në më prometer gunë më salvar el quë naná unidë con Cristo Jesús.

² Quëquë'a cartë rë' lul, Timoteo; nal ziquë shinia; rac shtua'a lë'ël; rac shtua'a guëdë'ë Dadë Dios nu Cristo Jesús Shláma'a, zihani favurë nu rac shtua'a cuedchi ldu'ul, nu rac shtua'a guëga'a ldu'u më lë'ël.

³ Siempre réagná ldua'a lë'ël mientras rna'ba lu Dios. Quëgdë'ëhia graci lu më, el quë naquëhuna sirvë lúhi' nu llni nananú la'ni guëca, igual ziquë shtadë guëluhia bë'në rai' sirvë lu më.

⁴ Réagná ldua'a bí'níl iurë bëseana lë'ël. Pues iurne' nalë rac shtua'a dzë la gue'lë guënahia lul parë quëquitë ldua'a.

⁵ Nu réagná ldua'a lla rialdí ldu'ul Dios de verdá. Primërë shmámël, Loida nu shní'al, Eunice, gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; iurni nasegura lë'ël nápël mizmë fe quë lë'ë rai'.

⁶ Por ni cagnia'a lul de quë tsagla'guë gúnël usar pudërë nabëne'e Dios parë lë'ël iurë bédchi'bë guiahia guëquël.

⁷ Pues por lë'ë Espíritu nabëne'e Dios, adë rdzëbëdi'í hia'a lu ra mënë, sino rac guëdë'na'a cuendë guadë naná bien nu guadë naná mal. Nu rac shtu'u hia'a sa' hia'a, nu quëapa'a mizmë lë'ë hia'a de cusë mal.

⁸ Adë rtúdi'í lul parë guëní'íl nal shmënë Dadë Jesucristo nu nilë adë rtúdi'í lul de na por nanúa prësi purquë nahia shmënë më. Gáquël dispuestë parë sac zil por diza'quë. Gunë më compa'ni lë'ël con pudërë shtë më.

⁹ Bë'në më salvar lë'ë hia'a nu guna'bë më lë'ë hia'a parë shchi'ni santu shtë më. Bë'në mëhin, lédëdi'í purquë bédë'na'a cusë za'quë, sino sulë purquë ni na voluntá shtë më nu nahin por ra favurë nabë'në më parë mënë naná unidë con Cristo Jesús. Gulë Dios lë'ë hia'a dizdë antsë lë'ë guë'dchiliu cueshtë,

¹⁰ perë bëlu'a'a më amor nanapë më parë lë'ë hia'a iurë bëshe'ldë më Cristo Jesús, Salvador shtë hia'a lu guë'dchiliu. Lë'í' bédë'ëi' fin grë ra pudërë shtë galguti. Nu por diza'quë nápa'a llni; iurne' riasë hia'a nezë catë guëbânia'a parë siempre.

¹¹ Dios gulë lë'ë na parë guëní'íhia diza'quë nu bëshe'ldë më na cumë poshtë shtë më parë guëluá'ahia ra më nanádi'í mënë israelitë.

¹² Por ni rzac zia lu grëtë' ra cusë rë', perë adë rtúdi'í lua purquë rac bë'ahia el quë narialdí ldua'a. Nu napa confiansë lë'ë më napë më pudërë parë adë tsalúdi'í niétiquë lo quë nabëna incarguë gapë më. Gapë mëhin hashtë lë'ë dzë guëdchini më stubi.

¹³ Guagla'guë tēchi ra enseñansë za'quë rë', lo quë nabëluá'ahia nu guagla'guë tsaldí ldu'ul shti'dzë Dios nu gac shtu'u sa'l purquë unidë nal con Cristo Jesús.

¹⁴ Gupë verdá shtë Dios ziquë tubi tesurë. Lë'ë Espíritu Santo bë'në më incarguë di'dzë ni guía'al. Lë'í' quëbezënhí' lë'ë hia'a.

¹⁵ Hia nanë ra naquërdë Asia, bësa'në rall na, cumë Figelo nu Hermógenes.

¹⁶ Lë'ë Dadë guëga'a ldu'í' famili shtë Onesiforo purquë lë'ël zihani vësë bë'nëll compa'ni na, nu bësequitë ldu'ul na; adë bétúdi'í lull de quë nanúa prësi.

¹⁷ Iurë bédchíníl hashtë Roma, adë bësa'nëdi'í gudíll na, nu bédzélëll na.

¹⁸ Rac shtua'a lë'ë Dadë Dios guëga'a ldu'í' Onesiforo guëlladchi con Jesús iurë guëabrá më stubi. Pues nanë lla bë'nëll sirvë na iurë nanúa Efeso.

2

Muzë za'quë shtë Jesucristo

¹ Lë'ël Timoteo, guagla'guë bë'në recibir fuersë nu bendición nadápa'a purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

² Lo quë nabíníl iurë bëluá'ahia diza'quë lu zihani mënë, bëlu'a'a ra enseñansë ní lu ra stubi mënë, lu nguui nagunë cumprir diza'quë, ra naná rac guëlu'a'a enseñansë ní lu sa' rai'.

³ Ziquë tubi suldadë za'quë shtë Jesucristo gua'a ldu'ul grë cusë dushë.

⁴ Ní tubi suldadë naná listë parë tíldinull enemigu, riutëll asuntë shtë guë'dchiliu purquë rni'í ldu'ul gúnëll cumprir ordë shtë narnibë'a lë'ël.

⁵ Mizmë manërë ní el quë narllu'në carrërë, adë gúnëdi'íll recibir premi si talë adë rllú'nëdi'íll de acuerdë con ra rëglë.

⁶ El quë narunë dchi'ni lachi, nápël derechë cá'all primërë tubi partë shtë cusechë.

⁷ Bë'në llgabë lo quë narnia'a. Lë'ë Dadë guëlu'a'a më lë'ël parë tsasël grëtë' ndë'ë.

⁸ Bëagná ldu'ul, Jesucristo guashtë më ladi ra tēgulë. Guc më llëbni rëy David. Di'dzë ní na diza'quë narni'íhia lu ra mënë.

⁹ Por diza'quë rë' rzunalde mënë na hashtë nali'bia con cadënë ziquë tubi narguini mënë, perë nídi'í mudë guëldi'bi mënë shti'dzë Dios.

¹⁰ Por ní napa pacënci lu cusë mal parë bien shtë ra nagulë Dios tē parë gac salvar rall nu guëquërdë rall lu llni nu gluri shtë Cristo Jesús parë siempre.

¹¹ Verdá na di'dzë rë':

Si talë gúti'a con lè'è mè, guèbània'a con lè'è mè.

¹² Si talë sac zi hia'a lu cusè mal por lè'è mè, sùba'a catè rnib'è'a mè.

Si talë guèquë guíá'a hia'a lè'è mè, lè'è mè guèquë guíá'ai' lè'è hia'a.

¹³ Si talë guèlua'a técha'a lúhi', lè'è mè gunë mè cumplir shti'dzè mè, purquë lè'è mè napë quë gunë mè cumplir shti'dzi'.

Adë gúnèdi'i mè cambi shti'dzi'.

El quë narunë shchi'ni Dios

¹⁴ Bèlua'a ra mènè tè adë réa'ldèdi'i ldu'u rall, nu gunib'è'a lè'è rall ziquë mizmë Dadë niani'inú lè'è rall de quë guësà'në rall galërchipë di'dzè lul sa' rall purquë rialú pacènci entrè ra nabini di'dzè ni; nidi'i provèchè con ra di'dzè ni.

¹⁵ Bèd'è guèdubi fuersè tè parè gáquël tubi muzë narsëquitè ldu'u Dios; lu mè quèhúnèl dchi'ni. Por ni bèlua'a shti'dzè Dios tubldí lu ra mènè parè adë rtúdi'i lul delantè lu mè.

¹⁶ Bèzalú grè di'dzè nadë guèllu'i'di'i con grè di'dzè nanapèdi'i provèchè. Grè ra naruadi'dzè zni, mizmë lè'è rall rluagùè rall másru'u la'ni cusè mal.

¹⁷ Enseñansë shtë rall rrè'tsin ziquë tubi galguzidè dushë nadë chu rná'di'. Zni guzac con Himeneo nu Fileto.

¹⁸ Bèsa'nè rall diza'quë; rni'i rall de quë hia bècua'fni Dios ra tégulë nu de quë adë guèabridi'i guèbani ra tégulë stubi. Hia lè'è rall quëgsiguë guëc ra mènè hashtë hia bèzazë guetè bèldá mènè shnezè Dios.

¹⁹ Perè Dios bèzu'bè mè ziquë tubi cimientè firmè nanapë tubi letrrèrè narni'i: "Runguè bè'a Dios grètè' naná shini mè", nu rni'i: "Grètè' el quë narianaldè téchi Cristo, grè mènè ni runë tucarè guësà'në rall nezè mal".

²⁰ La'ni hiu'u shtë mènè nanú trashtë nanactsa'u orè nu bèdchichi, también nanú trashtë nanactsa'u hiaguë u benë. Bèldá trashtë runë sirvè parè cusè especial; stubi tantè runë sirvè parè cualquier dchi'ni.

²¹ Ziquë ni na ra nguü; si talë tubi nguü guësá'nèll ra cusè mal, iurní nall ziquë tubi trashtë especial parè nashtënè hiu'u; gáquëll muzë nagulë Dadë parè gúnèll dchi'ni shtë mè. Gac nguü ni preparadë parè grè dchi'ni za'quë shtë mè.

²² Bèllu'nè de grè deseo mal nananú la'ni ra ldu'u sultèrè nu guagla'guë nezè za'quë; tsaldí ldu'u Dios, gac shtu'u sa'l, nu adë riádi'i ldu'ul por cusè shtë guè'dchiliu. Bè'nè grètè' ndè'è juntè con los de más nanapë ldu'u limpi nu rna'bè rall lu Dios.

²³ Adë rúnèdi'il cuendë gardildi di'dzè mènè. Nanèl fin shtë cusè ni na dishi'bi.

²⁴ Tubi muzë shtë Dadë napë quë guèbànill bien sin dishi'bi; gáqui' tubi mè za'quë, tubi narac guèlua'a shti'dzè Dios; guèluá'ai' con pacènci.

²⁵ Gáqui' tubi narac guèni'inúhi' mènè con galnadu'u. Quèbézi' de quë Dios gunë mè cambi vidè shtë ra mènè nanadè rzu'bè diáguèdi'i shti'dzè mè, guèabri ldu'u mènè lu Dios nu tsasè rall verdá shtë mè.

²⁶ Manèrè ni guèru'u rall lu trampë shtë mèdzabè parè gunë rall voluntá shtë Dios. Bèlá mè lè'è rall; napë rall libertá parè gunë rall sirvè lu mè.

3

Lla guèquèrèldè mènè lúltimè tiempë

¹ Gac bè'al de quë ra lúltimè tiempë guèdchini ra dzè namás naganè, dzè shtë galèrzac zi.

² Ra mènè dzè ni gac shtu'u rall mizmë lè'è rall. Gac shtu'u rall dumí. Runë nadchini rall. Runë naru'bè rall lu sa' rall. Rna zá'quèdi'i rall sa' rall. Guèni'i rall cuntrè Dios. Adë guèzu'bè diáguèdi'i rall shti'dzè shtadè rall. Gac rall mènè nard'è'di'i graci lu Dios. Nápèdi'i rall rëspèti parè cusè santu.

³ Adë rúnèdi'i rall rëspèti lu sa' rall. Adë gúnèdi'i rall cumplir shti'dzè rall. Adë gápèdi'i rall cariñi sa' rall sino guèni'i guidzè rall guëc sa' rall. Gunë rall intriegu mizmë lè'è rall lu duldè. Adë guégá'adi'i ldu'u rall sa' rall, sino quèhunè nalaa'dchi rall. Guená tushè rall lu ra mènè za'quë.

⁴ Gunë rall traicionar sa' rall. Gunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Rd'è'è rall lugar rdchini llanè la'ni ldu'u rall. Guèni'i rall sulè lè'è rall lasac rall. Gac shtu'u rall más ra cusè shtë guè'dchiliu, lèdè Diósèdi'i.

⁵ Mènè ni tsagla'guë ria rall iádu'u, perè mizmë tiempë adë rsá'nèdi'i gac cambi vidè shtë rall por pudèrè shtë diza'quë.

Bèlua'a téchi mènè ni lu shti'dzè Dios.

⁶ Entrè ladi ra mènè ni nanú ra natsutè hiu'u catè quèrèldè na'a. Rsignè rall ra na'a naná du'pè shgábi' nu napë rall zihani duldè. Ra na'a ni rianaldè téchi ra deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁷ Rini rall cualquier enseñansë narni'i mènè perè nunquë gac riasèdi'i rall verdá shtë Dios.

⁸ Ziquë guzac dzè guèquèrèldè Janes nu Jambres, ra naná bè'nè cuntrè Moisés, zni zac na mènè ni; gunë rall cuntrè diza'quë shtë Dios. Napë rall llgabè mal. Nápèdi'i rall fe, por ni lasáquèdi'i rall parè Dios.

⁹ Perè adë guèru'u shnezè lo quë naquèhunè rall purquë tubi dzè ra mènè guèd'è'è rall cuendè de quë tuntè na rall ziquë gac con Janes nu Jambres.

Pablo bènë incarguë lu Timoteo ldaï za'quë

¹⁰ Perë lë'ël, bien guanaldë tëchi ra enseñansë nabëluá'ahia lul. Gunal conductë shtëna. Nanël rialdí ldua'a Dios. Nanël pacënci nahia. Nanël rac shtua'a grë sahia. Gunal lla bia'a ldua'a lu ra cusë durë nabë'në mënë cuntrë na. Adë riasháquëdí'i ldua'a con galtuntë shtë bëchi sahia.

¹¹ Nanël lla bëzac zi mënë na nu lla bëna sufrir por shti'dzë Jesús. Hia bínil pë guzaca guë'dchi Antioquia, Iconio, nu Lистра. Nanël zihani vueltë guzunaldë mënë na, perë todavía nabania; bëlá Dadë Jesús na lu grë cusë mal.

¹² Pues guldía grëtë' ra nanabani de acuerdë con voluntá shtë Dios, napë quë gunë rall sufrir; guëzac zi rall.

¹³ perë ra mënë mal con grë ra mësë falsë, más mal tsaglá'guëru'u rall. Rsiguë rall sa' rall nu lë'ë rall gac rall narguguë.

¹⁴ Perë lë'ël Timoteo, gáquël firmë lu enseñansë nabësë'dël. Gualdí ldu'ul ra ldaï' ni con guëdubinú ldu'ul. Nanël chu gac mësë shtë'nël, el quë nabëluá'a lë'ël.

¹⁵ Nanël dizdë gúquël llguë'në ra Sagradas Escrituras nanapë pudërë parë guëluá'ain lë'ël lla gac salvárel por fe en Cristo Jesús.

¹⁶ Grë ra di'dzë naquë la'ni Sagradas Escrituras naescritin purquë bësë Espíritu Santu shtë Dios lë'ë ra nabëquë'të shti'dzë më. Rllui'i rahin parë guësë'da'a luhin. Rllui'i rahin parë guëni'inuhin lë'ë hia'a. Runin corregir lë'ë hia'a; culdí rahin lë'ë hia'a tubi nezë catë nápa'a vidë tubldí

¹⁷ të parë grë ra narialdí ldu'i Dios gac rall preparadë; gac gunë rall grë cusë narac shtu'u Dios.

4

¹ Quëhuna incarguë lë'ël delantë lu Dios nu Cristo Jesús, Shláma'a el quë naguëabré parë gúni' juzgar grë mënë, ra nanabani nu zac ra naná guti. Lë'ë më guëni'bë'a më ziquë rëy iurní.

² Quëhuna incarguë lë'ël delantë lu më de quë guadí'dzël diza'quë guëdubi tiempë, iurë rzac zi mënë lë'ël nu tiempë adë rzac zídí'i rall lë'ël. Guadi'dzë'nú ra mënë nanadë rialdí'i ldu'i shti'dzë Dios. Guni'i guëc rall por mal naquëhunë rall. Bëdë'ë conseju ra narunë faltë riasë rall. Lë'ël gáquël muestrë shtë pacënci. Tsagla'guë bëluá'a con enseñansë shtë më

³ purquë guëdchini tiempë hia ra mënë adë guëzu'bë diáguëdí'i rall enseñansë za'quë perë más tsanaldëru'u rall tëchi llgabë mal shtë rall. Quili rall mësë zihani naguëluá'a ra enseñansë narac shtu'u guini rall.

⁴ Ra mënë ni guëluá'a tëchi rall lu ra diza'quë nu tsanaldë rall tëchi ra cuendë

bishi; más gunë rall cuendë ra enseñansë falsë.

⁵ Perë lë'ël, gáquël më pacënci guëdubi tiempë; gua'a ldu'ul iurë rzac zi mënë lë'ël. Guná lla na conductë shtë'nël lu sa'l. Guadi'dzë diza'quë lu ra mënë ziquë muzë shtë Dios. Bë'në cumplir shchí'nul nabëne'e Dios parë gúnël.

⁶ Vidë shtë na hia mërë tsalú ziquë ofrendë lu Dios; hia ziagdchini iurë parë gatia.

⁷ Ziquë tubi narllu'në lu carrërë, bëllu'na bien. Ziquë suldadë za'quë bëna cumplir. Bëna gan; guanalda shnezë Dios hashtë ne'.

⁸ Más delantë quëbeza premi ziquë tubi coronë naguëne'e Dios purquë tubldí na shcuenda lu më; bëna bien. Guëzëlaa'dchi më premi ni iurë guëabré më stubi. Na më juësi za'quë. Lëdë niá'asëdí'i na guëne'e më premi dzë ni, perë nu zac grë ra naná rac shtu'u guëná lúhi'.

Conseju shtë Pablo parë Timoteo

⁹ Bësiubë parë guë'dë guënal na.

¹⁰ Pues lë'ë Demas bësá'nëll na; más rac shtú'ull ra cusë shtë guë'dchiliu rë'. Hia lë'ëll zía'all Tesalónica. Crescente zia'a regiuni shtë Galacia. Tito zia'a Dalmacia.

¹¹ Sulë Lucas quërelde'núa ndë'ë. Bia'a Marcos të parë guë'dë'nul lë'ëll ndë'ë të gúnëll dchi'ni shtë Dios juntë con na.

¹² Bëshe'lda lë'ë Tiquico ciudá Efeso.

¹³ Iurë guidël, bia'a lari capë nabësëana Troas lidchi Carpo. Nu zac bia'a ra librë nu ra Sagradas Escrituras.

¹⁴ Alejandro lë'ë rrërë, nalë mal bënë'll cuntrë na; lë'ë Dadë quilli según lo quë nabë'nëll.

¹⁵ Gupë lë'ël de nguui ni purquë nalë bë'nëll cuntrë diza'quë naruadi'dza'a.

¹⁶ Iurë guahia primërë vësë parë guna defender na lu gobiernë, ni tubi adë chu bë'në compa'ni na; grëtë' rall bësa'në rall na. Rna'ba lu Dios de quë adë gúnëdí'i më juzguë lë'ë rall por lo quë nabë'në rall.

¹⁷ Perë lë'ë Dadë bënë'ni' compa'ni na dzë ni nu bëne'e më fuersë parë biadi'dza lu mënë grë diza'quë të parë gac bë'a ra më nanádi'i më israelitë, guini rall diza'quë. Zni bëlá më na lu galgati ziquë lu ma dushë.

¹⁸ Zac guëlá më na lu cusë mal nu gupë më na parë tsutéa lugar catë rnibë'a më ziquë rëy. Rac shtua'a gunë mieti alabar lë'ë më guëdubi tiempë sin fin. Amén.

Saludë narialdí cartë rë'

¹⁹ Bënë saludar Prisca nu Aquila con shfamili Onesiforo.

²⁰ Bëa'në Erasto guë'dchi Corinto. Bësëana lë'ë Trófimo guë'dchi Mileto; rac llú'ull.

²¹ Guni'i ldu'ul parë guëdchínil antsë lë'ë tiempë naldë guëga'a. Eubulo, Pudente,

Lino, nu Claudia, nu grë ra shmënë Dios,
rshe'ldë rai' saludë parë lë'ël.

²² Rac shtua'a lë'ë Dadë Jesucristo
cuezënuhi' lë'ël nu cagna'ba lu Dios gapë
të favurë shtë më. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo lu Tito

Cartë nabëshe'ldë Pablo lu Tito

¹ Na Pablo, nahia tubi muzë shtë Dios nu nahia muzë shtë Jesucristo parë guadi'dza lu ra nagulë Dios parë tsaldí ldu'u rai' más nu parë gac bè'a rai' shti'dzë më naná de acuerdë con tubi vidë santu.

² Ruadi'dza lu rai' purquë dzulëza'a guëquërel'dënú hia'a lë'ë më parë siemprë. Dios bë'në prometer vidë eternë antse cueshtë guë'dchiliu, nu Dios adë rguëdë'i'.

³ Iurë bëga'a tiempë nabë'në Dios disponer, bëlua'a më voluntá shtë më por diza'quë shtë më; bërú'uhin lu llni lo quë nagunë më por diza'quë shtë më. Bë'në më incarguë guiahia diza'quë ni según mandadë shtë Dadë Dios, el quë nagunë salvar lë'ë hia'a.

⁴ Quëquë'a cartë rë' lu Tito; nal ziquë shinia purquë nápël mizmë fe quë na. Rac shtua'a gunë ldaí' më guëquël, nu guëga'a ldu'u më lë'ël, nu cuedchí ldu'ul por pudërë shtë Dios, Shtëada'a, nu por Cristo Jesús, Salvador shtë hia'a.

Dchi'ni nabë'në Tito regiuni Creta

⁵ Na bësëana lë'ël dani la'ni nisëdu'u. Dani ni lë Creta; bësëana lë'ël parë gúnël rëglë grë lo quë narunë faltë, nu parë gúnël nombrar më gushë ziquë cabësë shtë iádu'u cadë guë'dchi catë nanú shmënë Dios.

⁶ Gunibë'ahia lë'ël gulël ra nguiu za'quë, ra ni tubi chu quëgní'idi'i guëc rai', nguiu nanapë tubsë tsé'li', ra nguiu ra shini rai' rialdí ldu'u rall Jesús, nu los de más mënë rni'i rall shini nguiu ni mënë za'quë na rall, lëdëdi'i shini nabani mal sin rëspëti.

⁷ Pues el quë nanapë carguë shchi'ni Dios, nall muzë shtë Dios; napë quë gáqui' më za'quë, adë gáquëdi'i mënë mal, nilë adë gáquëdi'i nguiu narldë nasesë lu sa'll, nilë tubi narzu'u'dchi, nilë tubi narguili dishi'bi, nilë el quë narzebi ldu'u dumí,

⁸ sino gáqui' nguiu narunë recibir naze'dë lídchi', nu gáqui' tubi nguiu narunë bien, nu quëhúnëll rëspëti derechë shtë sa'll, nu quëápëll mizmë lë'ël de grë maldá; gúnëll cumplir mandamientë shtë Dios, nu guëquitë ldu'ull grë shti'dzë më.

⁹ Nguiu ni napë quë tsaldí ldu'ull verdá shtë Dios con guëdubinú ldu'ull tal cumë ziquë bës'dëll di'dzë ni të parë gac guëlua'all diza'quë lu stubi mënë të parë tsagla'guë tsanaldë rall shnezë Dios. Nu nguiu naná encargadë con shchi'ni më, napë quë gáqui' tubi narac ruadi'dzë bien lu ra enemigu shtë diza'quë.

¹⁰ Pues cantidá mënë mal rzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë më; ruadi'dzë rall cusë tuntë; rsiguë rall mënë con enseñansë shtë rall. Zihani mënë ni rianaldë tēchi ra custumbërë shtë nariuguë tubi partë delicadë shtë ra lguë'në.

¹¹ Rqui'ni guë'au rua' rall purquë rsiguë rall hashtë grë ra naná tubi famili, tsaldí ldu'u rall enseñansë falsë naquëglua'a mënë ni sulë parë gunë rall gan dumí.

¹² Guc tubi mësë më Creta; guni'll shcuendë mizmë më ládzell: "Ra më cretense siemprë nabishi rall; na rall ziquë ma dushë; nalë rau sha'të rall nu nabēchi rall".

¹³ Verdá guni'i mënë ni. Por ni guni'inú lë'ë rall të parë guëabri tsanaldë rall tēchi enseñansë shtë Cristo,

¹⁴ nu parë adë gúnëdi'i rall cuendë grë ra di'dzë falsë shtë më israelitë, nu adë gúnëdi'i rall cuendë ra mandadë shtë mënë narquë guia'a verdá shtë Dios.

¹⁵ Grë ra nanapë llgabë limpi, grëtë' ra cusë limpi nahin; perë parë lë'ë ra nadë rialdidi'i ldu'i nu ra nanapë mal llgabë, parë lë'ë rall grë cusë nádi'in limpi hashtë nilë shgabë rall nu la'ni ldu'u rall hia gullinin; ldu'u rall nu shgabë rall gadzë con duldë.

¹⁶ Rni'i rall de quë nanë rall Dios, perë quëhunë rall negar lë'ë më por lo quë narunë rall. Adë rëuu'di'i ldu'u Dios por lo quë naquëhunë rall; nēdi'i rall gunë rall cumplir shti'dzë më; rllu'idi'i rall parë cusë za'quë shtë Dios.

2

Ldaí' za'quë

¹ Lë'ël Tito, bëlua'a lo quë naná de acuerdë con ldaí' za'quë.

² Guni'i lu ra më gushë, gac rai' seri nu gapë rai' rëspëti nu gapë rai' el mizmë lë'ë rai', nu gac shtu'u rai' sa' rai'; gac rai' mënë narua'a ldu'u lu cusë durë nu gapë rai' pacënci.

³ Nu guni'i lu ra na'a gushë, lë'ë quë lë'ë rai' gapë rai' vidë santu lu Dios; adë guadi'dzëdi'i rai' chismë, nu adë gáquëdi'i rai' më narzu'u'dchi, sino napë quë guëlua'a rai' cusë za'quë lu shfamíli'.

⁴ Zni guëlua'a rai' los de más ra na'a lliguë të parë gac shtu'u rai' tse'lë rai' nu gac shtu'u rai' shini rai'.

⁵ Gac tubldí shcuendë rall nu gapë rall llgabë limpi. Gapë rall lidchi rall ziquë runë tuçarë, nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë tsé'li' të parë adë chu guëni'idi'i mal cuntrë diza'quë shtë Dios.

⁶ Nu zac guni'i lu ra nguiu lliguë, gac rall më naquërel'dë bien lu sa' rall.

⁷ Nu mizmë lë'ël gáquël muestrë lu ra sa'l manërë nanabáni. Gáquël mësë za'quë parë

lë'ë rall; bëlua'a lë'ë rall con rëspëti sin ni tubi bishi.

⁸ Biadi'dzë lu rall de acuerdë con diza'quë shtë Dios të parë adë chu guëni'idi'i na mal lo quë narua'd'zël. Zni guëtü lu ra narunë cuntrë ra di'dzë shtë Dios. Hia parë guëni'i rall mal de lë'ë hia'a, adë gúnëdi'i rallin.

⁹ Guni'i lu ra narunë sirvë lu lamë të parë guëzu'bë diaguë rall shti'dzë shlamë rall, nu gac shtu'u rall lamë sin guëni'idi'i rall cuntrë lë'ë lamë.

¹⁰ Adë cuánëdi'i rall, sino gac rall më za'quë lu lamë të parë manërë naquërelde rall guëlua'a de quë ra enseañansë naze'dë de Dios nu Salvador shtë hia'a; nalë nasa'a nahin.

¹¹ Pues lë'ë favurë ru'bë nabënë Dios parë mënë narëta' lu guë'dchiliu, hia bédchinin të parë gac salvar grë clasë mënë.

¹² Quëglua'a më lë'ë hia'a de quë napë quë guësá'na'a nezë mal parë guëquërëlda'a bien; quëglua'a më de quë napë quë gápa'a tubi vidë ldi, nu gápa'a vidë za'quë lu më, nu gápa'a mizmë lë'ë hia'a lu cusë mal.

¹³ Mientras cuéza'a iurë lë'ë Dadë Jesús guëabrái stubi con pudërë nu llni; guëlua'alú më lu mënë stubi. Blac llëru'bë na pudërë shtë Dios nu Salvador shtë hia'a.

¹⁴ Bë'në më intriegu mizmë lë'i' lu galguti parë quëlli' duldë nu gúni' librar lë'ë hia'a lu duldë të parë guëzunë më ldu'u hia'a parë gáca'a limpi. Gulë më lë'ë hia'a parë mizmë lë'i' të parë guëquitë ldu'u hia'a.

¹⁵ Bëlua'a grë di'dzë rë'. Tsagla'guë guni'inu ra mënë, nu bë'në corregir con pudërë nabënë'e Dios guiá'al. Gubani bien të parë adë chu gúnëdi'i desprëci shti'dzël.

3

Lo quë narunë tucarë gunë ra shmënë Jesús

¹ Guni'i stubi lu ra narialdí ldu'i diza'quë, napë quë guëzu'bë diaguë rall ra narnibë'a nu ra autoridá, nu gac rall dispuestë gunë rall cualquier cusë za'quë.

² Guni'i lu ra mënë, adë guëni'idi'i rall cusë mal cuntrë sa' rall nu adë guëni'idi'i rall chupë tsunë di'dzë, sino gac rall nadu'u; gac rall më humildë nu gapë rall pacënci lu grë mënë.

³ Pues zac lë'ë hia'a antsë adë riasëdi'i hia'a nu gubani hia'a lu ra cusë mal nu gúca'a mënë narac mañi lu sa' hia'a. Guc nambidia'a; rldënú hia'a cualquier mënë, nu beldënú mënë lë'ë hia'a. Rna túsha'a lu sa' hia'a.

⁴ Perë iurë bëru'u lu llni lla rac shtu'u Dios lë'ë hia'a, nu blac naza'quë na më Salvador shtë hia'a,

⁵ bë'në më salvar lë'ë hia'a, lëdëdi'i purquë bédë'na'a cumplir mandamientë

shtë më, sino purquë sulë bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a; nu bëzunë më almë shtë hia'a nu bëne'e më vidë cubi por pudërë shtë Espíritu Santo. Tsagla'guë guësëdchini Espíritu Santo vidë cubi la'ni ldu'u hia'a të parë gac cambi llgabë shtë hia'a.

⁶ Por Jesucristo, Salvador shtë hia'a, Dios bëshel'dë Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a parë adë gúnëdi'i faltë pudërë ni tubi mumëntë

⁷ të parë gáca'a shini më sin culpë lu më. Gaquin por tubi favurë nu por pudërë shtë Jesucristo, Salvador shtë hia'a, nu parë gáca'a shini më nanapë esperansë naná vidë sin fin naguëne'e më.

⁸ Ra di'dzë ni na verdá. Rac shtua'a guëni'irú'ul ra enseañansë ni lu ra mënë të parë ra narialdí ldu'i Dios, guëni'i ldu'u rall gunë rall cusë za'quë. Ldai' rë' naza'quin nu napin provëchë parë mënë.

⁹ Perë bëlua'a tchéil lu di'dzë dishi'bi nu ra cuendë shtë chu gac shtadë guélú mënë, nu asuntë catë ruadi'dzë mënë chupë tsunë di'dzë con catë nanú mënë nardildi di'dzë pë runë cuntienë ra mandamientë purquë grë di'dzë ni nápëdi'i valurë nu rllu'i'di'in parë bien shtë mieti.

¹⁰ El quë narlua'a ldai' falsë nu quëgull divisoni entrë ra shmënë Dios, bë'në corregir lë'ëll chupë u tsunë vultë; si adë rúnëdi'ill cuendë shti'dzël, bëgú lë'ëll entrë ladi të.

¹¹ Nguiu ni bënëtil lu shnezë Jesús. Nápëll duldë nu mizmë lë'ëll nanëll nacondenádëll.

Cunseju parë Tito

¹² Iurë guëdchini Artemas u Tíquico naguëshe'lda ndë, bë'në grë cusë parë guë'dë guënal na guë'dchi Nicópolis purquë rac shtua'a guëquërëlda guë'dchi ni tiempë naldë.

¹³ Bë'në grë cusë të gúnëll compañi abogado Zenas nu Apolos parë adë gúnëdi'i faltë parë viajë shtë rai'.

¹⁴ Nu zac los de más bëchi sa' hia'a tsasë rai' de quë runë tucarë gunë rai' lo quë narac shtu'u Dios të parë gapë rai' narqui'ni rai' nu gunë rai' compañi ra nanapë nicidá. Zni gac rall mënë ziquë plantë narne'e nashi za'quë.

Rialú cartë con tubi saludë

¹⁵ Grë ra naquëhunë compañi na ndë'ë quëgshe'ldë rai' saludë lul, Tito. Bëdë'ë saludë shtë na'a lu grë ra narac shtu'u Jesús nu ra narac shtu'u lë'ë na'a.

Rac shtua'a gunë të recibir bendición shtë Dios. Amén.

Cartë nabëquë'ë San Pablo lu Filemón

Quëquë'ë Pablo cartë rë' lu Filemón

¹ Na Pablo nanúa prësi purquë rluá'ahia diza'quë shtë Cristo Jesús. Quëquëa'a cartë rë' juntë con Timoteo naná bëchi sa' hia'a. Quëquëa'a lul, Filemón, nal tubi narunë compaňi lë'ë na' lu dchi'ni. Nalë rac shtu'u na'a lë'ël.

² Nu quëquëa'a cartë rë' lu grupë shtë shmënë Jesús nardëá lídchil nu quëquëa'a lu Apia, zanë na'a, nu Arquipo, el quë narunë compaňi lë'ë na' lu dchi'ni.

³ Gulë bënë recibr bención nu gulë cuedchí ldu'u tē por Dios, Shtada'a, nu por Dadë Jesucristo, Shláma'a.

Amor nu fe shtë Filemón

⁴ Siemprë rdë'a graci lu Dios shtëna iurë rëagná ldua'a lë'ël, nu rna'ba lu Dios por lë'ël

⁵ purquë binia nalë rac shtú'ul Dadë Jesús nu nalë rialdí ldu'ul shti'dzë më nu rac shtú'ul grëtë' shmënë Dios.

⁶ Rna'ba lu Dios de quë guëdubi tiempë nanú lugar parë guadí'dzël diza'quë lu ra mënë. Nu rna'bë na' lu më tē gac bē'al grē ra bención nadápa'a purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

⁷ Nalë bësëquitë ldu'ul na nu rac shtua'a guna sirvë lu Dadë Jesús más purquë nanëa de quë rac shtú'ul ra shmënë Jesús. Filemón bëcha, rquítë ldua'a purquë ra shmënë Jesús napë rall más ánimo parë ra cusë shtë Jesús por lo quë nabë'nël por lë'ë rai'.

Rna'bë Pablo tubi favurë lu Filemón

⁸ Por ni nu purquë nahia poshtë shtë Cristo, napa derechë parë guë nibë'ahia lë'ël lo quë narunë tucaré gúnël

⁹ perë mejurë quëhuna ruëguë lul purquë rac shtú'ul na nu rac shtua'a lë'ël. Na Pablo nahia më gushë, perë iurne' nanúa prësi purquë nahia shmënë Cristo Jesús.

¹⁰ Rna'ba tubi favurë lul parë Onésimo naná ziquë shinia; gúqui' shmënë Jesús mientras nanúa lachigui'bë.

¹¹ Antsë Onésimo gúquëll ziquë tubi muzë shtënël nadë rlluí'di'i perë iurne' nádi'ill zní; gúnëll cumplir narac shtú'ul nu zac lo quë narac shtua'a.

¹² Quëgshe'lda lë'i' lul; bënë recibr lë'i' con bien purquë nalë rac shtua'a lë'ël.

¹³ Rac shtua'a nëa'nënull na ndë'ë parë guëá'nëll shlugárel. Gúni' sirvë mientras nanúa prësi purquë bëluá'ahia diza'quë.

¹⁴ Perë adë rac shtú'udia'a guna tubi cusë sin permisi shtënël tē parë lë'ë favurë nacagna'ba lul gúnëdi'ilin por la fuersë sino por voluntá shtënël.

¹⁵ Tal vez Onésimo bësá'nëll lë'ël por du'pë tiempë tē parë iurne' gúnël recibr lë'i' lídchil parë siemprë.

¹⁶ Hia adë rëabridi'ill ziquë muzë no más sino mejurë quë tubi muzë; bënë recibr lë'i' ziquë tubi shmënë Jesús narac shtú'ul. Nalë rac shtua'a lë'i' perë lë'ël rac shtú'ul lë'ëll más, lëdë niá'asëdi'i ziquë muzë nabëabrí lídchil sino ziquë bëchil naná unidë con Dadë Jesucristo.

¹⁷ Ziquë nanëll quëhunënu hia'a shchi'ni më; bënë recibr lë'ë Onésimo cumë ziquë mizmë na.

¹⁸ Si talë bënë'nëll mal lul, u si talë nazé'bill dumí, guni'i lua blac dumí biá'all, guëguillahin.

¹⁹ Na Pablo quëquëa'a cartë rë' con propi guahia; na guëguilla cuendë shtë Onésimo aunquë runë tucaré gúnël cusë ru'bë parë na; nápël vidë eternë purquë biadi'dza lul diza'quë.

²⁰ Nia bëchi, bënë'në favurë rë' parë na por amor shtë Dios. Bësëquitë ldua'a por amor nanápël parë Dadë Jesucristo.

²¹ Quëquëa'a lul purquë napa segurë de quë gúnël cuendë shti'dza nu rac bë'ahia de quë gúnël másru'u de lo quë narna'ba lul.

²² Mizmë tiempë bënë'në preparat tubi cuartë catë guëquërela purquë quëbeza gunë më lo quë naquëgna'bë tē lúhi'; gueldë guënahia lë'ë tē.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

²³ Epafras quëgshë'ldëll saludë parë lë'ë tē nu zac lë'ëll nanull lachigui'bë ndë'ë purquë rialdí ldu'ul diza'quë.

²⁴ Nu Marcos nu Aristarco, nu Demas con Lucas, quëgshe'ldë rai' saludë. Quëhunë rai' compaňi na lu shchi'ni Jesús.

²⁵ Rac shtua'a de quë favurë shtë Dios guëa'në con lë'ë tē. Amén.

Cartë naguá lu ra Hebreos

Dios biadi'dzê lu hia'a iurê bēdchini shini mē

¹ Tiempê guahietê guni'i Dios lu shtadê guêlú hia'a iurê biadi'dzê ra profetê. Zihani vêsê nu zihani manêrê guni'inú mē lu shtadê guêlú hia'a por enseñansê shtë ra nabiadi'dzê shti'dzê mē

² perê iurnê lúltimê tiempê biadi'dzê mē lu hia'a iurê bēdchini shini mē, Jesús. Dios bēcuae'shtë guê'dchiliu por lē'ê shini mē, nu gulê Dios shini mē parê guēnibé'ai' grê cusê nananú guê'dchiliu nu gube'e.

³ Lē'ê shini mē na ziquê galrabs'tê shtë Dios. Ziquê na Dios zní na Jesús, e'sactê ziquê Shtádi'. Por Jesús rni'bi grê ra cusê; por pudêrê shtë shti'dzê mē adê rialúdi'i guê'dchiliu. Despuêsê de bēzunê mē almê shtë hia'a de grê duldê, iurni guzubê mē lugar shtë hunurê ladê ldi cula'ni Dios pudêrusê catê quēbezê mē gube'e.

Shini Dios na más mē ru'bê quê ra ianglê

⁴ Lē'ê shini Dios na mē más mē ru'bê quê ra ianglê. Pues bē'nê Jesús recibir mejurê lugar; bēd'ê Dios tubi lē parê shini mē namás lasac quê lē shtë ianglê.

⁵ Dios nunquê adê guni'idi'i' lu tubi ianglê:

Lē'êl nal shinia.

Bēna punêrê lē'êl; súbêl lugar shtë hunurê.

Nunquê guni'i Dios de tubi ianglê:

Na nahia Dadê parê lē'êl.

Nu lē'êl gáquêl shinia.

⁶ Perê iurê bēshe'ldê Dios shini mē lu guê'dchiliu, bē'nê mē honrar lē'i' nu guni'i mē:

Grêtê' ianglê shtë Dios gunê rai' adorar lē'êl.

⁷ De ra ianglê guni'i Dios:

Quêhunê mē gac rai' ziquê mbê.

Gac rai' ziquê be'lê narru' lu gu'i' tē gunê rai' lo quê narnibê'a mē.

⁸ Perê lu shini Dios guni'i mē:

Nal Dios; catê rni'bê'al na parê siemp'rê; adê tsalúdi'in.

Bandêrê shtënêl quêhunê significar nal rêy justê.

⁹ Rac shtú'ul ra cusê tubldí, perê rna tús'hêl nanádi'i de acuerdê con lēy shtë mē.

Por ni Dios shtënêl bētiá'ai' sēiti guéquêl tē guéquitê ldú'ul más quê grê ra sa'l.

¹⁰ Nu zac guni'i Dios de lē'ê mē:

Nia Dadê, lē'êl bēcuae'shtêl grêtê' ra cusê dizdê principi shtë guê'dchiliu.

Con guiá'al bēcuae'shtêl gube'e.

¹¹ Lē'ê rahin tsalú perê lē'êl guéa'nêl parê siemp'rê.

Grê rall guêac rall ziquê lari gushê.

¹² Nu lē'êl guétú'bil guê'dchiliu nu gube'e ziquê daa'.

Gac cambi grê ra cusê ni, perê lē'êl nal mizmê nedzê nu parê siemp'rê; lē'êl guébânil parê siemp'rê.

¹³ Nunquê guni'i Dios lu tubi ianglê:

Guzubê ladê ldi shtëna hashtë guna gan lu grê enemigu shtënêl nu guêzu'bê diaguê rall shti'dzêl.

¹⁴ Grê ra ianglê na rai' espíritu narunê cumplir voluntá shtë Dios. Bēshe'ldê mē lē'ê rai' parê gunê rai' compa'ni ra nabē'nê recibir salvaciuni shtë mē.

2

Adê chu guésá'nēdi'i salvaciuni shtëna'a

¹ Blac llêru'bê na shini Dios; por ni napê quê guéd'na'a cuendê bien ra di'dzê nabínia'a tē parê adê chu guéséa'nēdi'i shnezê Dios.

² Ra shti'dzê Dios naguni'i ra ianglê antsê, napin pudêrê nu grê ra mēnê nadê rzu'bê diáguédi'i shti'dzê mē, guc cashtigu rall. Bē'nê rall recibir pagu justê según duldê nu faltê nabē'nê rall.

³ Verdá nahin, por ni ¿llallê guéd'na'a tē parê guêca'chilú hia'a lu juici si talê adê guêzu'bê diáguédi'ia'a diza'quê? purquê llêru'bê na salvaciuni shtë mē. Lē'ê salvaciuni rē' primêrê biadi'dzê Dadê Jesús, nu despuêsê ra nabini shti'dzê mē, bē'nê rai' testificar de quê verdá na di'dzê ni. Béd'na'a recibir di'dzê shtë salvaciuni de lē'ê rai'.

⁴ Nu Dios bēluá'ai' shti'dzi' na verdá por sēni nu milagrê nu cusê ru'bê nu por Espíritu Santo nabēne'e mē parê cuezēnúi' lē'ê hia'a. Cadê túbia'a béd'na'a recibir don nabēz'elaa'dchi Espíritu Santo según voluntá shtë Dios.

Jesucristo gúqui' ziquê bēchi sa' hia'a

⁵ Stubi puntê; adê gunibé'adi'i Dios de quê guê'dchiliu naze'dê, gaquin bajo ordê shtë ra ianglê. Cagni'i na'a shcuendê guê'dchiliu verdadêrê.

⁶ Pues tubi partê shtë Sagradas Escrituras rni'i zni:

¿Chull na nguui tē parê rêagná ldú'ul lē'i'?

Grê nguui gati rall.

¿Pēzielú rac shtú'ul cuezēnul lē'êll?

⁷ Por du'pê tiempê bē'nêl tē napê nguui menos hunurê quê ra ianglê perê bē'nêl honrar lē'ê nguui con hunurê ziquê tubi coronê.

Nu béd'êl pudêrê parê guēnibê'a nguui grê cusê nabēnsá'ul.

⁸ Grêtê' cusê bēcuae'zêl guê'a nguui; guêzu'bê diaguê rall shti'dzê nguui.

Iurê bēcuae'zê Dios grêtê' cusê guê'a' nguui, béd'ê Dios permisi guēnibê'a nguui grêtê'

cusë. Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rnádi'ia'a grë cusë bajo ordë shtë nguiu

⁹ perë rna hia'a lu Jesús, el quë Dios bë'në punërë ziquë tubi nalasáquëdi' lu ra ianglë por du'pë tiempë. Rna hia'a lu Jesús; bë'në Dios honrar lë'i' con zihani hunurë naná ziquë tubi coronë purquë bë'në më sufrir hashtë gúti'. Por tubi favurë nabë'në Dios, guti Jesús por grë mënë.

¹⁰ Dios bëntsa'u grë cusë purquë zni bëuu' ldu'u më; gurështëhin parë Dios nu por lë'ë më. Guc shtu'u më guësëdchini më zihani shini më gube'e catë quërelde më lu llni. Por ni guc më justë iurë bëshe'ldë më Jesús lu guë'dchiliu të sac zih'i'. Bë'ni' cumplir grë sufrimientë; por ni adë rënëdi'i faltë ni tubi cusë; na më cabësë shtë ra naná salvar.

¹¹ El quë narunë të gac mënë shmënë Dios, nu ra shmënë më naná runë cumplir grë voluntá shtë më, napë rai' mizmë Shtadë rai'. Por ni lë'ë shini Dios rtúdi'i lúhi' iurë rni'i më na rai' ziquë famili shtë më.

¹² Ni na de acurdë con Sagradas Escrituras naná rni'i:

Guna alabar lë'ël delantë lu ra bëcha, nu guna alabar lë'ël juntë con los de más shmënë'l nardëa por nombre shtënë'l.

¹³ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras:

Na tsaldí ldu'a'a shti'dzë më.

Stubi lugar rni'in:

Na zugá'ahia ndë'ë con shini Dios naná bëne'e më parë na.

¹⁴ Verdá grë ra shini nguiu napë rai' mizmë clasë cuerpë con rënë nu belë. Zni zac Jesús guc nguiu con cuerpë shtë nguiu të parë gati më; zni bédë'ë më fin pudërë shtë el quë nabësëdchini galguti lu guë'dchiliu. Lëll Satanás.

¹⁵ Nu bë'në më librar ra nardzëbë gati rall, ra nardzëbë con galërdzëbë ru'bë guëdubi vidë shtë rall.

¹⁶ Pues nasegurë adë bídëdi'i më lu guë'dchiliu parë gunë më compa'ni ra ianglë, sino be'dë guëdchini më lu guë'dchiliu ziquë llëbni Abraham parë gunë më compa'ni lë'ë ra nguiu.

¹⁷ Por ni bëqui'ni gac më igual ziquë bëchi sa' më të gac më tubi bëshuzi ru'bë narga'a ldu'u ra mënë nu parë gúni' cumplir grë lo quë narac shtu'u Dios. Nu bédchini më parë quilli më con rënë shtë më por duldë, nu parë guëdchisú më grë duldë shtë ra shmënë më.

¹⁸ Guzaci zi më nu gudëdë më zihani prëbë durë. Por ni iurne' rac runë më compa'ni grë ra narzac zi lu cualquier cusë durë.

3

Jesús na más më ru'bë quë Moisés

¹ Bëchi naná unidë con Dios santu, guna'bë më lë'ë të, të guëquërelde'nú të lë'ë

më la'ni gube'e. Gulë bë'në llgabë bien chu na Jesús; náhi' el quë nabëdchini por nombre shtë Dios nu náhi' bëshuzi namás lasac nu náhi' bëshuzi ru'bë parë lë'ë hia'a. Parë creenci shtë hia'a nídi'i stubi naná rialdí ldu'u hia'a.

² Lë'ë Jesús bë'në cumplir voluntá shtë Dios, el quë nabë'në punërë lë'i' bëshuzi shtë hia'a. Bë'në më cumplir igual ziquë Moisés bë'ni' cumplir grëtë' lo quë naguni'i Dios lúhi' parë ra shmënë më guahietë.

³ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, Jesús runë tu-carë más hunurë quë Moisés. Nahin ziquë tubi nguiu narza'a tubi hiu'u; runë tu-carë nguiu ni más hunurë quë lë'ë hiu'u.

⁴ Cadë hiu'u napin el quë nabézá'ahin, parë Dios bëcueshtë grëtë' cusë nananú la'ni guë'dchiliu nu gube'e.

⁵ Siemprë Moisés bë'në cumplir voluntá shtë Dios. Guc Moisés tubi muzë entrë ra shmënë më parë biad'i'dzi' shti'dzë Dios lu rai'. Zni Moisés bë'në testificar de lo quë naguni'i Dios lúhi', cusë naguër gac despuësë.

⁶ Perë Cristo na shini më nabë'në cumplir grë voluntá shtë Dios entrë ra shmënë më. Pues na hia'a shini më si talë guëdë'na'a segurë fe shtë hia'a, si talë adë rdzëbëdi'ia'a nu si talë adë guëazë guëtëdi'ia'a shnezë më jamás, nu si talë guëquitë ldu'u hia'a por esperansë nadápa'a.

Guëzi'i ldu'u ra shmënë Dios

⁷ Por ni ziquë cagni'i Espiritu Santo: Nedzë iurë guini të lo quë narni'i Dios,

⁸ adë runë naguëdchidi' ldu'u të cumë ziquë bë'në mënë guahietë; bëdzatsu mënë contrë Dios.

Dzë ni bëtë'dë rall prëbë lu Dios iurë ziazú rall lu lumë shlatë catë chu nádi'i.

⁹ Nga'li ra shtadë guë'lú të bëtë'dë rall prëbë lua.

Zni bë'në rall durantë cuarenta izë; guna' rall milagrë lo quë nabëna.

¹⁰ Por ni bëldëa con lë'ë rall nu gunia'a shcuendë rall: "Siemprë ldu'u rall bësini lë'ë rall lu duldë; nunquë bënguë bë'adi'i rall shneza".

¹¹ Bëna prometer con juramentu, nunquë jamás adë tsutëdi'i rall catë rzi'i ldu'u mënë con na, catë rbedchí ldu'u rall.

¹² Bëchi, gulë gapë cuidadë ni tubi de lë'ë të gapë tubi ldu'u naná rianaldë tēchi cusë mal, nu por ni adë rialdídi'i ldu'u shti'dzë Dios nu guësá'nél lë'ë më nanabani.

¹³ Mejurë cadë tubi të guni'inú sa'l cunseju parë tsaldí ldu'u sa'l más cadë dzë mientras nanú tiempë. Gulë guni'inú los de más sa'l të parë ni tubi de lë'ë të gapë të ldu'u naguëdchi por duldë nacuguë ra nguiu.

¹⁴ Si talë adë guësá'nëdi'ia'a diza'quë, sino tsaldíru'u ldu'u hia'a hashtë gátia'a, iurní unidë na hia'a con Cristo.

¹⁵ Zni rni'i Sagradas Escrituras:
Nedzë si talë guinil lo quë narni'i Dios,
adë runë naguëdchidi'i ldu'ul cumë b'ë'në
ra mënë guahietë iurë bëquë guia'a
rall lë'ë më; adë gac shtú'udi'i rall gac
Dios shlamë rall.

¹⁶ ¿Chullëti'i bëquë diagüë shti'dzë Dios nu
despuësë b'ë'në rall cuntrë lë'ë më? Mizmë
mënë nabëru'u ladzë Egipto con Moisés
ziquë cabësë shtë rall.

¹⁷ ¿Chullëti'i bëldënu Dios por cuarenta izë?
pues mizmë mënë nab'ë'në duldë nu guti
rai' nu bëa'në cuerpë rai' lu shlatë catë nidi'i
mënë.

¹⁸ ¿Chullëti'i guni'i Dios con juramentu adë
tsutedi'i rall catë rzi'i ldu'u më? Pues mizmë
mënë nanadë bëzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më.
¹⁹ Por grë nd'ë'ë rac bë'a hia'a adë b'ë'nëdi'i
rall gan tsutë rall purquë adë gualdidi'i
ldu'u rall shti'dzë më.

4

¹ Por ni, aunquë nanú tubi promësë
guëzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më, rqui'ni gápa'a
cuidadë no sea lu cualquier de lë'ë të, guëni'i
më: "Runa juzguë nu adë tsutedi'il lugar ni".

² Pues parë mizmë lë'ë hia'a bëdchini
shti'dzë Dios ziquë bëdchinin parë ra mënë
guahietë, perë ra mënë ni adë b'ë'nëdi'i rall
recibir shti'dzë më con fe cumë cusë za'quë
purquë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë më;
adë bëllu'idi'i shti'dzë më parë lë'ë rall.

³ Perë lë'ë hia'a gualdi ldu'u hia'a nu guatë
hia'a catë rzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më. De
stubi mënë guni'i më:
Gualdidi'i ldu'u rall na; por ni bëldëa nu
gunia'a con juramentu,
adë tsutedi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con
na.

Guni'i Dios ra di'dzë ni aunquë bëd'ë
më fin shchi'ni më dizdë bënts'a'u më
guë'dchiliu.

⁴ Pues ze'dë tubi partë shtë Sagradas Es-
crituras narni'i shcuendë dzë narzi'i ldu'u
mënë:

Dios bëzi'i ldu'i' dzë gadchi de grë dchi'ni
nab'ë'në më.

⁵ Stubi lugar guni'i më:
Adë tsutedi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con
na.

⁶ Todavía runë faltë parë sëbëldá mënë tsutë
rall catë guëzi'i ldu'u rall con Dios, perë lë'ë
mënë nabini diza'quë primëre, adë tsutedi'i
rall catë guëzi'i ldu'u rall purquë bëzu'bë
diaguëdi'i rall shti'dzë më.

⁷ Por ni Dios bëluá'ai' tubi dzë seinaladë naná
nedzë. Cagni'inú Dios lë'ë hia'a iurne' por
lo quë naguni'i David aunquë llëduni timpë
zia'a. Guni'i David di'dzë rë' naná bëquëa'a
tampa:

Nedzë iurë guini të lo quë narni'i Dios, adë
runë naguëdchidi'i ldu'u të.

⁸ Si talë Josué nad'ë'ë descansë parë ra më
israelitë, pues Dios adë niabridi'i guëni'i më
de stubi dzë guëzi'i ldu'u mieti.

⁹ Zni nanú tubi galërzi'i ldu'u naná ziquë dzë
gadchi iurë guzi'i ldu'u Dios. Guëzi'i ldu'u
shmënë Dios

¹⁰ purquë grët'el el quë natsutë shnezë Dios
catë rzi'i ldu'ull con lë'ë më, nápëll descansë.
Hia gualú shchi'nill ziquë guzi'i ldu'u Dios
lu grë dchi'ni shtë më.

¹¹ Por ni cha guëd'ë'na'a fuersë parë tsutë
hia'a catë guëzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më,
no sea quë cualquier de túbia'a ziagl'a'ga'a
mizmë nezë ziquë bë'në ra mënë nadë
gualdidi'i ldu'u shti'dzë Dios guahietë nu
guti rai'.

¹² Zni runë tucarë guëd'ë'na'a purquë
di'dzë naguni'i Dios, nabanin nu napin
puđerë. Nahin ziquë tubi spadë dushë naná
guërupë tëchi. Shti'dzë më riutë hashtë más
la'ni ldu'u nguui. Shti'dzë më runë dividir
almë, nu espíritu, nu llicu nu hashtë la'ni
ba'cu shtë mieti. Riutë shti'dzë më hashtë
la'ni llgabë mënë nu hashtë galërni'i ldu'u
nguui parë gunin juzguë lë'ë rahin.

¹³ Ni tubi cusë nabënts'a'u më adë rac
guëca'chilúdi'i lu më. Grët'el nanuhin shlatë.
Rna më nu nanë më grë lo quë naquëhunë
mieti nu napë quë guët'ë'da'a cuendë lu më.

*Jesús na bëshuzi namás lasac entrë grë
bëshuzi*

¹⁴ Jesús shini Dios, na më bëshuzi ru'bë
parë lë'ë hia'a; guatë më catë quërelde
Dios lu gub'e'e, por ni guiagl'a'ga'a firmë
lu shnezë Dios con diza'quë nagualdi ldu'u
hia'a.

¹⁵ Lë'ë bëshuzi shtë hia'a, rga'a ldu'i'
lë'ë hia'a. Riasëhi'; nanëhi' grë debilidá
nadápa'a purquë lë'ë më gudëdë më lu
mizmë prëbë nadápa'a, perë sin quë adë
b'ë'nëdi'i më duldë.

¹⁶ Por ni guiabí'ga'a lu më catë nanú më.
Guiabí'ga'a lu trunë shtë Dios sin quë adë
chu rdzëbëdi'i. Por favurë shtë më guëga'a
ldu'u më lë'ë hia'a nu gunë më compa'ni lë'ë
hia'a cualquier nicidá nadápa'a.

5

¹ Cadë bëshuzi ru'bë naná designadë entrë
ladi ra nguui, nápi' carguë parë gúni' repre-
sentar ra mënë lu Dios. Runë bëshuzi ofrecer
lu Dios ra ofrendë shtë mënë nu sacrifici por
duldë shtë rall.

² Mizmë bëshuzi ni rac runë tratë nadu'u
con ra mënë naguëd'ëdi'i voluntá shtë Dios
nu réazë guëtë rall shnezë më, purquë
bëshuzi ni nápëll mizmë debilidá cumë grë
mënë.

³ Por debilidá ni rqui'ni gunë bëshuzi ofre-
cer tubi ma ziquë sacrifici lu Dios por ra

duldë nabë'në bëshuzi nu zac rúnëll ofrecer ra ma por duldë shtë los de más mënë.

⁴ Ni tubi nguïu gululë mizme lë'ëll ziquë bëshuzi con hunurë shtë galbëshuzi, sino Dios gululë lë'ëll mizme manërë ziquë gululë më lë'ë Aarón.

⁵ Zni zac Cristo adë bëshepi guía'adi'i' tē gáqui' bëshuzi, sino Dios gululë lë'i' nu guni'i më lu shini më:

Lë'ël nal shinia; gululëhia lë'ël.

⁶ Nu zac rni'i Dios stubi lugar:

Lë'ël nal bëshuzi parë siemprë, ziquë mizme clasë cumë Melquisedec.

⁷ Iurë Jesús gubani lu guë'dchiliu rë', guna'bë më lu Dios; bënë më ruëguë lu Dios. Guni'i më fuerhtë nu cantidá nisë bëru'u lu më. Guna'bë më lu Dios, el quë nanapë pudërë parë guëla lë'i' lu galguti, nu Dios bëquë diágui' shti'dzë shini më purquë Jesús guc cunformë; bë'ni' cumplir voluntá shtë Shtëdi'.

⁸ Aunquë Cristo na shini Dios, por galërzac zi nabë'në më sufrir, bësë'dëi' parë guëzu'bë diágui'.

⁹ Iurë gudëdë grë ra cusë durë nu bënë më gan lu ra prëbë, guc më el quë nardë'ë vidë eternë parë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë më.

¹⁰ Gululë Dios lë'ë Jesús; gúqui' designadë bëshuzi ru'bë con mizme hunurë ziquë Melquisedec.

Dios gunë cashtigu si talë guëazë guëta'a lu shnezë më

¹¹ Nanú zihani cusë más parë guënia'a lu tē shcuendë bëshuzi ru'bë nadápa'a. Parë guna explicar parë tsasë tē, naganin purquë adë riasëdi'i tē lueguë.

¹² Hia gudëdë tiempë dizdë gualdí ldu'u tē diza'quë; hia runë tucarë guëlua'a tē los de más sa' tē, perë todavía rqui'ni stubi mëne guëlua'a lë'ë tē stubi vësë más ra cusë sencigi, ra primërë puntë shtë ra enseñansë narialdí ldu'u hia'a. Na tē ziquë tubi narqui'ni gu purë lechë en vez de gaul cumidë con belë.

¹³ Grë ra naná ziquë me'dë naná radchi, adë rac bë'adi'ill mudë narunë tucarë guëquërdëll con sa'll. Nall ziquë tubi ngulë'në narqui'ni tubi mësë.

¹⁴ Perë ziquë cumidë na parë ra mëne ru'bë, los de más puntë shtë enseñansë, na parë ra mëne naná riasë guadë na mal nu guadë na za'quë. Mënë ni hia napë rall tiempë lu shnezë Dios nu tsagla'guë runë rall gan lu duldë.

6

¹ Por rsunë ni, cha guiaglá'ga'a delantë parë tsarú'ba'a; guësé'da'a más enseñansë shtë Cristo. Adë guëá'nëdi'ia'a sulë con ra enseñansë sencigi nabëdë'na'a recibir más

antsë. Enseñansë ni runë tratë napë quë guëabrí ldu'u mieti lu Dios, nu adë rúnëdi'i mëne confiar ra obrë za'quë. Ra enseñansë sencigi rni'i napë quë tsaldí ldu'ul shti'dzë Dios.

² Nu cagni'in shcuendë custumbrë shtë rdchi'bë guia'a shmënë Jesús guëc sa' rall, nu runin tratë lla guëriubë nisë zihani cusë. Cagni'in shcuendë de quë tsashtë ra tēgulë stubi, nu de quë ze'dë guëdchini juici eternë.

³ Pues guiaglá'ga'a delantë si talë gunë më compa'ni lë'ë hia'a.

⁴ Ra naguasë di'dzë ni, ra nabëquitë ldu'u por lo quë nabëne'e më, ra narunguë bë'a Espërítu Santo,

⁵ ra nabëquitë ldu'u con shti'dzë Dios, nu ra narac bë'a pudërë shtë ra naguëribë'a iurë gac më rëy,

⁶ Si talë guëazë guetë rall, nu rni'i rall shti'dzë Dios nádi'in verdá, nídi'i mudë guëabrí ldu'u rall lu më stubi vuethtë purquë mizme lë'ë rall quëquë'ë rall lë'ë shini Dios lu cruz stubi vuethtë, nu quëhunë rall burnë lë'ë më delantë lu ra mëne.

⁷ Na nguïu rë' ziquë lachi naná rluaguë guïu lúhi'. Iurë lë'ë guïu rluaguë, ruu' guïu'u nisë. Si talë guïu'u tsagla'guë rdë'ë cusechë parë ra naquëhunë dchi'ni, pues napin bendición shtë Dios.

⁸ Perë si talë lë'ë guïu'u rdë'ë guitsë nu gu'i'lli nadë rluí'idi'i, iurní mal na guïu'u ni nu guëlladchi na cashtigu shtë Dios parë guïu'u ni; fin shtëhin na ziquë tubi cusë narie'qui.

Nadápa'a esperansë; por ni dzu hia'a firmë lu shnezë Dios

⁹ Aunquë quëadi'dza zndë'ë lu tē, bëchi narac shtua'a, napa segurë de quë lëdë znídi'i con lë'ë tē purquë nasalvar tē nu quëhunë tē cusë za'quë.

¹⁰ Dios na më justë; adë guëá'ldëdi'i ldu'u më grë dchi'ni nabë'në tē parë lë'ë më. Rëagná ldu'u më lla guc shtu'u tē sa' tē, lla bënë tē sirvë lë'ë rai' purquë na rai' shmënë më. Adë guëá'ldëdi'i ldu'u më de quë tsagla'guë quëhunë tē compa'ni lë'ë rai'.

¹¹ Ziquë rac shtu'u sa' tē, iurne' rac shtu'u na'a cadë tubi tē guëlua'a de quë napë tē zihani esperansë hashtë guëabrí më stubi.

¹² Adë gac tē nabëchi sino gulë rgubënebi ejemplë shtë ra narialdí ldu'i de verdá con pacënci; iurní quëhunë rall recibir ra cusë za'quë nabë'në më prometer parë grë ra naná shmënë më.

¹³ Segurë gunë më cumplir lo quë nabë'në më prometer purquë iurë bënë më prometer lu Abraham, bënë më jurar por mizme lë më purquë nídi'i stubi más më naru'bë quë lë'ë më.

14 Guni'i Dios lu Abraham: "De verdá gunë ldaiha lë'ël nu guënehia cantidá llëbnil".

15 Abraham gulézi' con pacënci hashtë guc cumplir shti'dzë më; zni bë'ni' recibir lo quë naná bë'në më prometer lúhi'.

16 Iurë ra ruiu runë rall jurar, rni'i rall juramentu por nombre shtë tubi namás më ru'bë quë lë'ëll. Juramentu ni na garantiá de quë gúnëll cumplir; rqui'nidi'i cusë más.

17 Iurë guc shtu'u Dios guëluá'ai' clarë lu ra shmënë më de quë adë gúnëdi'i më cambi shti'dzi', bë'në më prometer con juramentu.

18 Zni por chupë di'dzë nagúnëdi'i cambi jamás, nasegurë lo quë nadzuléza'a. Nidi'i mudë shti'dzë Dios niac bishi; por ni lë'ë hia'a naná bësá'në cusë shtë guë'dchiliu nu na hia'a segurë con lë'ë më, nadápa'a rsunë ru'bë parë tsaldí ldu'u hia'a; adë guësá'nëdi'i hia'a promësë naguni'i më lu hia'a; tsaglá'ga'a firmë con lë'ë më hashtë gunë më cumplir promësë naguni'i më lu hia'a.

19 Lë'ë esperansë nadápa'a, na ziquë tubi gui'bë ru'bë naquëhunë segurë barcu lu nisë. Securë nu fuerhtë na esperansë ni parë almë shtë hia'a. El quë nanapë esperansë ni, nall ziquë el quë nariutë catë cabezë Dios Santo.

20 Ndë guatë Jesús por lë'ë hia'a tē tsanálda'a lë'ë më lugar ni despuësë. Na më representantë shtë hia'a tē parë tsutë hia'a lugar ni. Na më primërë bëshuzi parë siembrë con mizmë hunurë quë Melquisedec.

7

Jesús nu Melquisedec

1 Lë'ë Melquisedec guc rëy shtë guë'dchi Salem nu gúqui' tubi bëshuzi delantë lu Dios naquëbezë más guia'a. Iurë bëabrí Abraham catë guáhi' lu guërru nu gudíni' ra rëy contrari, Melquisedec guagtsa'guëluhi' Abraham, nu bë'në ldáhi' lë'ë Abraham.

2 Iurní Abraham bédë'ë ca'a Melquisedec décimo partë shtë ra cusë naná bédchisú Abraham de enemigu shtëhi'. Lë Melquisedec runë cuntienë "primërë rëy naná justë". Melquisedec guc rëy narnibë'a Salem, nu Salem runë cuntienë, "galërbedchí ldu'u mieti". Por ni Melquisedec na rëy shtë paz.

3 Perë parë Melquisedec adë guënëdi'ia'a lë shtádi' u lë shni'ai'; adë guënëdi'ia'a guc gúli' nilë guc gúti'. Adë guënëdi'ia'a chu guc shtadë guëlu Melquisedec. Zni náhi' ziquë figurë shtë shini Dios; náhi' bëshuzi naná cuezë parë siembrë.

4 Iurne' gulë bédë'ë cuendë blac llëru'bë guc Melquisedec, pues mizmë shtadë guëlu hia'a, Abraham, bédë'ëi' décimo partë shtë

grë cusë lo quë nabëdchisúhi' guia'a rëy iurë gudildi rai'.

5 Según lëy shtë Moisés, ra bëshuzi naná llëbni Leví, napë rai' mandadë shtë Dios parë gunë rai' cubrë de mënë décimo partë nanapë ra mënë; nahin parë Dios. Ra bëshuzi bë'në rai' cubrë de grë sa' rai' aunquë na rai' llëbni Abraham.

6 Perë Melquisedec nádi'i' famili shtë Leví perë bë'ni' recibir décimo partë nabëdë'ë Abraham cuá'ai'. Nu Melquisedec bë'në ldáhi' Abraham, el quë nabë'në recibir ra promësë shtë Dios.

7 Clarë riasë hia'a el quë naquëhunë bendecir, más lasáqui' quë ra mënë narunë recibir bendición.

8 Entrë ládi'a'a iurne' grë ra bëshuzi narunë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mi-eti, guëdchini dzë gati rai'; perë shcuendë Melquisedec rni' Sagradas Escrituras de quë lë'i' bë'ni' recibir décimo partë nabëdë'ë Abraham. Melquisedec náhi' ziquë tubi naziagla'guë nabani.

9 Nu rac guëni'ia'a de quë Leví nu grë ra bëshuzi naná llëbni Leví, ra naná runë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mënë iurne', gudilli rai' juntë con Abraham iurë bédë'ëi' lu Melquisedec nabë'në tucarë cá'ai'.

10 purquë aunquë todavía adë gúlëdi' Leví, náhi' cumë llëbni ladi Abraham iurë Melquisedec guagtsa'guëluhi' lë'ë Abraham.

11 Ra mënë israelitë bë'në rai' recibir lëy shtë Dios tiempë dzu ra shini Leví cumë bëshuzi, perë lëy adë bë'nëdi'i gan gac mënë perfectë delantë lu Dios. Por ni gu' necesari guëdchini stubi bëshuzi mejurë, lédëdi' ziquë ra bëshuzi naná shini Aarón nagululë Dios, sino bëqui'ni guëdchini tubi bëshuzi ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë.

12 Pues iurë nanú cambi shtë galbëshuzi, iurní zac rqui'ni gac cambi lëy narunë tratë shcuendë galbëshuzi.

13 Lë'ë bëshuzi shtëna'a, el quë ra di'dzë rë' quëgni'i shcuëndi', náhi' llëbni stubi shini Jacob, lédëdi' shini Leví ziquë los de más bëshuzi. Ni tubi bëshuzi na shini de cualquier shini Jacob sino sulë ra shini Leví na rai' bëshuzi.

14 Bien rdë'ë hia'a cuendë Jesús ze'dë entrë llëbni Judá, nu Moisés niétiqë guní'i' de quë shini Judá gac rai' bëshuzi.

15 Más clarë na shcuendë bëshuzi cubi nadápa'a, iurë rëagná ldu'u hia'a ze'dë guëdchini stubi bëshuzi naná ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë.

16 Adë binlúdi'i galbëshuzi shtë më ni por tubi lëy narunë punërë bëshuzi según ra shtadë guëlu bëshuzi, sino guc Jesús bëshuzi sulë purquë napë më pudërë; gátidi'i më parë siembrë.

¹⁷Rni'i znd'ë la'ni Sagradas Escrituras de lë'ë më:

Lë'ël nal tubi bëshuzi parë siemprë ziquë mizmë clasë de Melquisedec. Nápël llëru'bë hunurë.

¹⁸Zni mandamentë nabëdë'ë Dios guahietë, guc cancelarin purquë nãpëdi'in pudërë nu adë rllu'i'idi'in parë guëdchisú duldë shtë mënë.

¹⁹Pues lëy shtë Moisés adë bënëdi'i gan parë gac nguui limpi delantë lu Dios, perë en cambi, iurne' nadãpa'a esperansë, por ni riabi'ga'a lu më.

²⁰Pues Dios bënë nombrar Jesús ziquë bëshuzi con juramentu.

²¹Los de más bëshuzi guc nombrar rai' sin ni tubi juramentu, perë guni'i Dios lu bëshuzi cubi con tubi juramentu. Guni'i më: Lë'ë Dadë, bënë'i jurar nu adë gúnëdi'i' cambi shti'dzi'.

Lë'ël nal tubi bëshuzi parë siemprë. [Ziquë mizmë clasë shtë Melquisedec.]

²²Por ni Jesús na tubi garantiá de quë nadãpa'a tubi conveñi mejurë quë conveñi nanapë ra mënë guahietë.

²³Los de más bëshuzi guc cantidã rai' purquë guti rai'; adë nídi'i mudë tsagla'guë rai' cumë bëshuzi; adë bënëdi'i rai' gan guëquërelde rai' parë siemprë.

²⁴Perë Jesús adë rátidi'i; galbëshuzi shtë më adë tsalúdi'i. Na më bëshuzi parë siemprë.

²⁵Por ni Jesús napë pudërë: gunë më salvar parë siemprë ra nariabi'guë lu Dios por medio de lë'ë Jesús purquë nabáni' parë siemprë nu quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a.

²⁶Zni Jesús na bëshuzi completamente ec-sactë ziquë rqui'nia'a, ziquë ni tubi chu nádi'i. Na më santu; nãpëdi'i më duldë; rsiguëdi'i më lë'ë hia'a; purë na më. Bëshepi guia'a Dios lë'i' más quë qualquier cusë nanabani lu gube'e.

²⁷Nádi'i më ziquë los de más bëshuzi nanapë quë gunë rall ofrecer ra ma por duldë shtë rall, iurni' despuësë por duldë shtë ra sa' rall. Jesús bënë'i ofrecer mizmë lë'i' ziquë sacrifici parë grëtë' hia'a. Rqui'nidi'i stubi sacrifici jamás parë siemprë.

²⁸Lë'ë lëy shtë Moisés gululë nguui tã gac rall bëshuzi namás lasac aunquë napë rai' duldë; perë juramentu shtë Dios bëdchini más despuësë quë lëy, nu bënë më nombrar lë'ë shini më tã gáqui' bëshuzi parë siemprë. Gululë Dios shini', el quë nabënë cumplir; nídi'i stubi cusë narunë faltë tã gac më bëshuzi parë siemprë.

8

Jesús rni'inúhi' Dios por lë'ë hia'a

¹Primërë puntë shtë naquëgni'i na'a lu tã na ndë'ë; nadãpa'a tubi bëshuzi namás lasac. Guzubë më lu trunë shtë Dios gube'e. Quëbezë më ladë ldi shtë Dios naná lugar shtë hunurë.

²Nu quëhúni' sirvë la'ni lugar verdadërë naná bëntsa'u Dadë, lëdëdi'i nguui. Ndë cabezë Jesús juntë con Dios Padre.

³Grë ra bëshuzi namás lasac lu guë'dchiliu, guc nombrar rai' parë gunë rai' ofrecer lu Dios ofrendë nu sacrifici nabëdë'ë mënë según lëy. Nu rqui'ni Jesús gápi' tubi cusë parë gúni' ofrecer.

⁴Si talë lë'ë më niabezë më guë'dchiliu, adë nádi'i më bëshuzi purquë todavia ni-aná nanú ra bëshuzi narunë ofrecer ofrendë según rnibë'a lëy shtë Moisés.

⁵Perë ra bëshuzi lu guë'dchiliu, quëhunë rai' ofrecer lo quë naná salumëntë tubi mustrë de lo quë nananú gube'e. Rdë'ë hia'a cuendë de quë nahin copí purquë iurë Moisés bënë recibir ordë shtë Dios parë guntsa'uhi' lugar catë gunë ra mënë adorar Dios, gunibë'a më lúhi': "Rnia'a lul, bëntsa'u lugar ni ecsactë según mustrë nabëlu'ahia lu guëc dani'.

⁶Zni guc con primërë rëglë nabëdë'ë Dios, perë iurne' gululë Dios Jesús ziquë bëshuzi naquëhunë sirvë lugar naná zihani vultë más mejurë quë lugar catë ra bëshuzi naguquërelde antë bënë rai' sirvë. Jesús na el quë narni'inú Dios por lë'ë hia'a. Por Jesús lë'ë conveñi cubi nadãpa'a con Dios, nahin mejurë quë conveñi gushë purquë pudërë shtë conveñi cubi ze'din por promësë naná mejurë.

⁷Si talë primërë conveñi nãpëdi'in faltë, iurni' adë rqui'nidi'i conveñi cubi. Si talë por primërë conveñi niac mënë naza'quë delantë lu Dios, iurni' niasëdchini Jesús stubi conveñi naná cubi.

⁸Perë Dios guná lu ra mënë nabënë recibir primërë conveñi ziquë mënë narunë faltë lo quë naná mejurë. Guni'i më shcuendë rai' la'ni Sagradas Escrituras:

Lë'ë Dadë Dios rni'i: Guëdchini dzë; guntsa'ua tubi conveñi cubi con ra mënë shtë Israel nu Judá.

⁹Adë gáquëdi'in ziquë conveñi naná bëntsa'ua con ra shtadë guëlu' rall timpë bëna

compañi lë'ë rall, timpë bëséhia lë'ë rall tã guëru'u rall Egipto.

Adë bënëdi'i rall cumplir lë'ë conveñi shtëna. Por ni bësa'na lë'ë rall, rni'i Dadë.

¹⁰Lë'ë conveñi naná guntsa'ua con naci-uni Israel despuësë ra dzë ni, gaquin zndë'ë, rni'i Dadë.

Guësëdchinia mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall.

Guëquëa'a shti'dza lu ldu'u rall parë adë guëá'ldëdi'i ldu'u rall shti'dza.

Iurní gaca Dios shtënë rall de verdá; hia lë'ë rall gac rall shmëna.

¹¹ Dzë ni adë rquínidi'i chu guëlua'a tubi sa'll;

rquínidi'i nguiu guëni'll lu bëchill: "Bënguë bë'a lë'ë Dadë Dios" purquë grëtë' rall gunguë bë'a rall na dizdë ra mitu'në hashtë más ra më gushë naná ladi rall.

¹² Nu guna perdunë duldë shtë rall; guëga'a ldu'a'a lë'ë rall;

jamás adë guëagnádi'i ldu'a'a ra duldë shtë rall.

¹³ Iurë lë'ë Dios quëgni'i shcuendë conveñi cubi rë', na purquë rna më conveñi gushë cumë cusë nadë rlluí'idi'i parë mënë naná quërelde ne'. Lo quë nanapë tiempë nu adë rlluí'idi'in, nasesë guënitiluhin.

9

Lugar catë runë mieti adorar Dios lu guë'dchiliu nu gube'e

¹ Nanú stubi cusë importantë. Lë'ë primërë conveñi napë règlë parë gunë mieti adorar Dios la'ni tubi iádu'u shtë guë'dchiliu.

² Lë'ë lugar catë bë'në mënë adorar Dios, napë chupë partë. Primërë partë lë Lugar Santo; nga'li quëbezë gandelierë nu mellë; lu mellë dchi'bë guetështildi nabë'në mënë presentar lu Dios.

³ Hia tëchi cortinë shtë primërë partë, quëbezë lugar lë Lugar Santísimo.

⁴ Nga'li nanú tubi bëcu'guë naná purë orë catë rie'qui ialë, nu nga'li nanú tubi cajë nabë'në significar lë'ë conveñi. Guëdubi ladë naquë orë. Nezë la'ni cajë ni nanú mbluri nanactsa'u orë. La'nin nanú guetështildi maná, nu zac la'ni cajë nanú varë shtë Aaron. Varë ni bëguë; gualdani ndiaguë ladi ni. Nu zac la'ni cajë nanú ra guë'ë catë bëquë'ë Dios di'dzë shtë conveñi.

⁵ Subrë guëc cajë ni quëbezë ra ianglë naquëhunë representar pudërë nu gluri shtë Dios. Hia ianglë ni nachi'li shcuaguë lugar catë rac purdunë ra duldë shtë mieti. Iurne' nápëdia'a tiempë parë guëquëa'a más shcuendë lugar ni.

⁶ Iurë grë ra cusë ni na listë, ra bëshuzi riutë rai' primërë partë shtë iádu'u parë gunë rai' cumplir custumbrë religiusë lo quë nagunibë'a Dios.

⁷ Perë segundë partë shtë lugar ni, Lugar Santísimo, nga'li riutë primërë bëshuzi, perë sulë tubsë vësë cadë izë. Iurë lë'i' riutë, rqui'ni guá'ai' rënë shtë ma të parë rúni' ofrecerin ziquë ofrendë por duldë shtëhi' nu por duldë shtë ra mënë.

⁸ Por di'dzë rë' lë'ë Espiritu Santo quëgni'i' de quë mientras ra mënë bë'në rai' cumplir custumbrë la'ni primërë partë shtë iádu'u, todavía nidi'i entradë parë lë'ë rall lu lugar catë cabezë Dios.

⁹ Grë ndë'ë na tubi mustrë de lo quë quëhunë mënë iurne' la'ni iádu'u. Ra ofrendë nu ra ma naquëhunë mieti ofrecer lu Dios, adë nápëdi'i rahin pudërë parë guëdchisú duldë shtë mënë të parë cuedchí ldu'u rall delantë lu Dios.

¹⁰ Nadë más ra custumbrë quëhunë tratë pë cusë gau mieti u pë gu mieti u shcuendë tsati guia'a mieti con ra règlë narunë tratë por fuërë shtë mieti. Napë ra custumbrë ni valurë sulamëntë hashtë tiempë gunë më cambi mudë nagunë mënë adorar lë'ë më.

¹¹ Perë Cristo bëdchíni' ziquë bëshuzi namás nasac parë ra cusë za'quë nabe'dë guëdchíni. Lë'ë lugar catë quëhunë më sirvë ziquë bëshuzi, nga'li na tubi lugar namás cusë za'quë, lëdë tubi mënëdi'i bëntsa'u lugar ni. Quiere decir, adë nádi'in cusë shtë guë'dchiliu rë'.

¹² Guatë Cristo Lugar Santísimo tubsë vësë parë siempër, lëdëdi'i parë gunë më ofrecer rënë shtë chivë u rënë shtë ngunë, sino con prupi rënë shtë më guatë më; bë'në më segurë salvaciuni nanápëdi'i fin parë lë'ë hia'a.

¹³ Ra bëshuzi bëtiá'ai' rënë shtë chivë nu ngunë, nu bëtë'tsëi' dë shtë bëcierru nagüë'qui lu bëcu'guë guëc ra mënë nabëga'ldë tégulë. Si talë custumbrë ni rlluí'i parë gunin purificar shcuerpë nguiu,

¹⁴ mucho más pudërë napë rënë shtë Cristo, purquë por medio shtë Espiritu Santo nanápëdi'i fin, Cristo bë'në më ofrecer mizme lë'ë më lu Dios ziquë sacrifici nanápëdi'i ni tubi manchë. Rënë shtë më rac guëzunë ldu'u hia'a de grë duldë nu obrë nadë rlluí'idi'i parë guëdë'na'a sirvë lu Dios nanabani.

¹⁵ Por ni Jesucristo na më el quë nabësëdchíni conveñi cubi, tubi tësë cubi entrë Dios nu lë'ë hia'a. Galguti shtë Cristo bë'në parë gac perdunë grë duldë shtë ra nabë'në mal segun règlë shtë primërë conveñi. Guna'lë Dios lë'ë rall të gunë rall recibir grë lo quë nabë'në më prometer, tubi herenci eternë.

¹⁶ Parë gac cumplir termë shtë tësë, rqui'ni prëbë de quë hia guti el quë nabëntsa'uhin

¹⁷ purquë adë gac repartir herenci shtë nguiu hashtë despuësë gati nguiu. Mientras nabani nguiu lë'ë tësë guëa'në guá'ai'.

¹⁸ Tambiën termë shtë conveñi primërë guzublú iurë rënë bëllë'ë.

¹⁹ Moisés iurë guní'i' grë ra puntë shtë lëy lu ra mënë, guná'zi' rënë shtë chivë nu bëcierru con nisë nu tubi llicu hiaguë hisopo

con guitsë ladi lli'li color llni; iurní bĕgá'dzi' llicu hiaguë ni con rĕnĕ nutsĕ con nisĕ; iurní bĕchu'bĕ nísi' librĕ shtë lĕy, nu zac grĕtĕ' ra mĕnĕ bĕchu'bĕ nísi' con rĕnĕ.

²⁰ Iurní guni'i Moisés: "Ndĕ'ĕ na rĕnĕ narunĕ lasac tubi conveñi narnibĕ'a Dios parĕ lĕ'ĕ tĕ".

²¹ Moisés bĕchu'bĕ nísi' con rĕnĕ lĕ'ĕ lugar catĕ bĕ'nĕ ra mĕnĕ adorar Dios, nu bĕchu'bĕ nísi' con rĕnĕ grĕtĕ' ra cusĕ nabĕ'nĕ dchi'ni rai' tĕ gunĕ rai' adorar Dios.

²² Pues según lĕy casi grĕtĕ' cusĕ napĕ quĕ guĕzunĕhin por rĕnĕ. Sin quĕ adĕ guĕllĕ'ĕdi'i rĕnĕ, nídi'i perdunĕ shtë duldĕ.

Por galguti shtë Cristo nanú perdunĕ shtë duldĕ

²³ Por ni rnia'a de quĕ ra cusĕ nananú guĕ'dchiliu, cusĕ naná copi shtë ra cusĕ lu gube'e, bĕqui'ni guĕzunĕ rahin por rĕnĕ shtë ma, perĕ ra cusĕ shtë gube'e también rqui'ni guĕzunĕ rahin con sacrifici mejurĕ quĕ rĕnĕ shtë ma.

²⁴ Cristo adĕ guatĕdi'i' Lugar Santísimo nabĕntsa'u mĕnĕ lu guĕ'dchiliu; nahin copi shtë cusĕ verdadĕrĕ nananú gube'e; sino guatĕ mĕ gube'e catĕ quĕbezĕ Dios. Ndĕ guadi'dzĕnú mĕ Dios Padre de favurĕ shtë hia'a.

²⁵ Lĕ'ĕ primĕrĕ bĕshuzi lu guĕ'dchiliu ritĕll Lugar Santísimo tubsĕ vĕsĕ cadĕ izĕ parĕ gúni' ofrecer rĕnĕ shtë ma lu Dios, perĕ rĕnĕ ni nádi'i rĕnĕ shtë bĕshuzi sino rĕnĕ shtë ma. Perĕ Cristo adĕ rúnĕdi'i' ofrecer rĕnĕ shtëhi' zihani vuelte sino tubsĕ vĕsĕ

²⁶ purquĕ si talĕ adĕ zní nádi'in, iurní niati mĕ zihani vĕsĕ dizdĕ lĕ'ĕ guĕ'dchiliu gurĕshtë. Perĕ iurnĕ' tubi vĕsĕ parĕ siempĕrĕ Cristo bĕdchini nu bĕ'nĕ mĕ ofrecer mizmĕ vidĕ shtëhi' parĕ grĕtĕ' mĕnĕ. Bĕllĕ'ĕ rĕnĕ shtë mĕ tĕ guĕdchisú mĕ duldĕ.

²⁷ Ziquĕ na segurĕ napĕ quĕ gati grĕ mieti nu despuĕsĕ gati nguii, gunĕ mĕ juzguĕ nguii.

²⁸ Zní zac Cristo tubsĕ vĕsĕ gúti' ziquĕ tubi sacrifici; bĕllĕ'ĕ rĕnĕ shtë mĕ por duldĕ shtë mĕnĕ. Perĕ guĕlua'alú mĕ lu hia'a stubi vuelte, lĕdĕdi'i' parĕ guĕdchisú mĕ duldĕ sino parĕ gunĕ mĕ salvar grĕtĕ' ra naquĕbezĕ lĕ'ĕ mĕ, ra narac shtu'u guĕabrí mĕ nasesĕ.

10

¹ Lĕ'ĕ lĕy nabĕquĕ'ĕ Moisés guquin nadĕ más ziquĕ muestĕrĕ shtë ra cusĕ verdadĕrĕ nanaguĕr guĕdchini. Lĕ'ĕ lĕy nápĕdi'in pudĕrĕ tĕ gac mĕnĕ naza'quĕ lu Dios por medio ra ma nabĕ'nĕ mĕnĕ ofrecer zihani vĕsĕ cadĕ izĕ.

² Purquĕ si talĕ lĕy nihunĕ gan parĕ gac mĕnĕ naza'quĕ lu Dios, iurní niabezĕ nihunĕ rall ofrecer ra ma purquĕ grĕtĕ' ra

naná limpi lu Dios adĕ nápĕdi'i' rall lligabĕ naquĕgni'i guĕc rall por duldĕ nabĕ'nĕ rall.

³ Perĕ por ra ma nabĕ'nĕ rall ofrecer, bĕagná ldu'u rall duldĕ shtë rall cadĕ izĕ.

⁴ Pues rĕnĕ shtë ra ngunĕ nu rĕnĕ shtë chivĕ jamás adĕ guĕdchisúdi' duldĕ shtë mĕnĕ.

⁵ Por ni iurĕ bĕdchini Cristo lu guĕ'dchiliu, guni'i mĕ:

Adĕ rac shtú'udi'il sacrifici shtë ma, nilĕ ofrendĕ,

sino quĕ bĕnĕ'el tubi cuerpĕ parĕ na.

⁶ Adĕ rquitĕdi'i' ldu'ul con ra sacrifici nariĕ'qui lu bĕcu'guĕ, nilĕ con ra ofrendĕ narne'e mĕnĕ por duldĕ.

⁷ Iurní gunia'a: "Iurnĕ' zelda parĕ guna cumplir voluntá shtënĕl.

Niá Dadĕ; ziquĕ naescritĕ shcuenda la'ni librĕ."

⁸ Primĕrĕ rni'i Dios quĕ adĕ bĕquitĕdi'i' ldu'u mĕ por ra ofrendĕ nu por ma nariĕ'qui lu bĕcu'guĕ, nilĕ por sacrifici parĕ guĕdchisú ra cusĕ ni duldĕ shtë ra nguii, cusĕ nagu-nibĕ'a lĕy gunĕ mieti.

⁹ Despuĕsĕ guni'i mĕ: "Zelda parĕ guna voluntá shtënĕl, Dadĕ". Ndĕ'ĕ runĕ cuntienĕ de quĕ bĕ'nĕ Dios cancelar primĕrĕ rĕglĕ tĕ gunĕ mĕ punĕrĕ stubi rĕglĕ mejurĕ.

¹⁰ Por rĕglĕ cubi, bĕ'nĕ mĕ perdunĕ duldĕ shtë hia'a; bĕzunĕ mĕ ldu'u hia'a tĕ parĕ gáca'a santu. Zní nahin purquĕ Jesucristo bĕdĕ'ĕ mĕ prupi shcuerpĕ mĕ ziquĕ sacrifici. Guti mĕ; iurní rqui'nídi'i' stubi ofrendĕ.

¹¹ Grĕ ra bĕshuzi israelitĕ quĕhunĕ rai' ofrecer ra ma lu Dios. Cadĕ dzĕ tsagla'guĕ quĕhunĕ rai' ofrecer mizmĕ ofrendĕ aunquĕ por rĕnĕ shtë ra ma, nilĕ por cuerpĕ shtë ma nariĕ'qui, nunquĕ guĕdchisú ra cusĕ ni duldĕ shtë mĕnĕ.

¹² Perĕ Jesucristo bĕ'nĕ mĕ ofrecer mizmĕ lĕ'i' por ra duldĕ tubsĕ vĕsĕ parĕ siempĕrĕ. Despuĕsĕ guti mĕ, iurní guzubĕ mĕ ladĕ ldi shtë Dios.

¹³ Nga'li quĕbezĕ mĕ hashtë gunĕ mĕ gan lu grĕ enemigu shtë mĕ. Gunĕ mĕ vencer lĕ'ĕ rall.

¹⁴ Por tubsĕ ofrendĕ nabĕ'nĕ mĕ ofrecer, bĕzunĕ mĕ ldu'u mĕnĕ; bĕ'nĕ mĕ ra mĕnĕ santu parĕ siempĕrĕ, ra naquĕreldĕ sulĕ parĕ lĕ'ĕ mĕ.

¹⁵ Lĕ'ĕ quĕ lĕ'ĕ Espiritu Santo quĕhúni' testificar lo mizmĕ purquĕ guni'i' más antsĕ;

¹⁶ Lĕ'ĕ conveñi naguna con lĕ'ĕ rall despuĕsĕ ra dzĕ ni, rni'i' Dadĕ, guĕcua'za grĕtĕ' mandamientĕ shtëna la'ni ldu'u rall.

Nu guĕquĕa'a ra mandamientĕ la'ni shgabĕ rall.

¹⁷ Nu zac rni'i' Espiritu Santo:

Jamás adĕ guĕagnádi'i' ldua'a ra duldĕ shtë rall, ni ra cusĕ mal nacanihunĕ rall.

18 Catë bënë më perdunë duldë, hia rqu'ñidi'i másru'u ofrendë por ra duldë.

Guiagbi'ga'a lu Dios

19 Por grë ndë'e bëchi, rac tsuté hia'a gube'e por rënë shtë Jesús. Adë rdzëbëdi'i tsuté hia'a.

20 Rac tsuté hia'a por tubi nezë cubi narne'e vidë sin fin; nezë ni bësha'lë më hashtë lgar catë cuezë Dios santu, quierë decir; por galguti shtë Jesús bëshá'li' nezë ni.

21 Jesús na më primëre bëshuzi parë lë'e hia'a. Na më encargadë con grë lidchi Dios.

22 Por ni guiagbi'ga'a lu më con confi-ansë; tsaldí ldu'u hia'a de verdá. Nu zac guiagbi'ga'a con ldu'u hia'a nalimpi lu më nu con cuerpë naguá tubi bañi con nisë naquichi.

23 Guiaglá'ga'a firmë lu shnezë Dios, adë chu guëazë guëtëdi'i shnezë më purquë nasegurë gunë më cumplir grë lo quë nabë'në më prometer.

24 Nu guëdí'lia'a manërë parë guëdë'na'a compa'ni ra sa' hia'a parë gac shtu'u sa' hia'a más nu parë guëdë'na'a cusë za'quë.

25 Adë gáca'a ziquë ra nanëdi'i guidë lu cultë catë rdëá hia'a; mënë ni nacustum-bradë ridëdi'i rall. Mejurë guëni'inu sa' hia'a të gac rall firmë. Zni napë quë guëdë'na'a cumplir iurne' purquë lë'e dzë naguëabri Jesús, ze'dë guëdchini.

26 Si talë nanë hia'a verdá shtë Dios nu mizmë tiempë rac shtu'u hia'a tsaglága'a nezë mal, iurní nidi'i stubi sacrifici të gac perdunë duldë shtë hia'a purquë rquë guia'a hia'a sacrifici shtë Cristo. Quëdë'na'a tratë galguti shtë Cristo ziquë cusë përuchi.

27 Sulë nanú juici shtë Dios parë lë'e hia'a iurní. Gaquin ziquë tubi gui'i tantë rldë më. Gunë më cashtigu grë contrari shtë më.

28 El quë nabë'në desprëci lëy shtë Moisés nu adë bëzu'bë diaguëdi'll lëy ni, gúti'll sin quë adë chu bëgá'adi'i ldu'u nguiu ni; con testimonio shtë chupë u tsunë testigu guti nguiu dzë ni.

29 Perë çpë rni'i të gac con nguiu naná bëlua'a tēchi' lu shini Dios nu bëquë guiá'all rënë shtë conveñi narunë parë gac nguiu santu? nu bë'nëll desprëci lë'e Espiritu shtë Dios naná bë'në zihani favurë parë lë'e hia'a. Por rënë shtë më na hia'a limpi de-lantë lu më.

30 Rac bë'a hia'a lë'e Dadë naná guni'i: "Guna cashtigu ra mënë; napa derechë guëguilla". Nu zac rni'i shti'dzë më: "Lë'e Dadë gunë më juzguë shmënë më".

31 Nalë nadzë'bë na cashtigu shtë Dios nanabaní.

32 Perë rnia'a lu të, gulë bëagná ldu'u të tiempë nagudëdë. Despuësë bë'në të recibir llni shtë Dios, gac të mënë pacënci lu grë

galërzac zi; gac të shmënë më firmë aunquë bë'në të sufrir.

33 Nanú bëldá lë'e të guni'i guidzë mënë guëc të lu ra sa' të. Guzunaldë mënë lë'e të. Sëbëldá de lë'e të bë'në të sufrir con sa' të.

34 Bëga'a ldu'u të ra naguá lachigui'bë nu bëquitë ldu'u të iurë bëdchisú mënë lo quë nanapë të purquë rdë'e të cuendë de quë lu gube'e nanú másru'u cusë mejurë nanadë tsalúdi'i. Shtë'në të ra cusë ni.

35 Adë cuëzëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios purquë si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të, gapë të tubi premi ru'bë la'ni guë'dchiliu naze'dë guëdchini.

36 Rqui'ni gac të më pacënci parë gunë të cumplir voluntá shtë Dios nu despuësë de ni, gunë të recibir lo quë nabë'në më prometer ca'a të.

37 Ra Sagradas Escrituras rni'i: Du'pë tiempë runë faltë, iurní el quë naze'dë guëdchini, segurë guëdchíni'. Adë gac ldë'di'i ldu'í'.

38 Perë el quë naguna recibir cumë më justë, guëbaníll por fe nanápëll.

Perë si talë guëazë guëtëll shneza, adë rquítëdi'i ldu'a'a con lë'll.

39 Perë lë'e hia'a adë nádí'ia'a ziquë ra narëazë guetë, ra naná condenar, sino rialdí ldu'u hia'a de verdá; zni guëdë'na'a segurë salvaciuni parë almë shtë hia'a.

11

Zihani mënë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më

1 Iurë rialdí ldu'u hia'a, iurní nadápa'a segurë de quë guëdë'na'a recibir ra cusë lo quë nadzulëza'a. Rialdí ldu'u hia'a nanú ra cusë nanadë rnadí'ia'a lúhi'.

2 Ra shtadë guëlu hia'a naguquërdëdë guahietë, bëquebi Dios na rai' mënë za'quë purquë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më.

3 Rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më; por ni rdë'e hia'a cuendë de quë Dios bëntsa'u lë'e guë'dchiliu sulë con di'dzë shtëni'. Ra cusë narná hia'a lúhi' guetsa'u'in, lëdëdi'i por cusë narná hia'a, sino nadë más por shti'dzë Dios guetsa'u rahin.

4 Gualdí ldu'u Abel shti'dzë Dios; bë'ni' ofrecer lu Dios tubi ofrendë mejurë quë ofrendë shtë Cain. Bëquebi Dios Abel na më za'quë, por ni Dios bëca'a Abel nu bë'në më recibir ofrendë shtëni'. Aunquë Abel hia gúti', perë todavía ziagla'guë ruadí'dzi' lu hia'a por medio fe shtëni'.

5 Enoc gualdí ldu'u shti'dzë Dios; por ni Dios bia'a lë'e Enoc gube'e; gútidí'i'. Ra mënë adë bëdzëlëdi'i rall Enoc lu guë'dchiliu purquë Dios bia'a lë'i'. Ra Sagradas Escrituras rni'i shcuendë Enoc de quë antsë guziá'ai' gube'e, Dios bëquitë ldu'í' con Enoc.

6 Sin galrialdí ldu'u, nidi'i mudë guëquitë ldu'u Dios con lë'e hia'a. Primërë napë

quë tsaldí ldu'u nguii shti'dzë Dios parë tsabi'guë nguii lu Dios. Napë quë tsaldí ldu'u hia'a nabani më nu de quë guëne'e më premi ca'a ra narguili lë'ë më.

⁷Noë gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu bëzu'bë diágui' shti'dzë Dios purquë más antsë bëtsëbë Dios lë'i'; guni'i Dios lu Noë lo quë naguër gac, cusë ni tubi adë chu gunádi'i luhin antsë. Noë bëzu'bë diágui' nu bëntsá'uhi' tubi barcu ru'bë parë gac salvar grë ra shfamíli'. Gualdí ldu'i' shti'dzë më; gúqui' rëspëti parë shti'dzë më. Zni bë'në Noë juzguë grë ra mënë shtë guë'dchiliu nanadë gualdí'i ldu'u shti'dzë më. Mudë ni Dios bë'në recibir Noë ziquë nguii justë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

⁸Nu Abraham por galrialdí ldu'i, iurë Dios guna'bë lë'i', bëzu'bë diágui'; bërú'ui' parë tsáhi' lugar catë guni'i Dios guëdë'ë më ládzi' ziquë herenci. Abraham bërú'ui' ládzi' sin quë adë rdë'ëdi'i' cuendë ca lu tsáhi'.

⁹Abraham gualdí ldu'i; guquërdí' ladzë catë bë'në Dios prometer, perë Abraham gúqui' ziquë më zitu parë lugar ni. Nabáni' ziquë mënë naná de viajë, lëdëdi' la'ni hiu'u. Lo mizmë bë'në Isaac nu Jacob nu zac lë'ë rai' bë'në rai' recibir mizmë promësë nabëdë'ë Dios lu Abraham.

¹⁰Abraham gulézi' stubi ciudá parë guëquërdí', lugar nanapë cimientë naná dch'i'chi; ciudá ni Dios bëzá'ahin según gac ldu'u më.

¹¹Nu zac Sara gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu bë'ní' recibir pudërë parë gápi' shíni' aunquë náhi' demasiadë më gushë. Gúpi' tubi me'dë purquë gualdí ldu'i' Dios gunë më cumprir lo quë nabë'në më prometer lúhi'.

¹²Zni Abraham hia më gushë sin esperansë gápi' shíni', perë gúqui' shtadë guëlú shtë mënë zihani, mënë zihani ziquë mbelëgui'i lu gube'e nu ziquë iu'lli nananú rua' nisëdu'u. Jamás adë chu gúnëdi'i' gan guëlabin.

¹³Grë ra mënë ni guti rai' sin quë adë bë'nëdi'i' rai' recibir ra cusë nabë'në Dios prometer, perë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më nu guná rai' lu ra cusë ni delantë. Por fe bë'në rai' recibir lo quë nabë'në më prometer nu bëquitë ldu'u rai'. Mudë ni bëquebi rai' de quë na rai' ziquë më zitu parë guë'dchiliu rë', de quë lidchí rai' cuezë stubi guë'dchiliu.

¹⁴Pues grë ra naruadi'dzë zni, rquebi rai' de quë todavía quëguili rai' stubi lugar parë guëquërdë rai'.

¹⁵Si talë ra mënë ni nihunë rall llgabë por ladzë catë bërú'u rai', pues niabrí rai' nga'li

¹⁶perë gac shtu'u rai' lugar más mejurë, quiere decir; tubi lugar lu gube'e. Por ni Dios nádi'i' ziquë nartú lúhi' sino rquitë ldu'u më con lë'ë rai' purquë guna'bë rai'

lë'ë më Dios shtë rai' nu bë'në më preparar tubi ciudá catë guëquërdë rai'.

¹⁷Gualdí ldu'u Abraham shti'dzë Dios; por ni iurë Dios bëzú tubi prëbë lúhi', bëdchininú Abraham lúniquë shíni' Isaac parë gúni' ofrecer Isaac lu bëcu'guë ziquë tubi ma. Na Abraham dispuestë gúni' ofrecer lúniquë shíni' lu Dios aunquë antsë guni'i Dios lu Abraham tubi promësë;

¹⁸guni'i Dios shcuendë Isaac: "Por shínil gápël cantidá llëbnil".

¹⁹Pues Abraham gac bë'ai' de quë Dios napë pudërë parë guëcua'fii më ra tégulë. Zni rac guëní'ia'a cumë figurë de quë Abraham bë'ní' recibir stubi vuelte lë'ë shíni' ladi ra tégulë purquë parë Abraham hia guti shíni'.

²⁰Gualdí ldu'u Isaac shti'dzë Dios; por ni Isaac guna'bë'i' lu Dios bendición nanaguër guëdchini parë shíni', Jacob nu Esaú.

²¹Nu zac Jacob gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë hia mërë gáti', bë'ní' bendecir cadë shinillágui' naná shini José. Bë'në Jacob adorar lë'ë më mientras rqui'chi' tubi bastunë.

²²Nu José gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë mërë gáti', guni'i' lu ra më israelitë de quë napë quë guëru'u rai' de ladzë Egipto nu bëdë'ë José ordë lla guëca'chi ra mënë ba'cu shtëhi'.

²³Ra shtadë Moisés gualdí ldu'u rai'; por ni iurë gulë me'dë, adë bëdzëbëdi'i' rai' lu rëy lo quë nagunibë'a rëy. Guná rai' lu me'dë, nacha'ngu me'dë. Bëca'chi rai' lë'ë me'dë por tsunë mbehu.

²⁴Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni iurë lë'i' náhi' nguii ru'bë, adë nëdi'i' nacá'ai' lë shtsa'pë rëy shtë Egipto

²⁵sino quë guni'i' ldu'i' sac zihí' con los de más sáhi' ra mënë israelite. Adë gac shtú'udi'i' guëquitë ldu'u Moisés por du'pë tiempë ra cusë mal shtë guë'dchiliu, cusë nanapë quë tsalú.

²⁶Más bien guni'i' Moisés, mejurë gúni' sufrir por Cristo naná ze'dë despuësë quë niapë Moisés grë ra tesurë shtë Egipto. Zni gac; gunáhi' ra cusë naguër gac ziquë tubi premi naguëdë'ë Dios cá'ai'.

²⁷Por galrialdí ldu'i Moisés bërú'ui' guë'dchi Egipto; adë bëdzëbëdi'i' llanë shtë rëy; guaglá'gui' firmë igual ziquë el quë narná lu Dios aunquë adë chu rnádi'i' lúhi'.

²⁸Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni bëzu'bë diágui' rëglë shtë Pascu; gunibë'a Moisés de quë guëllë'ë rënë shtë lli'li, nu guëtia'a mënë rënë ni rua' puertë parë iurë tédë ianglë shtë galguti, adë gátidi'i' primërë shini nguii shtë ra më israelitë.

²⁹Por galrialdí ldu'u, ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios; por ni gudëdë rai' Nisëdu'u Llni si fuërë cumë ziquë guiu'u bid-chi, perë iurë ra mënë egipcios gac shtu'u

tëdë rall nisëdu'u, pues bëlda'u nisë rall; guti rall.

³⁰ Ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; por ni bëtë'dë rai' vultë alreduerë guë'dchi Jericó gadchi dzë nu gulaguë lu' shtë guë'dchi.

³¹ Rahab gualdí ldu'i shti'dzë Dios; na Rahab tubi na'a mal, perë adë gútidi'i' juntë con ra nadë bëzu'bë diáguëdi'i' purquë Rahab bë'ni' recibir con bien ra mënë israelitë naguaglda'chi guë'dchi Jericó.

³² ¿Pë más guëni'ia'a iurne'? Nídi'i' tiempë parë guadi'dza shcuendë Gedeón, nu Barac, nu Sansón, nu Jeftë, nu David, nu Samuel, nu los de más ra nabidi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

³³ Por galrialdí ldu'u, bë'në rai' gan lu enemigu shtë rai'; gunibë'a rai' tubi manërë justë; bë'në rai' recibir cusë za'quë nabë'në Dios prometer. Bëta'u rai' rua' león;

³⁴ bë'sëaldë rai' gui'i' dushë; bëru'u rai' lu peligrë niaguini mënë lë'ë rai' con spadë. Ra naná nápëdi'i' fuersë, gupë rai' fuersë ru'bë. Guc rai' mënë fuertë lu guërru, nu bë'sëllu'në rai' suldadë naná mënë zitu.

³⁵ Guzac ra na'a bë'në rall recibir ra tégulë shtë rai' stubi vësë más; guashtë tse'lë rai' ladi ra tégulë.

Sëbëldá mënë guti lu galnë; bëquë guia'a rall libertá parë gunë rai' gan tsashtë rai' ladi ra tégulë të guëquërdë rai' stubi vidë mejurë.

³⁶ Stubi tantë mënë guzac zi rai'. Bë'në mënë burnë lë'ë rai', nu bëtë'dë mënë hiaguë nu bëldi'bi mënë lë'ë rai' con cadënë parë tsa rai' lachigui'bë.

³⁷ Gutí rai' lu guë'ë nu bëriuguë rai' guërudë rai' con cierrë; [bëtë'dë mënë prëbë lu rai' të gunë rall duldë.] Gudini mënë lë'ë rai' con spadë; canzë rai' sin lidchi rai'; prubi rai'. Ze'dë rai' gutë rai' gui'di ladi ra ma ziquë gui'di ladi lli'li u gui'di ladi chivë. Bëzac zi mënë lë'ë rai'; nu bë'në rall maltratar lë'ë rai'.

³⁸ Ra mënë shtë guë'dchiliu adë guná záquëdi'i' lu rai', perë lë'ë rai' lasac rai' más quë guëdubi guë'dchiliu. Ra mënë ni quëquërdë rai' lachi, nu lu dani; guëquërdë rai' la'ni cuevë nu la'ni guëru shtë guë'dchiliu.

³⁹ Grë ra mënë ni gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios, nu Dios la'ni Sagradas Escrituras quëgluá'ai' na rai' mënë za'quë, perë sin quë adë guëtë'dëdi'i', adë bë'nëdi'i' rall recibir lo quë nabë'në më prometer

⁴⁰ purquë Dios napë më lugar mejurë parë grë hia'a. Guni'i' më ra mënë ni adë gunëdi'i' rall recibir fin shtë salvaciuni hashtë despuësë. Sulamëntë con lë'ë hia'a gac rai' completamente mënë sin ni tubi duldë delantë lu Dios.

12

Jesús na ejemplë parë lë'ë hia'a

¹ Por grë ra nagunia'a iurne', cumë nanú guëdubi ladë shtëna'a ra nabëlu'a fe shtë rai'; iurne' runë tucarë guësá'na'a tubi cu' grëtë' ra cusë narunë storbë con grë duldë naná runë bëshi'di lë'ë hia'a. Cha guiaglá'ga'a delantë; gáca'a më firmë ziquë tubi nardë'ë fuersë parë gúnëll gan tubi carrërë.

² Cha guia hia'a lu Jesús ziquë muestre shtëna'a. De lë'ë më ze'dë fe shtë hia'a; na më el quë narunë compa'ni parë tsaldí ldu'u mieti más. Guc bë'a Jesús despuësë guti më, guëquitë ldu'u më; por ni guzac zih'i'; rua'a ldu'u më dudurë nu shtu shtë galguti lu cruz. Iurne' cuezë më ladë ldi shtë Dios, lugar shtë hunurë cula'ni më.

³ Gulë bë'në lligabë iurne' lo quë naguzac con Jesús; guzac zi më demasiadë por ra mënë mal nabë'në cuntrë lë'ë më. Mizmë manërë adë guëdzáguëdi'i' të nu adë rdzëbëdi'i' të mientras rzac zi të purquë na të shmënë Cristo.

⁴ Pues lë'ë të todavía adë gudínidi'i' mënë lë'ë të por runë të cuntrë ra duldë.

⁵ ¿Pë bë'al'dë ldu'u të lo quë naquëgni'i' Dios lu të? purquë ruadi'dzënu më lë'ë të ziquë shini më. Naescritë:

Shinia, adë rúnëdi'il desprëci Shtádë iurë lë'ë më cagni'inú më lë'ël.

Adë riádi'i' ldu'ul iurë lë'ë më runë cashtigu lë'ël.

⁶ Purquë lë'ë Dadë quëgni'inú më grë ra shini më purquë rac shtu'u më lë'ë rai'.

Nu quëhunë më cashtigu grëtë' shini më narunë më recibir.

⁷ Gulë gac firmë lu cashtigu narshe'ldë më guëquëll. Grë cusë ni tëdë parë bien shtë të purquë quëhunë më tratë lë'ë të ziquë shini më. Grë ra dadë quëhunë rall corregir shínill.

⁸ Perë si talë Dios adë rúnëdi'i' më corregir lë'ë të, nádi'i' të legítimë shini më, sino na të ziquë me'dë lldubi. Es quë runë më cashtigu grëtë' ra shini më.

⁹ Más de ni, tiempë na hia'a lliguë'në, ra shtëada'a lu guë'dchiliu rë', bë'në rall cash-tigu lë'ë hia'a nu rdë'na'a rëspëti lu rai'. Por ni más rqui'ni guëdë'ë hia'a sí të guëni'bë'a Dios lë'ë hia'a parë gápa'a vidë sin fin. Na më Shtëada'a nacabezë gube'e.

¹⁰ Ra shtëada'a lu guë'dchiliu rë', por du'pë tiempë bë'në rall corregir lë'ë hia'a según narni'i' ldu'u rai', perë Dios quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a por bien shtëna'a të gáca'a mënë za'quë sin ni tubi duldë, igual ziquë na më; santu náhi'.

¹¹ Pues verdá nahin, ni tubi cashtigu adë rsëdchinidi'i' lëgrë la'ni ldu'u hia'a mientras

quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a; nahin cusë durë, perë fin shtë cashtigu na vidë naná tubldí delantë lu Dios con paz parë grë ra nardë'ë cuendë nu rúnëll recibir cashtigu ni cumë cusë za'quë.

Cashtigu parë el quë narquë guia'a shti'dzë Dios

¹² Por ni gulë guni'inú sa' tē naná ziquë tubi nanápëdi'i fuersë tē adë guëazë guëtëdi'i rall lu shnezë Dios.

¹³ Gulë quli nezë naná tubldí parë tsanaldë tē nezë ni. Iurni sa' naná ziquë tubi cujë, adë guërú'udi'ill nezë za'quë sino gáqui' firmë con fe shtënëll.

¹⁴ Gulë guni'i ldu'u tē tsu en paz con grë mënë. Gulë guanaldë nezë za'quë catë nídi'i maldá. Gulë gac mënë santu.

¹⁵ Gulë gapë mizmë lë'ël tē adë chu rúnëdi'i faltë ra bendición shtë Dios, nu gulë gapë mizmë lë'ë tē parë adë nádi'i mënë falsë entrë ra shmënë Dios. Adë chu gáquëdi'i ziquë gui'lli lda nariaru'bë entrë ra plantë, no sea por tubi de lë'ë tē gac guëllini grë ra sa' tē con duldë.

¹⁶ Gulë gapë mizmë lë'ël parë ni tubi de lë'ë tē adë guëquërdëdi'i ziquë mbecu, nu ni tubi de lë'ë tē gunë desprëci ra cusë za'quë shtë Dios; zni bënë Esaú; por tubsë cumidë bëtuu'll grëtë' herenci narunë tucári' ziquë shini naguëllú.

¹⁷ Hia nanë tē despuësë iurë Esaú gac shtu'u gúni' recibir bendición shtë shtádi', pues bëquë guia'a shtádi' lë'i' aunquë nalë guna'bë Esaú nu bí'ni'; hiadë bëdzëlëdi'i mudë parë gac cambi lo quë nabë'ni'. Bë'ni' desprëci herenci.

¹⁸ Iurë guabi'guë tē lu Dios, adë nádi'in ziquë ra më israelitë guahietë. Guabi'guë rai' lu dani nazú guëlla'. Guná rai' lu dani catë bëru'u be'lë. Guná rai' nacahi con gue'lë; guná rai' gushëguiu'u con mbë dushë.

¹⁹ Bini rai' bë shtë trompetë nu cha' Dios. Ra naná bini ra di'dzë ni, bë'në rai' ruëguë lu Dios hiadë guëni'idi'i bë másru'u.

²⁰ Bënë rai' zni purquë adë bë'nëdi'i rai' gan niua'a ldu'u rai' lu mandadë naguni'i më lu rai'. Bë ni guni'i: "El quë nasú guëáhi' lu dani, mënë u tubi ma, pues napë quë gáti' lu guë'ë".

²¹ Nalë nadzë'bë gac dzë ni. Iurë guná Moisés lu ra cusë ni, guni'i: "Nalë rchi'cha nu rdzëba".

²² Zni gac tiempë guahietë, perë lë'ë tē iurne' guabi'guë tē lu dani verdadërë lë Sión. Guabi'guë tē lu ciudá shtë Dios nanabani; quiere decir, Jerusalen nananú gube'e. Guabi'guë tē lu cantidá mili shtë ra ianglë nabëdëá parë gunë rai' adorar Dios con galërquitë ldu'u.

²³ Mizmë lugar ni nanú zihani shini Dios; bédëá rai'; lë rai' naescritë lu gube'e.

Guabi'guë tē lu Dios, lë'ë juësi nagunë juzguë grë mieti. Guabi'guë tē lu ra nguui naquërdëdë gube'e; hia Dios bë'ni' recibir lë'ë rai' completamente naza'quë.

²⁴ Guabi'guë tē lu Jesús, el quë nabësëdchini tubi conveñi cubi entrë Dios nu ra mënë. Guabi'guë tē lu lugar catë bëde'bi rënë narunë lasac conveñi ni; rënë ni runë significar cusë mejurë quë rënë shtë Abel.

²⁵ Gulë gapë cuidadë adë guëquë guiá'adi'i tē di'dzë shtë el quë naruadi'dzë lu tē, purquë si talë adë bë'nëdi'i mënë gan guëca'chilú rall lu Dios guahietë, mënë naquë guia'a shti'dzë Dios iurë lë'i' bëtsëbëi' lë'ë rall, zlla mudë guëca'chilú hia'a lu më si talë guëlua'a tëcha'a lu naquëgna'bë lë'ë hia'a dizdë gube'e?

²⁶ Bë shtë Dios tiempë guahietë bëni'bin lë'ë guë'dchiliu, perë iurne' bë'në më prometer con di'dzë rë: "Stubi vësë más guësëni'bia guë'dchiliu nu tambien gube'e".

²⁷ Iurë guni'i Dios: "Stubi vësë más" rdë'ë hia'a cuendë de quë grëtë' cusë nabëni'bi Dios, cusë narná hia'a iurne', tsalú rahin; guëdchisú më ra cusë nabëntsa'u më parë guëa'në parë siempër ra cusë nadë rni'bidi'i.

²⁸ Por ni cha guëdë'ë hia'a graci lu më purquë bédë'na'a recibir lë'ë më ziquë Rëy. Catë rni'bë'a më adë gáquëdi'i guëni'bin. Cha guëdë'na'a sirvë lë'ë më con rëspëti. Guëdápa'a rëspëti delantë lu më purquë na më Dios shtëna'a.

²⁹ Náhi' ziquë be'lë narzunë ldu'u mieti de grë maldá.

13

Lo quë narunë tucarë gunë shmënë Dios

¹ Gulë tsagla'guë gac shtu'u ra sa' tē.

² Gulë tsagla'guë gac tē më za'quë con ra visitantë nardchini lídchil purquë sin adë gac bë'adi'i mënë, bëldá rall bédë'ë rall pusadë parë ianglë.

³ Gulë bësëagná ldu'u tē ra nanú prësi cumë ziquë mizmë lë'ël nanul prësi juntë con lë'ë rall. Gulë bësëagná ldu'u tē ra naná rzac zi purquë todavia quërdëdë tē lu guë'dchiliu; napë tē cuerpë débil.

⁴ Gulë bë'në cumplir ra promësë naguni'il iurë bëtsë'al; adë chu guëquënú sáhi' purquë Dios gunë më juzguë grë ra narquënú tse'lë mënë, nu gunë më juzguë grë mënë narunë duldë adulteri.

⁵ Adë sëbidi'i ldu'u tē dumí; gulë bëquitë ldu'u con lo quë nanapë tē purquë Dios guni'i: "Jamás adë guësá'nëdia'a lë'ë tē; siempër guna cumplir shti'dza".

⁶ Zni rac guëni'ia'a sin quë adë chu guëzá ldu'u:

Lë'ë Dadë quëhunë më compañi na;

adë guëdzëbëdia'a lo quë nangunënú mënë na.

⁷ Gulë bëagná ldu'u të shti'dzë ra nagnibë'a entrë lë'ë të, ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios lu të. Gulë guagla'guë manërë gubani rai'; guc rai' firmë lu shnezë Dios. Gulë bë'në llgabë lla guc fin shtë rai' nu gulë bë'në ziquë bë'në rai'.

⁸ Jesucristo na më igual iurne' ziquë guc më antsë nu na më lo mizme parë siemprë; gáquëdi'i më cambi.

⁹ Adë rdë'ëdi'i të sí parë gua'a mësë falsë lë'ë të tëchi stubi clasë ldai' por ensefiansë nanadë chu riasëdi'i; mejurë gac të më firmë lu shnezë Dios por favurë nu bendición naquëhunë më. Adë tsanaldëdi'i të tëchi custumbrë narunë tratë pë cusë naza'quë gaul, pues grë ra narianaldë tëchi rëglë ni, adë bë'nëdi'i rall gan gac rall mënë za'quë lu Dios.

¹⁰ Sacrifici nadápa'a, adë rúnëdi'in tratë gau mieti lu mellë. Ra natsagla'guë gunë rall adorar Dios según lëy guahietë, nápëdi'i rai' derechë gau rai' sacrifici shtë hia'a.

¹¹ Pues ra bëshuzi primërë riutënuhi' rënë shtë ra ma Lugar Santísimo; bë'ni' ofrecer rënë ni lu Dios parë guëdchisú më ra duldë, perë cuerpë shtë ra ma bia'a mënë fuërë shtë guë'dchi parë tsequi.

¹² Zni zac Jesucristo guzac zi më fuërë rua' ciudá parë guëzunë më duldë shtë mënë por prupi rënë shtëhi' të gac rai' santu.

¹³ Pues iurne' cha guiá hia'a lu Jesús, guëru'u hia'a religiuni gushë nu sac zi hia'a ziquë bë'në më sufrir.

¹⁴ Lu guë'dchiliu rë' adë nadápëdi'ia'a lugar segurë parë guëquérëlda'a parë siemprë, sino dzulëza'a nu zudília'a lugar za'quë nanaguër guëdchini despuësë.

¹⁵ Por ni guëdubi tiempë, cha guëdë'na'a alabar Dios por medio de Dadë Jesucristo. Pues labansë ni na lo quë naguëdë'na'a ofrecer lu më con rua' hia'a.

¹⁶ Tambiën adë chu guësëá'ldëdi'i ldu'i gunë compa'ni sa'll con lo quë nanápël purquë ra cusë ni na ziquë sacrifici narsëquitë ldu'u Dios.

¹⁷ Gulë bëzu'bë diaguë grëtë' shti'dzë ra narnibë'a entrë lë'ë të. Gulë gapë rëspëti lë'ë rai' purquë lë'ë rai' canihapë rai' almë shtë të; nanë rai' tubi dzë napë quë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios. Gulë guni'i ldu'u, gac të mënë za'quë të iurë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios, gunë rallin con galërquitë ldu'u, lëdëdi'i con galërbini ldu'u. Si talë adë gúnëdi'i të cumplir shti'dzë rai', adë nápëdi'il ni tubi provëchë.

¹⁸ Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a; pues napë na'a segurë de quë bédë'në na'a dchi'ni según voluntá shtë Dios. Siemprë galëmi'i ldu'u na'a na parë bien shtë të.

¹⁹ Runa ruëguë lu të, gulë guna'bë lu Dios de quë nasesë guëne'e më sí, guëabrí guënahia lu të stubi.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

²⁰ Dios naná rcue'dchí ldu'u hia'a, el quë nabëcua'fii lë'ë Dadë Jesús ladi ra tëgulë, gunë ldai' më guëc të. Jesucristo na vëquërë ru'bë parë grë ra shmënë Dios. Por rënë më conveñi cubi entrë Dios nu ra mënë, napin valurë. Conveñi ni nunquë adë tsalúdi'in.

²¹ Quëgna'bë na'a lu më, guëne'e më grë cusë za'quë parë gac të mënë completamente preparadë parë gunë të cumplir voluntá shtë më, quë lë'ë më guëne'e më mizme fuersë shtë më parë gac të mënë ziquë rac shtu'u më. Gunë më ra cusë ni por Jesucristo naná runë tucarë grë labansë nu graci shtë mieti parë siemprë. Amén.

²² Bëchi, quëhuna ruëguë lu të, gac të më pacënci. Gulë bë'në recibir cunseju nabëquëa'a la'ni cartë rë' purquë adë bëquë'ëdia'a zihani di'dzë lu të.

²³ Rac shtua'a gac bë'a të lë'ë bëcha'a, Timoteo, hia lë'i' nãpi' libertá. Si talë guëdchíni' ndë'ë, tambiën na guëdë'pë guëna'na' lë'ë të.

²⁴ Gulë bédë'ë saludë grëtë' ra narnibë'a entrë lë'ë të, ra naná cabësë shtë ra grupë. Nu bë'në saludar grë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá. Pues ra naze'dë ladzë Italia quëgshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të.

²⁵ Favurë shtë Dios guëa'nënu lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquë'e Santiago

Bëshe'ldë Santiago saludë lura naquërelde fuërë ladjë rai'

¹ Na Santiago, nahia muzë shtë Dios nu shtënë Jesucristo, Shlâma'a. Quëgshel'da saludë lu të naquërelde fuërë ladjë të, lu të naná ch'i'bë chupë grupë shtë mënë israelitë nabërë'tsë lu guëdubi guë'dchiliu.

Lni naze'dë de Dios

² Lë'ë të bëchi la sahia, gulë bëquitë ldu'u të iurë ze'dë cusë durë narzac zi

³ purquë nanë hia'a por medio ra cusë durë rlu'a si talë tsagla'guë rialdí ldu'u hia'a de verdá. Nu nanë hia'a iurë rúnël gan lu ra cusë durë, más fuertë nal parë tsaglá'guël shnezë Dios.

⁴ Gulë gac të mënë narac guëdubi tiempë, nu gulë gac të mënë narac rúnël voluntá shtë Dios sin ni tubi faltë. Iurni gúnël cumplir lo quë narac shtu'u më.

⁵ Si tubi de lë'ë të adë ráquëdi'il, runë faltë lni, gulë guna'bë lu Dios; Dios guëne'e më lni parë lë'ë të. Guëne'e mëhin sin medidë, nu adë guëni'idi'i më guëc të por rna'bë të lúhi'.

⁶ Perë napë quë guëná'bël lu më con galerialdí ldu'u. Grëtë' el quë nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, ni na ziquë olë shtë nisëdu'u iurë lë'ë mbë dushë ze'dë. Rua'a mbë nisë nezë rë' nezë rë'.

⁷ El quë nadë rialdídi'i ldu'i Dios de verdá, adë gúnëdi'ill llgabë de quë guëdë'ë më lo quë narná'bëll.

⁸ El quë narunë chupë llgabë, nádi'i firmë conductë shtëni'.

⁹ Lë'ël shmënë Jesús narunë llgabë nádi'il më ru'bë la'ni guë'dchiliu, gulë bëquitë ldú'ul purquë de vërë nal më ru'bë lu Dios.

¹⁰ Nu gulë bëquitë ldu'u të naná ricu iurë rne'e më galnadu'u, iurë rac bé'al galëricu verdadë; cusë ni ra mënë shtë guë'dchiliu runë rall desprëci. Gulë bëquitë ldu'u të purquë ziquë ra guë'ë lachi, ra ricu con grë ra cusë material nanapë rall, rialuhin.

¹¹ Iurë rru'u ngubidzë, rza'i ngubidzë lë'ë guë'ë; hia adë rluá'adi'i ra guë'ë chulë. Zni na fin shtë ricu con grë negoci shtënell.

Ra difcultá nu tentación

¹² Rquitë ldu'u mieti natsagla'guë firmë lu shnezë Dios aunquë rzac zi mënë lë'ëll purquë iurë tsalú lë'ë galërzac zi, gúnëll recibir bendición naná vidë sin fin. Bë'në më prometer vidë ni parë grë ra narac shtu'u lë'ë më.

¹³ Cualquier de tubi të iurë rdchini mal llgabë parë gúnël mal, adë rúnëdi'ill llgabë de quë Dios guësëdchini më llgabë ni guëquël, purquë Dios nunquë rsëdchínidi'i më mal

llgabë parë gúnël duldë. Nídi'i mudë chu guësëdchini llgabë mal lu Dios.

¹⁴ Iurë tubi de lë'ë të rac shtu'ul gúnël duldë, na purquë la'ni ldu'u mizmë lë'ël nanú deseó mal. Ra deseó mal rsëdchini mal llgabë parë lë'ël.

¹⁵ De deseó mal nananú la'ni ldu'u mieti, ze'dë mal llgabë; hia de nga'li runë mieti duldë; hia de nga'li ze'dë galguti parë nguui ni.

¹⁶ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaldídi'i ldu'u të el quë narsiguë sáhi'

¹⁷ purquë grëtë' cusë za'quë ze'dë de Dios, el quë nabëntsa'u grë mbelëgui'i nu ngubidzë. Na më lo mizmë guëdubi tiempë; nídi'i cambi parë lë'i'; nádi'i më ziquë cusë narunë ra cambi shcaa'lë.

¹⁸ Bëne'e më vidë sin fin parë lë'ë hia'a sulë purquë zni gac shtu'u më. Bëdchini vidë sin fin por medio de ra di'dzë naná verdá. Zni rac shtu'u më gáca'a primërë ejemplë entrë grë ra shini më natsaldí ldu'i shti'dzë më. Na ziquë tubi mënë quëgláguëll primërë nashi za'quë lu hiaguë iurë guëdchini tiempë shtë cusechë.

Enseñansë verdadëre

¹⁹ Por ni, bëchi narac shtua'a, gulë bédë'ë cuendë de quë cadë tubi të napë quë gac nasinil parë guëquë diaguël parë parë guadi'dzël, gulë gupë cuidadë. Gulë bë'në llgabë bien antse guadi'dzël. Nu adë guëdë'ël sí ldaguë llanë la'ni ldú'ul

²⁰ purquë llanë shtë mënë, adë rsëdchínidi'in vidë za'quë delantë lu Dios.

²¹ Gulë bësa'në grë cusë mal nananú la'ni ldú'ul con grë llanë nananú la'ni ldú'ul, nu gulë bë'në recibir diza'quë nabëgabni la'ni ldu'u të. Napin pudërë parë gac salvar të.

²² Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i diza'quë, lëdë niá'asëdi'i quëquë diaguë tēhin, purquë si talë no más rquë diaguël nu adë rúnëdi'ill cumplir, hia iurni lo mizmë lë'ë të quëgugüë të lë'ë të.

²³ Grëtë' el quë niá'asë rínill nu rquë diaguëll shti'dzë më perë adë quëhúnëdi'ill cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, ni na ziquë tubi nguui narbi'a la'ni guë'guanë nia lla na lull.

²⁴ Rnall lla na lull perë lueguë lë'ëll zía'all, iurni rëa'ldë ldú'ull lo quë naganall.

²⁵ Perë grëtë' el quë natsagla'guë rsë'dë la'ni lëy shtë Dios, quëzú'bë diaguëll shti'dzë më; quëzú ldoi' më lë'ë nguui ni. Cagnia'a shcuendë lëy naganë librar mënë de grë cusë mal.

²⁶ Stubi de lë'ë të rni'i riaglá'guël shnezë Dios perë adë ráquëdi'i rcué'zël ra di'dzë mal narni'il; mizmë lë'ël rsiguë lë'ël. Hia ldoi' nanuá'al lasáquëdi'in.

²⁷ El quë naganë compa'ni ra bëzebi nu ra viudë con nicidá nanapë rall, nu el quë

naquëhapë mizmë lë'ëll de grë duldë, rna Dadë Dios lu nguui ni ziquë tubi lari limpi sin ni tubi manchë. Pues nuá'all ldoi' narëuu' ldu'u Dios.

2

Gulë bënë tratë igual grë bëchi sa'l

¹ Lë'ë të bëcha, rialdí ldu'u të Dadë Jesu-cristo, el quë narlua'a pudërë shtë Dios lu hia'a. Gulë bënë tratë igual con grë bëchi sa' të.

² Ziquë tubi comparaciuni, si talë tsutë tubi nguui ricu, nanú nigi guí'a'i' nu nácuhi' lari za'quë; tsutëll ladi catë rdëa ra shmënë Dios; nu mizmë tiempë tsutë tubi më prubi con lariullë.

³ Si talë lë'ël gúnël atender bien naná nua'a lari za'quë nu lu ricu ni guëni'il: "Lë'ël guzubë lugar za'quë". Perë lu prubi guëni'il: "Lë'ël nga'li guzuldí", u guëni'il lu prubi: "Guzubë lu guiu'u".

⁴ Hia iurní quëgutël diferenci entrë ladi mizmë lë'ë të. Hia iurní quëhúnël tratë chupë manërë lu sa'l. Hia quëhúnël juzguë ziquë juësi con mal llgabë.

⁵ Lë'ë të bëchi narac shtua'a, gulë bënë cuendë de quë gudili Dios ra mënë nanápëdi'i zihani cusë shtë guë'dchiliu perë napë rall galëricu verdadërë purquë rialdí ldu'u rai' Jesús. Nu gunë rall recibir herenci; guëquërelëdnú rall Jesús catë rnibë'a më. Zni bënë më prometer dizdë más antsë.

⁶ Perë lë'ël, el quë narná za'quëdi'i lu bëchil naná prubi, nu rac shtú'ul gáquël amigu shtë ra ricu; guná, ra ricu rzac zi rall lë'ël. Ra ricu rdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ël lu ra juësi.

⁷ Nu ra ricu rushtía rall guëc të iurë rudi'dzë të shti'dzë Jesús. Guna'zi të lë më iurë guc të shmënë më. Lë ni napin llëru'bë hunurë.

⁸ Si talë lë'ël de vërë quëhúnël cumplir lë'ë lëy nabëne'e Rëy naquëbezë gube'e, lëy naná escritë la'ni Sagradas Escrituras narni'i: "Gulë guc shtu'u grë ra sa'l igual ziquë rac shtú'ul lë'ël". Si talë quëhúnël cumplirin, bien quëhúnël.

⁹ Perë si talë rguílil lo quë narac shtú'ul nu adë rac shtú'udi'il sa'l, iurní canihúnël duldë; nápël faltë purquë adë bënëdi'il cumplir di'dzë shtë lëy.

¹⁰ Si talë tubi mënë quëzu'bë diáguëll grëtë' puntë shtë lëy perë quëhúnëdi'ill cumplir tubsë puntë, iurní nall culpablë parë lëy.

¹¹ El quë naguni'i: "Adë rúnëdi'il duldë adulteri", nu zac guni'i: "Adë quínidi'il sa'l". Si talë adë chu rúnëdi'i duldë adulteri perë gudínill sa'll, adë bënëdi'ill cumplir grë puntë shtë lëy, nu nall culpablë.

¹² Por ni, gulë biadi'dzë lu sa'l nu gulë guquërelëdi ziquë ra mënë nanë gunë më

juzguë lë'ë të según shti'dzë Jesús. El quë naquëhunë cumplir lëy shtë më, nádi'ill muzë shtë duldë.

¹³ Gunë Dios juzguë el quë nadë rgá'adi'i ldu'i sáhi'; adë guëgá'adi'i ldu'u më lë'ëll. Perë el quë narga'a ldu'i sáhi', guërú'ull bien iurë tsu juici shtë më.

El quë narialdí ldu'i nu quëhúnëll cumplir

¹⁴ Dadë, ¿pë runë sirvë si talë tubi nguui guëni'ill rialdí ldu'ull shti'dzë Dios perë quëhúnëdi'ill cumplir shti'dzë më? Nguui ni adë gac salvárëll.

¹⁵ Si tubi shmënë Jesús runë faltë shábi' u dau shtëni',

¹⁶ nu lë'ël guëni'il lu nguui ni: "Guziá'al con bien; guëne'e më nagácul nu lo quë nagául". Perë lë'ël adë pë rdë'ëdi'il lo quë narqui'ni sa'l, ¿de quë sirvë nápël fe?

¹⁷ Zni na, el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá napë quë guëluá'all fe shtënéll por lo quë naquëhúnëll. Si no, nápëdi'ill fe verdadërë.

¹⁸ Bien zac guëni'i tubi nguui lu sa'll: "Lë'ël nápël fe; na quëhuna compa'ni ra sahia". Perë rnia'a lul, bëlua'a de quë rialdí ldu'ul Dios; guënahia fe shtënéll. En cambi, na guëluá'ahia lë'ël de quë rialdí ldua'a shti'dzë më purquë rnal bien naquëhuna lu sahia.

¹⁹ Lë'ël rni'il de quë rialdí ldu'ul nanú tubsë Dios; bien canihúnël, perë rnia'a lul de quë ra mëdzabë rialdí ldu'u rall nanú tubsë Dios, nu rchi'chi rall por galërdzëbë nananú la'ni ldu'u rall.

²⁰ Lë'ël nadë rdë'ëdi'il cuendë, ¿pë adë guënédi'il de quë nguui nanapë fe verdadërë, también canihúnëll bien con sa'll?

²¹ Gulë bënë'ë cuendë, lë'ë shtadë guëlu' hia'a Abraham, iurë bë'ni' ofrecërë shíni' Isaac lu bëcu'guë, bëlua'a Abraham de quë tubldí na shcuëndi' lu Dios.

²² ¿Gu riasël iurní? lëdë niá'asëdi'i gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më perë bë'ni' cumplir lo quë naguni'i Dios. Zni fe shtë Abraham bëru'u lu llni të guëná grë mieti lo quë nabë'ni'.

²³ Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu Abraham béa'ni' bien lu Dios sin ni tubi faltë". Guni'i Dios, Abraham na amigu shtëhi'.

²⁴ Rac bë'a hia'a por lo quë nacanihunë nguui, rlua'a tubldí na shcuëndi' lu Dios, lëdëdi'i por fe nanápël sulamëntë.

²⁵ Nu zac Rahab, tubi na'a mal, guc tubldí shcuëndi' lu Dios por lo quë nabë'nëll. Bënë'nëll recibir ra nguui nabëshe'ldë Josué lu guë'dchi, nu bë'në Rahab compa'ni ra mënë ni parë bëru'u rai' stubi tēchi nezë.

²⁶ Ziquè unidè na cuerpè nu espíritu parè guèbani mieti, zni napè què tsaldí'ldú'ul Dios nu napè què gúnèl cumplir con cusè za'què.

3

Lo què narní'íl

¹ Bèchi, entrè ladi tè adè tsúdi'i gac tè zihani mèsè parè lu sa' tè purquè nanè hia'a gunè mè juzguè ra mèsè con más fuersè què cualquier mènè.

² Pues grè hia'a siemprè runè faltè guèdè'na'a cumplir shti'dzè mè. El què nadè rúnèdi'i fallar en lo què naruadi'dzèll, pues nguii ni hia na tubi nguii za'què nu rac gúnèll gan lu grè deseò mal nananú la'ni ldú'ull.

³ Iurè lè'è hia'a rlu hia'a frenè rua' guay parè runè du'in lè'è ma, zac guèdè'na'a manejar guèdubi cuerpè shtë mè.

⁴ Gulè guná; nanú barcu ru'bè nariá lu nisè. Nu zihani vuelte ze'dè mbè dushè al contrari, perè lè'è narsè lè'è barcu rsèll lè'in nadè más por tubi dimè mitu'nè. Tsa barcu catè rac shtu'u narsè lè'è barcu.

⁵ Zni zac con ldudzè mieti; nahin tubi partè mitu'nè parè cuerpè shtë hia'a, perè blac runè nadchini ra mènè iurè ruadi'dzè rall. Gulè guná; tubi hiu'u gui'lli tsequi por tubsè be'lè mitu'nè.

⁶ Zni na ldudzè mieti; nahin ziquè tubi be'lè. Nahin capaz parè zihani cusè mal. Ziquè ldúdz'a nahin tubi partè bi'chi entrè grè partè cuerpè shtë nguii, nu quèhunin manchar guèdubi cusè naquèhunè nguii. Dzè trasè dzè hashtë gati mieti, ldudzè mieti quègza'i vidè shtë mieti. Ldudzè mieti na ziquè be'lè naze'dè de gabildi.

⁷ Lè'è nguii rac runè du'u grè clasè ma, ra ma dushè con ra ma'ñi, ra serpièntè con grè ma nananú la'ni nisèdu'u. Rac runè du'u nguii ra ma,

⁸ perè ldudzè nguii, ¿chu rac gunè du'u ldúdzi'? Na ziquè tubi ma nadè nèdi'i gac du'u. Ziquè lai' serpièntè nua'a venenè narguini mènè, zni na ldudzè mieti. Gadzèhin con maldá.

⁹ Con mizmè rua' hia'a quèdè'na'a alabar Dios, Shtáda'a, nu mizmè lè'in rgue hia'a guèc sa' hia'a, el què nabèntsa'u Dios. Bèntsa'u mè lè'è hia'a; nadápa'a llni shtë mè tè gáca'a ziquè lè'è mè.

¹⁰ Con mizmè rua' nguii rúnèll alabar Dios nu rguell guèc sa'll. Pues rnia'a lu tè, bèchi, adè rúnèdi'i tucaré gunè mieti cusè ni.

¹¹ Gulè guni'i lua, ¿gu rgul nisè nashi la'ni guèrzú nu lueguè rgul nisè lda mizmè lugar? Aquèdi'i.

¹² ¿Ni mudè guène'e hiaguè higu nashi acetuna, u tubi hiaguè uvè guène'e nashi bèlda'u? Nidi'i mudè tubi zini guène'e nisè

dchiguè nu mizmè timpè guène'e zini nisè nashi.

Llni naze'dè de Dios

¹³ Si talè nanú tubi mènè entrè ladi tè naná runè ráquèll nu riasèll, pues guèluá'ai' conductè za'què lu ra sáhi'. Gúni' cusè za'què nu gáqui' mè nadu'u según llni naquègdè'è Dios lè'i'.

¹⁴ Perè si talè nalè runè nadchini lu rzebi ldú'ul pè shtë sa'l, adè rni'idi'íl nápèl llni shtë Dios purquè nal falsè. Adè quèhúnèdi'íl cumplir verdá shtë mè iurní.

¹⁵ Lè'è llni narni'i nápèl, nádi'in llni naze'dè de Dios sino nahin llni shtë guè'dchiliu rè'; nahin llni ziquè napè ra mènè naguèndi'i Dios. Nahin llni naze'dè de mèdzabè.

¹⁶ Catè runè nadchini nguii lu sa'll, nu rac shtu'u nguii gúnèll gan lu sa'll, nga'li nanú dishi'bi con grè clasè mal. Nádi'i tè unidè.

¹⁷ En cambi, el què nanapè llni naze'dè de Dios, primèrè nápèl tubi vidè za'què sin adè rzèbidi'i ldú'ull pè shtë sa'll; adè rèuu'di'i ldú'ull dishi'bi; nall mè nadu'u. Nápèll rèsptèi lu sa'll: rga'a ldú'ull lu sa'll. Rúnèll cusè za'què parè ra sa'll. Quèhúnèll tratè igual con grè ra sa'll; adè nádi'íl ziquè mènè falsè. Derechè ruadi'dzèll.

¹⁸ Ra narak shtu'u cue'dchi ldu'u mieti, na rall ziquè tubi nguii narcabni tubi guiu'u. Gápèll ziquè tubi ganza'què, quiere decir, tubi vidè naná tubldí lu Dios nu delantè lu ra sa'll.

4

Adè gac shtú'udi'íl ra cusè shtë guè'dchiliu

¹ ¿Ca nezè ze'dè ra dishi'bi nu disgustè entrè de ladi tè? Pues ze'dè rahin de mal deseò nananú la'ni ldu'u tè. Ra deseò mal na enemigu shtë ra cusè za'què.

² Rzebi ldu'u tè pè cusè perè adè rúnèdi'íl recibirin. Rguini tè sa' tè tantè rac shtu'u gapè tè pè shtë mènè, perè nilè con ndè gúnèdi'i tè recibirin. Iurní rdildi tè nu nanú dishi'bi entrè lè'è tè; adè rúnèdi'i tè recibirin purquè rná'bèdi'i tè lu Dios.

³ Si talè rná'bèl tubi cusè, adè guène'e mèhin purquè quègná'bèl con mal llgabè. Rac shtú'ul pè cusè sulè parè gúnèl cumplir mal deseò nananú la'ni ldú'ul.

⁴ Lè'è tè adè rúnèdi'i tè cumplir compru-misi nabè'nèl con Jesús. ¿Pè riasèdi'íl el què narak shtu'u ra cusè shtë guè'dchiliu, quèhúnèll cuntrè Dios? El què narak shtu'u tsanaldè tèchi ra cusè shtë guè'dchiliu, nall contrari shtë Dios.

⁵ ¿Pè rdè'èdi'i tè cuendè lo què narni'i Sagradas Escrituras? “Dios bèshe'ldè Espíritu Santo la'ni ldu'u hia'a nu nalè rac shtú'ui' guèquèrèlda'a sulè parè lè'è mè”.

⁶ Por ni rne'e më más favorë nu llni parë lë'e hia'a. Nu rni'i Sagradas Escrituras: "Dios rzu lu ra nguii narac shtu'u gac rall më ru'bë, perë quëhunë më compa'ni con cusë za'quë grëtë' nguii nanadu'u".

⁷ Gulë bëzu'bë diagüë shti'dzë më. Adë guëdë'ëdi'il sí lo quë narac shtu'u mëdzabë. Gulë sutipë lu mëdzabë nu guëllü'nëll lul.

⁸ Gulë bëtë'e sí cuesënú Dios lë'ël, iurní cuesënú më lë'ël. Lë'ë të nanapë duldë, gulë bëabrí ldu'u të con Dios. Lë'ë të nanapë chupë llgabë, gulë bëlua'a téchil lu ra cusë mal.

⁹ Gulë gubini ldu'u të por duldë nabë'nëll. Gulë bi'ni. Gulë cushtia; gulë bë'në cambi galërqitë ldu'u por galëru'në. Lë'ë të narqitë ldu'u purquë nal amigu shtë guë'dchiliu, gulë gubini ldu'u të por tantë duldë nanápël.

¹⁰ Gulë gac më nadu'u delantë lu Dadë, iurní gunë më honrar lë'ë të.

Adë gúnëll juzguë sa'l

¹¹ Gulë cuesë guëni'i të cuntrë sa' të. El quë narni'i cuntrë sa'll nu quëhúnëll juzguë conductë shtë sa'll, më'në ní quëgn'ill cuntrë lëy shtë Dios, nu quëhúnëll juzguë lë'ë lëy. Si talë rni'il shti'dzëll lasac perë lëy adë lasáquëdi'in, iurní quëhúnëll mizmë lë'ël ziquë tubi juësi. Adë quëhúnëdi'il cumplir lëy shtë Dios iurní.

¹² Nanú tubsë nabëne'e lëy nu napë më pudërë parë gunë më salvar ra më'në, nu napë më pudërë parë gunë më condenar ra më'në. Perë lë'ël, nápëdi'il derechë parë gúnëll juzguë tubi sa'l.

Tsalú grë ra cusë shtë guë'dchiliu

¹³ Gulë bëtë'e cuendë lë'ë të narni'i: "Nëdzë u glii tsahia stubi ciudá. Nðë guëquërelada tubi izë parë sia nu guëtúhia; guna gan dumí."

¹⁴ Rni'il zni perë adë rac bë'adi'il pë gac glii. ¿Lla na vidë shtë'nëll? Nahin ziquë tubi behu. Rlua'ain por du'pë tiempë, lueguë rnituluhin.

¹⁵ Lo quë narunë tucarë guëni'il na zndë'e: "Sulamëntë si talë na voluntá shtë Dios, guna dchi'ni rë' u guna stubi cusë".

¹⁶ Perë lë'ë të ruadi'dzë të nadchini purquë rialdi' ldu'ul mizmë lë'ël, perë grë ra naruadi'dzë nadchini, mal nahin.

¹⁷ El quë narac bë'a pë na bien perë adë rúnëdi'ill cumplir, pues nápëll duldë.

5

Conseju parë ra ricu

¹ Gulë bëquë diagüë ndë'e, lë'ë të naná ricu. Gulë bi'ni nu gulë cushtia por ra desgraci naná ze'dë guëc të.

² Ra galëricu shtë'në të na ziquë cusë naru'dzë. Grëtë' lari za'quë shtë'në të hia gudáu ra mbichúguëhin.

³ Ra orë nu bëtëchichi guna'zi tën luhin. Lë'ë tën na testigu cuntrë lë'ë të de quë rzebi ldu'u të dumí. Ziquë tubi be'lë rza'i lë'ë shcuerpë mieti, zni gunënú tën shtë dumí lë'ë të. Bëzu'bë muntuni të galëricu parë tiempë ni' perë hia mërë guëdchini fin shtë'në të.

⁴ Ra pagu narunë tucarë ca'a ra nabë'në dchi'ni, adë bëtë'ëdi'i të ca'a muzë. Guagldë rall guëni'a shtë'në të perë adë guëdchiliu të completë sino bësiguë të lë'ë rall. Iurní mizmë muzë ni quëhunë rall reclamë. Dios naná rni'bë'a guëdubi gube'e, bini më galru'në shtë rall.

⁵ Lë'ë të guquërelde të lu guë'dchiliu con galëlujë nu bë'në të cumplir cualquier deseo mal nanapë të. Ziquë tubi ma ndchu, na ma parë gati, bë'sëndchü të lë'ë të con ra cusë shtë guë'dchiliu. Hia gue'dë guëdchini dzë parë gac juzguë të.

⁶ Lë'ë të bë'në të condenar ra nanápëdi'i faltë. Gudini të ra më'në nanápëdi'i duldë perë adë bëtëchí'bëdi'i rall demandë cuntrë lë'ë të.

Gulë gac më pacënci nu gulë guna'bë lu Dios

⁷ Por ni bëchi, gulë gapë llëru'bë pacënci hashtë guëabrí Dadë Jesús stubi. El quë narbe'qui bëni quëbëzi' cusechë hashtë tsalú tiempë shtë guiu. Quëbëzi' con pacënci hashtë tiempë shtë cusechë.

⁸ Zni zac lë'ë të napë quë gapë të pacënci sin adë rëazë guëtëdi'ill lu shnezë më purquë hia mërë lë'ë Dadë Jesús guëabrí' stubi.

⁹ Dadë, adë rdchí'bëdi'i të galquiá cuntrë sa'l të parë adë gáquëdi'i condenarëll, purquë lë'ë më el quë narunë juzguë, hia zugá'ai' guëlladchi.

¹⁰ Bëchi narac shtua'a, gulë bëagná ldu'u të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Guzac zi rai' perë gupë rai' pacënci. Biadi'dzë rai' shti'dzë më lu ra më'në.

¹¹ Guná, lë'ë hia'a rni'i hia'a rquitë ldu'u ra më'në narac zi por shti'dzë më. Nanë të shcuendë Job; guquí' më pacënci nu nanë të lla bë'në ldoi' Dios lë'i' despuësë de zihani prëbë. Pues lë'ë Dadë rga'a ldu'i' lë'ë hia'a nu nalé rac shtu'u më lë'ë hia'a.

¹² Subrë todë, bëchi, adë rúnëdi'ill jurar por gube'e, nilë por guë'dchiliu, ni por stubi juramentu. Iurní guëni'i të: "Aha!", pues gaquin zni. Si talë guëni'ill: "Aquëdi'i", pues gaquin zni. Bastë con di'dzë ni. Rqu'i'nidi'i guëni'ill juramentu të adë gunë më juzguë lë'ël.

¹³ Si tubi de lë'ë të riá ldu'ul lu ra galguidzë, pues guni'i lu Dios lo quë narac shtú'ul. Si talë tubi de lë'ë të rquitë ldu'ul, bi'ldi labansë lu më.

¹⁴ Si talë tubi de lë'ë të rac llú'ul, pues guná'bë ra më gushë entrë ra shmënë Dios

të guëna'bë rai' lu Dios por lë'ël, nu guëte'bi rai' sëiti guëquël mientras quëgna'bë rai' lë Dadë.

¹⁵ Si talë guëna'bë rai' nu tsaldí ldu'u rai' Dios, lë'ë fërmë gac salvárëll lu galguidzë; guëáquëll. Lë'ë Dadë gunëac më nguui ni, nu si talë bë'nëll duldë, gunë më perdunë lë'ëll.

¹⁶ Gulë guni'i lu sa' të faltë nanápël nu gulë guna'bë lu Dios por cadë tubi sa' të parë gunëac më lë'ë rai'. Iurë tubi nguui naná rialdí ldu'i Dios quëgná'bëll lu më con guëdubinú ldú'ull, pues Dios rúni' cusë ru'bë parë nguui ni.

¹⁷ Lë'ë Elías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, gúqui' tubi nguui ziquë lë'ë hia'a con mizmë galdebilidadá perë iurë lë'i' guná'bëi' lu Dios de quë adë ldáguëdi'i guiu lu guë'dchiliu, pues adë guláguëdi'i guiu por tsunë izë guërudë. Elías guná'bëi' lu më con guëdubinú ldú'i'.

¹⁸ Despuësë guná'bëi' lu më stubi, iurní bëabrí gulaguë guiu nu ra guiu'u bédë'ë cusechë.

¹⁹ Bëchi, si talë tubi de lë'ë të guëlua'a téchil lu diza'quë nu stubi sa' të guëdchigrëll hiumbre ni lu verdá,

²⁰ gulë bédë'ë cuendë de quë mënë ni nabédchigrë lë'ë pecadurë parë nezë mal shtënëll, gunë mënë ni salvar lë'ë pecadurë të gátidi'ill. Nu mizmë tiempë gac perdunë zihani duldë shtë pecadurë; adë gac bë'a mieti pë bë'ni'.

Primëre cartë nabëquë'e San Pedro

Quëquë'e Pedro lu ra shmënë Jesús

¹ Na Pedro, nahia poshtë shtë Jesucristo. Quëquë'a cartë rë' lu grë ra shmënë Dios naquërelde fuërë lãdži', ra narrë'tsë zihani partë shtë guë'dchiliu, ra naquërelde ra regiuni shtë Ponto, nu Galacia, nu Capadocia, nu Asia, nu Bitinia.

² Quëquë'a lu të nagulë Dadë Dios nu bënë më disponer dizdë guahietë gac të shmënë më; por ni Espiritu Santo gulë lë'e të parë guëzu'bë diaguë të shti'dzë Jesucristo. Gudili më lë'e të parë guëzunë më almë shtë të por rënë shtë'në Jesús. Gulë bënë recibir zihani bendición shtë Dios nu gulë cuedchi ldu'u të.

Dzulëza'a iurë guëabré Jesús de gube'e

³ Rdë'na'a alabar Dios naná Dios nu Dadë shtë Jesucristo lamë shtë hia'a purquë gulë nacúbia'a purquë nalë bëga'a ldu'u më lë'e hia'a. Iurne' nadápa'a esperansë nadë rialúdi'i por medio de Jesús purquë guashtë më ladi ra tégulë.

⁴ Nu nadápa'a tubi herenci nagutsa'u më lu gube'e; adë rialúdi'in nu adë rëac mánc'hédi'in. Chulë nahin.

⁵ Rialdi ldu'u të shti'dzë Dios; por ni quëhapë më lë'e të. Por pudërë shtë Dios gac salvar të; por ni dzulezë të tiempë naguedchini Jesús stubi.

⁶ Na të segurë ra cusë ni; por ni nalë rquitë ldu'u të aunquë por du'pë tiempë rzac zi të lu zihani clasë prëbë

⁷ të parë guëlua'a na verdá fe shtë të. Fe shtë të más lasáquin quë orë naná rdëdë lu gui'i parë gac bënë më'në nahin legítimë orë. Orë rialúhin perë fe shtë të rialúdi'in. Si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios mientras napë të prëbë, tsasë më'në de quë rialdí ldu'u të de verdá. Iurë guëlua'a pudërë shtë Jesucristo, gunë më honrar lë'e të; guëne'e më lugar lu gube'e parë lë'e të. Guëni'i më cusë za'quë de lë'e të. Guëdchini më nu grë më'në guëná rall lu më.

⁸ Lë'e të rac shtu'u të Jesucristo aunquë rnádi'i të lu më. Rialdi ldu'u të shti'dzë më iurne' sin adë chu rnádi'i lu më, nu rquitë ldu'u të. Nalë lëgrë na ldu'u të iurë runë të lligabë gapë të cusë chulë lu gube'e, hashtë runë faltë di'dzë parë gac bënë mieti lla na lëgrë nanapë të.

⁹ Nalë lëgrë nanú la'ni ldu'u të purquë gunë të recibir lo quë naguëne'e Dios. Zni gac purquë rialdí ldu'u të shti'dzë Jesucristo narni'i gac të salvar.

¹⁰ Ra profetë naguquërelde guahietë biadi'dzë rai' antsë lla gac salvar ra më'në.

Biadi'dzë rai' shcuendë favurë nagunë Dios parë lë'e hia'a. Gudili rai' nu guna'bë di'dzë rai' shcuendë lla gac salvára'a.

¹¹ Guc shtu'u rai' niac bë'a rai' pë tiempë u chu na el quë nagunë salvar ra më'në. Lë'e Espiritu Santo bë'ni' compa'ni lë'e rai' parë guëquë'e rai' lla gunë Cristo sufrir. Nu bëquë'e rai' shcuendë lla gunë më'në alabar lë'e më.

¹² Espiritu Santo bëluá'ai' ra profetë de quë adë quëhunëdi'i rai' sirvë mizmë lë'e rai' sino quëhunë rai' sirvë lë'e hia'a iurë bëquë'e rai' di'dzë rë'. Bëquë'e rai' shcuendë diza'quë, perë adë gac bë'adi'i rai' pë runë cuntienë ra di'dzë. Perë iurne' lë'e Espiritu Santo bëluá'a mizmë cusë ni lu hia'a por medio el quë nabëlua'a diza'quë lu të con pudërë shtë Espiritu, el quë nabëshe'ldë Dios parë cuezënúhi' lë'e hia'a. Ra ianglë rac shtu'u rai' tsasë rai' pë runë cuntienë di'dzë ni perë rúnëdi'i rai' gan gac bë'a rai'.

Rac shtu'u Dios guëquërelde'a tubi vidë za'quë

¹³ Por ni, gulë bënë preparar bien parë gac bë'a të lo quë narac shtu'u më. Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë më. Gulë gapë esperansë de quë gac të salvar iurë gunë më cumplir lo quë naguzublú më la'ni vidë shtë'në të. Gac të salvar iurë guëabré Jesucristo stubi.

¹⁴ Cumë shini obedientë, adë rianáldëdi'i të tēchi deseo mal ziquë bë'në të antsë, tiempë adë bënguë bë'adi'i të lë'e më.

¹⁵ Gulë gubani tubi manërë za'quë sin duldë igual ziquë el quë nagulë lë'e të; na më santu; zni rac shtu'u Dios guëquërelde të sin duldë.

¹⁶ Sagradas Escrituras rni'i: "Gulë gac të më'në santu purquë nahia santu".

¹⁷ Si talë rni'i të Dios na Shtadë të, napë quë guëzu'bë diaguë'l shti'dzi' guëdubi tiempë mientras quërelde të lu guë'dchiliu. Na më juësi nu gunë më juzguë sin adë gúnëdi'i më favurë parë ni tubi më'në.

¹⁸ Puës gudilli më parë gac të librë, parë adë tsanáldëdi'i të tēchi ra costumbrë nadë rlluí'di'i, costumbrë nabë'në të recibir de shtadë guëlu'të. Gudilli Jesucristo por duldë shtë të, lëdëdi'i con bēdchichi u orë rianalú

¹⁹ sino gudilli më con rënë shtë më. Na më ziquë tubi lli'li mitu'në nanápëdi'i ni tubi faltë, nilë manchë. Rënë shtë më lasaquin.

²⁰ Bënë Dios destinar Jesucristo dizdë antsë cueshtë guë'dchiliu të gac më Salvador. Antsë tsalú guë'dchiliu bëluá'alú më lu më'në; bēdchini më parë gac salvar të.

²¹ Por lë'e Jesucristo lë'e të rialdí ldu'u të Dios, el quë nabilishtë lë'e Jesús ladi ra tégulë nu bëcuezë më lë'i' ladë ldi shtë më catë nanú lli nu pudërë. Lugar shtë hunurë guzubë më. Rialdi ldu'u të shti'dzë

Dios, por ni quëbezë të dzë naguëquërelde të con lë'ë më.

²² Lë'ë të bëzu'bë diaguë të diza'quë, por ni bëzunë më ldu'u të parë gac shtu'u të de verdá ra shmënë Jesús. Turne' gulë guc shtu'u ra shmënë Jesús con guëdubinú ldu'u të.

²³ Hia lë'ë të gulë të nacubi; napë të vidë sin fin, lëdëdi'i por ra cusë narialú sino por shti'dzë Dios, di'dzë nanapë pudërë parë guëne'e vidë eternë, nu nunquë adë rialúdi'in.

²⁴ Sagradas Escrituras rni'i:

Grë ra mënë na rall ziquë gui'lli.

Chulë rlu'a'a guë'ë shtë plantë, perë rbdichi gui'lli nu ra guë'ë rluquë lu guiu'u.

Por du'pë tiempë quërelde mënë lu guë'dchiliu; zni na vidë shtë mënë,

²⁵ perë shti'dzë Dios nunquë adë rialúdi'in; napin pudërë parë siemprë.

Mizmë di'dzë ni bini të iurë biadi'dzë na'a lu të.

2

¹ Por ni gulë bësa'në grëtë' clasë cusë mal ziquë llanë, nu bishi, nu engañi. Adë sébidi'i ldu'u të pë shtë sa'l. Adë rni'idi'i të di'dzë dzabë cuntrë sa'l.

² Mejurë ziquë tubi me'dë naguër ralë, rac shtu'ull gádhill, zni gulë guc shtu'u shti'dzë Dios; nahin ziquë lechë parë ra me'dë. Shti'dzë më nápëdi'in bishi; nahin parë tsaru'bë vidë cubi nanapë të por Espiritu Santo. Por shti'dzë më gapë të salvaciuni

³ purquë nanë të, rdë'ë të cuendë favurë nabë'në më parë lë'ë të.

Cristo ziquë tubi guë'ë nanabani

⁴ Gulë guabi'guë lu Dadë Jesús; na më cumë ziquë tubi guë'ë nanabani. Ra nguiu bëquë guia'a rall lë'ë më cumë cusë adë rlluí'idi'i, perë Jesús náhi' ziquë tubi guë'ë nagulë Dios. Nalë lasaquin.

⁵ Dios quëhuntsá'uhi' tubi grupë mënë nanabani por Espiritu Santo; na të ziquë guë'ë shtë jádu'u. Gulë gac të bëshuzi santu të parë gunë të ofrecërë lu Dios oraciuni nu labansë narëuu' ldu'u më. Gunë më recibir ra ofrendë ni por Jesucristo

⁶ purquë naescritë la'ni Sagradas Escrituras:

Gulë guná, na rdchi'ba ziquë tubi guë'ë lu guë'dchi Sión;

Guë'ë ni na guë'ë principal shtë tubi hiu'u ru'bë, tubi guë'ë nagudili Dios. Napin llëru'bë valurë.

El quë natsaldí ldu'i shti'dzë më, rtúdi'i lull; gunë më honrar lë'ë mënë ni.

⁷ Parë lë'ë të naná rialdí ldu'i shti'dzë më, napë më llëru'bë valurë, perë parë ra nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë më, gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras de lë'ë rall:

Lë'ë guë'ë nabëquë guia'a ra narza'a hiu'u, guquin guë'ë principal shtë hiu'u.

⁸ Nu rni'i Sagradas Escrituras:

Guërelde mënë guëc guë'ë ni; por guë'ë ni ldaguë mënë catë nidi'i fin.

Pues lë'ë rall rrelde rall por adë gúnëdi'i rall cuendë diza'quë shtë më. Puës parë ni nadezinadë rall.

Na të tubi grupë shtë bëshuzi

⁹ Lë'ë të na të mënë nagulë Dios entrë grë mënë; na të tubi grupë shtë bëshuzi parë gunë të sirvë lu Rëy. Na të tubi guë'dchi nabë'në ldu'i Dios. Na të mërë shmënë Dios të parë guadi'dzë të grë cusë ru'bë nabë'në Dios. Gulë më lë'ë të. Gulú më lë'ë të lu nacahi parë tsutë të lu llni parë guënë të lë'ë më.

¹⁰ Lë'ë të antsë adë nápëdi'i të vidë shtë Dios perë iurne' sí, na të shmënë Dios. Antsë ni tubi adë chu bëgá'adi'i ldu'u lë'ë të perë iurne' Dios bëga'a ldu'i' lë'ë të.

Gulë guquërelde parë Dios

¹¹ Lë'ë të amigu narac shtua'a, na të mënë ziquë mënë zitu parë guë'dchiliu rë'; na të më zitu entrë los de más mënë. Runa ruëguë lu të, adë gúnëdi'i të cumplir ra deseo mal nananú la'ni ldu'u të purquë na rahin ziquë enemigu narshini ldu'u të.

¹² Gulë gapë buen conductë entrë ra naná guënëdi'i Dios të parë guëdë'ë rall cuendë na të shmënë Dios. Aunquë iurne' rni'i rall cuntrë lë'ë të cumë si fuërë na të narguini mënë, perë guená rall cusë za'quë naquëhunë të nu guëdë'ë rall cuendë, nu guëni'i rall dushquilli Dios, purquë iurni guëabrá ldu'u rall con Dios, nu guëdë'ë Dios vidë eternë parë lë'ë rall.

¹³ Gulë bëzu'bë diaguë ordë shtë gubernë nu grë ra narnibë'a purquë na të shmënë Jesús. Gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë rëy, el quë narnibë'a más;

¹⁴ nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë gubernë nabëshe'ldë rëy ni. Bëshe'ldë rëy rumanë lë'ë rall parë gunë rall honrar el quë naquëhunë bien nu gunë rall cashtigu el quë narunë mal.

¹⁵ Puës Dios rac shtu'ui' de quë lë'ë të gunë të bien të parë guëta'u të rua' mënë nanëdi'i gac bë'a mudë narac shtu'u Dios guëquërelde rall. Rni'i rall cusë tuntë cuntrë lë'ë të.

¹⁶ Gulë cue cumë ziquë nguiu naná librë, perë adë rúnëdi'i të usar libertá narne'e Dios ziquë tubi prëtéstë parë gúnë'l duldë. Más bien gulë cue cumë ziquë tubi muzë shtë Dios.

¹⁷ Gulë bédë'ë rëspëti parë grë mënë. Gulë guc shtu'u grë ra shmënë Jesús. Gulë bë'në rëspëti Dios nu gulë bë'në rëspëti lë'ë narnibë'a más lu guë'dchiliu.

Guzac zi Jesús

¹⁸ Grë të nanapë lamë, gulë gapë rëspëti lu shllamël nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë rai'; lëdë niá'asëdi'i lu lamë za'quë u lu ra narga'a ldu'i sáhi', sino tambiën gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra lamë mal narunë nalaa'dchi.

¹⁹ Rëuu' ldu'u Dios con nguiu naná pacënci iurë rzunaldë mënë lë'ëll sin causë.

²⁰ Perë si talë quëhúnël mal, por ni quëlda'a mënë hiaguë guëquël nu nal cunformë con cashtigu ni, perë çpë cusë za'quë quëhúnël? En cambi, si quëhúnël bien nu rzac zi mënë lë'ël, si talë rua'a ldu'ul lu cusë ni nu nápël pacënci, ni sí rëuu' ldu'u Dios.

²¹ Puës guna'bë Dios lë'ë të parë tsagla'guë të rëglë ni. Jesucristo guzac zih'i por lë'ë të. Sufrimientë shtëhi' na ziquë muestrë të gunë të ziquë bë'në më.

²² Lë'ë më ni adë bë'nëdi'i' duldë nu nilë jamás adë gologuëdi'i' më.

²³ Iurë lë'ë ra mënë gurushtiá rall guëc më, adë bëquëbidi'i' më con galrushtiá. Iurë bëzac zi mënë lë'i', adë bédchigrë dí'dzëdi'i' lu mënë sino guna'bë më lu Dios parë gunë Dios juzguë lë'ë rall za'quë za'quë.

²⁴ Mizmë Jesucristo bia'a më grë ra duldë shtë hia'a iurë bë'në më sufrir lu cruz të parë gáca'a ziquë tubi naguti; hia adë chu gúnëdi'i' duldë parë guëbánia'a tubi vidë za'quë delantë lu më. Lë'ë më guc më ridë të parë lë'ë të guëac të maldá narunë të.

²⁵ Antsë lë'ë të guzú të ziquë lli'li naguniti, perë iurne' bëabrá ldu'u të con Jesucristo. Lë'ë më canihapë më lë'ë të ziquë vëquërë nu na më el quë nacanihapë ldu'u të, të parë adë guëntidi'i' të jamás.

3*Conseju parë ra nabëtsë'a*

¹ Ziquë ra muzë napë quë gunë rall cumplir, tambiën lë'ë të tse'lë ra nguiu, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë tsé'lël, purquë si talë adë rialdidi'i' ldu'u tsé'lël diza'quë, iurë guëmall conductë shtënël, tsaldí ldu'ull shti'dzë më sin ni tubi di'dzë naruadi'dzël lúhi'.

² Zni gaquin purquë guëná rall quërelde të bien; guëná rall napë të rëspëti lu Dios nu guëná rall napë të vidë limpi.

³ Adornë shtënë të gáquëdi'in cusë fuërë ziquë narzë'e ra begu u ziquë ra shnezë cu'u, ziquë orë u lari za'quë.

⁴ Sino adornë shtënë të gaquin la'ni ldu'u të catë adë chu rnádi'í luhin, adornë nadë rialúdi'í. Gac të mënë nadu'u nu naza'quë con pacënci con grë mënë. Zni rëuu' ldu'u Dios guëquërelde të.

⁵ Tiempë guahietë ra na'a santu nagualdí ldu'i shti'dzë Dios, na rai' mënë nadu'u nu

bë'në rai' rëspëti tse'lë rai'. Chulë guc vidë shtë rai'.

⁶ Por ejemplë, Sara bëzu'bë diágui' shti'dzë Abraham nu guni'i Sara lu tsé'li': "Dadë shtëna". Iurne' na të ziquë shini Sara si talë quërelde të bien, si talë adë rdzëbëdi'i' të lu narunë cuntrë lë'ël.

⁷ Nu zac lë'ë të tse'lë na'a, gulë gac mënë za'quë; gulë bë'në honrar tsé'lël. Gulë bë'në rëspëti lu tsé'lël purquë ra na'a nápëdi'i' rall fuersë ziquë ra nguiu, perë napë rall vidë eternë juntë con lë'ë të por tubi favurë nabë'në Dios parë grë të. Gulë bë'në cumplir di'dzë rë' parë guëdë'e Dios grë cusë narna'bë të lu më. Súdi'í ni tubi cusë ziquë storbë parë oraciuni shtë të.

Quëhúnël bien perë rzac zi mënë lë'ël

⁸ Por fin, gulë gac unidë con tubsë llgabë. Gulë bëga'a ldu'ul sa'l. Gulë gac shtu'u sa'l naná shmënë Dios. Gulë gac nadu'u nu gulë bë'në tratë sa'l con rëspëti.

⁹ Adë quillidi'i' të sa'l con mal aunquë rúnëll cuntrë lë'ël. Adë gushtiádi'il guëc sa'l aunquë rni'i guidzëll cuntrë lë'ël. Al contrari, gulë guna'bë lu Dios por contrari shtënël të gunë ldai' më sa'l. Gulë më lë'ë të parë gunë të cumplir ra cusë rë'. Zni gunë të recibir bendición shtë më

¹⁰ purquë naescritë:

El quë narac shtu'u guëbánil bien nu rac shtú'ull guëquitë ldu'ull,

napë quë gápëll cuidadë lo quë narní'ill, adë guësiguëdi'ill sa'll con di'dzë.

¹¹ Runë tucarë guësá'nëll cusë mal nu gúnëll bien; napë quë quillil nezë catë rbed-chí ldu'ull, nu tsaglá'guëll shnezë më.

¹² Lë'ë Dadë canihapë më ra më za'quë nu rqüë diaguë më oraciuni shtë rai' iurë rna'bë nguiu ni lu më.

Perë lë'ë më runë më cuntrë ra narunë mal.

¹³ ÇChu napë pudërë parë gúnëll dañi lë'ë të si talë quëhunë të bien?

¹⁴ Perë si talë rzac zi të purquë rianaldë të tēchi cusë za'quë, dichusë na të. Adë rdzëbëdi'il lu mënë nu adë riádi'i' ldu'u të

¹⁵ sino gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë Cristo guëdubi tiempë. Na më lamë shtë të. Nu gulë gac preparadë cualquier iurë parë guëquebi të lu ra mënë pëzielú nal shmënë Jesús. Si talë guëna'bë di'dzë rall lul, hia nanël lla gúnë parë defender lë'ël. Nadë más napë quë guëni'inul lë'ë rall con galnadu'u nu rëspëti.

¹⁶ Gulë guëquërelde bien sin ni tubi duldë të parë iurë ra contrari quëgni'í didzabë cuntrë lë'ë të, guëtú lu rall purquë nádi'in verdá.

¹⁷ Si talë guëdë'e më sí sac zi të, mejurë gunë të sufrir por cusë za'quë, lëdëdi'i' por mal.

¹⁸ Gulë bënë lllgabë; Cristo guti tubsë vultë por ra pecadurë; jamás gátidi'i më stubi. Tubldi na shcuendë më lu Dios perë guti më shlugar ra nanapë duldë parë gue'dénú më lë'e hia'a lu Dios. Gutu më en cuantë cuerpë shtëhi', perë guashtëhi' ladi ra tégulë por pudërë shtë Espiritu.

¹⁹ Tiempë ni guadi'dzë më lu ra espíritu shtë tégulë lugar catë napë Dios lë'e rai' ziquë prësi.

²⁰ Mënë ni naguquërelde tiempë shtë Noé, adë bëzu'bë diaguëdi'i rall shti'dzë Dios. Pues adë bëshé'ldëdi'i Dios juici lueguë sino con pacënci quëbezë më hashtë gucsa'u barcu ru'bë. Por barcu ni bëldasë mëné, u sea shunë mëné, guc salvar lu juici shtë nisë.

²¹ Manërë ni iurë bëriubë nisë të, guni'i të lu sa' të de quë nasalvar të. Galëriubë nisë nádi'i ziquë bañi parë cuerpë shtë të sino nahin sëni de quë nanël bëzunë Dios ldu'ul, de quë limpi na ldu'ul purquë Jesucristo guashtëhi' ladi ra tégulë.

²² Urne' cuezë Jesucristo gube'e ladë ldi shtë Dios. Cagnibë'a më. Grë ra ianglë nu autoridá nu grë ra narnibë'a stubi lugar, rzu'bë diaguë rai' shti'dzë më.

4

Gulë bënë sirvë Dios según llni nabëne'e më

¹ Por ni, ziquë Jesucristo bëni' sufrir shcuerpë më, gulë gac dispuestë gunë të sufrir. El quë naguzac zí shcuérpi', adë rianaldëdi'ill tēchi duldë.

² Rac shtu'ull guëbáni segun voluntá shtë Dios mientras quëredëll lu guë'dchiliu. Hia nēdi'ill gúnëll cumplir deseo mal nananú hia'ni ldu'ul.

³ Tiempë nagudëdë, guquërelde të vidë mal; bënë të lo quë narquitë ldu'u ra mëné nanadë guënëdi'i Dios. Gubani të lu vici; bënë të cumplir deseo mal: guzuu'dchi të; gadáu sha'të të lu mellë nu bii' të zili vini. Guanaldë të tēchi dioses falsë nanapë mëné, mëné naguërelde sin lēy za'quë nu sin rēglë.

⁴ Perë iurne' lë'e rall rdzëguë' ldu'u rall de quë lë'e të adë rúnēdi'i të compañi lë'e rall lu ra cusë mal ziquë antsë. Nu rni'i rall di'dzë dzabë cuntrë lë'e të.

⁵ Perë segurë napë quë guëtë'dë rall cuendë lu Dios; gunë më juzguë grë mëné. Gunë më juzguë ra nanabani nu también grë ra tégulë.

⁶ Lë'e ra tégulë hia bini rai' diza'quë. Guc rai' juzguë ziquë mëné; guti rai'. Bini rai' diza'quë të parë si talë tsaldí ldu'u rai' shti'dzë më, guëbani rai' ziquë Dios. Espíritu Santo guëne'e vidë eternë parë lë'e rai'.

⁷ Hia ze'dë bi'guë nasesë fin shtë grë cusë. Por ni gulë bënë lllgabë tubldi të gúnēdi'íl

duldë. Adë riádi'i ldu'ul sino gulë guna'bë lu Dios.

⁸ Subrë todë gulë gapë llëru'bë amor parë sa' purquë si talë rac shtu'ul sa', iurni quëhúnëll perdunë lë'ëll zihani vultë.

⁹ Gulë bënë recibir lídchil chu stubi ra bëchi sa' naze'dë lídchil sin quë adë risháquëdi'i ldu'ul.

¹⁰ Cualquier don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo parë lë'ël, gulë bënë sirvë lu ra sa' të con llni ni ziquë mëné naquëhunë cumplir lo quë narac shtu'u Dios. Gulë bënëlaa'dchi lo quë nabë'nëll recibir parë bien shtë sa'. Gulë bënë usar llni shtë Espíritu Santo nabëne'e Dios të parë tsaru'bë sa'. Iurni gac të muzë za'quë shtë Dios.

¹¹ Si talë chu rac ruadi'dzë ziquë mësë, napë quë guadi'dzëll shti'dzë më por pudërë shtë më. El quë narunë sirvë sa' ll, napë quë gúnëll sirvë por pudërë narne'e më. Zni gunë mëné alabar Dios por medio lë'e Dadë Jesucristo. Cha guëdë'e hia'a labansë lu më. llëru'bë na pudërë shtë më. Guëni'bë'a më parë siempërë. Amén.

Ra shmënë Jesús rzac zi rall

¹² Lë'e të narac shtua'a, adë rdzëguë'di'i ldu'u të iurë ra prëbë ze'dë. Na prëbë ziquë be'lë narru'u lu gui'i, perë adë rdzëguë'di'i ldu'u të. Adë rúnēdi'íl lllgabë sulë lë'ël rúnëll sufrir lu prëbë.

¹³ Mejurë gulë bëquitë ldu'u të purquë quëhunë të sufrir mizmë manërë cumë bë'në Cristo sufrir. Gulë gua'a ldu'u të parë gapë të lëgrë la'ni ldu'ul, nu gulë bëquitë ldu'u të iurë guëdchini më stubi con pudërë nu llni.

¹⁴ Si talë rushtía mëné lu të purquë na të shmënë Jesucristo, dichusë na të. Espíritu shtë Dios cuezënuhi' lë'e të.

¹⁵ Mënë runë sufrir purquë rguini rall sa' rall u rbaa'në rall, u runë rall mal u riutë rall asuntë nadë rllui'di'i, u na rall nadishi'bi; perë adë rúnēdi'i të ra cusë ni parë adë guëdchinidi'i cashtigu guëc të nu gúnëll sufrir.

¹⁶ Mejurë na si rzac zil purquë rianaldëll enseñansë shtë Jesús; adë rtúdi'i lul iurni sino gulë bēdē'e graci lu Dios purquë nal shmënë më.

¹⁷ Hia bëga'a iurë sublu' juici shtë Dios con mizmë shmënë më. Si talë juici ni guëzublú con lë'e hia'a 'lla gac fin shtë ra naná rzu'bë diaguëdi'i diza'quë shtë më?

¹⁸ Ra nguui narunë cumplir shti'dzë më, runë rall llëru'bë fuersë parë gac salvar rall; çpë gac con ra nanapēdi'i rēspēti parē cusē santu nu rianaldë rall tēchi cusē mal?

¹⁹ Por ni, el quë narzac zi purquë nahin voluntá shtë Dios, napë quë tsagla'guë gúnëll bien nu tsagla'guë tsaldí ldu'ull gac

salvárëll por pudërë shtë el quë nabëntsa'u nguuiu. Siemprë gunë më cumplir shti'dzi'.

5

Cunseju parë ra narialdí ldu'i Jesús

¹ Quëdë'ëhia cunseju parë ra më guani'si naná cabësë shtë shmënë Jesús. Tambiën na nahia më guani'si nu nahia testigu de quë Cristo bë'ni' sufrir. Guna recibir juntë con lë'ë të iurë guëlua'a pudërë nu llni shtë më.

² Gulë gupë ra shmënë Jesús ziquë tubi vëquërë; quëhápëll ra lli'li purquë zni rac shtu'u Dios. Gulë bë'nin voluntariamente, lédëdi'i purquë cagnibé'ahia lë'ë të. Bë'në compa'ni lë'ë rai' con guëdubínú ldu'ul, lédëdi'i purquë rbezë të gunë të recibir dumí.

³ Gulë gupë ra shmënë Dios tubi manërë nadu'u, lédëdi'i ziquë lamë narunë nalaa'dchi lu ra muzë. Gulë gac ejemplë za'quë lu rai'.

⁴ Iurë Jesús, el quë nanapë pudërë parë quëhapë ra lli'li, guëlua'alúhi' lu hia'a stubi, lë'ë të gunë të recibir tubi premi, tubi corunë narabtsé'ë nanadë rialúdi'i.

⁵ Nu zac lë'ë të nanapë menos edá, gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë ra më guani'si. Grë të, gulë gac më nadu'u lu sa'l purquë naescritë:

Dios rzu më lu grë ra narunë naru'bë.

Runë më compa'ni grëtë' ra naná nadu'u.

⁶ Gulë gac mënë nadu'u delantë lu Dios pudërúsë. Gulë bédë'ë sí të guë nibé'a më lë'ë të; iurní gunë më honrar lë'ë të iurë rga'a tiempë.

⁷ Gulë bédë'ë grë galriá ldu'u guëca'a më purquë nalé rac shtu'u më lë'ël; quëhapë më lë'ël.

⁸ Gulë cue nasini nu gulë gapë cuidadë. Enemigu shtë të na mëdzabë Satanás; canzëll ziquë tubi león narzubá. Rguílll mënë parë ldaguë rall lu pudërë shtë'nëll të tsaldí ldu'u rall shti'dzë mëdzabë.

⁹ Gulë sutipë lu mëdzabë; gulë gac firmë lu shnezë Dios. Gulë bédë'ë cuendë de quë grëtë' sa' të naná shmënë Jesús guëdubi partë shtë guë'dchiliu, quëgzac zi rai' mizmë manërë quë lë'ë të.

¹⁰ Despuësë de quëgzac zi të por du'pë tiempë, Dios el quë narne'e zihani favurë nu bendición, el quë naguna'bë lë'ë të parë gapë të vidë sin fin juntë con Cristo, gunë më të gac të firmë lu shnézi', nu gunë më parë cuedchí ldu'u të, nu guëne'e më fuersë parë lë'ë të. Mizmë Dios ni guna'bë më lë'ë hia'a parë tsutë hia'a lu llni catë quëreldë më. Bë'në mëhin purquë unidë na hia'a con Cristo.

¹¹ Cha guëdë'na'a alabar lë'ë më. Amén.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹² Silvano tubi bëcha'a, quëquë'ëll cartë rë' por na. Lluá'ahia Silvano quëhúnëll cumplir voluntá shtë Dios. Cartë rë' nadu'pin perë la'nin bënehia cunseju. Quëhuna testificar grë ra favurë nu bendición nabë'në të recibir de Dios, rlua'a de quë nezë za'quë naguna'zi të nahin verdá.

¹³ Ra grupë shtë shmënë Jesús naquëreldë Babilonia, ra nagulé Dios ziquë gulë më lë'ë të, quëgshe'ldë rai' saludë. Nu zac Marcos, shinia, quëgshe'ldëll saludë parë lë'ë të.

¹⁴ Gulë bë'në saludar ra sa' të con tubi saludë shtë amor.

Gulë cuedchí ldu'u të, lë'ë të naná unidë con Jesucristo. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Pedro

Quëquë'e Pedro lu ra shmënë Dios

¹ Na Simón Pedro, nahia tubi muzë nu poshtë shtë Jesucristo. Quëquëa'a cartë rë' lu të narialdí ldu'i shti'dzë Dios. Por tubi favurë shtë Dios naná justë nu por Jesucristo, Salvador shtë hia'a, bë'në të recibir mizmë fe nadapë na'a. Chulë quërelde të por shti'dzë më ñgual ziquë lë'e na'a.

² Gulë bë'në recibir zihani favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të mientras tsagla'guë runguë bë'a të lë'e Dadë Dios nu Jesús Shláma'a.

Ra shmënë Jesús verdadëre

³ Bëne'e Dios grëtë' bendición parë gápa'a tubi vidë za'quë delantë lu më, tubi vidë naná de acuerdë con voluntá shtë më. Nadápa'a bendición ni purquë runguë bë'a hia'a el quë nagulë lë'e hia'a según pudërë nu milagrë ru'bë shtë më.

⁴ Por tubi favurë shtë më, bëne'e më diza'quë nalasac. Bë'në më prometer zihani cusë ru'bë. Por mizmë di'dzë ni nadápa'a vidë shtë Dios. Guc salvára'a. Hia adë quëreldeñúdi'a'a cusë mal ziquë deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti por galërzebi ldu'u më'në.

⁵ Napë të bendición nabë'në më prometer, rialdí ldu'u të shti'dzë më; iurní runë tucaré guëquërelde të ziquë gubani Jesús, lu buen conductë gulë gac më'në nasini guëqui'.

⁶ Despuësë de ni, adë rdë'edi'íl sí parë deseo mal nananú la'ni ldu'ul. Hia despuësë de ni, gulë gac më pacënci; lu pacënci gulë gapë rëspëti parë Dios.

⁷ Nu lu rëspëti parë Dios, gulë gapë carifi parë ra shmënë Jesús nu gulë gapë llëru'bë amor parë grë më'në, hashtë ra narná tushë lu. Grë ndë'e gulë bë'në cumplir con guëdubinú ldu'ul.

⁸ Si talë tsagla'guë guëquërelde të de acuerdë con cunseju rë', hiadë gáquëdi'i të nabëchi sino másru'u gunë të cumplir shchi'ni Dios. Másru'u gápël tubi vidë za'quë ziquë tubi hiaguë nardë'e zihani nashi. Iurní guená më'në másru'u runguë bë'a të Jesucristo Shláma'a.

⁹ Perë el quë nadë rianáldëdi'i tēchi ra cusë rë', adë riasëdi'ill. Nall ziquë ciegu. Bëaldë ldu'ull de quë bëzunë më almë shtë'nëll de grë duldë nabë'nëll antsë.

¹⁰ Por ni rnia'a lu të, bëchi, gulë bë'në segurë de quë Dios gulë më lë'el, de quë guna'bë më lë'el parë gáquël shmënë më. El quë narunë cumplir ra cusë nagonia'a la'ni cartë rë', jamás adë gáquëll bajo ordë shtë duldë

¹¹ nu tsutëll con lëgrë catë rni'bë'a Dios ziquë Rëy parë siemprë. Jesucristo Shláma'a gúni' recibir lë'el parë cuezënëll lë'i'.

¹² Por ni tsagla'guë rnia'a lu të grë cusë rë' aunquë hia nanë të, nu na të firmë lu verdá nanapë të.

¹³ Lluá'ahia naza'quë guënehia cunseju parë lë'e të mientras nabania të parë adë guëá'ldëdi'i ldu'u të enseñansë rë'.

¹⁴ Dadë shtë hia'a, Jesucristo, bëlua'a më na de quë mërë gatia.

¹⁵ Por ni gapa cuidadë të parë rac guëagná ldu'u të enseñansë rë' cualquier iurë despuësë gatia.

Pedro gunáhi' pudërë shtë Cristo

¹⁶ Adë guanáldëdi'i na'a tēchi ra cuendë narni'i më'në sulë por llgabë nadë rllu'i'di'i shtë rall. Bëlua'a na'a verdá lu të lla bédchini Jesucristo con pudërë. Na na'a testigu napë më pudërë parë guëñibë'a më ziquë rëy. Con prupi slu na'a guná na'a pudërë nu llni shtë më.

¹⁷ Guná na'a iurë lë'e Dios Shtáda'a bédë'e më hunurë nu pudërë parë shini më Jesús, nu bédchini tubi bë dizdë gube'e catë rabtsë'e llni. Ni tubi nápëdi'i di'dzë parë guëni'ill lla na lugar ni. Lë'e bë guni'i: "Ndë'e na shinia narac shtua'a; nalë rquité ldua'a lë'i'".

¹⁸ Lë'e na'a bini na'a bë nabëdchini dizdë gube'e purquë dzulezënë na'a lë'e Jesús guëc dani catë Dios santu biadi'dzi'.

¹⁹ Perë ra di'dzë nabëquë'e muzë shtë Dios guahietë parë lë'e hia'a, más segurë nahin quë testimonio shtëna; nu quëhunë të bien si talë rdë'e të cuendë lu quë narni'i di'dzë ni ziquë rdë'e të cuendë tubi llni narziani lu nacahi. Gulë bédë'e cuendë hashtë rdzë guëdchini, hashtë guëdchini llni shtë më nu tsasë të ra di'dzë rë'.

²⁰ Primërë gulë bédë'e cuendë de quë grë ra di'dzë naná bëquë'e muzë shtë Dios, escritë nahin la'ni Sagradas Escrituras, perë ni tubi chu tsasë pë runë cuntienë di'dzë ni, sulë por Espiritu Santo tsasël pë runë cuntienë, lédëdi'i por llni nanapël.

²¹ Purquë ni tubi muzë shtë Dios biadi'dzëdi'i' shti'dzë Dios por mizmë voluntá shtë muzë ni, sino biadi'dzi' por pudërë shtë Espiritu Santo naná quëgsë lë'e rai'.

2

*Ra mësë bishi
(Judas 4-13)*

¹ Guahietë nanú profetë bishi ladi ra më'në israelitë. Zni zac guëdchini ra mësë falsë entrë lë'e të. Guëlua'a rall llla'chi enseñansë falsë nardë'e fin parë fe shtë më'në, hashtë gunë rall negar Jesús, de quë gúti' parë gac salvára'a. Zni cagna'bë rall cash-tigu guëc rall; nasesë gac condenar rall.

² Zihani mënë tσανaldë tëchi vidë mal shtë mësë ni. Guëni'i rall nezë za'quë shtë Dios nahin bishi.

³ Rzebi ldu'u rall dumí; quëgsiguë rall lë'ë të con enseñansë falsë, sulë parë guëdë'ë të dumí ca'a rall. Dizdë tiempë guahietë guni'i më gac cashtigu rall, gac condenar rall; nasesë guëdchini juici shtë Dios guëc rall.

⁴ Dios adë bënëdi'i perdunë ra ianglë nabë'në duldë guahietë sino quë bëtia'a më lë'ë rai' la'ni gabildi. Bësë'au lë'ë rai' lu nacahi parë cuezë rai' dzë shtë juici.

⁵ Nu zac bënëdi'i Dios perdunë guë'dchiliu tiempë shtë Noé, sino quë bëshe'ldë më tubi juici shtë nisë subrë guëc ra mënë mal; perë bënë më salvar Noé con gadchi shfamili'. Noé dizdë rai' muzë shtë Dios naguadi'dzë shti'dzë më lu ra mënë.

⁶ Nu Dios bē'ni' condenar; bëzalú më ra guë'dchi Sodoma nu Gomorra. Bëshe'ldë më gui'í hashtë bëac dë ra guë'dchi të parë grë ra mënë mal naze'dë despuësë, guëná rall nu guëdë'ë rall cuendë nadzë'bë na juici shtë Dios.

⁷ Perë bënë më salvar Lot, tubi nguui za'quë nu nalë riashac ldu'í' iurë gunáhi' vidë dzabë shtë mënë mal.

⁸ Lot nguui za'quë lu Dios, guquërdëll entrë ra mënë mal; nalë guá ldu'ull iurë gunáhi' maldá nabë'në mënë. Bini' pë guni'i rall lu sa' rall. Dzë la gue'lë guzac zi ldu'í' purquë guquërdëll mënë sin ni tubi rëglë.

⁹ Dadë Dios nápi' pudërë të gapë më ra mënë za'quë lu grë cusë mal të ldáguëdi'i mënë lu duldë; nu napë më pudërë cutsa'u më mënë mal parë tsa rall lu cashtigu shtë juici.

¹⁰ Gunë Dios cashtigu grë mënë mal, ra narianaldë tëchi deseó mal, cumë ziquë ra naquërdë ziquë mbecu, nu gunë më cash-tigu grë ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë el quë narnibë'a. Mënë ni fier na rall nu adë rdzëbëdi'i rall lu Dios; rni'i rall cuntrë el quë nanapë más pudërë quë lë'ë rall.

¹¹ Perë ra ianglë nanapë más fuersë nu pudërë quë ra nguui ni, adë nápëdi'i rai' valurë guëdchi'bë rai' demandë cuntrë ra narnibë'a. Napë ra ianglë rëspëti lu Dios.

¹² Ra hiembrë rë' na rall ziquë ra më nardë'edi'i cuendë. Quëhunë rall cumprir mal deseó nananú la'ni ldu'u rall. Destinadë na rall parë galguti. Mënë ni runë rall burnë ra cusë nadë riasëdi'i rall, perë guënití rall con grë mal deseó nanapë rall.

¹³ Gunë rall sufrir mizmë manërë cumë bënë mënë sufrir por causë shtë rall. Rquitë ldu'u rall grë ra dzë tsagla'guë rall tëchi cusë mal. Na rall ziquë manchë fier lu lari; rquitë ldu'u rall por deseó mal nananú la'ni ldu'u rall. Rsiguë rall mënë mientras raunú rall lë'ë të lidchi të.

¹⁴ Rzebi ldu'u rall ra na'a mal; adë rdzáguëdi'i rall quëhunë rall duldë. Rsiguë rall ra nanádi'i firmë lu shnezë Dios con bishi. Bënë rall gan zihani dumí tantë rzebi ldu'u rall dumí. Na condenadë rall.

¹⁵ Bënití rall purquë bëru'u rall nezë za'quë shtë Dios. Guagla'guë rall mizmë duldë nabë'në Balaam, shini Beor. Balaam guc shtú'ull gúnëll gan dumí por maldá.

¹⁶ Perë tubi burrë gu'pë, guni'i ma guëc Balaam por duldë naquëhunë Balaam. Guni'i ma ziquë rni'i tubi mënë nu bédë'ë ma fin galëtuntë shtë profetë ni.

¹⁷ Ra nguui rë' na rall ziquë tubi guërzú nanápëdi'i nisë, nu ziquë shchahi narua'a mbë. Na condenadë rall parë tsa rall lu más nacahi catë guëquërdë rall parë siempër.

¹⁸ Rni'i nadchini rall. Con di'dzë nadë rlluí'idi'i rsini rall sa' rall lu duldë. Rni'i rall napë mieti permisi gunë mieti duldë; zni rsiguë rall mënë nanapë du'pë tiempë dizdë bëru'u rall lu enseñansë falsë.

¹⁹ Quëhunë rall prometer libertá por enseñansë shtë rall, perë mizmë lë'ë rall na rall bajo ordë shtë mëdzabë purquë cadë nguui na ziquë esclavë shtë cusë narnibë'a lë'ë nguui.

²⁰ Parë ra mënë nabënguë bē'a Dadë Jesús; hia bëru'u rall nezë mal catë rzë mënë shtë guë'dchiliu, si talë guëabrí nguui lu cusë mal; si talë guëazë guetë nguui nezë shtë Jesucristo Salvador shtë hia'a, fin shtë nguui ni na peor quë antse.

²¹ Mejurë parë nguui ni adë nianëdi'ill nezë za'quë shtë Dios quë despuësë tsutëll nezë ni, adë tsagla'guëdi'ill tëchi mandadë nabëdë'na'a recibir de Dios santu.

²² Nahin ziquë narni'i tubi dichë; verdá na di'dzë ni: "Lë'ë mbecu bëabrí dchibë shtë ma ldu'u ma; nu lë'ë guchi nugalú guzë, bëabrí guaguezë ma la'ni benë stubi".

3

Guëabrí Jesús stubi

¹ Lë'ë të narac shtua'a, ndë'ë na segundë vësë quëquë'a lu të. Guërupë cartë gunia'a lu të cusë de quë hia nanë të. Rac shtua'a adë guëá'ldëdi'i ldu'u të ra enseñansë sino gapë tëhin la'ni ldu'u të.

² Gulë bësëagná ldu'u të ra di'dzë naguni'i ra muzë santu shtë Dios guahietë, nu gulë bësëagná ldu'u të mandamietë shtë Dadë Jesucristo, Salvador shtë hia'a. Gulë bësëagná ldu'u të di'dzë shtënë më naguni'i na'a lu të. Na na'a poshtë shtë më.

³ Primërë puntë nanë hia'a de quë la'ni lúltimë dzë guëdchini mënë nagunë burnë ra cusë sagradë; guëbani rall segun deseó mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁴ Guëna'bë di'dzë rall: "Çpë fin napë promësë shtë Cristo de quë guëabrí më

stubi? purquë dizdë guti ra shtadë guelú hia'a, grë cusë riagla'guë igual cumë dizdë bëcuc'shtë Dios guë'dchiliu'.

⁵ Adë rac shtú'udi'i rall gac bë'a rall de quë nanú gube'e nu guë'dchiliu dizdë tiempë guahietë. Bëntsa'u mëhin por shti'dzë më, nu por mandadë shtë më gulú më guë'dchiliu la'ni nisë nu nanú nisë alredeadurë guiu'u.

⁶ Lë'ë guë'dchiliu dzë ni gualú. Grë guiu'u në'azë la'ni nisë.

⁷ Perë gube'e nu guë'dchiliu nananú iurne', na destinadë parë cashtigu shtë gui'i por mizmé mandadë shtë Dios. Lë'ë gui'i guëza'i guë'dchiliu dzë shtë juici. Guëza'in con grë ra mënë mal. Tsalú grëtë' rall.

⁸ Bëchi narac shtua'a, adë réa'ldëdi'i ldu'u të de quë parë Dadë Dios tubi dzë na ziquë tubi mili izë, nu tubi mili izë na ziquë tubi dzë.

⁹ Dadë Dios quëac ldë'di'i parë gúni' cumplir shti'dzë më ziquë runë llgabë bëldá mënë, sino quë Dios napë më pacënci parë lë'ë hia'a. Adë rac shtú'udi'i më tsagnítia'a, ni tubi de lë'ë hia'a, sino rac shtu'u më grë ra nguii guëabrá ldu'u rall con lë'ë më nu gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall.

¹⁰ Dzë naguëabrá Dadë Jesús, guëdchíni' ziquë rdchini tubi nguba'në gue'lë, iurë adë nádi'il segurël. Iurní lë'ë gube'e tsalú con tubi ruidë dushë. Grëtë' ra cusë narná hia'a lu gube'e tsalú rahin con gui'i, nu guë'dchiliu tsequi lu gui'i con grë lo quë nananú luhin.

¹¹ Nanë të grëtë' ndë'ë napë quë gac cumplir; tsaluhin; por ni rqui'ni gac të më santu, mënë naquëhunë cumplir shti'dzë më.

¹² Mientras cuezë të dzë naguëdchini më stubi, gulë bë'në cumplir voluntá shtë Dios të guëdchini më lueguë. Dzë ni gube'e tsalú; tsaluhin con gui'i juntë con cusë nananú lu gube'e tsequi; gac cambin lu be'lë.

¹³ Perë lë'ë hia'a dzuléza'a gube'e cubi nu tubi guë'dchiliu cubi naná bë'në Dios prometer dizdë antsë. Lugar ni guëquërëlda'a; ndë nanú purë cusë za'quë; grëhin gac justë.

¹⁴ Por ni lë'ë të narac shtua'a, mientras quëbezë të grë ra cusë rë', gulë gapë mizmé lë'ë të parë guëdzelë më lë'ë të sin ni tubi faltë, sin ni tubi cusë mal.

¹⁵ Gulë bëdë'ë cuendë de quë pacënci nanapë Shláma'a, runin parë gac salvar mënë. Zni también bëquë'ë Pablo, bëcha'a, el quë narac shtu'u hia'a lë'i'. Bëquë'ëi' mizmé di'dzë ni lu të según llni nabëdë'ë Dios guëqui'.

¹⁶ La'ni grë ra cartë nabëquë'ë Pablo, nanú partë naganë parë riasë hia'a. Nanú mënë nadë rac bë'adi'i nu adë nádi'i rall firmë lu shnezë ra Sagradas Escrituras. Caglú rall guëc shti'dzë Dios. Zni rlua'a rall

grë ra Sagradas Escrituras. Tsalú rall por lo quë naquëhunë rall.

¹⁷ Por ni lë'ë të narac shtua'a, hia quë nanë të grë ra cusë rë', gulë gupë mizmé lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të bishi shtë mënë nadë rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë Dios; adë rdë'di'i të sí tsanaldë të tëchi rall nu guëazë guetë të shnezë Dios.

¹⁸ Mejurë gulë bësë'dë di'dzë shtë Dadë Jesucristo Salvador shtë hia'a, nu gulë bë'në recibir más favurë shtë më. Cha guëdë'na'a alabar lë'ë më iurne' nu parë siemprë. Amén.

Primëre cartë nabëquë'e San Juan

Di'dzë naguëne'e vidë sin fin

¹ Antsë guinlú guë'dchiliu nanú tubi nanabani; perë guná na'a lúhi', nu bini na'a shtí'dzi', nu guna'zi na'a guiá'ai'. Náhi' el quë narni'i diza'quë shtë Dios. Por shtí'dzi' nadápa'a vidë sin fin.

² Mizmë lë'e më gubaniú më Dios, Shtáda'a, perë bêlua'alú më lu na'a. Bëdchini më guë'dchiliu. Guná na'a lúhi'. Na na'a testigu shtëni'. Ruadi'dzë na'a lu të nabani më; nápëdi'i' fin.

³ Ruadi'dzë na'a lu të mizmë shtí'dzi' naná bini na'a. Ruadi'dzë na'a lu të lo quë nabë'në më parë gac bë'a të shtí'dzë më. Zni gac unidë grë hia'a; guëdápa'a mizmë llgabë. Guldí hia'a ruadi'dzëni' hia'a Dadë Dios con shíni' Jesucristo.

⁴ Iurní quëquë'a di'dzë la'ni cartë rë' të parë gac cumplir guëquitë ldu'u të nu parë guëquitë ldu'u na'a.

Dios rne'e llni

⁵ Ndë'e na diza'quë nabëlua'a Dadë Jesucristo, nu bêdia'a di'dzë na'a lu të de quë guldí Dios, nápëdi'i' dulde; limpi náhi' ziquë llni.

⁶ Si talë rni'i hia'a nanë hia'a lë'e më perë tsagla'guëni' hia'a dulde, bishi na hia'a; adë guldídi'ia'a iurní; nu adë quëréldëdi'i hia'a bien.

⁷ Perë si talë guëdë'na'a cumplir shtí'dzë Dios, adë chu rúnëdi'i' dulde, unidë na hia'a mizmë lë'e hia'a. Rac shtu'u hia'a bëchi la sa' hia'a iurní, nu rënë shtë Jesucristo shini Dios, tsagla'guë rzunë almë shtë hia'a de grë dulde.

⁸ Si talë guëni'i hia'a adë chu nápëdi'i' dulde, lo mizmë lë'e hia'a rsiquë hia'a lë'e hia'a. Bishi na ldu'u hia'a iurní.

⁹ Bënë na më; runë më cumplir shtí'dzë më. Justë na më; runë më igual con grë mënë. Runë më perdunë grëtë' dulde shtë hia'a iurë guëshubë dúlda'a lu më con guëdubinú ldu'u hia'a. Iurní rzunë më almë shtë hia'a de grë dulde nanadápa'a.

¹⁰ Si talë rni'i hia'a adë chu nápëdi'i' dulde, quëgni' hia'a bishi na Dios purquë hia guni'i më grë hia'a nadápa'a dulde. Si talë rni'i hia'a adë nápëdi'ia'a dulde, nídi'i shtí'dzë më la'ni ldu'u hia'a iurní.

2

Nápa'a tubi naguëni'inú lë'e Shtáda'a

¹ Lë'e të Dadë, caquë'a di'dzë rë' lu të parë adë gúnëdi'i' të dulde perë si talë chu quëhunë dulde, nápa'a tubi naguëni'inú lë'e

Shtáda'a por lë'e hia'a. ¿Chu më ni? Lë'e na Jesucristo; tublí na shcuëndi' lu Dios.

² Jesucristo guti lu cruz por dulde shtë hia'a. Gudilli më por grë dulde nanapë mënë narë lu guë'dchiliu. Por galguti shtënë më, bëdchisú më dulde shtëna'a nu gu' Dios conunformë.

³ Si talë tsagla'guë guëzu'bë diága'a mandamientë shtë Jesucristo, iurní nanë hia'a lë'e më. Rac bë'a hia'a lë'e më de verdá.

⁴ Perë si talë tubi hia'a guëni'ia'a: "Naná Dios", perë mizmë tiempë adë quëzu'bë diáguëdi'ill mandamientë shtë më, bishi nall iurní. Nádi'ill verdá.

⁵ Perë si talë lë'e hia'a rzu'bë diága'a di'dzë shtë më, rlua'a de quë tsagla'guë rac shtu'u hia'a lë'e më.

⁶ El quë narni'i quëbezënull Dios, napë quë guëquëréldëll ziquë guëquërdëldë Jesucristo lu guë'dchiliu; adë bë'nëdi'i' më dulde.

Mandamientë cubi

⁷ Dadë, adë guëquë'edia'a stubi mandamientë naná gurënë sino quë mizmë mandamientë nanapë të dizdë bini të diza'quë shtë më. Lo quë nabëquë'a iurne', na igual ziquë ra di'dzë nabë'në të recibir guahietë.

⁸ Perë quëquë'a'a tubi mandamientë cubi; primëre bë'në më cumplir mandamientë ni; iurní lë'e të quëhunë të cumplirin. Lë'e të napë të di'dzë rë' la'ni ldu'u të. Riagla'guë rzu'bë diagüë të shtí'dzë më. Nacahi nananú la'ni ldu'u të rialuhin. Llni shtë Dios bëdchini.

⁹ Si talë chu rni'i quëbezënull lë'e më perë mizmë tiempë adë rac shtú'udi'ill sa'll, nacahi cabëzëll.

¹⁰ El quë narac shtu'u los de más narialdí ldu'i Dios, cabëzënull llni la'ni ldu'ull; adë rláguëdi'ill lu dulde.

¹¹ Perë el quë narac shtú'udi'i sáhi'; el quë narná zá'quëdi'i lu sáhi', nacahi cabëzë ldu'ull. Rzëll ziquë ciegu. Rnádi'ill shnezë Dios purquë në'au slull; bë'në dulde.

¹² Dadë, quëquë'a'a di'dzë rë' purquë gac perdunë dulde shtënë të. Bënë më perdunë lë'e të purquë guti Jesús shlugar të; nasalvar të iurne'.

¹³ Dadë, quëquë'a'a lu të purquë nanë të el quë nanabani dizdë antsë binlú guë'dchiliu. Quëquë'a'a lu të, sultërë, purquë adë bë'nëdi'i të lo quë narac shtu'u mëdzabë. Quëquë'a'a lu të, lllugë'në, purquë ranguë bë'a të Dios, Shtáda'a.

¹⁴ Quëquë'a'a lu të naná Dadë purquë nanë të el quë nanápëdi'i fin. Quëquë'a'a lu të naná sultërë purquë quëhunë të cumplir shtí'dzë Dios con guëdubinú ldu'u të. Bënë të gan lu mëdzabë.

¹⁵ Adë rac shtú'udi'i' të ra cusë nananú lu guë'dchiliu, purquë grë ra narac shtu'u

ra cusë shtë guë'dchiliu, adë rac shtú'udi'ill Dios.

¹⁶ Ra cusë mal narac shtu'u ldu'u nguui, nu ra cusë chulë narac shtu'u ra nguui gapë, nu ra cusë narunë naru'bë mënë, grë ndë'ë na cusë shtë guë'dchiliu, lëdë Diósëdi'i.

¹⁷ Grë ra cusë shtë guë'dchiliu, rialú con grë mal llgabë narac shtu'u mënë, perë el quë narunë narnibë'a Dios, adë rialúdi'ill. Nápëll vidë sin fin.

Verdá nu bishi

¹⁸ Dadë, hia bédchini timpë tsalú guë'dchiliu. Bini të antsë napë quë guëdchini tubi nagunë cuntrë Jesucristo. Hashtë iurne' nanú zihani narunë cuntrë Jesús. Por ni nanë hia'a bëga'a iurë tsalú guë'dchiliu.

¹⁹ Lë'ë ra nguui ni narunë cuntrë Jesús, bëazë guetë rall de lë'ë hia'a. Nunquë adë guc rall shini më de verdá purquë adë riaglá'guëdi'i rall con shti'dzë më. Si talë niac rall narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá, nëa'në rall con lë'ë hia'a. Bëazë guetë rall. Iurni rlu'a'a clarë nádi'i rall shini Dios.

²⁰ Lë'ë të napë të llni purquë quëbezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Rac bë'a të cusë shtë Dios.

²¹ Adë rquí'nidi'i guëquëa'a lu të purquë nanë të verdá. Nanë të guadë naná verdá nu guadë naná bishi. Nanë të el quë naru-adi'dzë bishi, zé'dëdi'ill de Dios.

²² ¿Chu na más nabishi entrë lë'ë mënë? pues el quë narni'i Jesús lëdëdi'i nabëshe'ldë Dios. El quë narni'i zni, quëhúnëll cuntrë Jesús. Quëhúnëll cuntrë Dios nu quëhúnëll cuntrë shini Dios.

²³ Grë mënë narni'i Jesús lëdëdi'i el quë nagudili Dios parë guë nibë'ai', nápëdi'i nguui ni Dios Padre. Perë el quë narni'i Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios, nguui ni quëbezënú Dios.

²⁴ Gulë tsagla'guë guëzu'bë diaguë të ra di'dzë nabini të iurë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Si talë guësa'në të cuezë shti'dzë Dios la'ni ldu'u të, napë të Jesús nu napë të Dios Padre con lë'ë të.

²⁵ Mizmë Jesucristo guni'i lu hia'a, guëne'le më vidë sin fin parë lë'ë hia'a.

²⁶ Quëquëa'a di'dzë rë' lu të parë gac bë'a të lla na ra nguui narac shtu'u guësiguë lë'ë të.

²⁷ Perë nídi'i nicidá guëlua'a mënë lë'ë të purquë quëbezënú Espíritu Santo lë'ë të; náhi' mësë shtë të. Napë të llni shtëhi'. Quëgluá'ai' naná verdá nu naná bishi. Shti'dzi' na verdá, lëdë bíshidi'i. Nu guni'i, gulë bédë'ë lugar cuezënú Jesús ldu'u të.

²⁸ Gulë bëquë diaguë, Dadë; gulë bédë'ë lugar cuezënú Jesús ldu'u të, të iurë guëdchini më stubi vuellë, adë chu rtúdi'i lúhi'; adë chu

guëllú'nëdi'i lúhi'. Mejurë guëquitë ldu'u të iurë guëdchini më.

²⁹ Si talë rdë'ë të cuendë de quë tubldí na shcuendë Jesús lu Dios, gulë bédë'ë cuendë, grë mënë nanabani ziquë gubani më, na rall shini më.

3

Ra shini Dios

¹ Gulë bédë'ë cuendë blac rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. Rni'i më na hia'a shini'. Ra mënë narialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, rdë'ëdi'i rall cuendë chu na Jesús.

² Lë'ë të Dadë narac shtua'a, na hia'a shini Dios iurne', perë rluá'adi'i lla gáca'a más delantë. Pues rdë'ë hia'a cuendë dzë naguëdchini më stubi vuellë, gáca'a ziquë na më purquë guëná hia'a lu më tal ziquë na më.

³ Grë ra narialdí ldu'i guëdchini më, gac cambi mudë nanabánill; adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë. Rac shtú'ull gáquëll ziquë lë'ë më.

⁴ Grë ra narunë duldë, runë rall faltë lu lëy shtë Dios. Napë rall faltë lu Dios. Grë duldë na cuntrë lëy nabëne'e Dios.

⁵ Nanë të bédchini Jesús parë guëzunë më almë shtëna'a. Nápëdi'i më duldë.

⁶ El quë narzu'bë diaguë shti'dzë Jesús, tsaglá'guëdi'i gúnëru'ull duldë. El quë nariagla'guë gunë duldë, adë rdë'ëdi'ill cuendë chu na më. Nunquë bënguë bé'adi'ill lë'ë më.

⁷ Dadë, adë rdë'ëdi'i të sí guësiguë mënë lë'ë të gunë të duldë. El quë narunë cumplir shti'dzë Dios, tubldí na shcuendëll lu Dios igual ziquë na Jesús lu Dios. Justë na më.

⁸ El quë nariagla'guë runë duldë, nall shini mēdzabë Satanás purquë Satanás antsë cueshtë guë'dchiliu, bë'nëll duldë. Por ni Jesús, shini Dios, bédchini lu guë'dchiliu parë guëchili më dchi'ni shtë mēdzabë.

⁹ El quë nanapë vidë shtë Dios, adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë purquë hia bidë mizmë vidë shtë Dios la'ni ldu'u nguui ni; adë ni mudë gúnëru'ull duldë purquë gúlëll nacubi por pudërë shtë Dios.

¹⁰ Zni rlu'a'a chu na shini më nu chu na shini Satanás. El quë natsagla'guë gunë duldë, nápëdi'ill vidë cubi shtë Dios. El quë narac shtú'udi'i bëchi sáhi', nápëdi'ill vidë shtë më.

Runë tucarë gac shtu'u hia'a sa' hia'a

¹¹ Di'dzë rë' bini të dizdë binlú diza'quë: napë quë gac shtu'u hia'a grë sa' hia'a.

¹² Adë guëdë'nëdi'ia'a ziquë Caín. Gúquëll shini mēdzabë nu gudínill bëchill. ¿Pëzielú gudínill bëchill? purquë grë lo quë nabë'nëll, na mal lu Dios, perë bëchill lo quë nabë'nëll na bien lu Dios.

¹³ Dadë, lë'ë të narialdí ldu'u shti'dzë Dios, adë rdzëguëë'di'i ldu'u të si talë ra mënë shtë guë'dchiliu rna zá'quëdi'i rall lu të.

¹⁴ Nanë hia'a gudëda'a lu galguti hashtë nadápa'a vidë sin fin purquë de verdá rac shtu'u hia'a ra narialdí ldu'i Dios. El quë nadë rac shtu'udi'i bëchi sáhi', todavía nápëdi'ill vidë sin fin.

¹⁵ El quë narná zá'quëdi'i lu sáhi', nall ziquë narguini mënë. Nanë hia'a el quë narguini mënë, nápëdi'ill vidë sin fin.

¹⁶ Por Jesús nanë hia'a lla na Dios, el quë narac shtu'u de verdá. Jesús guc cunformë; gúti' lu cruz por lë'ë hia'a. Por ni runë tucarë guëdë'ë hia'a vidë shtë hia'a parë sa' hia'a.

¹⁷ Si talë tubi hia'a nápa'a ra cusë shtë guë'dchiliu nu tubi sa' hia'a napë nicidá, napë quë guëdë'na'a compa'ni lë'ëll. Si talë nëdi'ia'a guëdë'ë hia'a nacá'all, rac shtu'udi'ia'a Dios iurní.

¹⁸ Bëchi, gac shtu'u hia'a sa' hia'a de verdá, lëdëdi' con di'dzë shtëna'a sulamëntë, guëdë'ë hia'a narqui'ni sa' hia'a.

Nápa'a confiansë lu Dios

¹⁹ Si talë guëdë'na'a cumplir di'dzë rë', gac bë'a hia'a na hia'a shini Dios de verdá. Zni adë rdzëbëdi'i ldu'u hia'a lu më iurë shgába'a quëgni'i guëca'a.

²⁰ Si talë nápa'a lllgabë naquëgni'i guëca'a, nápëdi'ia'a confiansë lu më iurní, perë na më más më ru'bë quë shgába'a, nu nanë më grë cusë nananú la'ni ldu'u mieti.

²¹ Lë'ë të narac shtua'a, si talë adë nápëdi'ia'a lllgabë naquëgni'i guëca'a, nápa'a confiansë lu Dios. Adë rdzëbëdi'ia'a lu më

²² nu rne'e më ra cusë narná'ba'a lu më purquë dzudë'na'a cumplir lo quë narac shtu'u më. Dzudë'na'a cumplir mandamientë shtë më.

²³ Ni na mandamientë shtë më, tsaldí ldu'u hia'a shini më Jesucristo, nu rni'bë'a më gac shtu'u hia'a bëchi sa' hia'a. Zni bësëa'në më mandamientë shtë më.

²⁴ Grë ra narunë cumplir mandamientë shtë më, quëbezënú rai' Dios nu quëbezënú Dios lë'ë rai'. Nanë hia'a quëbezënú më lë'ë hia'a purquë bédë'ë më Espiritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a.

4

Espiritu shtë Dios nu espiritu narunë cuntrë Dios

¹ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaldídi'i ldu'u të grë ra mësë narní'i de quë ruadi'dzë rall por Espiritu shtë Dios sino gulë bëtë'dë prëbë shti'dzë rall parë gac bë'a të si talë bëshe'ldë Dios lë'ë rall tsaglua'a rall. Zihani mënë falsë riaglua'a rall ra mënë.

² Por ndë'ë gac bë'a të chu naze'dë con shti'dzë Dios. Grë ra nguui narní'i Jesús

bëdchini lu guë'dchiliu nu na më Cristo, el quë nagudili Dios parë guë'nibë'ai', el quë narlua'a di'dzë ni, nall verdá.

³ Perë grë ra nguui narní'i adë bédchíndi'i Jesucristo lu guë'dchiliu, zé'dëdi'i nguui ni de Dios. Cagní'ill bishi naze'dë por pudërë shtë contrari shtë Jesús. Hia bini të guëdchini narunë cuntrë Jesús; pues iurne' hia quëréldëll lu guë'dchiliu.

⁴ Dadë, na të shini Dios. Adë guëdë'ëdi'i të sí guësiguë mësë falsë lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall purquë más pudërë napë el quë naquëbezënú lë'ë hia'a quë el quë narnibë'a lë'ë mënë shtë guë'dchiliu.

⁵ Ra mësë falsë ruadi'dzë rall cusë shtë guë'dchiliu, lëdëdi'i shti'dzë Dios. Los de más mënë shtë guë'dchiliu, rianaldë rall shti'dzë mësë ni.

⁶ Perë lë'ë hia'a na hia'a shini Dios. Grë ra narunguë bë'a Dios, rdë'ë rall cuendë shti'dza'a. El quë nanádi'i de Dios, adë rzu'bë diáguëdi'ill shti'dza'a. Zni nanë hia'a chu napë Espiritu Santo nu chu napë espiritu shtë narguguë.

Dios rac shtu'u më lë'ë hia'a

⁷ Lë'ë të narac shtua'a, tsagla'guë gac shtu'u hia'a bëchi sa' hia'a purquë rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. El quë narac shtu'u sáhi', gúlëll nacubi por pudërë shtë më. Nápëll tubsë Dios Shtádëll.

⁸ El quë nadë rac shtu'udi'i sáhi', nápëdi'ill Dios Shtádëll, purquë rac shtu'u Dios lë'ë mënë.

⁹ Bëlua'a më de quë rac shtu'u më lë'ë hia'a; bëshe'ldë më tubsë shini më lu guë'dchiliu parë guëdápá'a vidë sin fin. Guëbá'nia'a parë siempërë.

¹⁰ Zni bëlua'a më rac shtu'u më lë'ë hia'a de verdá. Bëshe'ldë më shini më; por galguti shtë Jesús bëa'në Dios cunformë purquë bëllë'ë rënë shtëhi' por ra duldë shtëna'a.

¹¹ Lë'ë të narac shtua'a, guc shtu'u Dios lë'ë hia'a zni, por ni napë quë gac shtu'u hia'a sa' hia'a.

¹² Ni tubi mënë guná Dios, perë si talë rac shtu'u hia'a sa' hia'a, quëbezënú Dios lë'ë hia'a, nu tsagla'guë rac shtu'u hia'a sa' hia'a más.

¹³ Nanë hia'a cabezënú më lë'ë hia'a nu quëbezënú hia'a con lë'ë më purquë bëne'e më Espiritu Santo naze'dë de lë'ë më. Cabezënúhi' lë'ë hia'a.

¹⁴ Lë'ë na'a, ra poshtë, guná na'a lu Dadë Jesús nu tsagla'guë rni'i na'a lu ra mënë bëshe'ldë Dios lë'ë shini më, Jesús. Nápí' pudërë; gúni' salvar na mënë shtë guë'dchiliu.

¹⁵ Lë'ë naná rni'i lu ra mënë Jesús na shini Dios, cabezënú Dios lë'ëll nu unidë nall con Dios.

¹⁶ Nanë hia'a nu tsagla'guë tsaldí ldu'u hia'a de quë demasiadë rac shtu'u më lë'ë hia'a, grë hia'a. Nalë rac shtu'u më grë mënë. Si talë rac shtu'u hia'a lë'ë sa' hia'a, cabezë'nú më lë'ë hia'a, nu nápa'a mizmë vidë shtë më.

¹⁷ Dú'pëga dú'pëga rac shtu'u hia'a lë'ë më más. Zni nápa'a confiansë lu më iurë gunë më juzguë lë'ë hia'a. Rdzëbëdi'ia'a lë'ë më purquë ziquë na Jesús, na hia'a ndë'ë lu guë'dchiliu.

¹⁸ El quë nardzëbë lë'ë më, rac shtú'udi'ill lë'ë më purquë si talë rac shtu'u hia'a lë'ë më con guëdubinú ldu'u hia'a, nídi'i lugar parë guëdzëba'a lë'ë më. El quë nardzëbë lë'ë më, rzac zill mizmë lë'ëll. El quë nardzëbë lë'ë më, todavía runë faltë gac shtú'ull Dios.

¹⁹ Rac shtu'u hia'a lë'ë më purquë primërë lë'ë më gac shtu'u lë'ë hia'a.

²⁰ Si talë tubi hia'a rni'i: "Rac shtua'a lë'ë më", perë adë rac shtú'udi'ia'a bëchi sa' hia'a, nabísha'a. El quë narac shtú'udi'i sa'll nagunall, tampusquë rac shtú'udi'ill Dios nanadë gunádi'll.

²¹ Lë'ë mandamientë shtë më nabëdë'na'a recibir de lë'ë më rni'i zndë'ë: El quë narac shtu'u Dios napë quë gac shtú'ull sa'll.

5

Pudërë shtë narialdí ldu'i Jesús

¹ Grë ra narialdí ldu'i Jesús, el quë nagudili Dios parë guë'nibë'ai', nápëll vidë shtë më; nall shini Dios. Nu grë ra narac shtu'u Dios, también rac shtú'ull ra shini më, ra nanapë vidë sin fin por pudërë shtë më.

² Nanë hia'a rac shtu'u hia'a ra shini Dios iurë rac shtu'u hia'a Dios de verdá nu rzu'bë diága'a mandamientë shtë më.

³ Si talë rzu'bë diága'a ra mandamientë shtë më, iurní rac shtu'u hia'a Dios de verdá. Mandamientë shtë më nádi'in ziquë tubi cusë në'ë; nádi'in naganë,

⁴ purquë grë ra nabësa'në guëdchini vidë cubi la'ni ldu'i, rúnëdi'ill duldë. Nápëll pudërë; gúnëll gan lu mëdzabë. ¿Lla mudë guëdë'na'a gan lu mëdzabë? pues si talë tsaldí ldu'u hia'a shti'dzë Dios, guëdë'na'a gan lu cusë mal shtë guë'dchiliu.

⁵ El quë narialdí ldu'i shti'dzë Jesús na shini Dios, rúnëll gan lu grë cusë mal nananú lu guë'dchiliu.

Jesús na shini Dios

⁶ Jesús na shini Dios. Iurë bëriubë nisë Jesús, nu iurë guti më, bë'në Dios testificar na Jesús shini'.

⁷ También Espíritu Santo quëhunë testificar de quë na Jesús shini Dios. Adë rni'idi'i Espíritu Santo bishi.

⁸ Tsunë testigu cabezë lu guë'dchiliu narni'i igual; Espíritu Santo rni'i Jesús na shini Dios, nu galëriubë nisë shtë më con galguti shtë më, rlua'a na më shini Dios.

⁹ Grë hia'a rialdí ldu'u hia'a lo quë narni'i ra testigu verdadërë, perë mayurë na shti'dzë Dios. Bë'në më testificar Jesús na shini'.

¹⁰ El quë narialdí ldu'i Jesús na shini Dios, nanëll la'ni ldu'ull nahin verdá. Perë el quë narialdídi'i ldu'i Jesús, cagní'ill nabishi Dios purquë Dios guni'i clarë na Jesús shini'. El quë narialdídi'i ldu'i Jesús nádi'ill shini Dios, adë rúnëdi'ill recibir ra di'dzë shtë Dios Padre.

¹¹ Pues Dios bë'në testificar lu hia'a nápa'a vidë sin fin por Jesús. El quë naná unidë con Jesús shini Dios, nápëll vidë sin fin.

¹² El quë nanapë Jesús la'ni ldu'ull, nápëll vidë eternë perë el quë nanapëdi'i Jesús, runë faltë vidë shtë Dios.

Nanë hia'a nápa'a vidë sin fin

¹³ Lë'ë të naná rialdí ldu'i Jesús na shini Dios, caquë'a cartë rë' lu të parë gac bë'a të napë të vidë sin fin por Jesús.

¹⁴ Iurní adë rdzëbëdi'ia'a lu Dios. Rialdí ldu'u hia'a de quë si talë rná'ba'a lu Dios, guëne'e më cusë narná'ba'a. Napë quë gáca'a cunformë segun voluntá shtë më.

¹⁵ Si talë nanë hia'a rini më shti'dza'a, también nanë hia'a nápa'a ra cusë narná'ba'a lu më.

¹⁶ Si tubi të rna të bëchi sa' të quëhúnëll duldë, perë duldë naquëhúnëll nuá'adi'in cashtigu shtë galguti, napë quë guëná'bëll lu Dios por nguii ni. Guëdë'ë Dios vidë parë nguii ni. Nanú duldë nargú galguti; adë rni'bë'adia'a guëna'bë të lu Dios por el quë narunë duldë ni.

¹⁷ Gulë guna'bë lu Dios por nguii nanapë duldë nanuá'adi'i cashtigu shtë galguti. Stubi clasë duldë rgu galguti, gati nguii.

¹⁸ Perë nanë hia'a grë ra nanapë vidë cubi shtë Dios, adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë purquë Jesús, shini Dios, quëhapë lë'ëll. Gúnëdi'i mëdzabë gan lu nguii ni.

¹⁹ Nanë hia'a nápa'a vidë shtë Dios. Na hia'a shini më, perë grë mënë shtë guë'dchiliu, nanú rall guia'a mëdzabë Satanás.

²⁰ Perë Jesús, shini Dios, bëdchini lu guë'dchiliu nu bëluá'ai' lë'ë hia'a. Por lë'ë më runguë bë'a hia'a Dios verdadërë. Nu na hia'a shini më. Na më Shtëada'a. Nanë hia'a Jesucristo na shini Dios. Na më Dios verdadërë nu por lë'i' nápa'a vidë sin fin.

²¹ Bëchi, gulë gapë mizmë lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të ra dios falsë shtë mënë. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Juan

Verdá nu amor verdadë're

¹ Na Juan, nahia tubi më gushë. Quëquëa'a cartë rë' lul, nal ziquë tubi zana nagulé Dios. Quëquëa'a lul juntë con grë shínil. Nalë rac shtua'a lë'ë të de verdá, lëdë niá'asëdi'i na, sino zac grë lo quë nanë verdá shtë Dios.

² Rac shtua'a lë'ë të purquë nadápa'a verdá shtë më. Quëbezënuhin lë'ë hia'a iurne' nu parë siembrë.

³ Napa segurë de quë Dadë Dios nu Jesucristo, shini më nu Shláma'a, gunë ldai' më guëc të, nu guëga'a ldú'i' lë'ë të, nu guënë'e' parë cuedchí ldu'u të, të gac shtu'u të sa' të de verdá.

⁴ Nalë rquitë ldua'a. Bëdia'guë'lúa bëldá ra shmënë Jesús nardëá con lë'ë të. Rianaldë rall tëchi verdá ziquë rni'i shti'dzë Dios, ziquë gunibë'a Dios Shtáda'a guëquërel'da'a.

⁵ Iurne' quë'huna ruëguë lul de quë gac shtu'u bëchi la sa' hia'a. Di'dzë rë' nádi'in mandamientë cubi sino lo mizmë nabëdë'na'a recibir dizdë dzë naguealdí ldu'u hia'a shti'dzë Jesús.

⁶ Si talë rac shtu'u hia'a Dios, guëdë'na'a cumplir voluntá shtë më. Mandamientë shtë më rni'i: Gulë gac shtu'u sa' të. Hia bini të di'dzë ni dizdë bë'në të recibir diza'quë shtë më.

Ra narsiguë mënë

⁷ Zihani mënë narguguë ra sáhi', nanú rall guë'dchiliu. Adë rluá'adi'i rall de quë Jesucristo bédchini lu guë'dchiliu con cuerpë shtë nguü. El quë narlua'a bishi ni, rguguëll mënë nu quëhúnëll cuntrë Cristo.

⁸ Gulë gapë cuidadë mizmë lë'ë të parë adë guënitidi'i të ni zudu'pë partë shtë premi nague'ne' Dios, sino gaquin completë iurë guëdchini më stubi.

⁹ Cualquier nabësa'në shnezë Dios parë stubi enseñansë, nu adë rianaldëdi'ill tëchi enseñansë shtë Cristo, nápëdi'ill Dios ziquë Shtádëll. Perë el quë narianaldë tëchi enseñansë shtë Cristo, nápëll Dios ziquë Shtádëll nu nápëll shini më ziquë Shlámëll.

¹⁰ Si talë tubi mënë ze'dë guëluá'all lë'ë të perë adë nuá'adi'ill enseñansë de quë Cristo na shini Dios, lë'ë të adë rná'bëdi'i të lu Dios ni tubi bendición parë nguü ni

¹¹ purquë grëtë' narunë compa'ni ra mësë falsë, nápëll partë con ra cusë mal shtënë mësë falsë.

Rialú cartë rë'

¹² Napa zihani cusë parë guëquëa'a lu të, perë rac shtú'udia'a guëquëa'a di'dzë ni lu

guichi iurne' purquë quëbeza de quë tsagnahia lë'ë të lueguë. Iurní guënia'a lu të, të parë guëquitë ldu'u hia'a de verdá.

¹³ Ra shini bëldëll naquërel'dë ndë'ë, ra nagulé Dios, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Amén.

Tecërë cartë nabëquë'ë San Juan

Bëquë'ë Juan cartë lu Gayo

¹ Na Juan, nahia më gushë, quëquëa'a cartë rë' lu Gayo narac shtua'a de verdá.

² Lë'ël amigu, rac shtua'a de quë adë gúnëdi'i faltë ni tubi cusë, nu rac shtua'a de quë gapël saludë completë parë shcuërpël. Nanëa de quë zugá'al firmë lu shnezë më.

³ Nalë bëquitë ldua'a iurë bëdchini bëldá shmënë Dios; guni'i rai' de quë tsagla'guë tsaldí ldu'ul shti'dzë më guëdubi tiempë. Guni'i rai' de quë quëhúnël cumplir shti'dzë më.

⁴ Demasiadë rquitë ldua'a rinia de quë shinia, nabani rall de acuerdë con shti'dzë Dios.

⁵ Bëchi narac shtua'a, quëhúnël bien lu Dios iurë rúnël sirvë lu ra narialdí ldu'i Jesús, ra mënë naze'dë zitu, mënë naguënëdi'il.

⁶ Guni'i rall lu ra nardëá ndë'ë, lla rac shtú'ul lë'ë rall. Nu gúnël bien si talë tsagla'guë gúnël compa'ni lë'ë ra naguëna'bë pusadë lídchil. Bë'në compa'ni lë'ë rall con ra narqui'ni rall ziquë runë tucarë tubi muzë shtë Dios.

⁷ Pues lë'ë rai' zia'a rai' viajë shtë rai' parë gunë rai' voluntá shtë Jesucristo. Perë lë'ë rai' adë bëcá'adi'i rai' tubi ayudë shtë ra mënë nadë guënëdi'i Dios.

⁸ Lë'ë hia'a napë quë guëdë'na'a recibir lë'ë rai' nu guëdë'na'a compa'ni lë'ë rai' parë tsagla'guë guëni'i rai' shti'dzë Dios lu ra mënë.

Mal nabë'në Diótrefes

⁹ Bëquëa'a tubi cartë lu shmënë Dios ndë, perë Diótrefes rquë guiá'all shti'dzë na'a; más rquitë ldu'ull guëni'bë'all ziquë mënë ru'bë.

¹⁰ Por ni si talë tsahia tubi visitë ndë, guënia'a lu ra mënë pë canihunë Diótrefes. Cagní'll bishi nu ra chismë cuntrë lë'ë na'a. Nu másru'u quëhúnëll; adë rúnëdi'ill recibir ra shmënë Jesús naze'dë guëni'i shti'dzë më. Nu ra mënë narac shtu'u gunë rall recibir ra shmënë Jesús, Diótrefes rni'll cuntrë lë'ë rai', nu nëdi'ill guëa'në ra mënë ni ladi ra shmënë Dios.

¹¹ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsagla'guëdi'i të tëchi ra mënë mal, sino gulë guagla'guë tëchi cusë za'quë. Grëtë' el quë naquëhunë bien, nall shini Dios perë grë ra narunë mal, adë ranguë bë'adi'ill lë'ë më.

Ejemplë za'quë shtë Demetrio

¹² Grë ra mënë rni'i rall bien de Demetrio nu mizmë conductë shtëhi', rlua'a náhi' më

za'quë. Nu lë'ë Espiritu naná ruadi'dzë verdá, náhi' testigu Demetrio na më za'quë. Nu lë'ë na'a rni'i na'a lo mizmë, nu nanë të shti'dzë na'a na verdá.

Rialú cartë rë'

¹³ Napa zihani cusë parë guëquëa'a lul perë rac shtú'udia'a guëquëa'a rahin iurne'

¹⁴ purquë na rbeza gueldë guënahia lë'ë të lueguë. Iurni guëdia'a di'dzënu na'a lë'ë të.

¹⁵ Gulë cuedchí ldu'u të. Ra amigu shtë të naquërelde ndë'ë, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Cana'ba favurë, bëdë'ë saludë cadë tubi ra amigu shtëna'a naquërelde nga'li. Amén.

Cartë nabëquë'e San Judas

Rquë'e Judas cartë rë' lu ra shmënë Jesús

¹ Na Judas, nahia muzë shtë Jesucristo nu nahia bëchi Jacobo. Quëquëa'a cartë rë' lu ra nagudili Dios Padre, lu ra naquëhapë më purquë rac shtu'u më lë'ë të nu unidë na të con Jesucristo.

² Rac shtua'a tsagla'guë gunë të recibir bendición shtë Dadë, cusë ziquë galërğa'a ldu'u më nu galërac shtu'u shtë më nu galërbedchi ldu'u naná rne'e më.

*Mësë narlua'a bishi
(2 Pedro 2.1-17)*

³ Lë'ë të narac shtua'a, bëna llgabë hashtë mërë niaquëa'a lu të tubi cartë lla guc salvára'a purquë rialdi ldu'u hia'a diza'quë, perë iurne' napë quë guëquëa'a lu të nasëse por stubi cusë. Quëquëa'a lu të con guëdubinú ldu'a'a de quë rqui'ni gunë të defender diza'quë con guëdubi fuersë shtë të purquë nanú mënë narunë cuntrë diza'quë. Lë'ë diza'quë guc intrieguë guia'a hia'a tubsë vësë parë siempërë; adë chu gúnëdi'i cambin.

⁴ Quëgnia'a lu të zni purquë beldá mënë ladi hia'a, adë nádi'i rall shmënë Dios aunquë guni'i rall gualdi ldu'u rall shti'dzë më. Rlua'a rall ziquë shmënë Dios perë quëgsiguë rall; naga'chi na rall falsë. Dizdë tiempë guahietë, ra mënë ni na rall destinadë parë gac condenadë rall. Adë nápëdi'i rall rëspëti lu Dios. Rni'i rall gunë Dios perdunë duldë shtë rall ndigá aunquë quërelldë rall ziquë mbecu. Rlua'a tēchi rall lu Shláma'a Jesucristo, lúniquë el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

⁵ Nanë të bien pë guc guahietë, perë rac shtua'a guënia'a lu të tubi vësë más parë guëagná ldu'u të, de quë despuësë bë'në Dios salvar ra israelitë guia'a mënë shtë Egipto, bédë'ë më fin ra nadë gualdidi'ldu'i shti'dzë më.

⁶ Nu ra ianglë nabëdzatsu nu bë'nëdi'i rai' cumplir mandadë shtë më nu bësëa'në rai' lugar narunë tucarë guëquërelldë rai', bédë'ë më ordë gac rai' ziquë prësi nanali'bi con cadënë parë siempërë. Nanú rai' lu nac-ahi hashtë iurë gunë më juzguë lë'ë rai'. Gac condenadë rai' dzë shtë juici, tubi dzë señaladë purquë gunë Dios juzguë lë'ë mieti.

⁷ Nu zac ra mënë shtë Sodoma con Gomorra con ra guë'dchi alreduerë, guquërelldë rall ziquë mbecu. Guanaldë rall tēchi ra deseo mal nadë rúnëdi'i tucarë, nguiu con nguiu, na'a con na'a. Ra mënë ni na rall tubi ejemplë parë gac bë'a mieti gunë më cashtigu grë ra naquëhunë duldë. Iurne' ra mënë shtë Sodoma nu Gomorra quëhunë rall sufrir lu gu'i'i nanápëdi'i fin.

⁸ Mizmë manërë ra mënë falsë entrë lë'ë hia'a, na rall ziquë mënë nanani' shca'ldë cusë dzabë. Runë dchi'ni rall cuerpë shtënë rall con cusë adë rúnëdi'i tucarë. Rquë guia'a rall mandadë shtë Dios; rni'i guidzë rall guëc ianglë shtë më.

⁹ Quëhunë ra mënë ni ra cusë mal aunquë napë rall ejemplë shtë Miguel, tubi ianglë namás rnibë'a lu ra ianglë. Adë gurushtiadi'i Miguel guëc Satanás iurë lë'ë tēgulë Moisés bëga'chi, sino guni'i Miguel lu Satanás di'dzë rë'; "Gunë më cashtigu lë'ë". Adë bë'nëdi'i Miguel juzguë lë'ë mëdzabë sino biadi'dzë Miguel con rëspëti.

¹⁰ Perë ra nguiu mal iurne', rushtia rall guëc ra cusë nanadë riasëdi'i rall. Rianaldë rall tēchi ra cusë mal cumë ziquë ra ma nadë rdë'ëdi'i cuendë.

¹¹ Prubi ra nguiu ni purquë gac juzguë rall. Nápëdi'i rall rëspëti lu Dios, nilë lu sa' rall. Na rall ziquë Caín. Parë gapë rall zihani dumí, runë rall duldë ziquë duldë shtë Bal-aam, tantë rzebi ldu'u rall dumí. Bëdzatsu rall ziquë bë'në Coré cuntrë Moisés. Por ni bëniti rall lu Dios nu nacondenadë rall igual ziquë Coré.

¹² Ra mënë ni na rall tubi shtu parë lë'ë të iurë rdëá të lu mellë të gapë të lani con los de más ra narac shtu'u lë'ë sáhi'. Iurë raunú rall lë'ë të, nápëdi'i rall rëspëti sino quëhunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Na rall ziquë shcahi nanápëdi'i guiu sino rua'a mbë lë'in nezë rë' nezë rë'. Na rall ziquë hiaguë nashi nardë'ëdi'i nashi tiempë shtë cusechë. Na rall ziquë hiaguë de verdá gubidchi, ziquë hiaguë nab'i'eshi.

¹³ Lo quë naquëhunë rall, na ziquë bëchini cuchinë nanua'a nisëdu'u lu mbë dushë. Runë rall cusë naná shtu. Na rall ziquë mbelëgui'i naguniti shnézi'. Tsa rall lu nac-ahi nanápëdi'i fin. Zni gunë tucarë mënë ni.

¹⁴ Lë'ë Enoc el quë nagubani gadchi tantë generaciún despuësë de Adán, guni'i' naguër gac con ra nguiu mal. Guni'i Enoc: "Guná, ze'dë Dadë con zihani ianglë santu

¹⁵ parë gunë më juzguë grë mënë, nu parë guëdë'ë më sentënci guëc ra narzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios nu grë ra nabë'në duldë nu por grë ra chismë naguni'i rall cuntrë Dios".

¹⁶ Ruadi'dzë rall cuntrë cusë za'quë. Rd-chi'bë rall demandë cuntrë sa' rall. Ri-analdë rall tēchi deseo mal nananú la'ni ldu'u rall. Runë naru'bë rall lu sa' rall. Rni'i rall di'dzë chulë lu sa' rall nadë más parë guëdë'ë sa' rall centavë ca'a rall.

Cunseju parë shmënë Dios

¹⁷ Perë lë'ë të narac shtua'a, gulë bëagná ldu'u të lo quë naguni'i ra poshtë shtë Jesucristo Shláma'a,

¹⁸ de quë guëdchini mënë falsë nagunë burnë. Antsë guëdchini më stubi vueltë, tsanaldë ra mënë ni tëchi ra deseo mal. Guëbani rall sin rëspëti lu Dios.

¹⁹ Mënë mal entrë lë'ë të, quëhunë rall dividir lë'ë të nu rianaldë rall tëchi cusë mal shtë guë'dchiliu. Nápëdi'i rall Espiritu Santo nacuezënú lë'ë rall.

²⁰ Lë'ë të narac shtua'a, gulë bë'në compa'ni sa' të, të tsaldí ldu'u rall shti'dzë Jesús. Gulë gac ziquë tubi hiu'u nazúbëga'a firmë lu cimientë. Gulë tsagla'guë guadi'dzënú të Dios con pudërë shtë Espiritu Santo.

²¹ Gulë gupë mizmë lë'ë të siembrë të parë gac bë'a të rac shtu'u Dios lë'ë të. Gulë gubani parë lë'ë më mientras cuezë të Jesucristo Shláma'a. Gulë tsaldí ldu'u të de quë siembrë rga'a ldu'u më lë'ë të nu guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë të.

²² Entrë grupë shtë të nanú ra narialdídi'i ldu'i shti'dzë më. Gulë bëga'a ldu'u të lë'ë rall nu gulë bë'në compa'ni lë'ë rall të tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

²³ Gulë bëlá ra mënë naná ziquë tubi cusë la'ni hiu'u narie'qui. Gulë bëga'a ldu'ul sa'l, perë mizmë tiempë gulë bédzëbë juici shtë Dios. Gulë gapë cuidadë të adë gúnëdi'il ra cusë mal naquëhunë rall.

Rialú cartë rë' con tubi labansë

²⁴ Iurne' quëhuna alabar lë'ë më purquë napë më pudërë të ldáguëdi'i të lu duldë. Napë më pudërë guëdchinínú më lë'ë të sin ni tubi duldë catë quërelde më. Napë më pudërë guësëquitë ldu'u më lë'ë të delantë lu më.

²⁵ Rac shtua'a guëdë'na'a alabar lúniquë Dios verdaderë por medio Jesucristo Shláma'a, bë'në më salvar lë'ë hía'a. Rac shtua'a gunë mieti alabar lë'i'. Rac shtua'a gunë mieti adorar lë'i'. Rac shtua'a guëni'i mieti llëru'bë na pudërë shtëhi'; guëzu'bë diaguë grë mënë shti'dzë më të guëni'bë'a më guë'dchiliu igual ziquë rnibë'a më lu gube'e. Zni runë tucarë gunë më recibir labansë dizdë antsë cueshtë guë'dchiliu, nu zac iurne', nu parë siembrë gunë më recibir labansë ni. Amén.

Apocalipsis

Bèlua'alú tubi ianglè lu Juan

¹ La'ni librè rè' caquèa' a shcuendè tubi cusè nabè'nè Dios. Bèdè'è mè permisi shini mè Jesucristo tè guèlua'alúhi' luhia, Juan, tè gac bè'a ra muzè shtë mè ra cusè naguèr gac nasesè. Bèshe'ldè mè tubi ianglè tè gac bè'ahia di'dzè rè'.

² Quèadi'dza di'dzè rè' na verdá shtë Dios nu Jesucristo biadi'dzi' di'dzè rè' na verdá, grè lo què nagunahia.

³ Guèquitè ldu'u el què nagu'ldè con voz fuertè, nu guèquitè ldu'u ra el què naguèquè diaguè ra di'dzè rè' nabèdchini de Dios. Guèquitè ldu'u ra nagunè cuendè grètè' lo què naquè la'ni librè rè' purquè lè'è iurè hia ze'dè guèdchini parè gac cumplir di'dzè rè'.

Juan bèquè'è ra cartè lu ra shmènè Dios naquèrelèdè Asia

⁴ Na Juan quèquèa' a di'dzè rè' lu tè naná grupè shtë shmènè Dios, lu tè naquèrelèdè regiuni Asia. Gulè bè'nè recibir bendición nu gulè cuèdchi ldu'u tè. Dios na el què nabani iurne', el què nanápèdi' fin, el què naze'dè guèdchini.

⁵ Nu gulè bè'nè recibir bendición shtë Jesucristo, testigu naruadi'dzè verdá. Guc mè primèrè naguashtë ladi ra tègulè nu napè mè pudèrè subrè grè ra røy naná rribè'a lu guè'dchiliu rè'. Cristo rac shtu'u mè lè'è hia'a nu bèzunè mè lè'è hia'a de grè duldè con propi rënë shtë mè.

⁶ Bè'nè mè lè'è hia'a ziquè røy tè guèribè'a hia'a con lè'è mè, nu bè'nè mè lè'è hia'a ziquè bèshuzi tè guèdè'na'a sirvè lu Dios, Shtadè mè. Gulè bèdè'è hunurè nu graci parè lè'è mè, el què narnibè'a parè siemprè. Amén.

⁷ Gulè guná, Cristo guèdchini rua' shc-ahi. Grètè' mè'nè guèná rall lúhi' hashtë ra naná gudini lè'è mè. Nu grètè' mè'nè shtë guè'dchiliu, demasiadè gu'nè rall iurè guèná rall lu mè purquè rdzèbè rall cashtigu naze'dè. Zni gaquin. Amén.

⁸ "Nahia principi nu fin ziquè ra lètrè A nu Z", rni'i Dadè, el què narnibè'a grètè' cusè, el què natsalúdi'i, el què nanabani iurne', el què naze'dè guèdchini nasesè.

Bèlua'alú Cristo lu Juan con pudèrè shtèni'

⁹ Na Juan, nahia sa' tè; juntè quèdè'na'a sufrir. Rzunaldè mè'nè lè'è hia'a purquè rialdi ldu'u hia'a shti'dzè Jesucristo. Guna'bè mè lè'è hia'a parè gua'a ldu'u hia'a cusè durè con pacènci nu parè guèribè'a hia'a con lè'è mè. Nanúa prèsi lugar lè Patmos, tubi dani la'ni nisè, purquè biadi'dza shti'dzè Dios nu guca testigu shtë Jesucristo.

¹⁰ Guzac tubi dzè, primèrè dzè shtë llmalè, quèbezènúa Espiritu Santo nu quègsèhi' na. Bìnia tubi bè fuertè nezè tècha naguni'i cumè ziquè cha' trompetè;

¹¹ Ni guni'i' lua:

—Na nahia principi nu nahia lútimè ziquè lètrè A nu Z. Bèquè'è la'ni tubi librè lo què narnal nu bèshé'ldèhin lu ra grupè shtë shmènè Dios naquèrelèdè guè'dchi Efeso, nu Esmirna, nu Pérgamo, nu Tiatura, nu Sardis, nu Filadelfia, nu Laodicea.

¹² Bèabría parè nezè tècha tè guènahia nia chu naná quègni'i. Iurè bèna znì, gunahia lu gadchi gandelier orè.

¹³ Guèláu ra gadchi gandelier, gunahia nga'li zuga'a tubi ziquè nguiu nabèshe'ldè Dios. Náuhi' tubi lari llèduni; bèdchinin hashtë guè'a mè. Nu nápi' tubi cinturón shtë orè dèdè laguè ldu'u mè.

¹⁴ Guitsè guèc mè naquichin ziquè guitsè ladi ll'li naquichi u ziquè naquichi ziquè nievè. Slúhi' rabtsè'è ziquè tubi be'lè.

¹⁵ Guèáhi' rabtsè'è cumè ziquè gui'bè shlí'echi naguèr bèzunè luhin u ziquè gui'bè nabèru'u la'ni hiurnè. Nu cháhi' na fuertè cumè ziquè nisè nardèdè la'ni zihani guè'è'gu.

¹⁶ Hia guí'a'i' ladè ldi nanú gadchi mbelègui'i nu ruáhi' bèru'u tubi spadè dushè nanapè chupè lúhi'. Lu mè na ziquè lu ngubidzè iurè lè'è ngubidzè rabtsè'è guèdubi fuersè shtëhi'.

¹⁷ Iurè gunahia lu mè, bèzullibia lu mè nu bèana ziquè tègulè. Perè lè'è mè bèdchi'bè guia'a ladè ldi guèca nu guni'i mè:

—Adè rdzèbèdi'íl. Nahia principi nu adè nápèdia'a fin.

¹⁸ Nahia el què nanabani; gutia parè iurne' nabania parè siemprè. Nuá'ahia li-ahi narunè significar pudèrè nanapa subrè galguti eternè nu subrè lugar catè cuezè ra tègulè.

¹⁹ Bèquè'è iurne' lo què nagunal, lo què nananú iurne' con lo què naguèr gac.

²⁰ Ndè'è na lo què narunè significar ra gadchi mbelègui'i naná gunal guiahia ladè ldi con ra gadchi gandelier shtë orè. Ra gadchi mbelègui'i runè significar gadchi encargadè shtë ra gadchi grupè shtë shmènè Dios, nu ra gadchi gandelier runè significar gadchi grupè rè'.

2

Cartè parè ra shmènè Dios naquèrelèdè Efeso

¹ Bèquè'è tubi cartè nu bèshé'ldèhin lu encargadè shtë ra grupè shtë shmènè Dios guè'dchi Efeso. Guni'i: "Ndè'è rni'i el què nanapè gadchi mbelègui'i guia'a ladè ldi, nu naná zuga'a guèláu gadchi gandelier orè.

² Nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të; rac bë'ahia de quë adë rdë'di'i të lugar parë ra mënë mal. Nu nanëa de quë bëdchi'bë të prëbë lu ra naná rni'i na rall poshtë shtë Jesús perë adë nádi'i rall poshtë. Grëtë' rall bëgú të shlatë de quë na rall bishi.

³ Na të më pacënci nu guzac zi të por diza'quë nu nalë bë'në të cumplir ordë shtëna sin adë riá sháquëdi'i ldu'u të.

⁴ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të de quë adë rac shtú'udi'i të Jesús ziquë antsë.

⁵ Por ni gulë bësëagná ldu'u të catë bëniti të nu gulë bë'në cambi mudë nanabani të nu gulë bë'në ziquë bë'në të iurë gualdí ldu'u të diza'quë. Si talë adë gúnëdi'i të cumplir di'dzë rë', guna cashtigu lë'ë të. Guëdchisúa gandelier entrë lë'ë të si adë gúnëdi'i të cambi mudë nanabani të.

⁶ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, napë të tubi cusë favurë de lë'ë të naná rna tushë të lo quë narunë ra nicolaítas. Nu zac na rna tusha lu ra enseñansë ni.

⁷ El quë nardë'ë cuendë di'dzë rë', gulë bëquë diaguë bien lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios. Grëtë' el quë nagunë gan lu ra cusë mal, guëdë'a gauli ra nashi shtë hiaguë nazubëga'a paraíso shtë Dios. Guëbani rall parë siemprë."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Esmirna

⁸ 'Bëquë'ë tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde Esmirna. Bëquë'ë zni: "Ndë'ë rni'i el quë naná principi, el quë nápëdi'i fin, el quë naguti perë bëabrí nabáni'.

⁹ Nanëa grë lo quë naquëhunë të; rac bë'ahia grë galëz Zac zi shtë të. Nanëa blac prubi na të perë de vërë na të ricu. Nu nanëa lla ruadi'dzë mënë mal cuntrë lë'ë të, mënë narni'i na rall mënë israelitë perë bishi rall; na rall shmënë Satanás.

¹⁰ Adë rdzëbëdi'i të lo quë narzac zi mënë lë'ë të. Lë'ë mëdzabë guëtiá'all sèbëldá të lachigui'bë të parë grëtë' tédë të lu prëbë. Lë'ë të napë quë sac zi të durantë chi'i dzë perë gulë tsagla'guë gac të firmë hashtë galgutí, iurní guënehia vidë sin fin naná guëlua'a ziquë tubi corunë shtë rëy.

¹¹ El quë narac bë'a ra di'dzë rë', gulë bëquë diaguë lo quë narni'i Espíritu lu ra shmënë Dios. El quë nagunë gan lu cusë mal, adë tsádi'ill lu cashtigu eternë."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Pérgamo

¹² 'Bëquë'ë tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Pérgamo. Bëquë'ë zndë'ë: "Ndë rni'i el quë nanapë spadë dushë naná chupë tèche'.

¹³ Na nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të nu nanëa de quë nabani të catë quëgnibë'a

Satanás perë zia'la'guë të firmë lu nezë za'quë. Nunquë adë bësá'nëdi'i të parë tsaldí ldu'u të shti'dza, ni siquierë la'ni dzë iurë lë'ë Antipas, tubi testigu za'quë shtëna, gúti'. Ra mënë gudini rall lë'í' mërë lugar catë quërelde Satanás.

¹⁴ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të de quë nga'li Pérgamo nanú mënë adë rsá'nëdi'i rall enseñansë shtë Balaam. Balaam bëdë'ë cunseju parë Balac naná bësini ra mënë israelitë lu duldë. Bë'në rai' duldë; gudáu rai' belë naná bë'në mënë ofrecer lu ra dzanë idolo, nu cuënú rall sa' rall.

¹⁵ Nu zac napë të ra naquërelde nga'li, mënë narianaldë ra enseñansë shtë mënë nicolaitas, cusë narná zá'quëdi'a lúhi'.

¹⁶ Por ni gulë bë'në cambi mudë nanabani të; si no, guelda lueguë nu tildinúa lë'ë të ziquë tubi nanua'a spadë dushë naná rru'u ruahia.

¹⁷ El quë narac bë'a shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios. El quë nagunë gan lu ra cusë dzabë ni, guëdë'a tubi guetështildi maná gauli; guetështildi ni nanú naga'chi. Nu guëdë'a tubi guë'ë naquichi; lu guë'ë ni naescritë tubi lë cubi. Ni tubi chu adë runguë bë'adi'i lë ni sino sulë el quë nagunë recibirin."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Tiatira

¹⁸ 'Bëquë'ë tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde Tiatira. Zni guni'i: "Rni'i shini Dios, el quë nanapë slúhi' ziquë llni shtë be'lë lu guëahi' na ziquë gui'bë shlí'echi naguër bëzunë.

¹⁹ Na nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të; nanëa de quë rac shtu'u sa' të nu rialdí ldu'u të shti'dzë Dios; nu nanëa más bë'në të iurne' quë antsë iurë gualdí ldu'u të shti'dzë më.

²⁰ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të, de quë quëhunë të permitir quërelde tubi mënë naná ziquë na'a Jezabel ladzë të. Rni'ill de quë ruadi'dzëll shti'dzë Dios perë quëgsiguëll lë'ë shmëna con enseñansë shtënell. Rluá'all de quë nádi'i mal quënú mënë tse'lë sa' rall nu gau rall belë nabedë'ë mënë ziquë ofrendë parë ra dzanë idolo.

²¹ Na bëdë'a tubi timpë Jezabel parë guëabrí ldu'ull con Dios, perë nédí'ill gúnëll cambi mudë nanabánill, nu adë nédí'ill guësá'nëll vidë mal.

²² Iurne' guëshe'lda tubi cashtigu parë mënë ni; guëru'lda lë'ëll lu camé con dulurë. Grë ra nanédi'i guëabrí ldu'u rall lu Dios, ra nabë'në mal con lë'ë na'a ni, gunë rall sufrir demasiadë.

²³ Nu tsatinia ra shini na'a ni; gati rall. Zni grë ra shmënë Dios guëdë'ë rall cuendë

de què na rac b'è'ahia hashtë grè ra shgabè mieti, grètè' lo què nanú la'ni ldu'u mieti, nu guènehia tubi cashtigu cadè tubi de lè'è tè segùn obrè nab'è'nèl.

²⁴ Perè los de más lè'è tè naquèrelde Tiatura, lè'tè tè nanèdi'i tsagla'guè ra enseñansè shtë Jezabel, lè'è tè nanadè b'ènguè b'è'adi'i ra enseñansè mal, cusè narni'i rall nahin secretè shtë Satanás, pues rnia'a lu tè de què adè guèdchi'bèdia'a stubi carguè guèc tè.

²⁵ Sulamèntè gulè b'è'nè cumplir lo què nagunia'a lu tè; adè guèazè guètèdi'i tè. Guelda stubi.

²⁶ Grètè' el què nagunè gan lu mal nu tsagla'guè gúnèll lo què narac shtua'a hashtë fin, na guènehia pudèrè parè guèribè'a mènè ni ra naciuni.

²⁷ Ziquè bène'e shtada pudèrè parè guèribè'ahia, zni guèribè'a rall ra naciuni con varè guibè. Gapè rall derechè ziquè el què naruntsa'u trashtë shtë guiu'u; guèllul ra trashtë nanadè rllu'i'idi'i.

²⁸ Nu zac guènehia llni la'ni ldu'u rall, llni ziquè mbelègui'i nalè Plojè.

²⁹ El què narac b'è'a shti'dza, gulè bèquè diaguè ra di'dzè narni'i Espiritu lu ra shmènè Dios."

3

Cartè parè grupè shtë shmènè Dios naquèrelde Sardis

¹ 'Bèquè'è tubi cartè nu b'èshè'ldèhin lu naná encargadè shtë shmènè Dios naquèrelde guè'dchi Sardis. Znd'è bèquè'è: "Nd'è rni'i el què nanapè ra gadchi espiritu shtë Dios nu gadchi mbelègui'i; nanèa grètè' lo què naquèhunè tè nu na rd'è'a cuendè de què na tè ziquè naguti aunquè rni'i mieti napè tè famè de què nabani tè.

² Gulè bètè'tsè mbèca'ldè lu tè nu gulè b'èd'è'è fuersè ra cusè nanapè tè perè hia mèrè rialú rahin. Pues gunahia lo què naquèhunè tè; nádi'in cusè za'què delantè lu Dios shtëna.

³ Gulè b'èseagná ldu'u tè ra enseñansè nab'è'nè tè recibir; gulè tsagla'guè tèchi rahin nu gulè b'è'nè cambi mudè nanabani tè. Si talè adè rd'è'di'i tè cuendè shti'dza, guelda lueguè ziquè ridè tubi nguba'nè sin què adè guèd'è'di'i tè cuendè ca iurè guelda.

⁴ Sin què adè guètè'dèdi'i, nanú b'èldá mènè naquèrelde guè'dchi Sardis, adè quèrèldèdi'i rall mal lu ra duldè; pues lè'è rall sunú rall na; gacu rall con lari naquichi purquè zni runè tucarè lè'è rai'.

⁵ Ra nagunè gan lu mal, ni gacu rall lari naquichi nu jamás adè guèti'idi'a lè rall la'ni librè shtë vidè sino gunguè b'è'ahia ra mènè ni delantè lu Shtada nu delantè lu ra ianglè.

⁶ El què nard'è'è cuendè shti'dza, gulè bèquè diaguè lo què narni'i Espiritu lu ra grupè shtë shmènè Dios."

Cartè parè grupè shtë shmènè Dios naquèrelde Filadelfia

⁷ 'Bèquè'è tubi cartè nu b'èshè'ldèhin lu ra shmènè Dios naquèrelde Filadelfia. Zni bèquè'è: "Nd'è rni'i el què naná santu nu náhi' verdá, el què nanapè liahi shtë røy David, el què iurè rshá'li', ni tubi adè chu gunè gan guèsè'au, nu iurè lè'i' rsé'auhi', ni tubi adè chu gunè gan guèsha'lè.

⁸ Na rac b'è'ahia grètè' lo què naquèhunè tè, nu na zuhia tubi puertè nalla'lè delantè lu tè. Ni tubi chu adè gunè gan guèsè'au puertè ni. Aunquè du'psè rialdi ldu'u tè shti'dza, quèhunè tè cuendè diza'què shtëna nu adè b'è'nèdi'i tè negar na tè shmèna.

⁹ Guná, lo què nagac. Por fuersè shtëna guna de què ra mènè narianaldè tèchi ra enseñansè shtë Satanás, ra narni'i na rall mè israelitè perè bishi rall; nádi'i rall mè israelitè. Perè guna tè guèzullibi rall lu tè; gac b'è'a rall de què na tè shmèna; gac b'è'a rall de què rac shtua'a lè'è tè.

¹⁰ B'è'nè tè cumplir mandamentè shtëna, na tè mè pacènci; por ni gapa lè'è tè timpè durè shtë prèbè parè mè mènè narèta' lu guè'dchiliu. Guètèdè prèbè parè lè'è rall.

¹¹ Guelda nasesè. Gulè gupè bien lo què naná rialdi ldu'u tè, tè parè ni tubi adè chu guèdchisúdi'i premi narunè tucarè ca'a tè.

¹² Ra nagunè gan lu ra cusè durè ni, na guna lè'è rall ziquè pilari la'ni iadu'u shtë Dios gube'e. Nunquè jamás adè guèrú'udi'i rall nga'li. Nu guèquèa'a lè Dios shtëna luquè rall. Nu guèquèa'a lè ciudá naná ciudá shtë Dios shtëna. Lèhin na Jerusalén cubi nu ze'dè guèdchinin de gube'e catè quèbezè Dios shtëna. Nu zac guèquèa'a tubi lè cubi shtëna luquè ra mènè ni.

¹³ El què nard'è'è cuendè shti'dza, gulè bèquè diaguè lo què nacagni'i Espiritu lu grupè shtë shmènè Dios."

Cartè parè grupè shtë shmènè Dios naquèrelde Laodicea

¹⁴ 'Bèquè'è tubi cartè nu b'èshè'ldèhin lu grupè shtë shmènè Dios naquèrelde guè'dchi Laodicea. Zni bèquè'è: "Nd'è rni'i el què naná verdá, el testigu verdadèrè, el què naná bècueshtë grè cusè segùn voluntá shtë Dios. Rni'i mè ni:

¹⁵ Na rac b'è'ahia grètè' lo què naquèhunè tè. Rac b'è'ahia de què adè rac shtú'udi'i tè Dios con guèdubinú ldu'u tè. Ojalá niac shtu'u tè Dios

¹⁶ perè cumè ziquè iurnè' na tè ziquè nisè nanadè naldèdi'i, nilè naldèdi'i. Por ni rd-chibè ldu'a'a lè'è tè.

¹⁷ Pues rni'i tè na tè ricu, de què bien ziazú tè. Rni'i tè ni tubi cusè runè fáltèdi'i, perè

adë rac bë'adi'i të na të ziquë tubi nanadë pë nãpëdi'i. Nãpëdi'i të vidë eternë; na të prubi demasiadë; na të ciegu; adë riasëdi'i të. Na të ziquë nanãpëdi'i shãbi'; guëtú lu të lu Dios.

¹⁸ Por ni rnehia conseju parë lë'ë të de quë guëzi'i të orë shtëna, u sea gulë guna'bë lua vidë cubi nadë rialúdi'i të gáquël ricu de verdá. Gulë guzi'i lari naquichi, u sea gulë guna'bë lua të gac limpi ldú'ul të adë guëtúdi'i lul. Gulë guzi'i rumëdi parë tsa slu të, u sea gulë guna'bë lua llni të tsasël shti'dza.

¹⁹ Rni'inúa lë'ë të; rzu za'ca lë'ë të lu shnezë Dios purquë rac shtua'a lë'ë të. Por ni rqui'ni gapë të más ánimo nu guëabrá ldu'u të lu Dios.

²⁰ Guná, na zua rua' ldu'u nguui; cagna'ba. Si talë rínil shti'dza nu guëshá'lël rua' ldú'ul, guëdchinia të parë cuezënúa lë'ël; guadi'dzënúa. Nu lë'ël guadi'dzënu na.

²¹ Grëtë' el quë nagunë gan lu mal, guëdë'a tubi lugar cula'ni catë cueza, catë rribë'ahia. Zni bëna gan nu quëbezënúa Shtada catë rribë'a më.

²² El quë rac bë'a shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë narni'i Espíritu lu grupë shtë shmënë Dios."

4

Ra nanabani gube'e quëhunë rai' adorar Dios

¹ Despuës de gunahia ra cusë rë', gunahia tubi puertë nalla'lë gube'e; nu binia tubi bë ziquë cha' trompetë. Ni na el mizmë naguni'i lua antsë. Guni'i' lua:

—Gü'pi ndë'ë të parë guëluá'ahia lul grëtë' ra cusë nanapë quë guër gac.

² Mizmë iurní pudërë shtë Espíritu Santo gulezënúhi' ldua'a. Gunahia tubi trunë naquëbezë gube'e; hia lu trunë ni zúbëga'a tubi nazubë luhin.

³ Bëluá'ahi' ziquë tubi guë'ë jaspe narabtsë'ë u ziquë guë'ë cornalina. Hia alredeadurë lë'ë trunë, zuga'a tubi iarcu iris narabtsë'ë ziquë tubi guë'ë esmeralda.

⁴ Alredeadurë shtë trunë ni gunahia galdë bi tapë trunë; hia lu ra trunë ni zúbëga'a galdë bi tapë më guani'si; nacu rai' lari naquichi con corunë orë naná guëc rai'.

⁵ De lu trunë bëru'u ziquë ray shtë nguzi'u; ribë con ruidë shtë nguzi'u. Delantë lu trunë rie'qui gadchi grëaguë; rru'u be'lë lu rai'. Ni na gadchi Espíritu shtë Dios.

⁶ Nu delantë lu trunë ni nanú tubi cusë ziquë nisëdu'u narlua'a ziquë vidrio u ziquë guëë'guë.

Guëláu lugar ni nu alredeadurë lë'ë trunë, zuga'a tapë naná ziquë rlua'a ra ma. Napë ma slu ma guërúpë tēchi.

⁷ Primërë ra nanabani ni rlua'a ziquë tubi león; hia nachupë rlua'a ziquë tubi ngunë;

hia natsunë nápi' tubi lu nguui; hia natapë rlua'a ziquë mbisiá nariasë.

⁸ Ra guëzá tapë nanabani, ni napë rai' shu'pë shcuágui' cadë tubi rai'. Nu nanú slu rai' guëdubi tēchi, tēchi fuërë nu tēchi nezë la'ni. Nu dzë la gue'lë nunquë adë rbëzëdi'i rai' rni'i rai':

Santu, santu, santu, na Dadë Dios narnibë'a grëtë' cusë,

el quë nanapë principi; nabáni' iurne', nu adë nídi'i fin parë lë'í'.

⁹ Cadë vësë lë'ë ra nanabani ni quëhunë rai' adorar; bédë'ë rai' graci lu më naquëbezë lu trunë, el quë nadë tsalúdi'i.

¹⁰ Ra galdë bi tapë më guani'si bëzullibi rai' delantë lu më nazubë lu trunë nu bë'në rai' adorar lë'ë më nanabani parë siemprë. Bëdchi'bë rai' corunë shtë rai' delantë lu më ziquë sēñi na më Rëy shtë rai', nu guni'i rai':

¹¹ Dadë Dios shtë na'a, nal më za'quë.

Sulë lë'ël nãpël derechë gunë mieti adorar; gunë mieti alabar. Sulë lë'ël runë tu-carë guëdë'ë mënë graci purquë lë'ël bëntsá'ul grëtë' ra cusë.

Por voluntá shtënël gurështë guë'dchiliu.

5

Librë shtë më nabërlë Lli'li

¹ Iurní gunahia tubi librë guia'a ladë ldi shtë më nazubë lu trunë. Lë'ë librë na ziquë tubi nadu'bi naescritë nezë la'ni nu nezë fuërë nu në'auhin con gadchi sēgi.

² Nu gunahia ianglë nanapë pudërë ru'bë naná guna'bë di'dzë fuertë:

—¿Chull runë tu-carë guësha'lë librë nu guëché'zi' sēgi?

³ Ni por gube'e, ni por guë'dchiliu, ni por lugar catë nanú ra tēgulë, ni tubi adë chu nádi'i parë guësha'lë librë rë', ni siquierë parë guená ni luhin.

⁴ Iurní nalë binia purquë adë chu nádi'i të guësha'lë librë ni. Ni tubi adë nídi'i nanapë derechë parë gu'ldë la'ni librë ni nu ni siquierë más zucsë guená ni la'ni librë.

⁵ Iurní tubi më guani'si guni'i' lua:

—Adë rúnëdi'il pues lë'ë nabërlë León shtë llëbni Judá naná ze'dë llëbni rëy David, ni sí, na më pudërúsë. Bënë më gan lu enemigu shtëhi'; napë më derechë parë guëshá'li' lë'ë librë nu guëché'zi' ra gadchi sēgi.

⁶ Iurní guëláu lë'ë trunë ni nu entrë ladi ra tapë ra nanabani nu ladi ra më guani'si, gunahia tubi nabërlë Lli'li. Zuldí më aunquë nilë todavía rluá'aru'u sēñi de quë gúti' ziquë tubi ma nabëdë'ë mënë cumë ofrendë lu Dios. Nápi' gadchi shcáchi' nu gadchi slúhi'. Ra slúhi' runë significar gadchi espíritu shtë Dios naná bëshe'ldë më parë guëdubi lu guë'dchiliu.

⁷ Lë'ë Lli'li guna'zi librë nananú guia'a ladë ldi naná quëbezë lu trunë.

⁸ Iurë lë'ë më ni guna'zi librë, guëzátë' tapë ra nanabani nu ra galdë bi tapë më guani'si bëzullibi rai' delantë lu Lli'li. Cadë lë'ë më guani'si nua'a tubi arpa nu nua'a rai' tubi copë orë naná gadzë gushialë. Gushialë ni na ra oraciuni shtë ra shmënë Dios.

⁹ Nu bi'ldi rai' tubi cantë cubi; guni'i rai': Sulë lë'ël runë tucarë'l guená'zil librë, nu guëché'zël sëgi rë' purquë gútil nu con rënë shtënë'l gudilil präci parë guc salvar më'në rë'.

Na rall shini Dios de grë guë'dchi, grë naciuni.

Ruadi'dzë rall grë clasë dizë; be'dë guëzë rall de guëzá partë shtë guë'dchiliu.

¹⁰ Nu lë'ël bënë'el derechë lë'ë rall, gac rall rëy nu bëshuzi parë Dios shtë na'a.

Nu guë'nibë'a rall guë'dubi guë'dchiliu.

¹¹ Despuësë de ni, gunahia nu binia tubi bë shtë zihani ianglë naná rëta' alreduerë trunë ni catë naná ra nanabani con ra më guani'si. Cantidá ra ianglë, miles de lë'ë rai',

¹² guni'i rai' con voz fuertë:

Lë'ë Lli'li naguti, lë'i' runë tucarë gúni' recibir labansë shtë mieti; grë më'në guëdë'ë pudërë shtë rall ca'a më.

Guëdë'ë rall grë riquesë nanapë rall ca'a më. Guëni'i rall sulë lë'ë më náhi' sabi; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

Gunë rall honrar lë'ë më; gunë rall alabar lë'ë më.

Guëni'i rall napë më derechë parë guë'nibë'ai'.

¹³ Nu binia cha' grë ra cusë nabëcueshtë Dios, ra ianglë lu gube'e, ra më'në narëta' lu guë'dchiliu, hashtë grë ra më'në naná lugar shtë tégulë nu la'ni nisëdu'u. Guni'i rai':

Grë mieti gunë alabar lë'i'; guëdë'ë rall grë hunurë.

Guëni'i rai' llëru'bë na pudërë shtë më.

Labansë ni runë tucarë el quë naquëbezë lu trunë nu lu Lli'li parë guë'dubi tiempë.

¹⁴ Ra guëzá tapë ra nanabani guni'i rai':

—Nia Dadë. Zni gac.

Ra galdë bi tapë më guani'si bëzullibi rai' lu më nu bë'në rai' alabar el quë nanabani parë siempërë.

6

Ra gadchi sëgi

¹ Iurní gunahia lu Lli'li. Iurë bëché'zi primërë sëgi, iurní binia bë shtë tubi ra tapë nanabani. Cháhi' na ziquë bë shtë nguzi'u; guni'i':

—Gude'e të guënal.

² Gunahia tubi guay naquichi. Hia nadchi'bë ma nua'a tubi iarcu guia'a ni. Iurní bédë'ë rai' tubi corunë nu zia'ai' parë gúni'

gan lu enemigu nu parë tsagla'guë gúni' gan lu rall.

³ Iurë lë'ë Lli'li bëche'zë segundë sëgi, binia bë shtë segundë ra nanabani; guni'i':

—Gude'e të guënal.

⁴ Iurní bëru'u stubi guay naná color llni. Hia nanadchi'bë ma, bë'në recibir tubi spadë ru'bë nu pudërë parë guëdchisull paz parë ra më'në narëta' lu guë'dchiliu, nu parë quini ra më'në sa' rall.

⁵ Iurë lë'ë Lli'li bëche'zë tecerë sëgi, iurní binia cha' tecerë nabani; guni'i':

—Gude'e të guënal.

Gunahia tubi guay nagasë. Hia nadchi'bë ma, nua'a tubi lliguë ldirë guia'ai'.

⁶ Binia tubi bë nabëru'u guë'lau ra nanabani. Guni'i':

—Bë'në dañi hashtë rdu' tubi kilo shtë trigu por lo quë runë nguui gan tubi dzë; nu tsunë kilo cebadë por mizmë präci ni. Perë adë rúnëdi'il dañi ra hiaguë olivo, nilë ra hiaguë uvë.

⁷ Iurë lë'ë Lli'li bëche'zë cuartë sëgi, iurní binia bë shtë cuartë nanabani; guni'i':

—Gude'e të guënal.

⁸ Gunahia tubi guay shli'echi; hia nadchi'bë ma lë Galguti. Hia tēchi de ni ze'dë naldë el quë runë representar lugar shtë ra tégulë. Iurní lë'ë ni bë'në recibir pudërë subrë guëzátë' cuartë partë shtë më'në narëta' lu guë'dchiliu të gati rall lu guërru con gubini con galguidzë nu con ma dushë.

⁹ Iurë lë'ë Lli'li bëche'zë quintë sëgi, iurní gunahia guëa' bëcu'guë ra almë naná guti purquë gualdi ldu'u rai' diza'quë shtë Dios nu purquë guc rai' testigu shtë më lu sa' rai'.

¹⁰ Ra më'në ni guni'i' rai' fuertë:

—Dadë santu, quëhúnël cumplir promësë shtënë'l. ¿Hashtë ca iurë gac ldë'ël nu gúnël cashtigu ra nagudini lë'ë na'a? ra nanabani lu guë'dchiliu.

¹¹ Iurní bë'në rai' recibir lari naquichi nu repi më të parë guëzi'i ldu'u rai' stu'pë tiempë más, hashtë gac completë número shtë ra bëchi la sa' rai' naná guti por diza'quë shtë Cristo igual ziquë lë'ë rai'.

¹² Iurë lë'ë Lli'li bëche'zë sexto sëgi, binia tubi llu ru'bë. Lë'ë ngubidzë bëac ziquë tubi cusë nagasë. Lë'ë mbehu bëac ziquë rënë.

¹³ Hia ra mbelëgui'i lu gube'e galaguë ra hashtë lu guë'dchiliu cumë ziquë rlaguë nashi bëlda'u iurë lë'ë mbë dushë rni'bi hiaguë ni.

¹⁴ Hia gube'e gunitilú ziquë tubi guichi nardëa; hia grëtë' ra dani nu ra dani la'ni nisë bëni'bin shlugarin.

¹⁵ Hia ra rëy shtë guë'dchiliu bëca'chilú rall la'ni ra cuevë nu entrë ra guë'ë ru'bë shtë guë'dchiliu. Zni zac bë'në ra më'në narnibë'a, nu ra ricu, nu ra jfë shtë militar,

nu grë ra nanapë pudërë nu autoridá nu ra esclavë con ra nguuiu naná librë.

¹⁶ Guni'i rall lu dani nu lu ra guë'e:

—Gulaguë guëc na'a tē parë guëca'chilú na'a lu mē naquëbezë lu trunë. Gulë bëca'chi lë'ë na'a lu cashtigu ru'bë naná guëshe'ldë Lli'li guëc ra mënë.

¹⁷ Pues hia lë'ë iurë bēdchini, iurë shtë cashtigu ru'bë. ¿Chu gunë gan guëru'u entrë ra cusë ni?

7

Ra israelitë nanua'a sëñi luquë rai'

¹ Despuësë de ni gunahia tapë ianglë; zuldí rai' guédubi ladë shtë guë'dchiliu. Quëzudchí rai' guëzá guëdapë mbë tē parë adë ldá'adi'i mbë lu guë'dchiliu, nilë nisëdu'u, nu ni tubi hiaguë shtë guë'dchiliu.

² Nu zac gunahia stubi ianglë naze'dë nezë guia'a. Nápi' tubi sëgi shtënë Dios nanabani. Lë'ë ianglë guni'i fuerhtë lu ra guëzá tapë ianglë naná bē'në recibir pudërë parë gunë rai' dañi lu guë'dchiliu nu nisëdu'u. Guni'i ianglë:

³ —Adë rúnëdi'i tē dañi lu guë'dchiliu nu nilë nisëdu'u, nilë parë lu ra hiaguë hashtë guna gan guëquëa'a tubi sëñi luquë ra muzë shtë Dios, Shtëda'a.

⁴ Binia tubi número naná guc selladë, na rai' ciento cuarenta y cuatro mili shtë ra mē israelitë.

⁵ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Judá. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Rubén. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Gad.

⁶ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Aser. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Naftalí. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Manasés.

⁷ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Simeón. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Leví. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Isacar.

⁸ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Zabulón. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni José. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Benjamín.

Zihani mënë nagacu lari naquichi

⁹ Iurní gunahia zihani mënë naze'dë de grë naciuni nu grë guë'dchi. Gunahia ra naruadi'dzë grë clasë dizë. Zuldí rai' de lantë lu trunë nu de lantë lu mē nabëru'ë Lli'li. Pues cantidá rai'; ni tubi adë chu gunë gan guëlabë lë'ë rai'. Nu nacu rai' lari naquichi nu nanú zini guia'a ra mënë ni.

¹⁰ Grë rai' guni'i rai' fuerhtë:

Nasalvar hia'a por pudërë shtë Dios, Shtëda'a, el quë naquëbezë lu trunë, nu por pudërë shtë mē nabëru'ë Lli'li.

¹¹ Grëtë' ra ianglë naquëbezë nga'li zuldí rai' alreduerë trunë ni nu alreduerë ra galdë

bi tapë mē guani'si, nu alreduerë ra tapë mē nanabani. Bëzullibi grëtë' ra mënë ni hashtë bēdchini luquë rai' lu guiu'u. De lantë lu trunë bē'në rai' adorar Dios.

¹² Guni'i rai':

Nia Dadë, lë'ë labansë shtë mieti runë tucarë.

Guëni'i mieti llëru'bë na pudërë shtënë, nu rac bē'al grë cusë.

Guëne'e mieti graci lu nu gunë rall honrar lë'ël purquë pudërë nu fuersë shtënë llëru'bë nahin.

Nal Dios shtë na'a por grë tiempë. Amén.

¹³ Iurní tubi mē guani'si guna'bë dí'dzi' lua:

—¿Chullëti'i ra ndë'e naquëbezë ndë'e, ra nanacu naquichi? ¿Ca nezë ze'dë rai'?

¹⁴ Na repia:

—Dadë lë'ël nanë.

Iurní guni'i' lua:

—Lë'ë rai' na ra nagudëdë lu galërzac zi nu bëzunë rai' almë shtë rai'. Na limpi rai' ziquë lari naquichi por rënë shtë nabëru'ë Lli'li.

¹⁵ Por ni quëbezë rai' de lantë lu trunë shtë Dios nu quëhunë rai' sirvë lë'ë mē dzë la gue'lë la'ní santuari shtë mē. Nu lë'ë mē naquëbezë lu trunë canihapë mē lë'ë rai' con pudërë shtë mē.

¹⁶ Hia gúnëdi'i rai' sufrir gubini, ni galërbidchi ldu'u, nilë guëza'i ngubidzë lë'ë rai', ni por galna'i adë gúnëdi'i rall sufrir

¹⁷ purquë lë'ë mē nabëru'ë Lli'li, el quë naná quëbezë guëla trunë ni, quëhapi' lë'ë rai' ziquë tubi vëquërë quëhápëll ra lli'li. Nu mē rë' gua'a lë'ë rai' catë nanú nisë narne'ë vidë eternë. Nu Dios guëcuë'dchí mē lu rai' grëtë' nisë narru'u lu rai'.

8

Séptimo sëgi nu gushialë

¹ Iurë lë'ë mē nabëru'ë Lli'li bëche'zë sëgi gadchi, iurní bëa'në silënci lu gube'e ziquë mēdi iurë.

² Lueguë gunahia lu gadchi ianglë naná quëbezë zuldí de lantë lu Dios; bē'në rai' recibir gadchi trompetë.

³ Despuësë de ni bēdchini stubi ianglë nanua'a tubi cinsari orë. Iurní guzuldí' de lantë lu bëcu'guë. Bëdë'ë rai' zihani ialë parë gúni' ofrecer gushialë lu bëcu'guë juntë con oraciuni shtë ra shmënë Dios. Lë'ë bëcu'guë orë zuga'a de lantë trunë.

⁴ Lë'ë gushialë nananú guia'a ianglë ni, be'pin hashtë lugar catë quëbezë Dios, juntë con ra oraciuni shtë ra shmënë Dios.

⁵ Iurní lë'ë ianglë guna'zi lë'ë cinsari ni; tsadzëhin con gui'i guëdchi shtë catë rie'qui. Iurní bëquëldí ianglë gui'i ni lu guë'dchiliu. Gubë nu nalë ruidë gu'; bēdchini ray shtë nguzi'u nu bëllú guë'dchiliu.

Ra trompetë

6 Iurní ra zégadchi ianglë nanua'a ra trompetë, bë'në rai' preparar të parë gu'ldë rai' trompetë.

7 Primërë ianglë bi'ldi trompetë; iurní gulaguë guiguë nu gui'i nutsin con rënë hashtë guë'dchiliu. Güe'qui tecerë partë shtë guë'dchiliu nu tecerë partë shtë ra hiaguë nu tecerë partë plantë narguë.

8 Segundë ianglë bi'ldi trompetë shtëhi' nu gulaguë ziquë tubi dani ru'bë lu nisë. Dani ni rie'qui con be'lë, nu tecerë partë shtënë nisëdu'u bëaquin ziquë rënë.

9 Hia tecerë partë shtë ra ma nananú la'ni nisëdu'u, guti ra. Nu tecerë partë shtë ra barcu, grëtë' gualú.

10 Lë'ë tecerë ianglë bi'ldi trompetë, iurní tubi mbelëgui'i ru'bë gulaguë dizdë gube'e. Rie'qui mbelëgui'i ziquë grëaguë. Gulaguin lu tecerë partë shtë ra guë'gu nu catë nanú zini.

11 Lë'ë mbelëgui'i ni lë Naldá. Tecerë partë shtë nisë bëaquin ziquë naldá. Cantidá mënë guti purquë bii' rall nisë lda.

12 Lë'ë ianglë naná cuartë, bi'ldi' trompetë; iurní tecerë partë shtë ngubidzë con tecerë partë shtë mbehu nu ra mbelëgui'i, gullini de manërë quë ra tecerë partë shtë rahin bëa'në nacahi. Bëdë'ëdi'i rahin llni durantë tecerë partë shtë dzë nu gue'lë.

13 Iurní gunahia nu binia tubi ianglë naríasë lu gube'e. Guni'i' fuertë:

—Prubi grëtë' ra naquërelde lu guë'dchiliu iurë lë'ë ra tsunë ianglë rë' gu'ldë rai' trompetë shtë rai'.

9

1 Hia lë'ë quintë ianglë bi'ldi trompetë; iurní gunahia tubi mbelëgui'i naná gulaguë dizdë lu gube'e hashtë lu guë'dchiliu. Lë'ë personë ni bë'në recibir liahi shtë guëru naná guetë nu nidi'i fin shtë guëru ni.

2 Iurní bëllá'li' guëru ni; hia nga'li be'pi gushë cumë ziquë gushë shtë iurnë ru'bë. Hia lë'ë gushë ni bëcachi lu ngubidzë nu lu gube'e.

3 La'ni gushë ni bëru'u ra mbëchizu' naná riasë nu bietë ra ma lu guë'dchiliu. Bë'në ra mbëchizu' recibir pudërë parë gunë ra dañi ziquë nillë shtë guë'dchiliu.

4 Bë'në rai' recibir ordë adë gunë rai' dañi lu ra plantë rguë, nillë tubi cusë narguë, ni por ra hiaguë, sino nadë más gunë rai' dañi ra mënë naná nuá'adi'i sëñi shtë Dios luquë rai'.

5 Adë bëdë'ëdi'i më sí de quë quini rai' mënë sino nadë más parë gunë ra mënë sufrir dulurë durantë ga'i mbehu. Lë'ë dulurë ni gaquin ziquë rac tubi mieti iurë rahuë' tubi nillë lë'ë nguui.

6 Hia dzë ni ra mënë gac shtu'u rall gati rall parë adë gunë rai' gan gati rai'. Aunquë

rac shtu'u mënë gati rall, hia lë'ë galguti ldaguë zitu parë mënë ni.

7 Ra mbëchizu' rlua'a ziquë guay naná preparadë parë lu guëru. Hia guëc ma napë ma ziquë tubi corunë orë; hia lu ma rlua'a ziquë tubi nguui.

8 Nu napë ma guitsë guëc ziquë guitsë guëc shtë na'a. Hia lai' ma rlua'a ziquë lai' león.

9 Cuerpë shtë ra ma nacu bien con shabë ziquë gui'bë; hia ruidë shtë shcuaguë ma na ziquë ruidë shtë cantidá carros nanaquë ra guay iurë lë'ë ra ma ziajllu'në lu guëru.

10 Napë ma llba'në ma cumë ziquë llba'në nillë con guitsë nazubë guëquin. Hia llba'në ma napë pudërë parë gunë dañi ra mënë por ga'i mbehu.

11 Ra mbëchizu' rë' napë rai' tubi jëfë naná mizmë ianglë shtë gabildi. Hia lë'ë ianglë rë' lë con di'dzë hebreo, Abadón. Nu dizë griego lë ma Apolión narunë cuntienë el quë narzalú.

12 Gudëdë primërë cusë dushë perë todavía runë faltë chupë cusë nadzë'bë.

13 Hia lë'ë sexto ianglë bi'ldi trompetë; iurní binia tubi bë nabëru'u entrë ra tapë cachi nanaquë bëcu'guë shtë orë. Bëcu'guë ni quëbezë delantë lu Dios.

14 Lë'ë bë guni'i' lu sexto ianglë nanua'a trompetë:

—Bëlda'a ra guëzá guëdapë ra ianglë naquëdu' rua' guë'gu Eufrates.

15 Hia iurní gula'a ra guëzá ianglë ni parë quini rai' tecerë partë shtë mënë. Ra ianglë guc rai' preparadë parë iurë ni, dzë nu izë.

16 Binia tubi número shtë ra suldadë nanadchi'bë ra guay; na rall dos cientos millones.

17 Zni bëlua'alú ra guay lua. Hia ra nadchi'bë tēchi ma nua'a rai' ldu'u rai' tubi naná canihapë ldu'u rai'. Nahin color llni; nu azul, nu shlí'echi. Hia ra guay napë ma guëc ma ziquë guëc león; hia rua' ra ma bëru'u be'lë nu gushë nu asufre.

18 Ra tecerë partë shtë mënë guti ra por guëzá tsunë plaguë ni narru'u rua' guay: gui'i, gushë, nu asufre

19 purquë lë'ë ra ma bë'në ra gan con rua' ma, nu con llba'në ma; pues llba'në ma rlua'a ziquë serpentë con guëc shtë ma. Con ra guëc ra ni bë'në rall dañi.

20 Perë los de más mënë nagütidi'i por ra cashtigu ni, nunquë adë bësa'nëdi'i rall gunë rall cusë mal, nu bësa'nëdi'i rall gunë rall adorar ra espíritu mal con ra dzanë ídolo shtë orë u ra dzanë bëdchichi, u gui'bë shlí'echi u guë'ë u hiaguë. Bësa'nëdi'i rall gunë rall adorar ra cusë ni aunquë adë ráquëdi'i guëná rahin, nu adë ráquëdi'i rall rzë rall.

21 Nu zac adë bësa'nëdi'i ra mënë quini sa' rall nu ni por galbéllú shtë rall, nu ni por

galërquenù tse'lè sa' rall, nilè por rbézèdi'i mènè rbaa'nè rall pè shtë sa' rall.

10

L'è'e ianglè nanua'a tubi librè bi'chi

¹ Iurni gunahia stubi ianglè nanapè pudèrè ru'bè naná bédchini de gube'e. L'è'e ianglè nácuhi' shcahi nu nanú tubi iarcu iris guéqui'. Lúhi' rabtsè'è ziquè ngubidzè; hia guéáhi' rlua'a ziquè tubi mbèduni shtë be'lè.

² Nuá'ai' guá'ai' tubi librè mitu'nè naná lla'lè. Iurni bèzúhi' guéáhi' ladè ldi lu nisèdu'u, nu guéáhi' ladè rubèsè bèzúhi' lu gué'dchiliu.

³ Iurni fuertè guni'i' ziquè rzubá ra león.

⁴ Iurè gualú ra gadchi nguzi'u, iurni guc shtua'a niaquè'a perè binia tubi bè nabédchini de gube'e; guni'i':

—Adè rquébidi'il lo què naguni'i ra nguzi'u; adè rquè'èdi'il lo què naguni'i rai'.

⁵ Lueguè l'è'e ianglè nagunahia, zu guéáhi' lu nisèdu'u nu gué'dchiliu, bédísi' guia'a ladè ldi lu gube'e.

⁶ Bè'ni' jurar por lè mè naná bentsa'u gube'e nu gué'dchiliu, nu nisèdu'u nu grè ra cusè nananú lu rahin. Guni'i' ianglè:

—Hia bèga'a iurè; nádi'i más tiempè.

⁷ Iurè l'è'e ianglè nagadchi guzublú gu'ldè trompetè shtëhi', iurni hia guc cumplir lo què nabè'nè Dios disponer antsè cumè ziquè guni'i' mè lu ra muzè shtë mè, ra nabiadi'dzè shti'dzè mè.

⁸ Hia bè naná binia, bè nabédchini de gube'e, bèabrí guni'i' lua:

—Gua iurne' t'è guená'zil librè naná lla'lè, librè nananú guia'a ianglè naná zuldí lu nisèdu'u nu lu gué'dchiliu.

⁹ Iurni guahia lu ianglè nu guna'ba t'è parè guéné'ei' librè. Iurni guni'i' ianglè lua:

—Guna'zi librè rè'; bi'ldi la'nin nu b'è'nè llgabè pè runè cuntienè ra di'dzè. Primèrè gac ra di'dzè ziquè dchini shtë mbee'zè perè despuèsè guéaquin cumè cusè naldá.

¹⁰ Iurni guna'zia librè r'è' nananú guia'a ianglè. Bi'ldia la'nin; b'èna llgabè. Primèrè cusè za'què nahin perè despuèsè guquin cusè naldá.

¹¹ Lueguè guni'i':

—Napè què guéabril stubi. Tsagni'il shti'dzè Dios lu grèt'è ra mènè, gué'dchi ra, lu ra naciuni, nu lugar catè ruadi'dzè mènè grè clasè dizè, nu lu ra r'èy. Guèni'il shti'dzè mè.

11

Ra chupè testigu

¹ Iurni b'ène'e rai' tubi varè narr'èshè guiu'u cuahia, nu guni'i' rai' lua:

—Guasuldí nu guna'zi medidè r'è'; b'èr'èshè santuari shtë Dios, nu b'èr'èshè

b'ècu'guè, nu b'èlabè b'èldá naná quèhunè adorar l'è'è Dadè ngalli.

² Perè adè rr'èshèdi'il lu rualdèa' naná t'èchi fuèrè shtë iádu'u purquè grèt'è ni b'ène'e Dios permisi parè mè zitu guélú rall. Grè ra mènè ni guélú ra guèc Jerusalén durantè cuarenta y chupè mbehu.

³ Perè guèshe'lda chupè testigu shtëna parè guadi'dzè rai' shti'dza durantè mili chupè gahi'u'a sesenta dzè. Nacu rai' shabè rai' color nagasè.

⁴ L'è'e testigu r'è' runè significar chupè hiaguè olivos, nu zac runè significar chupè gandelier naná quèbezè delantè lu Dadè narnibè'a gué'dchiliu.

⁵ Si talè chu rac shtu'u gunè dañi parè l'è'e testigu ni, pues l'è'e rai' napè rai' pudèrè parè guèru'u gui'i' rua' rai' naná guèza'i completamente l'è'e contrari shtë rai'. Zni gati ra grè ra narac shtu'u quini l'è'e rai'.

⁶ Testigu r'è' napè pudèrè parè guèsè'au rai' gube'e t'è parè ldaguèdi'i guiu durantè tiempè naguadi'dzè rai' shti'dzè Dios, nu napè rai' pudèrè parè gunè rai' cambi nisè; gaquin r'è'nè, nu parè guèshe'ldè rai' plaguè u galguidzè tantè cumè ziquè guèni'i' ldu'u rai'.

⁷ Perè iurè tsalú grè lo què nagunè ra testigu ni, iurni l'è'e ma dushè nabèru'u gabildi, guèna'zi ma l'è'e rai' nu gunè ma dushè gan lu rai' hashtë gati rai'.

⁸ Hia shcuerpè rai' guèa'nin lu nezè shtë ciudá ru'b'è catè b'èquè'è ra mènè l'è'è Dadè lu cruz. Stubi l'è'è ciudá ni na Sodoma, nu zac Egipto.

⁹ Hia por tsunè dzè guèruldè, guèa'nè ra shcuerpè testigu ni lu nezè. Mènè shtë grè gué'dchi, mènè naruadi'dzè grè clasè dizè, mènè naze'dè de grè lugar nu naciuni, guèna' rall lu ra t'ègulè nu adè guèd'èdi'i rall permisi parè guèga'chi ra t'ègulè.

¹⁰ Ra naquèrèldè lu gué'dchiliu guèquitè ldu'u rall purquè guti ra testigu ni, nu nalè guèuu' ldu'u rall hashtë guèshe'ldè rall regalè lu sa' rall purquè guèza guèrupè nguii ni nabiadi'dzè shti'dzè Dios, guti rai'. Bèzac zi rai' ra mènè shtë gué'dchiliu.

¹¹ Perè despuèsè tsunè dzè guèruldè, Dios b'ècu'a'nì l'è'e rai' parè guèbani rai' stubi, nu grè ra naguná lu rai', nalè b'èdzèbè rall iurni.

¹² Lueguè iurni guèrupè testigu ni bini rai' tubi b'è dizè lu gube'e naná guni'i':

—Gulè tsepi nd'è'è.

Iurni be'pi rai' gube'e la'ni tubi shcahi. Hia ra contrari shtë rai' guná rall.

¹³ Mizmè iurni gu' tubi llu ru'b'è nu guèzá chi'i partè shtënè ciudá gualú nu gadchi mili mènè guti; b'è'nè llu. Los de más mènè nabèa'nè, nalè b'èdzèbè rall. Guni'i' rall llèru'b'è na pudèrè shtë Dios.

¹⁴ Zni gudèdè segundè cusè nadzè'bè perè lueguè guédchini stubi naná tecèrè.

Trompetë gadchi

¹⁵ Lë'ë ianglë gadchi bi'ldi trompetë shtëni'. Iurni bédchini bë fuertë dizdë gube'e. Guni'i bë:

Lugar catë rribë'a rëy shtë guë'dchiliu, bëaquin lugar parë guë'nibë'a Dios, Shtëada'a nu Cristo shini më.

Lë'ë më guë'nibë'a më ziquë rëy parë siemprë.

¹⁶ Iurni ra galdë bi tapë më guani'si naná quëbezë lu trunë shtë rai' delantë lu Dios, bëzullibi rai' hashtë bédchini luquë rai' lu guiu'u nu bë'në rai' adorar Dios.

¹⁷ Guni'i rai':

Dzu guëne'e na'a graci lul, Dadë.

Nápël grë pudërë; nabánil parë siemprë.

Napë quë guëdchínil parë guë'nibë'al;

nu nal Rëy iurne'.

¹⁸ Ra mënë shtë grë naciuni, bëldë rall perë hia bëga'a iurë parë gúnël cashtigu lë'ë rall. Bëga'a tiempë gúnël juzguë ra tégulë.

Guëné'el premi ca'a ra naná runë honrar lë'ël, grë ra naná limpi delantë lul, nu grë ra narzu'bë diaguë shtë'dzël, grëtë' ra narnibë'a, nu grëtë' ra mënë naná'di' mënë nalasac.

Bëga'a iurë parë gúnël tsalú con grëtë' ra narzac zi sa' rall parë tsalú sa' rall.

¹⁹ Iurni bëlla'lë santuari shtë Dios nananú gube'e, nu gunahia tubi cajë shtë conveñi la'ni iádu'u. Iurni gubë la'ni gube'e; gu'të gu'i' nguzi'u; binia ruidë dushë; bëllú guë'dchiliu nu gulaguë tubi guiguë fuertë.

12*Tubi na'a con ma dushë dragón*

¹ Iurni bëlua'a tubi sëni lu gube'e. Tubi na'a bëlua'alú lua; zúbi' la'ni llni shtë ngubidzë nu zübë mbeguë guëáhi' nu nápi' guëqui' tubi coronë nanua'a chi'bë chupë mbelëgui'i.

² Na'a ni nuá shíni' nu gurushtíá na'a con dulurë shtë nagalë shini na'a. Pues nalë rzac zi na'a parë guëdchini shini na'a guë'dchiliu.

³ Lueguë bëlua'a stubi sëni lu gube'e, tubi ma dushë dragón. Naru'bë ma nu na ma color llni nu napë ma gadchi guëc ma nu chi'i cachi, nu nanú tubi coronë cadë gadchi guëc ma. Nu nadchi'bë tubi coronë cadë guëc ma.

⁴ Hia con llba'në ma lë'ë dragón bëtéá tecerë partë shtë mbelëgui'i nu bëquëldí ma mbelëgui'i hashtë lu guë'dchiliu. Dragón rë' bëa'në delantë lu na'a parë iurë lë'ë shini na'a galë, të parë gau ma lë'ë me'dë.

⁵ Lueguë lë'ë na'a gupë tubi ngulë'në naná destinadë parë guë'nibë'ai' grë naciuni tubi manërë nadushë. Lueguë lë'ë shini na'a

guabsú; bia'a Dios lë'i' hashtë trunë shtënë më lu gube'e.

⁶ Hia lë'ë na'a bëllu'në na'a parë tubi lugar catë chu nádi'i. Lugar ni bë'në Dios preparar të nga'li guëquërelde na'a parë guëdë'ë mënë nagá nu'a por mili chupë gahiu'a sesenta dzë.

⁷ Despuësë de ni, gu' tubi guërru lu gube'e. Lë'ë ianglë ru'bë Miguel con sáhi', gudildinú rai' con lë'ë ma dragón nu con grë sa' ma.

⁸ Lë'ë ma con ra ianglë shtënëll, gudildi rall perë adë bë'nëdi'i rall gan lu guërru; nu adë bëdzëldi'i lugar parë lë'ë rall lu gube'e.

⁹ Zni bëquëldí Dios lë'ë dragón de gube'e; ma ni na mizmë serpiëntë nanabani dizdë más guahietë. Lëll Diablo nu lëll Satanás naná quëgsiguë guëdubi mënë shtë guë'dchiliu. Lë'ëll con ianglë shtënëll, Dios bëquëldí lë'ë rall lu guë'dchiliu.

¹⁰ Iurni binia tubi bë fuertë lu gube'e; guní'i':

—Hia bédchini salvaciuni nu pudërë shtë Dios. Hia bëga'a iurë parë guë'nibë'a më por autoridá shtë Cristo purquë hia lë'ë contrari shtë sa' hia'a bëquëldí Dios lë'ëll lu guë'dchiliu. Pues lë'ëll bédchi'bë galquiá cuntrë ra shmënë Dios dzë la gue'lë.

¹¹ Ra bëchi sa' hia'a bë'në rai' gan lu enemigu por rënë shtë Lli'li nu bë'në rai' gan lu enemigu ni purquë biadi'dzë rai' diza'quë. Adë bëdzëbëdi'i rai' gati rai' por lë'ë më.

¹² Gulë bëquitë ldu'u të iurne', grë të naná quërelde lu gube'e; perë prubi ra nananú lu guë'dchiliu nu ra narzë lu nisëdu'u la'ni barcu purquë lë'ë mëdzabë biëtë catë quërelde të nu nalë rldëll purquë nanëll du'pë tiempë runë faltë parë gunë më cashtigu lë'ëll.

¹³ Iurë lë'ë dragón guc bë'a de quë Dios bëquëldi' lë'ëll lu guë'dchiliu, guzunáldëll lë'ë na'a nanapë shini'.

¹⁴ Perë lë'ë na'a bë'ni' recibir shcuágui' ziquë shcuaguë mbisiá të gac tsasë na'a tubi lugar lu shlatë zitu parë lu serpiëntë ni. Ndë lë'ë na'a ni nasegurë nu bë'nëll recibir nagáu por tsunë izë guërudë.

¹⁵ Lë'ë serpiëntë bëquëldí nisë con rua'll parë gaquin tubi guë'ëgu të gua'a nisë lë'ë na'a.

¹⁶ Perë guiu'u bë'në campañi lë'ë na'a nu bëlla'lë guiu'u. Bii' guiu'u nisë nabëru'u rua' dragón.

¹⁷ Con ni lë'ë dragón nalë bëldëll cuntrë lë'ë na'a. Iurni zia'a dragón parë tsatildinull los de más ra shini na'a, ra narunë cumplir mandamientë shtë Dios nu naná ruadi'dzë diza'quë shtë Jesucristo, ra naná testigu shtë më.

13*Chupë ma dushë*

¹ Iurni guasuldía rua' nisëdu'u. Gunahia bëru'u la'ni nisëdu'u, be'pi tubi ma dushë nanapë gadchi guëquëll, nu nápëll chi'i cachi. Cadë cachi napë tubi coronë nu cadë guëquëll naquë tubi lë dzabë nabë'në ofender Dios.

² Lë'ë ma rë' nagunahia, rlua'a ziquë tigrë; napë ma ziquë guëa' oso, nu rua' ma na ziquë rua' león. Lë'ë dragón bëtë'ë pudërë nu autoridá nu permisi parë zubë ma ni lu trunë shtë dragón parë guë nibë'a ma.

³ Tubi de lë'ë guëc ma dushë rlua'a ziquë nuá'all tubi ridë naná gudini lë'ë ma parë ridë ni bëac. Nu guëdubi mënë shtë guë'dchiliu bëtë'ëguëë' ldu'u rall nu gualndë rall tëchi ma dushë.

⁴ Nu bë'në mënë adorar lë'ë dragón purquë bëtë'ëll llëru'bë pudërë parë lë'ë ma dushë, nu zac bë'në ra mënë adorar lë'ë ma dushë. Guni'i rall:

—Nidi'i chu stubi ziquë ma dushë rë'. Adë chu gunë gan lull.

⁵ Nu lë'ë ma dushë bë'në recibir permisi parë guëni'i ma di'dzë dzabë, cusë narunë ofender Dios. Napë ma ni pudërë parë gúnëll ra cusë dzabë durantë cuarenta y dos mbehu.

⁶ Zni bë'në ma dushë; guni'ill cuntrë Dios nu gudell guëc Dadë nu guëc santuari shtë më nu guëc ra naquëbezë lu gube'e.

⁷ Nu zac lë'ë ma dushë bë'nëll recibir permisi të tildinull con grë shmënë Dios hashtë bë'nëll gan lu rai'. Nu napë ma ni autoridá subrë grë ra mënë, grë naciuni, grë guë'dchi, nu grë lugar catë ruadi'dzë mënë grë clasë dizë.

⁸ Grë ra mënë naquërdëldë lu guë'dchiliu, bë'në rall adorar lë'ë ma dushë, ra mënë nanádi'i escritë lë rall la'ni librë. Librë ni naescritë lë ra nanapë vidë eternë. Guc escritë ni dizdë gurështë guë'dchiliu. Lë librë ni na librë shtë el quë nabëru'ë Lli'li naná guti ziquë lli'li.

⁹ El quë narquë diaguë shti'dza, gulë bëquë diaguë shti'dza.

¹⁰ Grëtë' el quë naguzac zi mënë lachigui'bë, mizmë lë'ëll tsa lachigui'bë. Nu grë ra narguini sáhi' con spadë nu zac lë'ëll gátill con spadë. Por ni grëtë' naná shmënë Dios rqui'ni gapë rai' pacënci nu fe.

¹¹ Despuësë de ni, gunahia stubi ma dushë nabëru'u tubi guëru shtë guë'dchiliu. Ma ni napë chupë cachi narlua'a ziquë cachi shtë lli'li parë ruadi'dzë ma ziquë cha' dragón.

¹² Nu napë ma pudërë shtë primërë ma dushë nu zúbëll shlugar ma ni. Nu bë'në segundë ma parë grë ra mënë shtë guë'dchiliu bë'në rall adorar primërë ma dushë; ma ni bë'nëac ridë naná bëtë'ë galguti parë lë'ëll.

¹³ Nu zac bë'në ma sëni ru'bë nu milagruë hashtë bëtë'ëll guni'i shtë gube'e hashtë

guë'dchiliu por pudërë shtë ma. Ra mënë guná rall milagruë ni.

¹⁴ Por medio de grë milagruë nabë'në ma dushë delantë lu primërë ma dushë, bësiguë ma grëtë' ra naquërdëldë lu guë'dchiliu nu gunibë'a ma de quë gactsa'u tubi figurë shtë ma dushë nanua'a ridë. Ridë ni guëquin por tubi spadë parë adë gütidi' ma.

¹⁵ Hia lë'ë segundë ma dushë bë'nëll recibir pudërë parë guëdë'ë ma vidë lë'ë figurë shtë primërë ma dushë, nu zac bëtë'ëll pudërë parë guadi'dzë figurë ni nu parë quini ma grëtë' el quë adë nëdi'i gúnëll adorar lë'ë ma.

¹⁶ Nu bë'në ma parë guëquë'ë tubi marquë guia'a ladi ldi mënë u luquë mënë. Grë ra mënë ru'bë nu ra nalasáquëdi'i, grë ra ricu nu ra prubi, grë ra naná librë nu ra naná bajo ordë shtë sa' rall, bë'në rall recibir marquë ni.

¹⁷ Ni tubi adë gáquëdi'i guëtuu'll nilë por si'll si talë nápëdi'ill lë shtë ma u número shtë lë ma ni.

¹⁸ Rqui'ni llini të tsasë mieti di'dzë rë'. El quë naná riasë, bë'në calcular número shtë ma dushë. Lë'ë número runë significar lë shtë tubi nguiu. Número ni na shu'pë gahiu'a sesenta con shu'pë.

14

Cantë shtë 144,000 mënë

¹ Iurni gunahia lu Lli'li naná zuldí guëc tubi dani lë Sión. Con lë'ë Lli'li quëbezënu tubi gahiu'a cuarenta con tapë mili mënë. Lë Lli'li naescritë luquë rai' nu zac lë shtë Shtadë Lli'li naescritë luquë ra mënë ni.

² Lueguë iurni binia tubi bë naná ze'dë dizdë gube'e. Nahin ziquë ruidë shtë'në cantidá guëë'gu, nu ziquë iurë rguini nguzi'u fuertë. Bë ni na ziquë cha' zihani arpa naquë'ldë ra mënë.

³ Nu quëu'ldë rai' tubi cantë cubi delantë lu trunë nu delantë lu guëzá tapë ra nanabani, nu delantë lu ra më guani'si. Parë ni tubi chu adë riasëdi'i cantë ni sino nadë más niá'asë ra ciento cuarenta y cuatro mili nanaguc salvar entrë los de más mënë shtë guë'dchiliu.

⁴ Ra mënë ni adë cuënúdi'i rai' tse'lë sa' rai'; na rai' limpi, nu zianaldë rai' lë'ë Lli'li cualquier nezë tsáhi'. Guc salvar rai' entrë los de más mënë ziquë primërë grupë shtë ra naná rialdi ldu'i shti'dzë Dios. Zni guc rai' ziquë ofrendë lu Dios nu lu Lli'li.

⁵ Tambien ni tubi de lë'ë rai' nabishidi'i sino limpi na rai' delantë lu Dios catë quëbezë më.

Di'dzë shtë tsunë ianglë

⁶ Iurni gunahia stubi ianglë naná riasë lu gube'e. Nua'a ianglë ni diza'quë parë guadi'dzë'núhi' diza'quë lu ra mënë narëta'

lu gué'dchiliu, ra mēnē shtë naciuni, ra nabiadi'dzē grē clasē dizē, ra naquērelde lu guédubi gué'dchiliu. Diza'quē nanua'a ianglē, nápēdi'in fin.

⁷ Guni'i ianglē fuertē:

—Gulē gapē respēti Dios, nu gulē bēdē'ē labansē parē lē'i'. Hia bēga'a iurē gunē mē juzguē lē'ē ra mēnē. Gulē bē'nē adorar el quē nabēntsa'u gube'e nu gué'dchiliu, nisēdu'u nu grē ra zini.

⁸ Despuēsē gualú shti'dzē primērē ianglē, iurni guni'i segundē ianglē ni:

—Hia lē'ē ciudá Babilonia ru'bē gunē Dios juzguē purquē ziquē tubi narzuu'dchi con vini, zni bē'nē Babilonia con los de más naciuni parē gunē rall duldē, cusē nadē rlu'i'di'i.

⁹ Lueguē iurni tecērē ianglē guni'i fuertē:

—Si talē tubi gunē adorar lē'ē ma dushē u figurē shtēnell, nu guédē'ēll permisi quē marquē shtë ma dushē luquē nguui u guia'a nguui,

¹⁰ pues nguui ni napē quē sac zill lu cash-tigu dushē naze'dē de Dios. Cashtigu ni na llanē shtë mē nu adē nūtsēdi'in con galērga'a ldu'u mē. Nguui ni gúnēll sufrir la'ni gui'i nu asufre delantē lu ra ianglē santu shtë Dios nu delantē lu Lli'i.

¹¹ Lē'ē gushē shtēnē cashtigu ni tsepi durantē grē ra siglo. Nídi'i descansē dzē, nilē gue'lē parē ra narunē adorar lē'ē ma dushē nu figurē shtë ma, u ra nabē'nē recibir marquē shtë ma.

¹² Por ni grē ra shmēnē Dios, nu ra narzu'bē diaguē shti'dzē mē, ra narianaldē bien enseñansē shtë Jesús, rqui'ni gapē rai' pacēnci.

¹³ Iurni binia tubi bē nabēru'u de gube'e. Guni'i bē lua:

—Bēquē'ē ndē'ē: “Guēquitē ldu'u ra tēgulē parē siempřē, ra naná shmēnē Dadē Jesús”. Zni rni'i Espiritu. Pues guēzi'i ldu'u rai'; napē rai' descansē nu guédē'ē Dios premi por dchi'ni nabē'nē rai'.

Cashtigu parē gué'dchiliu

¹⁴ Iurni gunahia lu tubi shcahi naquichi. Quēbezē lu shcahi tubi mē narlua'a ziquē Jesús. Nápi' tubi corunē orē guēqui' nu nápi' tubi cierrē dushē guia'ái' narunē significar cashtigu naze'dē guédchini.

¹⁵ Bēru'u stubi ianglē la'ni iádu'u. Ianglē ni guni'i lu nguui nazubē rua' shcahi:

—Iurne' bētia'a cierrē shtēnell tē guētēal cusechē purquē hia iurē bēga'a parē guédēahin.

¹⁶ Lueguē el quē nazubē rua' shcahi bētē'di' cierrē lu gué'dchiliu nu bētēáhi' cusechē.

¹⁷ Iurni stubi ianglē bēru'u la'ni iádu'u naná quēbezē gube'e, nu zac lē'i' nuá'ai' tubi cierrē dushē.

¹⁸ Bēru'u stubi ianglē nanapē pudērē la'ni santuari parē guēnibē'ai' gui'i. Guná'bēi' con voz fuertē lu naná nua'a cierrē dushē. Guni'i':

—Hia bēga'a iurē parē gac cashtigu ra mēnē mal narēta' lu gué'dchiliu. Gaquin ziquē tubi mēnē narldaguē nashi uvē tē guēru'u juguē shtë uvē.

¹⁹ Hia lē'ē ianglē ni bētē'dē cierrē shtēni' lu gué'dchiliu nu bētēáhi' cusechē shtë uvē. Iurni bētia'ai' uvē ni la'ni catē tsutsa'uin tē parē guēru'u nisē shtë uvē. Ni runē significar cashtigu dushē naná ze'dē guēc ra mēnē mal.

²⁰ Ra uvē bēru'u nisē shtēni' fuērē shtë ciudá; hia lugar ni bēru'u mēnē; bēdchini rēnē hashtë catē lu naná rquē frēnē shtë guay. Rēnē ni guc tubi guē'gu de tsunē gahiu'a kilomētros.

15

Ra ianglē naguēsēdchini gadchi plaguē

¹ Iurni gunahia lu gube'e stubi sēni ru'bē, cusē nadzē'bē; gunahia gadchi ianglē naguēsēdchini gadchi plaguē. Hia con lúltimē plaguē ni gualú llanē shtë Dios.

² Nu zac gunahia tubi cusē narlua'a ziquē nisēdu'u shtë vidrio nutsin con gui'i. Gunahia lu ra nabē'nē gan lu ma dushē con figurē shtēnell, nu bē'nē rall gan lu número shtë ma ni. Ra mēnē ni zuldí rai' cula'ni rua' nisēdu'u naná ziquē vidrio. Nua'a rai' arpa nabēdē'ē Dios ca'a rai'.

³ Nu quēu'ldē rai' tubi cantē shtë Moisés, el quē nabē'nē sirvē lu Dios. Nu cantē ni na cantē shtë Lli'i naná rni'i zndē'ē:

Llēru'bē na pudērē shtēnell. Nalē nasa'a na lo quē nabēntsa'ul, Dadē Dios. Lē'ēll rribē'al grētē' cusē.

Tublđi nu verdá na lo quē naquēhúnēll, lē'ēll Rēy shtë naciuni.

⁴ Grē mieti rdzēbē lē'ēll, Dadē. Grē mieti gunē rall adorar lē'ēll. Pues sulē lē'ēll nal santu.

Grē naciuni guédchini delantē lul nu gunē rall adorar lē'ēll purquē guná rall grē lo quē nacanihúnēll.

Nahin cusē za' quē nu justē.

⁵ Despuēsē de ni, gunahia lu gube'e nu bēlla'lē santuari shtë iádu'u catē nutsa'u ra tablē shtë lēy.

⁶ De lē'ē santuari ni bēru'u gadchi ianglē naguēsēdchini ra gadchi plaguē. Nacu rai' lari lino fini nu limpi; nu rabtsē'in. Napē rai' cinturón shtë orē dēdē laguē ldu'u rai'.

⁷ Iurni tubi de tapē nanabani bēdē'ē tubi copē orē cadē ra gadchi ianglē. Cadē copē gadzē con cashtigu dushē naze'dē de Dios, el quē nanabani por guédubi siglo.

⁸ Hia lē'ē santuari gadzē gushē naná ze'dē de lugar catē quēbezē Dios. Llēru'bē

na pudërë shtë më. Ni tubi adë chu tsutëdi'i nga'li hashtë iurë gualú gadchi plaguë nabësëdchini ra gadchi ianglë.

16

Ra copë shtë cashtigu

1 Iurní binia tubi bē fuertē naná bēru'u de lu santuari. Voz ni guni'i lu gadchi ianglë:

—Gulë tsaglda'të ra copë shtë cashtigu lu guë'dchiliu, ra cashtigu dushë shtë Dios.

2 Primërë ianglë guagldá'ti' copë lu guë'dchiliu. Grëtë' mēnē nanapē marquē shtë ma dushē nu naná bē'nē adorar figurē shtë ma, ni bēru'u guëë'dzu dushē ladi rall; nalē nahiu'bē ra guëë'dzu.

3 Segundē ianglë guagldá'ti' copë shtëhi' lu nisēdu'u; nu lē'ē nisē bēaquin rēnē ziquē rēnē shtë tēgulē. Hia guti grē ra nanapē vidē la'ni nisē ni.

4 Tecērē ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu guëë'gu nu lu ra zini; hia bēac rahin rēnē.

5 Lueguē binia bē shtë ianglë naquēhapē nisē. Guni'i':

—Naza'quē lo quē nabē'nēl, Dadē Dios. Nal Santu. Nal principi nu lē'ēl nal fin.

6 Justē nal purquē lē'ē mēnē ni gudini rall shmēnēl; gudini rall ra nabidi'dzē shtí'dzēl. Pues iurnē lē'ēl bē'nēl parē bii' rall rēnē shtë guëë'gu nu zini purquē zni runē tucarē rall.

7 Bini zaca tubi bē nabēdchini dizdē bēcu'guē; guni'i':

—Nia Dadē Dios, rnibē'al grëtē' cusē. Bē'nēl juzguē con verdá nu manērē tubldí.

8 Hia cuartē ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu ngubidzē nu bēdē'ēi' pudērē lē'ē ngu-bidzē parē guēza'i ngubidzē ra mēnē con gu'i.

9 Grëtē' mēnē güe'qui ra, cusē nadzē'bē, perē adē bē'nēdi'i rall cambi mudē nana-bani rall, nu adē guni'idi'i rall llēru'bē na pudērē de Dios sino guni'i rall cusē dzabē cuntrē lē'ē mē, el quē nanapē pudērē subrē grëtē' ra plaguē rē'.

10 Quintē ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu trunē catē quēbezē ma dushē; iurní catē rnibē'all bē'nē nacahi. Ra mēnē gudáhuē' rall ldudzē rall por tantē durulē.

11 Nilē por ni adē bēsá'nēdi'i rall parē quēhunē rall mal. Más guni'i rall cusē dzabē cuntrē Dios naquēbezē gube'e por tantē durulē nu guëë'dzu shtë rall.

12 Hia lē'ē sexto ianglë guaglda'tē copē shtëhi' lu nisē shtë guëë'gu Eufrates; hia lē'ē nisē ni gubidchi parē gac tubi nezē, tēdē ra rēy naze'dē nezē guia'a.

13 Iurní gunahia lu dragón nu lē'ē ma dushē nu lē'ē nabishi; rua' rall bēru'u tsunē espíritu mal naná formē shtë lla'u.

14 Ndē'ē na ra espíritu shtë ra mēdzabē perē napē ra pudērē parē gunē rall milagrē.

Bēru'u rall parē guëtēá rall grëtē' ra rēy shtë guë'dchiliu parē lu gu'erru. Gaquin dzē narunē Dios disponer. Napē mē grē pudērē.

15 “Gulē guná, na zelda sin quē adē gac ldē'édia'a, ziquē ridē tubi nguba'nē. Dichusē el quē naná zu nasini iurní nu quēhápēll shábēll tē parē adē sēdi'i rall con galēstú delantē lu mē”.

16 Hia iurní bētēá rall ra rēy lugar nalē con di'dzē hebreo, lēhin Armagedón.

17 Hia séptimo ianglë guaglda'tē copē shtëhi' lu mbē. Iurní dizdē santuari la'ni gube'e, bēru'u tubi bē fuertē naze'dē de lu trunē. Guni'i' bē:

—Hia bēdchini fin.

18 Iurní gu' tubi gu'tē nguzi'u nu gu' ruidē nu gudini nguzi'u. Lē'ē guë'dchiliu bēllú; bēchi'chi guë'dchiliu con tubi llu más fuertē quē grē ra llu naná bēdchini dizdē lē'ē mē bēcueshtë mē guë'dchiliu.

19 Lē'ē ciudá ru'bē gure'zin tsunē partē nu grē ciudá shtë guë'dchiliu gurē rahin. Iurní Dios bēagná ldu'i lē'ē ciudá ru'bē Babilonia. Bēshe'ldē mē cashtigu dushē guēc ra mēnē shtë ciudá ni, tantē llanē napē mē.

20 Grëtē' ra dani nu ra dani la'ni nisē, gunitilú rahin.

21 Nu zac gulaguē de gube'e guiguē ru'bē subrē guēc ra mēnē. Guiguē ni rzunē'ē cuarenta kilos. Perē ra nguiau guni'i rall cusē dzabē cuntrē Dios por ra plaguē shtë guiguē. Guquin tubi cashtigu dushē nabēshe'ldē Dios.

17

Bē'nē Dios condenar na'a mal

1 Iurní bēdchini tubi de gadchi ianglë nanua'a gadchi copē; mē ni guni'i lua:

—Gude'e tē guēluá'ahia cashtigu shtë na'a mal naná zúbēga'a lu nisē zili; runē cun-tienē rnibē'a na'a zihani mēnē.

2 Ra rēy shtë guë'dchiliu na rall ziquē mēnē adulteri; bēzullibi rall lu ra dzanē ídolo; mēnē narēta' lu guë'dchiliu na rall ziquē narzuu'dchi purquē bē'nē rall neguci mal con lē'ē na'a ni.

3 Lueguē Espíritu bēlua'a stubi cusē lua; lē'ē ianglë bia'a na lu tubi shlatē catē nidi'i mēnē. Gunahia tubi na'a nadchi'bē tubi ma dushē color llni; ma dushē ni napē gadchi guēc ma nu chi'i cachi.

4 Lē'ē na'a rē' nacu con lari color moradē nu llni; nu zutsa'u na'a con orē nu guē'ē nalasac nu perlas. Nu'áall tubi copē orē narunē significar cusē dzabē nabē'nēll nu mal vidē nanabani na'a ni.

5 Nu naquē luquē na'a tubi lē narunē significar cusē naga'chi: “Babilonia ru'bē naná shni'a ra na'a mal, nu de grē cusē narná tushē Dios la'ni guë'dchiliu”.

6 Lueguē gunahia na'a ni ziquē narzuu'dchi purquē gudínll zihani shmēnē

Dios naná guti purquë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Jesús, ra nabëzunë Dios almë shtë rai'. Iurë gunahia lu na'a ni, iurní nalë guasë ldu'a'a.

⁷ Iurní lë'ë ianglë guni'i lua:

—¿Pëzielú rdzëguëé' ldu'ul? Guëni'ihia lul pë runë cuntienë secretë shtë ma'a ni nu pë runë cuntienë lë'ë ma dushë catë dchi'bë na'a, lë'ë ma nanapë gadchi guëc nu chi'i cachi.

⁸ Lë'ë ma dushë nagunal, na tubi nagubani antsë perë nídi'i' iurne'; perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, lë'ë ma guëru'u de guëru guetë, nu despuësë gátill nu tsall lu gabildi catë nídi'i' fin. Ra naquërelde lu guë'dchiliu, ra naná'di' escritë ra lë rall la'ni libré shtë vidë dizdë lë'ë guë'dchiliu gurështë, ni lë'ë rall guëdzëguëé' ldu'u rall iurë guená rall lë'ë ma dushë nanabani antsë perë guti ma, perë bëabrí gubani ma stubi.

⁹ 'Ndë'ë rqui'ni du'pë llni parë tsasë hia'a. Ra gadchi guëc ma runë significar gadchi dani catë zúbëga'a na'a ni.

¹⁰ Nu ra guëc ma runë significar gadchi rëy. Ga'i rëy ni gudëdë; gunitilú rai'. Tubi de lë'ë ra rëy ni quëgnibë'a iurne'. Hia stúbill todavía la'di guëdchinidi'i, perë iurë guëdchinill, adë guëni'bë'adi'ill llëduni timpë.

¹¹ Lë'ë ma dushë naná gubani antsë perë hia nídi'ill, ni lë'ë naná octavo rëy aunquë na rëy ni tubi de gadchi rëy. Despuësë guzia'a rëy ni lu galguti parë siempër.

¹² 'Ra chi'i cachi nagunal, ni runë significar chi'i rëy todavía adë subëlúdi'i guëni'bë'a rall, perë gunë rall recibir pudërë parë guëni'bë'a rall ziquë rëy por tubsë iurë juntë con lë'ë ma dushë.

¹³ Ra chi'i rëy rë' gac rall de acuerdë nu gunë rall intriegu pudërë nu autoridá shtë rall parë lë'ë ma dushë.

¹⁴ Tildi rall cuntrë el quë nabëru'ë Lli'li perë lë'ë Lli'li gúni' gan lu rall purquë lë'ë më napë më más pudërë quë grë ra narnibë'a; más pudërë napë më quë grë ra rëy shtë guë'dchiliu. Ra mënë naquëbezënú lë'ë më, guna'bë më lë'ë rai'; gulë më lë'ë rai'; na rai' shmënë më nabë'në cumplir voluntá shtë më.

¹⁵ Lë'ë ianglë guni'i lua shcuendë nisë:

—Ra nisë zili nagunal catë zúbë lë'ë na'a mal, na ra guë'dchi, mënë, ra naruadi'dzë grë clasë dizë, nu grë ra naciuni.

¹⁶ Ra chi'i cachi nagunal guëc ma dushë, na ra contrari shtë na'a mal. Guená tushë rall lë'ë na'a ni nu guëa'në na'a ni sin adë chu nádi'i' cula'ni. Nu guëa'në na'a sin shábi'. Nu tsalú pudërë shtë'nëll; gáquëll ziquë tubi cusë narië'qui lu gui'i.

¹⁷ Zni gac purquë Dios bë'në tã gunë ra chi'i rëy lo quë narni'i ldu'u më. Por

ni bëa'në rall de acuerdë nu bédë'ë rall pudërë shtë rall guia'a ma dushë hashtë gac cumplir lo quë naguni'i Dios.

¹⁸ Lë'ë na'a nagunal, na lë'ë ciudá ru'bë naquëgnibë'a ra rëy shtë guë'dchiliu.

18

Ciudá Babilonia gualú

¹ Despuësë de ra cusë ni, gunahia stubi ianglë naná bietë de gube'e. Nápi' llëru'bë autoridá nu pudërë. Bëzianí ianglë lu guë'dchiliu con galërabsë'lë shtë'hi'

² nu guni'i ianglë con bë fuertë:

—Hia gualú; hia gualú Babilonia, ciudá ru'bë nu bëaquin tubi lugar catë rëta' ra mëdzabë, lugar shtë espíritu mal nu lidchi ra ma dzabë nariasë, ra ma narná tushë mënë

³ purquë ra mënë de grëtë' naciuni, na rall ziquë narzuu'dchi por tantë neguci nabë'në rall ciudá ni. Ra rëy shtë guë'dchiliu, bë'në rall adorar ra dzanë ídolo la'ni ciudá ni. Hia ra comerciante shtë guë'dchiliu, bëac rall ricu por ra cusë chulé nabë'në subrë parë ciudá ni.

⁴ Iurní binia stubi bë naná ze'dë de gube'e. Guní'i':

—Gulë bëru'u ciudá ni, lë'ë tã shmëna tã parë gápëdi'i tã partë juntë con dulde shtë mënë ni, nu adë guëzac zi tã por plaguë naze'dë guëc ra mënë ni.

⁵ Pues mënë ni bë'në rall zihani dulde, nu Dios bëagná ldu'i nu napë quë gúni' cashtigu lë'ë rall.

⁶ Lë'ë tã ianglë, gulë bédë'ë mizme pagu lo quë bédë'ë rall cua'a sa' rall nu gulë quilli hashtë chupë tantë mal según lo quë nabë'në rall. Gulë bë'në tratë lë'ë rall chupë vësë más dushë quë bë'në rall tratë sa' rall.

⁷ Catë lë'ë rall guquërelde con tantë galëlujë, nu catë bë'në rall nadchini, gulë bë'në medir galëzrac zi nu dulurë parë lë'ë rall purquë nadchini guni'i rall: "Ndë'ë zúbëga'ahia cumë ziquë tubi reina. Nádia'a viudë nu adë sac zidia'a."

⁸ Por ni mizme dzë guëdchini ra plaguë guëc ciudá ni. Guëdchini galguti nu galëzrac zi nu gubini. Lë'ë ciudá tsequi con be'lë purquë llëru'bë pudërë napë Dadë Dios; bë'në më condenar ciudá ni.

⁹ Ra rëy shtë guë'dchiliu naná bëzullibi lu ra dzanë ídolo con mënë shtë ciudá, nu bëuu' ldu'u rall galëlujë shtë ciudá; gu'në rall nu cushtia rall iurë guená rall lu gushë shtë ciudá narië'qui.

¹⁰ Guëa'në rall zitu purquë guëdzëbë rall cashtigu ni. Nu guëni'i rall:

—Prubi ciudá Babilonia ru'bë nu pudërusë. Tubsë mumëntë bédchini cashtigu dushë guëc ciudá.

¹¹ Ra comerciante shtë guë'dchiliu nu zac lë'ë rall gu'në rall nu cushtia rall por lë'ë

ciudad ni nagualú purquë hia nídi'i chu si'i ra cusë nanua'a rall.

¹² Nua'a rall orë, bédchichi, guë'ë nalasac, perlas, lari fini, lari sèdë nu lari color moradë nu lari color llni; nu zac nua'a rall hiaguë fini naná rldia'a nashi. Nua'a rall cusë za'quë nanaactsa'u marfil. Nua'a rall hiaguë nalasac, gui'bë shl'echi; nua'a rall gui'bë nalasac; nua'a rall guë'ë iarë.

¹³ Nua'a rall canë'ë nu cusë nanutsë ziquë naná rldia'a nashi. Nua'a rall gushialë, mirra, perfume, vini, sèiti, harinë fini nu trigu; nua'a rall ma narua'a carguë. Nua'a rall lli'li, guay, guërrëdë shtë guay, nu nua'a rall mënë nanápëdi'i libertá parë guëtuu' rall mënë ni.

¹⁴ Guni'i ra comerciante ni shcuendë ciudad ni:

—Hiadë nápëdi'i të ra cusë narzebi ldu'u të, cusë narëuu' ldu'u të. Iurní guniti të parë siemprë grëtë' galëricu nu galëlujë nanapë të.

¹⁵ Ra comerciante, ra naná guc ricu por tantë bëtuu' rall nu guzi'i rall la'ni ciudad ni, guëa'në rall zitu por galërdzëbë shtë cash-tigu ni. Gu'në rall nu cushtiá rall nu

¹⁶ guni'i rall:

—Prubi de lë'ë ciudad ru'bë rë'. Nal cumë tubi na'a nanacu lari za'quë color moradë nu llni. Zutsá'ul con orë nu guë'ë nalasac nu perla

¹⁷ perë tubsë mumëntë gualú grë galëricu ni.

Grë ra capitán shtë barcu nu ra pasajërë nu ra marinërë nu grë ra narunë dchi'ni nu nisëdu'u, guëa'në rall zitu de ciudad ni.

¹⁸ Jurë lë'ë rall guë'ná rall gushë shtë ciudad narie'qui, cushtiá rall; guëni'i rall:

—Adë guëdzélëdi'i stubi ciudad ziquë ciudad ru'bë rë'.

¹⁹ Iurní bëtia'a rall guiu'u guëc rall; gu'në rall nu cushtiá rall:

—Prubi de lë'ë ciudad ru'bë rë'. Con galëricu shtë ciudad grë ra nanapë barcu lu nisëdu'u, guc rall ricu; perë iurne' tubsë mumëntë gualú ciudad ni. Completamente bërëhin.

²⁰ Perë gulë bëquitë ldu'u të naquëbezë gube'e, lë'ë të poshtë shtë më, lë'ë të naruadi'dzë shti'dzë më, lë'ë të nabëzunë Dios almë shtë të, purquë bë'në më cashtigu ciudad ni. Bë'në më jushisi por manërë mal bë'në mënë shtë ciudad tratë lë'ë të.

²¹ Iurní tubi ianglë nanapë pudërë ru'bë bëldísi' tubi guë'ë ziquë tubi guë'ë naná rzua trigu; iurní bëtia'a ianglë ni lë'ë guë'ë la'ni nisëdu'u nu guni'i'li:

—Zndë'ë lë'ë Dios guëtia'a ciudad Babilonia la'ni nisë. Nunquë jamás guëbrídi'i guë'ná mënë luhin.

²² Nunquë jamás guíniru'u mënë lu nezë shtë ciudad musiquë shtë arpa, nilë bédcha',

nilë trompetë. Adë guëdzélëdi'iru'u ra narunë ra dchi'ni, nu nilë tubi clasë muzë. Adë guínidi'iru'u ruidë shtë molinë.

²³ Hiadë gabtsë'ëdi'iru'u llni ladi hiu'u shtë ciudad, ni cërë, ni lámpara, nu jamás guínidi'iru'u të catë nanú sa'a lidchi mënë. Zni gac aunquë antsë ra comerciante shtë'nël guc rall mënë nanapë pudërë, perë bësiguël grëtë' naciuni con galbishi.

²⁴ Pues ciudad ni na culpablë por ra galguti shtë ra shmënë Dios naruadi'dzë shti'dzë më, grë ra nabëzunë Dios almë shtë rai', grë ra naguti purquë guanaldë rai' shnezë Jesús.

19

¹ Despuësë de ra cusë rë', binia bë fuertë shtë zihani mënë naquëbezë lu gube'e. Guni'i rai':

Aleluya, Dios Shtëada'a nápi' llëru'bë pudërë. Sulë lë'ë më rac runë salvar. Sulë lë'ë më runë tucarë labansë shtë mënë,

² purquë lë'ë më quëhunë më juzguë tubldí nu con verdá.

Pues bë'në më condenar lë'ë na'a mal naná bëshi'ni guë'dchiliu con mal vidë shtë'nël.

Lë'ë më bëguëu' galguezë por grëtë' ra cusë mal, por grë galguti shtë ra nabë'në sirvë lu Dios.

³ Iurní bëabrá guni'i ra mënë:

—Aleluya. Lugar catë rie'qui na'a ni, nunquë cuezë tsepi gushë parë siemprë.

⁴ Hia ra galdë bi tapë më guani'si con ra tapë nanabani, bëzullibi rai' lu guiu'u nu bë'në rai' adorar Dios naná quëbezë lu trunë. Guni'i rai':

—Nia Dadë; aleluya.

⁵ Iurní binia tubi bë nabëru'u ladë trunë ni. Guni'i':

Gulë bë'në alabar Dios shtëna'a, grëtë' të naná quëhunë sirvë lu më.

Gulë gapë të respëti delantë lu më, lë'ë të naná humildë nu lë'ë të naná më nasac.

Sa'a shtë Lli'li

⁶ Nu zac binia ziquë tubi bë shtë zihani mënë; nahin ziquë bë shtë zihani guëë'gu catë rzë nisë u ziquë nguzi'u fuertë. Guni'i rai':

Aleluya purquë hia guzublú guë'nibë'a Dadë Dios shtëna'a; napë më llëru'bë pudërë.

⁷ Cha guëquitë ldu'u hia'a; cha guëdápa'a lëgrë la'ni ldu'u hia'a, nu cha guëdë'na'a alabar lë'ë më purquë hia bédchini iurë shtë sa'a shtë Lli'li.

Lë'ë tse'lë më na preparadë.

⁸ Lë'ë na'a ni bédë'ë më permisi gácuhi' con lari fini nu limpi; rabtsë'ë lari ni.

Lari fini ni runë cuntienë ra vidë tubldí shtë shmënë Dios.

⁹ Iurní guni'i ianglë lua:

—Bëquë'e di'dzë rë': "Dichusë na ra naná invitatë lu laní sa'a shtë Lli'li".

Nu zac guni'i ianglë:

—Verdá nahin; di'dzë ni na di'dzë shtë Dios.

¹⁰ Bëzullibia iurní delantë lu ianglë parë guna adorar lë'i, perë guni'i ianglë lua:

—Adë rúnëdi'il zni'i purquë nahia muzë shtë Dios cumë ziquë lë'ël, ziquë los de más bëchil naná quëhunë cumplir voluntá shtë më, ra narni'i diza'quë shtë më. Sulë Dios bë'në adorar lë'i'.

Ra diza'quë naze'dë de Jesús na mizme di'dzë nardë'e Espíritu Santo parë ra muzë shtë më të guadi'dzë rai' diza'quë.

Tubi nadchi'bë guay naquichi

¹¹ Iurní gunahia lu gube'e bëlla'lë; gunahia tubi guay naquichi. El quë nadchi'bë tēchi ma, bërulë Fiel nu Verdadero purquë náhi' justë iurë rñibë'ai' nu tubldí quëhúni' iurë tildínúhi' ra mënë.

¹² Slúhi' rabtsë'ë ziquë be'lë. Nuá'ai' guëqui' zihani corunë. Nu nápi' tubi lë naescritë sulamëntë lë'e më runguë bë'a lë ni.

¹³ Nacu më tubi lari nutsë con rënë. Lë më ni na Di'dzë shtë Dios.

¹⁴ Nu zianaldë ra zihani suldadë shtë gube'e; nacu rai' lari lino fini naquichi nu limpi. Nu dchi'bë rai' tēchi guay naquichi.

¹⁵ De rua' më bëru'u tubi spadë dushë parë gunë më gan lu ra mënë shtë naciuni tē guëni'bë'ai' lë'e rall tubi manërë dushë. Gunë më cashtigu ziquë el quë narshi'i uvë con guëáhi'. Gunë më tē gu ra mënë vini shtë cashtigu purquë bëldë Dios pudërusë con lë'e rall.

¹⁶ Lu lari capë nu lu tēchi libi më, naescritë tubi lēhi': "Rëy nanapë pudërë subrë grë ra rëy; Señor naná rñibë'a grë ra Señor".

¹⁷ Lueguë gunahia lu tubi ianglë nazuldi lu ngubidzë. Guní'i' fuerhtë lu grë ra ma'ní nariasë lu gube'e:

—Gulë gude'e nu gulë guëtëá sa' tē parë shtse ru'bë shtë Dios

¹⁸ tē gau tē belë shtë ra rëy, nu ra jëfë militari, ra nguiu valientë. Gau tē belë shtë ra guay con belë shtë ra nadchi'bë ma; gau tē belë shtë ra naná rñibë'a nu belë shtë ra naná bajo ordë shtë sa' rall nu belë ra mënë nalasac nu ra mënë nalasáquëdi'i.

¹⁹ Iurní gunahia lu ma dushë; gunahia lu ra rëy shtë guë'dchiliu con ra suldadë shtë'në rall. Bëdëa ra parë tildínú rall cuntrë lë'e nadchi'bë tēchi guay naquichi con ra suldadë shtë më ni.

²⁰ Hia lë'e ma dushë zia'a prësi juntë con profetë falsë naná bë'në zihani sēni nu milagrë delantë lu ma dushë. Por milagrë

nabë'nëll bësiguë mënë ni ra nabëdë'e permisi parë gac escritë sēni shtë ma dushë, nu bë'në rall adorar figurë shtë ma dushë. Lë'e ma dushë con profetë falsë bëquëldí Dios lë'e rall nabanigá rall la'ni lugar catë rëuldë con gui'i nu asufre.

²¹ Hia los de más narianaldë tēchi ra mënë ni, guti rall con spadë shtë më nadchi'bë tēchi guay. Bëru'u spadë rua' mënë ni. Grëtë' ra ma'ní bielë ra ma con belë shtë ra tēgulë ni.

20

Tubi mili izë

¹ Despuësë gunahia lu tubi ianglë naná ze'dë de gube'e con tubi liahi shtë gabildi guiá'ai'. Nu nuá'ai' tubi cadënë ru'bë.

² Lë'e ianglë ni bëldi'bi lë'e dragón, lë'e serpientë nanabani dizdë guahietë, mizme mëdzabë Satanás. Iurní bëquëdú ianglë lë'e mëdzabë con cadënë por tubi mili izë.

³ Bëquëldí ianglë lë'e mëdzabë la'ni gabildi; nga'li bëtá'ui' lë'ëll. Nu bëquë'ëi' tubi sēgi rua' gabildi tē parë adë guërt'udi'i Satanás nu adë guësiguë'dí'ill ra naciuni hashtë tēdë tubi mili izë. Despuësë de tubi mili izë, iurní napë quë lda'a mëdzabë por du'pë tiempë.

⁴ Lueguë iurní gunahia ra trunë catë zubë ra nabë'në recibir pudërë parë gunë rai' juzguë. Nu zac gunahia lu ra almë naná guriuguë ra guëc rai' purquë biadi'dzë rai' shti'dzë Dios; guc rai' testigu shtë Jesús. Lë'e ra mënë ni adë bë'nëdi'i rai' adorar lë'e ma dushë, nilë figurë shtë ma. Nu adë bëdë'ëdi'i rai' permisi parë niac marcar luquë rai' u guia'a rai'. Gunahia de quë bëabri guëbani rai' nu gunibë'a rai' con Jesucristo durantë tubi mili izë.

⁵ Perë los de más ra tēgulë adë bëabridi' guëbani rai' sino quë hashtë despuësë tubi mili izë guc cumplir. Ndë'e na primërë vësë guashtë ra tēgulë ladi ra tēgulë tē gátidi'i rai' jamás.

⁶ Guëquitë ldu'u ra mënë ni nu guc ldai' rai' por Dios, mënë nabëabri guëbani stubi antsë ra mili izë. Nunquë jamás gati rai' stubi sino na rai' bëshuzi shtë Dios nu shtë Cristo. Nu guëni'bë'a rai' con lë'e më por tubi mili izë.

⁷ Iurë tēdë ra mili izë, iurní Satanás napë quë ldá'all catë nanull prësi.

⁸ Nu guërt'u'll tē tsagsiguëll ra naciuni shtë guë'dchiliu. Guziá'all parë tsagsiguëll Gog nu Magog. Guëtëall ra suldadë shtë lugar ni parë guërru. Nalë zihani ra suldadë ni, ziquë iu'lli rua' nisëdu'u.

⁹ Zni bërë'tsë rall catë naná shlatë shtë guë'dchiliu nu bédëa rall alreduerë catë nanú ra shmënë Dios nu alreduerë ciudá narac shtu'u më. Perë Dios gunibë'ai' tē parë guëdchini gui'i dizdë gube'e tē parë guëza'i' gui'i lë'e rall; grë rall guti.

¹⁰ Lè'è mëdzabë naná bësiguë lè'è mënë ni, bëquëldí Dios lè'èll la'ni be'lè catè rie'qui con asufre, mizme lugar ni nanú ma dushë nu profetë falsë. Nga'li sac zi rall dzë la gue'lë por guëdubi tiempë, nídi'i fin.

Trunë naquichi catë gunë më juzguë

¹¹ Iurní gunahia tubi trunë naquichi nu gunahia lu më naquëbezë luhin. Delantë lu më gunitilú guë'dchiliu nu gube'e. Iurní bëdzëlédí'i ni tubi lugar parë lè'è narná hia'a iurne'!

¹² Iurní gunahia lu ra tégulë, më ru'bë nu ra nalasáquëdi'i. Zuldí rai' delantë lu Dios. Iurní bëlla'lë ra librë nu zac stubi librë bëlla'lë, librë catë naescritë ra lë shtë mënë nanapë vidë sin fin. Hia lè'è ra tégulë, Dios bë'në juzguë lè'è rai' según de lo quë nabé'në rai', según lo quë naná escritë la'ni librë ni.

¹³ Lè'è nisëdu'u bë'në intriegu ra tégulë naná guti lu nisë. Hia lugar shtë galguti, lugar catë bëga'chi ra tégulë, bë'nin intriegu ra tégulë nananú nga'li. Hia iurní Dios bë'në juzguë lè'è rai' cadë tubi rai' según lo quë nabé'nëll.

¹⁴ Iurní galguti nu lugar catë bëga'chi ra tégulë, Dios bëquëldí lè'è rahin la'ni lugar catë rie'qui con be'lë. Lugar ni nalë Galguti Segundë.

¹⁵ Nga'li bëquëldí Dios grëtë' ra mënë nanádi'i escritë lë rai' la'ni librë. Librë ni mi'i chull napë vidë sin fin nu chu nádi'i salvar.

21

Guë'dchiliu cubi nu gube'e cubi

¹ Despuësë gunahia lu tubi gube'e cubi nu tubi guë'dchiliu cubi purquë lè'è primërë gube'e nu primërë guë'dchiliu hia gunitilú. Hia nídi'i nisëdu'u.

² Na Juan, gunahia lu tubi lugar catë nádi'i maldá; lë lugar ni na Jerusalén cubi naná ze'dë de gube'e catë quëbezë Dios. Ciudá ni nalë nasa'a ziquë tubi lliguëna'a nanacu shábi' parë guëtsë'ai'.

³ Nu binia tubi bë fuertë naná guni'i dizdë lu gube'e:

—Guná, Dios quëréldënúhi' con ra nguii. Guëbaninú më lè'è rai'; nu lè'è rai' na ziquë guë'dchi shtë Dios. Cuezënú më lè'è rai'. Na më Dios shtë rai' de verdá.

⁴ Dios guëcuë'dchi' grëtë' nisë narru'u lu ra mënë ni. Hia iurní jamás gati rai'. Gúnëdi'i rai'; adë tsádi'i ldu'u rai', nu gápëdi'i rai' dulurë purquë grëtë' ra nagu' antë hia lè'è ni gualú.

⁵ Iurní el quë naná quëbezë lu trunë guni'i:

—Guná quëhunsa'ua nacubi grëtë' ra cusë.

Nu zac guni'i' lua:

—Bëquë'è di'dzë rë' purquë verdá nahin nu quëhuma cumplir shti'dza.

⁶ Despuësë de ni, guni'i më lua:

—Hia grëtë' guc. Na nahia principi nu nahia fin ziquë lëtrë A nu Z. El quë nanapë garbidchi, na guënehia ndigá nisë gu mënë ni. Nisë ni na vidë sin fin.

⁷ El quë nangunë gan lu cusë mal, gúnëll recibir grëtë' ndë'è ziquë herenci. Gaca Dios shtë mënë ni nu lè'è rai' gac rai' shinia.

⁸ Perë en cuantë ra nanápëdi'i valurë parë guëquebi rall na rall shmëna, ra nanabani mal, ra narguini mënë, ra nabani ziquë mbecu, grë ra narunë creer galbëlliú, grëtë' ra narunë adorar cusë naruntsa'u guia'a mënë, grëtë' nabishi ra; grë mënë ni runë tucarë tsa rall la'ni lugar catë rie'qui con be'lë nu asufre. Nga'li gati rall parë siempërë, adë nídi'i fin.

Jerusalén cubi

⁹ Ra gadchi ianglë ni nua'a rai' gadchi copë narunë significar gadchi plaguë dushë nanapë quë guëdchini. Guni'i tubi ianglë lua:

—Gude'e të guëluá'ahia lè'èll lu naná guëtsë'a, lè'è tse'lë shtë më nabërulë Lli'li.

¹⁰ Bë'në Espiritu Santo të gunahia stubi cusë. Tubi ianglë bia'a na guëc dani ru'bë. Bëlua'a ianglë na tubi ciudá ru'bë nalë Jerusalén Santu naná ze'dë de gube'e catë quëbezë Dios.

¹¹ Ciudá ni rabtsë'ë con mizme llni nu pudërë shtë Dios. Rabtsë'ëin ziquë tubi guë'è namás lasac, ziquë guë'è jaspe. Rlua'ain ziquë vidrio.

¹² Alrededurë ciudá ni nanú tubi lu' ru'bë nu llëduni. Napë lu' ni chi'bë chupë puertë. Tubi ianglë zuga'a rua' cadë puertë. Lu ra puertë ni naescritë lë shtë chi'bë chupë grupë shtë ra mënë israelitë.

¹³ Nanú tsunë puertë nezë guia'a, tsunë puertë ladë nortë, tsunë puertë ladë sur, nu tsunë puertë ladë nezë guetë.

¹⁴ Hia lu' shtë ciudá ni napin chi'bë chupë guë'è naná ziquë cimientë shtë lu'; hia naescritë lu guë'è ni ra lë shtë chi'bë chupë poshtë shtë Jesús, el quë nabërulë Lli'li.

¹⁵ Lè'è ianglë naná quëadi'dzënú na, nua'a tubi varë orë parë guërë'shë ciudá, ra puertë nu lu' shtë ciudá.

¹⁶ Lè'è ciudá nahin cuadradë; de larguë nu igual de ancho. Lè'è ianglë ni bërë'shi' ciudá con varë nanuá'ai'. Bërë'shë ianglë naná chupë mili chupë gahiu'a kilómetros de larguë, de alto, nu de ancho; igual na guézá ladë shtë ciudá.

¹⁷ Lueguë bërë'shë ianglë naná lu' shtë ciudá; nabishin naná sesenta con tapë metros según medidë nanua'a ianglë.

¹⁸ Lë'ë lu' ni nactsá'uhin de guë'ë jaspe nu lë'ë ciudá nactsá'uhin con purë orë; rlua'ain ziquë vidrio naná limpi.

¹⁹ Ra chi'bë chupë cimientë shtë lu', dzutsá'uhin con grë clasë guë'ë nalasac. Primërë cimientë na guë'ë jaspe; hia naná segundë na guë'ë safiro; hia tecërë na guë'ë ágata; cuartë na guë'ë esmeralda;

²⁰ Quintë na guë'ë ónice; sexta na guë'ë cornalina; hia séptima na guë'ë crisólito; lë'ë octavë na guë'ë berilo; lë'ë noveno na guë'ë topacio; lë'ë décima na guë'ë crisoprasa; lë'ë undécima na guë'ë jacinto; nu duodécima na guë'ë amatista.

²¹ Ra chi'bë chupë puertë shtë ciudá nactsá'u guë'ë perla, cadë tubi puertë na tubsë guë'ë perla. Lë'ë nezë principal shtë ciudá ni nactsá'u de purë orë. Rlua'ain ziquë vidrio purë.

²² Adë gunádia'a iádu'u shtë ciudá ni purquë mizmë lë'ë Dadë Dios narnibë'a grëtë' cusë nu el quë nabërulë Lli'li, na rai' iádu'u shtë ciudá ni.

²³ Hia lë'ë ciudá rqu'i'nidi'i lni shtë ngubidzë, nilë lni shtë mbehu parë guëzianí purquë mizmë lni shtë Dios nu zac lni shtë Lli'li quëgzianí ladi guë'dchi.

²⁴ Ra naciuni naná guc ra salvar, së rai' lu lni shtë ciudá nu ra rëy shtë guë'dchiliu guë'dënu' rai' grë pudërë nu hunurë shtë rai' parë gunë rai' intriegu ni lu më.

²⁵ Ra puertë shtë ciudá jamás adë guë'audi'in dzë la gue'lë purquë guídëdi'i gue'lë.

²⁶ Nga'li ra mënë shtë grë naciuni guë'dënu' rall hunurë nu cusë ru'bë parë ciudá ni.

²⁷ Perë nunquë adë tsutëdi'i cusë nanádi'i limpi la'ni ciudá; adë tsutëdi'i el quë naná mal, nilë el quë narná tushë lu sáhi', nilë el quë narguguë sáhi'. Sulë ra mënë tsutë nga'li, ra nardzelë lë rai' la'ni librë narni' chu gac salvar. PUES lë'ë Lli'li nápi' librë ni.

22

¹ Iurní lë'ë ianglë bëlúa'ai' tubi guë'ë'gu catë nanú nisë limpi. Nisë ni rne'e vidë sin fin. Rlua'ain clarë ziquë vidrio, nu bëru'u nisë ni dizdë lu trunë catë quëbezë Dios nu catë quëbezë Lli'li.

² Hia guë'urdë nezë principal shtë ciudá nu cadë ladë shtë guë'ë'gu ni, riaru'bë tubi hiaguë narne'e vidë sin fin. Hiaguë ni bédë'ë tubi cusechë chi'bë chupë vësë tubi izë; rne'ein nashi cadë mbehu nu ndiaguë shtë hiaguë ni rllui'i parë gunëac ra mënë shtë ra naciuni.

³ Ndë nídi'i ni tubi cusë narzac zi por galécashtigu shtë më. Lë'ë trunë catë quëbezë më nu catë quëbezë Lli'li, zuga'a la'ni ciudá ni; hia lë'ë muzë shtë Dios quëhunë rai' adorar lë'i'.

⁴ Frentë guená rai' lu më iurní nu nua'a rai' lë më luquë rai'.

⁵ Nga'li adë tsúdi'iru'u gue'lë. Ra naquërelde nga'li adë rqu'i'nidi'i lni shtë lámpara, ni por lni shtë ngubidzë purquë mizmë Dios, Shtëada'a, guëzianí më lu ra mënë ni. Ndë guë'nibë'a rai' por grëtë' tiempë.

Hia guë'lladchi iurë guë'abré Jesucristo

⁶ Lueguë lë'ë ianglë guni'i lua:

—Di'dzë rë' na verdá nu nasegurë gunë më cumplir rahin. Lë'ë Dadë Dios shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë më, mizmë më ni bëshë'ldi' ianglë parë guë'lúa'ai' lu muzë shtë më grëtë' lo quë nagac lueguë.

Guni'i Jesús:

⁷ —Guelda lueguë.

Guëquitë ldu'u el quë naná runë cuendë ra di'dzë naná escritë la'ni librë rë'.

⁸ Na Juan, binia nu gunahia grëtë' ra cusë rë'. Hia despuësë binia nu gunahia, iurní bëzullibia guë'a ianglë, el quë nabëlua'a na ra cusë ni. Guc shtua'a guna adorar lë'i'

⁹ Perë ianglë guni'i lua:

—Adë rúnëdi'il zn'i' purquë nahia tubi muzë shtë Dios igual ziquë lë'lë, ziquë ra sa'l narni'inú diza'quë lu ra mënë nu ziquë ra narunë cuendë ra di'dzë naná escritë ndë'ë. Bë'në adorar Dios.

¹⁰ Nu guni'i ianglë lua:

—Adë rca'chi ldu'udi'il ra di'dzë rë' naná escritë la'ni librë rë' purquë hia lë'ë tiempë ziaagla'guë nagac cumplirin.

¹¹ Dzë ni ra mënë naquëhunë mal, tsagla'guë gunë rall mal. Ra naná më mal tsagla'guë gac rall më mal; el quë naná më za'quë lu Dios, tsagla'guë gac rall më za'quë lu më; el quë naná santu delantë lu më, tsagla'guë gáqui' santu.

Guni'i Jesús:

¹² —Zni nahin; lueguë guelda. Gueldënúa tubi premi ca'a të según lo quë naquëhunë të.

¹³ Nahia ziquë ra letrë A nu Z; nahia principi nu nahia fin shtë grë ra cusë. Más antsë gurështë guë'dchiliu, nabanía iurní nu despuësë tsalú guë'dchiliu todavía nabanía.

¹⁴ Guëquitë ldu'u ra naquëhunë cumplir voluntá shtë më të gapë rai' derechë gau rai' nashi shtë hiaguë narne'e vidë sin fin. Zni gac parë tsutë mënë ni rua' puertë shtë ciudá.

¹⁵ Perë grëtë' ra naná mal, ra naquësgiguë sa' rall, ra narunë galëbëlliú, ra narquënú sa' rall, grëtë' ra narguini mënë, grëtë' ra narunë adorar cusë naractsá'u guia'a mënë nu grëtë' ra narëuu' ldu'u ra cusë enga'ni u ruadi'dzë rall bishi, guë'a'në rall fuërë ciudá.

¹⁶ —Na Jesús, bëshë'lda ianglë shtëna parë guë'quëbi' nu guë'ni'i' grë ra di'dzë rë' lu ra grupë shtë shmënë Dios. Nahia el quë

nabëdë'ë vidë parë rëy David nu nahia llëbni shtëhi'. Nahia ziquë mbelëgui'i Plojë narabtsë'ë rsili.

¹⁷ Lë'ë Espiritu Santo rni'i:

—Gude'e.

Lë'ë tse'lë Lli'li rni'i:

—Gude'e.

El quë narquë diaguë shti'dza rni'i:

—Gude'e.

El quë narbidchi si rac shtu'u gu nisë, gude'e lua parë gull nisë narne'e vidë sin fin. Rne'e më nisë ni ndigá.

¹⁸ Quëhuna testificar de quë cualquier mënë narini di'dzë naná escritë la'ni librë rë', si talë guëtu'ñi nguü más cusë, Dios gúni'

cashtigu nguü ni con plaguë naze'dë según naescritë ndë'ë.

¹⁹ Si talë chu tubi nguü guëdchisull tubi di'dzë shtë Dios naná escritë la'ni librë rë', Dios guëti'i lë nguü ni la'ni librë narni'i chu na salvar. Guëdchisú më derechë parë adë tsutëdi'i nguü ni la'ni ciudá santu con grë ra bendición naná escritë la'ni librë rë'.

²⁰ El quë narquebi ra cusë rë' rni'i:

—Lueguë guelda.

Nia, Dadë Jesús, gude'e.

²¹ Na Juan, rnia'a lu të; rac shtua'a gunë ldai' Dadë Jesucristo lë'ë të nu cuezënuhi' lë'ë të. Amén.